597683 Rau Vill. F. 45

TRACTATVS DE MISERABILIVM PERSONARVM PRIVILEGIIS

IN QVO COMPLVRES SINGVLARES MATERIÆ
ad earum fauorem in vſu forenſi quotidianæ, & frequentes, tum iuxtà
Iuris Communis, quàm Municipales Regni diſpoſitionem,
Supremorum totius Orbis Tribunalium, placita accuratè,
exactèque dilucidantur.

OPVS SANE PRACTICABILE, CVRIOSVM,
neceſſarium, & vtile.

HAC TERTIA EDITIONE DILIGENTIVS RECOGNITVM,
ſingulis ferè in locis auctum, & quamplurimis nouis Priuilegijs
locupletatum, & illuſtratum.

IO. MARIAE NOVARII I. C. LVCANO
AVTHORE.

ACCESSIT PARITER IN CALCE DE INCERTORVM, ET MALE
Ablatorum Priuilegijs, Tractatus alter, non minus vtilis, quàm neceſſarius.

CVM INDICIBVS SINGVLORVM CAPITVM,
Rerumque obſeruatione dignarum.

SVPERIORVM PERMISSV.

NEAPOLI, Ex Typographia Dominici Maccarani. M. DC. XXXVII.
Et iterum Neapoli, Typis Lucæ Antonij de Fuſco. M. DC. LXIX.

SVMPTIBVS IGNATII RISPOLI.

ILLVSTRISSIMO DOMINO

D. FRANCISCO ORTIZ CORTES

REGIÆ CANCELLARIÆ REGENTI,
Et Supremi Collateralis Conſilij, Status, &
Belli Conſiliario digniſſimo.

LIBER de Miſerabilibus Perſonis, quem Ioannes Maria Nouarius famigeratiſsimus Iuriſconſultus confecit, in lucem denuò prodit. Vt lucis vſura ſine offenſa fruatur, tuo Nomini dicandum cenſui. Iure quidem optimo. Etenim Pietate, (quæ Virtutum omnium eſt altrix) Virtutibus ipſis præmia conſulis, & omnia æqua lance moderaris. Haud exempla numero, quibus id fir-

Digitized by Google

ſirmas, cum ſint innumera;nec Fama mendax: Quare mirandum non eſt,ſi ad Glorię immortalis faſtigium tua te merita euexerint. Tu enim vnus Tenens Correctoris Matriti, Tenēs Maior Aſsiſtentis Hiſpali, Auditor Generalis Comitis de Ognatte ad Propugnacula Luſitaniæ, Aduocatorum Princeps in Supremis Conſilijs apud Catholicam Maieſtatem; Sanctæ Claræ Neapoli Regius Conſiliarius, in Samnio, & Calabria Præſes, Caput Rotæ in Magna Curia Vicarię lue graſſante; pro cunctorum vita, propriæ ſpræuiſti blandimenta; Ipſius denique Magnæ Curiæ Proregens per quadriennium; Capuæ Gubernator, & poſt hæc Regiæ Cancellarię Regens,& Collateralis Conſilij,cui inſimul vno eodemque tempore Regiæ Cameræ Gubernator ferè per biennium: & Regni Neapolitani Secretarius; his tribus muneribus (ſingulo quoque totum hominem expectante) Tu ſolus incubuiſti mirabiliter & laudum aucupio Sanitatis, & proſcriptorum hominum Præfecturam miſſam facio, & Congregationis Hiſpanorum Equitum Sancti Iacobi moderamen ſileo; Longum enim foret, & Epiſtolæ fines excederet narratio. Antiquum

no-

nobiliſsimæ Familiæ Ortiz decus, vnde, veluti ex Equo Troiano, tot Viri prodiere celeberrimi, literis præſtantes & armis, reticere fas eſt. Suficit enim, Te ex Magni illius Ferdinandi Cortesij ſtipite originem duxiſſe vetuſtam, qui noſtro Potentiſsimo Regi nouos retexit Orbes. Excipe tandem hoc leuidenſe munuſculum explicata fronte, et viue diù, vt benè viuamus

Dominationis Tuæ Illuſtriſſimæ

Obſequentiſſimus ſeruus

Ignatius Riſpolus.

Digitized by Google

Digitized by Google

SERIES, SEV CATHENA
PRAELVDIORVM GENERALIVM
DE QVIBVS IN OPERE.

PRAELVDIVM PRIMVM.

PRiuilegium quid nam ſit, & qualiter in iure definitur. fol. 2.

Præludium. II.

Priuilegium à quo nam concedi valeat, vt legitimum, & validum reputetur fol. 3.

Præludium. III.

Priuilegium quotupliciter nam ſit. fol. 4.

Præludium. IV.

Priuilegia ad fauorem miſerabilium perſonarum elargita, num cenſeantur realia, vel perſonalia. fol. 5.

Præludium. V.

Priuilegia miſerabilibus perſonis conceſſa, an extendantur de perſona ad perſonarum. fol. 5.

Præludium. VI.

Priuilegia conceſſa miſerabilibus perſonis, an ſit cenſenda odioſa. fol. 6.

Præludium. VII.

Priuilegia elargita ad fauorem miſerabilium perſonarum, an poſſint exerceri aduerſus alias eiuſdem conditionis. fol. 6.

Præludium. VIII.

Miſerabiles perſonæ quæ nam dicuntur, & ſub tali nomine, quæ nam veniant. fol. 7.

Præludium. IX.

Miſerabilium perſonarum cætus qualiter ex diſpoſitione ſacrarum literarum tuendus veniat, eorumque protectio ad Principes ſpectat. fol. 8.

Præludium. X.

Miſerabilibus perſonis cum alterius iniuſtitia num impartiri poſſint auores. fol. 10.

Finis Præludiorum.

Imprimi poteſt

A. Riccius Epiſcopus.

Ioſeph Giannettaſius Canonicus deputatus vidit.

IMPRIMATVR.

Felix Tamburellus Vicarius Generalis.

Illuſtriſſimo, & Eccellentiſſimo Signore.

IL Dottor Gio.Maria Nouario dice à V.E.come vuole riſtampare con alcune Additioni li Trattati *de Priuilegijs Miſerabilium Perſonarum,& Incertorum,& male Ablatorum,* la *Lucerna Regularium,* & il terzo t mo *de Grauaminibus Vaſſallorum*; ſupplica V. E. reſti ſeruita commettere la reuiſione di quelli,acciò poſſa ottenere il Regio Imprimatur,&l'hauerà à gratia vt Deus &c.

Magnificus V.I.D.Io.Baptiſta de Thoro videat,& referat in ſcriptis Sua Excellentia.

Brancia Regens

Prouiſum per Suam Excellentiam Neapoli die 26.Martij 1637.

De Giorno.

ILLVSTRISSIME, ET EXCELLENTISSIME DOMINE.

PErcunctaui de ordine Veſtræ Excellentiæ vtiliſſimos Tractatus nempè de Priuilegijs Miſerabilium Perſonatum, atque Tractatum de male Ablatis,nonnullis Additionibus illuſtratos editos per ſolertiſſimum Virum Io. Mariam Nouarium I.C.Lucanum, in quibus nil reperi,quin oppugnari poſſit iuri publico, ac bonis moribus: quocirca arbitror iuſtiſſimè eos imprimi poſſe pro communi vtilitate iuris profeſſorum,ſic annuente Veſtra Excellentia, cui ex debito in totum me commendo, & præcor incolumem te Deum ſeruaturum. Datum Neapoli ex edibus noſtris die 1.Aprelis 1637.

Veſtræ Excellentiæ

Obſequentiſſimus Seruus

Ioannes Baptiſta de Thoro I.C.Neap.

IMPRIMATVR.

Tapia Reg. Brancia Reg. Zuſia Reg. Caſanata Reg.

Prouiſum per Suam Excellentiam Neapoli die 3.Iulij 1637.

De Giorno

IO. MARIÆ NOVARII I. C. LVCANI

DE PRIVILEGIIS MISERABILIVM PERSONARVM, Vtilis, & Practicabilis Tractatus.

SVMMARIVM.

1 *Filij eiuſdem qualitatis, & bonæ conditionis æqualiter ſunt amandi.*
2 *Inſania eſt non agnoſcere filios, idquè diſtat à paterno affectu.*
3 *Author plures edidit ſui ingenij partus, qui fuerunt iterum impreſſi cum nouis locupletationibus.*
4 *Tractatus iſte de Priuilegijs Miſerabilium Perſonarum locupletatus, reimprimitur.*
5 *Singularum rerum Inſtitutiones primipilares acies, principium, & præludia feriunt.*
6 *Ex præludijs, & præfationibus libentius ad lectionem, quis ducitur.*
7 *Enucleatio Rei tractandæ eſt facienda.*
8 *Principium, vbi eſt decens cunta rectè geruntur.*
9 *Scientia deriuatur à vocabulorũ cognitione.*
10 *Ordo eſt attendendus.*
11 *Operis diuiſio datur ab Authore.*

PROOEMIVM.

1 FIlios (eiuſdem ſaltem bonæ qualitatis,
ſimiliſque conditionis) æqualiter non
2 amare impietas eſt, non agnoſcere certè inſania,
& à paterno quidem affectu ſatis diſtans,
indè ne mihi vti Patri id tribueretur,
hoc paterno fungi volens, & debens offi-
3 cio, dùm inter cæteros iam editos proprij
ingenij partus de Miſerabilium Perſonarum
Priuilegijs Tractatus ſit vnus de illis
(Herclè bene quoque receptus, & agnitus
in cuntiſquè Orbis Regionibus peroptatus)
& Germani, nè dum Anteriores, ſed & poſteriores
nouis vtilibus Additionibus alijs
impreſſionibus renati, (fas ſit ita mihi lo-
4 qui) appareant, vt & hunc ſimiliter pari
proſequi amore viderer, denuò maiori cum
apparatu, è pigmeo Gigantem, quaſi euaſum
iterum illum videre lucem cum practicis
locupletationibus, & nouis priuilegiorum
capitibus auaram habere manum minimè piguit.
5 At cum ſingularum rerum tractandarum
Inſtitutiones primipilares acies, principium,
præfationes, ac prçludia feriant, nam
6 ex illis ſatis libentius ad præpoſitæ materiæ
lectionem, quiſquè perducitur, & dum ad
eiuſdem enucleationem peruenitur, ipſius
euidentior inſurgit intellectus, teſte Iure
Conſulto *in l. 1. ff. de origin. Iur.*
7 Et quia non eſt nouum, vt alicuius Rei
ſeriem tractare intendens ante omnia præ
cæteris, quæ nam talis Res ſit exponere
obligetur, vt idem docet in *mox cit. l. 1.* Ibi
(prius noſcere oportet, vnde Iuris nomen
8 deſcendat) ita quod cunta rectè geruntur,
vbi principium eſt decens, & amabile, *Auth.
quomod. oport. Epiſcop.* & omnis ſcientia, à
9 Vocabulorum deriuatur cognitione, *Bal. in
l. liberti num. 9. C. de oper. libert.*

Ideò tractaturus de Priuilegijs Miſerabilium perſonarum aliqua præludia congerere arbitratus fui, illaque circa indagationem, & definitionem Priuilegij, eiuſque ſpecierum, & aliorum ad materiam conducentium, necnon de enucleatione huius termini (Miſerabilis Perſona) quæ nam ſcilicet ſub tali nomine veniant, & qualiter eis fauores impartiri in ſacris literis ſit ſancitum, & an cum aliorum præiudicio id ſit permiſſum, aperire opportunũ exiſtimaui.
10 Cæterum, quia ordinem ſemper attendi, proùt attendendum eſſe ex multis probat Eminentiſſimus Cardinalis *Tuſc. practic. concluſ. lit. O. concluſ. 196.* vt illum aſſequi maiori cum facilitate poſſem, diuidere Tractatum opinatus fui.

OPERIS DIVISIO.

11 CVmulata in hoc opere comodè in
duas ſeiungere ſectiones (inuocato
prius Diuino Auxilio) cenſui.

In prima enim aliqua prçludia generalia ad ipſius materiæ tractandæ ſubſtantiam reponam.

In altera vero caſus, in quibus huiuſmodi Miſerabiles perſonæ ſunt priuilegiatæ per ſingula capita demonſtrabo.

 SECTIO

Digitized by Google

SECTIO PRIMA

IN QVA NONNVLLA PRACTICABILIA PRÆLVDIA Generalia ad Materiam congruentia, quam vtiliter, methodicè recenſentur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium dicitur priuata lex, & n.4.*
2 *Priuilegium ad modum legis eſt ſeruandum.*
3 *Fauor non datus de Iure communi conceditur in Priuilegio.*
5 *Priuilegium ſemper operatur aliquid ſpecialitatis, nec dicitur Priuilegium, niſi contineat ſpecialitatem aliquam n.6.*
7 *Fruſtra precibus impetratur; quod Iure communi conceditur.*
8 *Definitio, cui non conuenit, non conuenit definitum.*
9 *Priuilegium quotupliciter contrà Ius commune conſideratur, & n.10. & 11.*

ARGVMENTVM.

PRiuilegium quidnam ſit, & qualiter in Iure definiatur.

Præludium Primum.

1 FAlcem in hanc meſſem mictendo affirmare ſum paratus Priuilegium eſſe legem priuatam, qua conceditur aliquid ſpeciale contra Ius commune, *l. ſingulare, ff. de Legib. cap. fin. 25. quæſt. 1. c. Priuilegium 34. diſtinct. cap. Priuilegia 2. diſtint. Ripa in rubr. de reſcript. à nu. 19. cum ſeq. Rebuff. in prax. tit. differentiæ inter Priuilegium, n. 3. & 4. Medic. de definit. quæſt. 17. Rodriq; quæſt. regul. tom. 1. quæſt. 7. art. 1. Salas de legib. diſp. 17. nu. 2. & ſeq. & Suarez de legibus lib. 8. cap. 1. num. 3. & ſeq.* qui alias definitiones reportant, ſed tradita definitio recta eſt, & communi calculo apud Priſcos, Neothericoſquè acceptata, *Tamburrin. in tract. de Iur. Abb. diſp. 16. qu. 1.*

2 Dixi lex, non quia Priuilegium propriè ſit lex, ſed quia quamdiù durat obſeruandum eſt ad modum legis, ſeruari enim debet Priuilegium illi, cui conceditur, dum eo vti voluerit, ita poſt cæteros, *Suarez lib. 8. de legibus d. cap. 1. Azor. inſtit. Moral. par. 1. lib. 5. cap. 22.*

3 Dixi, quo aliquid ſpeciale conceditur, quia in Priuilegio aliquis fauor conceditur, qui iure communi non conceditur, alioquin Priuilegium fruſtatorium eſſet, & inutile, niſi aliquod ſpeciale concederetur, *cap. in his de Priuileg.*

Et ideò Priuilegium vocatur illud, quod
4 emanat contra ius commune in fauorem
aliquarum perſonarum, & dicitur Priuilegium, quaſi priuata lex, *Gloſ. in rubric. de reſcript. Abb. in cap. olim, num. 7. de verb. ſignific. Henr. Canis in ſumma Iuris Canonici lib. 1. tit. 2. §. duplex genus placitorum Petr. Gregor. de Iuris Arte cap. 7. num. 14. Renard. ad leg. duodecim Tabularum, cap. 2. tom. 1. Card. Tuſc. concl. 727. lit. P. Souſa in relect. de Cenſur. Bullæ Cænæ cap. 23. diſp. 99. num. 2.*

5 Hinc Priuilegium ſemper operatur aliquid ſpecialitatis, *capit. in his de Priuilegijs, Hoſtienſ. per textum* ibi *in cap. 1. num. 9. de reſcript. Gonzal. in Reg. 8. Cancellar. de menſib. & Alter gloſ. 33. nu. 7.*

6 Nec Priuilegium poteſt nuncupari illud,
quod nihil ſpecialiter concedit, ſed illud
tantum quod iure communi conceſſum eſt,
id enim euincit particula illa definitionis
(contra Ius) iuxta illud, quod fruſtra preci-
bus impetratis quod a iure commune con-
7 ceditur, *cap. fin. 25. quæſt. 1. l. 1. ff. ad municip.*
l. 1. C. de Theſaur. lib. 10. & iuxta aliud, cui
8 non conuenit definitio, non cõuenit defini-
tum, *l. 1. §. Dolum, ff. de dolo Euerard. in Topic.*
Legal. loco 44.

Et quamuis in *l. 1. C. de Sacroſanct. Eccleſ. cap. 1. de reſcript. cap. licet de præbend. cap. etſi Chriſtus de Iur. iur. cap. Tuæ de Cleric. non reſident.* videatur per modum Priuilegij, & Indulgentiæ concedi ea, quæ de Iure communi licita, & conceſſa eſſe noſcuntur.

9 Tamen pro reſponſione obſeruo tripliciter contra ius commune poſſe Priuilegium conſiderari, ſcilicet aut in ſubſtantia, vel ſecundum modum, aut quod aliquos particulares effectus.

10 In ſubſtantia, quando concedit, vt quis licitè agat, quod iure communi vetitum eſt, exempli gratia, vt inteſtabilis condat teſtamentum, vel nè quis Decimas ſoluat, aut ne quis excommunicatos euitet.

11 Secundum modum, quando etſi de iure communi licitus ſit actus, qui geritur, modus tamen non ita exempli gratia, vt inter liberos ſine ſollemnitatibus poſſit teſtari, *l. hac conſultiſſima, ff. ex imperfecto, C. de teſtã.* vel quod Milites, abſque ſollemnitatibus poſſint teſtari, *vt ff. & C. de Militar. teſtam. Clar. in §. teſtamentum quæſt. 58. Farinac. de*

teſtib.

teſtib. quæſt. 62. num. 149. aut etiam, quod abſque illis ad pias cauſas condat teſtamentum, *cap.cum eſſes, & cap. relatum de teſtam.* cum adductis *per Gugliel. de Benedict. in cap. Raynnutius, verſ.Teſtamentum, à nu.58. de teſtam. Gizzarell. dec. 45. & per Illuſtriſſimum Epiſcop.Ricc.Collect.deciſ.229.*

12 Quoad aliquos tandem particulares effectus conceditur veluti ad ſe dandos ſcrupulos, impetrantes exiſtimant, ſibi non licere, quod iure communi conceſſum eſt, vt apud *Nauar. conſ. 3. de Stat. Monach. Sayr. deciſ.3. eod.tit. Azor.inſtit.moral.par.1.lib.5.cap.23. quæſt.3.Salas de legibus diſput.17.nu.4.ſect.1. Peregrin.in Compend.Priuil.Cler.Regular.p.2. tit.Priuilegia,§.17.*

Vnde iuxta hoc diſtinctionis fœdus iura memorata pro contraria parte, maxima cum facilitate intelligi valebunt.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium eſt concedendum ab habente poteſtatem condendi legem.*
2 *Lex à Principe non recognoſcente Superiorem emanari poteſt.*
3 *Papa, Imperator, Rex, & Reſpublica concedunt Priuilegia.*
4 *Principes ſunt ſupra Ius commune.*
5 *Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, qualiter Priuilegia concedere valent.*
6 *Diſpenſatio videtur ſpecies Priuilegij.*

ARGVMENTVM.

Priuilegium à quonam concedi valeat, vt legitimum, & validum reputetur.

Præludium II.

EX definitione Priuilegij enarrata deſcendit reſolutio, à quonam ſcilicet concedi valeat Priuilegium.

1 Si quidem cum ſupra enunciauerimus Priuilegium eſſe quandam legem, igitur neceſſariò euenit ab eo eſſe concedendum, qui poteſt legem ferre, vt poſt cœteros aduertit *Bonacin.de legib. diſp.1.q.3.propoſit.1.punt.2.*

2 Indè cum à Principe non recognoſcente Superiorem lex emanari valeat ſubſequitur neceſſarium conſequens ab eodem Priuilegium oriri debere *Azor.inſtit. Moral.part.1. l.5.cap.22. Suarez de legib. lib.8. cap.9.& 10. Salas de legibus diſput.17. ſect.3. Reginald.in prax.fori pœnitent.lib.13.nu.234. Mirand.in manual.Prælat.quæſt.41.art.3.tom.2.*

3 Hinc Summus Pontifex id agere poteſt, Imperator quoque in ſuo Imperio, Reges in ſuis Regnis, & ſic cæteri eiuſdem qualitatis, inter quos Reſpublicæ adhùc obtinent locum, licet iſti in temporalibus tantùm, Summus autem Pontifex directè concedit Priuilegia, quoad Spiritualia omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus, quoad Temporalia verò directe tantum concedit in Terris, ſibi temporaliter ſubiectis, indirectè vero quoad cætera loca, quatenus ſcilicet id fuerit neceſſarium in ordine ad Spiritualia, & ſic ratione connexionis, *cap.per venerabilem qui filij ſint legitimi.*

4 Nam cum iſti ſint ſupra ius commune, vtique ſinguli in eorum Ditionibus Priuilegia concedere poſſunt, *Molfeſ. in ſumma Theolog. Moral.tract.9.de legibus cap. 12.nu. 36.tom.1.* dicens, *num. 37.* quod actinet ad
5 alios inferiores, vt ſunt Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, ſingulos valere Priuilegia concedere contra ſtatuta ab ipſis promulgata, ſed contra ius commune ligatas habere manus, niſi in particularibus caſibus, in quibus diſpenſandi facultatem ha-
6 bent circa legem Superiorum, quia diſpenſatio quædam Priuilegij ſpecies apparet, ex *text.in cap. Conſtitutus de Relig. Domibus*, & ex antiquis, quos reportant, firmarunt *Salas de legibus d.ſect.3.num.28.Mirand.in manual. Prælat.cit. quæſt.41. art.3. concluſ.2. & Suarez de legibus d.cap.8. n.9.cum ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium eſt triplex, nempè perſonale, reale, & mixtum.*
2 *Priuilegium perſonale, quod dicatur, quodnam reale, & quod mixtum.*
3 *Species Priuilegij miſti, an ſit diſtinta à perſonali, & reali.*
4 *Priuilegium Patris habentis duodecim filios illo mortuo, an expiret.*
5 *Priuilegium reale, quod loco, vel rei conceditur, aut perſonæ ratione loci, vel rei, quodnam ſit.*
6 *Priuilegiũ ſingulariter perſonale certis perſonis nominibus expreſſis tributũ, quod ſit.*
7 *Vxor viri radijs corruſcat.*
8 *Priuilegium communiter perſonale particularibus cauſis conceſſum communiter certis perſonis illarum proprijs nominibus non expreſſis, quod ſit.*
9 *Reſtitutio in integrum conceditur minoribus, & mulieribus.*
10 *Priuilegium ſingulariter, & communiter corporale, alicui corpori conceſſum, quodnam ſit.*
11 *Priuilegium exceptionis Eccleſiaſticorum reſpicit Communitatem Clericorum.*
12 *Ius paſcendi, & aquandi competit Ciuibus, vti ſingulis.*
13 *Priuilegium communiter tantum corporale, quod ſit.*

ARGVMENTVM.

Priuilegium quotupliciter nam ſit.

Pralndium III.

NOn eſt quidem ſuperfluum in huius Sce-
næ apparatu facere comparere Priuile-
gij ſpecies, quas vtiquè videbis, ſi quotupli-
citer illud ſit hic enucleabimus.
1 Inde conſentaneum eſſe reſpiciens dico,
Priuilegium eſſe triplex, nempè perſonale,
reale, & miſtum, *Reginald.in prax.fori pæni-
tent.lib.13.num.232.Salas de legibus diſp.17.
ſect.2.*
2 Dicitur autem perſonale, quod principa-
liter perſonam reſpicit reale, autem dicitur,
quod rem ipſam principaliter reſpicit, mi-
ſtum verò, quod, & rem ſimul concernit,
*Molfeſ.in ſumma Theolog. Moral. tract.9. de
legibus cap.12.d nu.25.cum ſeq.tom.1.*vbi *nu.*
3 26. annuit plurimorum eſſe ſententiam, vt
illa tertia ſpecies Priuilegij miſti non ſit di-
ſtinta a duabus prioribus, quia ſi reſpiciat
principaliter perſonam priuilegiatam, quæ
durante eius vita ſit immunis a ſolutione
4 Gabellarum, & Collectarum reſpectu bono-
rum ſuorum, (vt eſt priuilegium Patris ha-
bentis duodecim filios, & ſic bona ſua ſint
immunia ob priuilegium perſonæ, actamen
mortuo Patre expirat priuilegium, & tan-
tum Filij. ſi omnes eſſent ſuperſtites, & ſi-
mul cum Matre, vel nouerca habitarent in
eadem domo, gauderent ipſi tantum tali im-
munitate, vt poſt cæteros explicarunt, idem
*in Conſuet.Neap.part.4.quaſt.30.nu.9. & ſeq.
& Paſcal. de Patria poteſtat. part.4. cap.4.*
vbi latè, vtique eſſet priuilegium perſonale,
l.1.§.permittitur, ff.de Aqu.quotid. & Aeſtiu,
ſi autem principaliter rem ipſam reſpiceret,
eique adhæreret, vtique perpetuum eſſet, &
ſic reale, & conſequenter propriè non dici-
tur priuilegium miſtum.
Plus inſuper procedit, idem *Molfeſ. indi-
cat. loco num.27.* dicens patere diuiſionem,
Sylueſtr. in ſumma in verbo Ciuitas, & alio-
rum apud *Reginald.cit.lib.13.num.233. Salas
d.ſect.2.num.9. cum ſeq. & Suarez mox addu-
cto cap.3.*
5 Vt aliud ſit priuilegium reale, quod loco,
vel rei conceditur, aut perſonæ ratione lo-
ci, vel rei, & hoc ſit perpetuum, donec res
duret, vt ipſi ſcribunt.
6 Aliud ſit ſingulariter perſonale, quod
certis perſonis nominibus expreſſis tribui-
tur, & ſequitur perſonam ipſam, & cum ea
7 extinguitur, vt eſt vxor, quæ viri radijs cor-
ruſcat, *l.Fæminæ, ff.de Senatoribus, l.Mulie-
res, C.de Dignit. lib.10.* cum fuſius adductis
per Tiraq; de Nobilit. cap.18.
8 Aliud nuncupatur communiter perſona-
le, quod ex particularibus cauſis conceditur
communiter certis perſonis illarum pro-
prijs nominibus, minimè expreſſis, vt eſt
9 priuilegium, ſeù beneficium reſtitutionis in
integrum, quod datur minoribus, vel mulie-
ribus, de quo in Regno eſt *Conſtitut. Mino-
rum Iura, Salas de legibus d.ſect.2. num.10.*
firmans, vt ſicut conceduntur perſonis ra-
tione communi, & ob cauſas dicantur priui-
legia miſta, quia principalis cauſa illius con-
ceſſionis dicitur læſio, *l.non omnia, & l.quod
ſi minor, §.non ſemper, ff.de minoribus.*
10 Aliud appellatur priuilegium ſingulari-
ter, & communiter corporale, quod alicui
corpori, nempe Vniuerſitati, vel Collegio
datur, itaut quilibet de Vniuerſitate, aut
Collegio poſſit ſingulariter ſe illo iuuare,
11 vt eſt priuilegium exemptionis Eccleſiaſti-
corum à iuriſdictione ſæculari, quia reſpicit
Communitatem Clericorum, & Religioſo-
ſorum, vt ſinguli ſe illo poſſint iuuare, *cap.ſi
diligenti de foro competenti*, cum fuſius con-
glomeratis *per Graſſ. in tract. de effect. Cleri-
cat. effect.1.* ſic etiam ſunt omnia, quæ com-
12 petunt Ciuibus Vniuerſitatis ſingulis, vt
ſingulis, vt eſt ius paſcendi, aquandi, & ſimi-
lia agendi, *Afflict.deciſ.400. Capyc. dec.152.
Guid.Pap.deciſ.573. Menoch.de arbitr. Iudic.
caſ.107. Mart.deciſ.199. Maſtrill.deciſ.355.
Coccin.deciſ.140. & 160.Caualer.deciſ.143.*
13 Tandem aliud vocatur priuilegium com-
muniter tantum corporale, quod ſic com-
petit corpori in communi, ideſt Communi-
tati, vt ipſa valeat ſe priuilegio iuuare, non
tamen ſinguli, qui ſunt de eadem Commu-
nitate, & diſſoluta Communitate extingui-
tur priuilegium, *l.ſed ſi §.qui manumittitur,
ff.de in Ius vocand.* cum cæteris concordan-
tibus apud *Suarez de legib. cit. lib.8. cap.4.
cum ſeq.* vt priuilegium elargitum Collegio,
ne valeat in ius vocari a ſuo liberto, ſicque
dicit eſſe priuilegia impartita Capitulis ad
electiones, aut cæteros actus capitulares; vt
ſuſpendi nequeant, quod priuilegium reale
agnouit, vltra alios *Salas de legibus, ſæpius
alleg. ſect.2. num.11.*

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium in dubio an cenſeatur reale, vel
perſonale, & nu.3.*
3 *Priuilegia Miſerabilium perſonarum dicun-
tur perſonalia, & hanc partem tutatus eſt
Author in ſuo opere. Elect. fori, vt n.4.*

ARGVMENTVM.

Priuilegia ad fauorē Miſerabilium perſonarū
elargita, nū cenſeātur realia, vel perſonalia.

Præ-

Præludium IV.

1 QVamuis ſe diuidant Doctores circa de-
cisionem Articuli, ſi in dubio priuile-
gium cenſeatur reale, vel perſonale, cum,
aliqui verum agnoſcant opinionem illud in
dubio cenſeri perſonale, vt latius apud *Bar-
boſ in l. quia tale num.4. ff. ſolut. matrim. Ma-
ceratenſ.var.reſolut.lib.1.reſol.109.n.7. Mar-
ta deciſ.Rot. Piſan. 66. num.10. Cabed. deciſ.*
2 *Rot.Luſitan.93.part.2.* Et cæteri bonam con-
trariam laudent ſententiam, vt apud *Tiraq;
de primogen.quæſt.40 n.72. Bellon.conſ.20.* &
fuſius apud *Suarez de legibus lib.8.cap.3.* vbi
luculenter exanclat, quando priuilegium,
dicatur perſonale, vel reale, vt pariter fuſo
ſermone diſcutiunt, *Menoch.de præſumpt lib.
3. præſumpt.103. & Sfort. Odd. in tract.de re-
ſtit.in integr.quæſt.50.art.1.lib.1.*
3 Tamen Priuilegia in Miſerabilium per-
ſonarum fauorem elargita eſſe perſonalia,
enunciauit *Rota in vna Mediolanen.tranſpor-
tationis Actorum coram R.P.D.Brauo,* & vo-
luerunt *Carauit.in Rit M.C.V.228.num.15.&
Marcheſan.in tract.de Commiſſion.tit.de Auo-
cat.Cauſarum part.2. §.2.num.28.* Quorum,
4 ſententiam exiſtimaui veram *in praxi elect.
& variat.fori quæſt.11.ſect.1.* in moderna,
Editione, vbi cum latiori calamo hanc ſin-
tutatus opinionem varijs quidem funda-
mentis, ne repilogare, illa videar, ibi bene-
uolum relego Lectorem.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium alieni perſonæ conceſſum non,
extenditur ad alios.*

2 *Extenſio ceſſat in Priuilegijs de perſona ad
perſonam, etiam ex tacita mente diſponen-
tis, etiam ſi verſemur in materia fauorabi-
li, num.3.*

4 *Priuilegia priuatis, & non omnibus fauent.*

5 *Priuilegium certæ perſonæ conceſſum ipſum,
ſequitur, nec ad hæredes extenditur.*

6 *Priuilegium in indiuiduis cõmunicatur alijs.*

ARGVMENTVM.

Priuilegia Miſerabilibus Perſonis conceſſa,
an extendantur de perſona ad perſonam.

Præludium V.

EX fundata opinione in antecedenti præ-
ludio Priuilegia Miſerabilium Perſona-
rum eſſe perſonalia, neceſſariò oritur deter-
minandum illa non poſſe extendi de perſo-
na ad perſonam.
1 Sumit robur hæc concluſio, ex *Text. in
capit. ſanè de Priuileg.* vbi probatur priuile-
gium alicui perſonæ conceſſum, ob eandem
rationem ad alias extendi non poſſe.
2 Cuius ſanè ratio datur, quia in priuilegijs
extenſio ceſſat de perſona ad perſonam,
etiam ex tacita, & veriſimili diſponentis
mente *Cabed.dec.Rot.Luſitan.140.n.2.part.1.*
3 etiam vbi non verſamur in materia pœnali,
& correctoria *Seſe deciſ. Rot. Aragon.43. nu.
54.tom.1.* & ſic in materia fauorabili.
4 Conſonant iura illa, quibus ſancitur pri-
uilegia priuatas eſſe leges ſingulis, & non,
omnibus fauentes, nec communem legem,
fauentes, ideòque cæteris exemplo eſſe,
non poſſe, niſi his tantum, quibus concedun-
tur, *cap.non exemplo 26. q.2. cap.hinc eſt verſ.
quod Priuilegium 16.q.1.*
5 Hinc inſurgit regula communi calculo
recepta, quod priuilegium certæ perſonæ
conceſſum ipſam ſequitur, & ad alias etiam
ipſius hæredes minimè extenditur, *l. in om-
nibus cauſis, & l.priuilegia, ff.de regul.iur.l.1.
§.permittitur, ff.de Aqua quotid. & æſtiu.l.3.
ff.de cenſibus, l.quia tale,* vbi fusè *Barboſ.ff.ſo-
lut.matrim.l.Sordidorum, C.de excuſat.muner.
lib.10. cap.priuilegium de reg. iur. in 6. Gayll.
obſeruat. 144. lib.2. Flores Diez de Mena var.
q.lib.2.q.21.n.203.Salas de legibus diſput.17.
ſect.6.& 8.Tuſc.concl.746.lit.P. Suarez de le-
gibus lib.8. cap.10. & 11.*
6 Cæterum licet huiuſmodi affirmata opi-
nio ſit vera recipit, tamen interpretatio-
nem, ne procedat in indiuiduis, vt proſe-
quuntur *Molfeſ. in ſumm. Theologiæ moral.
tract.9.de legib.cap.12.nu.50.tom.1. Marta,
de iuriſd.part.4. caſ.12. & caſ.116. Gonzalez
in reg.8.Cancellariæ de altern. gloſ.24. nu.52,
cum ſeq.Trentacinq; var.reſolut.lib.2.reſol.15
de iudic.* vbi fusè, & nos plene tutati ſumus
in praxi elect. fori qu. 1. ſect.3. in noua edit.à
num.17.vſque ad 24.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia omnia eſſentialiter illud habent,
vt aliquid contra ius commune conſtituant.*

2 *Priuilegia Miſerabilium perſonarum ſunt
odioſa.*

3 *Priuilegia Miſerabilium extenſionem non,
recipiunt.*

4 *Priuilegia Miſerabilium iuxta ipſorum ſe-
riem ſunt obſeruanda, nec alteranda.*

5 *Priuilegia in præiudicium tertij non ſunt ex-
tendenda, & quando ſecus, vide num.6.& 7.*

ARGVMENTVM.

Priuilegia conceſſa Miſerabilibus perſonis, an
ſint cenſenda odioſa.

Præ-

Præludium VI.

1 QVia Priuilegia omnia eſſẽtialiter illud habent,vt aliquid contra ius commune conſtituant, vt plenius exarauimus in *Præludio* 1. ac ſubinde,quatenus a iure communi exorbitant odioſa cenſentur ex dictis à *Tiraquel.de vtroque retract.in proem.n.62. Rot.diuerſ. deciſ.432.part.1. Menoch.de recuper.poſſeſſ.remed.4.nu.38.*

2 Ideo tutò firmari poteſt priuilegia ad fauorem Miſerabilium Perſonarum eſſe pro odioſis reputanda, vt reſpectu priuilegij exemptionis tutatur *Eraſm. à Kochier. in tract.de iuriſdiction.in exempt.part.1.quæſt.4. tom.1.* Sicque in indiuiduo priuilegij electionis fori conceſſi perſonis huiuſmodi Miſerabilibus larga manu probauimus *in prax. elect.& variat.fori quæſt.8.ſect.1.*in vltima editione, vbi cum per plura ſint adducta Fundamenta pro huius veritatis oſtentatione,ibi erit videndum nec non adeas,quę cumulauimus in *tractat. de Datione inſolutum quæſt.7.ſect.1.* in moderniſsima impreſsione.

3 Quare talia priuilegia extenſionem non recipere ſupradicta cogunt,vt dicam,ex regula ſatis vulgari, vt reſtringenda veniant, quæ odioſa ſunt,*cap.odia de regul.iur.l.cum quidam,ff.de liber.& poſthum.cap.renouantes*

4 *22. diſtint.* Et proindè iuxta ipſorum ſeriem continentiam, & tenorem ſunt obſeruanda ad vnguem, nec alteranda cum præiudicio tertij.

5 Sed non reticeam dicere,tunc odioſa cenſeri talia priuilegia,quando contra ius commune,& tertij præiudicium tenderent, quo in caſu veniunt reſtringenda, iuxta *text.in l. nec Auus,C.de emancipat.liber. Iacob.de Beluiſ in §.reliquum,Auth.de hæred.ab inteſt.veniunt, Molfeſ.in Comment. ad Conſuet. Neap. par.4. tit.de ſucceſſ.ab inteſtat. quæſt.33.nu.4.*

6 *tom.* 1. vbi id agnoſcit verum in Priuilegio hominis,non autem in priuilegio iuris, nam hoc priuilegium habetur pro lege, & ad inſtar legis debet interpretari, & ampliari, quoad omnes illos caſus, & perſonas, quas lex prædicta comprehenderet, ex *Gloſ.in Auth. ſi qua in Prouincia in verbo illis, C.vbi de crimin.agi oport.Felin.in cap.1.nu.12.de reſcript.Gabr.conſ.1.n.12.*vbi latè.

7 Quod ſi priuilegium ſolum reſpiceret dãnum concedentis, tunc erit habendum pro fauorabili, & conſequenter venit ampliandum ita poſt cæteros, quos ſecum vehunt, *Sanchez de matrim.lib.8.diſp.1.n.4. Peregrin. in Compend.priuileg. Cleric. regular. tit.priuilegia §. 16. Molfeſ. in ſumma Theolog. moral. tract.9.de legibus cap.12. nu.32.tom.1.*

Cumquè ipſe pariter hanc diſtinctionem exiſtimem veram, cum illa concurro, vnde iuxta illius tramites in reſolutione propoſiti Articuli te dirigere poteris.

Sed qualiter priuilegia ſint explicanda ex Neothericis fuſa quidem manu aperit *Bonacin.in tract.de legib.diſp.1.q.3.punt.7.§.* 1.vbi erit videndum.

SVMMARIVM.

1 *Couar.plures diſtinguit caſus pro enucleatione Articuli, ſi priuilegiatus contra pariter priuilegiatum vtatur priuilegio.*

2 *Priuilegiatus contra priuilegiatum in Regno non vtitur priuilegio; ſed ſeruatur inter illos ius commune,& n.2.*

Sed declara, vt num.6.

3 *Diſpoſitio eadem inter pares ſubintrat.*

4 *Debitor non poteſt,vti datione inſolutum contra creditorem pauperem.*

5 *Dos, & Fiſcus æquiparantur in priuilegijs.*

6 *Priuilegia conquaſſantur inter Fiſcum, & dotem.*

ARGVMENTVM.

Priuilegia elargita ad fauorem Miſerabilium Perſonarum, an poſsint exerceri aduerſus alias eiuſdem conditionis.

Præludium VII.

1 QVamuis appoſitiſsimè quidem *Couarr. in lib.pract.quæſt.cap.7.à nu.4.cum ſeq.* nixus ſit plures diſtinguere caſus pro reſolutione Articuli,& explicatione quęſtionis, ſi priuilegiatus contra pariter priuilegiatum poſsit vti priuilegio, vt latius apud eum facilè cerni poterit.

2 Tamen in Regno indiſtinctè viget praxis, vt non habita ratione ad ſexum,nec ad ætatem,vel ad ſimilia Miſerabiles perſonas non admicti ad exercenda propria priuilegia contra alias perſonas Miſerabiles, ſed vno eodemque tempore priuilegia confunduntur,& iuris communis ſeries ſeruatur,vt in materia priuilegij eligendi forum ſtat ſancitum, per *Rit.M.C.V.228.& 231.* & probant *Andr.& Afflict.in Conſtit.Regni ſtatuimus*,& ibi pariter *Reg.Tappia nu.26. Foller.in pract. crimin. Rubric.Audientur excuſatores à num. 102.Præſes de Franch.deciſ.188.& 553. Calà in tract at.de modo articuland.& probandi §.1 gl.1. num.80.Vrſill.in Schol.ad Afflict.dec.56.* Illuſtriſsimus Epiſcop. *Riccius in collect. dec. 348.Treutacinq; var.reſol.tit.de citat.reſol.2. num.18.*latè alios modernos reportans *Carleual.in tract. de Iudicijs, & foro competenti lib.1. tit.1. diſput.2. quæſt.6. ſect.7. num.633.* & nos fuſiſsimè per plures adducendo authoritates,rationes,& fundamenta ſimilium in

in prax.de elect.& variat.fori quæſt.61.ſect.4.
in vltima editione, vbi videas, nam non pi-
gebit, quia multa bonæ farinæ reperi eſt, &
optimum certè conficiens panem.
2 Sumit robur huiuſmodi concluſio ab illa
regula, quia priuilegiatus aduerſus priuile-
giatum non vtitur ſuo priuilegio; *l. ſed &*
Milites, ff. de excuſat. Tutor. DD. communi
conſenſu, *in Auth. quas actiones, C. de ſacroſ.*
Eccleſ. Kochier in tract. de iuriſdict. in exempt.
quæſt.44. part.1. tom.1. Parlador. lib.1. rerum
quotid. cap.17. num.28. Card. Tuſc. pract. con-
cluſ. lit. P. concluſ.760. Sed conquaſſantur ad
inuicem priuilegia *Roman. conſ.385. Oter. Ro-*
man. lucubrat. diſput.2. & vti inter pares ea-
3 dem intrat iuris diſpoſitio, *cap. inter corpo-*
ralia, & cap. ſicut ergo de translat. Epiſcopo-
rum.
Et pro corroboratione conducunt, quæ
vtiliter congeſſimus in moderno tractatu
de Datione inſolutum quæſt.20. ſect.3. dum ibi
4 probauimus debitorem vigore *Authent. hoc*
niſi de ſolut. non poſſe, vti datione inſolutum
contra Creditorem pauperem, vt ibi largè
videri poterit.
5 Hinc deſcendit, quod cum dos, & Fiſcus
dicantur æquale priuilegium habere *Gloſ.*
& omnes in cap. ex literis de pignor. Sayr. in
claui Regia lib.10. nu.10. tract.5. cap.10. n.14.
Molfeſ. conſ.13. nu.8. eorum priuilegia inter
ipſos conquaſſantur, *l.2. & de Priuil. Fiſc. l.*
Dotis, C. de iur. dot. Gizzarell. decis.1. n.22.
6 Sed non reticeam dicere, quod *Marche-*
ſan. in tract. de Commiſſionib. part.2. de com-
miſſ. Auocat. cauſ. §.2. n.79. ex Foller. in pract.
Crimin. d. verbo audiantur excuſatores, n.105.
7 veram non agnoſcit firmatam opinionem,
vbi alter ex Miſerabilibus Perſonis proprio
Iure, alter autem ex iure ceſſo ageret, nam
putat ipſe iure proprio agentem priuilegio
ſuo aduerſus alium iure ceſſo priuilegiatum
vti poſſe, refert nouiſsimè *Aluarez de Ve-*
laſc. in tract. de priuileg. pauper. quæſt.52. n.60.
part.1.

SVMMARIVM.

1 *Pupilli, Viduæ, morbo diuturno fatigati, & debiles in iure perſonæ Miſerabiles ſunt nominati.*
2 *Miſerabilis, vt quis cenſeatur, ſufficit paſſum fuiſſe fortunæ iniuriam.*
3 *Miſerabilis dicitur, quaſi miſeria habilis.*
4 *Regula certa, qui nam ſint Miſerabiles dari non poteſt.*
Iudicis arbitrio eſt remiſſum, qui nam dicantur Miſerabiles, ibidem.
5 *Diſpoſitio eadem ſubintrat, vbi militat eadem ratio.*
6 *Orphanus, Pauper, Inops, Captiuus, Carceratus, Peregrinus, aduena Meretrix expoſitus, libertus, publicus pœnitens ſenex virgo, Agricola Auarus, & alij hoc in Miſerabilium numero reponuntur.*
7 *Miſerabiles perſonæ vocantur, etiam quæ propria culpa ad miſerabilitatem inciderunt.*
8 *Paupertas inquam propria culpa, quis incidit excuſat, & prodeſt.*
9 *Miſerabilitas reſpectu diuitum, an detur.*
10 *Miſerabiles perſonæ diuites, quibus non vtantur Priuilegijs.*
11 *Qualitas diſpoſitionis, vbi deficit, ipſa diſpoſitio deficit.*

ARGVMENTVM.

Miſerabiles Perſonæ, quæ nam dicantur, &
ſub tali nomine, quæ nam veniant.

Præludium VIII.

1 HErclè, ſi iuris rigorem attendere veli-
mus certè in illo miſerabiles Perſonę,
propriè ſunt nominati Pupilli, Viduæ mor-
bo diuturno fatigati, ac debiles, vt cernitur
in l. vnic. C. quando Imper. inter Pupill. & Vid.
At non per hoc aliæ tales appellari ne-
queunt, cum ſufficiat eſſe paſſas infelicitates
ob fortunæ iniuriam, & miſericordiam no-
ſtram mouere, vt in Miſerabilium numero
2 reponantur miſerabilis enim perſonæ ap-
pellatione venit omnis, cuius natura mouet
nos ad miſerandum propter fortunæ iniu-
riam *Scacc. in tract. de appellat. quæſt.7. n.138*
nouiſsimè *Barboſ. in tractat. de appellatiua*
verb. vtriuſquè iur. ſignific. appell. 152. vbi
3 quod dicitur miſerabilis, quaſi miſeria habi-
lis, *Iſidor. lib. 10. Ethimologiarum Rebuff. ad*
conſtit. Franch. tractat. de prouiſ. artic.3. gloſ.
final. num.15. & patet *ex cap. ex parte*, ibi ip-
ſius miſeriæ miſerandum *de Cleric. ægrotant.*
4 Ita quod cum certa regula dari nequeat
communi calculo apud priſcos, Neotheri-
coſque eſt receptum in arbitrio Iudicis re-
poſitum eſſe, quæ nam miſerabiles perſonæ
nuncupari debeant, vt apud *Cyn. Bart. Al-*
ber. Bald. Angel. in cit. l. vnic. Fœlin. in cap. ſi-
gnificantibus num.6. de offic. deleg. Soccin. in
cap. ex tenore de foro compet. num.4. Caluin. in
lexico iur. in verbo Miſerabilium Perſonarum
Maſcard. de probat. concluſ.1065. Valaſc. deciſ.
65. num.35. Cabed. deciſ. Luſitan.54. num.81.
par.1 Menoch. de arbitr. iudic. caſ.66. Azeued.
in l.9. nu.12. tit.3. lib.4. nouæ recopilat. Perez
in l.1. tit.1. lib.3. Ordinam. Caſtill. controuerſ.
iur. cap.25. nu.18. Bernard. Greue ad pract. Ca-
mer. Imperial. concluſ.1. conſid.1. num.2. lib.1.
Marta de iuriſdict. part.2. cap.21. num.5. Tren-
tacinq; var. reſol. lib.2. tit. de citation. reſolut.2.
num.25.

Digitized by Google

nu.25.Pariſ.de reſignat. benefic.lib.5. quæſt.6. nu.139.Bobadilla in Politic.lib.3.cap.14.nu.7.

5 Ita quod ſi aliqui reperiantur, in quibus maior, vel æqualis vigeat ratio, eadem ſubintrat diſpoſitio, *arg.l.his ſolis, C.de reuoc.donat.* nam vbi eadem eſt ratio, idem ius ſtatuendum eſt, *l.illud, ff.ad l.Aquil.* cum fuſius adductis *per Salyc.in l.2 C.de Noxal.*

6 Inter illas autem paſſim à *DD.* reponuntur Orphanus, Pauper, & Inops, Captiuus, Carceratus, Peregrinus, & Aduena Meretrix, Expoſitus, Libertus, Pupillus, Pęnitens, nuper ad Fidem conuerſus, Senex Virgo, Scholaris, Agricola, Prodigus, Auarus, Mercator, qui in itinere pro Gabellis grauatur Eccleſia, & Eccleſiaſticus amore captus Damnatus ad Triremes Nauta Relegatus, Deportatus, Demoniacus, Decoctus, Ebrioſus, Furioſus, Fatuus, Lunaticus, Vniuerſitas, & Collegium, de quibus omnibus pleniori calamo habes ſcriptum *in praxi elect. & variat. fori ſect.2. per totam* in moderna impreſſione, & recenter de pluribus ex nominatis ediſſerit *Carleual.in tract. de iudicijs, & foro competent. diſput.2. quæſt. 6. ſect. 7. à num.531. vſque ad num.575.* vbi quam ſæpius

7 nos allegat, & ſequitur, firmans *num.616.* Miſerabiles perſonas vocari ne dum illas, quæ inuoluntariè iniuria fortunæ factæ ſint tales, ſed etiam, quæ culpa ſua in miſeriam inciderunt, *ex Couarr.practic.q.cap.6.num.2.* quod & nos fuſius tutati ſumus in eadem *praxi elect. & variat. fori quæſt.66. ſect.4.* quem locum in alia tamen editione ipſe commemorat, & ſequitur, vt pariter modernè dictum meum locum citat, & proſequitur *Aluarez de Velaſc. in tract. de priuilegijs pauperum quæſt.54.part.1.* vbi varijs qui-

8 dem fundamentis reſpondendo contrarijs fundat paupertatem in quam quis culpa ſua incidit excuſare, pauperiquè prodeſſe, vt reſpectu debitorum volentium, vti beneficio dandi bona inſolutum vigore, *Authen. hoc niſi de ſolut.* nos quoque probauimus *in Tract. de datione inſolutum quæſt.26. ſect.3.* in moderniſſima impreſſione Neapolitana.

9 Nec ſub ſilentio pertranſeam miſerabiles perſonas ſupra nominatas vocari poſſe, etiam ſi fuerint diuites, vt ex maximo cumulo *DD.* hanc veram agnouimus opinionem, illamque corroborauimus *in d. praxi electionis fori quæſt. 30. ſect.4.* quibus nunc iungo, *Roland.conſ.76.num.44.lib.1. Barboſ. in l.1. num.50. & 51. ff ſolut. matrim. part.1. Bernard.Greu. ad pract. Cameræ Imperial.lib. 1.concluſ.1.conſider.1.num.4.Gratian.diſcept. forenſ.cap.182.num.3. Valaſc.decis.65.nu.28. Card. Tuſc. pract. concluſ. lit.M. concluſ.273. num.12. Auguſt. Barboſ.in d.tract. de appellatiu. verborum vtriuſque iur. ſignificat. cit. appellat. 153. num.6. Lopez in l.5. tit.3. part.3. gloſ.2. propè finem, Perez in l.1. tit. lib.3. ordinam. in verbo pobres Caſtill. lib.3. quotid.controu.25.num.25.& 26.Scaccia de appell.qu.7. nu.117. Paſcal.de patria poteſt. part.2. cap.2. nu.96.Capiblanc.in Pragmat.8. part.1.n.309. & ſeq. de Baronibus tom.1. Carleual. in tract. de iudicijs, & foro competent. cit. diſp.2. q.6. ſect. 7. num. 541.* vbi nos quoque allegat, & hanc tutatur ſententiam varijs medijs dicens *num.549.* non eſſe ab illa recedendum, vti veriori, & magis communi, ſubdens tamen miſerabiles perſonas diuites, nam debe-

10 re gaudere illis priuilegijs miſerabilium, quibus locum facit paupertas, & inopia, videlicet eo priuilegio, quod indulget miſerabilibus perſonis in Regno noſtro Neapolitano *Conſtitutio lege præſenti, & Rit.M.C.V. 19.* nempè Aduocatus pauperum pro defenſione Cauſarum ad eas ſpectantium, nihil recipiat, ſed gratis aduocationem exerceat, vt apud *Præſid.de Franch.dec. 100.n.20.* ſicque de ſingulis poterit quoque dici, nam cum paupertatis qualitas ſit, & videatur conceſſionis cauſa, illa non exiſtente priui-

11 legium pariter ceſſare debet, quaſi quod qualitas diſpoſitionis, vbi deficit, & ipſa deficit diſpoſitio, *Gloſ. in l. mancipia in verſ. auocandum, ff.de ſeru. fugitiu. Pacian. de probat.lib.2.cap.14.num.8. Menoch.de præſumpt. lib.6. præſumpt.15. nu.47. Mar.Antonin.var. reſolut.lib.1.reſolut.82.num.1. Gallin.de verbor.ſignificat.cap.9.nu.9.lib.4.*

SVMMARIVM.

1 *Miſerabiles perſonæ ſunt commendatæ in Sacra ſcriptura, vt nu.3. vbi multa loca recenſentur ſatis latè.*

2 *Deus videtur recipere ſub ſua protectione miſerabiles perſonas.*

4 *Diuinum ſupplicium imminet non curantibus de miſerabilium perſonarum tutamine.*

5 *Protectio miſerabilium perſonarum ſpectat ad Principes.*

ARGVMENTVM.

Miſerabilium Perſonarum Cętus, qualiter ex diſpoſitione ſacrarum Literarum tuendus veniat, earumque protectio ad Principes ſpectet.

Præludium IX.

1 PAſſim in ſacris Literis reperitur ſancitum, vt Miſerabitium perſonarum cætus veniat tuendus, illarumque genus maximoperè, & quam ſeuere commendatum re-
2 peritur, & Deus Optimus Maximus ipſe videtur

detur ſub ſua protectione recipere, & ſpeciali,& peculiari fauore proſequi, ac preſto eſſe, & ſuis Vicègerentibus earum curam nominatim demaudaſſe.

3 Patet enim *Iſaia* 1.*num*.17.ibi (diſcite benefacere, quęrite iudicium, ſubuenite oppreſſo, iudicate pupillo, defendite viduam) *& 66.num*.12.ad quem autem reſpiciam niſi ad pauperculum,& contritum ſpiritu.

Deuteron. 10.*num*. 18. facit iudicium pupillo, & viduæ amat peregrinum, & dar ei victum,atque veſtitum.)

Et *cap*.27.*nu*.19. maledictus, qui peruertit iudicium aduenæ pupilli,& viduæ.)

Et *cap*.24. *num*. 17. (non peruertes iudicium aduenæ,& pupilli, nec auferes pignoris loco viduæ veſtimentum.)

Exodi 22. *num*.22.(viduæ, & pupillorum nocebitis, ſi laceſſeritis eos vociferabunt ad me,& ego audiam clamorem eorum, & indignabitur furor meus, percutiamque vos gladio,& erunt vxores veſtræ viduæ,& filij veſtri pupilli.

Ieremiæ 7.*num*.6.(aduenæ,pupillo,& viduæ non feceritis calumniam.

Et *cap*.22.*num*.3.(facite iudicium, & iuſtitiam, & libertate vi oppreſſum de manu calumniatoris,& aduenam, & pupillum,& viduam nolite contriſtare, neque opprimatis iniquè.

Et *Pſalm*.9.*nu*.9.(oculi eius in pauperem reſpiciunt,) *& num*. 14. tibi derelictus eſt pauper Orphano tu eris adiutor,*& num*.17. deſiderium pauperum exaudiuit Dominus præparationem cordis eorum audiuit auris tua.

Pſalm.67. *num*.6. Patris orphanorum, & Iudicis viduarum.

Pſalm.145. *num*.9. Dominus cuſtodit aduenas,pupillum,& viduam ſuſciperet.

Zacchar.7.*num*.10. viduam, pupillum, & aduenam, & pauperem nolite calumniari.

Prouerb.5.*num*.25.firmos faciet terminos viduæ.

Eccleſiaſtic.35.*num*.17.non deſpiciet preces pupilli,nec viduam,ſi effundat loquelam gemitus,nonnè lacrimæ viduę ad maxillam deſcendunt, & exclamatio eius ſuper deducentem eas,à maxilla enim aſcendunt,vſquè ad Cœlum, & Dominus exauditor non delectabitur in illis.

4 Tali modo, vt eiſdem ſacris Literis compertum ſit imminere Diuinum ſupplicium, hoc tam commendatum præceptum deſpicientibus imputareque Deum Maximum acerbè, & grauiter eius violationem non ſeruantibus. Amici *Iob*.putabant hac de cauſa incurriſſe Diuinam iram, & punitionem, *Iob*.22.*nu*.6.ibi. Abſtuliſti enim pignus fratrum tuorum ſine cauſa, & nudos ſpoliaſti veſtibus,aquam laſſo non dediſti, & eſurienti ſubtraxiſti panem, *& num*.9.viduas dimiſiſti vacuas, & laceratos pupillorum comminuiſti, *& cap*.24. *num*.3. aſinum pupillorum abegerunt, & abſtulerunt pro pignore bouem viduæ ſubuerterunt pauperum viam.

Ezech.22. *nu*.7. aduenam calumniati ſunt in medio tui pupillum, & viduam contriſtauerunt apud te.

Ierem.5. *num*.28.cauſam viduæ non iudicauerunt, cauſam pupilli non direxerunt,& iudicium pauperum non iudicauerunt.

Iſaiæ 1. *num*.23. Principes tui infideles, ſocij furum, omnes diligunt munera,ſequntur retributiones, pupillo non iudicant, & cauſa viduæ non ingreditur ad illos, *& cap*. 10.*num*.1. Vè qui condunt leges iniquas, & ſcribentes iniuſtitiam ſcripſerunt, vt opprimerent in iudicio pauperes, & vim facerent cauſæ humilium populi mei, vt eſſent viduę pręda eorum,& pupillos diriperent.

Et *Pſalm*.93.*num*.6. viduam, & aduenam interfecerunt,& pupillos occiderunt.

Contra autem ipſemet *Iob*. ſe immunem à tali culpa,& pœna indignum oſtendit,imò tanquam retributione dignum Deo commendat, dum inquit *cap*.29. *num*. 11. Auris audiens beatificabat me,& oculus videns teſtimonium reddebat mihi, eo quod liberaſſem pauperem vociferantem, & pupillum cui non eſſet adiutor. Benedictio perituri ſuper me veniebat, & cor viduæ conſolatus ſum,*& n*.15. Oculus fui cęco,& pes claudo, Pater eram pauperũ, & cauſam quã neſciebam diligentiſſimè inueſtigabã conterebam molas iniqui, & de dẽtibus illius auferebam prædam, *& cap*.31.*num*.16. Si negaui,quod volebant pauperibus, & oculos viduæ expectare feci,ſi comedi bucellam meam ſolus, & non comedit pupillus ex ea, *& num*. 19. Si deſpexi pereuntem, eo quod non habuerit indumentum, & abſque operimento pauperem ouium mearum calefactus eſt. Si leuaui ſuper pupillum manum meam, etiam cum viderem me in porta Superiorem.

5 Inde rationabiliter ad Principum officium ſpectare ſimilium perſonarum protectionem elicitur, *ex cap.ab Imperatoribus* 23 *quæſt*.3.*cap.Regum, & c.Adminiſtratores* 23. *quæſt*.5. vbi *Gloſ.Gemin.& Archidiacon*.probant *cap*.1.*&* 2.87.*diſtinct*. & moderniſſimè multò poſt hæc ſcripta in lucem editus, *Carleual. in tract. de iudicijs, & foro competenti ſect*. 7. *num*. 528. vbi ſacræ ſcripturæ loca adhùc reportar.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Fauores non ſunt impartiendi miſerabilibus perſonis cum aliorum iniuſtitia.*
2 *Iura priuilegiatorum ſunt fouenda, ſed non aliorum perturbari.*
3 *Fauor Eccleſiæ cum alterius præiudicio impartiri non debet.*
4 *Iniquum, quod eſt non eſt faciendum.*
5 *Declinandum non eſt in iudicium pauperis.*
6 *Iuſtum, quod eſt, iudicari debet.*
7 *Paruus vti magnus eſt audiendus.*
8 *Iudices non debent eſſe Acceptores perſonarum.*
9 *Iura ſanctarum legum non ſunt violanda.*
10 *Verba I.C. in l. reſpiciendum, ff. de pœnis recitantur.*

ARGVMENTVM.

Miſerabilibus perſonis cum alterius iniuſtitia, num impartiri poſſint fauores.

Præludium X.

1 QVamuis fauores ſint impartiendi miſerabilibus perſonis, non tamen taliter larga debet concedi manus, vt ex ipſorum fauorum cumulo aliorum exoriatur iniuſtitia, ita quod non debemus ita fauere huiuſmodi perſonis, itaut alijs præiudicium afferamus, & iniuſtitiam faciamus, *cap. ex tenore de foro competenti, cap. nuper, §. quod autem de donat. inter vir. & vxor*, probarunt *Alber. in l. vnic. C. quando Imper. inter pupill. & vid. Rebuff. in Conſt. Franc. tit. de prouiſion. fieri ſolit. gloſ. fin. verſ. ex quibus prærogatiuis, Foller. in cap. Regni, quoad decreta nu. 19. Neuizant. in ſilua nuptial. lib. 6. nu. 28. Caballin. milleloq. 698.*
2 Priuilegiatorum enim defendi debent iura, ſed non aliorum iura perturbare, *cap. volentes de priuileg. in 6. cap. denique 14. quæſt. Barbat. conſ. 36.* & diximus *forenſ. quæſt. 300. in fin. part. 1.*
Hinc *Maſtrill. deciſ. 280. nu. 21.* ex *Barbat. conſ. 13. & Khitcon. commun. opin. lib. 1. tit. 1.*
3 *de ſacroſ. Eccleſ. nu. 12.* firmat non eſſe fauorem impartiendum Eccleſiæ cum alterius præiudicio.
4 Hinc *Leuitic. 19. n. 15.* legitur, non facies, quod iniquum eſt, nec iniuſtè iudicabis, non conſideres perſonam pauperis, nec honores vultuum potentis.
5 Et *Exodi 23. nu. 3.* ſtat ſancitum, pauperis quoque non miſereberis in iudicio, *& nu. 6.* non declinabis in iudicium pauperis.
6 *Et Deuteronom. 1. n. 16. & 17.* ſunt iſta verba videlicet. (Audite illos, & quod iuſtum eſt iudicare, ſiuè ciuis ſit ille, ſiue peregri-
7 nus. Nulla erit diſtantia perſonarum, ita paruum audietis, vt magnum, nec accipietis cuiuſquam perſonam, quia Dei iudicium eſt.)
8 Itaquod acceptores perſonarum Iudices eſſe nō debent, nequè partiales, *Mich. Vleur. de Regimin. Mund. par. 1. q. 2. nu. 16. Torres lib. 6. philoſoph. moral. lib. 8. cap. 7.*
Indè nouiter *Carleual. in tract. de iudic. & foro competenti lib. 1. titul. 1. diſp. 2. q. 6. ſect. 7.*
9 *ſub num.* 584. facta mentione de locis ſacræ paginę aduertit, vt diſcant iudicare, qui clementiam, & poteſtatem, quam non habent oſtentantes miſericordiæ prætextu violant ſanctarum iura legum, & reportat verba Iu-
10 ris Conſulti, *in l. reſpiciendum, ff. de pœnis*, quæ ſunt tenoris ſequentis. *Nec enim, aut ſeueritatis, aut clementiæ gloria affectanda eſt, ſed perpenſo iudicio, prout quaquè res expoſtulat ſtatuendum eſt.*
Conducunt pro corroboratione adducta *per Simanc. de Republica lib. 6. cap. 12.* & *per Io. de Torres lib. 7. philoſoph. moral. cap. 5.*

Finis Primæ Sectionis, & Præludiorum.

IO. MARIÆ NOVARII I. C. LVCANI.

De Priuilegijs Miſerabilium Perſonarum.

SECTIO ALTERA.

Continens ſingulares Caſus, in quibus Miſerabiles Perſonæ Priuilegiatæ reperiuntur.

SVMMARIVM.

1 *Cauſæ primo concluſæ ſunt prius expediendæ*
2 *Prior, qui eſt tempore, potior eſt iure.*
Etiam ſi prioritas ſit in hora, & in puncto, num. 3.
Idquè procedit tàm in agendo, quàm excipiēdo, num. 4.
5 *Vicenna in Molendinis debetur primo venienti, & occupanti locum.*
6 *Cauſæ miſerabilium perſonarum, & ſi non primò concluſè debent prius tractari.*
7 *Officialis expediens prius cauſas miſerabiliū perſonarum, aliorum cauſas derelinquendo non tenetur in Syndicatu.*
8 *Lege permittente, quod ſit pœnam non meretur.*
9 *Cauſa primo concluſa non expeditur, ſi ſit præiudicialis maiori cauſæ, poſtea concluſæ.*

AR-

ARGVMENTVM.

Cauſæ priuilegiatorum, & miſerabilium perſonarum debent prius tractari, & expediri, quam aliæ.

Ad ornatum Pragmatic. Regni de offic. Sacri Regij Conſilij, & Pragm. 15. de ordin. Iudic.

PRIVILEGIVM I.

1 REgula eſt clara, & ab omnibus recepta,
iurique & æquiti conſona, quod cau-
ſæ primo concluſæ debeant prius expediri,
vt probat *text. in l. penult. C. ſi pendent. appel-
lat.* & cauetur de Iure Regni *in pragm. 10.
incipit Fiſcales ſub rubr. de offic. Sac. Reg. Conſ.*
& ita fuit confirmatum per Carolum Cæſa-
rem in anno 1540. vt *in pragm. 15. de ordin.
Iudic. incip. ſimiliter mandamus*, vt in anno
84. per Ducem Oſſunæ, vt *in cap. 1. de grat.
ab eo conceſſ. inter capit. & priuileg. Neap. fol.*
174. & iterum in anno 96. fuit cõfirmatũ cũ
adiectione certæ formæ per Comitem Oli-
uares, vt patet nouiſſimè *in pragm. 72. cit. tit.
de offic. Sac. Reg. Conſ.*
2 Sumit robur illa ex altera concluſione, vt
prior qui eſt tempore, potior ſit in iure, *l.
qui balneum, & l. potior, ff. qui potior in pign.
hab. l. ſi fundum, C. eod. cap. qui prior de regul.
iur. in 6.* exornant *Duen. regul. 198. Maſcard.
de probat. concluſ.* 1128. Illuſtriſs. Epiſcop.
Ricc. collect. deciſ. 473. Card. Tuſc. concluſ. 475.
3 *lit. P.* amplians etiam ſi prioritas ſit in hora,
vel in puncto, *ex Decian. conſ. 109. n. 22. lib. 2.*
4 vt etiam procedit tàm in agendo, quàm in
excipiendo, *l. creditor qui prior la 2. in princ.
ff. qui pot. in pign. Ripa in l. priuilegia nu. 18. ff.
de priuileg. credit. Neguſ. de pignoribus memb.
2. ampliat. 2. nu. 2. Girond. de priuileg. & excẽpt.
explicat. nu.* 358. fusè videndus *Villar. in ſilua
reſponſor. lib. 1 reſponſ. 10.* & conferunt, quæ
latiori calamo exarauimus in *tract. de gra-
uaminibus vaſſallorum tom. 2. grau. 143.* qua-
5 tenus ibi probauimus Vicennam in molen-
do frumentum in molendinis deberi primo-
uenientis, & locum occupanti, & proindè
grauari vaſſallos, quando in Baronalibus
Molendinis, Tapetis, Baſtinderijs, & ſimi-
libus iuxta ordinem, quo venerunt frumen-
ta non molantur, vide ibi quia per pluram
bonæ farinæ reperies, nec pigebit.
6 Tamen fauore miſerabilium perſonarũ
in earum cauſis nullus ordo ſeruari debet,
ſed illarum cauſæ prius debent tractari, &
expediri, *gloſ. in cap. in primis in princip. 2. q.
1. Roman. in repet. l. ſi verò, §. de viro col. 10.
fallent. 25. ff. ſolut. matr.* quos refert, & ſequi-
tur *Carauita in ritu M. C. V. 16. ſuq n. 18. verſ.
quintum priuilegium*, vbi facit mentionem
de Conſtit Regni incip. iuſti cultoris hoc ap-
probante *Rebuff. in conſtit. Galliæ art. 3. gl. fin.
in tit. de ſentẽt. prouiſ. Adnotatio ad Statutum
Parmæ in rub. cap. de ratione reddenda miſera-
bilibus perſonis fol. 62. verſ. & ideò ſunt ſum-
mariè*, & de iure Regni eſt ſancitum per ci-
tatam *pragmat. 10. de offic. Sacr. Reg. Conſ.* vbi
mandatur, cauſas primo concluſas, primo
expediendas, exceptis cauſis priuilegiatis,
videlicet Fiſci, Carceratorum, Eccleſiarum,
Viduarum, Pupillorum, Orphanorum, Pau-
perum, & Miſerabilium Perſonarum, de
quibus expreſsè loquitur ipſa *prag. in princ.*
ante eos voluerunt *Cyn. in l. fin. C. ſi quis alt.
vel ſib. Royas in ſing. 49. nu. 10. & Marſi in
pract. crim. §. attingam, n. 75.* ſed hodie viden-
da eſt *pragm. 62. ſub eadem rubrica de offic.
Sacr. Reg. Conſ.* vbi reformat *citat. pragm. 10.*
7 Vnde rationabiliter ex his deſcendit, Of-
ficialem expedientem prius cauſas iſtarum
perſonarum miſerabilium, & aliorum cau-
8 ſas derelinquentem, nullatenus teneri in
Syndicatu, cum quod lege permittente fiat,
pęnam non mereatur, *l. gracchus, C. de adult.
l. illud, ff. quod quiſquè iuris*, latè *Tuſc. in ſuis
concluſ. lit. P. concl. 208. tom. 6.*
9 Cæterum eſt obſeruatione dignum, quod
cauſa minor, licèt ſi primo concluſa, non ta-
men primo expeditur, ſi eſt præiudicialis
maiori cauſæ, poſtea concluſæ, vel non dum
concluſæ, *iuxt. text. in l. per minorem, ff. de
iudic.* cum alijs adductis per *Mandell. conſ. 62.
nu. 1. vol. 1.* & ita in terminis *Reg. Rouit. in
præfat. pragm. 10. nu. 2. de offic. Sacr. Reg. Conſ.*
ſicquè dum caſus accidiſſet conſultus reſpõ-
di, & alias fuit practicatũ in Regia Audien-
tia Capitanatæ.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio facta à maiori parte, debet attendi, niſi eſſet in præiudicium miſerabilium perſonarum, num. 5.*
2 *Factum à maiori parte dicitur factum ab omnibus.*
3 *Actus voluntarius factus à maiori parte Capituli ualet minori parte reluctante.*
4 *Ciuitas Neapolis repræſentantur per quinque ſedilia.*
6 *Maior pars quæ dicatur.*
7 *Facta à maiori parte Capituli, ſed non ſaniori, ſunt inualida.*
8 *Maior pars non ſufficit, ubi actus eſt neceſſarius, pro quo minor pars conſulit.*
9 *Electio facta à minori parte Capituli quando ualeat.*

ARGVMENTVM.

Concluſio facta in parlamento, ſiuè Concilio

Digitized by Google

per maiorem partem Vniuerſitatis,non de-
bet actendi,ſi vertit in præiudicium miſera-
bilium perſonarum.

Ad ornatum Text. in l. quod maior, ff. ad municip.

PRIVILEGIVM II.

1 REgulariter factum à maiori parte Vni-
uerſitatis debet actendi, vigore *text.*
in l.quod maior, ff.ad municip.l.planè, ff.quod
*cuiuſq;Vniuerſit.nom.*cum adductis per *Fran-*
ch.in deciſ.2. Epiſcop. Riccius in collect.deciſ.
collect.316.& antè eum *Bombin.in conſ.3.*vbi
multa iura, & DD. authoritates adducit, &
2 meritò, quia dicitur factum ab omnibus,
quod fit à maiori parte *Afflict. deciſ.1 nu.4.*
Gratian.in deciſ.Marchiæ 183. Maſtrili.deciſ.
97.Epiſcop.Ricc.in praxi fori Eccleſ.reſol.491
par.4.Caput.de Reg.Reipublic.cap.1. à nu. 15.
cum ſeq. Anicel.in lutam.pauper.tit.de remiſſ.
deb. vnde videmus, quod actus voluntarius
3 factus à maiori parte Capituli valet repu-
gnante minori parte *Felyn.in cap. cum om-*
nes col.11.de conſtit.Abb.in capit ſcripta de
elect. de quibus nouiter habetur, per *Raguc.*
in tractat.de voce Canonicor.in cap.quæſito 9.
4 & ideò cum Neapolitana Ciuitas repræſen-
tetur per quinque Sedilia Nobilium, vt re-
fert *Franc.in deciſ. 207. nu.8.* & Plateam po-
pularem, contigit, quam ſæpè inter negotia
Ciuitatis eſſe diſcrimina, vnde maior pars
Ciuitatis eſſe cernitur concurrente conſen-
ſu quatuor Platearum,quæ repræſentant,&
concludunt etiam contradicente platea po-
pulari, vt proit.dè *Ponte de poteſt.proreg.tit.*
2.de abundantia Ciuitatis,§.7.nu.13.& 15.&
habetur per *Thoro in compend.deciſ. Neap.in*
verb.maior pars, id quod facit tom.1.
5 Tamen vbicunquè concluſio facta à maio-
ri parte tenderet in præiudicium miſerabi-
lium perſonarum, & piæ cauſæ non valet,
nec debet actendi, vnde cum in quadam Ci-
uitate huius Regni eſſet concluſum per mi-
norem partem Ciuium Vniuerſitatis,vt fie-
ret quodam Hoſpitale pro Aegenis, Infir-
mis, Mendicantibus, Pauperibus, & alijs
miſerabilibus perſonis conſultus dixi poſſe
hoc fieri,etſi maior pars Ciuium reluctare-
tur, & obſtaret, mouebar, quia cum in mi-
norem partem videretur eſſe maior pietas,
ibi videbatur eſſe maior pars, enim maior
6 pars illa dicitur,vbi eſt maior ratio, ſeù pie-
tas, vt per iura adducta, per *gloſ. in cap.1.§.*
quod circa verſ.rationabiliter de his,quæ fiunt
à maiori parte Capituli, tradit *Bombin. in d.*
conſ.13.nu.17. vbi quod quando a pauciori-
bus eſt aliquid rationabilius diſpoſitū, licet
maior pars diſſentiat,tamen ſtatur paucio-
ribus, ex *d.cap.1.§.quod circa,* notat nouiter
Barboſ. in tract. de Canonic. & Dignitatibus
cap.38. nu. 5. ſed cum per minorem partem
Ciuium fuerit concluſum eſſe Hoſpitale di-
rigendum,dicitur eſſe concluſum rationabi-
lius,quam per maiorem.
7 Et facit, quod ſanior videtur minor pars,
dum ad erigendum locum pium intendit, &
facta maiori parte Vniuerſitatis, vel Capi-
tuli, ſed non ſaniori non valent *Abb. in d.*
cap. cum omnes, vbi etiam *Fælin.num.13. de*
conſtit.Ragnccius nouiter in tract. de voce Ca-
nonicorum in Capitulo quæſito 28.vltra quòd
8 in dicta Ciuitate opulenta, non aderat Ho-
ſpitale aliud, quo caſu ſuccedit opinio illo-
rum Doctorum volētium, quod maior pars
non ſufficit,vbi actus neceſſarius requiritur,
vndè minor pars contradicens attenditur,
tex.eſt in l.ſi quis hac lege,§.quoties,ff. qui &
à quibus, & tenet *gloſ. & communiter alij in*
cap.cum omnes de conſtitut.Bombin.d.conſ.13.
nu.15. ſed in caſu noſtro erat actus neceſſa-
rius, nam abſurdum videbatur in Ciuitate
opulenta, & numeroſa non adeſſe Hoſpita-
le, propterea maior pars contradicens, non
debebat attendi, quare fuit iuxta meum vo-
tum deinde erectum Hoſpitale, in cuius be-
neficium fuerunt ab Vniuerſitate donata
ducētum aurei annui, & hoc de anno 1620.
9 Electione autem facta à minori parte Ca-
pituli, ſiuè Vniuerſitatis ſuſtineri, vbi ma-
ior indignum ſcienter legeret nouiter pro-
bat *Merlin.controuer.forenſ.cap.50.*

SVMMARIVM.

1 *Legatum pro anima alicui relictum nō com-*
prehenditur in generali renunciatione facta
per legatarium.
2 *Renunciatio in his, quæ concernunt pietatem*
non ſolum ſpecialis, immò ſpecialiſſima re-
quiritur.
3 *Beneficium alicui cōceſſum miſerationis gra-*
tia non tollitur per verba generalia.
4 *Teſtamentum ad pias cauſas, fortiores dero-*
gationes requirit, quam ſimplex teſtamen-
tum.
5 *Renunciatio generalis nunquam extenditur*
ad legitimam, iuramento non obſtante.
6 *Validum eſt argumentum de legitima ad piam*
cauſam.
7 *Renunciatio nunquam ſuas habet vires ad ca-*
ſus priuilegiatos.
8 *Renunciatio eſt ſtricti iuris, & in ea ſtricta eſt*
facienda interpretatio.
9 *Legatum factum à teſtatore pro anima ſua,*
videtur factum pro exoneratione ſuæ con-
ſcientiæ.
10 *Renunciatio nihil operatur, quando eſt facta*
in præiudicium tertij.

11 Re-

Digitized by Google

11 *Renunciatio facta de legato pio, quia tendit in praiudicium legantis, non tenet.*

12 *Legatarius non obſtante renunciatione facta de legato pio, pro adimplenda voluntate Teſtatoris bene poteſt agere ad illud recuperandum.*

13 *Renũciatio facta à filia fæmina dotata de bonis paternis in beneficium fratris de omnibus ſucceſſionibus, & legatis à conſanguineis relictis, nõ extenditur ad legatum ipſæ filia à conſanguineo pro eius anima relictum.*

ARGVMENTVM.

Renunciatio quantumuis generalis, imò ſpecialis non comprehendit legata facta miſerabilibus perſonis.

PRIVILEGIVM III.

1 REgulam firmo; quod ſi fuerit legatum
aliquid miſerabilibus perſonis, vel alijs
pro anima, ſtante legatarij generali renun-
ciatione, non per hoc videtur renunciaſſe
tali legato pio, & conſequenter legatarius
poteſt agere pro eius repetitione contra
2 hæredes, quoniam in his, quæ concernunt
pietatem, prout in caſu noſtro, ne dum re-
quiritur ſpecialis renunciatio, ſed imò ſpe-
3 cialiſſima, quia beneficium alicui conceſſũ
miſerationis, & pietatis gratia non tollitur
per verba generalia, & renunciationem
amplam, *Rota in illerden. iuriſdictionis coram R.P.D. Pironano*.

4 Et facit, quod teſtamentum ad pias cauſas fortiores, & efficaciores derogationes requirit, quam alia teſtamenta ſimplicia, vt per *Soccin. conſ. 229. ſub n. 11. vol. 2. Caſtrenſ. in Auth. hoc inter liberos nu. 5.* vbi communem dicit *C. de teſtam.* & ibi *Io: Baptiſta de Santo Seuer. Oldrad. conſ. 119. Couarr. in 2. par. in rubric. de teſtamentis* poſt *nu. 15.* eos refert, & ſequitur *Cæſar. de Graſſis deciſ. Rot. Rom. 1. de teſtamentis*.

5 Quibus adſtipulatur illa concluſio gene-
ralis, qua cauetur, quod renunciatio gene-
ralis non extenditur ad legitimam, vel eius
ſupplimentum, *l. ſi quando, §. generaliter, C.*
de inofficioſo teſtamento, etiam non obſtante
iuramento, *Iaſ. in l. ſed, etſi, §. quæſitum, ff. ſi*
quis cautionibus Aret. in l. 1. §. ſi quiſita, ff. de
verb. oblig. & in l. qui ſuperſtitis, ff. de acquir.
hæred. latè *Bertrand. conſ. 239. vol. 8.* recenter
Grat. in lib. 4. diſcept. forenſ. cap. 637. nu. 23. &
751. nu. 18. nouiter *Gennenſ. in practicabil Ec-*
cleſ. q. 257. uicen. 9. ergo ſic in legato pio de-
6 bemus annuere, cum fauore legatorum pio-
rum multa concedantur, vltra quod argu-
mentum de legitima ad pias cauſas eſt vali-
dum in iure.

7 Congruit, quod renunciatio nunquam
ſuas habet vires ad caſus priuilegiatos, pro-
ut in caſu noſtro, vbi agitur de legato facto
8 miſerabilibus perſonis, quæ ſunt priuilegia-
tæ, vt eſt notum in iure, maximè, quia re-
nunciatio eſt ſtricti iuris, & in ea facienda
eſt ſtrictiſſima interpetratio *Surd. conſ. 133.*
nu. 28. vol. 1. Menoch. conſ. 182. nu. 8. & 9. vol.
3. Peregr. de fideicommiſſ. art. 52. num. 25. hinc
renunciationem ſemper eſſe interpretan-
dam, quo minus noceat renuncianti, ex do-
ctrina multorum refert *Pariſ. de reſignat. be-*
nefic. q. 18. nu. 23. lib. 1. vnde in renunciatione
facta de bonis in genere nõ includuntur bo-
na feudalia, niſi in ſpecie illis fuerit renun-
ciatum, vt deciſum in Sac. Conſ. dicit *Affl.*
in cap. 1. §. Titius cum Sempronio in fine ſi de
feud. defunt. fuer. cõtrou. inter Dom. & Agnat.
ſequitur *Grammat. deciſ. 101. nu. 11.* & noui-
ter meminit *Thor. in compend. deciſ. Neap. in*
verbo renunciatio ſi ſit facta de bonis tom. 1.
& verba generalia non extenduntur ad ſpe-
ciales cauſas, res vel perſonas *Flores Diez de*
Mena quæſt. var. q. 24. n. 33. Barboſ. nouiter *in*
axiomat. vtriuſque iur. lit. V. num. 24. & facit,
quod regulariter legata facta miſerabilibus
perſonis non comprehenduntur ſub gene-
rali reuocatione, vt firmauimus infra in
Priuileg. 24. vbi eſt videre.

9 Quæ quidem opinio, eò magis debet pro-
cedere, & eam eſſe veram prædico, quia le-
gatum factum à teſtatore ad pias cauſas vi-
detur factum pro exhoneratione ſuæ con-
ſcientiæ, & principaliter fauore ſuæ animæ
ergo dum per legatarium renunciatur ei,
vtique infertur ipſi teſtatori præiudicium,
10 ſed ſic eſt, quod renunciari non poteſt per
aliquem habentem aliquod priuilegium in
præiudicium tertij, ex traditis in *Collect. de-*
ciſ. ad Pragmat. Regni 1. ſub nu. 17. de Senatus
Conſulto Macedoniano, & in prax. elect. fori
quæſt. 12. ſect. 1. in moderna editione, vbi multa
ſunt cumulata, ideo concludendum eſt, quod
11 licet fortaſſe in renunciatione generali ve-
niret legatum pium, (quod nõ concedimus)
tamen, quia tendit in præiudicium legantis
12 renunciatio eſt inualida, & non tenet, &
conſequenter legatarius poteſt agere pro
adimplemento voluntatis teſtatoris, & le-
gatum factum recuperare non obſtante re-
nunciatione per ipſum facta, ex quibus om-
13 nibus in facti contingentia conſultus reſpõ-
di renunciationem factam à filia fęmina do-
tata à Patre in beneficium fratrum de om-
nibus ſucceſſionibus, & legatis à conſangui-
neis relictis, non extendi ad legatum ipſi fi-
liæ, à conſanguineis pro anima relictum;
quod alias habui in facto.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Verba debent intelligi de primo actu, & n. 9.*
2 *Legatum factum miſerabilibus perſonis non extinguitur prima vice.*
3 *Legatum in cauſa fauorabili præſumitur annuum.*
4 *Legatum factum Eccleſiæ cenſetur annuum.*
5 *Prouiſio facta pauperibus intelligitur ob cauſam alimentorum.*
6 *Legatum annuum factum Eccleſiæ eſt perpetuum, & non temporale.*
7 *Vſusfructus relictus Eccleſiæ reſtringitur ad centum annos.*
8 *Teſtandi facultas conceſſa Epiſcopo, an in primo teſtamento verificetur, & num. 24. & 29.*
10 *Conceſſio facta à Papa Abbati ad concedendum bona in emphyteuſim extinguitur cum primo actu.*
11 *Baro poteſt ponere collectam pro maritanda filia in primo matrimonio.*
12 *Conceſſio ſimplex primum actum tribuit.*
13 *Licentia data per maritum mulieri ad cōtrahendum intelligitur de primo contractu.*
14 *Licentia data pro frumentis deferendis ad infideles intelligitur de prima.*
15 *Priuilegium conceſſum alicui, & hæredi ſuo intelligitur de primo hærede.*
16 *Securitas veniendi conceſſa Bannitis intelligitur pro prima vice.*
17 *Poteſtas condendo Statuta intelligitur de prima vice, ſed vide nu. 25.*
18 *Diſpenſatio in primo actu verificatur, & de ratione nu. 19.*
20 *Argumentum de maiori ad minus non valet in diſpenſationibus.*
21 *Diſpenſatus ad ordines, cenſetur diſpenſatus ad minores.*
22 *Diſpenſatus ad curata, non cenſetur diſpenſatus ad Canonicatum.*
23 *Diſpenſatus ad dignitates non cenſetur diſpēſatus ad maiores.*
26 *Priuilegia non intelliguntur in primo caſu, ſed ad infinita.*
27 *Priuilegium eſt interpretandum ſecundum intentionem concedentis.*
28 *Effectus, quando non conſumatur ex primo actu.*
30 *Verba debent intelligi ſecundum naturam actus, ad quem referuntur.*

ARGVMENTVM.

Legatum factum Miſerabilibus Perſonis præſumitur annuum, nec extinguitur prima vice.

Ad limitationem Tex. in l. Boues, §. hoc ſermone, ff. de verb. ſignificat.

PRIVILEGIVM IV.

1 REgulariter quamuis verba debeant intelligi de primo actu, vbicumque ſumus in caſu diſpoſitionis hominis, & ſi talis actus ſuum non ſortiatur effectum vulg. *l. Boues, §. hoc ſermone,* & ibi fusè *Tiraquell. ff. de verb. ſignific. l. dotis*, & ibi *Bart. ff. de iur. dot. Viuius deciſ.* 87. vbi materiam declarat.

2 Tamen claudicat huiuſmodi regula fauore miſerabilium perſonarum, quibus ſi reperiatur factum legatum non extinguitur prima vice, maximè accedentibus coniecturis.

3 Recipit incrementum talis opinio, quia huiuſmodi legatum videtur factum in cauſam fauorabilem, quo in caſu legatum præſumi annuum, nec vnica primi anni ſolutione finiri elicitur, ex *l. legatum,* & ibi *Bart. ff. de annuis legat.* & probarūt, *Cuman. in l. eum, qui Kalendis, ff. de verb. oblig. & Soccin. conſ. 48. vol. 3.* quos recenſēdo ſectatur *Gennen. in practicabil. Eccleſ. q. 225. tricen.* 8. vbi per-
4 indè deciſum apud Romanam Rotam teſtatur legatum factum Eccleſiæ in dubio cenſeri annuum, & perpetuum, & non temporale, quam opinionem veriorem agnoſco concurrentibus coniecturis mentis Teſtatoris, prout habui in facto in Ciuitate Luceriæ Apuleæ de anno 1531. in cauſa Monaſterij Sancti Leonardi Ordinis Sancti Auguſtini.

5 Conducit pro corroboratione Theorica, *Bart. in l. eum, qui ita, ff. de verb. oblig.* quatenus tutatur, prouiſionem factam pauperibus in decem intelligi cauſa alimentorum, & deberi ſingulis annis, vt pariter communi calculo ſequntur *Doctores* ibidem, de quo fuſiori ſermone videndus eſt, *Surd.* in particulari *tract. de aliment. priuileg. 25.* vbi plura ad ſaturitatem.

6 Et in augmentum fauoris talium miſerabilium perſonarum poterit philoſophari ſimile legatum eſſe perpetuum, nec reſtringi ad ſpatium centum annorum, vt plurium cohorte, quos ſecum vehit fauore legati facti Eccleſiæ fundant *Peregrin. in tractat. de fideicommiſſ. artic. 30.* dicens ſic practicari in Ciuitate Patauij, & *Gennen. in practicab. Eccl. quæſt. 328. tricen. 11.* quamuis cōtrarium conſultum vidiſſe per eximios viros aſſerat nouiter *Molfeſ. in ſumm. Theolog. moral. tit. de vltim. voluntatibus cap. 5. nu. 56. tom. 2.* vbi inter cæteros ad hanc opinionem reportat *Couarr. var. reſolut. lib. 3. cap. 9. n. 10. Brun. à Sol. in compend. reſolut. in verbo legatum annuum, Menoch. conſ. 1263. nu. 20. vol. 13. Surd. conſ. 123. & Card. Tuſc. concl. 86. lit.*
7 *L.* quod ipſe agnoui verum in vſufructu donato Eccleſiæ, etiam in perpetuum, vt ad

ſpatium

ſpatium centum annorum reſtringi debeat,
vide *foren*ſ*.quæſt.*90.*par.*2.vbi notatu digna,
ibi reportata per nos reperies.

Sed quia in materia allegata, *l. Boues*, *§. hoc ſermone*,*ff.de verb.ſignific.*multa annota-
ui in mea adoleſcentia occaſione diſcuſſio-
nis Articuli, ſi licentia conceſſa Epiſcopo
teſtandi extinguatur in primo Teſtamento,
placuit hac occaſione nactos tales Allega-
tiones in primi faceri, & ſunt tenoris ſequē-
tis, videlicet.

8 Condito Teſtamento per quendam Epi-
ſcopum, qui habebat facultatem diſponen-
di, & teſtandi cum deindè deſideraret aliud
condere reuocando primum orta eſt diffi-
cultas, ſi id licitè potuiſſet fieri, & articuli
reſolutione ad vota ſapientium remiſſa, in-
ter quos ego pariter minimus acceerſitus fui
prima, vt aiunt fronte, mihi occurrebat pro
opinione negatiua, *conſ. Decij* 112. cui ſub-
ſcribit *Socc.Iun.in conſ.*89.*vol.*1. dicens iux-
ta talem ſententiam reſpondiſſe inſignes Iu-
re Conſultos, dum hæc quæſtio in lite tra-
ctaretur, & ita tradunt quoquè *Cucch. inſt. moral.lib.*2.*tit.*4.*de Cardin.num.*90.*pag.*101.
*col.*2.*& Curt.iun.in conſ.*188.*n.*22. *cum ſeqq. lib.*1.*Rodoan.de ſpol.Eccleſ.q.*7 *nu.* 18.

Quorum ſententia poſſet fulciri, ex *text. i l.cuius bonis*,*ff.de verb.ſignif.*quam omnes
9 referunt ad probandum, quod regulariter
quælibet diſpoſitio in primo actu verifica-
tur, vnde meritò licentia data per Publica-
num extrahendi merces intelligitur pro pri-
ma vice ſecundum *Ferrett.in tract. de gabell. nu.*199.*per doctrinam Bal.in l.dotis promiſſio*,
*ff.de iur.dot.de Platea in l.*1.*C.de nauic.lib.*11.
& facit etiam doctrina *Bald. in l. veluti*, *§. hæc vxor*, *ff.de edendo*, vbi dicit, quod in li-
centia data ab homine intelligitur de prima
licentia, *idem Bald. in l. ſi vt proponis la ſe-
cunda col.*1.*& vlt.C.quomod.& quando Iudex
per tex.in l.fideicomm.§.ſi rem*, *ff. de legat.* 3.
per hoc dixit *Alex.in conſ.*81.*n.*8.*lib.*3.quod
10 commiſſio facta per Summum Pontificem
de dando licentiam Abbati ad concedendū
bona in emphyteuſim extinguitur cum pri-
mo actu, & conceſſione notat in bono caſu
*Soccin.iun.in conſ.*25.*nu.*9.*lib.*2. & conferunt
notata per *Otalor.in tract.de Nobilit.*3.*par.*3.
*partis princip.cap.*6.*nu.*20. *Caroc. in tract. de*
11 *locat.par.*4.*q.*4. *nu.*8. Et dominus poteſt re-
ponere collectam ad maritādam filiam pro
primo matrimonio non in ſecundo, *Guid. Pap.deciſ.*57.*in fine*,*Menoch.de arbi.iudic.lib.*
12 2.*caſu* 181.*n.*4. & generaliter ſimplex con-
ceſſio primum actum tantum recipit, *l.dotis promiſſio*, *ff. de iur.dot.l.placet.ff.de liber.&
poſthum.cap. non poteſt*, *§.*1. *de præbend.in* 6.
notat *Calder.in conſ.*16.*de iur.patron. Fælin. in cap.*1.*de tregua*, *& pace*, de quo pacto va-
ria ſcribit *Tiraquel.in d. §.hoc ſermone Velaſc. deciſ.*102. vbi neceſſaria plura in iſta materia
ſcribit, per quam regulas tradit *Guid.Papa deciſ.*467. quod ſi teſtatur inſtituit titium, &
poſt eius mortē filium ſuum, qui voluit ha-
bere nomen Familiæ teſtatoris, & eius inſi-
gnia, & Titius plures habuerit filios ſolus
primogenitus, ſi voluerit iſta facere admit-
titur ad ſucceſſionem, *Tiraquell. in tract. de primogen. q.*164. *Gabriel.lib.*6.*commun. opin. tit.de legibus concluſ.*2. *nu.*2. vbi alia ad pro-
13 poſitum ſcribit, licentia data per maritum
mulieri ad contrahendum intelligitur de
primo contractu, vt tradit *Lup.in l.*56.*Tauri nu.*7.per doctrinam *Bart.in l.Titius*,*ff.de excuſ.tutor.*

Et licentia data pro frumentis deferendis
14 ad infideles intelligitur pro vna delatione,
quia eſt odioſa, vt latè tradit *Capyc. in deciſ.*
150.*nu.*4. hinc Priuilegium conceſſum tibi,
15 & hæredi ſuo intelligitur tamen de primo
hærede, *Bart.in l.*2.*ff.de cōſt.princip.Fælin.in cap.*2.*de treg.& pac.Lopez in rub.de donat.inter vir.& vxor. §.*96. & quando Papa man-
dat ſimpl. alicui prouideri de beneficio va-
caturo intelligitur de primo, vt notat *Dom. in cap.ſi Clericus in* 3.*notab.*& ibi *Franch. in* 2.*not.de præbend. in* 6. *Bald.conſ.*228.*col.*4.&
16 ſecuritas veniendi conceſſa Bannitis, vel de-
linquentibus intelligitur pro prima vice,
prout ita tenent *Dec.conſ.*512 *nu.*6. *Magalot. in tract.de ſalu.conduct.fol.*61 *in Clem.ſæpe in princ.col.*62.*de verb.ſignificat. Curt.iun.conſ.*
178.*col.*1 *n.*24.*Socc.iun.conſ.*25.*col.*1.*vol.*2.

17 Etiam poteſtas concedendi, & reforman-
di Statuta aliquibus cōceſſa intelligi debent
tantummodò pro prima vice, ſecundum
*Alex.in conſ.*65.*col.*7.*& in conſ.*119.*col.*6.*qui in conſ.*16.*col.*1.*vol.*4. pariter aſſerit, vt licē-
tia conceſſa ab Epiſcopo intrandi Monaſte-
rium monialium intelligi debent de prima
vice, vt voluit *Iaſ. in conſ.* 36. *col.fin. vol.* 3.
*Dec.conſ.*512. & data poteſtate arbitrandi,
ſemel arbitrandi poterit, ut per *Iaſ. & Fælin.loc.cit.Innoc.in cap.venietur de iur.iurand. Bald.in l.ſi diuerſa col.*2.*C.de tranſact.*

18 Et diſpenſationes in primo actu uerifi-
cantur, *cap.ordinarij*, *vbi gloſa*, *& verbo*, *ca quæ de reg.iur.in* 6. ubi probantur, quod di-
ſpenſatio ad duo beneficia intelligitur de
primis tantum, ideo probatur *in d. cap.non poteſt in verſ.illud autem de præbendis in* 6. Et
ideo dicunt *Lop.Ancbar.Domin.& Franch.in cap.*1.*de fil.presbit. libr.*6.*cap.*11.quod ſi Pa-
pa diſpenſat cum aliquo illegitimo, ut poſſit
19 habere beneficium nō poterit habere aliud
beneficium poſt primum, quia diſpenſatio
eſt odioſa ſtricti Iuris, ſtrictamque recipit
interpetrationem, *cap.*1.*in fil.de filijs presbi. in* 6.*Oced.de incompatib.benefic.par.*2.*cap.vlt. nu.*67.

nu.67.cum ſeqq.Sayr.de cenſuris lib.6.cap.11.
nu.16.Azor.inſtit.moral.part.2.lib.7.cap.33.
quæſt.6. Mathienſ. lib.10. gloſ.1. num.7. tit.8.
lib.5.noua recogil. Garz.de benefic.part.1.cap.
6.num.58. ita ut in eis non valeat argumen-
20 tum à maiori ad minus nec extendatur ad
caſum habentem in ſe maiorem rationem,
prout reſoluunt *Couarr.de ſponſ.par.2.cap.8.*
§.8.num.11. Nauarr.de reddit.Eccleſ. quæſt.3.
num.2.Molin.de primogen. lib.2. cap.4. nu.48.
ſeq.Surd.deciſ.268.num.20.& 21. Pereir.de
nominat.Emph. quæſt.21. num.67.Sanchez de
matrim.lib.8.diſp.1. num.32.& diſp.24.n.17.
Campanil.in ſuo diuerſ.iur.canon.cap.13.rubr.
11.num.90. vbi reſtringit, quando illud mi-
nus comprehenſiue, & neceſſariò include-
retur ſub maiori, aut eſſet neceſſarium con-
ſequutiuum, ac dependens ab eo, ſuper quo
fuit diſpenſatum, quia diſpenſatus ad vnum
cenſetur diſpenſatus ad omnia conſequuti-
ua, plenè *Sanchez de matrim. lib.8. diſput.1.*
num.19. diſpenſatio igitur conceſſa aduer-
ſus vnum impedimentum, & defectum non
porrigit ſuum effectum, quoad alium, *l. ſi*
quando, C.de inoffic.teſtam. & ibi *Gloſ.Bal.Sa-*
licet. & alij *Surd. deciſ.245. nu.8. Gonzal.va-*
riar.quæſt.cap.14.nu.11. Coſta de retratr.cap.
9. caſu 10. num.2. ſic etiam diſpenſatus ad
vnum effectum non cenſetur diſpenſatus ad
alium *Bero conſil. 163. num. 30.& 41. lib.2.*
quare diſpenſatus ſimpliciter ad ordines
non extenditur ad beneficia, vt etiam faten-
tur *Anton. var. reſol. lib.1. reſol.19. num.10.*
Suarez. de cenſib. tom.1. diſput.41. ſect.3.
21 ſicut diſpenſatus ſimpliciter ad ordines in-
telligitur, dumtaxat ad minores, *ex gloſ.*
verb.ordinati, in cap. litteras de filijs presbyt.
Campanil.d.cap.13.nu.95.
22 Vnde diſpenſatus ad curata non dicitur
diſpẽſatus ad Canonicatus Cathedralis Ec-
cleſiæ *Rota deciſ.54 alias 1.de filijs presbit.in*
antiq. aſſerit *Campanil.d.cap.13.nu.99.* etiam
à fortiori diſpenſatum ad beneficium Cura-
tum non cenſetur diſpenſatum ad obtinen-
dam dignitatem, reſoluunt, *Azor. d. cap. 3.*
quæſt. 7. etiam ſi excuberatas eſſet diſpenſa-
tio, nempe ad quæcumque beneficia, quia
etiam tunc dignitates non comprehende-
ret, niſi apertis verbis illarum meminerit
reſcriptum *Campanil. num. 101. cap. 13.* ap-
pellatione enim beneficiorum non veniunt
dignitates, *Clem.1. de ſequeſtr. poſſ.cum ſimi-*
lib. ſic etiam diſpenſatus ad beneficia, vel
etiam ad dignitates non poteſt promoueri
ad dignitates, quibus cura animarum ineſt,
Azor.d.cap.3.quæſt.9.& 10. ſic enim diſpen-
ſatum ad obtinendum Canonicatum, vel di-
gnitatem in Eccleſia Cathedrali non cenſe-
ri diſpenſatum, ad hoc vt poſſit eſſe Delega-
tus Papæ ante vigeſimum octauum probat
Nauarr.conſil.22.à n.1. ſub tit.de celebr.Miſſ.
23 hinc etiã diſpenſatus ad dignitates non di-
citur diſpenſatus ad maiorem dignitatem,
vt poſt alios fatentur *Bellet. diſquiſit. cleri-*
cal.in tit.de diſciplin. Cleric.§.2.nn.39. Azor.
inſtit.moral.d.cap.3.quæſt.8.
24 Re tamen melius perpenſa in contra-
rium deſcendendo ſententiam, quam ſequu-
ti ſunt *Nauar. in tract. de reddit. Eccleſ. qu. 3.*
num. 22. Bonecien. in cap. Imperialem fol. 63.
de probib. feud. alienan. per Federic. quos re-
fert, & ſequitur *Burſat.in conſ.30. n.56.lib.1.*
Sim. de Præt.lib.7. de interpret. vltim.volunt.
vol.4. num.4. lib.84. vbi hanc ſententiam ex
nonnullis defendit, vt illum plenè quamuis
tuetur *Caphal.conſ.539.lib.3.* qui loquitur in
Cardinalibus *Sarmient. de redd. Eccleſ. qu. 3.*
num.22.Gabr.conſ.83.à num.27. aſſerens ſe
bis ita conſuluiſſe, & quod ita iudicaret, nul-
lumque eſſe virum alicuius iudicij, qui ne-
gare poſſit, quod accedens, & impetrans in-
tellexerunt de eo teſtamento, cum quo im-
petrans decedere vellet, & ita latiſsimè re-
ſpondens contrariis Decij probat *Fernand.*
in l.Tauri, ff.4 à num.3. cum ſeq. & Peralt. in
l.ſi quis in princ.nu.94. ff.de leg.3. Ferret.conſ.
13. quos citat *Barboſ.* & eandem tenens ſen-
tentiam *in l.diuortio, §. quod in annum, ff. ſo-*
lut.matrim. & ita etiam ſentit *Couarr. in cap.*
cum in officijs num. 8. de teſtament. per doctri-
nam Bald.in cap.1. in princ.nu.3. in verſ. dein-
de quæro de pac.coſtant. vbi per *Text. in l.om-*
25 *nium C.de teſtam.* & per alia iura firmat,
quod ſi Princeps conceſſit Ciuitati facere
Statuta virtute, cuius conceſſionis Ciuitas
facit Statuta, quod poterit illa reuocare, &
pro iſta opinione *Bald.* ego pondero *Text.*
bonum.in l.adoptatum, C.de adopt. ex quo *Bal.*
notat, quod illud, quod factum eſt authori-
tate Principis poteſt per Iudicem, & eodem
partium conſenſu tolli.

Et pro iſta opinione conſideratur, quod
cum intentio Papæ concedentis licentiam
ad faciendum teſtamentum ſit, quod ille
qui licentiam impetrat ea vtatur, & ſortia-
tur effectum ſuum, & finem pro quo fuit
26 conceſſa, vt talis intentio concedentis ſor-
tiatur effectum licentia non extinguitur in
primo actu, & Priuilegium non intelligitur
in primo actu, ſed in infinitum, *cap.licet de*
priuileg.in 6.Oldrad.conſ.300.Fælin.in cap.in-
nonamus in fin.de treg.& pac. Rebuff. de priui-
leg.Scholar.priu.l.166.
27 Quod autem Priuilegium debeat inter-
pretari ſecundum intentionem conceden-
tis, & extendi, vel reſtringi probatur *in cap.*
fin.ne præben. cap.ex multiplici de decim.& in
cap.mandatum de reſcript. & quod in materia
fauorabili, & quæ benignam interpretatio-
nem recipit diſpoſitio non conſumatur in

primo

primo actu probatur *in l. hæc conditio filiæ meæ in fin.* ibi benignè tamen dicendum eſt, *ff. de condit. & demonſtr. & in l. placet, ff. de liber. & poſthum.* vbi ſi quis inſtituat poſthumum hæredem ſolum inſtituens videtur, qui ex ea quam habet vxorem ei primum natus eſt, vel vel is qui hoc in vtero eſt, nedum, & is quoque qui poſtea ex quacuſque vxore naſcitur, quod *gloſ.* ibi dicit eſſe propter fauorem inſtitutionis & teſtamenti conſeruationis, & *Oldrad.* notat *conſ.* 212. latè *Tiraquell. in d. l. Boues, §. hoc ſermone lim. 3. Mandoſ.* poſt alios *in reg. 8. Cancel. q. 7. n. 6.*

28 Accedat ſupradictis pro confirmatione, & contrariorum reſponſione, quod ex primo actu nullatenus conſumitur effectus, quando per primum actum non eſt ſatisfactum menti, & intentioni loquentis, ſiuè diſponentis, ſiuè agentis, *Bal. in l. fideicommiſſa, §. ſi quis, ff. de leg. 3. Roman. conſ. 504. col. 1. Ruin. conſ. 130. num. 8. vol. 2. Socein. iun. conſ. 89. col. 1. vol. 1. Dec. conſ. 22. col. 1. Iaſ. in l. cum ſeruus, §. ſi quis alieni, ff. de leg. 1. Tiraquell. d. §. hoc ſermone limit. 6. & in lib. de retract. §. 8. gloſ. 7. num. 5.* vbi refert, *text. in d. §. hæc conditio, ff. de condit. & demonſtr.* & alia ſimilia *Gram. deciſ. 102. num. 84. cum ſeqq.* & in his, quæ habent tractum ſucceſſiuum negotium finitum non dicitur, donec totaliter perficiatur *Aretin. in l. in ſubſtitutione col. 4. ff. de vulg. Gomez de annal. poſſeſſ. qu. 44. Drigon. ſingul. 26.* vnde meritò *Rolan. in conſ. 70. num. 32. lib. 3.* per doctrinam *Anchar. in conſil. 26. Barbat. conſil. 18. lib. 7. & Roman. conſ. 438. col. 6.* ſcribit, quod cognat concepti poſt prohibitionem alienationis, & fideicommiſſi relictum admictuntur ad reuocandum alienationem, quia fideicommiſſum, & prohibitio non verificantur, nec ſumunt effectum ſuum, iuxta intentionem fundatoris in his, qui concepti erant tempore mortis.

Et huc confert ſententia *Auendani in l. Tauri gloſ. 5. num. 18. fol. mihi* 4. vbi firmauit
29 quod licentia teſtandi damnato ad mortem, quæ conceditur *per d. l. Tauri* non extinguatur cum primo teſtamento.

Nec obſtant ea omnia, quæ in contrarium adducta fuerunt, nam vltra quod illa veniant declarata per contrarias concluſiones, & rationes conſideratas in fauorem huius ſecundæ ſententię addimus, quod pręfata ſolent limitari per *Doctores* quando agitur de actu ſuaptè natura reuocabili,
30 preut in caſu noſtro, ſi quidem cum verba debeant intelligi ſecundum naturam actus, ad quem referuntur, *l. penult. §. æquitis, ff. de vſufruct. l. cum Pater, §. donatum, ff. de leg. 2. l. ſi vno* & ibi *Bart. ff. locat. l. ſed ſi poſſeſſori, §. item ſi iurauero, ff. de iur. iuran. l. fin. C. de non numer. pecun. l. cum manuſata in fin. ff. de contrahen. empt.* latè *Tuſc. in concluſ. 95. lit. V.* quando diſpoſitio refertur ad actum reuocabilem debet intelligi diſpoſitio, iuxta illius naturam, & ſic quod per primum actum non videatur diſpoſitio communem, & ſortita effectum, ita expreſsè *Bald. in cap. 1. in princ. num 21. de pae. conſtant. Barboſ.* eum referens, & teſtans *in d. l. diuortio, §. quod in anno num. 19. ff. ſolut. matrim.* & ita fui voti, quod ſequutum eſt Illuſtriſs. Epiſc. *Riccius*, vt patet *in eius deciſ. Archiepiſc. Neap. 126. part. 4.* vbi ſupradictam noſtram allegationem reportauit.

SVMMARIVM.

1 *Tacita pupillaris excludit matrem perſonis Miſerabilibus vulgariter ſubſtitutis, & vide num. 10.*

2 *Teſtator præſumitur magis dilexiſſe animam ſuam, quam vxorem.*

3 *Relictum ad pias cauſas, cenſetur relictum pro anima.*

4 *Teſtator præſumitur potius voluiſſe proficere ſibi, & non alijs.*

5 *Pia cauſa eſt magis fauorabilis, quam filij excepta legitima.*

6 *Teſtator præſumitur voluiſſe filium ſuum vxori præferri.*

7 *Mater per pupillarem ſubſtitutionem poteſt excludi etiam à legitima.*

8 *Fauorabilior eſt Deus, quam filius.*

9 *Teſtamentum factum nutu inter filios non valet.*

ARGVMENTVM.

Miſerabilibus Perſonis vulgariter ſubſtitutis, tacita pupiilaris excludit Matrem.

PRIVILEGIVM V.

1 Regula ſit, quod miſerabilibus Perſonis vulgariter ſubſtitutis tacita pupillaris excludit matrem, cum ſubſtitutio facta in perſonas talium miſerabilium Perſonarum cenſeatur facta ad pias cauſas, & teſtator
2 præſumitur magis dilexiſſe animam ſuam, quam vxorem, cum anima cunctis rebus, & perſonis ſit præferenda, *cap. cum infirmitas de pænitent. & remiſſ. l. ſancimus, C. de ſacroſ.*
3 *Eccleſ.* cum alijs adductis alibi, & quidquid relinquitur ad pias cauſas cenſetur relictum pro anima, *cap. Pontifices 12 quæſt. 3. Socein. in l. quibus diebus, §. fin. ff. de condit. & demonſtr. Alb. conſ. 11. lib. 4.* nouiſſimè *Molfeſ.* alios allegans *in ſumma Tgeologiæ moralis tract. 13. de vltim. volunt. cap. 5. num. 53. tom. 2.*

Et tale legatum pium proficit, & affert vtilitatem, ad remiſſionem peccatorum, *cap. requiſiſti de teſtamentis cap. animæ defunctorum 13. quæſt. 1.* qua de cauſa potius

Digitized by Google

4 inſurgit iuris præſumptio teſtatorem ſibi,&
non alijs voluiſſe proficere, *argum.l.2. C.de*
patribus, qui filios diſtraxerunt, & ideo ſuſti-
tutio facta in perſonarum miſerabilium Per-
ſonarum, tanquam in pias cauſas directa ex
coniecturata mente, & teſtatoris voluntate,
debet matri præferri coniectura enim vna
tollit alteram, *l. non ſolum, ff. de ritu nuptia-*
rum, & vna præſumptio aufert aliam, *l.*
Diuus, ff. de in integr. reſtitut.

6 Et facit, quo excepta legitima magis ſub-
uenitur piæ cauſæ, quam liberis, iuxta com-
munem *DD.* ſententiam, de qua in *auth. ſi qua*
mulier, C. de ſacroſ. Eccleſ. & alibi, ſed filius
ſubſtitutus excludit matrem per tacitam pu-
pillarem, vt communiter voluerunt *DD.* &
præcipuè *Bart. in l. 2. ff. de vulg. & pupill.*
Alex. & reliqui in l. precibus, C. de impub. &
7 *alijs ſubſtit.* nam præſumitur teſtatorem vo-
luiſſe filium ſuum vxori præferri, *argum. l.*
cum acutiſſimi, C. de fideicommiſſ. ergo multò
magis ſubſtitutio facta in perſonam miſera-
bilium Perſonarum, quæ ad pias cauſas præ-
ſumitur facta, & conſequenter reſpicit ani-
mam teſtatoris, debet ideo matrem exclude-
re etiam à legitima, quæ mater per pupilla-
rem ſubſtitutionem poſſet, etiam à legitima
excludi *l. Papinianus, §. ſed nec impuberis, ff. de*
inoff. teſtã. c. ſi Pater de teſt. in 6. iudicandũ eſt
enim pro refrigerio animæ propriæ & non
pro lucro temporali vxoris, & in relictis ad
pias cauſas non eſt de apicibus Iuris diſputã-
dum, ſed tutius eſt illã adiuuare, teſte *Bal. in*
cõſ. 216. vol. 1. & in dubio pro pia cauſa, & in
fauorem animæ teſtatoris debemus iudica-
re, *l. ſunt perſonæ, ff. de Relig. & ſumpt. funer.*
vnde pie *Bald. in conſ. 259. vol. 1.* ſcribit ſe
contra bonum animarum nunquam conſu-
luiſſe, abſque animi compunctione, refert
Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 5. tit. 5. n. 34.
improbus enim videtur, qui nititur infrige-
re pia iudicia defunctorum, *l. nulli licere*, &
ibi *Bald. C. de Epiſc. & Cler.*

8 His accedit pro comprobatione, quod fa-
uorabilior eſt cauſa pia, quam liberorum, &
fauorabilior eſt Deus, quam filius *arg. text.*
in l. veluti, ff. de iuſtit. & iur. & l. poſtliminium,
9 *§. filius, ff. de captiuis*, vnde teſtamẽtum inter
filios nutu factum non valet, *Bal. & Ang. in*
l. diſcretis, C. qui teſtam. facere poſſ. & tamen
ad pias cauſas, vt in caſu noſtro ſubſtinetur,
gloſ. & DD. in cap. cum tibi de teſtam. quos in
facti contingentia ſequuti fuimus, & iuxta
ipſorum opinionem, & doctrinam requiſiti
quandoque conſulimus de hoc anno 1621.
& ſpetialiter in quadam cauſa vertente in
Curia Epiſcopali Ciuitatis Thani.

10 Et quamuis tacita vulgaris in expreſſa
pupillari contenta Matrem non excludat
iuxta communem de qua nouiſſimè *Fuſar. in*
particulari tract. de ſubſtitut. quæſt. 6. vbi limi-
tat quatuor modis, & *quæſt. 157.* Tamen piæ
cauſæ fauore matrem pupilli excludet, igi-
tur ſic fauore miſerabilium *Couarr. in cap.*
Raynutius §. 4. num. 6. de teſtam. Vaſq; de ſuc-
ceſſ. lib. 2. §. 11. n. 34. de informi ſubſtit. Maſcar.
de probat. concluſ. 1176. Mantic. de coniect. vlt.
volunt. lib. 5. tit. 15. num. 34. & ſeq.

Et idem de tacita pupillari expreſſa vul-
gari contenta fatentur, *Diaz reg. 714. & Al-*
uarad. de coniect. mente Defuncti cap. 1. §. 2.
num. 27. lib. 2.

SVMMARIVM.

1 *Cogitur quis vendere Domum, vel fundum fauore Eccleſiæ ædificandæ, ſeu ampliandæ, quod ampliat, vt n. 2.*
3 *Cogitur quis vendere Domum pro ædificatione Hoſpitalis fauore miſerabilium perſonarum.*
4 *Priuilegia conceſſa Eccleſiæ extenduntur ad Hoſpitalia.*
5 *Cogitur quis vendere pro reædificatione cuiuſlibet loci pij.*
6 *Quando dicatur locus pius, & quis dicatur locus pius, nu. 7.*
8 *Fauor piæ cauſæ non ſolum priuatæ, ſed etiam publicæ vtilitati præferendus eſt.*

ARGVMENTVM.

Fauore Miſerabilium Perſonarum quis cogi-
tur vendere domum ſuam pro ædificando
Hoſpitali in beneficium ipſorum.

Ad ornatum Text. in l. ſi quis ſepulchrum, ff. de Religioſis, & ſumptibus funerum, & ad limitationem Text. in l. inuitum, C. de contrahen. empt.

PRIVILEGIVM VI.

1 REgula eſt, & communiter à *DD.* firma-
tur, quod quoties agitur de Eccleſia
amplianda, vel eius clauſtro, dormitorio,
atrio, & huiuſmodi rebus ſimilibus poteſt,
quis cogi, & compelli ad vendendum fun-
dum, vel domum propriam, *argum text. in*
l. ſi quis ſepulchrum, ff. de relig. & ſumpt. fu-
ner. vbi communiter *DD.* late *Couar. in lib. 3.*
variar. reſol. cap 14. nu. 7. moderne Illuſtriſs.
Epiſc. *Riccius in deciſ. 130. & 147. part. 1.* no-
uiter amplè *Geuenſ. in practicab. Eccl. q. 241.*
per totam, & nouiſſime *Gizzarell. dec. S. C. 38.*
& fuſius *Maſtrill. in deciſ. 280. part. 3.* vbi am-
pliat non ſolum in Eccleſia ædificata, ſed
etiam in ædificanda, ex *Bald. in l. 1. ff. ſolut.*
matrim. & Cepoll. in tract. de ſeruit. prædior.
c. 8. num. 5. & Couarr. loco mox cit. Valaſc. dec.
22. Card. Tuſc. concl. 59. lit. V. Reg. Tap. dec. Sac.
Conſ. 17. vbi nos allegat, imò poteſt cogi vi-

ciuus

Digitized by Google

cinus ad vendendam partem prædij pro con-
ſtruenda,& amplianda Eccleſia,vt iudicatum,
fatetur *Maſtrill. vbi ſup.* vbi tamen dicit vltra
pretium ſoluendam eſſe extimationem damni
vicino contingentis ex cauſa dictæ venditionis
arbitrandi per expertos, iuxta *conſ. Scott. 3.*
num. 28. lib. 3. tom. 2. & ad materiam vide no-
uiter congeſta per nos *in Pragm. 1. de Baronibus*
à nu. 16 cum ſeq.

3 Quare cum in quadam Vniuerſitate huius
Regni eſſet concluſum, vt fieret Hoſpitale pro
Egenis, Infirmis, Mendicantibus, Peregrinis,
& cęteris Miſerabilibus Perſonis dicebam poſ-
ſe ipſam Vniuerſitatem cogere quendam Ci-
uem, vt venderet eius domum pro ædificatio-
nis Hoſpitalis erigendi in beneficium Miſera-
bilium Perſonarum, *Actius in tract. de Infirm.*
part. 2. in verbo Hoſpitalia pag. 197. nam tende-
bat maximopere in vtilitatem publicam, ip-
ſiuſque Ciuitatis ornamentum & decorem,
quo caſu quis cogitur vendere rem ſuam, ad
tradita per *Theſa. in quæſt. forenſ. 64. lib. 1.* vltra
4 quod Priuilegia omnia conceſſa Eccleſiæ ex-
tenduntur ad hoſpitalia, *l. omnia, C. de Epiſcop.*
& cleric. Bal. in l. ſi quis ad declarandum, C. eod.
Gabriel. concordantes adducens *concluſ. 2. nu. 4.*
lib. 6. Couarr. var. reſol. lib. 2. cap. 20. num. 4. Fari-
nac. in pract. crimin. quæſt. 28. nu. 36. & recenter
Merlin. controu. forenſ. cap. 65. vbi hos, & alios
adducit, & nos latiori calamo probauimus in
prax. elect. & variat. fori quæſtio 54. ſect. 2. in no-
ua editione, vbi ad ſaturitatem erit videndum,
ſed ſic eſt, quod Eccleſiæ competit tale benefi-
cium, ergo & hoſpitali, quod ei aſſimilatur.

5 Et conducit, quod pro quauis loci pij reędi-
ficatione cogitur quis ad vendendum, *Franc.*
Marc. deciſ. 536. part. 1. Coſta de remed. ſubſidiar.
cap. 65. Giurba deciſ. 86. etiam ſi res eſſet fidei-
commiſſio ſubiecta, *Leo dec. Valentia 90. tom. 1.*
& nos fusè probauimus *forenſ. quæſt. 35. p. 1.* ſed
ædificatio talis hoſpitalis in beneficium miſe-
rabilium Perſonarum tendit in pietatem, nam
ibidem exercentur multa opera pietatis, &
charitatis, vt eſt curare ægrotos, & infirmos
recipere mendicantes, hoſpitari Peregrinos, &
ſimilia facere, quo caſu, dicitur locus pius, vt
bene docet *Archid. in cap. ſi ex laicis 10. qu. 15.*
7 vbi quod locus pius dicitur, vbi exercentur
opera charitatis, ergo ſic ſimiliter poterat ille
cogi ad uendendam eius domum ad talem effe-
ctum, opinio enim quæ pietatis, & Religionis
fauorem reſpicit, ſemper amplectenda eſt, vt
nouiter teſtatur, *Maſtrill. in d. dec. 280. n. 3. par. 3.*
8 & fauor piæ cauſæ, vt in caſu noſtro non ſo-
lùm priuatę, ſed etiam publicæ vtilitati, & pri-
uilegio præferendus eſt, *argum. text. in l. fin. C.*
de ſacroſ. Eccleſ. vnde iure optimo fuit iuxta
meum votum ipſe Ciuis coactus uendere ſuam
domum, & fuit erectum hoſpitale, cui Vniuer-
ſitas ipſa aſſignauit tercentum annuos aureos,
vt diximus ſupra *in priuil. 2. in fine,* & hæc nota
ad limitationem *text. in l. inuitum, & l. dudum,*
C. de contrahen. empt. vbi firmatur neminem co-
gi poſſe ad rem ſuam vendendam.

Et ſcias obiter, quod uicini tenentur contri-
buere in pretio domorum pro atrio Eccleſiæ,
vel hoſpitalis conficiendo emptarum, ut in fa-
cto ſcio decisũ in Curia Archiepiſcopali Nea-
politana, & nouiſſimè iudicatum per Sacrum
Conſilium teſtatur *Gizzarell. deciſ. 38.* vbi ad-
dentes alia cumulant, *Thor. in compend. dec. Re-*
gni in verbo vicini tom. 2.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum ad pias cauſas, quando factum di-*
catur, & num. 4. & 5.
2 *Teſtamentum conſiſtic in inſtitutione hæredis,*
& num. 13.
Inſtitutio hæredis eſt pars ſubſtantialis, ibid.
3 *Teſtamentum ſine inſtitutione hæredis fauore*
legatorum ad pias cauſas valet, & quare,
ibidem.
6 *Legata Eccleſiis, vel quomodocunq; in pios vſus,*
vel amore Dei dicuntur ad pias cauſas.
7 *Dotes relictæ puellis amore Dei, quamuis non*
conſtet eas eſſe pauperes dicitur relictum ad
pias cauſas.
8 *Relinquere pro anima, & amore Dei idem eſt.*
9 *Teſtamentum in genere poteſt conſiſtere ſine*
legatis.
10 *Legatum eſt pars ſubſtantialis teſtamenti.*
11 *Teſtamenti appellatione non ſolum inſtitutio hæ-*
redis, ſed etiam legata veniunt.
12 *Teſtamenti ius an ſit ad pias cauſas, vel ne non*
ex legatis, ſed ex inſtitutione metimur.
14 *Legata pia non debentur hæreditate non adita.*
15 *Teſtamentum valet, etiam ſine inſtitutione fa-*
nore legatorum ad pias cauſas intellige, prout
num. 11.
16 *Legata, aliquando ex priuilegio conſeruantur in*
firmata inſtitutione, & teſtamento.
17 *Legata pia valent, etiam hæreditate per extra-*
neum inſtitutum non adita.
18 *Inſtitutus in vſufructu, quando in totum ſit hæ-*
res per ius accreſcendi.
19 *Legata pia in teſtamento relicta, ſi abſorbeant*
maiorem partem facultatum teſtamentum ad
pias cauſas alioquin ſecus.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum dicitur factum ad pias cauſas, quan-
do maior pars bonorum fuit legata in benefi-
cium miſerabilium Perſonarum.

PRIVILEGIVM VII.

1 Regulariter non ex legatis, ſed ex inſtitu-
tione metimur ius teſtamenti, an ſit pias
cauſas, vel non, *Salyc. in auth. caſſa, C. de ſacroſ.*
Eccleſ. num. 7. Butr. in cap. quod clericis col. pen. de

for. compet. Soccin. conſil. 115. *num.* 7. *volum.*4.
2 Teſtamentum conſiſtit in inſtitutione hære-
dis verè, & propriè, non legatis, *l.*2. *§.fin.ff.ſi
quis omiſſa cauſ. teſtam. l.ſi nemo de teſtam, rut.*
quia inſtitutio hæredis eſt pars ſubſtantialis,
adeo quod ſi teſtator coram ſeptem teſtibus
rogatis diſponat de omnibus bonis ſuis, dicatq;
illud eſſe ſuum vltimum teſtamentum, non ta-
men faciat ſibi hæredem, tunc nullum, & inua-
lidum eſt teſtamentum, quia caret perfectione
ſubſtantiali, vt eſt hæredis inſtitutio, *Caſtrenſ.in
l.proximè, ff.de his, quæ in teſtam.delent.Menoch.*
poſt alios *de præſumpt.lib.*4. *præſumpt.*3. *num.*5.
nouiſſimè *Molſeſ.in ſumma tractat.*13. *de vltim.
volunt. cap.*2. *num.*50. vbi quod eſt vulgatum,
axioma in ore omnium, teſtamentum ex iuris
cenſura eſſe nullum carens inſtitutione hæ-
redis.

3 Inſuper licet valeat teſtamentum, etiam ſine
inſtitutione fauore legatorum ad pias cauſas,
vt per *Tiraquell.in ſuo tract.de priuileg.piæ cau-
ſæ priuileg.*15. *Medic.in opuſcul.*4. *ſub num.*4. *An-
gel.in ſumma in verbo legatum Peregrin.de fidei-
commiſſ.art.*2. *num.*33. *Theſaur. forcuſ. quæſt.*38.
*ſub num.*15. hoc euenit, non quia teſtamentum
ipſum dicatur ad pias cauſas, ſed quia legata ip-
ſa ſunt ad pias cauſas, & eorum fauore, tunc
conſeruatur teſtamentum, quoniam aliquando
ex priuilegio conſeruantur legata, infirmata
inſtitutione, & teſtamento, iuxta tradita in
auth.ex cauſa, C.de lib.præter. facit *l.*1. *cum tot.
tit.ff.de legat.præſtand.*

4 Quidquid ſit ex ſupradictis ego in facti con-
tingentia dicebam de anno 1622. de menſe Iu-
nij, quoddam teſtamentum dici ad pias cauſas,
dum in eo maior pars facultatum ex legatis fa-
ctis miſerabilibus Perſonis abſorberetur, mo-
tus *ex deciſione Rotæ Romanæ in vna Forolinien-
ſis hæreditatis lunæ* 22. *Iunij* 1574. *apud Cæſar.*
5 *de Graſſ. in deciſ.*5. *de teſtam.* vbi fuit deciſum,
quod ſi legata pia in ſecundo teſtamento reli-
cta abſorberent maiorem partem facultatum,
teſtamentum dicitur ad pias cauſas, cuius deci-
ſionis tenor eſt, ut ſequitur.

*Domini in quæſtione propoſita an ſecundum te-
ſtamentum poſſit dici factum ad pias cauſas, in
quo plura ſunt relicta pijs locis inſtituto marito
fuerunt varij aliqui enim ſentiebant pro affirma-
tiua aliqui pro negatiua.*

Pro affirmatiua allegabatur Tiraquel.in tract.
6 *piæ cauſæ, vt per informantes tritum enim eſt le-
gata Eccleſijs, vel quomodocumque in pios vſus,
vel amore Dei dici ad pias cauſas, & licet in ſpe-*
7 *cie in dotibus* 300. *relictis quibuſdam puellis ali-
qui dubitarent, an eſſet diſpoſitio ad pias cauſas,
cum non conſtet illas puellas fuiſſe pauperes, quia
tamen amore Dei id dicitur relinqui exiſtimaba-
tur relictum dici ad pias cauſas Tiraquell. vbi ſu-
pra* 1. *verſ. & relictum pro anima, quaſi idem im-*
8 *portat relinquere pro anima, & pro amore Dei,
vt videtur velle Abb. in rub. de teſtam. ſub nu.*9.
*verſ. & ſcias primo Roman. conſ.*69. *num.*1. & 2.
*comprobando ex Caſtr.conſ.*163. *nu.*2. & 4. *lib.*2.
*vbi hæc priuilegia non locis, ſed cauſis attributa
ſuur, ex quibus credebant: ſecundum teſtamen-
tum, de quo agitur dici ad pias cauſas.*

*Nec prædictis dicebant obſtare reg. §. ante hæ-
redis inſtit. de legat. quod teſtamentum conſiſtat*
9 *in inſtit. hæred. quia dicebant illud procedere in
teſtamento in genere, quod poteſt conſiſtere ſine
legatis l.*1. *§.qui neque, ff. de hæred. inſtit. cum ſi-
mil. ſumendo autem teſtamentum vti iam dedu-*
10 *ctum eſt ineſſe, cum legatis, cum legata ipſa di-
cantur pars ſubſtantialis teſtamenti DD.in rub.de
legatis* 1. *hinc teſtamenti appellatione non ſolùm*
11 *inſtitutio hæredis, ſed etiam legata veniunt, Bal.
in l.quærebatur; verſ.item nota per illum tex.de
milit.teſtam.Natta conſ.*484. *num.*10. & 11.

*Pro negatiua, & contraria parte alijs Dominis
placebat dictum Bar.in cap. quod clericis col.pen.
verſ. ideo puto, quod ſi laicus inſtituta Eccleſia
de firm.compet. & Salyc.alleg.auth. Caſſa num.*7.
12 *de ſacroſanct.Eccleſ.Soccin.conſ.*115. *nu.*7. & 14.
*vbi non ex legatis, ſed ex inſtitutione metiuntur
ius teſtamenti, an ſit ad pias cauſas, vel non &*
13 *placebat vulg. reg. teſtamentum conſiſtere in in-
ſtitutione hæredis verè. & propriè, non in legatis,
l.*2. *§.fin.ff ſi quis omiſ. cauſ.teſt. l.ſi nemo de teſtā.
tutela cum pluribus concord. Caſtrenſ.conſil.*284.
14 *verſ.*5. *& vltimo, & verſ.conſtat volum.*1. *Hinc
dicebant legata pia non deberi hæreditate non
adita, vt poſt Salyc.in l.*1. *quæſt.*13. *num.*18. *C.de
ſacroſ.Eccleſ.plures cumulant, & communem re-
fert Alex. conſil.*209. *ſub num.*16. *vol.*2. *pariter
communem refert, Iaſ.in d. l.*1. *num.*34. *C.de ſa-
croſanct. Eccleſ. & licet valeat teſtamentum ſine
inſtitutione fauore legatorum ad pias cauſas, vt
per Tiraquell.priuileg.*15. *tamen an ideo eſt, quia*
16 *teſtamentum ipſum dicatur ad pias cauſas, ſed
quia legata ipſa ſunt ad pias cauſas, & eorum fa-
uore tunc inſeruatur teſtamentum aliquando ex
priuilegio conſeruantur legata infirmata inſtitu-
tione, & teſtamento, iuxta tradita in authent.ex
cauſa C.de lib.præter.facit l.*1. *cum tot, tit, ff.de
legat.præſt.cum ſimil. & pro confirmatione dicto-
rum per Butr. & Salyc. vt ſupra placebat etiam
conſ.Soccin.*5. *nu.*11 *lib.*3. *Idem Alex. conſ.*209.
*col.*4. *ſub num.*15. *verſ. poſſet lib.*2. *allegabatur
etiam Iaſ.in l. hac conſultiſſima, §.ex imperfecto,
C.de teſtam.*

*Quia & alij Domini dicebant eſſe in controuer-
ſia prædictum dictum an legata ad pias cauſas
corruant inſtituto extraneo in teſtamento imper-
fecto, vt per Tiraquell. de pia cauſa priuileg.*2.
*col.*2. *verſ. intellige, item in teſtamento iuncto
verſ.contrarium, & dicebant contrariam opinio-
nem tenere Anan.conſ.*28. *num.*6. *Rub. Alex.con-
ſil.*92. *num.*5. *vbi plures pro hac parte congerit,
facit Calder.de conſtit. conſ.fin. & hanc opinionem
ſequi videtur Brun.de potentia formæ limit.*31.
*quem cum pluribus alijs refert Couarr. in cap. re-
latum num.*3. *de teſtam. qui reprobat prædictam
doctri-*

doctrinam Butr. & Salic. quod videbatur comprobari ex eodem Couar. in cap. Raynaldus, §. 3. n. 11.
17 vbi tenet legata pia valere, etiam hæreditate non adita per extraneum inſtitutum ad idem allegabatur conſ. Anchar. 144. nu. 2. ex quibus hoc negatiuum non ſatis apertum, ſed varium, & dubium Dominis videbatur, cum maximè etiam aliqui dicebant poſſe dubitari, an primum teſtamentum verè ſit dicendum ad pias cauſas, quia videtur inſtituta perſona extranea hinc videtur hoc negotiũ reduci ad illam difficilem quæſtionem, de qua per DD. in l. id quod pauperibus, C. de Epiſcop. & Cleric. & Alber. in l. ſi filius à Patre, ff. de lib. & poſthum. & in l. extraneũ, C. de hæred. inſtit. in qua aſſerũtur multæ, & variæ diſtinctiones, vt poſt Rom. conſ. 162. ſub num. 2. & 3. lib. 2. qui tenet, quod in-
18 terim perſona inſtituta in vſufructu in bonum ſit hæres per ius accreſcendi, quem ſequitur Iaſ. in dict. l. extraneum, num. 6. in 3. lim. in qua re Apoſt. ad Alex. in d. conſ. 162. tenet contrarium quod imò interim vxor inſtituta, vt ſup. ſit legataria, quæ ex difficultas vltima in caſu propoſita videtur ceſſare cũ perſona inſtituta in primo teſtamento obie-
19 cit ante mortem teſtatoris, & prædictum teſtamẽtum quod morte cõfirmatur vires videatur ſumpſiſſe pia cauſa.

In hac igitur varietate, & difficultate æquior
20 opinio viſa eſt, & placuit Dominis, vt videretur in facto, an legata pia in ſecundo teſtamento relicta abſorbeant maiorem partem facultatum, quia pars de Oſſellis videtur ſupponere, quod tota pene ſubſtantia ſit diſtributa in huiuſmodi legatis pijs, quod ſi eſt verum placuit teſtamenta ſecundum dici ad pias cauſas inſpecto effectu alioquin ſecus.

Pro hac ſentẽtia ſatis placuit conſ. Dec. 504. ſub n. 3. poſt Bal. in l. auia, §. Titio de condit. & demonſtr. per illum tex. per Caſtrenſ. in l. 1. §. ad municipium in fin. ff. eod. Rom. conſ. 206. in fin. in repet. Auth. ſimiliter in 4. ſpeciali, C. ad legem Falcidiam in fin. nu. 101. verſ. item attende, Soccin. conſ. 49. col fin. verſ. confirmo, n. 13. lib. 4. quæ videntur comprobari ex trad. per Aret. conſ. 67. ſub nu. 10. in 5. dubio, & per Iaſ. in l. Marcellus, nu. 34. ff. ad Trebellianum.

SVMMARIVM.

1 Confeſſio extraiudicialis non probat, & ad condemnandum non ſufficit, nu. 2. ſed benè ad torquendum nu. 3.

4 Cõfeſſio extraiudicialis probat fauore miſerabilium perſonarũ, ſic etiam fauore piæ cauſæ, n. 5.

6 Dominium rei Eccleſiæ probatur per confeſſionem extraiudicialem poſſidentis illam.

ARGVMENTVM.

Confeſſio extraiudicialis probat fauore Miſerabilium Perſonarum.

Ad limitationem Text. in l. 1. in fin. ff. de interrogat. Act.

PRIVILEGIVM VIII.

1 REgulariter confeſſio extraiudicialis non probat, l. 1. in fin. ff. de interrogat. act. latè in materia Illuſtriſſimus Epiſcopus D. Riccius in collect. deciſ. collect. 193. & ideo ad condemnandum non ſufficit, Boer. deciſ. 90. nu. 5. Bellamer. dec. 721. Clar. in pract. crimin. §. fin. q. 55. vbi alios de communi teſtantes refert Maſcard. de probat. concl. 497. & concl. 350. largè Viſcont. in concluſ. iur. in verbo confeſſio extraiudicialis copioſè Farinac. de reo confeſſo, & conuicto quæſt. 82.
3 reg. 1. vbi materiam declarat, aſſerendo in q. 82. reg. 2. quod benè ſufficit ad torquendum ex pluribus quos allegat, & præcipuè ex Menoch. de præſumpt. lib. 1. q. 89. nu. 14. cum ſeq. Laurent. deciſ. Auenion. 138. nu. 4. Peguer. deciſ. 17. nu. 3. Bertazzol. conſ. 42. lib. 1. Vin. in Sylua commun. opin. concl. 138. nu. 21. vbi de communi, Gabr. concl. 1. num. 53. de confeſſis, vbi relatis alijs teſtatur pariter de communi.

4 Tamen fauore miſerabilium perſonarum (maximè de æquitate canonica) valet confeſſio ad obligãdum abſente parte, vndè cum quidam hæres incidenter loquendo cum ſuis amicis aſſeruiſſet teſtatorem, a quo ipſe habebat hæreditatem pro exoneratione ſuæ conſcientiæ legaſſe centum diſtribuendum inter maritagia virginum Pauperum, & in alimoniam Peregrinorum, & aliorum miſerabilium perſonarum, de qua diſpoſitione non conſtabat aliter, niſi per ſuam confeſſionem, quia licet aderat murmuratio per Ciuitatem, quod teſtator hoc mandauerat adimpleri; tamen non apparebat vlla ſcriptura de tali voluntate, diximus conſulti, ipſum hæredem poſſe conueniri pro adimplemento talis legati vigore ſuę confeſſionis, etſi extraiudicialis, quia fauore piæ cauſæ, prout in caſu noſtro valet confeſſio ad
5 obligandum abſente parte, vt notatur in cap. fin. de ſucceſſ. ab inteſt. tradunt Bald. in l. generaliter q. 10. C. de non numer. pecun. Fælin. in cap. ſi cautio de fid. inſtrum.

6 Pro qua opinione facit deciſ. Afflict. 164. vbi refert deciſum in Sac. Conſil. per confeſſionem cuiuſdam priuati, quod certum Territorium ab ipſo poſſeſſum erat Eccleſiæ probari dominium Eccleſiæ, Peguer. deciſ. 139. Carocc. deciſ. 90. nu. 40. Laurent. deciſ. Auenion. 67. nu. 8. Rota Roman. deciſ. 228. par. 2. & Duen. regul. 119. quos cum alijs nouiſſimè refert Thor. in ſuo compend. deciſ. Neap. in verb. confeſſio facta enunciatiuè in aliquo inſtrumento tom. 1.

SVMMARIVM.

1 Dilatoriæ exceptiones debent opponi ante litem conteſtatam, fallit tamen fauore miſerabilium Perſonarum, nu. 2.

3 Item fauore mulierum, minorum, & Eccleſiæ, quæ poſſunt opponere tales exceptiones poſt litem conteſtatam. AR-

ARGVMENTVM.

Miſerabiles Perſonę poſſunt opponere exceptiones dilatorias etiam poſt litem conteſtatam.

PRIVILEGIVM IX.

1 Regulariter dilatoriæ exceptiones ante litem conteſtatam opponuntur, ſuntque exempli gratia contra reſcriptum. exceptio feriarum, loci non tuti, ætatis nō legitimæ ſtandi in iudicio, ſpoliationis, ſolutionis euitandæ, ſiuè differendæ, pacti de non petendo, promiſſionis in diem, vel ſub conditione, & enumerantur à *Menoch. de arbitr. Iud. lib. 2. cent. 3. caſu* 40. plenè *Schellinc. act. & except. forenſ. cap.* 176. *Marant. in ſua praxi par. 1. membr. 9. Gaill. obſer. 71. lib.* 1. nouiter plures cumulans *Borrell. in ſumma deciſ. in tit. de except. nu. 62. to. 1. Caluol. in prax. iud. §. exceptio contra libellum concluſ. 1.*
2 Tamen miſerabilium perſonarum fauores, eis conceditur, vt poſſunt opponere tales ex-
3 ceptiones dilatorias poſt litem conteſtatam, vt videmus in muliere, & minore vigore, *text. in l. de die, §. ſi ſeruus*, vbi id colligunt *Doct. Bald. Caſtrēſ. Iaſ. & Socc. ff. qui ſatiſdar. cogant.* & idem in Eccleſia firmat nouiſſimè *Genuenſ. in practica b. Eccleſ. quæſt. 404. tricen. 14.* quod euenit in facto in cauſa Monaſterij S. Mariæ de Carmelo Turris Octauæ Annis non longè elapſis, & fuit ſic practicatum me patrocinante, & recenter vide *Galup. in praxi Sacr. Reg. Conſily tit. de exceptionibus delatoryjs cap.* 5. vbi plura.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes poſt concluſum in cauſa, non poſſunt examinari, etiam ad indagandam veritatem, nu. 2. & etiam ſi eſſent examinandi ad reprobandas perſonas teſtium, nu. 3.*
4 *Teſtes poſſunt examinari in cauſis miſerabilium perſonarum, & ita obtinuit Author nu. 5.*
6 *Concluſio in cauſa principali non extenditur ad cauſam appellationis, quod declara, vt num. 7. iuxta mentem, & Authoris reſponſum.*

ARGVMENTVM.

Teſtes poſt concluſum in cauſa poſſunt examinari fauore Miſerabilium Perſonarum.

Adornatum Text. in §. quia verò Auth. de Teſtibus, & Pragmat. Regni 14. de Ordin. Iudic.

PRIVILEGIVM X.

1 Regula eſt clara, & communiter recepta, vt teſtes non debeant, nec poſſint recipi poſt concluſum in cauſa, quia cōcluſio in cauſa eſt terminus excluſiuus productionis teſtium, *§. quia verò in princ.* & ibi *gloſ. in verbo concluſerint in Auth. de teſtibus, & in Rego viget Pragm. 14. incip.* poſt concluſionem *de ordin. iudic.* ſequuntur *Bertazzol. in conſ. 529. nu. 2.* vbi alijs teſtatur de communi *DD.* ſententia *Surd. conſ. 8. nu. 12. vol. 1. Vin. in Sylua commun. opin. concluſ.*
2 896. *nu. 20. Gaill. obſeru.* 167. ita quod non poſſunt recipi in tali caſu, etiam ad indagandam veritatem. *vt in dict. pragmat. Regni cautum eſt.*
3 & etiam ſi eſſent examinandi ad reprobandas perſonas teſtium, *Boſſ. in tit. de public. proceſſ. nu.* 8. quem refert, & ſequitur *Farin. in ſuo tract. de teſtibus q. 75. cap. 5. fol. mih.* 299. qui adducit declarationes ad regulam, vt nos etiam fecimus in *Collect. deciſ. ad dict. pragm. 14. de ordin. iudic.* vbi Lectorem remittimus.
4 Tamen in cauſis miſerabilium perſonarum earum fauore poteſt Iudex interrogare, & examinare teſtes, etiam poſt concluſionem in cauſa, vt tradunt *Barbat. conſ. 30. col. 3. Rebuff. ad Conſtit. Galliæ art. 3. gloſ. fin. in tit. de prouiſional. ſentent. Caranit. in riu M.C.V. 19. ſub n. 18. in fin.* qui dicit ad hoc facere, *tex. in l. vbicumque, ff. de interrogat. act.* nouiſsimè ſequitur Illuſtriſsimus Epiſcopus *D. Riccius in addition. ad Franch. in de-*
5 *ciſ. 371. in fin.* iuxta quorum ſententiam de anno 1620. obtinui in caſu cuiuſdam pupilli de Inſula Soriæ, & alias requiſitus de voto conſului, dum in facto eueniret dubitari circa hunc iuris articulum.
6 Et aduerte, quod concluſio in cauſa principali non extenditur ad cauſam appellationis, *Innoc. in capit. cum veniſſent. nu. 3.* vbi etiam *Io: Andr. & Bald. nu. 5. extra de teſtib. Pariſ. in cap. Fraternitatis eod. tit. nu. 19. Surd. in conſ. 8. nu. 13.*
7 *lib. 1.* quod ipſe in facto cōſultus declaraui procedere in concluſione generali facta in cauſa, ſecus ſi fuerit ſpecialiter concluſum ſuper certo articulo, nam tunc concluſio in illo articulo extenditur ad cauſam appellationis, *Angel. in §. quia verò nu. 34. in auth. de teſtib.* & ita audio fuiſſe deciſum in occurrenti caſu, & me in Regia Audientia Apuleæ reſidente fuiſſe ſeruatum reminiſcor.

SVMMARIVM.

1 *In cauſis miſerabilium perſonarum proceditur ſummariè, & abſque figura iudicij, ſic etiam in cauſa alimentorum.*
2 *Iudex in cauſis miſerabilium perſonarum poteſt reijcere ordinem Iuris, & iudicare more Arbitratoris, & Principis, nu. 3.*
4 *Sollemnitates Iuris Ciuilis non ſunt ſeruandæ in cauſis miſerabilium perſonarum.*
5 *Citatio requiritur, etiam in cauſis ſummarijs.*
6 *In Regno Neapolitano proceditur in cauſis ſine figura iudicij, & pro libello ſufficis talis qualis petitio.*

AR-

Digitized by Google

ARGVMENTVM.

In cauſis Miſerabilium Perſonarum proceditur ſummariè, & ſola facti veritate inſpecta.

Ad ornatum Pragm. Regni Diſpendia litium de Ordin.Iudic.

PRIVILEGIVM XI.

1 Regula ſit, quod in cauſis Miſerabilium Perſonarum proceditur ſola facti veritate atteuta, & ſummariè *Abb. in cap. ſignificantibus nu.2. & 6.* vbi diſtinguit inter pauperem, & diuitem *de offic.deleg.Socein.in conſ.11.nu.12. vol.5 Bal.Nouel.in tract.de dot.p.5.n.3.Bertacch. in ſuo Reperto. verb. perſonæ*, Annotatio ad Statuta Ciuitatis Parmæ *in rub. de ration. ſummariè reddend.miſerab.perſon.fol.63. verſ.an autem in cauſis viduarum Actius in tract.de infirm. par.2.verſ.ſummaria*, & vide dicta per *Bart in tract.de carcer.in fin.*& per *Iſern.in cap. 1. §. ſed nec quæ ſit prim.cauſ.benef.amiſſ.col.2.* ſic etiam ſummariè quoque tractanda eſt cauſa alimentorum, vt probatur in *l.1.§.Iulianus,ff.de liber. agnoſc.*& fusè probat *Surd.de alim.priuileg.2.*

2 Vnde Iudex in cauſis iſtarum perſonarum ordinem iuris reijcere poteſt, atque procedere, & iudicare more Arbitratoris, *Bero.in quæſt.23 nu.4.& 9.*& poteſt iudicare ſuper cauſa probata, etiam non deducta in libello, *Alex.in l.ſi ita ſtipulatus, §.Chriſogonus nu.8.de verb.oblig.Marant.in l.is poteſt nu.133.ff.de acquir.hæred. & in ſua praxi part.4.diſtin.9.nu.17.& 33. Surd.conſ. 273.nu.2.& ſeq.vol.2. Cacher.deciſ.5.nu.21.* ita quod ad inſtar Principis, Iudex iudicare poteſt in cauſis iſtarum perſonarum, cum Principes non recognoſcentes ſuperiorem tantum iudicent cauſas ſecundum eorum conſcientiam ſola facti veritate inſpecta non ſe aſtringentes ad allegata, & probata, *Bar.in l.1.C.vt quæ deſint aduocat.Bal.in l.ſi.in princ. C.de iur.delib. Aſſl.in cap.1.nu.72.*quæ ſint Regalia, cum alijs relatis per *Mart.de clauſ.clauſ.368.par.1.* vbi quod inferiores à Principe nullatenus poſſunt taliter iudicare, niſi eiſdem a ſupremis Principibus demandatum fuerit, *Io.Andr. & Imol. in cap. venerabili de cenſ.Bald.in cap.1.§.Sacramenta de conſuet. rect. feud.* quod tamen fallit in caſu noſtro.

4 Quare venit dicendũ ſimiliter in cauſis iſtarum miſerabilium perſonarum non eſſe ſeruãdas ſolemnitates Iuris Ciuilis, cum in cauſis in quibus proceditur ſummariè tollantur iſtæ ſolemnitates, vt per *Marant.de ordin.Iudic.par.4. diſtinct 9.nu.8.Det.conſ.449.nu.15.Granat.ad Veſtr.in prax.lib.5.cap.1.nu.7.Roman.conſ.457.n.9.* & ideo tolli debet obſeruatio terminorum ſubſtantialium, vt fuit deciſum in *Rot. Roman.in vna Romana pecuniaria*, corã Eminentiſs.Card. *Mellino, vt per Mart.in ſuo tract.de clauſ.par.1. clauſ.180.* fusè alia adducit *Barboſ. de clauſulis clauſ.176.*

5 Licet benè requiratur in earum cauſis citatio, ex quo etiam in cauſis ſummarijs, & in quibus proceditur ſine iuris ordine, & omiſſa iudicij figura requiritur *Cacheran.deciſ.79.ſub num. 19.Capyc.deciſ.1.nu.35. & 36. Cartar. deciſ. 21. nu.34.& 36.Gratian.deciſ.Marcb.231.nu.2.& 4* cum alijs, quos nouiter refert *Borrell.in ſua sũma deciſ.in tit.de citat.n.122. Card.Tuſc.concluſ. 366.lit.C.*& nos diximus *in collect.dec.ad Prag. Regni 1.de citationibus.*

6 Obſerua autem tu Regnicola, quid in noſtro Regno Neapolitano generaliter vigore pragmaticæ incipit diſpendia litium *ſub rubr. de ordin.Iudic.* proceditur in cauſis ſine figura iudicij, & pro libello ſufficit talis, qualis petitio, de quo multa ſcripſimus *in eadem pragm. in noſtris collect.deciſ.*vbi lectorem remictimus, & plura conglomerat *Palma in diuerſ.Iur.comm. & Regni.*

SVMMARIVM.

1 *Actor tenetur ædere reo ad exceptionem fundãdam, & amplia nu. 2.*
Reus non tenetur ædere actori ad intentionem fundandam, ibid.
3 *Nemo tenetur ædere inſtrumenta contra ſe.*
4 *Rei tenentur ædere miſerabilibus perſonis actricibus.*
5 *Fiſco actori reus ab eo cõuẽtus tenetur ædere inſtrumenta ad fundandam illius intentionem, & amplia, vt nu 6.*
7 *Aedere tenetur quis arma, contra ſe fauore Eccleſiæ.*
8 *Eccleſia inter miſerabiles, miſerabilior dicitur quoad priuilegia.*
9 *Eccleſia gaudet fori electione.*

ARGVMENTVM.

Miſerabilibus Perſonis Actricibus Rei tenentur ædere ad earum intentionem fundandam.

Adornatum Text.in l.1.& fin.C de edend.

PRIVILEGIVM XII.

1 Regula eſt clara, quod actor tenetur ædere reo ad exceptionem fundandam, *l.fin.* & ibi *Bald.nu.1.& 3. C. de edend.* idem *in l.qui tabula nu.4.ff.de furt.*modernè *Caluol.in ſua praxi*
2 *iudiciaria, §.actor.concl.2.*amplians habere locum talem concluſionem, quoties actor fecit mentionem in libello de aliquo inſtrumento, quia tunc actor tenetur illud ædere reo ad exceptionem fundandam, *ex Bart. in l. 1. & in l. poſtquam, §.fin.ff.vt legat.nomin.cauſ. Alex.in l. ædita num.20.C.de eden.*& regulariter nemo tenetur ædere inſtrumenta contra ſeipſum *cap.1. de*

de probat. ita quod reus nō tenetur ædere acto-
ri ad intentionem fundandam, cap. 1 extra de
probat. l. accuſare, C. de eden. DD. in l. 1. §. æditio-
nes, ff. eod. Bart. in d. l. 1 num. 1 lect. num. 4. Bal. in
l. diſſolutè nu. 5. C. de condit. ex l. Dec. in l. ſi quan-
do, C. de dilat. l. nimis graue, C. de teſt. cap. 1. extra
de probat. Roman. conſ. 398.
4 Tamen fauore miſerabilium perſonarum
ipſis exiſtentibus Actricibus Rei tenentur æde-
re, l. 1. vbi expreſsè Purpurat. C. de eden. Dec. in
d. cap. 1. col. 10. de probat. quos referunt, & ſe-
quuntur Rebuff. in conſtit. Gall. art. 4. gloſ. fin. n. 19
in tit. de promiſ. ſenten. & Carauit. in ritu M. C. V.
19. ſub nu. 118. verſ. vndecimum priuilegium eſt,
ſic etiam in cauſa alimentorum in cauſa dotis,
& piæ cauſæ reos teneri ædere, latè demoſtrat
poſt alios Surd. de alim. priuil. 3. & poſt cæteros
proſequitur Caluol. in praxi iudic. §. Reus concl.
2. à nu. 16. cum ſeq.
5 Vt etiam fiſci priuilegium eſt præcipuum,
quod reus ab eo conuentus tenetur illi ædere
inſtrumenta ad fundandam eius intentionem,
text. eſt ſecundum communem intellectum in
l. nec quiſquam, ff. de iur. fiſc. & vtrobique com-
muniter DD. Laudenſ. in tract. de fiſco quæſt. 237.
Gaill. obſeruat. 106. nu. 11. lib. 1. Menoch. de arbit.
Iud. caſu 499. nu. 68. Peregr. de iur. fiſc. lib. 7. tit. 3.
6 nu. 11. ibidem nu. 8. afferens, quod quando bo-
na alicuius ſunt publicata poteſt fiſcus mictere
pro omnibus Notarijs habentibus inſtrumen-
ta ad publicationem pertinentia, & ipſos com-
pellere, vt ſibi illa exhibeant, l. facultas, vbi
gloſ. & Bart. C. de iur. fiſc. lib. 10. Farin. poſt alios
in ſuis fragm. crimin. part. 1. nu. 160. fol. mihi 144
à ter. qui latiſſimè tractat hanc materiam, ſci-
licet quando fiſco actori reus ædere teneatur
ad eius intentionem fundandam, & è contra.
7 Et fauore Eccleſiæ ſimiliter, quem teneri
ædere arma contra ſe ipſum ex Bal. Abb. Dec.
teſtante de cōmuni, & alijs in cit. cap. 1. de pro-
bat. confirmat Genuen. in practicab. Eccleſ. quæſt.
174. addo Caluol. in praxi iudiciar. §. Reus concl.
2. n. 16. vbi adducit Dec. in l. quæ à Diuo pio n. 13.
C. de eden.
8 Eccleſia enim quoad priuilegia inter miſera-
biles miſerabilior reputatur, Gramat. in Conſtit.
Regni iuſti, & ibi pariter Balzeran. nu. 9. Genuen.
in practicabil. Eccleſiaſticis quæſtio 436. paupe-
rumquè, ac miſerabilium priuilegio vtitur Vi-
uius deciſ. 521. nu. 3. Caſtill. deciſ. 198. nu. 8. par. 2.
quos commemorauimus in praxi elect. & va-
riat. fori quæſt. 49. ſect. 2. in moderna æditione,
9 vbi meritò ſtatuimus regulam illam gaudere
priuilegio electionis fori, vt vltra ibi adductos
aduertunt Foller. in cap. Regni, quoad decretum
num. 13. & ibi ſimiliter Niger. nu. 9. & 10. Cara-
uit. in rit. M. C. V. 229. & 233. Menoch. de arbitr.
Iudic. lib. 2. caſ. 66. nu. 19. Scaccia de appell. qu. 7.
nu. 130. Paſcal. de patria poteſt. par. 2. cap. 2. n. 89.
& recenter me; & ipſos allegans Carleual. de
iudic. & foro competēti lib. 1. tit. 1. diſp. 2. quæſt. 7.
ſect. 7. n. 585. fol. 248.

SVMMARIVM.

1 *Verba enunciatiua non diſponunt, neque probant nu. 2. Secus tamen eſt fauore miſerabilium perſonarum nu. 3. Et fauore piæ cauſa nu. 4. Et fauore dotis nu. 7. Et libertatis nu. 9.*
5 *Dos dicitur cauſa pia, nec conſequitur priuilegia piæ cauſæ num. 6.*
8 *Libertas reſpicit piam cauſam.*
10 *Verba adulatoria probant, ſi fuerint prolata fauore libertatis.*

ARGVMENTVM.

Verba enunciatiua diſponunt, & probant fauore miſerabilium perſonarum.

Adornatum Text. in l. ex his, C. de teſtam. milit.

PRIVILEGIVM XIII.

1 REgula eſt cōmuni quidem calculo recep-
ta verba enunciatiua non diſponere, DD.
omnes in l. ex hac ſcriptura, & in d. l. ex his, C. de
teſtam. milit. canoniſtæ in cap. ſi Papa de priuil. in
6. cap. fin. de ſucceſſ. ab inteſt. & in clem. 1. de pro-
bat. ſequitur Barbat. conſ. 32. nu. 23. vol. 4. Grat.
conſ. 9. num. 22. in princ. Gallin. de verb. ſignif. lib.
5. cap. 14. nu. 8. vbi poſt infinitos relatos ratio-
nem ſubiungit, dicens, quia mente deliberata
carere præſumuntur, adnectendus eſt etiam
Foller. de iur. interpretat. lib. 2. cap. 11. num. 6. vbi
ob id tradit, quod in verbis enunciatiuis non
cadit extenſio.
2 Et non probare cōmuniter tradiderunt DD.
Grat. conſ. 143. nu. 15. vol. 2. Pariſ. conſ. 77. nu. 30.
Cæphal. conſ. 608. nu. 51. vol. 4. vbi iura deducit
Decian. conſ. 32. n. 75. vol. 2. Cornazzan. deciſ. Lu-
cenſ. 212. nu. 9. quibus addo Bardellon. conſ. 49. n.
10. in princ. vbi concordantes deducit Pancirol.
Menoch. de Ponte, & plures alios.
Et pro confirmatione huius opinionis ad-
ducitur Text. in l. Lucius Titius teſtamento, §.
quiſquis mihi hæres erit de leg. 2. vbi teſtator ita
dixit, quiſquis mihi hæres erit, ſciat me debere
Demetrio patruo meo denaria tria, quæ etiam
protinus reddi, & ſolui iubeo, quæſitum eſt, an
ſi non fuerit probatum debitorem eſſe teſtato-
rem illorum trium denariorum cōpetat actio
Demetrio ipſa petendi, & dicitur, quod non
actione ex debito, ergo verba enunciatiua te-
ſtatoris, ſiuè proferentis regulariter de per ſe
non probant, quia ſi probaſſent vtique ſibi abſ-
que alio actio competiſſet.
3 Fauore tamen miſerabilium perſonarum
verba iſta diſponunt, & probant, nam clarum
eſt, fauorem reſpicientem cauſam miſerabiliū
perſonarum, vtiquè reſpicere piam cauſam.
4 Et non dubitatur, verba enunciatiua diſpo-
ſitionem inducere ad pias cauſas, Bart. in l. 1. C.
de ſacroſ. Eccleſ. nu. 76. Dec. in l. ex his, num. 27. C.
de

de teſtam.milit.& conſ.159.num.2. vol.1. Iaſ.in d.l.ex his num.2.verſic.5.limita,& conſ.155.n.2. vol.4.Maſcard.concluſ.388.num.3.Pancirol.conſ. 132.num.17. Raudenſ.conſ.46.num.8.part.1. latè Oddus conſil.64.vol.1.& hæc eſt receptiſſima opinio,quam ſequuti ſunt Facchin.conſ.30.n.10 vol.1.Trentacinq;var.reſolut.lib.1.tit.de verb.ſignif. reſolut.2.num.91.& nouiſſimè Durant. in ſuis quæſt.cap.34. Illuſtriſs.Epiſc.D.Riccius Collectan.deciſ. Collect.189.

Quę opinio comprobatur principaliter per Text.in cap.fin.de ſucceſſ.ab inteſt.ſub illis verbis aſſeruit ſe, & bona ſua contuliſſe Monaſterio, & ibi reſpondit ſe non poſſe teſtari, quia ſe, & omnia bona ſua contulerat Monaſterio) ex quibus quidem verbis colligitur validum teſtamentum cuiuſdam,D.Abbat.de quo ibi.

5 Vnde quia dos cauſa pia dicitur, l.cum is, §.
ſi in ea opinione de condit.indeb.D.meus Riccius in
deciſ.Cur.Archiepiſc. Neap. 206. num. 3.part.2.
vbi alios refert Cened.in ſuis quæſtionibus qu.27.
nouiſſimè Molfeſ.in ſumma tract.12.de contract.
cap.16.num.47.& de vltim.volunt.tract.13.cap.
15.num.160.part.2.Mantic.de coniect.lib.6.tit.3.
6 num.26.cum ſeq. & gaudet omnibus Priuilegijs
piæ cauſę,vt per Maſcard.in concluſ.1176.n.24.
Mart.in l.1.art.4.nu.21.ff.ſolut.matrim. propte-
7 rea verba enunciatiua probant fauore dotis,vt
docet Bart. in conſ. 123. volum. 1. & voluerunt
Pancirol.in conſ.131.num.5. Boer.deciſ.333.n.7.
Raudenſ.conſ.22.nu.38.vol.2.Peregrin.conſ.100.
num.11. vol. 3. Afflict. deciſ.83. num.5. Maſcar.
concl.388.num.4.& 570. num.1.& 1273.nu.12.
Card.Tuſc.concluſ.652.num.4.Mantic.de tacit.&
ambig.conuent.lib.2.tit.7.num.15.Put.deciſ.419.
vol.1.vbi ſic reſolutum refert à Rota Romana in
vna Ariminenſi, & ita contrarijs reſpondendo,
& plurimis medijs firmando ſcribit Trentacinq.
var.reſolut.lib.1.tit.de verb.ſignif.reſolut.2.n.76.

8 Et hinc,quia libertas reſpicit piam cauſam,
l.in teſtamento,ff.de fideic.libert.l.1.§.fin.vbi Bal.
C.commun.ſeru. manumiſſ.l.ſi cui annuum, ff.de
ann.leg. l.proximi, §.fin. ff.de his, quæ in teſtam.
delen.Bal.in l.2. & in l.penult. C. de fideicommiſſ.
libert.latè Tiraq;de pia cauſ.in præfat.verſ.item
legatum libertatis, ideò videmus, talia verba
enunciatiua diſpoſitionem inducere fauore li-
bertatis,vt eſt communis DD.ſententia, de qua
per Maſcard.in concluſ.612.num.47. qui in con-
10 cluſ.56. num.5. voluit,verba etiam adulatoria
probare,ſi fauore libertatis proferantur,vndè
ſimiliter ſic dicere debemus in caſu propoſito,
prout in facti continentia accidit practicari in
Reuer.Fabric.S.Petri huius Ciuitat.

SVMMARIVM.

1 Condemnatus in prima inſtantia ad expenſas, quia nihil probauit,ſi appellat,non admittitur, niſi refectis expenſis, fallit fauore miſerabilium perſonarum, nu.4.

2 Condemnatus in ſecunda inſtantia in expenſis, quia nihil probauit,& ſententia fuit confirmata ex primis actis, à qua ſecundo prouocauit, non admictitur ad proſequendam appellationem,niſi refectis expenſis ſecundæ inſtantiæ.

3 In expenſis vtriuſq;inſtantiæ condemnatur quis, quamuis in prima quis obtinuerit.

ARGVMENTVM.

Miſerabiles Perſonæ condemnatæ in prima inſtantia ad expenſas, & appellantes proſequuntur appellationem non refectis expenſis.

Ad ornatum Pragmatic. Regni 2. de Expenſis.

PRIVILEGIVM XIV.

1 Regula eſt vigore Pragmat.2.incip. qui in
cauſa principali ſub rubric. de expenſis,
condemnatum in prima inſtantia ad expenſas,
quia nihil probauit, ſi appellauerit, non ad-
mictendum eſſe ad proſequendam appellatio-
nem,niſi refectis expenſis primæ inſtantiæ.
2 Quod etiam procedit, ſi in ſecunda inſtan-
tia,nihil probauerit, & ſententia fuerit confir-
mata ex primis actis, a qua ſecundo prouoca-
3 uerit Cabal.in milleloq.230. aſſerentem, vt qui
ſententiam reportauit in prima inſtantia ſi in
ſecunda inſtantia condemnatus ſit ex antiquis
actis debet in expenſis vtriuſque iudicij con-
demnari, ex Cappell.Tholoſ. in deciſ.223. & ibi
latè Aufrer.in addit. Auchar.conſ.415.Vital. in
Clem. 1.col.4. de re iudic. Pertican.in l.per hanc
col. penult. C.de temp. appellat. addit. ad Alex.in
conſ.183.num.16.lib.6.& conſ.179. in fin.lib.7.
vbi quod ita hodie practicatur, addo Reg. Ro-
uit. eandem fouentem opinionem in allegat.
Pragmat.2.num.1.ſub rub.de expenſis.
4 Tamen diſpoſitio huius Pragmaticæ ceſſat
in cauſis miſerabilium Perſonarum, quæ ad-
mittuntur non refectis expenſis, vt in terminis
proprijs ſcribit Carauit.in Rit.M.C.V.19.ſub nu.
18. verſ.ſextum, vnde cum in facto eueniſſet,
quod quidam morbo diuturno fatigatus liti-
gans, eſſet condemnatus in prima inſtantia ad
expenſas, quia nihil probauerat, & deindè ap-
pellaſſet, fecimus ex noſtro voto, & conſilio
admictere eum ad proſequendam appellatio-
nem, nullis refectis expenſis, & hoc de anno
1620. quod nota, nam eſt pulchrum pro orna-
tu,& limitatione præfatæ Pragmaticæ, & ego
volui practicare in Regia Audientia Capitina-
tæ Apuleæ, dum caſus ex facto accidiſſet, &
collegæ meam ſectati ſunt ſententiam.

SVMMARIVM.

1 Producens falſos teſtes,ijſque vtens, qualiter de iure Regni puniatur.

2 Subornans teſtes,punitur pœna falſi.

Digitized by Google

3 *Declaratoria vſus teſtium, qualiter ſit facienda, pro euitanda falſitate.*
4 *Falſi pœna perſonæ miſerabiles non puniuntur.*
5 *Excipiens non videtur fateri, ea quæ in exceptione includuntur.*

ARGVMENTVM.

Miſerabiles Perſonæ falſi pœna non puniuntur ex productione,& vſu falſorum Teſtium.

Adornatum Pragmat.Regni 1.de Falſis.

PRIVILEGIVM XV.

1 REgula eſt, vt procedentes teſtes falſos, ijque vtentes vltra ammiſſionem cauſæ, puniantur pœna falſi vna cum teſtibus, vt de iure municipali huius Regni cautum eſt per *Pragm. 1. incip.* teſtem falſum *ſub rub de Falſis*, vbi nos latè diximus in *Collect. deciſ.* & voluerunt *Cæpoll.cautel.52.num.1.Stiatic.in pract.iudic.cap.12. nu.5.addit.ad Bertazzol. conſil.218. lit.A.verſic.ſed quæſtio eſt*, vbi loquitur de producente falſa capitula,& ſuper eas falſos teſtes, *Monticell.in repertor.teſt.in rub. teſtes producens*
2 *verſ. 4. fol. mihi 303. volum. 2. in fin.* & meritò, nam ſubornans teſtes, punitur pœna, *l.Corneliæ de Falſis l.1.in princ.ff.ad l.Cornel.de falſis, Delrio in repetit.l.tranſigere num.165.C.de tranſact.* nouiter *Theſaur. in lib.1. quæſt. forenſ. quæſt.15.* vbi latè tractat materiam, adducendo concernentia ad *d. Pragm. Regni*, ad cuius ornatum ſunt videndi Illuſtriſs.Epiſc.*D.Riccius in collect. deciſ.collect.298.& Vin.in deciſ.71.*qui agit de declaratoria vſus, vel non vſus teſtium, quomodo ſit facienda ad euitandam falſitatem, & ſi debeat, & poſſit fieri in cauſis criminalibus, & vide *Felic.in alleg.139.* vbi facta ſemel declaratione, quando ſit iterum facienda explicat, *Muſcatell.in praxi S.C.gloſ.termino n.7.*
4 Excipiuntur autem ab hac pœna miſerabiles Perſonæ, vt expreſsè notatur in d.*Pragm.1. in fin.* vbi nos etiam notauimus in *collect. deciſionum*, licet eorum Tutores, Curatores, & Procuratores illam non euitent.

SVMMARIVM.

1 *Nullus admittitur ex iure ceſſo, niſi fuerit ex cauſa neceſſaria, & ceſſio dependeat ex cauſa oneroſa.*
2 *Ceſſio fauore Miſerabilium Perſonarum valet. Sed limita, vt n.4.*
3 *Ceſſio fauore Neap[illegible]itanorum valet.*
5 *Ceſſiones fraudolentæ non ſunt faciendæ.*
6 *Fauor fraudibus non eſt elargiendus.*
7 *Materia delinquendi non eſt danda.*
8 *Occurrendum eſt, nè fraudes fiant.*
9 *Fraus nulli debet patrocinari.*
10 *Matrimonium contractum, abſque ſollemnitatibus concilij non valet, ſi ab Incola loci, in quo illud receptum eſt, fiat in loco, in quo receptum non eſt, & ita decidit Curia Archiepiſcopalis Neap.nu.15.*
11 *Sacrum Concilium annullat Matrimonium contractum ex defectu formæ.*
Sacrum Concilium in materia Matrimonij inhabiles reddit perſonas ad contrahendum abſque ſollemnitatibus, ibidem.
12 *Lex quando comprehendat perſonas extrà Territorium.*
13 *Locus contractus attenditur, quantum ad contractus celebrationem.*
14 *Lex perſonis præſcripta attenditur, vt habiles, vel inhabiles iudicentur.*

ARGVMENTVM.

Miſerabiles Perſonæ poſſunt agere ex ceſſione, ſiuè facta ex cauſa lucratiua, ſiuè oneroſa, & pro illa ſuis, vti poſſunt Priuilegijs.

PRIVILEGIVM XVI.

1 REgula ſtatuta reperitur in Regno nullum debere admitti ex iure ceſſo, niſi fuerit cauſa neceſſaria, & ceſſio dependeat ex cauſa oneroſa, ita quidem cauetur in *rit.M.C.V. 228.& 290.* & de iure communi, vide *l.per diuerſas,& l.ab Anaſtaſio C.mandati*; ad quarum ornatum *Berlicchius* compilauit *deciſ.32.33.34 & 35.* vbi utilia cumulat,& recenter Illuſtriſſimus Epiſcopus *Riccius collect. deciſ. part.7.collect.2556.*
2 Cœterum fauore miſerabilium Perſonarum huiuſmodi ceſſionem valere & vigore illius poſſe agere, tam ſi ſit facta ex cauſa oneroſa, quam lucratiua, & gaudere poſſe Priuilegijs ex plurium Doctorum cumulo patet in *noſtra praxi elect.& variat.fori quæſt.14.ſect.4.* in noua editione, & vltra ibi citatos notarunt, *Reg. Tappia in conſtit.Regni ſtatuimus num.13 in ſua compilat.iuris Regni, Illuſtriſs.Epiſcop.Riccius in collect.dec.ſ.1426.*& ad *Præſ.de Franch.dec.195* quem etiam videas, nam ita deciſum refert in Sacro Conſilio *Borrell.in ſumma deciſ.tit.de iuramento per horreſcentiæ num.39.tom.1.Thor.in Compend. deciſ. Regni in verbo ceſſio tom. 1.* amplians *in verbo ceſſionarius*, id habere locum
3 etiam reſpectu Neapolitanorum firmans ſic deciſum, ante eum *Vrſill.ad Afflict.deciſ.74.n.6. Gratian.diſcept.forenſ.cap.356.n.4.*
4 Sed quamuis vera ſit conſtituta Regula non per hoc caret ſua limitatione, & erit, quoties ceſſio apparet facta in fraudem, *vt cit.quæſt.14. noſtræ praxis num. 3.* ex pluribus ſunt recenſuimus, vbi quoque reperies, quando ceſſio ſimulata cenſeatur, quod hoc repetere inconſonum reputaui, ne eandem recantem cantilenam.

Recipit incrementum huiuſmodi declaratio ex diſpoſitione, *l.Hiſpan.18.tit.7.lib.1.Recopil.*

cap.1.

cap.1.§.però por quanto, vbi cauetur, nè fiant
5 fraudolentæ ceſſiones in fauorem Cathedra-
riorum, ſeù Scholaſticorum, quo debitores
conueniantur coram Conſeruatoribus, & in-
debitè moleſtentur, & nè admiĉtantur tales
ceſſiones niſi factæ fuerint à Patre in filium,
adhibito iuramento eas eſſe veras, debitumque
verum, & factam eſſe ceſſionem ad filij alimen-
ta abſque vlla fraude, *Rodriq; de annuis redditi-
bus lib. 3. quæſt.4.num.43.* nouiſſimè poſt alios
*Carleual.in tract.de iudic. & foro competenti diſ-
put.2.quæſt.6.ſect.5.num.495.* ubi pariter *ex Re-
buff.de priuil.Scholar.priuil.177.* annuit adeſſe
ſimilem Conſtitutionem in Francia emanatam
à Ludouico XII. pro Vniuerſitate Pariſienſi.
6 Non eſt enim fraudibus fauor impartiendus,
& illi ianua claudenda eſt, *cap. porrò de diuort.
Clem.1.de vſuris, Clem.1.§.fin.de conceſſ.præben.*
7 nec eſt danda via, in materia delinquendi *Io:de
Aman.conſ.70.num.2.* cum vt occurratur frau-
dibus ius admiĉtat latam interpetrationem, &
facit diſpoſitionem fauorabilem *Gemin.conſil.*
8 *42.num.11.* & eſſe occurrendum, ne fraudes
fiant, tradit *Decian.conſ.4.n.33.lib.1.*
9 Et fraus ſua, ac dolus nemini debent patro-
cinari, *l. verum, §.hoc quoq. ff.pro ſocio, cap.di-
ctum 30.quæſt.1.cap.Sedes, & cap.ex tenore de
reſcript.cap.1. de colluſ.detegen.cap.2.de Dolo,*
cum fuſius adductis *per Car. Tuſc. concluſ. 474.
lit. F. & per Cardoſ. in prax. Iud. & Aduoc. in
verb.Dolus, n.3.*
10 In quibus terminis bene videtur fundatum,
quod aſſeuerat *Cened. in quæſt. Canonic. cap.21.*
quatenus firmauit inualidum reputari matri-
monium inter Incolas, alicuius loci, vbi recep-
tum eſt Sacrum Concilium Tridentinum, qui
ex timore ne impedirentur à conſanguineis, &
amicis contrahere inter ſe matrimonium, in
oppidum Franciæ, in quo tale Concilium, ne-
que publicatum, neque receptum eſt illud con-
traxerint non ſeruata forma Sacri Concilij, &
continuò ad propios lares, & domicilium ac-
ceſſere, quod habui in facto in perſonam cuiuſ-
dam Magnatis, qui dum contrahere vellet ma-
trimonium, cum quadam puella non ſuæ con-
ditionis, & ob id dubitans, ne impediretur à
fratre, in Francia ſe contulit, ibique matrimo-
nium, abſque ſollemnitatibus Sacri Concilij
requiſitis contraxit.
Ad cuius quidem matrimonij inualiditatem
(repoſita manifeſta fraude) pariter inueſtiga-
11 bam, quod Sacrum Concilium Tridentinum,
ne dum annullat matrimonium contractum ex
defectu formæ in eo conſtitutæ, ſed etiam in
perſonas verba dirigendo eas inhabiles ad ſic
contrahendum reddit.
12 Certique iuris eſt, vt lex in perſonas uerba
diſpoſitionis dirigens, comprehendat illas,
etiam ſi fuerint extra Territorium ius dicentis.
13 Nam quemadmodum quantum ad contra-
ctus celebrationem attenditur locus contra-
ctus, *l.hæres abſens*, & ibi *DD.ff.de Iudic.* ita ſimi-
14 liter lex Perſonis præſcripta attenditur, vt ha-
biles, vel inhabiles iudicentur contrahentes,
vbicumque contraxerint, vnde illo caſu lex
porrigit vires extra Territorium, nec tunc at-
tenditur lex alterius loci, vbi contractus venit
ad ipſas perſonas applicandus ad textum nota-
bilem in *cap.cum olim de cleric.coniug.* ubi *Abb.
num.1.& in cap. clericis nu.11. verſ.* ſi verò Sta-
tutum reſpicit perſonam *de foro competenti*, &
ita probant *Alex.conſ.41.nu.5. vol.5.Dec.conſ.
206.num.5.Put.deciſ.363.lib.3.Gabr.conſ.1.n 7.
vol.1.* id reputans verum, ne dum quando abſo-
lutè, ſed etiam quando reſpectu certæ ſolemni-
tatis perſonam inhabilitat lex, vel Statutum.
Igitur cum lex Concilij fuerit promulgata,
& recepta in hiſce Regionibus, in quibus con-
trahentes habebant domicilium, nullibi potuiſ-
15 ſe ipſos contrahere, niſi ſeruata forma Sacri
Concilij dicebam, & ſic fuit in huiuſmodi caſu
in Curia Archiepiſcopali huius Ciuitatis Nea-
polis tempore Eminentiſſimi Cardinalis Ca-
rafæ pronunciatum.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio facta miſerabilibus perſonis, non præſumi-
tur ſimulata.*
2 *Fraus in dubio non præſumitur, & vide n.3.*
4 *Ceſſio facta coniunctæ perſonæ non præſumitur
ſimulata.*
5 *Delictum in dubio eſt excludendum.*
6 *Ceſſio quando præſumatur ſimulata.*
7 *Alienatio rei Eccleſiæ non præſumitur ſimula-
ta, ſi alienans reperiatur poſſidere poſt aliena-
tionem ipſam, ſed correſpondeat emptori de
fructibus, & ita conſuluit Author.*
8 *Eccleſia, quando dicatur potentior, remiſſi-
ue.*
9 *Eccleſia dicitur potentior, quando habet pote-
ſtatem ſuper eum, contra quem fit ceſſio, alias
ſecus.*
10 *Potentior dicitur ille, qui Reipublicæ admini-
ſtrationi admotus publico officio fungitur.*
11 *Nobilitas potentiores homines facit.*
12 *Iuriſdictio quam quis habet, facit hominem po-
tentiorem.*
13 *Diuitiæ faciunt quem potentiorem.*
14 *Familiaritas, ſeù commenſalitas reddit poten-
tiorem.*
15 *Potentia conſideratur ratione fori.*
16 *Clericus pauper ratione fori, etiam diuite laico
eſt potentior.*

ARGVMENTVM.

Ceſſio facta Miſerabilibus Perſonis, non præſu-
mitur ſimulata.

Ad ornatum Text.in l.Dolum, C.de Dolo.

PRIVILEGIVM XVII.

1 REgula ſit, non præſumi ceſsionem ſimu-
latam, & frauduleotam, quoties illa fit
Miſerabilibus Perſonis, ſed potius præſumitur
factam ob cauſam piam, vt uoluerunt *Afflict.*
in conſtit.Regni ſtatnimus col.7.quæſt.6.& Troyſ.
*in rit.M.C.V.*290.*num.*7.quos in facto fui ſequu-
tus, nouiter Illuſtriſsimus Epiſcopus *Riccius in*
*collect.deciſ.part.7.collect.*2556.*in fin.*Conducit
2 generalitas Regulæ, quia in dubio fraus, & ſi-
mulatio non præſumitur, *l.dolum, C.de Dolo*, fu-
sè *Maſcar.de prob.concluſ.*532. & latè Illuſtriſs.
Epiſc. *Riccius in deciſ. Cur. Archiep. Neap.* 167.
*part.*2. affluenter *Farinac. in fragment. crimin.*
*par.*1.*n.*185.*cum ſeq.Paſcal.in ſuo tract.de patr.*
3 *poteſt.cap.2 par.2.num.*91*.in fin.* vbi in terminis
generaliter ſcribit, fraudem non præſumi in
ceſsione, ſed bonam fidem niſi contrarium pro-
betur, allegat *Io:de Amic. in conſ.*24. *verſ non*
obſtat vltimo, & Caraut. in rit. M.C.V. 228.
*num.*6.
4 Vnde valere iurium ceſſionem principali-
ter factam perſonæ coniunctæ, & non præſu-
mi ſimulatam, & fraudulentam, ſed potius cen-
ſeri factam ob cauſam ſanguinis conſultus mē-
ſibus elapſis reſpondebam, *ex Dyn.in l.patrem,*
ff. quæ in fraud. credit. Cyn. & Bal.in l. penult. C.
mandat. conſanguinitas enim facit ceſſare do-
lum, & fraudem *Bart.& Dec.in l.tranſactionem,*
*C.de tranſact. Bal.in l.*1. *C.ſi quis aliquem teſtar.*
5 *prohibuer. Dec.in conſ.*36. *vol.*1. & in dubio de-
bemus excludere delictum, vulgata *l.meritò, ff.*
pro ſocio.
6 Eſt tamen obſeruandum, & aduertendum
ceſſionem præſumi ſimulatam, *ſecundùm Ca-*
*raut.in d.rit. M.C.V.*228.*nu.*12. quando agitur
in rei veritate, quod lucrum ſit cedentis, licet
aliud appareat, *ex gloſ.in cap. diuerſas, C. man-*
*dat. Rot.in nouis in deciſ.*1. *de alienat. iudic. mu-*
tand. cauſ. facta, uide in materia *Trentacinq;*
*var. reſol. lib.*2. *reſol.* 2. *de actionib.* vel quoties
ceſſionarius eſt homo litigioſus, & ſolitus tali-
libus implicari, aut quando nulla alia ratio po-
teſt dari, quare ceſsio fuit facta, niſi vt reus ve-
xetur, vel ſi ille, qui cedit, remanſerit in poſſeſ-
ſione rei certę, ex nouiter traditis per Illuſtriſ-
ſimum Episcopum *D.Riccium in ſua praxi reſo-*
7 *lut.*21*.part.*2. vbi tractat ſi alienatio rei Eccle-
ſiæ præſumatur in fraudem, ac ſimulata, quan-
do alienans reperitur poſsidere poſt alienatio-
nem ipſam, quem iuris articulum, cum ego ha-
buiſſem in facto dicebam, alienationem ipſam
non præſumi in fraudem, præſertim quia mihi
proponebatur venditorē correſpondere emp-
tori de fructibus, quo caſu in fraudem aliena-
tionem non eſſe factam, demonſtrant *Bart.in l.*
*poſt contractum, nu.*4.*ff.de donat. & in l.ſicut, §.*
ſuperuacuum, ff.quib.mod.pign.ſoluat, Rimin.Sen.
*conſ.*69.*vol.*1. *& Crot.conſ.*141.*nu.*11. quos re-
cenſendo ſequitur præſat. Illuſtriſsimus Epiſc.
D.Riccius loco mox citato & alia huc conducen-
tia, vide in *praxi eccl. fori quæſt.*14. *à n.*5. *cum*
*ſeq.ſect.*4.*in moderna editione.*
8 Sed Eccleſia, an & quando dicatur poten-
tior, vt ei prohibeatur fieri ceſsio iurium, vide
*Genuenſ.in pract. Eccleſ.quæſt.*144. vbi quod eo
9 tantum caſu Eccleſia dicatur potentior, quan-
do habet poteſtatem, vt per eum, contra quem
fit ceſsiu, alias ſecus, & nota ad effectum, vt di-
10 catur prohibita ceſsio, quod potentior dicitur
ille, qui Reipublicæ adminiſtrationi admotus
publico officio fungitur, *l.fin. C.quod met.cauſ.*
l.vnic.C.ſi quacunque prædit. poteſt. L. vnic.C.de
his, qui potior.nom. Afflict.in tract. de iur.cong.§.
5.*nu.*2. *Rebuff.tom.*2.*leg. Franc.tit.de ceſſ. in gloſ.*
8.*pag.*459.
11 Secundo, nobilitas potentiores homines fa-
cit, *l.* 1. *C.de dignit.* vbi *DD. & Rebuff. d. gloſ.*5.
ſic intelligens illud *Eccleſiaſtic. cap.*8. non liti-
ges cum homine potente, ne fortè incidas ma-
nus illius, contrarium tamen voluit, *Menoch.*
*conſ.*28. *num.*47.
12 Tertiò, iuriſdictio quam quis habet homi-
nem, facit potentiorem, vt tradit *Gomez ſuper*
*regul.Cancell. q.*1.*de ſubrog.coll. pag.*359. *ad fin.*
*cum ſeq.Crauett.conſ.*205.*n.*43.*Roman.conſ.*518.
*Menoch.conſ.*28. *n.*47.
13 Quartò, diuitię reddunt quem potentiorem,
*§.*1.*& §.ſi veri, Auth. vt omnes obed.Iudic.Pro-*
*uinc.coll.*5. *Alberi.in rubri. C.ne licen.poten.tex.*
*in l.*1*.C.eod.* ibi quam potentiorum dominorum
opibus. Nobilibus enim comparantur diuites,
l.Nobiliores, C.de commerc.& mercat. non con-
tendes cum cuplete viro, ne fortè cootra te
conſtituat litem, tradit *Rebuff.loc.cit.Menoch.d.*
*conſ.*28.*n.*47.*vol.*1.
14 Quintò, familiaritas, ſeù commenſalitas red-
dit, quem potentiorem, *l.fin.in fin. C.quod met.*
*cauſ.Rebuff.d.gl.*5.*in fin.*
15 Sextò, conſideratur quis potentior ratione
fori, ſi fortè ſit Scolaris, Clericus, aut Religio-
ſus, *Collectarius cap.*1 *in fin.de alien.iudi.Gomez.*
*d.quæſt.*1. *Rebuff.tit.de ceſſ.gloſ.*2. *pag.*454.*Gabr.*
*tit.de act.lib.*2.*concluſ.*5.*Menoch.conſ.*28. *nu.*48.
cum ſeq. Clar.lib 4. *§.emphyteuſis quæſt.*22. *Ce-*
*phal.conſ.*223. *num.*42. licèt *Hoſtienſ.in ſumma*
*de ceſſio. act. §.*1. intelligit Laicum Clerico po-
tentiorem eſſe, *per cap.fin.de reb.Eccl.non alien.*
ibi laicæ poteſtatis, quia Laici ſunt magis ter-
ribiles, *cap. Laici* 2. *quæſt.*7. *Gomez. d. quæſt.* 1.
*verſ.dicitur etiam, Pariſ. lib.*4.*conſ.*96. *num.*16.
*& Duenas reg.*88.*ampliat.*4. *Rebuff.d.glo.*2.*ar.*1.
16 vbi eam ſententiam reprobat, aſſerens, Cleri-
cum etiam pauperem ratione fori etiam diuite
laico eſſe longè potentiorem, quæ tamen opi-
nio ſatis tuta non eſt, admitti tamen poteſt eo
tantum caſu, quo Clericus iuriſdictionis priui-
legio dominum coercere poteſt, *ex Suarez al-*
*leg.*19.*in princ.Duen.regul.*88.*ampliat.*4. *Rota in*
*nouis deciſ.*177. quam ad hoc citare voluit *Cra-*
*uet.conſ.*205.*in fin.volum.*1. quo etiam loco *Ro-*
man.

mon. adducit *conſ.* 5 2 8. *Mendoſ. de reſignat. gratia verb. ceſſiones fol.* 14. *ad fin.* & latius de his vide *in forenſ. quæſt.* 8 1. *part.* 1. maximè in moderna editione.

SVMMARIVM.

1 *Exequutio ſententiæ non retardatur fauore miſerabilium perſonarum non obſtante appellatione.*
2 *Appellatio extinguit pronunciatum.*
3 *Exequutio ſententiæ non retardatur, quando de ſalute animæ tractatur, non obſtante qualibet appellatione, & ſupplicatione.*
4 *Exequutio ſententiæ non retardatur in cauſa mercedis.*

ARGVMENTVM.

Sententia fauore Miſerabilium Perſonarum eſt exequenda, non obſtante appellatione.

Ad limitationem Text. in l. 1. *ff. ad Turpillianum.*

PRIVILEGIVM XVIII.

1 REgula ſit, non eſſe retardandam ſententiæ executionem fauore miſerabilium
perſonarum, non obſtante appellatione interpoſita, ita nouiſſimè *Gratian. in diſcept. forenſ.*
2 *cap.* 665. *vol.* 4. nam licet appellatio extinguat pronunciatum, *l.* 1. *in fine, ff. ad Turpill. Scaccia de appellat. quæſt.* 3. *nu.* 82. *cum ſeq. Illuſtriſsimus Epiſcop. D. Riccius collect. deciſ. collect.* 168.

Tamen aliud eſt in cauſis miſerabilium perſonarum, quarum fauore res non recipit dila-
3 tionē, & mandatur executioni ſententia, prout etiam quando de ſalute corporis, ſeù animæ tractatur, non obſtante quacumque ſupplicatione, vel appellatione, *l. fin. ff. de appellat. recipiend. cap. fin* 2. *quæſt.* 6. *Nouell. de dot. priuileg.* 7. *par.* 9. *nu.* 3. *Menoch. de adipiſcend. poſſeſſ. remed.* 4. *nu.* 829. *Cacher. deciſ.* 25. *n.* 20. *Lup. in cap. per veſtras de donat. inter vir. & vxor.*

4 Et ſic pariter videmus in cauſa mercedis, in qua ſententiæ exequutio non debet retardari, quæ eſt miſerabilis, & debetur operarijs etiam de iure diuino, cum ſit opus pium, & ſpirituale, *Redoan. de Simon. mentali part.* 2. *nu.* 5. *cap.* 25. *Gratian. in deciſ. Marchiæ* 53. vbi etiam, quod regulariter non obſtante appellatione eſt facienda exequutio ſententię, qua condemnatur, quis ad ſoluendum ſalarium famulis, ex latè traditis per *Rebuff. de ſentent. prouiſional. art.* 3. *gloſ.* 7. *nu.* 1. *Anna ſing.* 42. *Illuſtriſſimus Epiſcop. D. Riccius in collect. deciſ. collect.* 168.

SVMMARIVM.

1 *Incertitudo reſpectu quantitatis, vel rei legatæ, vitiat legatum, ſic etiam incertitudo perſonæ, num.* 3.
2 *Incertitudo vitiat omnem diſpoſitionem.*
4 *Legatum factum miſerabilibus perſonis ſubſtinetur, licet fuerit factum incertis perſonis.*

ARGVMENTVM.

Legatum factum Miſerabilibus Perſonis, licet ſit incertum ſubſtinetur.

Ad ornatum Text. in l. id, quod pauperibus, C. de Epiſcop. & Cleric.

PRIVILEGIVM XIX.

1 REgulariter, incertitudo reſpectu quantitatis, vel rei vitiat legatum, *l. Titia cum teſtamento in princ. ff. de legat.* 2. ſicuti etiam vitiatur ſtipulatio, *l. ita ſtipulatus, & l. triticum, ff.*
2 *de verb. oblig.* incertitudo enim vitiat omnem diſpoſitionem, vt latè probat *Marſil. in rubr. C.*
3 *de probat. num.* 359. & tandem quæ diximus in incertitudine rei legatæ, ſortiuntur effectum etiam in incertitudine perſonæ, cui relictum eſt, nam ea debet eſſe certa, alias non ſubſtinetur legatum, *l. Paulus la* 2. *ff. de reb. dub. l. ſi ita fuerit legatum poſt princ. de reb. dub. l. qui plures, ff. de vſufruct. legat. l. cum ex pluribus, ff. de manumiſſ. teſtam.* latè *Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.* 8. *tit.* 4. *nu.* 18.

4 Benè verum aliud eſt in legato facto miſerabilibus perſonis, quia ſubſtinetur, quamuis incertis perſonis fuerit relictum, *vigore text. in l. id, quod pauperibus, C. de Epiſc. & Cler.* vbi legatū factum pauperibus in genere valet, quod alias non valeret ratione incertitudinis, *Tiraquell. de priuileg. piæ cauſæ priuil.* 86. *Benincaſ. in tract. de paupert. quæſt.* 9. *ſpecial.* 3. *Surd.* alios adducens *de alim. priuileg.* 17. *nu.* 5. nouiſſimè *Illuſtriſs. Epiſcop. D. Riccius in collect. deciſ. collect.* 226. incertitudo enim paupertatis fauore, adhuc actum non vitiat, *Gutier. de iuram. cap.* 64. *part.* 1. *Mantic. dec.* 235. *nu.* 10. *Buccaron. de different. inter Iudic. ciuil. & crim. differen.* 100. *n.* 78.

SVMMARIVM.

1 *Legatum præſumitur factum contemplatione eius, cui ſit.*
2 *Legatum factum miſerabilibus perſonis, cenſetur factum ratione miſerabilitatis.*
3 *Legatum factum Epiſcopo, cenſetur factum contemplatione Eccleſiæ.*
4 *Legatum factum Canonicis, ſimiliter contemplatione Eccleſiæ dicitur factum.*
5 *Legatum relictum conſanguineo pauperi, cenſetur factum ratione paupertatis.*
6 *Legatum, & diſpoſitio cenſetur facta in cauſam fauorabiliorem, & magis piam tendentem in beneficium diſponentis.*
7 *Donatio facta Eccleſiæ præſumitur propter Deū facta.*

8 *Anima cenſetur rebus anteponenda.*
9 *Dubia in meliorem partem ſunt intelligenda.*
Tutior via in dubior eſt eligenda, ibidem.

ARGVMENTVM.

Legata facta Miſerabilibus Perſonis præſumuntur contemplatione miſerabilitatis relicta.

Ad limitationem Doctrinæ Bar. in l. penult. ff. quib. ad libert. proclam. non licet.

PRIVILEGIVM XX.

1 REgulariter legatum præſumi factum contẽpiatione eius cui fit, generaliter loquẽdo admonuit *Bart.* per illum *tex in l. penult. ff. quib. mod. ad libert. proclam. non licet*, ſequitur *Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.* 8. *tit.* 16. *n.* 2.

2 Tamen vbi legatum eſt miſerabilibus perſo. nis, tunc mihi ſuadeo factum fuiſſe ex cauſa miſerabilitatis, non autem contemplatione alterius cauſę priuatę, vt exempli gratia, ſi fuerit relictum aliquid Antonio, qui eſt miſerabilis perſona cenſetur relictum ex cauſa miſerabilitatis, non autem vti Antonio ex alia cauſa priuata, nam in dubio intuitu animæ, & non perſonæ dicendum eſt fuiſſe factum legatum, *Syluest. in verb. legatum il primo, quæſt.* 10. *Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.* 5. *tit.* 5. *in fin Couarr. in cap.* 1. *nu.* 12. *de teſtam. Sanchez in summ. moral. lib.* 4. *cap.* 11. *nu.* 31. *poſt Bart. in l. pater, §. Tuſculanus de leg.* 3. *Abbas in cap. nos quidem de teſtam.* & ſic videmus in legato facto Epiſcopo, quod cenſetur potius contemplatione Eccleſiæ ei relictum, quam ſui ipſius, vt probatur, *ex cap. pacificus* 12. *quæſt.* 7. *& c. requiſiſti de teſt. §. interdicimus in Auth. de Eccleſiaſt. tit. facit, Text. in l. ciuibus, ff. de reb. dub. & in l. annua, §. à Titio, ff. de annuis legat. Maſcar.* alios allegans *concluſ.* 968. *nu.* 2. vbi ampliat etiam ſi expreſſo tantum nomine proprio Epiſcopi relictum ſit.

4 Et pariter ita videmus in legato facto Canonicis, quod præſumitur factum contemplatione Eccleſiæ, non autem ipſorum, adnotata per *Bart. in d. l. ciuibus, nu.* 3. *argum. l. annua, §.* 1. *ff. de ann. legat.* vbi etiam ita ſequitur *Cuman. & Caſtrenſ.* & hancquè communem opinionem teſtatur *Barb. conſ.* 1. *col.* 16. *vol.* 4. & ita ſcribunt plures relati per *Couarr. in cap. requiſiſti nu.* 10. *de teſtam. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.* 8. *tit.* 6. *num.* 22. *& Menoch. de præſumpt. lib.* 4. *præſump.* 113. *ex nu.* 5. quamuis ipſi contrarium defendant, licet hanc noſtram opinionem tueantur, *Dilect. de arte teſtandi tit.* 6. *caut.* 7. *Facchin. lib.* 5. *controuerſ. iur. cap.* 42. *Abb. in cap. ex literis nu.* 8. *de probat.*

5 Iuuat hanc partem, quod legatum relictum conſanguineo pauperi, cenſetur potius factum ratione paupertatis, quam conſanguinitatis, *Iaſ. conſ.* 183. *col.* 3. *verſ. ſeptimo, alias lib.* 2. *Caphal. conſ.* 216. *nu.* 24. *&* 25. *lib.* 2. *Euerard. loco argument. de libert. ad piam cauſ. in fin. fol.* 38. *Menoch. de præſumpt. lib.* 4. *præſumpt.* 115. *nu.* 9. *in fin. iux. ea*, quæ in ſimili ſcripſerunt *Bald. & Fulgoſ. in l. lego tibi decem, §. ſi pactus, ff. de pact. Innoc. & Comenſ. in l. quod dicitur, ff. de verb. oblig.*

6 Tandemque pro ipſa opinione conſiderare etiam debemus, quod in dubio legatum præſumitur factum in cauſam fauorabiliorem, & magis piam tendentem in beneficium, & vtilita-
7 tem diſponentis, vndè donationem factam Eccleſiæ præſumi propter Deum factam, & non alia de cauſa, firmat *Abb. in cap. verum poſt n.* 2. *de condit. appoſit. argum. cap. requiſiuiſti de teſta.* refert *Corſett. ſingul.* 60. ſequitur *Menoch. conſ.* 95. *nu.* 24. & poſt illos *Maſcar. de probat. concluſ.*
8 556. quia iſta tendit in fauorem animæ, quæ cæteris rebus anteponenda eſt, *l. ſancimus C. de ſacroſan. Eccleſ. Guttierez in repetit l. nemo poteſt nu.* 486. *ff. de legat.* 1. *Antonin. variar. reſolut. lib.* 2. *cap.* 37. *Tuſc. concl.* 333 *lit. A. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. tit.* 28. *nu.* 10. *lib.* 13. *tom.* 2.

9 Et pungit, quod dubia in meliorem partem ſunt interpetranda, *l. cum creditor, ff. de furt. l. proximè, & ff. de his, quæ in teſtam. delent. Aldrete de Religioſ. diſciplin. tuenda lib.* 2. *cap.* 4. *nu.* 23. *Molin. de rit. nupt. lib.* 1. *comparat.* 16. *nu.* 2. & in dubio tutor via eſt eligenda, *l. ſi fuerint, §. fin. ff. de reb. dub. cap. iuuenis de ſponſal. cap. ad audientiam de homicid. Roderic. in ſumma tom.* 2. *cap.* 51. *nu.* 6. *concluſ.* 4 *Sanch. de matrim. lib.* 2. *diſput.* 41. *nu.* 9. *Sayr. de cenſur. lib.* 1. *cap.* 16. *nu.* 30. *caſ.* 1. *& lib.* 6 *cap* 2. *nu* 16. *Salas* 12. *quæſt.* 21. *tract.* 8. *diſput. vnic. ſect.* 17. *nu.* 252.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamẽtum primum ſolemne ad pias cauſas reuocatur per ſecundum, licet non ſint in eo ſollemnia, quæ in primo, & nu.* 3. *Maximè ſi in ſecundo ſint minora onera, quam in primo in fauorem piæ cauſæ nu.* 7.
2 *Sollemnitas maior non inducit perfectionem maiorem.*
4 *Teſtamẽtum inter liberos ſecundum reuocat primum ſolemne, licet illud ſit minus ſollemne.*
5 *Actus acquiſitus per priuilegium idem operatur, quod id quod eſt conceſſum de Iure communi.*
6 *Teſtamẽtum primum ſollemne reuocatur per ſecundum ſollemne, in quo fuerunt inſtitutæ miſerabiles perſonæ hæredes.*
8 *Liberatio ab oneribus, & legatis facta in ſecundo teſtamento, operatur, vt illud ſit magis fauorabile, quam primum.*

ARGVMENTVM.

Primum Teſtamentum ſollemne ad pias cauſas, tollitur per ſecundum minus ſollemne, in quo fuerunt inſtitutæ Miſerabiles Perſonæ.

Ad

Digitized by Google

Ad ornatum Doctrinæ Bart. in l. hæredes palam, §. ſi quis poſt ff. de teſtam.

PRIVILEGIVM XXI.

1 REgula eſt a veriori, & magis communi
Doctores opinione recepta, quod primũ
teſtamentum ſollemne ad pias cauſas reuoca-
tur per ſecũdum minus ſollemne etiam ad pias
cauſas cum ſufficiat, quod iſtud ſecundum ſit
perfectum in ſua ſpecie, & habeat ſua ſubſtan-
tialia requiſita ad ſui ipſius perfectionem, quã-
2 uis primum cõtineat plures ſollemnitates, nam
maior ſollemnitas non inducit maiorem per-
fectionem vbicunque vtrumque eſt perfectum
quoad ſollemnitatem neceſſario requiſitam,
quaſi ſollemnitas ſuperflua, & non neceſſaria
non attendatur, *iuxta doctrinam Bart.* commu-
niter in propoſito approbatam *in l. hæredes pa-
lam, §. ſi quis poſt nu. 3. verſ. ſed dubium eſt, ff. de
teſtam. Iaſ. in l. ſi ita ſit ſcriptum, alias incip. ſi ita
ſit adſcriptum, & nu. 28. ff. de legat. Dec. in l. nihil
tàm naturale 35. nu. 5.* & ibi *Cagnol. nu. 7. ff. de re-
gul. iur.* cum alijs per *Magdalen. de numer. teſt. in
teſtam. requiſ. cap. 16. nu. 235. lib. 1. fol. 224.*

3 Et ita in ſpecie, quando ſunt duo teſtamen-
ta ad pias cauſas, quod ſecundum præualeat,
quamuis ſit minus ſollemne primo magis ſollẽ-
ni, latè concludit *Caſtr. conſ. 362. alias 327. nu. 1.
& 2. lib. 1.* quem ſequitur *Alex. in l. hac conſul-
tiſſima ex imperfecto nu. 11. de teſtam. & conſ. 13.
nu. 3. lib. 4. & conſ. 246. nu. 13. lib. 2. conſ. 105. n. 8.
ad med. verſ. ad dno, quod lib. 4.* vbi etiam allegat
*Butr. in cap. in præſentia, verſ. ex his deciditur de
probation. Ang. in §. & ſi quidem num. 4. verſ. ſin
autem ſecundum Auth. de teſtamen. Roman. conſ.
385. nu. 1. ad med.* vbi *Mendoſ. in verb. numerus in
fin.* teſtatur de magis communi, *Dec. conſ. 365.
nu. 1. & in d. l. nihil, tàm naturale 35. nu. 6. ff. de
regul. iur.* vbi etiam adducit *Barbat. conſ. 43. col.
4. lib. 3. Couarr. in rubr. de teſtam. part. 2. nu. 3. ad
med. fol. 3. Iaſ. in l. ſi ita ſit ſcriptum 14. n. 29. ff. de
legat. 1. Soccin. iun. conſ. 144. nu. 42. in fin. vſque ad
47. lib. 2. Sylneſtr. in ſumma in verb. teſtam. il pri-
mo quæſt. 6. verſ. quartum, Magdalen. de numero
teſtium in teſtam. requiſit. cap. 16. lib. 1. num. 232.
fol. 174.* poſt *Zunt.* qui latè multa cumulat, &
hanc opinionem tanquam magis veram, & re-
ceptiorem defendit *in reſponſ. pro vxor. nu. 593.
cũ ſeq. Tiraq. de priuileg. piæ cauſ. priu. 2. in princ.
& priuil. 53. Grat. conſ. 90. nu. 2. lib. 2.*

4 Prout etiam videmus, quod ſecundum teſta-
mentum minus ſollemne inter liberos, ſi eſt va-
lidum de iure ſpeciali, reuocat primum etiam
inter liberos, quod habet ſollemnitates de iure
communi, cum ſufficiat, quod iſtud ſecundum
ſit perfectum, & validum de iure ciuili, & ex
ſpeciali Priuilegio, *Pariſ. conſ. 34. nu. 58. in fin.
lib. 2. Soccin. iun. conſ. 144. n. 34. vſque ad fin. lib. 2.
Menoch. conſ. 1015. n. 5. lib. 11.* cum alijs per *Gabr.
de teſtam. concl. 7. n. 1. fol. 203. Mantic. de coniect.
vltim. volunt. lib. 6. tit. 4. nu. 17. in fin. verſ. ſed ta-
men hoc non videtur ſufficere fol. 117.* latè *Mag-
dalen. de numer. teſtium in teſtam. requiſit. lib. 1.
cap. 16. nu. 230. cum ſeq* poſt *Zunt.* qui omnibus
reſpondet *in reſponſ. pro vxor. nu. 613. & 693.
vſque ad 722. Vaſq. de ſucceſſ. creation. lib. 3. §. 27.
limit. 7. n. 65. fol. 8.* & de magis communi teſta-
tur *Rot. per Seraph. deciſ. 282. n. 7.* generale enim
eſt in omnibus voluntatibus, quod tantam vim
habeat teſtamẽtum validum de iure ſpeciali ad
tollendum primum, quantum validum de iure
5 communi, vt alias priuilegium conceſſum in
certis caſibus de condendo teſtamentum ſine
ſollẽnitatibus ſit inutile, cum etiam idem ope-
retur actus acquiſitus per priuilegium, quan-
tum ille, qui acquiritur de iure communi, ma-
ximè quia licet in poſteriori voluntate inter-
uenerit minor ſollemnitas, tamen adeſt ius po-
tentius, quid deficit in prima, videlicet, quod
in teſtamentis attenditur vltima diſpoſitio,
quam præponderat ſollemnitati præcedentis
voluntatis, vndè non eſt mirandum, ſi actus va-
lidus de iure ſpeciali tollat primum magis ſol-
lemne, ita per prædicta copioſè cõcludit *Alex.
conſ. 146. nu. 13. lib. 2. & conſ. 113. nu. 3. lib. 7. iux.
glo. in §. ex eo in verb. perfecto inſtit. quib. mod. te-
ſtam. infirment. Couarr. in rub. de teſtam. nu. 1. p. 2.
Soccin. iun. conſ. 144. num. 32. lib. 2. Dec. conſ. 475.
Cæphal. conſ. 73. n. 2. & 3. lib. 1.* vbi ampliat, quã-
uis etiam ſecũdum valeret tantum de iure prę-
torio, & licet poſterius teſtamentum non ſor-
tiretur effectum, dummodò ſortiri potuerit
*Alex. in l. ſi quis antea conduxit num. 8. de acquir.
poſſeſſ. Caſtrenſ. in l. cum in ſecundo n. 4. ff. de inuſt.
rupt. & irrit. fact. teſtam.*

6 Quare, cum in facti contingentia fuiſſet cõ-
ditum quoddam teſtamentum ad pias cauſas,
cum omnibus ſollemnitatibus de iure requiſi-
tis, & deindè eſſet conditum aliud minus ſol-
lemne, in quo fuit inſtitutum quoddam Con-
ſeruatorium puellarum virginum, & aliarum
miſerabilium perſonarum, vbi plura opera
charitatis exercentur, vt mihi ſuppoſitum fuit,
dixi conſultus, primum teſtamentum, etſi ſol-
lemnitatibus iuris vallatum, eſſe ſublatum per
iſtud ſecundum, & conſequenter iſtud Conſer-
uatorium præferri alteri piæ cauſæ inſtitutæ,
eò magis, quia in hoc ſecundo teſtamento ade-
rant pauciora legata, quàm in primo, ex quo
minus grauata veniebat pia cauſa inſtituta, ſi
attenderemus ſecundum teſtamentum, quam
ſi primum non reuocatum fuiſſe cenſeremus;
quo enim ſtante ſemper primum dicitur reuo-
catum per ſecundum, quamuis minus ſollemne
*Soccin. conſ. 163. col. penult. lib. 2. Alex. conſ. 105.
col. 4. libr. 4. Crauett. conſ. 152. nu. 12. Boer. deciſ.
140. n. 11. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 6.
tit. 2. nu. 19. Craſſ. in §. teſtamentum quæſt. 86. n. 7.
& 8.* & voluit *Rota Romana in vna Anemonen.
legati 10. Decembris 1578. coram Eminentiſſimo
Card. Seraphino, & in alia Anemonen. hæredita-*

Google

8 *tis 27.Nouembris* 1598. coram eodem, quia
dicitur magis fauorabile piæ cauſæ ſecundum
teſtamentum, quam primum propter libera-
tionem ab oneribus,& legatis,in quibus minus
grauatur *Rimin.ſeu.conſ.11.n.13.14.& ſeq.lib.1.
Sim.de Petr.de interpretat.vltim.volunt.dubit.2
lib.4.num.4. & 5.*

SVMMARIVM.

1 *Legata, ſi traſcendant vires hæreditatis,fit cuili-
bet legatario diminutio.*
2 *Legata non debentur vltra vires hæreditatis.*
3 *Legatum factum miſerabilibus perſonis,non pa-
titur diminutionem, ſi vires Patrimonij non
ſufficiant.*
*Præferri illi debent, qui habent cauſam fauora-
biliorem, ibid.*
4 *Legata pia ante omnia ſoluenda ſunt tanquam
æs alienum.*
5 *Legatum dotis non patitur diminutionem,ſi vi-
res patrimonij non ſufficiunt, & idem eſt in le-
gato alimentorum, nu.7.*
6 *Argumentum de dote ad piam cauſam valet, ſic
etiam de alimentis, nu.8.*

ARGVMENTVM.

Legatum factum Miſerabilibus Perſonis pro anima, non patitur diminutionem pro rata,etiam ſi vires Patrimonij non ſufficiant ad ſoluenda omnia legata non pia.

PRIVILEGIVM XXII.

1 REgula eſt, quod quando legata traſcen-
dunt vires hæreditatis, fit cuilibet lega-
tario diminutio pro parte,& de eo quod rema-
net facta diminutione detrahitur Falcidia, *l.ſi
quis teſtamento,§.apud Iulianum, ff.de legat.1.l.
ſi poſt miſſionem, & in l.ratione,§.quod vulgò, ff.
ad l.Falcid.l.ſi verò compoſita, §.1.ff.de teſtam.*
2 *milit.*& ratio eſt, quia legata non debentur vl-
tra vires hæreditarias, *vt in l.1.§.1.* vbi *Alex.
nu.3.& 4.ff.de condit. indeb.* vbi etiam *Iaſ.Fran-
ch.deciſ.236.*
3 Tamen vbi legatum eſſet relictum pro ani-
ma miſerabilibus perſonis, tunc eis deberetur
integrum, & non fit diminutio pro rata, cum
in concurſu legatariorum ſint præferendi ha-
bentes cauſam fauorabiliorem,& magis, piam
vt probat, *Text.in l.priuilegia,vbi gloſ.*commu-
niter,& *DD.ff.de priuileg.credit. Bart.in l.1.n.4.
C.de priuileg. dot.& in l.ex quibus, C.qui pot.in
pign.habean.*
4 Vltra quod legata pia ante omnia ſoluenda
ſunt tanquam æs alienum, & de eo quod ſuper
eſt ſoluuntur legata non pia, vt poſt plures an-
tiquiores firmant *Surd.conſ.200. nu.7.vol.2. &
de alimentis priuileg.30.n.3. Bertacch.in tract.de
Epiſcopo part.4.lib.4.nu.84.*latè *Genuenſ.in pra-
cticabil.Eccleſ.quæſt.329.tricen.11.*latiſsimè op-
timè hanc opinionem defendens *Molfeſ. in ſuo
conſ.13.poſt comment.ad Conſuet.Neap.* licet cō-
trarium referat deciſum in Curia Archiepiſco-
pali Neap. *Illuſtriſſimus Epiſcop. D.Riceius in
deciſ.221. part.1.*
5 Et congruit,quod de legato dotis non fit ta-
lis defalcatio *l.2.*& ibi *Bart.ff de priuileg.credit.*
ſed tanquam æs alienum deducitur, & validum
6 eſt argumentum de dote ad piam cauſam, *cap.
1.§.donare, qualiter olim feudū poter.alien. Bart.
in l.ſi ego, ff.de iur.dot.Euerard.*latè in loco de
dote ad piam cauſam, vt etiam alimentorum
7 non patitur hanc diminutionem,*Angel.in l.do-
li clauſula, ff. de verb. oblig.* quem allegat *Ber-
tacchin. in d.tract.de Epiſcopo lib.4.par.4. nu.85.*
8 *Surd.de aliment.priuileg.30.nu.3.* & validum eſt
argumētum de alimentis ad piam cauſam,cum
eadem ratio militet, nam cauſa alimentorum
eſt pia, & fauorabilis,*l.Mela,*& ibi *gloſ.& Bar.
de aliment.& cibar.legat.Euerard.in loco ab ali-
mentis ad piam cauſam, Cantiunc. in topic. legal.
in 14.ſpecie loco à ſimili Mantic.de coniect.vltim.
volunt.lib.6.tit.3.nu.22.*& nouiter *de tacitis,&
ambiguis conuent.lib.13.tit.12. num. 1.* quare
idem dicendum eſt in caſu noſtro.

SVMMARIVM.

1 *Donatio ſtrictè eſt interpretanda.*
2 *Donatio in dubio non præſumitur.*
3 *Donatio facta miſerabilibus perſonis latè eſt in-
terpretanda.*
4 *Conceſſio Caſtri, & Terræ facta Eccleſiæ,conti-
net merum, & mixtum Imperium.*
5 *Munificentia Principis freno non ſubiacet.*
6 *Apices iuris non attenduntur, vbi agitur de ſa-
lute animæ.*
7 *Leges pænales, quæ ſubditorum animæ conſu-
lunt ſunt fauorabiles, & extenduntur.*

ARGVMENTVM.

Donatio facta Miſerabilibus Perſonis,latè eſt interpretranda.

*Ad limitationem Text.in l.Filiusfamilias, vbi Gloſ.
ff.de Donat.*

PRIVILEGIVM XXIII.

1 REgulariter, donatio ſtrictè eſt interpre-
tanda, & porrigit vires ſuas quo ad ſpe-
cificata tantum, cum donare ſit perdere, *l.Fi-
liusfamilias in princ.vbi gloſ.& Bald.nu.2.ff.de
donat.Tiraq.in l.ſi vnquam, C.de reuoc. donat.in
verb.donatione largitus num.206.* vbi plura de
hoc *Menoch.de arbit.iudic.caſ.88.lib.2.*& alij re-
lati per *Picum* nouiter *de contractibus cap.7.nu.
17.Surd.de aliment.tit.6.quæſt.1.à nu.4.cum ſeq.
Rot.in Peruſina donationis Veneris 21.Iunij 1613.*

cora

Digitized by Google

coram R. P. Canterio, vbi quod donatio, ideò
2 non præſumitur in dubio, ſed debet fieri alia interpretatio illam excludens, iuxta latiſſimè tradita per *Maſcar.* vltra alios *de probat.concluſ.* 554. vbi eſt videre, addo *Brunor. à Sol. in compend.reſolut.in verb. Donare, Seſe deciſ.* 182.*nu* 6. *Diez de Meua q.*23.*n.*90.*lib.*4.*Mar. Antonin.var. reſol.lib.*2.*reſol.*23.

3 Tamen fauore miſerabilium perſonarum donatio facta eis latè eſt interpetranda, cum cenſeatur facta pro remiſſione peccatorum, etiam ad pios vſus, donatio autem taliter facta latè interpetratur, *Genuenſ.in practicabil.Eccleſ.q.*2.
4 *argum.l.ſancimus,C.de ſacroſ.Eccleſ.* qua de cauſa firmat conceſſionem Caſtri, vel Terræ factam Eccleſiæ continere merum, & mixtum Imperium, quia donatio latiſſimè interpretra-
5 tur, non ſolum propter perſonam donatoris, vt ſi eſt Princeps, cuius munificentia, & liberalitas freno non ſubiacet, *vt l.donationes quas C.de donat.inter vir.& vxor.l.hac ſaluberrima, C.de agent.in reb.lib.*12. ſed etiam propter perſonam donatarij, quæ eſt Eccleſia, *argum. l. vt inter diuinum,C.de ſacroſ.Eccleſ. l.Titia, § ſeia, ff. de aur. & argent. ligat. l.cum perſona, ff.de Relig.& ſumpt.funer.*

6 Conducit, quod vbi agitur de ſalute animæ, non debent attendi apices iuris *Tiraq. de priuileg.piæ cauſæ priuileg.*164. *Cauall. comm.contra comm.q.*71.*nn.*1.ſed tutior pars eſt ſequenda, *l.ſunt perſonæ,ff.de Relig.& ſumpcibus funer.cap. conſolidum de obſeruat.ieiuniorum, Nauarr. in manual.præl.d.*1.*num.*1. *cum ſeq. Riminald.conſ.*
7 358.*nu.*260. vnde leges pœnales, quæ ſubditorum animæ conſulunt fauorabiles ſunt cenſendæ, & extendi debent *Couarr.de ſponſal.part.*2. *cap.*6.*in princ.nu.*12.*Azeued.in l.Hyſp.*2.*num.*4. *tit.*1.*lib.*5.9.*recopilat.Perez in l.*1.*tit.*1.*lib.*5.*ordin.pag.*39 *Sanch.de matrim.lib.*1.*diſput.*39. *n.*5. *& diſput.*1.*nu.*8.*lib.*3.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio non currit in facultatiuis, & nn.*6. *maximè vbi agitur de manutentione.*
2 *Hæbrei ſoliti accomodare lectos, non poſſunt cogi ad illos præſtandos.*
3 *Præſcriptio currit in facultatiuis fauore miſerabilium perſonarum piæ cauſæ, & Eccleſiæ.*
4 *Solitus dare eleemoſinam in certo die, poteſt cogi ad illam præſtandam, ſed vide nu.* 5.
7 *Tempus non eſt modus inducendæ obligationis, fallit tamen fauore Eccleſiæ, & alimentorum, num.* 8.

ARGVMENTVM.

In facultatiuis præſcriptio, & obligatio inducitur fauore Miſerabilium Perſonarum.

*Ad ornatum Text.in l.*2.*§.deindè Marcellus, & l. ſi eo fundo, ff.de aqua plnu. arcend.*

PRIVILEGIVM XXIV.

1 Regulariter, in facultatiuis nulla currit præſcriptio, *l.*2.*§.deindè Marcellus, & l.ſi eo fundo, ff.de aqua pln.arcen.Ripa in l.quo minus n.*132.*ff. de flumin. Balb. de præſcript. in* 4. *part.*5. *part.princip.q.*1.*Menoch.de arbitr. iudic.caſ.*160. *nn.*6.*& ſeq.Theſaur.deciſ.*6.*nn.*3.*DD.in l.ſi certis annis,C.de pact.* latè *Gabr.in concl.*10.*&* 11.*de præſcript.* quos in facto fuit ſequuta *Rot.Rom.in vna Mediolanen. proceſſionis Veneris* 18. *Aprilis* 1614. *coram R.P.D. Buratto*, nouiſſimè *Gratian. diſcept.forenſ.lib.*4.*cap.*745.*nu.*83.

Quæ ſanè concluſio, eò maximè procedit, vbi agitur de concedenda manutentione, quæ in facultatiuis non datur, cum in illis non conſideretur poſſeſſio, ſeù Statutus manutenibilis, & per conſequens, nec impartitur mandatum de manutenendo, *Rip.in cap.cum Eccleſia Sutrina de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Caualer deciſ.*286. *&* 418.*nn.*9.*Beltramiu.in addit.ad Ludouiſ.deciſ.* 162.*nu.*16.*Gratian.forenſ.diſcept. cap.*655.*n.*49. *Rot.dinerſ.deciſ.*863.*par.*4.*Capiblanc.pract.q.ſuper pragm.*1.*de Baron.cap.*6.10.2. *Rota in Recent. deciſ.*565.*part.*1.*quæ in deciſ.*640.*nu.*3.*par.*2. voluit, ex ijs quæ fiunt, vel fieri ſolent, aut permiſtuntur iure facultatis, vel ex gratia, aut voluntate Aduerſarij nullum queri ius, nec oriri poſſeſſionem, vel quaſi, quę ſit actendēda, vt etiam fatentur *Mantic.deciſ.*267.*nn.*2. *Card.Tuſc.concluſ.*32.*nu.*7.*lit.Q. Pacific. de Saluian. interdicto cap.*6.*nu.*30.*inſpect.*1.*Illuſtriſſimus Epiſcop. Riccius in collect. deciſ.*1293. *in fin.*

2 Vndè non ſine ratione *Marta in deciſ.*229. voluit, Hæbreos ſolitos accomodare lectos concionatori non poſſe cogi ſemper ad illos præſtandos, & ego in facto dicebam non eſſe obligatum quendam Primicerium Diœceſis Salernitanæ, ad aſſiſtendum in officiorum Diuinorum recitatione in quadam Eccleſia, vbi ſolitus erat ire per ſpatium decem annorum, cum hoc non ex obligatione, ſed voluntariè feciſſet.

Conferunt pro corroboratione adducta per *Pont.de ſpol. lib.*2. *cap.*16. & nouiſſimè per *Toſlnm.in tract.de manutenendo obſeruat.*53. vbi ad ſaturitatem.

3 Tamen vbicumque verſaretur fauor miſerabilium perſonarum, tunc præſcriptum, & obligatio inducitur, pietatem enim inducit tales perſonas fouere, & omni meliori modo opitulari, & fauore piæ cauſæ, vel Eccleſiæ, & talium miſerabilium perſonarū inducitur præſcriptio etiam in facultatiuis, vt fuit deciſum in *Rot.Rom.in vna Segobien.cantorum Veneris* 9. *Decembris* 1611.*coram R.P.Mazanedo*, & tradunt multi relati per *Gabriel.in cit. concluſ.*

4 Indè facto requiſitus de voto, dicebam, quādam

dam Familiam ſolitam ſpontè quolibet anno
in beneficium Pauperum in die Feſto omnium
Sanctorum molerè facere decem modios fru-
menti,& panem diſpenſare pauperibus Ciuita-
tis,vbi ipſa reſidebat, poſſe cogi ad illam elee-
moſinam præſtandam pauperibus,& egenis in
illo die,nam quamuis ab initio fuiſſet præſtatio
voluntaria, ex diuturna conſuetudine ſubſe-
quuta.fuerat effecta neceſſaria, quia ipſa fami-
lia,ita faciendo per tot annos viſa fuit velle in-
ducere talem conſuetudinem,& obligationem
in futurum,ex notatis *per Abb. in cap.ſuam n.7.
& 8.de Simon. per Text.in cap.ex parte de cenſib.
Cacher.deciſ.99.num.19.& ſeq.*concordat *Text.
in l.priuilegia in fin.C.de ſacroſ.Eccleſ.* & ibi *Bar.*
notat *in fin. Felyn.in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ
num.97.& in cap.cum M.num.21. de conſtitut.* &
faciunt adducta *per D. Riccium in praxi reſolut.*
509.*part.*1.in magnis, vbi meritò firmat Paro-
chum,cui conſuetum eſt fieri eleemoſinam ſuis
filianis poſſe pro ea obtinenda agere.
5 Quamuis noniter *Molfeſ.in ſua ſumma Theo-
log.moral. tract.12. de contractibus cap.3.tom.2.
num.243.*aſſerat,quod ſi Religioſi alicuius loci
ſolerent eleemoſinas facere ſæcularibus pau-
peribus eiuſdem loci,non daretur præſcriptio,
vt cogerentur eleemoſinas continuare, ex re-
6 gula tradita,quæ enim ſunt facultatis,nec con-
ſuetudine, nec præſcriptione immemorabili
fieri poſſunt neceſſaria, vt quis cogatur illa
adimplere, & ſic in ſpecie allegat *Vital. in Cle-
ment.abuſionibus num.59.de pœnit.& remiſſ.*vbi
Butr. teſtatur de communi *Marquard. de Iudeis
part. 1. cap.5. num.7.* quod accidit annis elapſis
inter Monaſterium S. Laurentij propè Padu-
lam cum Vniuerſitate prædicta, quæ intenta-
uerat remedium Capitulorum Regni, vt ma-
nuteneretur in poſſeſſione præfatæ eleemoſi-
næ, aduerſus ſcripta *per R.de Pont.in conſ.144.
vol.2.* qui cauſam ſuæ Terræ fouebat, licet ho-
die etiam talis eleemoſina illic diſpenſetur, vt
vidi, & ſic obſeruabatur in magnifica Terra
Piſticij Prouinciæ Baſilicatæ, de quo latius
*D. Iudex Taſſonus in ſuo reſponſo ad id ædito pro
iuribus præfati Monaſterij, vt in comment. ad
Pragmat.de antephat. verſ.11. obſeru.2. fol.459.*
7 Et pro noſtra opinione conducit, quod licet
tempus non ſit modus inducendę obligationis,
l.obligationum,§.placet autem,ff.de act.& oblig.
& ſolutio facta de per ſe decem annos non in-
ducit obligationem pro futuro tempore, *l.ſi
certis annis, C.de pact.* ſed neceſſe eſt allegare
titulum,& probare ſolutionem decennalem,
8 *l.cum de in rem verſo, ff.de vſur.* tamen aliud eſt
fauore piæ cauſæ, *per text.in cap. Apoſtolica de
Simonia*, vbi laudabilis conſuetudo fauore Ec-
cleſiæ eſt ſeruanda, *Abb.in cap.veniens il primo
de teſtib.*latè *Cacher.d.dec.99.*nouiſſimè *Genueſ.
in practicab. Eccleſ. quæſt.*478.corroboratur ſi-
militer,*ex Tex.in l.1.C de fideicommiſſ.* ibique
DD. vbi ſi quis legatum alimentorum relictum
in voluntate minus ſollemni præſtet tribus an-
nis continuis, cogetur in futurum perſeuerare
in ſolutione, vt latè proſequitur *Surd.* plures
pro hac opinione cumulans *de aliment. priui-
leg.22.*

SVMMARIVM.

1 *Stipulari alteri per alterum non poteſt.*
2 *Stipulari etiam Matri,filius nequit.*
3 *Mater non poteſt ſtipulari pro filio.*
4 *Stipulari pro miſerabilibus perſonis poteſt.*
5 *Stipulari pro pia cauſa, licet.*
6 *Stipulari licet pro abſente in cauſa dotis.*

ARGVMENTVM.

Stipulari quilibet poteſt in fauorem Miſerabi-
lium Perſonarum abſentium.

*Ad limitationem Tex.in l.ſtipulatio iſta, §.alteri,
ff.de verb.oblig.*

PRIVILEGIVM XXV.

1 REgulariter, ſtipulari alteri, nemo poteſt,
cum ſua principaliter non intereſt, *l.ſti-
pulatio iſta,§.alteri, ff.de verb.oblig. §.ſi quis alij
inſtit. de inutil.ſtipul. Tiraquell. de retract. con-
ſang.§.1.gloſ.9.num.130.* ita ut nec Matri poſſit
2 quis ſtipulando acquirere, cauetur *in l.debitor,
§.fin.ff.ad Trebell.Alex.conſ.13.n.5.vol.1.DD.in
l.quod dicitur, ff.de verb.oblig.*vt è contra, nec
3 quæri poteſt filio per Matrem ſtipulantem, vt
poſt alios quos allegat,firmat *Gabriel.concluſ.1
de verb.oblig.*
4 Tamen aliud eſt fauore Miſerabilium Per-
ſonarum, pro quibus poteſt ſtipulari per alte-
rum,pro qua quidem ſtipulatione quæritur eis
5 actio, nam idem videmus in ſtipulatione facta
fauore piæ cauſæ, *vt per Bal.in l. illud num.2.
C.de ſacroſ.Eccleſ.* vbi ſcribit, quod pijs locis, &
Eccleſijs abſentibus, quilibet ſtipulari poteſt,
directis verbis allegat, *Gloſ. in cap. quoties cor-
dis 1.quæſt.7.*& abſenti quæritur, quando pro-
miſſio fit intuitu diuino, *vt per Tiraquell.* alios
allegantem *de priuil.pia cauſa priuil.115. Cotta
in memorab.incipient.* abſenti poteſt acquiri *Ga-
briel.* alios cumulans *d. concl. 2. num. 72. Card.
Mantic.de tacit. & ambig. conuent. lib.14.tit.25.
num. 3.*
6 Et ſic videmus in dotis promiſſione, quæ
ſubſtinetur ad fauorem tertij alio ſtipulante,vt
probat *Text.in l.Gallus.ff.ſolut.matrim.*vbi *Glo.*
notat *in verb.permittendum*, & ibi ſequuntur
*Bart. Caſtrenſ. & Imol. Dec.conſ.35. Nouell.de
priuileg. Dotis priuil.22.* & vide *Tiraq; de pia
cauſ. priuil. 114.*
Quæ ſi procedunt in pia cauſa, & in dote, locum
item habebunt in miſerabilibus perſonis, quæ
gaudent eodem fauore, vt alias diximus.

SVMMARIVM.

1 *Legatum non debetur, non adita, vel repudiata hæreditate.*
2 *Legatum debetur miſerabilibus perſonis, etiam hæreditate non adita.*
3 *Legata fauore piæ cauſæ debentur hæreditate non adita.*
4 *Legatum alimentorum præſtatur ante aditam hæreditatem.*

ARGVMENTVM.

Legata facta Miſerabilibus perſonis debentur etiã hæreditate non adita.

Ad limitationem Text. in l. eam quam C. de fideicommiſſ.

PRIVILEGIVM XXVI.

1 Regulariter, legatum vt debeatur, neceſſe eſt prius hæreditatem adiri, *l. ſi nemo, ff. de teſtam. tutel. l. tertia, ff. de legat.* 1. alias ſi hæreditas repudietur, legatum non debetur, *l. ſi quis omiſſa, ff. ſi quis omiſſa cauſ. teſtam. §. eam quam C. de fideicomm. l. veritas, C. eod. Alex. conſ. 198. col. fin. vol. 7. Roman. conſ. 428. Gomez de teſtament. cap. 12. n. 11.*

2 Tamen fauore Miſerabilium Perſonarum, quibus fuerat relictum legatum centum aureorum pro anima aliter conſului, vt etiam hæreditate non adita illis deberetur; quæ ſanè opinio recipit fundamentum, nam in ſimili, fauo-
3 re piæ cauſæ introductum eſt, vt legata debeātur etiam hæreditate non adita, *Bart. in l. 1. col. pen. verſic. quarto quæro, C. de ſacroſ. Eccleſ.* vbi *Salye. Fulgoſ. Aretin.* & alij *Alexan. conſ. 4. col. 7. vol. 2. Soce. conſ. 216. nu. 25. vol. 1. Lapus alleg. 19. num. 4. Matheſil. ſingul. 163.* latè *Tiraq; de priuileg. piæ cauſæ priuil. 35. Cappell. Tholoſ dec. 89. Boer. deciſ. 93. Peralta in l. omnia num. 16. ff. de legat. 2. Paz in l. 3. Tauri nu. 876. Matienz. in l. 1. num. 4. gloſ. 14. lib. 5. recopil. Diaz regul. 11. Gomez. variar. 1 tom. cap. 12. num. 11.* & alij plures relati *per Cauall. in quæſt. commun. qu. 107. nu. 2.* latè *Car. Tuſc. concluſ. 109. & 110. in verb. legata pia,* nouiter *Illuſtriſſimus Epiſcopus Riccius collect. deciſ. 215.* nouiſsimè *Molfeſ. in ſumma tract. 13. de vlt. vol. cap. 5. nu. 176.*

4 Sic etiam videmus fauore alimentorum ſancitum, nam legatum pro alimentis debetur etiam ante aditam hæreditatem, *vt per Corn. in d. l. eam quam num. 4. C. de fideicommiſſ.* quem refert, & ſequitur *Cordub. in l. ſi quis à liberis, §. vtrum num. 26. ff. de liber. agnoſcen. Ripæ in l. 1. num. 17. ff. quorum legat.* de qubus *per Surd. de alim. priuil. 12. num. 2.* Inde cum ex facto caſus accidiſſet, ſic vidi practicari.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta poſſunt produci poſt publicatas atteſtationes, vſque ad concluſionem, ſed non poſtea num. 2. Quamuis incontinenti producantur num. 3. Licet poſt concluſum in cauſa fauore miſerabilium perſonarum, valeant produci, num. 4.*
Idem eſt fauore Eccleſiæ n. 5.

ARGVMENTVM.

Miſerabilium Perſonarum fauore poſſunt Inſtrumenta reperta poſt concluſum in cauſa produci, data ipſarum negligentia.

Ad limitationem Tex. in cap. cum Dilectus de fide Inſtrumentorum.

PRIVILEGIVM XXVII.

1 Regulariter, poſt publicatas atteſtationes vſque ad concluſionem, poſſunt Inſtrumenta produci, vigore diſpoſitionis, *Text. in cap. cum Dilectus de fide Inſtrum.* ſicquè probant *Craſſ. tom. 1. commun. opin. lib. 4. tit. 11. num. 169. Caual. commun. contra commun. quæſt. 650. Monoch. de arbitr. iudic. caſ. 241. Morla in emporio iur. ciuil. part. 1. tit. 11. quæſt. 4. Vin. deciſ. 235. Perez in l. 6. tit. 11. lib. 3. Ordinam. Bernard. Grau. ad practic. Cameræ Imperial. lib. 1. concl. 107. conſiderat. 3.*

2 Ita quod poſtquam fuit in cauſa concluſum Inſtrumenta in iudicio produci non poſſunt, *Donat. à Fin. tom. 1. commun. opin. lib 4. tit. 11. nu. 304. Maſcar. de probat. concluſ. 925.* vbi putauit
3 hoc axioma verum quamuis incontinenti poſt ſententiam illa producantur *ex Tiraquell. de retract. tit. 2. §. 1. gl. 5. n. 23.*

4 Tamen hoc non procedit aduerſus miſerabiles perſonas, quarum fauore poſſunt Inſtrumenta nouiter reperta produci, etiam poſt poſt concluſum in cauſa, nam ſic videmus in pupillo, qui eſt miſerabilis perſona, ita in terminis *Roman. in l. admouendi, ff. de iur. iur. Felyn. in d. cap. cum Dilectus, verſ. quintò limita, Boer. conſ. 27. num. 19.* quos nouiſsimè refert, & ſequitur *Genuenſ. in practicab. Eccleſ. quæſt. 231.*
5 vbi firmat idem procedere fauore Eccleſiæ, aſſerendo, differentiam eſſe inter Eccleſiam, Pupillos, & ſic Miſerabiles Perſonas, & alios, quia etiam data negligentia admittuntur, vt in facto audiui fuiſſe ſemel ſeruatum in quadam Curia inferiori huius Regni.

Et plures caſus, in quibus poſt concluſum in ea Inſtrumenta, & aliæ probationes admittantur habes *apud Illuſtriſs. Epiſcopum Ricc. in collect. deciſ. 85.*

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra priuatum, non retractatur vigore Inſtrumentorum nouiter repertorum, & ſi fortè hoc fiat, non ipſo iure fit, n.2.*
Sed fallit fauore miſerabilium perſonarum, nu. 3. & 7.
4 *Vniuerſitates reſtituuntur ob Inſtrumenta nouiter reperta.*
5 *Sententia lata contra Eccleſiam ex ſpeciali fauore retractatur ex Inſtrumentis nouiter repertis, & amplia, n.6.*
8 *Inſtrumenta nouiter reperta, quæ dicantur.*
9 *Sententia venit retractanda per teſtes nouiter repertos, ſed quæ currere debeant, num. 10. 11. & 12.*
13 *Iuramento allegantis probatur Inſtrumenta fuiſſe nouiter reperta.*

ARGVMENTVM.

Sententia lata contra Miſerabiles Perſonas, retractatur prætextu Inſtrumentorum de nouo repertorum.

Ad limitationem Tex. in l. ſub ſpecie, C. de re iud.

PRIVILEGIVM XXVIII.

1 REgulariter ſub prętextu Inſtrumentorum nouiter repertorum, ſententia lata contra priuatum non retractatur, *l. ſub ſpecie, C. de re iudic. l. ſub prætextu*, vbi *DD. C. de reſcript. Genuenſ.* nouiter *in practicabil. Eccleſ. quæſt.* 181.
2 & ſi fortè retractatur, hoc non fit ipſo iure, ſed ope reſtitutionis, *l. Imperatores, d. tit. de re iudic. l. ſub prætextu, C. de tranſact. iuxta l. 2. ff. de iur. iuran. cap. ſuborta de re iudic. Marſil. conſ. 82. n. 5. Soccin. iun. conſ. 128. num. 158. vol. 1. Caualc. dec. 14. ſub num. 31. part. 1.*
3 Tamen aliud eſt fauore miſerabilium perſonarum, nam ſententia lata contra ipſas retractatur ex prætextu Inſtrumentorum nouiter repertorum.

Idquè apparet euidenter, nam pupilli audiuntur aduerſus ſententiam latam per Inſtrumenta nouiter reperta, *gl. in d. l. ſub ſpecie, & in d. l. ſub prætextu, & d. l. Imperatores*, vbi *Iaſ. n. 8. Caſtrenſ. in l. admonendi num. 11. de iure iuran. Bart. in l. vnic. num. 7. C. de ſentent. aduerſ. fiſc.* latè *Anguiſol. conſ. 15. n. 2. Franc. Marc. deciſ. 312. p. 2.* quos refert, & ſequitur nouiter *Caroc. de except. except. 49. num. 12.* aſſerens *num. 13.* idem procedere in prodigis, furioſis, & alijs perſonis, quæ per alios reguntur, *ex Bart. in d. l. Imperatores num. 1.* vbi *Iaſ. num. 9. & Alex.* teſtatur eſſe communem opinionem *Curt. in d. l. admonendi num. 18. Vant. de nullit. ex defect. proceſſ. nu. 132. Cremenſ.* & ibi *addit. ſingul. 119. Felin.* generaliter loquens in omnibus, qui per alios reguntur *in cap. ſuborta num. 17. de re iudic.* & ita ſimiliter
4 Vniuerſitates reſtituuntur, etiam circa hoc factum inſtrumentorum nouiter repertorum iure minorum *Iaſ. in l. vt inter num. 16. ff. de re iud. Foller. ad Marant. in verb. appellatio, §. quandoq; num. 97. Brun. conſ. 87. num. 33. Grauat. ad veſtr. lib. 8. cap. 5. num. 22.* & ſeruatum dicit *Crot. in conſ. 145. num. 22.* de communi *Rolan. conſ. 90. n.*
5 *27. vol. 1. & conſ. 68. num. 22. vol. 3.* ſicque pariter videmus in Eccleſia, nam ſententia lata contra ipſam, ex ſpeciali fauore retractatur, prætextu Inſtrumentorum de nouo repertorum, *vt per gloſ. & Bart. in d. l. Imperatores, Odd. de reſtit. in integr. quæſt. 75. art. 2. Peregrin. de iur. fiſc. lib. 7. tit. 4. ſub num. 3. Genuenſ. in practicab. Eccleſ. quæſt. 18. Carocc.* vbi ſupra *nu. 9.* vbi alios
6 allegat, aſſerendo *num. 10.* idem procedere in cauſis ſpiritualibus, *ex Socc.* poſt *Innoc. in regul. 447. fallent. 5.* & idem in cauſis pijs, *ex Peregr. de iur. fiſc. d. lib. 7. tit. 4. ſub n. 3.* qui ita dicit etiam procedere in cauſa dotis.

Et non eſt dubium, Pupillos, Furioſos, Prodigos, & Eccleſiam, de quibus ſupra inter miſerabiles perſonas reponi, vt latè ſuo loco in *ſect. 2. noſtræ praxis elect. & variat. fori* dictum
7 eſt, quare clara remanet concluſio, ſententiam latam contra iſtas miſerabiles perſonas, ex ſpeciali fauore poſſe retractari prætextu Inſtrumentorum de nouo repertorum, vt alias conſulti reſpondebamus, & præcisè de hoc anno 1621.
8 Obſerua autem pro ornatu ſupradictorum, quod inſtrumenta nouiter reperta ea dicuntur, quæ quis ante ſententiam, vel rem iudicatam ignorauit, vel quæ ſciuit, ſed habere non potuit, propter aliquid ineuitabile impedimentum, & ſic in iſto caſu paria ſunt remedium ignorare, vel ſcire, & vti non poſſe, *Caſtrenſ. in d. l. admonendi num. 8. ff. de iure iuran.* vbi etiam *Curt. num. 59. & Ripa num. 10. & Ptolomeus nu. 11.* allegans notata *in cap. vt circa de elect.* refert, & ſequitur *Carocc.* vbi ſupra *num. 1.* qui teſtatur hanc eſſe veram, & communem opinionem.
9 Et nota, quod ſicuti ſententia venit retractanda per Inſtrumenta nouiter reperta, ita, & pari modo per teſtes nouos repertos, & hoc ſimiliter opere reſtitutionis in integrum *Innoc. in cap. cum veniſſent, verſ. credimus autem de teſtam. gloſ. Bart. & Salyc. in l. fin. C. de reb. dub. Canoniſtæ in cap. fin. de iure iuran. Berlicch. deciſ. 41.* & alij plures relati *per Carocc. in d. except. 49.* vbi ampliat, multò magis procedere, quando iſti teſtes eſſent magis fide digni, quam alij primo loco examinati, *ex Iaſ. & Caccialup. in d. l. admonendi ille num. 41.* iſte *num. 3.* licet aſſerant
10 plura debere concurrere. Primo, quod non niſi hodie potuerint reperiri iſti noui teſtes, vel ſi reperti fuerint, haberi non potuerint, puta, quia de longinquo, in quo erant euocandi, vel infirmi in aliquo loco, vel detenti ſimili impedimen-

Digitized by Google

dimento.Secundum eſt,quod iſti teſtes nouiter
11 recepti,aliquod ſciant, quod maxime, & prin-
cipaliter conferat ad retractationem rei iudi-
catæ, quod ſtante illa debeat teuocari, *Bartol.
Bal. & Caſtr. in l.nam, & poſtea, §.ſi minor de iure
iuran. Syluan. conſ.19.nu.4.lib.1.*

12 Tertium eſt, vt talis reſtitutio non petatur
ad reprobandos alios teſtes in cauſa examina-
tos, *Capyc.decíſ.62. Siluan.conſ.19. lib.1.* Quar-
tum eſt requiſitum, quod non ſit examinatus
magnus numerus teſtium, nam talis reſtitutio
non conceditur, *idem Siluan. d.conſ.19. num.4.
ex Innoc.in cap.auditis de reſtit. in integrum*, ad-
uertendo, quod ſufficiens, & moderatus nume-
rus teſtium, quandoque conſideratur trium,
iuxta tex.in l.quoties, C.de naufrag.lib.10. & ſin-
gulis Articulis tres teſtes ſufficiunt, *vt per Rom.
in l.ſi verò, §.de viro num.142. ff.ſolut matrim.*
& vide latè *Caroce.* vbi ſupra, qui multa addu-
cit, quæ hic repetere non libuit, ſatis ſit locum
13 citaſſe, ibi recurrat beneuolus Lector in facti
contingentia, qui *num.145.* aſſerit, inſtrumenta
fuiſſe nouiter reperta probari iuramento alle-
gantis, etiam de impedimento proueniente
a facto tertij, ſiuè de ignorantia, *ex Coraſio*, di-
cente communem *in d.l. admonendi nu.61. Maſ-
card.concl.925.num.7. Menoch.de arbitr. Iud.caſ.
241.num.4. Odd.de reſtit.in integr.quæſt.75.art.5.
n.27. Seraph.de priuil.iur. priuil.38.*

SVMMARIVM.

1 *Hæres non poteſt conueniri infra tempus confi-
ciendi inuentarium, ſed fallit fauore miſerabi-
lium perſonarum n.2. & vide n.8.*
3 *Relicta pro anima, non recipiunt moram reſti-
tutionis.*
4 *Hæres poteſt conueniri infra tempus conficiendi
inuentarium pro rebus malè ablatis.*
5 *Animæ fauere debemus maximoperè.*
6 *Ius Eccleſiæ in vltimis uoluntatibus eſt multum
fauorabile.*
7 *Eccleſia habetur loco filij.*
9 *Hæres conuenitur ex cauſa alimentorum, durante
tempore ad conficiendum inuentarium.*
10 *Hæres ſi infra trimeſtre confecerit inuentarium
poteſt conueniri.*
11 *Inuentarium non prodeſt hæredi, niſi fiat intra
nonaginta dies.*

ARGVMENTVM.

Hæres poteſt conueniri pro legato facto Miſe-
rabilibus Perſonis intra tempus conficiendi In-
uentarium.

*Ad limitationem Text.in l.final.§.donec,
C.de iur.deliber.*

PRIVILEGIVM XXIX.

1 REgula eſt, quod hæres nequit conueniri
intra tempus conficiendi inuentarium,
l.fin.§.donec, C.de iur.delib. vide nouiſſimè *Gizzarell.dec.76. Illuſtiſs. Epiſcopum Ricc.in collect.
deciſ. collect.463.*
2 Tamen vbi legatū eſſet factum, miſerabilibus
perſonis, quia videtur ad pias cauſas factū, & ſic
pro anima teſtatoris, tūc poſſet hęres cōueniri,
etiam infra tēpus cōficiendi inuentariū, agitur
3 enim in beneficium teſtatoris, nam relicta pro
anima non recipiunt moram reſtitutionis, *Bal.
in d.l.fin.§.donec, & in l.eam quam C.de fideicom-
4 miſſ.* ne anima defuncti attriſtetur in alio ſæcu-
lo cōtra pietatem, vndè merito videmus, quod
pro rebus male ablatis hæres poteſt conueniri
infra tempus conficiendi inuentarium, etiam
poſt plures antiquiores *DD.* tenunt *Alexan. &
Corn.in d.l.eam quam C.de fideicomm.* vbi etiam
*Angel.nu.16. Porcel.in tract.de inuentario cap.4.
num.9.* nouiter plures cumulans *Cauall. in ſpe-
cul.pract. quæſt.commun.contra commun. q.814.*
vbi dicit pro hac opinione facere *Tex.in l.nul-
li, C.de Epiſc. & cleri. & l.Tutor, qui repertorium
in fin. ff.de adminiſtr. Tutor.* Agitur enim de pe-
5 riculo animæ, cui ſemper debemus maximope-
re fauere, & pro ea fauorabilem interpetratio-
nem capere, benignioremque, & tutiorem
opinionem ſequi *Mainar.dec.51.lib.3.* vbi quod
fauore piæ cauſæ intra tempus datum ad con-
fectionem inuentarij, poteſt hæres à creditori-
bus, vel legatarijs conueniri, refert, & ſequitur
*Illuſtriſſimus Epiſcopus Ric.in d.collect.463. Mele
ad Gizzarel.d.dec.76.n.1.in fi. Giurb.dec.14.n.46.*

Quare meritò, cum de anno 1619. fuiſſet fa-
ctum legatum quinquaginta aureorum, vt di-
ſtribuerentur pauperibus Ciuitatis Litteren.
diximus conſulti, potuiſſe hæredem cogi ad il-
la diſtribuenda intra tempus conficiendi in-
uentarium, prout cum effectu antequam ipſe
hęres eſſet coactus, fecit iuxta noſtrum votum,
6 & meritò, cum legata facta talibus perſonis
ſint fauorabilia fauore vltimæ voluntatis, fa-
uore animæ defuncti recipientis refrigerium,
& fauore ipſarum miſerabilium perſonarum,
ex Genueuſ.in practic.ab.Eccleſ.quæſt.21. num.6.
vbi teſtatur *Hoſtienſ.in ſumma de immun.Eccleſ.
§.ſed nec illa* ſcribere ius Eccleſiæ, & ſic piæ
cauſæ relictum in vltimis voluntatibus præci-
puè eſſe multum fauorabile, tum fauore vlti-
mæ voluntatis, *l.1.C.de ſacroſ.Eccleſ.* tum fauo-
re animæ, *cap.animæ defunctorum 13. quæſt.2. l.
ſancimus, C.de ſacroſ.Eccleſ.* & tandem fauore
7 Eccleſiæ, & ſic piæ cauſæ, quæ eſt, & habetur
loco filij, *cap.in præſentia de probat.*
8 Et huc ſpectat illa *DD.* concluſio volentium,
diſpoſitionem Text.in d.l.fin.§.donec, non proce-
dere in impenſa funerum relictis pijs, alimen-
tis, & vſurarum reſtitutione, quia non recipiūt
temporis dilationem, vt poſt alios antiquiores
firmant

firmant *Duen. regul.267. Caſſan.in conſuet. Bur-
gund.tit.de ſucceſſione,reg.7.§.14.num.9. Suarez
in l. poſt rem iudicatam, ff. de re iudic. Lopez in l.
Hyſpan.7.tit.6.par.6.in verb.mandado*,quos no-
uiter cum alijs commemorat *Gizzarell.in d.de-
ciſ.79.num.6.*

9 Conducit,nam hæres conuenitur ex cauſa
alimentorum, durante tempore ad conficien-
dum inuentarium, vt poſt alios probat *Surd.de
aliment.priuil.*11. Et pluries practicauit Regia
Audientia Apuleæ.

10 Et obſerua hæredem infra tempus datum
ad conficiendum inuentarium poſſe conueni-
ri, ſi intra illud compleuerit inuentarium, nec
expectato fine illius trimeſtris *Cæpolla cautel.
223. Phanut.de inuentario part.4. num.16. Mon-
ticul.* in eiuſdem nominis *tract. num.6. Roderic.
de execut.cap.4.num.6. Cornazzan. deciſ.9. Reg.
Rouit.in Pragm.26.num.18. de Feudis, Illuſtriſs.
Epiſcopus Rice.collect.deciſ.*168.*&* 463.vbi alias
declarationes reportat.

Nec non ligabis digito trimeſtre ad confi-
ciendum inuentarium incipiens à die captæ
hæreditatis,iuxta communem, de qua per *glo.
& DD.in d.l.fin.§.ſin autem,Magon.deciſ.Lucenſ.
40. Valaſc.deciſ.* 52. non prodeſſe hæredi, niſi
11 fiat intra nonaginta dies, itaut ſi lapſi ſint ali-
qui dies,nihil ſuffragetur, vt probat nouiſſimè
*Niger Cyriac.controu. forenſ.*127.*tom.*1. vbi in
fine annuit in hoc non haberi rationem ruſti-
citati,vel ſexui, & cadentem à ſyllaba cadere à
toto *Natt.conſ.574.& 575. Rot.incerti collecto-
ris deciſ.72. num.10.cum ſeq.part.2.*quod habui
in facto anno 1634.

S V M M A R I V M.

1 *Donatio non præſumitur regulariter, fallit ta-
men fauore piæ cauſæ num.5.Fauore Eccleſiæ,
num.6.*

2 *Nemo præſumitur ſuum iactare.*

3 *Donatio potius præſumitur in dubio remunera-
toria,quam gratuita.*

4 *Donatio non præſumitur ex inſignibus donatarij
appoſitis à donante in re donata.*

A R G V M E N T V M.

Donatio in dubio præſumitur fauore Miſerabi-
lium Perſonarum.

*Ad ornatum Text. in l. cum de indebito,
ff. de probat.*

PRIVILEGIVM XXX.

1 REgulariter donatio, non præſumitur, *l.
cum de indebito, ff.de prob.* latè *Card.Tuſc.
concl.702.lit.D.* cum donare ſit perdere, *Gloſ.in
cap.1.de donat. Mantic.in deciſ. Rot.Roman.259.
2 num.5.* & nemo præſumitur iactare ſuum, *l.
Campanus,ff.de oper.libert. cap.ſuper hoc extra
de renunc.* & ideo magis præſumitur actus in-
ualidus, quam donatio, *Aretin.in l.cautio nu.2.
3.de verb.oblig. Natta* alios referens *conſil.*103.
3 *num.5.* vnde in dubio potius præſumitur dona-
tio remuneratoria,quam gratuita,*l.nec adiecit,
ff.pro ſoc.gloſ.in l. ſi donatione in verb. poſtulas,
C.de collat.*latè *Maſcard.de probat.concl.*560. &
fusè *Mantic.de tacit.& ambig.conuent.lib.*13.*tit.*
15. quia donatio remuneratoria non eſt pro-
priè donatio, ſed potius debiti ſatisfactio, qua-
tenus merita æquiualent rei donatæ, & ſi res
donata excedat merita in illo ſuperfluo dicitur
donatio,latè *Seraph.in deciſ.Rot.Rom.416.Card.
Tuſc.concl.620.num.33.*nouiſſimè *Molfeſ. in ſua
ſumma Theolog. moral.in tit.de contractibus cap.
17.nu.13.part.2.* & hinc meritò,Curia Archie-
4 piſcopalis Neapol.decidendo voluit,donatio-
nem non præſumi ex inſignibus donatarij ap-
poſitis à donatore in re donata, vt teſtatur, *Il-
luſtriſſimus Epiſcop. Riccius in deciſ. 297.part.2.*
licet non benè in caſu illic relato, ex infra ad-
ductis per nos.

5 Tamen fauore miſerabilium perſonarum in
dubio præſumitur donatio, *arg.tex. in l. liber.
captus,ff.de captiu.& poſtlim.reuer.*vbi mater fi-
lium captum ab hoſtibus ædimens magis ani-
mo donandi ex cauſa pietatis,quam animo re-
petendi pretium redimiſſe præſumitur,& idem
in Patre, dicit ibi *Bald.* quem nouiſſimè refert
*Genuenſ.in practicab.Eccleſ.quæſt.*143.vbi dona-
6 tionem fauore Eccleſiæ ſimiliter præſumi af-
firmat,vt etiam præſumi fauore dotis apparet,
ex text.in l.vnic.§.accedit, C.de rei vxor. act. &
promiſſio facta loco pio de aliquid dando, nul-
la expreſſa cauſa, præſumitur facta animo do-
nandi, *argum. cap.final.de ſucceſ. ab inteſt.Abb.
in cap.ſi cautio, num.2. de fide inſtrum.*vbi etiam
*Felyn.num.*5. ex quo vtique non bene fundata
videtur in caſu ſuo *deciſ. Illuſtriſſimi Epiſc.Ricc.*
297. ſuperius relata, nam ibi præſupponitur
quædam Candelabra argentea fuiſſe tradita,
cuidam Monaſterio, cum inſignibus eiuſdem
Monaſterij, nullius cauſæ mentione facta, quo
caſu fauore Eccleſiæ præſumitur donatio, vt
diximus ſupra, ergo illa Candelabra argentea
tradita nulla cauſa expreſſa,videbantur Mona-
ſterio donata, quare non debebat cogi Mona-
ſterium ad illa reſtituenda, donare enim vide-
tur,qui nullo iure cogente concedit, *l.donare
de reg.iur.* vbi *Dec.& Cagnol.* nouiter *Picus de
contractibus lib.1.gloſ.7.cap.151.n.32.*

Confert,nam paupertatis ratione præſumi-
tur donatio, ſi à diuite pauperi in moderata
quantitate fiat, *cap.& ſi quæſtio de Simon.* vbi
*Abb. Gloſ.in l. ſi filij, C. de donat. inter vir. &
vxor. Bertrand. conſ.102.nu.11.lib.1.Carocc.de
depoſit.par.2.q.25.Medic.de caſibus fortuitis q.4
num.16.part.2.*

S V M-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Conceſſio Caſtri, ſi fiat à directo Domino, abſque nul i feudi mentioue, ceuſetur facta in allodiũ, Amplia, vt nu. 2. Quod multò magis procedit fauore miſerabilium perſonarum, vt n. 5. Idem eſt in Eccleſia, nu. 6.*

3 *Prædium cenſetur liberum à qualibet ſeruitute.*

4 *Res quælibet libera præſumitur, etiam ſtante quaſi poſſeſſione ſeruitutis.*

ARGVMENTVM.

Conceſſio facta Miſerabilibus Perſonis, abſque mentione feudi cenſetur facta in allodium, & non in feudum.

Ad ornatum Text. in l. altius, C. de ſeruitutibus.

PRIVILEGIVM XXXI.

1 REgula eſt ab omnibus recepta, quod ſi fiat
conceſſio Caſtri a directo Domino, abſq;
vlla feudi mentione, cẽſetur facta in allodium,
& non in feudum, cum quælibet res præſuma-
tur allodialis, niſi contrarium probetur, *Ga-*
briel. alios allegans *concl. 3. de feud. Mãtic. de ta-*
cit. conuent. lib. 13. tit. 14. & feudum dicitur ſer-
uitutem in ſe continere, ex *Gloſ. in l. ſi cuius, §. ſi*
vſufruct. ff. de vſufr. quã ſequũtur *Pariſ. conſ. 23.*
vol. 1. Burſat. conſ. 10. n. 12. Dec. conſ. 269. Roland. à
Vall. in conſ. 2. à nu. 11. vol. 3. Alciat. præſumpt. 3.
reg. 2. & alij cumplures relati per *Maſcard. de*
probat. concluſ. 79. nu. 5. & 6. qui ampliat *num. 7.*
2 talem concluſionem procedere etiam, ſi res eſ-
ſet in Territorio, & (vt aiunt) in pertinentijs
Caſtri, quod habebat vaſſallus in feudum, quia
niſi aliter probetur; præſumitur allodialis ex
Hoſtienſ. in cap. nimis col. 1. de iure iuran. & ibi
Abb. col. 1. & 2. Pariſ. dicens de communi *in*
conſ. 16. num. 21. vol. 4. vt ſimiliter de communi
teſtatur *Bellon. conſ. 10. nu. 11.* & ita iudicatum
in noſtro Sacro Conſilio, ſcribit *Afflict. in deciſ.*
267. & ita tradunt *Caeberan. deciſ. 131. n. 3. Lau-*
rent. dec. Auen. 161. n. 21. & R. de Põte in conſ. 11.
n. 6. conſ. 51. n. 10. conſ. 57. n. 6. vol. 1. & conſ. 21. n.
8. vol. 2. adeò quod etiã ſi eſſet Caſtrũ, vel Oppi-
dum, quod nihilominus præſumitur liberum,
& allodiale, tenent *Alb. in conſ. 16. & Alciat. de*
præſumpt. reg. 2. præſumpt. 3. nu. 2. quos cum alijs
ſequitur *Maſcard. de probat. loco cit. nu. 9.*
3 Redditur citatæ concluſionis ratio, quia ab
origine ſua omne prædium cenſetur liberum
à qualibet ſeruitute, *l. altius, C. de ſeruit. & aqua,*
4 *§. fin. inſtit. eod. tit.* vbi quod res quælibet libera
præſumitur à ſeruitute, *l. fluminum, §. fin. & l.*
proculus. ff. de dãno infecto, Menoch. de præſump.
lib. 3. præſump. 89. vbi ampliat etiam ſtãte quaſi
poſſeſſione ſeruitutis, *& præſumpt. 91. & lib. 6.*
præſumpt. 29. Theſaur. deciſ. 216. Valaſc. de iur.
emphiteot. quæſt. 51. Mar. Antonin. var. reſol. lib. 1.
reſolut. 95. nu. 8. Caſtill. quotid. lib. 1. de vſufructu
cap. 7. nu. 10.
5 Quæ opinio, multò magis, & à fortiori de-
bet procedere in beneficium miſerabilium
perſonarum cauſæ piæ, vel Eccleſiæ, quarum
fauore conceſſio latiorem interpetrationem
recipit, quam ſi fieret priuato, & perſonæ non
priuilegiatæ, *argum. text. in l. vt inter Diuinum,*
C. de ſacroſ. Eccleſ. & tradit *Oldrad. conſ. 252.*
quem refert, & ſequitur nouiſſimè *Genuenſ. in*
6 *practic ab. Eccleſ. quæſt. 1.* affirmans in Eccleſia
eſſe adeo verum, quod procedit etiam in illis
Regionibus, & Prouincijs, in quibus quodli-
bet Caſtrum, cum Vaſſallis præſumitur qua-
ternatum, ex *Iſern. in Conſtit. Regni Iuſtitiarij*, ea
ratione, quod cum alia, quæ poſſidet Eccleſia
in dicta Prouincia ſint libera, & talia præſu-
mantur, idem erit iudicandum de Caſtris Ec-
cleſiæ, niſi expreſsè probetur eſſe conceſſa in
feudum, iuxta quam opinionem nos conſulti
reſpondimus de hoc anno 1621.

SVMMARIVM.

1 *Legatum mobilium ad præſentia reſtringitur, & quare num. 2.*

3 *Legatum tendens in fauorem miſerabilium perſonarum, comprehendit mobilia acquiſita poſt teſtamentum.*

4 *Legatum factum pro anima, dicitur pium.*

5 *Legatum pium dicitur, ſi relinquitur perſonis miſerabilibus.*

6 *Legatum factum pro Clericatu, dicitur pium.*

ARGVMENTVM.

Legatum fa&um Miſerabilibus Perſonis, earum fauore comprehendit etiam acquiſita poſt teſtamentum.

Ad ornatum Text. in l. ſi ita, ff. de auro, & argento legato.

PRIVILEGIVM XXXII.

1 REgula eſt in iure recepta, quod legatum
mobilium ad præſentiã reſtringatur, vt
docuit *Bal. in l. ſi ita, ff. de aur. & argent. legat.* &
conſuluit *Fulgoſ. in conſ. 100. col. 2.* quos refert,
& ſequitur *Theſaur. in deciſ. 169. nu. 2.* quo loco
firmat, vſufructu bonorum omnium legato,
venire etiam bona poſt teſtamentum acquiſi-
ta, ex *Bart. in d. l. ſi ita, Bero. conſ. 44. lib. 2. Imol.*
in l. fin. §. qui diuiſam, ff. de legat. 2. Caualc. de vſu-
fruct. mulier. relict. nu. 85. Ludouic. deciſ. Peruſin.
61. nu. 37. par. 2. & alijs.
2 Ratio autem principalis regulæ eſt, nam
attenditur tempus teſtamenti, quando teſtator
dicit, relinquo veſtem meam, animalia mea,
d. l. ſi ita, Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 3.
tit. 11. num. 23. vbi firmat hoc procedere, niſi
aliud

aliud poſſet colligi ex mente teſtatoris,vt ante
eum tenuerunt *Ang.conſ.261.nu.3. Calder.conſ.
1.de conſtitut.Rolan.*alios cumulans *conſ.39. nu.
20.vol.4.Soceiu.iun.conſ.98.nu.26.vol.1.*
3 Tamen vbicunq; tale legatum tenderet in fa-
uorem miſerabilium perſonarum,maximè pro
anima teſtatoris, & pro male ablatis (vt in fa-
cto habui) tunc comprehenderet mobilia ac-
quiſita poſt teſtamentum, quia ageretur de pia
4 cauſa, cum legatum factum pro anima dicatur
pium, *§. ſi vnum de prædictis Auth. vt cum de
appell.cognoſc.gloſ.Bart.* & alij *in l.ſi quis Titio,
ff.de legat.2.Card.Tuſc.concl.106.nu.1.Brunor.à
Sole in ſuo repert.in verb. legatum pro anima*, &
nouiſſimè *Molfeſ.in ſumma tract.13. de vlt. vol.
cap.5.nu.153.tom.2.* qui alios allegat, aſſerens,
nu. 172. legatum pium etiam dici, quod fit pro
male ablatis,ex *Silueſtr. in ſũma in verb. legatũ,
Tiraquell.in præfat.tract.de priuil.piæ cauſæ, §.
item relictum pro incertis, Gratian.in diſcep. for.
329.nu.13.& 14.*
5 Vltraquod ſimpliciter legatum pium dici-
tur, ſi miſerabilibus perſonis relinquatur, vt
poſt alios notant *Card.Tuſc. in concl.106.nu.8.
& Molfeſ.loc.cit.158.* de quo ſuo loco diximus,
& fauore piç cauſç debet attendi tempus mor-
tis, cum ſumma ſit ratio, quæ pro Religione
facit,*l.vulg.ſunt perſonæ,ff.de Relig.& ſumpt.fu-
ner.Bart.in l.placet, ff. de lib.& poſthum. Soccin.
ſen.in l.1.nu.9. ff.de reb.dub. Bero.conſ.44.nu.45.
lib.2.*pulchrè *Riminald.iun.conſ.672.nu.56.*con-
6 cludens, ſi Pater leget filio, qui voluerit cleri-
cari mobilia,attendendum eſſe tempus mortis,
cum etiam clericatus ſit pia cauſa,quare nouiſ-
ſimè *Genuenſ.in practicab.Eccleſ.quæſt.177.* fir-
mat ſimiliter Eccleſiæ fauore legatum mobi-
lium comprehendere etiam mobilia acquiſita
poſt teſtamentum.

SVMMARIVM.

1 *Hæres non conficiens inuentarium, tenetur inſolidum in foro contentioſo,fallit tamen fauore miſerabilium perſonarum n.2. & de iure canonico,nu.4.*

3 *Eccleſia hæres iuſtituta non tenetur vltra vires hæreditarias.*

5 *Ius Canonicum ſumma vtitur æquitate.*

6 *Hæres excuſatur à confeſſione inuentarij, quando maior eſſet expenſa,quam vtilitas.*

7 *Hæres non confetto inuentario,non compellitur, niſi vſque ad vires hæreditarias.*

ARGVMENTVM.

Miſerabiles Perſonæ hęredes non tenentur vltra vires, ſi non fecerint Inuentarium.

Ad limitationem Text.in l.fin.C.de iur.delib.& cap. Raynaldus de teſtamentis.

RIVILEGIVM XXXIII.

1 Regula eſt, quod hæres non conficiens in-
uentarium,tenetur inſolidum in foro cõ-
tentioſo vltra vires hæreditarias, *l.fin.C.de iur.
deliber.cap.Raynaldus in fin.de teſtam.*& tradunt
*Cæuall.in Specul.pract.quæſt.commun.contra cõ-
mun.q.411.& Valer.in differeut. inter vtrumq ue
forum quæſt.2. in verb. hæreditas, & hæres*, qui
ambo ex plurium *DD.*authoritate tenent, hoc
non procedere in foro conſcientiæ, fusè *Vi-
ſcont.in concluſ.iur.in verbo hæres.*
2 In fauorem tamen miſerabilium perſonarũ,
aliter diſpoſitum cenſeo, nam ipſi (ſi rectè ſen-
3 tio, & ni fallor) ex non confectione inuentarij
non debent teneri inſolidum. Tum quia pia
cauſa hæres inſtituta, & non conficiens inuen-
tarium, non tenetur vltra vires hæreditarias,
ſecundum *Aretin.in rubr.ff.de acquirend. hæred.
col.penult.*& ibi *Roman. Couarr.in cap.1 num.13.
de teſtam..Abb.in cap.1.col.penult.de ſolut.*noui-
ter refert, & ſequitur *Genuenſ. in practicab. Ec-
cleſ. quæſt.474.* vbi teſtatur opinionem, quod
Eccleſia, & ſic pia cauſa non teneatur vltra vi-
res hæreditarias eſſe magis receptam in praxi,
& veriorem, *Guid.Pap.deciſ.571. Cæuall. com-
mun.contra comm.q.29.Præſ.de Franch.dec.282.
& 536.nu.30.Put.deciſ.379.lib.1 Viſcont.in con-
cluſ.iur.in verbo Eccleſia,Reg.Rouit.in Pragmat.
Regni 1.nu.9. de legat. pijs Illuſtriſſimus Epiſcop.
Riccius in collect.dec.1102. Molfeſ.in ſũma tract.
13.de vlt.volunt.num.179.part.2.* vbi quod hoc
idem procedit è contra, vt Eccleſia nun exigat
legata pia ab hærede non faciente inuentariũ,
vt eodem iure vtatur contra alios, ex *Franch.
in deciſ.639.*& alijs,quia Eccleſia eſt cultrix iu-
ſtitiæ.
4 Tum ſecundo, nam de iure canonico, quod
in cauſis talium miſerabilium perſonarum de-
bet ſeruari, vt diximus infra *priuileg.79.* non
conficiens inuentarium, minimè tenetur vltra
vires hæreditarias, vt nouiſsimè poſt cæteros
tutatur, *Genuenſ.in pract.Eccleſ.737.* cuius ver-
ba adamuſim, prout aiunt reportare hic libuit,
& ſunt quæ ſequuntur.
5 *Cum Ius Canonicum ſumma utatur æquitate,
& ratione naturali, cap. Dilecti de iudic.cap.fin.
17.q.4.& ibi Gloſ.in verb. iure poli. Quæritur an
dicto iure, hæres non conficiens inuentarium, te-
neatur vltra vires hæreditarias, Bald. in l.cum à
Matre in fin.C.de rei vendicat.tenet, hæredem de
iure canonico ſufficit ſola iuſtitia naturalis,ſequi-
tur Bruu.in verbo inuentarij, Marcabr.conſ.3.nu.
85. In contrarium facit, quia non recedendum à
iure ciuili, quando non reperitur expreſſum con-
trarium de iure canonico cap.1.& 2. de oper.nou.
nunciat.& quia hæres tenetur, vltra vires ob ſu-
ſpicionem,nè recupet res hęreditarias,& ideò non
confecerit inuentarium, l.fin.C.de iur.deliber.quæ
ratio militat etiam de iure canonico, quo proba-
tiones per præſumptionem admittuntur toto tit.de
præſumpt.*

Digitized by Google

præſumpt.Praterea id videtur eſſe ſpeciale in Eccleſia, quod non teneatur vltra vires, quia ceſſat in ea præſumptio occupationis, vt latè diximus in q.& hæc opinio videtur verior, nihilominus priorem opinionem cenſeo poſſe procedere, vbi liquido, & notoriè conſtaret teſtatorem nihil aliud habuiſſe in bonis, argum. not. per Innoc.in cap.quia pleriq; de immunit.Eccleſiaſt.

6 Sed hac occaſione obſeruabis excuſari, & nõ teneri hæredem facere inuentarium, quando plus cogeretur expendere, quam eſſet vtilitas, quæ ſequeretur *ad text.in l.Mediterranea, C.de Annon.& tribut.Graff.conſ.1.nu.22. de tranſact. Molfeſ.in comm.ad Conſuet.Neap.tit.de Bon.q.23 vol.2.*fusè *Gizzarell.dec.56.*

7 Imò in Sacro Regio Conſilio, quandoque ſeruatur omiſſione inuentarij non obſtante hæredem non compellere, niſi vſque ad vires hæreditarias, quod licere enunciat Fiſci Patronus Regiæ Cameræ meritiſſimus, *D. Fuluius Lanarius in addit.ad Reg.Lanar.Patruum in cap.5. nu.38. de ſucceſſ.feud.* quem recenter reportat *Mele in Schol. ad Gizzarell. deciſ. 76. in fine.*

At non per hoc inferiora Tribunalia poſſet fortaſsè id practicare quia, quæ licent tanto Tribunali, alijs inferioribus non videtur conceſſa.

SVMMARIVM.

1 *Legata facta miſerabilibus perſonis, non comprehenduntur ſub generali reuocatione, ſed vide num.2.*

3 *Dictio vniuerſalis* (omnia) *comprehendit, & ad caſus improprios extenditur, & nu.4.& 5.vbi quod complectitur caſus priuilegiatos, & vide num.6.*

7 *Diſpoſitio teſtatoris generalis, non diſtinguens, generaliter eſt intelligenda.*

8 *Diſpoſitio generalis, operatur generalitatem, tàm in odioſis, quàm in correctorijs, & pœnalibus.*

9 *Duplex funiculus magis ligat, & difficilius rumpitur.*

ARGVMENTVM.

Legata facta Miſerabilibus Perſonis, non comprehenduntur ſub generali reuocatione legatorum. Sed quando hoc non ſit verum, Author declarat.

PRIVILEGIVM XXXIV.

1 REgula ſit, quod legata facta miſerabilibus perſonis, tanquam ad pias cauſas non comprehenduntur ſub generali reuocatione legatorum, nam debet de ipſis fieri ſpecialis reuocatio, vt communiter receptum eſt, ex *text. in l.libertis, §. ſed poſthumus, ff.de alim. & cibar.legat.* vbi *Gloſ.& Bart.Roman.in l.ſed, & ſi quis, §.quæſitum, ff.ſiquis caut.Iaſ.in l.talis ſcriptura nu.25.ff.de legat.1.Cuman in conſ.300.nu.4. Pract.Papienſ. in forma libell. pro legato rei ſingularis, gloſ.1.nu.85.Afflict.deciſ.111.nu.10.* qui etiam loquitur in dote, ſequitur *Ruin. conſ. 84. nu.4.vol.2.Craueтт.conſ.189.nu.1. Mantic.* alios referens *de coniect.vltim.volunt.lib.12.tit.2.nu. 23. Surd.de aliment.tit.8.priuileg.20.* vbi quod legatum alimentorum non includitur in generali ademptione, quia ius reſpiciens alimenta ſemper videtur exceptum, vt inquit *Signorol. conſ.176.nu.11.*

2 Cęterum eſt animaduerſione dignum, quod
hæc opinio ſic ſimpliciter admittitur, & pro-
batur per *DD.* ſed quia habet initium à *Text. in
cit. §. ſed poſthumus*, qui non benè probat hoc
àſſumptum, vt ex ipſo videre, immò videtur
probare contrarium, cum in ipſo dicitur, quod
expreſsè in ea facti ſpecie excepta erant ciba-
ria, vnde in expreſſis non operatur pręſump-
tio, & ita intelligit, *Text.prædict. Crot. in l.Fi-
liusfam.§.diuiſerunt, ff.de legat.1. num.55.* Ideò
ſemper fui in opinione, quod ſaltem quando
reuocatio legatorum eſt generalis, & genera-
liſſima facta per verba geminata, & pręgnan-
tia, vt quia teſtator reuocat omnia, & quęcum-
que legata cuicumque facta, & annullat teſta-
menta facta, aliaſque quaſcnmque diſpoſitio-
nes, tunc ex tacita mente teſtatoris, ex genera-
liſſima reuocatione facta per dicta verba, &
alia ſimilia pręſumatur, & inducatur etiam re-
uocatio legatorum factorum ad pias cauſas, &
in cauſa alimentorum, & ſimilium, quia ſi in
tàm generaliſſima reuocatione non habuiſſet
intentionem reuocandi legata prędicta exce-
piſſet ea, & ſic non excipiendo videtur, etiam
de dictis legatis ſẽtire, hoc important hę gene-
raliſsimę dictiones quęcũq; & cuicũq; & his ſi-
miles, ad quod multa adduxit *Marſil.in l.vnius,
§.cogniturum à n.28. vſque ad 44.ff.de quæſt. Soc-
cin.conſ.217.lib.2.Roman.& Alex. in l.etiam, ff.
ſolut.matrim.Gozad.conſ.6. nu.43. & conſ. 8. &*
3 403. vnde tanquam vniuerſales omnia com-
prehendentes, ideò ad caſus etiam improprios
trahũtur, & quaſi immutauit naturam eorum,
quibus adiungitur notant *Menoch.conſ.335.nu.
23.Bertazzol.de clauſ.inſtrum.clauſ.4.gloſ.30. in
princ.Marta de iuriſdict.p.4.centur. 2. caſu 130.
nu.7.Cened.ſingul.91.nu.1.poſt Canon.quæſt.Gra-
tian.deciſ.24.nu.7.& diſcept.forenſ.cap.82.n.32.
Illuſtriſſimus Epiſcop.Riccius in deciſ.Curia Ar-*
4 *chiepiſc.Neap.136.nu.8.part. 1.* & comprehen-
dunt etiam impropriè, & abuſiuè *Marta d.p.4.
cent.1.caſ.20. nu.25.* etiam ea quę alias non ve-
nirent, *Card.Seraphin.Rota Roman.deciſ.325.nu.
7.* & ſolent includere ea, quę ex propria ſigni-
ficatione non venirent, & ea, quę ſpecialem
mentionem requirerent, vt *per Intrigliol.deciſ.*
5 *3.nu.131.*& complectuntur omnes caſus, etiam

priuilegiatos, *l.in fraudem, §.vlt. ff.de milit. te-
ſtam. l.1. §.quod autem, ff.de aleator.* notant *Me-
noch. remed.15.recuper. num.83. Guttier. canon.
quæſt.lib.1.cap.34. num.57.* ampliantque, & ex-
6 tendunt generalitatem diſpoſitionis, *l.qui au-
tem, §.fin. ff.de conſtit.pecū cap.quia plerique de
offic.ord.lib.6.Marta d.caſu 130.n.7.* & includunt
etiam maiora expreſſis, *vt per Grat.dictis locis,*
nouiſſimè *Sacra Rot.Rom.apud Farinac.dec.680.
n.5.tom.1.par.2. Bertazz.de clauſ.inſtrum.clauſ.
20.gl.4.nu.3.*

7 Vltra, quod diſpoſitio teſtatoris generalis
non diſtinguetur, & generaliter eſt intelligen-
da, quia loquutio generalis, nihil relinquit in-
tactum, *Crauett.conſ.133.num.5.* vbi *num.6.* fir-
mat nunquam reſtrictiorem fieri poſſe, niſi ad-
ſit cauſa reſtringendi, vel ratio per quam re-
ſtrictio fieri debet, quia generaliter intelligen-
da ſunt, *idem Crauett.conſ.176.num.4. & ſeq.* &
8 diſpoſitio generalis operatur generaliter tam
in odioſis, quam in correctorijs, & pœnalibus
*Tiraquell.in l.ſi vnquam in præfat.num.119 de
reuoc. donat.* latè *Card. Tuſc.* alia ſimilia cumu-
lans in *concl.488.*

9 Et duplicatio multa operatur, maximæque
potentiæ eſſe debet, vnde vulgò circumfertur,
quod duplex funiculus, ſeù duplex vinculum
magis ligat, & difficilius rumpitur, *l.ſi non lex,
ff.de hæred.inſtit. l.diſcretum, C.qui teſtam. facer.
poſſ.cap.1. de tregua, & pace,* latè *Gonzal.ad re-
gul.Cancell.8.gl.13.à num.90. Ant.var.reſol.lib.
1.reſolut.81. num.3. Pereyra de reſolut. emphyt.
cap.9.num.24.Card.Tuſc.concluſ 819.cum tribus
ſeqq. lit.D.* & geminatus conſenſus an tollat re-
medium, *l.2 de reſcind.vend.* tradit *Grat.diſcept.
forenſ.824.*

Sed ad eas opinionem relatam in *Priuil. 31.*
vbi contrarium videmur tenere, ſed non diſce-
das ab hac, quoniam rationes vrgent.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia Miſerabilium Perſonarum, poſſunt opponi etiam poſt concluſum in cauſa, ſicque videmus in priuilegio electionis fori.*

2 *Exceptio immunitatis Eccleſiaſticæ poteſt opponi in quacunque parte iudicij, & ita reconuentio clerici in foro ſæculari, nu.3.*

4 *Exceptio falſi Procuratoris, poteſt opponi in exequutione ſententiæ, & ita etiam exceptio ſolutionis, nu.6. & pretij non ſoluti, n.7.*

5 *Exceptio compenſationis poteſt opponi poſt ſententiam.*

8 *Primum, & ſecundum beneficium, quando debeat peti.*

ARGVMENTVM.

Beneficia, ſiuè prærogatiuæ conceſſa Miſerabilibus Perſonis, poſſunt opponi etiam poſt concluſum in cauſa.

PRIVILEGIVM XXXV.

1 Regula eſt beneficia, prærogatiuas, & priuilegia conceſſa Miſerabilibus Perſonis poſſe opponi, etiam poſt concluſum in cauſa, vt videmus in electionis fori priuilegio, quod opponere poſſunt etiam poſt concluſum in cauſa, & appuntatum ius, vt ex caterua *DD.* fundauimus *in praxi elect. & variat. fori qu.15. ſect.1. in moderna editione Neapolitana,* & ſcripſimus ſuper *Pragmat. huius Regni Neap. 2. verſ. item nota ſub rubr. vbi de delicto quis conueniri debeat.*

2 Ad ſimilitudinem exceptionis immunitatis Eccleſiaſticæ, quæ poteſt opponi in qualibet parte iudicij, vt deciſum per Curiam Archiep. Neap. fatetur *Illuſtriſſimus Epiſcopus Rice. in deciſ. 174. part.1.* Imo etiam in cauſa appellationis, vt deciſum refert *Thor. in compend. deciſ. in verb. immunitatis exceptio to.1.*

3 Vt etiam reconuentio clerici in foro ſæculari, poteſt fieri in quacumque parte iudicij, itaut dum durat iudicium, durat poteſtas conueniendi, *cap.diſpendia, §.reus de reſcript.in 6.Graſſ.de effectib.cleric.effect.1. num.762.* & ſic tenet poſt relationem trium opinionum, *Morla in empor. vtriuſq; iur.par.1.tit.2.de iuriſdict.omn. iud.quæſt.13.n.11.*

4 Et ſimiliter exceptio falſi Procuratoris opponi poteſt in executione ſententiæ, *Gloſ. in l. tametſi, ff.ad Velleian. Crauett.conſ.165. Viu.in Silua commun. opin. concl. 418. num. 12. Carocc.* alios allegans in *excep.88.* aſſerens *in except.27.*
5 exceptionem compenſationis opponi poſſe
poſt ſententiam, & in exequutione, ex *Abb. in
cap.ſuborta,* & ibi *Felyn. num.2.de re iudic. Af-
flict.deciſ.121. Magon.in deciſ.Floren.42. num.8.*
6 & alijs, vt pariter ſolutionis exceptionem poſ-
ſe opponi in exequutione ſententiæ defendi-
mus in Tribunali Mag. Cur. Vic. diebus non
longè elapſis de hoc anno 1621. *ex Caſtrenſ.
in conſil. 257. lib. 2. Magon. deciſ. Floren. 94.
num.8.Gratian.deciſ.18. num.7. & Caroc.in ex-
cept.54.* vbi quod ſolutionis exceptio impedit
exequutione ſententiæ, quia bona fides non
patitur, vt bis idem exigatur *Dec. conſil. 119.
Alex.conſ.85.n.113.lib.5. Anchar.conſ.260.*

7 Et alias conſulti reſpondebamus exceptionem pretij non ſoluti opponi poſſe in exequutione ſententiæ, *Bald.in auth.præſente, C.de fideiuſſ. Alex.* dicens communem in *l. ſi duo Patroni, §.ſi quis iurauerit, num.1.* vbi etiam *Iaſ.num.5 de iure iuran.* & fatetur *Padil. in l.1. nu.41. C.de iur.& fact. ignor.* quod fuit in quadam cauſa N. Inſulæ Soriæ de anno 1620.

Conducunt, quæ nouiſſimè conglomerauimus *in tract.de datione inſolutum quæſt.18.ſect.1.* ibi videnda.

8 Cœterum in materia primi, & ſecundi beneficij eſt aduertendum, quod licet illud poterat peti poſt concluſum in cauſa, vſque ad ſententiam

tiam

Digitized by Google

tiam *Afflict. in conſtit. Regni obſcuritatem nu.14. Carauit. in Rit. M.C.V.71. num.6. & Rit.246. Minad. deciſ.15.* & vide *Pragm. 53. de off Sacri Conſilij, & Pragmat.93.§. per lo preſente de offic. procur. Caſar. Praſ. de Franch. deciſ.261. Gizzarell. deciſ.21.*

Tamen hodie vigore Pragmaticæ editæ ab Eminentiſſimo Cardinali Zabata, quæ reperitur regiſtrata *ſub tit. de ordin. Iudic.16.* in ordine ſtatuitur terminus triginta dierum ad petendum beneficium à die publicationis, & alter triginta dierum ſequentium, ſi non adſit publicatio à die concluſionis.

S V M M A R I V M.

1 *Dictiones taxatiuæ impediunt extenſionem.*
2 *Dictiones taxatiuę conſtituunt pacta perſonalia, & excludunt omnes caſus non expreſſos.*
3 *Extenſio fit fauore Miſerabilium Perſonarum, quando lex taxatiuè loquitur.*
Dictiones taxatiuæ in materia fauorabili, perſonam non excludunt, in qua eſt eadem æquitas, ibid.
4 *Extenſio legis taxatiuæ loquentis fit fauore Eccleſiæ, vel piæ cauſæ.*

A R G V M E N T V M.

Extenſio fit fauore Miſerabilium Perſonarum, quando lex taxatiuè loquitur.

PRIVILEGIVM XXXVI.

1 REgula eſt, quod dictiones taxatiuè impediunt extenſionem, vt exempli gratia videmus in dictione tantum, *l. qui aliena, §. libertos, ff. de adimen. legat.* habet enim negatiuam implicitam, ita quod aliter fieri nequeat, *cap. cum Eccleſia Sutrina, vbi gloſ. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Crauett. de antiq. tempor. part.4. nu.112.* & per tales dictiones taxatiuas conſtituuntur pacta perſonalia, vt tenet *Souſa in comment. ad tit. ff. de pact. art.9. quæſt.2. num.7.* & excluduntur omnes caſus præter expreſſos, & continent negationes quoad alios *Surd. dec.291. num.19. Pereira de renouat. emphyt. quæſt.11. num.15. Leo in Theſaur. fori Eccleſiaſt. cap.2. num.33. part.2. Cened. ſing.21.* & impediunt extenſionem ad non expreſſa *Farinac. conſ.76. n.13.*

3 Tamen fauore Miſerabilium Perſonarum benè extendi poſſunt, licet lex taxatiuè loquatur, cum in materia fauorabili, (prout hic) dictiones taxatinæ perſonam non excludant, in qua eſt eadem æquitas *Raudenſ. de Analog. cap.15. num.84. Vulpell. de propoſit. & ad verb. ſignif.* in dictione tantùm, refert, & ſequitur nouiſſimè *Barboſ. in remiſſ. DD. de diction. dict.349. num.8. in fin.*

4 Et fauore Eccleſiæ, & alterius piæ cauſæ fit extenſio, ex paritate rationis, *Gloſ. vulgata in l. illicò in verb. aliam cauſam, C. de ſacroſ. Eccleſ. Rom. in Auth. ſimiliter ſub num.16. in fin. C. ad l. falcid. Ripa in l. ſi conſtante num.86. ff. ſolut. matrim.* & poſt ipſos *Genuenſ. in practicab. Eccleſ. quæſt.322. ſrieen.11.* vbi quod extenſio fit fauore Eccleſiæ, quando lex taxatiuè loquitur, idq; putat notandum.

S V M M A R I V M.

1 *Priuilegia Miſerabilium Perſonarum, non derogantur per clauſulam, non obſtantibus quibuſcunque Priuilegijs, ſed limita vt n.5.*
2 *Clauſula, non obſtantibus quibuſcunque Priuilegijs, derogat priuilegia in corpore iuris non clauſa.*
3 *Clauſula, non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs non extenditur ad cauſas pias.*
4 *Cauſa miſerabilium Perſonarum inter pias reponuntur.*

A R G V M E N T V M.

Clauſula (non obſtantibus quibuſcumque Priuilegijs) non derogat Priuilegijs Miſerabilium Perſonarum.

PRIVILEGIVM XXXVII.

1 REgula ſit, quod per clauſulam non obſtantibus quibuſcumque priuilegijs, non videtur derogatum priuilegijs miſerabilibus perſonis conceſſis, vt poſt *Felyn. in cap. nonnulli in princ. nu.19. de reſcript. & Cyn. in l. vnic. C. quando Imper. inter pupill. & vid.* firmant nouiter *Petr. Barboſ. in l.1. art.4. num.72. ff. de iudic. & Auguſt. Barboſ. in remiſ. DD. de clauſulis clauſ.44. nu.12. pag.232. Giurb. deciſ.82. num.4. Peregrin. dec.129. Caſtill. deciſ.39. Maſtrill. deciſ.127. n.14. & ſeq.* & nos pleniori calamo exarauimus *in praxi elect. fori q.1. ſect.4.*

2 Et de hoc quippe mirandum non eſt, nam per hanc clauſulam derogatoriam (non obſtantibus priuilegijs in contrarium) ijs cenſetur derogatum, quæ in corpore iuris clauſa non ſunt, non verò alijs, quæ in eo clauſa reperiuntur, vt sũt priuilegia talibus miſerabilibus perſonis conceſſa *Gloſ. per tex.* ibi *in l.3. C. de ſilent. lib.12. Clem.1. in fin. de ſepult. Rui. conſ.163. nu.17. & 18 lib.5. Molin. de rit. nupt. lib.3. quæſt.28. nu.5. & 6. Gonzal. ad regul.8. Cancell. gl.36. à num.36. Roderic. tom.1. quæſt. regul. quæſt.9. artic.3. Marcheſ. de commiſſ. part.1. cap.8. num.67. Cauall. comm. contra commun. q.611. Marta de clauſul. clauſ.77 num.2. par.1. Cabed. in deciſ. Luſitan.94. à num.1.* latè *Barboſ. in l.1. part.1. à num.9. & in l. quia tale num.16. ff. ſolut. matrim. Viſcont. in concl. iur. in verbo Priuilegium Crot.* loquens propriè de priuilegio miſerabilium perſonarum in *cap.1. nu.49. de conſtit.*

3 Pro qua parte etiam facit, nam talis clauſula

non extenditur ad cauſas pias, vt probatur *ex text. in cap. ſi propter tua debita de reſcript. in 6.* vbi per reſcriptum non intelligitur derogatum ei, quod ad pias cauſas eſt conceſſum, & probatur, *ex l. liberti la fin. §. poſthumos, ff. de alim. & cibar. legat.* & tradunt *Camban. de clauſ. pag. 11. col. 2. num. 3. & Barboſ. in remiſſ. DD. de clauſ. loco ſuperius cit. num.* 10. Sed cauſæ miſerabilium
4 perſonarum inter pias reponuntur, vt alias diximus, ergo idem in eis fatendum eſt, etiam vide quæ dicuntur infra in *Priuil. 57.*
5 Benè verum aduertendum eſt firmatam regulam non poſſe procedere, quotieſcumque verba derogatoria eſſent ita ampla, vt neceſſario prædictis priuilegijs miſerabilium perſonarum videantur derogare, ſi credimus *Barboſ. in d. l. 1. art. 4. num. 72. ff. de indic.* quem refert, & ſequitur alius *Barboſ. in remiſſ. DD. de clauſ. loco mox citato n. 12.*

Quod accidit practicari in cauſa Hoſpitalis, cuiuſdam Ciuitatis Regni cum hęredibus Dionyſij Ceruati.

SVMMARIVM.

1 *Dictiones vniuerſales non comprehendunt cauſas Miſerabilium Perſonarum, ſed declara, vt num. 16.*
2 *Dictio (aliquis) eſt vniuerſalis, & omnia comprehendit, ſecus tamen ſi fuerint perſonæ priuilegiatæ, n. 3.*
4 *Dictio (omnis) eſt vniuerſalis non tamen comprehendit miſerabiles perſonas n. 5.*
6 *Dictio (quibuſcumque) eſt vniuerſalis, & ad caſus etiam improprios trahitur, ſed non ad cauſas miſerabilium perſonarum trahitur num. 7. Sicuti nec dictio quibuſuis, n. 8.*
9 *Dictio (quibuſuis) comprehendit omnes perſonas, Religiones, & loca pia.*
10 *Dictio (quicumque) eſt vniuerſalis omnes comprehendens non tamen perſonas miſerabiles, & priuilegiatos, nu. 11.*
12 *Dictio (quiſquis) eſt generalis, & generaliter debet intelligi, non tamen extenditur ad miſerabiles perſonas, n. 13.*
14 *Dictio (quodcumque) eſt vniuerſalis, nihil excludens.*
15 *Miſerabiles perſonæ non includuntur ſub dictione quomodolibet.*
17 *Fauorabilia ſunt amplianda.*
18 *Conſtitutiones fauorabiles ſunt adinuandæ.*

ARGVMENTVM.

Dictiones vniuerſales non comprehendunt cauſas priuilegiatarum, & Miſerabilium Perſonarum.

PRIVILEGIVM XXXVIII.

1 Regula ſit, dictiones vniuerſales nullatenus poſſe comprehendere cauſas Miſerabilium Perſonarum, quæ ſpecialiſſimam derogationem requirunt, *Rota in vna Imolě. coram R.P.D. Logdunem*, & alibi latius confirmauimus.
2 Vnde fatendum eſt, dictionem (aliquis) quæ eſt vniuerſalis, & omnia comprehendit, *Gloſ. fin. in cap. ſi propter de reſcript. in 6. Surd. dec. 283. n. 7.* latè *Cened. de diction. ſing. 25. Tuſc. concl. 243. lit. D. Phebus* nouiſſimè *in deciſ. Luſitan. 9. nu. 8. Pereira* alios allegans *de poteſtat. eligend. cap. 1.* vbi quod comprehendit omnes perſonas, abſque vlla diſtinctione, *ex gloſ. celebri in Clem. 1.*
3 *in verb. ant earum parte de foro compet.* non ſe extendere ad priuilegiatas, & miſerabiles perſonas.
4 Sic etiam dictio (omnis) quæ eſt vniuerſalis, nihil excludens, *vt in l. Iulianus, & in l. teſtatorem, ff. de legat. 3. l. hoc artic. ff. de hared. inſtit. l. pediculis, §. labeo, ff. de aur. & argent. legat.* latè *Cened. d. ſingul. 25. Gratian. in dec. 24. nu. 5. Card. Tuſc. concl. 397. lit. D.* nouiſſimè *Monach. in deciſ. Florent. 69. & dec. 171. num. 18. & Giurb. ad conſuet. Meſſan. cap. 1. gloſ. 2. num. 117. Illuſtriſſimus Epiſcop. Ricc. in dec. Curiæ Archiep. Neap. 287. n. 1*
5 *part. 2.* atteſtans *num.* 4. comprehendere plures caſus etiam diſſimiles, tamen non comprehendit miſerabiles perſonas.
6 Ita ſimiliter dictio (quibuſcumque) quæ eſt vniuerſalis, omnia comprehendens, & ideo ad caſus etiam improprios trahitur, & quaſi immutat naturam eorum, quibus adiungitur, vt *per Menoch. conſ. 335. num. 23. Marta de iuriſdict. centur. 2. caſ. 130. num. 7. par. 4.* fusè *Cened.* alios cumulans *in ſing. 91. Grat. in diſcept. forenſ. 82. num. 32. Illuſtriſſ. Epiſcop. Ricc. in dec. Curiæ Archiep. Neap. 136. num. 16. part. 1.* imò ſolet includere etiam ea, quæ alias non venirent, *Seraph. in deciſ. 325. num. 6.* & complectitur priuilegiatos, *l. in fraude, §. fin. ff. de milit. teſtam. l. 1. §. quod autem, ff. de aleat.* & tradunt *Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 15. num. 83. & Guttierez canon. qu.*
7 *lib. 1. cap. 34. num. 57.* fatendum eſt, minimè includere cauſas miſerabilium perſonarum.
8 Pariter dictio (quibuſuis) neque ad tales perſonas extendi debet, & ſi ſit vniuerſalis, & omnia comprehendat, *vt per Farinac. in dec. crim. 93. num. 1. Seraph. deciſ. 1022. num. 1.* & compre-
9 hendat omnes perſonas, omnes ordines, & Religiones, ac loca pia, *ex Leon. in Theſaur. fori Eccleſ. 4. cap. 2. n. 194.*
10 Item quamuis verba dictionis (quicumquè) ſunt generalia, & omnia comprehendant, *vt in l. à Procuratore, C. mandat. & cap. ſolitæ de maior. & obedient.* notant poſt alios *Marcheſ. de commiſſ. part. 1. pag. 241. num. 2. Card. Tuſc. concl. 351. lit. D. & Anton. reſol. 40. num. 2. lib. 2.* itaut comprehendere faciant illos, qui alias non comprehenderentur, maximè concurrente identitate rationis, *Seraph. deciſ. 980. num. 8.* & comprehendant omne genus perſonarum, *Rota diuerſ. dec. 368. nu. 5. Menoch. conſ. 224. nu. 7.*

Mo-

Digitized by Google

Monac. nouiſſimè *in deciſ. Bonon. 54. num. 48.*
11 tamen non includunt cauſas,& perſonas priui.
legiatarum & miſerabilium perſonarum, cum
in iſtis perſonis requiratur ſpecialis mentio, &
conceſſio, *Pereira quæſt. forenſ. ſeù recept. ſent. conſ.30.num.16. Barboſ.* nouiſſimè *in remiſſ.DD. de dictio.d.269.num.4.pag.127.*
12 Pari modo dictio (quiſquis) quæ eſt genera-
lis, & generaliter eſt intelligenda, *vt per Illu-
ſtriſſimus Episcop.Rice.in dec.Cur. Archiep.Neap. 222. nu.2.part.2.* quem refert, & ſequitur *Bar-
boſ.in remiſſ.DD.de dictio.d.324.num.1.* tamen
13 non ita debet extendi ad miſerabilium cauſas,
& Perſonas.
14 Sic etiam concludere debemus de dictione
(quodcumque) quæ eſt vniuerſalis,& nihil ex-
cludit, *vt in cap.ſolitæ de maiorit.& obed.* cum
fuſius adductis per *Cened. in ſing.90.* nam ipſa
15 non debet comprehendere præfatas miſerabi.
les perſonas, vt neque debent tales compre-
hendi ſub dictione (quomodolibet) quæ eſt vni.
uerſalis, & omnes caſus comprehendit, eoſque
diſtribuit, *vt per Rebuff. in l. creditorum, verſ. quomodolibet,ff.de verb.ſignif.Cened.ſing.95.n.3. & 5.* & ita ſingulatim dicimus de omnibus di-
ctionibus,& clauſulis vniuerſalibus, nam ipſæ
non debent eſſe talis,tantæque potentiæ,& ef-
ficaciæ,vt valeant comprehendere cauſas pri-
uilegiatorum, ſpecialiſſimam mentionem re-
quirentium.
16 Obſerua tamen, hæc omnia procedere, &
habere locum, quoties per iſtas dictiones, &
clauſulas aduerſaretur iuribus priuilegiatarũ,
& Miſerabilium Perſonarum,ſecus autem,vbi
redundarent in earum fauorem,nam in tali ca-
ſu ipſæ perſonæ comprehenduntur ſub diſpoſi-
tione præfatarum dictionum, & clauſularum,
& ſi vniuerſalium, & generalium, vt in facto
conſulti reſpondebamus, in materia enim fa-
17 uorabili augere, & ampliare debemus,quæ in
materia odioſa ſunt ſtricti iuris, & non debent
extendi, *in d.Imolen. Cheinch.conſ.118.num.33.*
18 vnde Conſtitutiones fauorabiles adiuuandas
eſſe firmat recenter *Steph.in dec.aquenſi,num.2. 4. argum. l. cum quidam, ff. de liber. & poſthum.*
& dicebam, vt Aduocatus in fauorem conceſ-
ſionis cuiuſdam factæ Michaeli de Auitabule.

S V M M A R I V M.

1 *Donatio facta, vt præſtentur alimenta donanti, euaneſcit ſi alimenta non præſtentur,ſed fallit, vt n.2.& declara,vt n.11.*
3 *Liberalitas collata in pium vſum, cenſetur cauſa finalis propter Deum, & remiſſionem peccatorum.*
4 *Modus non ſuſpendit diſpoſitionem.*
5 *Modus eſt adimplendus per modum compulſionis.*
6 *Electus in ciuem,vt aliquid agat,non deſinit eſſe ciuis,ſi non adimpleat promiſſionem.*
7 *Donatio facta Eccleſiæ ſub modo non reuocatur, etiam ſi modus non fuerit adimpletus.*
8 *Argumentum de libertate ad miſerabiles perſonas valet.*
9 *Fauorabilia debent eſſe opera ordinata ad pios vſus.*
10 *Negligentia Gubernatorum non debet obeſſe in iure quæſito rei,quam gubernant.*
12 *Donatio facta Eccleſiæ, non præſumitur facta per modum appoſitum, ſed principaliter propter Deum.*
13 *Coniecturæ non ſunt neceſſariæ in claris.*
Actus agentium non operatur vltra intentionem, ibid.

A R G V M E N T V M.

Donatio facta Miſerabilibus Perſonis,cum pacto
præſtandi alimenta donanti, non reuocatur, ſi
non præſtentur.

Adornatum Text. in l. 1. vbi DD. ff. de donat. quæ ſub mod.

PRIVILEGIVM XXXIX.

1 Regulariter, donatio facta cum pacto, &
onere præſtandi alimenta per donata-
rium donanti euaneſcit, ſi alimenta ipſa non
præſtentur, & ſic promiſſio non adimpleatur,
ad text.in l.1. vbi *DD.ff.de Donat. quæ ſub mod. Bal.conſ.250.*& alij recentiores.
2 Tamen cum fuiſſet facta donatio cuidam
Hoſpitali deputato in beneficio Egenorum,
Infirmorum, Mendicantium, Pauperum, Pe-
regrinorum, & aliarum Miſerabilium Perſo-
narum, cum hoc onere, vt ipſi donanti dentur
alimenta per illud Hoſpitale donatarium,licet
per ſpatium vnius menſis alimenta non fuerint
præſtita,conſultus dicebam non potuiſſe reuo-
cari donationem ipſam,& mouebar ex eo,quis
in donatione facta ipſi Hoſpitali fauore miſe-
3 rabilium perſonarum, habita erat ratio ad
pium vſum, & liberalitas collata in pium vſum
cenſetur cauſa finalis propter Deum,& remiſ-
ſionem peccatorum, *ex Tiraqu.in tract.ceſſante cauſa limit. 1. num. 58.* modus autem adiectus
4 præſumitur cauſa impulſiua, & modus non
ſuſpendit diſpoſitionem *l. 1. C. de his, quæ ſub mod. Bart.conſ.2.Iaſ.in l.ſi quis cum debitore,n.4. ff.de iure iuran. Antonin.reſolut.88.num.7.lib.1,*
5 vndè modus eſt adimplendus per modum com-
pulſionis, & non per viam reſolutionis,ex qua
regula in facto dedi votum, quod licet quidam
6 eſſet electus in Ciuem, dummodò datia ſoluê-
ret, licet non ſoluerit datia, non per hoc deſi-
nierit eſſe Ciuis, ex *Bal.in cap. dudum il ſecondo de elect.in 6.Crauett.conſ.59.num.2.* vbi ampliat,
etiam ſi fuerit dictum cum pacto, & conditio-
ne,ſic pariter in admiſſo in Ciuem, dummodo
ædificet,vel domum emat, nam domum non
emen-

Digitized by Google

emendò, vel non ædificando, non deſinit eſſe ciuis, ſed cogitur, vt adimpleat, *Menoch.conſil. 131.nu.10.* nouiter *Gratian.diſcept.foreſ.44. & 124.num.10. cum ſeq.* & in terminis noſtris latè *Card.Tuſc.in concl.643.*

7 Et ſtringit, quia donatio facta Eccleſiæ ſub modo non reuocatur, etiam ſi modus non fuerit adimpletus, ſed aduerſus eam poteſt agi, vt modus adimpleatur *Gloſ. Imol. Hoſtienſ. Butr. Cardin. & Abb. in cap. verum de condit. appoſit.* vbi dicit illum eſſe ſingularem, *Text. Caſtrenſ.in l.1.ff.de donat. Roman. in l. ſi pecuniam ff. de condit.indeb. Felyn.in cap.verum nu.13. de foro compet. Conarr.* dicens communem *in lib.1. variar. reſolut.cap.14.num.6.Surd.* alios allegans *de aliment.tit.1. quæſt.48. num.67. Mantic.de tacit. & ambig.conuent.lib.13.tit.44.n.10. Gratian.diſcep. 503.*& nouiſſimè *Genuenſ.in ſuis practicabil.Ecleſ.quæſt.128.* vbi ita affirmat de libertate,

8 *ex l. ſi mercia,ff.de manum. teſtam.* & de libertate ad fauorem miſerabilium perſonarum, tanquam opus tendens ad pietatem valere debet, *argumen. l.proximè* & ibi *Bart. ff.de his, quæ in teſtam.delent.*

Nec refragatur, & obſtat fauor alimentorũ, de quibus illa lex.1. loquitur, ſiquidem nun de-

9 bet admitti ad læſionem Hoſpitalis erecti in beneficium miſerabilium perſonarum, cui tanquam ad pios vſus ordinato maximus etiam fauor exhiberi debet, *argum.text.in l.ſunt perſonę,*

10 *ff.de Relig.& ſumpt.funer. & cap.fin. de re iudic.* preſertim, quia negligentia Gubernatorum, & Deputatorum in iure quæſito non debebat eis obeſſe, *l.pariter.ff.de liber.cauſ.cap.delictum de regul.iur.in 6.*

11 Coeterum non obliuiſcaris aduertere noſtrã ſic firmatam concluſionem non procedere, vbi expreſsè eſſet cautum, quod donatio non ſeruato modo reuocetur, ita *Cardin. Abb. Præpoſit. in d.cap. verum, & Couarr. cum Mantic.* lucis ante adductis, de quibus meminit *Genuenſ.* vbi ſupra,

12 aſſerendo in dubio donationem non pręſumi factam propter modum appoſitum, ſed principaliter propter Deum, & animæ ſalutem, ſed ſi aliud eſſet expreſſum, in claris non eſſet opus

13 coniecturis, ex *l.continuus, §.cum ita, ff.de verb. oblig.* nam actus agentium non operatur vltra intentionem, *l.non omnis, ff.ſi cert.petat.* ſicquè vna vice in quadam cauſa delegata iudicaui inter Franciſcum Antonium Magalottam, & Mathalena Sarrienſi.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans reſcriptum contra miſerabiles perſonas, debet facere mentionem, quod ſint miſerabiles perſonæ illæ, contra quas impetratur reſcriptum, & quare Author docet, num. 2.*
Id quod difficilem redderet gratiam, debet manifeſtari Principi, ibid.

3 *Subreptio reddit gratiam nullam, & nu.7.*

4 *Qualitas notabilis dicitur, id quod mouere poſſet Principem ad concedendum, vel non.*

5 *Impetrans tenetur exprimere qualitates beneficij, quod impetrat.*

6 *Priuilegium conceſſionis Gabellarum, dicitur ſubreptitium in loco, in quo erant aliæ Gabellæ, de quibus non fuit facta mentio.*

8 *Sequeſtrum conceſſum poſt ſententiam latam in Curia, eſt ſubreptitium, ſi cõcedatur poſt aliam gratiam factam poſſeſſori, de qua non eſt facta mentio.*

9 *Priuilegium primum non reuocatur per ſecundum, vbi non fuit facta mentio de primo, & vide num.11.*

10 *Homicidia, qui obtinuit gratiam ſuper homicidio, ſi committat de nouo homicidium, & obtinuit gratiam, non facta mentione de prima, eſt nulla.*

12 *Gratia prouiſionis dicitur ſubreptitia, ſi prouiſus obtinens beneficium, aliud, de eo non fecit mentionem.*

ARGVMENTVM.

Reſcriptum impetratum contra miſerabiles perſonas non valet, ſi per impetrantem non fuerit facta mentio de eis.

PRIVILEGIVM XL.

1 Regula ſit, quod impetrans reſcriptum contra miſerabiles perſonas debet facere mentionem, quod ſint miſerabiles perſonæ illę, contra quas impetratur reſcriptum, alias non valet, ita *Zabarell.in conſ. 136. nu.10.* quem referẽdo ſequitur, *Card.Tuſc.cõcl.274.lit.R.* quod ſi fortè mentio talis facta non fuerit claudicaret reſcriptum.

2 Cuius ſanè concluſionis pro colophone illa inueſtigatur ratio, meo quidem iudicio, nam forte facta hac mentione, Princeps non conceſſiſſet, debet enim manifeſtari Principi omne id, per quod cũ difficultate moueretur ad gratiam concedendam, alias reſcriptum fit ſubreptitium, ex nouiſſimè traditis per *Pereiram in deciſ. Luſitan. 60.* & iuxta ea, quę fusè ſcribit *Trentacinq. variar.reſolut.lib.1.reſol.1. in tit.de*

3 *reſcript.*& ſubreptio reddit gratiam nullam, *Oldrad.conſ.81.& conſ.227.& 257.nu.28.* vbi loquitur in reſignatione ſubreptitia, vt ſit nulla, & in prouiſione beneficij facta per Papam ei, qui tacuit ſe habere expectatiuam, vt ſit nulla, quia ſubreptitia *Gemin.conſ.11. Abb.conſ.55.lib. 1.& conſil.70. lib.2. Card.Tuſc. concl. 722. lit.S.*

4 vbi quod omnia, quæ poſſent mouere Principẽ ad concedendum, vel negandum, dicuntur notabiles qualitates, ideò debent exprimi allegat

5 *Zabarell.in conſ.40. num.4.* vndè videmus, quod impetrans tenetur exprimere qualitates beneficij, quod impetrat, alias gratia redditur ſubreptitia. *Roman.conſ.362. num.3.Rot. in antiq.in deciſ.*

deciſ.41.de reſcript.& dec.61.de conceſſ.prabend.
6 Et hinc euenit, quod ſubreptitium dicitur
Priuilegium conceſſionis Gabellarum in loco,
in quo erant aliæ Gabellæ ſeù pedagia, de qui-
bus mentio facta non fuit, quia ſi Princeps ſci-
uiſſet nouum grauamen ſubditis non impoſuiſ-
ſet *Oldrad. conſ. 22.* & vbicumquè in Priuilegio
intrat ſubreptio, ſiuè ex eo quod tacetur, id
7 quod erat exprimendum, & Principem retra-
xiſſet, ſiuè ex eo, quod falſum fuit expreſſum,
priuilegium eſt nullum, *Gemin.conſ.33. & conſ.
63.* & ſubreptitia dicitur gratia obtenta poſt
aliam ſimilem gratiã alteri primo conceſſam,
non facta mentione de prima, *Guid.Pap.conſil.
134.col.penult.nu.6.* qui loquitur in vnione, ſe-
quitur *Card.Tuſc.concl.729.lit.S.* vbi etiã, quod
8 ſequeſtrum conceſſum poſt ſententiam latam,
in Curia eſt ſubreptitium, ſi concedatur poſt
aliam gratiam factam poſſeſſori, de qua non eſt
facta mentio, quia ſi eſt talis, quæ veriſimiliter
retraxiſſet concedentem a ſequeſtro, reddit ſe-
queſtrum nullum, *Zabarell. conſ.145. nu.3. & 4.*
9 & in Priuilegijs videmus, quia per ſecundum
Priuilegium non tollitur primum, non facta
mentione de primo, idem *Card. Tuſc.* vbi ſupra
10 *nu.3.* qui alia concernentia cumulat, & homi-
cida, qui continuit gratiam ſuper homicidio, ſi
committat de nouo homicidium, & obtinuit
gratiam, non facta mentione de prima, eſt nul-
la, *Syluan.conſ.50.* allegat *Felyn.in cap. poſtulaſti
col.3.de reſcript. Iaſ.in l.præſcriptione, C.ſi contra
ius, vel vtil.public.* & reſcriptum ſecundum Pa-
11 pæ impetratum contra primum reſcriptum,
non facta mentione de primo, eſt ſubreptitiũ,
& nullum, *Gemin.conſ.63.num.4.& conſ.107.* la-
tiſſimè *Cardin.Tuſc.concl.733.lit.S.* vbi ampliat,
& limitat articulum, aſſerendo in *concl. 734.*
12 ſubreptitiam dici gratiam prouiſionis, ſi pro-
uiſus obtinens aliud benificium, de eo non fe-
cerit mentionem, & talis ſubreptio reddit gra-
tiam, & prouiſionem nullam, *cap.audientiam de
reſcript.* plenè *Roman. conſ. 383.* quod accidit
practicari in perſonam Reuerendi Fabij Tur-
recti.

SVMMARIVM.

1 *FOemina regulariter prohibetur eſſe Procura-
trix, fallit tamen pro miſerabilibus perſonis
num.2.& pro Eccleſia nu.3. & in cauſa propria
nu.5. vel parentum nu.6.*
4 *Eccleſia æquiparatur miſerabilibus perſonis.*

ARGVMENTVM.

Fœmina poteſt eſſe Procuratrix, & Aduocata
in cauſis miſerabilium perſonarum.

*Ad ornatum Text. in l. nequè fœmina, ff.de Procur.
& l.quia abſente, & l.alienam, C.eodem titul.*

PRIVILEGIVM XLI.

1 REgula eſt; quod mulier procurationem
exercere prohibetur, *l.nequè fœmina, ff.de
Procurat. l. quia abſente l. alienam, C.eod. tit §.
prætereà Inſtit. de except.* tradunt *Damauder in
praxi rerum ciuil.cap.94.nu.6.cum ſeq. Termin.in
proceſſ.iur.ſcript.cap.1. Coler.in deciſ.German.67.
Gregor.in Syntag. iur.lib.49. cap.6. ſub nu.11.* &
alij nouiter relati *per Borrell. in ſua ſumma dec.
in tit.de Procuratoribus num.47.tom.1.*
2 Fauore tamen miſerabilium perſonarũ, benè
pro ipſarum cauſis Procuratrix, & Aduocata
Foemina eſſe poteſt vt tradit *Bart. in tract.inter
Damon. & Virginem Mariam num.6. per text.in
cap.ſunt autem 3. quæſt.7.* & alia iura, quæ alle-
gat, ſequitur moderna *Genuen.in ſuis pract. Eccl.
3 quæſt.346.& 436.* qui idem firmat pro Eccleſia,
aſſerendo pariter poſſe procurationem exer-
ceri per mulierem in fauorem Eccleſiæ, & mo-
4 uetur, quia Eccleſia æquiparatur miſerabili-
bus perſonis, quòad Priuilegia illis competen-
tia *cap.3.& cap.auditis de in integr. reſtitut.* quia
ipſa eſt Mater Pupillorum, & miſerabilium
perſonarum, vt ſuo loco dicemus.
5 Et ſicuti pro iſtis Fæmina admittitur ad Pro-
curatoris officium gerendum, ita ſimiliter in
cauſa propria, vbi non prohibetur eſſe *d. l. ne-
què Fæmina,* ibi nec pro alio interuenire, *& d.l.
quia abſente, Monac.in defenſor. iur.tit.5. num.3.
Montal.in l.4.For.in verb. niun Mugher lib.1.tit.
10. Coler. in d.deciſ.67. nu.9.* cum alijs relatis *per
Borrell.in loco cit.num.48.* qui *nu.49.* idem aſſerit
6 procedere in fauorem parentum, pro quibus
poteſt eſſe procuratrix, *l.fæminas, ff. de Procur.
Act.de Infirmit.par.2. in verb.Fæmina, Maſtrill.
in deciſ.Sicil.175. num.17.* cum alijs ſuperius ci-
tatis.

Cumquè tempore meo caſus accidiſſet in Re-
gio Tribunali Apuleæ dicta hic per nos com-
muni voto fuerunt reſeruata in cauſa Iſabellæ
de Franciſco.

SVMMARIVM.

1 *QVilibet in re ſua eſt moderator, & arbiter.*
2 *Dominus poteſt domum ſuam locare cui
vult, fallit fabore miſerabilium perſona-
rum, ſcholarium num.3.& Eccleſia nu.6.*
4 *Scholares inter miſerabiles perſonas reponun-
tur.*
5 *Cæci, & Pauperes dicuntur miſerabiles per-
ſonæ.*
7 *Eccleſia non tenetur relocare rem ſuam primo
conductori.*
8 *Eccleſia hæres conductoris, non cogitur in con-
ductione perſeuerare.*

AR-

ARGVMENTVM.

Miſerabiles Perſonæ, ſi conducant domum, pro earum commoditate, finito tempore locationis non poſſunt expelli, ſi velint ſoluere quantum alij offerunt.

Ad ornatum text. in l. ne cui. C. locati.

PRIVILEGIVM XLII.

1 REgula eſt in iure, quod quilibet in re ſua eſt moderator, & arbiter, *l. in re mandata,*
2 *C. mandat.* vnde deſcendit, quod Dominus poteſt rem ſuam cui vult locare, *ex regul. tex. in l. ne cui, C. locat. & l. conductores eod. tit.* ita vt primus conductor præferri non debeat, vt ibi pro regula conſtituunt omnes DD. & ita *Boer. in decif. 107. Miſynger. obſeruat. 23. centur. 4. Franc. in decif. 406. de Ponte conſil. 23. Anna conſ. 77. Caual. in decif. 27. num. 63. par. 3.* & ad materiam *Gizzarell. decif. 6.*
3 Tamen, ſi miſerabiles perſonæ conducant domum pro earum commoditate, finito tempore locationis non poſſunt expelli, ſi velint offerre quantum alij offerunt, vt in facti contingentia conſului cuidam Domino domus, qui volebat eijcere quendam Pauperem Cæcum ab illa, & alteri locare, dicebam inquam non poſſe fieri, & mouebar, nam hoc Priuilegium habent ſcholares, qui non poſſunt eijci, offerẽdo pretium ab alijs oblatum, *Gloſ. in d. l. ne cui in verb. locandi,* & ibi *Alber. & Salyc. Rip. in l. 1. ff. ſolut. matrim. in fin. DD. in cap. 1. extra de locat. Bald. in ſua Margarita verſ. ſcholaris quaſt. 2. Platea in l. ſi tempora, C. de fide inſtrum. lib. 10. Boer. d. decif. 107. Miſynger. obſeruat. 23. Luc. de Priuil. ſcholar. Priuileg. 41.* quos refert, & ſequitur *Anna in dict. conſ. 77. nu. 21.* & certum eſt, ſcholares
4 inter miſerabiles perſonas reponi a DD. vt eſt videre *apud Viuium in decif. 65. nu. 5. Menoch. de arbitr. Iudic. caſ. 66. nu. 32. in addit. Capiblanc. de Baron. Pragm. 8. nu. 102. tom. 1. Petra in addit. ad Gramat. in decif. 21. ſub num. 9. Luc. de Priuileg. ſcholar. in præfat. nu. 13. Decian. conſ. 14. nu. 12. lib. 1. Aſt. de Infirmit. cap. 13. part. 1.* nouiſſimè *Borrel. in ſumma decif. in tit. de iuram, perhorreſc. nu. 27. tom. 1.*
5 Ergo cum Cæci, & Pauperes dicantur miſerabiles perſonæ, *vt per Mart. de Iuriſdict. cap. 21. nu. 5. par. 2. Caſtill. quotid. controu. iur. lib. 3. capit. 25. Annotat. ad Statut. Parmæ. in tit. de ration. ſummariè reddendis miſerabilibus perſonis,* meritò fatendum eſt, ipſum Dominum nullatenus potuiſſe eiicere illum Pauperculum Cæcum.
6 Conducit pro corroboratione, nam Eccleſia, quæ inter miſerabiles perſonas ponitur à Doctoribus, ſi conducat dumum pro eius commoditate finito tempore locationis non poteſt expelli, ſi velit ſoluere quantum alius offert, ita nouiſſimè concludit *Genuenſ. in ſuis practicab. Eccleſ. quaſt. 421.* vbi etiam firmat, Eccleſiam
7 ipſam non teneri relocare prædium primo cõductori, vt fuit deciſum diebus elapſis in Curia Archiep. Neap. & meritò, nam alias eſſet reſtringere dominium, & iura Eccleſiæ, quæ om-
8 ninò ſunt amplianda, & nunquam reſtringenda, qua de ratione in facto dicebam, Eccleſiam hæredem conductoris non poſſe cogi in conductione perſeruare, de quo articulo nouiter ſcribitur *per Theſaur. in lib. 4. quaſt. forenſ. cap. 93* quem poſtea vidi.

Adeò eſt verum, quod nõ poterit expellere, etiam ſi pro vſu ſuo deſeruiret *Duena reg. 213.* vt Dominus.

SVMMARIVM.

1 *EXequutio diffinitiuæ ſententiæ ſuper bonis immobilibus, primo eſt facienda.*
2 *Exequutio fauore miſerabilium perſonarum, poteſt incipere à nominibus debitorum, vel immobilibus, non ſeruata forma, l. à Diuo Pio, ff. de rè iudic. & ſic etiam fauore Eccleſiæ.*

ARGVMENTVM.

Miſerabilium Perſonarum fauore non eſt neceſſariò ſeruandus ordo exequutionis ſententiæ diffinitiuæ.

L. à Diuo Pio, ff. de Re iudic.

PRIVILEGIVM XLIII.

1 REgula eſt *à l. Diuo Pio, ff. de re iudic.* quod in exequutione diffinitiuæ ſententiæ ſeruetur ordo, vt prius fiat exequutio ſuper rebus mobilibus, ſecundo in immobilibus, vltimo in hominibus debitorum, ita quod ſi iſte ordo peruertatur, poteſt reuocari, & appellari, *vt per Io: Andr. Bald.* & alios *in cap. quoniam frequenter, § fin. autem. vt lit. non cõteſt. Gabriel. in concl. 2. de except. rei iudic. Viu. in Sylua commun. opin. concl. 1011. Muſcatell. in praxi Sacr. Conſ. part. 2. gloſ. venduntur nu. 10. & ſeq. Graſſ. inter commun. opin. in tit. de exeq. rei iudic. nu. 114. Illuſtriſſimus Epiſc. Ricc. ad materiam in Collect. deciſ. Collect. 386.* & nouiſſimè alios referens *Thor. in compen. dec. Neap. in verb. exequutio ſententia tom. 1.* quibus addo latè loquentẽ, *Coſtã de remed. ſubſidiar remed. 43.* licet executionẽ aliter factã nõ ſubiacere nullitati annuant *Gam. dec. Luſit. 199. Surd. dec. 170. Gratian. forenſ. diſcept. tom. 1. cap. 7. Trẽtacinq. lib. 2. reſolut. 2. de expenſ.* & plures alii *apud Barboſ. de poteſt. Epiſcop. alleg. 96. num. 39. part. 3.*
2 Tamen quidquid ſit fauore miſerabilium perſonarum, aliter eſt dicendum, & moueor *ex doctrina Bald. in d. cap. quoniam frequenter, § fin autem,* qui dicit, quod poteſt incipi a nominibus debitorum, ſi expedit Eccleſiæ, vel Pupillo, vt ele-

Digitized by Google

eleganter notat *Cyn. in Auth. hoc ius porrectum, C. de ſacr. Eccleſ.* & nouiſsimè refert, & ſequitur *Genuenſ. in ſuis practicab. Eccleſ. quæſt. 313.* vbi dicit ſummopere notandum, & ego dixi *in tract. de grauaminibus Vaſſallorum tom. 1. Grau. 397. in fin.* quo in loco per plura in hac materia, *l. à Diuo Pio* conglomerata reperies, ibi videnda.

SVMMARIVM.

1 *Legatum pium dicitur, quod pietatem continet ſubſtantialiter.*
2 *Legatum factum pro anima, dicitur pium.*
3 *Legatum relictum Miſerabilibus Perſonis, etiã dicitur pium.*

ARGVMENTVM.

Legatum relictum Miſerabilibus Perſonis, earum fauore dicitur pium.

PRIVILEGIVM XLIV.

1 REgula eſt, quod legatum pium dicitur, quod pietatem continet, non tantum nomine, ſed ſubſtantia veritatis, *l. cum hi, §. ſed perſonarum, & §. ſi in annos, ff. de tranſact. l. 1. C. de mendic. valid. lib. 11. Tiraquell.* plures referens *in præfat. de priuileg. piæ cauſæ,* latè *Card. Tuſc. in concl. 106.* vbi quod ſucceſſiuè eſt omne, id
2 quod fit pro ſalute animæ, Igitur quoties teſtator relinquit aliquid pro anima ſua, dicitur ad pias cauſas relictum, *§. ſi vnum de prædictis Auth. vt cum de appellat. cognoſc. glo. Bart.* & alij *in l. quis Titio, ff. de leg. 2. Brun. à Sole in ſuo compend. in verb. legatum pro anima,* qui alios allegat, vt pluresetiam cumulat nouiter *Valer. in differ. inter vtrumque forum verb. legatum differ. 3.* & vide, *Illuſtriſſimum Epiſcopum Ricc. in praxi reſol. 38. part. 2. & Maugil. de imput. & detract. quæſt. 120. n. 2.*

3 Pium tamen dicitur etiam legatum, ſi Viduis, Pupillis, Peregrinis, cæteriſque miſerabilibus perſonis, auxilio proprio deſtinatis, legatum fiat, ita *Silu. in ſum. verb. legatum il quarto, quæſt. 1. Simon. de Petr. de interpetr. vltim. volunt. lib. 4. dub. 1. num. 1. & ſeq. annot. ad Statut. Parmæ fol. 62. verſ. & relictum miſerabilibus, Tiraquell* alios adducens in *d. præfat. fol. 2. col. 1. §. item relicta viduis, Alex. conſ. 126. Rebuff. in conſtit. Gall. in tit. de ſent. prouiſ. artic. 4. gl. final. Card. Tuſc. dict. concl. 106. num. 8.* nouiſſimè tradit, & ſequitur *Molfeſ. in ſua Theol. moral. tract. 13. de vltim. volunt. cap. 5. num. 158. fol. mihi 271 part. 2.* qui multa circa materiam legatorum piorum cumulat, de quibus vltra ea, quæ diximus *in praxi elect. & variat. fori quæſt. 51. ſect. 2. in moderna editione* vide noſtram *collectan. ad Pragm. 1. de legatis pijs,* vbi notabilia reperies, & recenter ne relinquas videre *Barb. in tract. de Iure Eccleſiaſtico vniuerſali lib. 3. tit. de legatis ad pias cauſas cap. 27.* vbi ad ſaturitatem.

SVMMARIVM.

1 *Legatarius debet capere legatum de manu hæredis.*
2 *Legatarius occupans res legatam propria authoritate, ſuo iure priuatur.*
3 *Fideicommiſſarius debet capere hæreditatem de manu hæredis, ſic etiam vſufructuarius vſumfructum.*
4 *Miſerabiles Perſonæ legatariæ, poſſunt propria authoritate legata capere.*
5 *Legata pia poſſunt propria authoritate capi.*

ARGVMENTVM.

Miſerabiles Perſonæ legatariæ poſſunt capere legata propria authoritate.

Ad ornatum text. in l. cam quam C. de fideicommiſſ. & cap. Raynaldus de Teſtam.

PRIVILEGIVM XLV.

1 REgula eſt, quod legatarius debet legatum capere de manu hęredis, *l. cam quam C. de fideicommiß. cap. Raynaldus,* & ibi *gl. verb. peten. extra de teſtã. Surd.* latè *de alim. priuil. 16.* abundè *Molfeſ.* nouiter in *ſuo conſil. 32. & Borrell. in*
2 *conſil. 8.* vbi ambo copioſè tractant materiam, aſſerendo, quod eatenus verum eſt, quod ſi legatarius authoritate propria legatum occupaſſet, priuaretur iure legati, *l. non eſt dubium, C. de legat.* vbi omnes *Cornazzan. deciſ. 4.* latiſſimè *Peregrin. de fideicommiſſ. artic. 37. per tot.*
3 vt etiam fideicommiſſarius regulariter debet capere hæreditatem de manu hæredis, *l. cohæredi, §. cum filiæ, ff. de vulg. & pupill. l. quamuis, §. 1.* vbi *DD. ff. ad Trebel.* luculenter *Farinac. de furt. quæſt. 175. num. 290.* qui *num. 305.* idem abunde decidit de vſufructuario, qui neque poteſt capere vſumfructum propia authoritate, *Franc. Marc. deciſ. 824. Gabr. concl. 1. de vſufruct.*

4 Cæterum miſerabiles perſonæ legatariæ, poſſunt capere legata eis facta propria autho-
5 ritate, cum ipſa dicantur pia, vt ſupra firmauimus, & legatum ad pias cauſas poteſt propria authoritate capi per legatarium, vt poſt alios, quos allegat, voluit *Nouel. in reg. 71. verſ. fallit hæc regula,* & tradunt *Tiraquell. de priuil. piæ cauſæ priuil. 26. & 45. Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed. 2. num. 86. & ſeq. Rimin. inſtit. de donat. in princ. num. 1. 149. & ſeq. & nu. 1557. & 1361.* modernè *Molfeſ. in ſum. tract. 13. de vlt. volunt. cap. 5. num. 119. Polidor. Ripa obſeruat. 322. Illuſtriſſ. Epiſcop. Ricc. in collect. dec. collect. 215. & Farinac. de furt. quæſt. 175. num. 336.* apud quem copioſè habes materiam enucleatam, quando legatarius poſſit, vel non propria authori-

thoritate rem ſibi legatam occupare, & occupaudo in quam pœnam incidat.

Inde vidi quandoque ſic practicari.

SVMMARIVM.

1 *Falcidia detrahitur à quocumque legato, & num. 3.*
2 *Falcidia detractio, quorum fauore eſt introducta.*
4 *Falcidia detrahitur ex donatione cauſa mortis.*
5 *Falcidia non detrahitur de legatis factis miſerabilibus perſonis, nec de legatis pijs, & amplia, vt nu.7.*
6 *Falcidia, dum de legato piorum detrahitur, an ſit deducenda tota delegato non pio.*
8 *Trebellianica fauore piæ cauſæ, & miſerabilium perſonarum ceſſat.*
Et quid ſi miſerabiles perſonæ eſſent tàm hæres, quàm legatarius, & fideicommiſſarius, an ſupradicta procedant, n.9.

ARGVMENTVM.

Falcidia, & Trebellianica fauore Miſerabilium Perſonarum non detrahuntur.

Ad limit. l. 1. ff. & C. ad l. Falcid.

PRIVILEGIVM XLVI.

1 Regulariter Falcidia debet detrahi à quocumque legato quam plùs eſt relictum,
quam in hæreditate ſit, vel tantum vt hæredi
non remaneat portio a iure determinata, *vt
ff. & C. ad l. Falcid.* videndi *Coſta de portion. rat.
quæſt. 160. & Viſcont. in concl. iur. in verb. Falci-*
2 *dia*, vbi quod fauore teſtantium inductum eſt,
nè inuiti abſque hærede decedant, *§. 1. inſtit. de
leg. Falcid.* & pariter hæredis, qui poteſt tres
vntias ex hæreditate ſibi retinere *Gui. Pap. decis. 515. num. 2.* nec non & legatariorum, qui
legata conſequi non poſſunt, niſi hæreditas
adeatur, *§. quantitas inſtit. d. tit. de lege Falcid.* latè *Surd. in tract. de aliment. tit. 8. priuil. 18. Craſſ.*
fusè *in tract. de ſucceſſ. §. Falcidia*, qui *quæſt. 3.*
3 probat de omnibus legatis, & fideicommiſſis
particularibus Falcidiam detrahi tam ab inteſtato, quam ex teſtamento *Præſid. de Frauch. de-*
4 *ciſ. 293.* & etiam ex donationibus cauſa mortis,
*l. ſi mortis cauſa, & l. in donationibus, C. ad l. Falcid. l. cum hic Status in princ. ff. de donat. inter vir.
& vxor. l. 1. §. ſi quis, ff. quorum legat. Purpur.
conſ. 69. num. 3. Caualc. deciſ. 30. num. 4. Theſaur.
forenſ. q. 33. lib. 3. Carocc. dec. 86.*

5 Cœterum de relictis fauore Miſerabilium
Perſonarum Falcidia detrahi non debet, prout delegatis pijs, nec detrahitur talis quarto
Auth. ſimiliter, & ibi *DD.* de communi conſenſu, *C. ad l. Falcid. Auth. de Eccleſ. tit. §. ſin autem
hæres collat. 9. Conarr. in cap. Raynaldus, §. 3. nu. 7.
de teſtam. Tiraquell.* multos ſectatores adducens
*in tract. de priuileg. piæ cauſæ priuil. 36. Cappella
Tholoſ. deciſ. 83. Seraph. deciſ. 1202. Vgo Donell. in
comment. iur. ciuil. lib. 8. cap. 27. §. virum autem
Marta de iuriſdict. caſ. 180. part. 4. centur. 2.* luculenter *Card. Tuſc. concl. 111. lit. F. Flores Diez de
Meua var. quæſt. lib. 2. cap. 21. nu. 190.* plenè quidem calamo *Mangil. in tract. de imputat. & detract. legitimæ quæſt. 118. & 119. Illuſtriſſimus
Epiſcopus Ricc. in collect. dec. 329.* vbi conglomerat alios caſus, in quibus ceſſat *Falcidia* nouiter
Genueuſ. in practicab. Eccleſ. quæſt. 401. vbi quæ-
6 rit, ſi ſtante, quod Falcidia delegato pio non
detrahitur, an ſit detrahenda tota delegato
non pio.

7 Quæ ſanè concluſio adeo vireſcit, vt ne dum
non ſit talis quarta detrahenda, quando inſtitutio immediatè piæ cauſæ, aut facienda miſerabilibus eſſet, verum etiam ſi mediatè, vt exempli gratia, ſi centum legaui Antoniæ, vt deindè reſtituat Eccleſiæ, & miſerabilibus perſonis detrahenda non eſt, ne ipſis detraheretur, quibus reſtitutus eſt, vt ex multo cumulo *DD.* probauimus in *praxi elect. & variat. fori quæſt. 61.
num. 9. ſect. 4. in noua editione*, & vide *Peregrin.
de fideicommiſſ. art. 3. num. 66. cum ſeq. & Molfeſ.
in ſumm. Theolog. moral. tract. 13. cap. 14. de vlt.
volunt. n. 70. part. 2.*

8 Nec in caſu, in quo ſolet præſtari Trebellianica illam poſſe detrahi fauore miſerabilium perſonarum dicendum eſt, prout in piæ
cauſa concludunt præter adductos à *Tiraquell.
de priuileg. piæ cauſæ priuil. 37.* concludunt *Decian. in conſ. 44. num. 90. vol. 3. Craſſ. de ſucceſſ. §.
Trebellianica quæſt. 6. num. 2. Peregrin. de fideicommiſſ d. art. 3. num. 63. Bellon.* modernè *in conſ.
84. num. 25. & 26.* vbi quod neque filio de fideicommiſſo relicto Hoſpitali, vel alteri piç cauſæ Trebellianicam detrahere non poteſt, non
magis quam extraneus *Galet. in Margarita caſuum conſcientiæ in verbo legata ad pias cauſas*,
vbi tamen declarat procedere, ſi ab initio certum ſit fideicommiſſum debere, peruenire ad
piam cauſam, refert, & ſequitur nouiſſimè *Barboſ. in tract. de iure Eccleſiaſtico vniuerſal. lib. 3.
tit. de legat. ad pias cauſ. cap. 27. num. 84. & 85.*
& vide *Theſaur. ad materiam forenſ. quæſt. 36.
lib. 4.*

9 At ſi hæres, & legatarius, aut fideicommiſſarius ambo eſſent miſerabiles perſonæ claudicarent ſupradicta ea de ratione, quia conquaſſarentur Priuilegia, dum ambo ſunt priuilegiati, & proindè quarta poſſet, exigit *Imol. & Cuman. in l. 1. §. ad municipium, ff. ad l. Falcid. Ang. in
d. Auth. ſimiliter, C. ad l. Falcid. Alber. in l. ſi quis
ad declinandum in 2. quæſt. C. de Epiſcop. & cler.
Salic. in Auth. quidem, C. de ſacroſ. Eccl. Firmian.
in tract. de Epiſc. lib. 4. quæſt. 31. Panorm. in cap.
præſentia col. 14. de prob.* vbi pariter *Dec. col. 24.*

Et quamuis in contrariam partem videantur inclinare *Tiraquell. de priuilegijs piæ cauſæ*

priuil.

priuil.26.& Surd.in tract.de aliment.d.priuil.18. num.8.

Tamen primam agnoſco æquiorem, & veriorem ſententiam.

SVMMARIVM.

1 *Fabrica ſe intromittit in legatis factis miſerabilibus perſonis tanquam pijs, & ſi premoriantur teſtatori n.7.*

2 *Facultas Reuerendæ Fabricæ, quænam ſit.*

3 *Quilibet de populo poteſt agere pro relictis ad pias cauſas.*

4 *Iudices ſuperiores tantum poſſunt cognoſcere de legatis pijs infrà annum.*

5 *Epiſcopi ſunt exequutores legatorum piorum.*

6 *Capitulum Sede vacante, non eſt exequutor legatorum piorum.*

8 *Legatum in dubio cenſetur relictum intuitu animæ, & non perſonæ.*

ARGVMENTVM.

Reuerenda Fabrica S. Petri de Vrbe ſe intromittit in legatis factis Miſerabilibus Perſonis non adimpletis.

RIVILEGIVM XLVII.

1 REgulam firmo, quod Reuerenda Fabrica Sancti Petri de Vrbe verſatur, & ſe intromittere poteſt circa legata facta miſerabilibus perſonis, quando non fuerunt adimpleta, & non ſine ratione, nam legata talibus perſonis facta ſunt pia, & Reuerenda Fabrica in hoc Regno, pro adimplemento legatorum piorum ſe intromittit, & hanc habet facultatem, vt quotidie videmus, & demonſtrat *Illuſtriſſimus Epiſc. Ricc. in ſua praxi reſol.374. part. 2.* cuius hæc ſunt verba.

2 Eſt notandum, quod in hoc Regno pro adimplemento legatorum piorum, quando pia loca, in quorum beneficium ſunt facta, non curant illa exigere infrà annum, ex conuentione inter Sedem Apoſtolicam, & Regiam Catholicam Maieſtatem, eſt introductum Tribunal Reuerendę Fabricę Baſilicæ Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli de Vrbe, quod regitur per Oeconomum, qui eſt perſona Eccleſiaſtica, & per Iudices, ſiue Conſultores laicos, qui in prima, ſecunda, & tertia inſtantia ſunt Officiales Regij electi ab Illuſtriſs. Prorege, & in hoc Tribunali, ex officio, etiam pijs locis legatarijs non inſtantibus proceditur ad exactionem, & recuperationem huiuſmodi legatorum, quod inde introductum credo, quia iudi-

3 cium pro legatis pijs eſt populare, & quilibet de populo poteſt agere de relictis ad pias cauſas, *vt eſt Text. in §. ſi vero ſanctiſſimus, verſic. ſi autem heres*, vbi *Angel. in Auth. de Eccl. tit.* & docet *Roman. conſil.69. col.1. verſic. ſecundo principaliter*, & alij communiter relati per *Tiraqu. in priuil.151. de priuil. piæ cauſæ*, ita quod nec

4 etiam infra annum de his legatis pijs poſſunt cognoſcere Iudices inferiores, ſed ſuperiores tantum, ſi diferendum eſt authoritati, *Tiraq; in d.tract.de priuil.piæ cauſæ, priuileg.150.* pulcher *Text.in l.hæredibus, ff.de petit.hæred.* ibi (quamuis enim ſtricto iure nulla teneantur actione hæredes ad monumentum faciendum tamen principali, vel Pontificali auctoritati compelluntur ad obſequium ſupremæ voluntatis) ſequitur *Reg.Rouit.in Pragm.1.ſub rubric.de legat. pijs*, & nouiter vide *Danza in pugna DD.tit.de legatis pijs cap.1.* vbi ediſſerit à quonam Tribunal Reuerendæ Fabricæ, & quomodo fuerit erectum, & magis recenter *Canon. Nouar. Fratr. in ſumma Bullar. tit. de Fabrica S. Petri.*

5 Licet de iure communi horum piorum legatorum ſint exequutores Epiſcopi, *cap. tuæ nobis*, vbi latè *Couar. de teſtam. Sacr. Concil. Trid. ſeſſ.22. de reformat.* & vide *Graff. in praxi caſ. reſeruat. lib.2. cap.26. de legatis pijs, & Mart. de iuriſdict. part.2. cap.10.* vbi etiam habes, qui Epiſcopus debeat eſſe exequutor, nempe originis, vel loci, vel rei ſitæ, & quod exequutio

6 ſpectet ad Metropolitanum, Epiſcopo negligente, & quod Capitulum Sede vacante non eſt exequutor voluntatum ad pias cauſas, nouiſſimè videndus, *Barboſa de off. & poteſt. Epiſc. alleg.82. part.3.* vbi plura conſarcinat.

7 Et nota, quod ipſa Reuerenda Fabrica Sancti Petri de Vrbe poteſt ſe intromittere in legato facto talibus miſerabilibus perſonis, & ſi illi præmoriantur teſtatori, vt in facto diceba-

8 mus, quia legatum ſi fiat alicui certæ perſonæ intuitu animæ, illa præmoriente in aliam perſonam, vel alium vſum pium conuertendum erit, non enim cauſa finalis legati, quę eſt amor Dei, deficit in illo legato, vel ſimili, vt nouiſſimè conſiderat, *Naldus in ſua ſumma in verb. legatum nu. 20.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus exequutor teſtamenti, in quo ſunt inſtitutæ miſerabiles perſonæ, poteſt vti remedio, l.fin. C.de edict.Diu.Adrian.tollen. ſic etiam de Patre dicitur, n.3.*

2 *Epiſcopus dicitur pater Pauperum, & Miſerabilium Perſonarum, n.4.*

Epiſcopus à lege acquirit nomen hæredis, poteſtquè agere, & exigere, quando Pauperes ſunt hæredes inſtituti, ibid.

5 *Refertur caſus practicatus ab Authore, qui adducit limitationem ad regulam propoſitam.*

ARGVMENTVM.

Remedium l. fin. C.de edict. Diu. Adrian. tollen. competit Epiſcopo exequutori teſtamenti, in quo ſunt inſtitutæ Miſerabiles Perſonæ.

PRIVILEGIVM XLVIII.

1 REgula ſit, quod remedium, *l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollen.* ad cuius materiam *Ludouic. deciſ. Peruſin. 69. Aloyſ. de Leo in rubric. & Illuſtriſſimus Epiſc. Ricc. in collect. dec. collect. 70.*
competere debeat Epiſcopo exequutori teſta-
menti, in quo ſunt inſtitutæ perſonæ miſerabi-
2 les, quia Epiſcopus dicitur Pater Pauperum,
& miſerabilium perſonarum, vt alias diximus,
3 & voluit *Bal. in l. precibus, C. de impuber. & alijs*
ſubſtitut. & Patri conceditur hoc beneficium,
cum eius filius hæres inſtituitur in teſtamento,
vt notant *DD. in cit. l. fin.* vltra quod Epiſcopo
4 concedi debet tanquam Tutori pauperum, &
Miſerabilium Perſonarum, *cap. omnibus 6. qu. 1*
imò tanquam hæredi propriè in hoc conſtitu-
to à iure, vt patet ex *Text. in l. ſi quis ad decli-*
nandum, §. vbi autem, C. de Epiſc. & cler. vbi ſta-
tuitur fauore pauperum, & miſerabilium per-
ſonarum valere inſtitutionem eorum incerto-
rum, & inſtituitur exequutor teſtamenti Epiſ-
ſcopus qui hæres ſcriptus appellatur, ibi (hæ-
redem ei, & ius, & nomen dedimus cum pote-
ſtate agendi, & exigendi,) & hanc opinionem
in fauorem pauperum ſequuntur *Alex. Alber.*
Bart. Bal. Dec. Iaſ. Iacob. & reliqui in cit. l. fin. Ber-
tacc. in tract. de Epiſc. lib. 4. part. 6. num. 17. Me-
noch. in tract. de adipiſcend. poſſeſſ. remed. 4. n. 256.
qui alios allegat, refert, & ſequitur nouiſſimè
Genuenſ. in ſuis practicab. Eccl. quæſt. 256. qui *n. 3*
ampliat procedere, & ſi exequutor generalis
datus ſit, vt verbi gratia, quoties in vniuerſo
inſtituti pauperes, nam inſtitutus generalis
ſubſtinet vicem hæredis, teſte *Bart. in d. l. fin. qui*
in l. illa inſtitutio, ff. de hæred. inſtituend. vt refe-
runt *Zuccard. in d. l. fin. & Menoch.* loco ſuperius
relato, aſſerit procedere etiam in exequutore,
nulla facta Pauperum electione, vt ſi teſtator
inſtituiſſet pauperes ab Antonio exequutore
eligendos, nam adhùc exequutor iſte agit, &
conuenitur nomine pauperum.
5 Benè verum aduertere non deſinas, firma-
tam concluſionem noſtram non habere locum
in Epiſcopo, quoties alius datus eſſet exequu-
tor in teſtamento, vt practicaui de anno 1620.
in Ciuitate Theani, ex *Bal. Bertacch. loco ante-*
cit. quos recenſet, & ſequitur *Genuenſ. d. q. 586.*
num. 8. in fin. & alias habui in facto contra Epi-
ſcopum Montis Marani.

SVMMARIVM.

1 *Monitoria non conceduntur, niſi expreſſa re, de qua agitur, & eius valore, fallit fauore miſerabilium perſonarum, Eccleſiæ, Locorum piorum, & Vniuerſitatum, n. 5.*
2 *Monitoria debent continere rem certam.*
Excommunicatio eſt maior pœna, quæ ab Eccleſia datur, ibid.
Excommunicatio iniuſta eſt timenda, ibid.
3 *Excommunicatio impetu non eſt facienda, ſed cum cauſa cognitione.*
4 *Sententia excommunicationis proferri non poteſt, ex indicijs indubitatis.*
6 *Similium eadem eſt diſpoſitio, & natura.*
7 *Parium idem eſt iudicium.*
8 *Correlatiuorum eadem eſt diſpoſitio.*
9 *Regula correlatiuorum, eſt regula parium.*

ARGVMENTVM.

Monitoria reuelationis, fauore Miſerabilium Perſonarum poſſunt concedi, & ſi non exprimatur res, de qua agitur, & eius valor.

PRIVILEGIVM XLIX.

1 REgulariter in praxi viget, non eſſe conce-
denda monitoria ad finem reuelationis,
niſi expreſſa re, de qua agitur, & eius valore,
vt teſtatur *Genuenſ. in praxi Curiæ Archiepiſc.*
Neapol. cap. 1. num. 5. nam monitoria debent
2 continere rem certam, videndus *Barboſ. de po-*
teſt. Epiſcop. alleg. 96. part. 3. vbi omnia quidem
in practica circa materiam conglomerauit,
Caraſco in l. noua recopil. cap. 4. de cenſur. monito-
rialibus, cum agatur de re graui, vt eſt excom-
municatio reputata maior pœna, quæ ab Ec-
cleſia dari poteſt, vnde eſt timenda, quamuis ſit
iniuſta, *cap. 1. 11. quæſt. 3. Viuius in dec. 93.* vbi
quod ſi excommunicatus iniuſtè contemneret
excommunicationem, ligaretur procul apud
Deum, ex contemptu, allegat, *Abb. in cap. ab*
excommunicato de reſcript. quare impetu non
3 eſſe faciendam, ſed cum cauſæ cognitione ſcri-
bit idem *Abb. in cap. ſi Sacerdos, §. ſed ego de offic.*
deleg. & apparet *ex cap. ſi Epiſcopus, & cap. ſer-*
uetur 11. quæſt. 1. Chriſtus enim, & non homo
in tali caſu ligat, *cap. nemo contemnat 10. quæſt. 3.*
Cappell. Tholoſ. dec. 298. Illuſtriſſimus Epiſcopus
Ricc. in praxi reſolut. 437. num. 1. in fin. tom. 1. in
2. edit.
4 Ex quibus in facti contingentia dicebam, ex
indicijs indubitatis non poſſe proferri ſenten-
tiam declaratoriam excommunicationis, eò
magis, quia excommunicatio ex præſumptio-
nibus fieri nequit, cum debeat fundari in re
certa, & vera, ſicque audiui deindè fuiſſe iudi-
catum in Curia Archiepiſcopali Barenſi de
anno 1621. de menſe Decembris, de quo latius
videnda ſunt adducta cum maximo apparatu
in *forenſ. quæſt. 18. part. 2.*
5 Nihilominus vbicumque talia monitoria
eſſent concedenda in cauſis miſerabilium per-
ſonarum ſufficit, quod fiat in genere quædam
deſignatio rerum, quæ non debet eſſe vaga,
incerta, & inuerſimilis, vt etiam procederet
quoties monitoria fierent pro Eccleſijs, locis
pijs, Communitatibus, Vniuerſitatibus, Colle-
gijs, ac vniuerſalibus ſucceſſoribus, firmat *Ge-*
nuenſ. loco ſuperius citato, qui aſſerit hoc colligi

ex

ex Conſtitutione Pij V. ſuper modo impediendi reſcripta in forma ſignificauit.

Ratio autem noſtræ opinionis aſſignatur, quia ſi hoc poteſt fieri pro Eccleſijs, locis Pijs, & Vniuerſitatibus, ita ſimiliter generaliter pro miſerabilibus perſonis, cum Eccleſia, loca pia, & Vniuerſitates inter miſerabiles perſo-
6 nas reponuntur, diſpoſitum enim in vno ſimili debet habere locum in alio non diuerſo, cum ſimilium eadem videatur eſſe natura, ex traditis per *Gam. in dialect. legal. lib. 2.* loco a ſimili, maxime cum ex ſimilitudine beneficium, & bonus effectus, vel Priuilegium ſequantur, vt in caſu noſtro, cui plurimum fauet illa regula
7 iuris, qua cauetur parium eſſe eandem iuris diſpoſitionem, & iudicium, *cap. inter corporalia, & cap. ſicut ergo de translat. Epiſc.* eandemque naturam eſſe patet; *ex Text. in l. 1. §. veteres, ff. de acquir. poſſeſſ. l. ſi reus, ff. de duobus reis*, quæ
8 regula eſt eadem cum regula correlatiuorum, quorum vnum eſt iudicium, & de vno diſpoſitum trahitur ad alterum, *l. fin. ff. de acceptilat. l. fin. C. de indict. vidnit. tollend.* latè *Farinac. in fragment. crim. lit. E. num. 235. cum ſeq. Car. Tuſc. in pract. concluſ. lit. C. concl. 1041.* & nouiſſimè *Phebus in dec. Luſitan. 72. num. 8. tom. 1.* regula
9 enim correlatiuorum eſt regula parium, *l. Iulia, §. ſi Procurator, ff. de act. empt. Bertazzol. in l. ſi quis maior, n. 801. C. de tranſact.*

SVMMARIVM.

1 *Tribunal Epiſcopi reputatur Tribunal Vicarij.*
2 *Vicarij, & Epiſcopi magna eſt coniunctio, & ideò de vno ad alium non datur appellatio, vt ibidē, vbi ampliationes recenſentur.*
3 *Epiſcopus poteſt petere iuſtitiam coram ſuo Vicario de cauſis miſerabilium perſonarum, & ſic etiam de cauſis ſua Eccleſia, n. 4.*
5 *Epiſcopus poteſt agere pro Eccleſia, etiam inferiori.*
6 *Epiſcopus poteſt teſtificari in cauſa Eccleſia.*

ARGVMENTVM.

Epiſcopus in cauſis Miſerabilium Perſonarum poteſt comparere coram ſuo Vicario, & petere Iuſtitiam.

PRIVILEGIVM L.

1 REgulariter, licet Vicarij, & Epiſcopi, idem reputetur Tribunal, *cap. 2. de conſuet. in 6.* latè *Narbon. de appell. de Vicario Epiſcopi ad Epiſcopum*, qui plura adducit *Sbrozz. de officio Vicarij lib. 1. in proœm. num. 18.* vbi quod
2 Vicarius facit idem conſiſtorium cum Epiſcopo, aſſociatur eidem in iuriſdictione tanquam Tribunal, Auditorium, & Conſiſtorium vnius ſit quoque alterius, vna ſit eorum perſona, vnum ſit caput, vnumquodque corpus, vnum Officium, vnus Iudex, vnum iudicium, vnus agens, & vna actio, *cap. Romana de appellat. in 6. cap. 1.* vbi *DD. de offic. Vicar. Menoch. conſ. 51. volum. 1. Rota dec. 8. de offic. Vicar.* Vndè de vno ad aliud appellari nequit, *vt in d. cap. 2. de conſuet. & in cap. Romana de appellat.* & probant *Card. Tuſc. concl. 184. & 186. lit. V. Azor. inſtit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 43. quæſt. 6. Scacc. de appellat. q. 8. à n. 53. cum ſeq. Illuſtriſſimus Epiſcop. Riccius collect. dec. 1166.*

Quia ſubſtantia appellationis exigit, vt de inferiori ad ſuperiorem deferatur appellatio non ad æqualem, vel ad eundem, *cap. anteriorum 2. quæſt. 6. l. 1. §. ab eo, ff. quis, & à quo appelletur, l. præcipimus, C. de appell.*

Taliter, vt ſi de facto contingerit appellari, etiam partibus conſentientibus proceſſus, indè ſecutus nullus, & inefficax redditur, vt poſt *Io: Andr. Franc. & Dominic.* fundat *Sbrozz. de offic. Vicar. lib. 3. quæſt. 2. num. 11. & ſeq. Caſtellion. conſ. 34. num. 6. Car. Tuſc. concl. 439. num. 5. lit. A.* quos refert, & ſequitur *Barboſ. de poteſt. Epiſcopi allegat. 54. num. 48. part. 3.* amplians, ne dum quoties iudicialiter appellatur, ſed etiā ſi extraiudicialiter Epiſcopus prouocetur, *ex Rot. in nouis dec. 7. num. 2. de offic. Vicar.* ſubnectens vlterius, idem procedere in ſupplicatione, *ex Sbrozz. de offic. Vicar. quæſt. 12. lib. 3.* niſi ſupplicatio in reſtitutionis remedio ſuam fundet intentionem, nam tunc rectè licebit Epiſcopo ſupplicationi deferenti in integrum reſtituere contra ſententiam ſui Vicarij, ad inſtar poterit pariter, idem Vicarius agere, *Cappell. Tholoſ. dec. 479. Caball. Milleloq. 747. Zerol. in prax. Epiſcop. in verbo Vicarius, §. 5. part. 1. Oddus de reſtitut. in integr. part. 1. quæſt. 32. art. 22. num. 156.*

3 Cœterum ad noſtri inſtituti Coronidem obſeruabis licere quidem Epiſcopo in cauſis miſerabilibus perſonarum comparere coram eius Vicario, & petere iuſtitiam, *ex Bal. in l. ſi quis ad declinandum, C. de Epiſcop. & cleric.* quia non agitur de re Epiſcopi, ſed Pauperum, & Miſerabilium Perſonarum, quibus opitulari tenetur Epiſcopus, vt ſuo loco dictum eſt.
4 Idemquè procedere in cauſa Eccleſiæ, in cuius fauorem Epiſcopus poteſt petere iuſtitiam coram eius Vicario, firmat nouiter *Genuenſ. in practicab. Eccleſ. quæſt. 527.* vbi, quod
5 Epiſcopus poteſt agere pro Eccleſia etiam inferiori, *cap. 2. de ſucceſſ. ab inteſtat.* & dicit facere *Text. in cap. cum Nuncius, & in cap. inſu-*
6 *per de teſtib.* vbi Epiſcopus poteſt eſſe teſtis in cauſa Eccleſiæ, de qua materia me remitto ad *Farinac. de teſtibus, quæſt. 60. num. 544. & ad Monticell. in repertor. de teſtibus in verb. Prælatus.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Copia indiciorum debet dari,parte petente,alias ſecus.*
2 *Indiciorum copia debet dari miſerabilibus perſonis, & ſi non petant, etiam quod ſit Statutum,nè detur, niſi parte petente.*
3 *Copia indiciorum eſt danda miſerabilibus perſonis gratis.*
4 *Copia indiciorum in Statu Eccleſiaſtico datur, etiam parte non petente.*
5 *Copia indiciorum, & repertorum in Regno non poteſt dari ante publicationem, niſi datis fiſci teſtibus pro repetitis.*

ARGVMENTVM.

Copia indiciorum,& repertorum,debet dari Miſerabilibus Perſonis,& ſi non petatur.

PRIVILEGIVM LI.

1 REgulariter,copia indiciorum,& repertorum,non debet dari per Iudicem reo,niſi petatur *Blanc.in ſua pract.crim.fol.39.num.102.* vbi quod ita ſeruatur, & ſeruari vidit *Cartar.in praxi interrogandorum reorum lib.3.cap.3.n.52.* refert etiam *Clar.in ſua pract. crimin. quæſt. 49. nu.4.* licet ipſe diſtinguat, & ad materiam vide *Capyc.dec.74.* & ibi *Maſul.in addit. Franch.in dec.629.& Bertazzol. in conſil.130.*

2 At miſerabilibus perſonis dari debet iſta copia indiciorum, & ſi non petant, licet extaret Statutum,quod copia daretur parti, ſi eam petierit,*Marſil.conſil.56.num.14.lib.1 Simon de Petr.conſil.202.num.15.Vulpell.conſ.34.num.6. & conſil.74. num.7.* quos refert, & ſequitur *Baiard. in addit. ad Clar.quæſt.49.num.9.* addo *Rebuff.in conſtit.Galliæ tit.de ſentent.prouiſ.gl.final.n.28.* qui allegat *Marſil.in ſua pract.§.nunc videndum,nu.13.*

3 Quibus miſerabilibus perſonis debet dari iſta copia indiciorum gratis, *Foller.in pract.crimin. in verb.recipiuntur defenſiones nu.27.Baiard.* vbi ſupra *num.27.* aſſerens *num.29.* quod in Statu Eccleſiaſtico expreſsè prouiſum fuit per motum proprium Pij IV. ſuper taxa mercedum Notariorum criminalium Vrbis in fine, quod pauperibus dentur proceſſus gratis,& vbi opus fuerit loco copiæ indiciorum tradantur originalia Aduocato, & Procuratori Pauperum gratis ſine aliqua impenſa, remittendo arbitrio Aduocati, & Procuratoris Pauperum, quis ſit Pauper.

4 In quo quidem Statu Eccleſiaſtico, ſimiliter Iudices debent dare copias indiciorum, etiam ſi petitæ non fuerint per motus proprios Pauli III. in fauorem Pauperum, & Pij IV. ſuper reformatione officij Auditoris Cameræ.

5 Obſeruent autem Regnicolæ, quod vigore *Pragm.6. de officio Iuſtitiary*, Actuarij prohibentur dare copiam repertorum ante publicationem, niſi datis teſtibus fiſci pro repetitis.

SVMMARIVM.

1 *IVdiciarius actus non poteſt fieri in die feriato.*
2 *Feriæ ſolemnes repentinæ, & indictæ impediunt,vt quis nequeat in ius vocari.*
3 *Decretum ſuper alienatione rerum minoris, non poteſt interponi in diebus feriatis in honorem Dei,& Sanctorum.*
4 *Cauſa arbitraria non poſſunt tractari in diebus feriatis in honorem Dei.*
5 *Cauſa miſerabilium Perſonarum poſſunt proponi in iudicio ferijs non obſtantibus.*
6 *Doctores poſſunt conſulere die feriato pro perſonis miſerabilibus.*
7 *Feria non obſtant,quando agit Eccleſia.*
8 *Carcerati poſſunt relaxari, & cogi ad dandam fideiuſſionem de ſe repreſentando, ferijs quibuſcumquè non obſtantibus.*
9 *Liberatio carceratorũ dicitur cauſa maximè pia.*

ARGVMENTVM.

Cauſæ Miſerabilium Perſonarum poſſunt proponi in iudicio,ferijs non obſtantibus.

Ad ornatũ Tex.in l.dies feſtos,C.de Ferÿs, & Prag. Regni 1.eod.tit.

PRIVILEGIVM LII.

1 REgula eſt,vt nullus actus iudiciarius poſſit exerceri die feriato in honorum Dei, *vt per Text.in l.dies feſtos,C.de ferÿs*, & tu Regnicola poteris pro ornatu videre *Pragm.1.* ſub eadem rubrica, vbi nos latè diximus *in Collect. deciſ.*& multa cumulauimus in *tom.2. de Gravaminibus Vaſſallorum Grauam.187.*& alia coaduнauit *Borrell.in ſumma deciſ.tom.2. tit.de Ferÿs.*

2 Ita, quod feriæ, nõ dum ſollemnes, & repentinę,ſed etiam indictæ,& ruſticales impediunt, vt quis nequeat in ius vocari, *Iaſ.in l. 1. num.1. ff.de ferÿs, Caluol. in ſua praxi iudic. §.feria con-*
3 *cluſ.2.* vbi ampliat, quod in diebus feriatis in honorem Dei,& Sanctorum non poſſit per Iudicem interponi Decretum ſuper alienatione rerum minoris,*ex Specul. in §. ſequitur videre nu.13.de ferÿs*,neque poſſunt tractari cauſæ ar-
4 bitrariæ,teſte *Menoch.de arbitr. Iudic. quæſt.30. num.1.lib.1.*

5 Tamen cauſę debilium,& miſerabilium perſonarum, poſſunt tractari in iudicio ferÿs non obſtantibus,ita *Specul.in d.tit.de feriis, §.ſequitur videre nu.1. Caluol.* vbi ſupra *num.22.* nouiſſimè *Illuſtriſſimus Epiſcop.Ricc.in annotat.ad rit. Curiæ Archiepiſc.Neapol.rit.19.*vbi plura de ferÿs cumulat *Annot.ad Statut. Parmæ in tit. de ratione ſummariè reddenda miſerabilibus perſonis*
6 *fol.62.alter.verſ.Doctores poſſunt*,aſſerendo Doctores

ctores poſſe pro talibus die feriata in honorem Dei conſulere, ſed an gratis, & quomodo ſe gerere debeant, ſe remittit *ad Iaſ. in l. diuus num. 3. de feriis*.

Et in cauſis Infirmorum ferias non obſtare notauit *Actius in tract. de Infirmit. part. 2. verſ. feſtis diebus*.

7 Vt etiam poſſunt tractari die feriato cauſæ
Eccleſiæ, quando agit Eccleſia contra Laicum,
licet ſecus ſi Laicus conueniret Eccleſiam *Abb.*
in cap. ſignificauerunt n. 19. extra de iudic. Caluol.
& Illuſtriſſimus Epiſc. Ricc. locis mox citatis, qui
inter alias limitationes ad regulam adducunt
8 illam, ſcilicet, quando agitur de relaxatione
Carceratorum, quia hi poſſunt excarcerari, &
cogi ad dandam fideiuſſionem de ſe repræſentando,
etiam ſi eſſent feriæ in honorem Dei, *ex*
Iaſ. in §. excipiuntur nu. 10. ff. de feriis, de quo mi.
randum quippè non eſt, nam fit opus pium, dũ
9 agitur de excarceratione, quia liberatio Car-
ceratorum dicitur cauſa maximè pia, *l. ſi quis*
pro redemptione, C. de donat. Rot. diuerſ. in dec. 63.
nu. 5. par. 2. nouiter *Illuſtriſſimus Epiſc. Ricc. in*
Collect. deciſ. Curiæ Archiepiſc. Neap. 45. part. 2.
vbi multa de carceribus cumulat, vt nos fuſius
etiam loquuti ſumus *in Collect. deciſ. ad Pragm.*
Regni 19. incip. (per quanto ſe mo informati) de Baronibus, vbi Lectorem remittimus.

SVMMARIVM.

1 *SI reperiantur duæ ſententiæ, vna contra miſerabiles perſonas, altera ad fauorem earum, attenditur illa ad fauorem.*

2 *Si reperiantur duæ ſententiæ, vna ad fauorem, altera vero contra Fiſcum, attenditur illa ad fauorem.*

3 *De duobus Inſtrumentis eadem die confectis, vnum cum Fiſco, alterum vero cum priuato, eſt præſumendum prius confectum fuiſſe Inſtrumentum Fiſci.*

ARGVMENTVM.

Sententiæ duæ, vna contra Miſerabiles Perſonas, & altera pro ipſis ſi fuerit, attendenda eſt potius ſententia pro eis, quam contra eos.

PRIVILEGIVM LIII.

1 REgulam firmo, quod ſi reperiantur duæ ſententiæ, vna contra iſtas perſonas miſerabiles, altera pro eis, attendenda eſt potius ſententia pro ipſis, quam contra ipſas, & ratio eſt, quia in re pari præualet ſemper ſententia pro cauſa priuilegiata, *ad Tex. in l. inter pares, ff. de re iudic. in l. Iulia, ff. de manumiſſ. in l. ſi. pars ff. de inoffic. teſtam. & in cap. fin. extra de re iudic.* vide *Tiraquell. priuileg. 147.*

2 Vndè videmus in ſimili, quod ſi ſententiæ duæ, vna pro Fiſco, & altera contra Fiſcum, fuerint, attendenda eſt potius ſententia pro Fiſco, quam contra Fiſcum, vt voluerunt *Bart. & DD. in l. 1. per illum Tex. C. de iur. Fiſc. lib. 11. Specul. in tit. de teſtament. §. poſtquam ſub num. 7. Io: Andr. in cap. in noſtra extra de teſtam. Angel. in l. ſciendum, ff. de appellat. recip. Decius in cap. ex literis nu. 8 extra de probat. Rip. in l. 1. num. 4.* & ibi etiam *Iaſ. num. 36. ff. ſolut. matr. Couar. var. reſol. lib. 1. cap. 16. nu. 4.* quos refert, & ſequitur nouiter *Farinac. in ſuis fragm. Crimin. par. 1. nu. 192.*

3 Et huc deſcendit, quod inſtrumenta duo eadem die confecta, vnum cum Fiſci, alterum vero cum priuato, ſi fuerint celebrata, præſumẽdum eſt prius celebratum inſtrumentum Fiſci, quam priuatum, *vt per Laudenſ. in tract. de fiſc. quæſt. 96.* latè *Peregrin.* omnino videndus *de iur. fiſc. lib. 6. tit. 6. rubr. de pignor. & hypotec. num 21. cum ſeq.* vbi affluenter defendit hanc opinionẽ ad fiſci fauorem, pro qua adducitur, *Text. in l. 1. C. de iur. fiſc. & l. quæ non dum, §. quod dicitur ff. de pignor. & l. ſi is qui, ff de iur. fiſc. Bal. in l. ſi debitor, C. de Priuil. fiſc. & in l. 1. num. 7. in fin. verſ. item in dubio temporis C. de hæred. vel act. vend. Affl. in cap. ſi duo fratres nu. 47. de fratre nouo inueſtiend. Roman. ſing. 158. Rip.* & alij *in l. 1. ff. ſolut. matrim.* & nonnulli relati *per Couarr. var. reſol. lib. 1. cap. 16. nu. 2.*

SVMMARIVM.

1 *SI reperiantur duo inſtrumenta eadem die confecta, vnum cum miſerabili perſona, alterum verò cum perſona non miſerabili, præſumitur prius celebratum illud cum miſerabili perſona.*

2 *In dubiis media via non eſt eligenda fauore miſerabilium perſonarum, ſed pro ipſis iudicandum.*

3 *Auctor conſultus limitauit votum Marta 75. & quæſt. 106. Theſſ. lib. 3. quæſt. forenſ.*

ARGVMENTVM.

Inſtrumenta duo eadem die confecta, vnum cum Miſerabili Perſona, alterum cum alia non Miſerabili. præſumendum eſt prius celebratum Inſtrumentum Miſerabilis Perſonæ quam alterius.

PRIVILEGIVM LIV.

1 REgula firmo, quod ſi Inſtrumenta duo ea-
dem die confecta, vnum cum miſerabili
perſona, alterum cum alia non miſerabili fue-
rint celebrata præſumendum eſt prius celebra-
tum inſtrumentum miſerabilis perſonæ quam
aliæ, & ratio eſt, nam ſumus in dubijs, in quibus
licet media via ſit eligenda *l. ſi Paterfamilias in*
2 *fin. ff. de hæred. inſtit.* tamen fauore iſtarum miſe-
rabilium perſonarum, hoc non debet procede-
re, quia in dubio pro iſtis perſonis iudicandum
eſt, *Silu. Nupt. lib. 6. §. quomodo iudic. pro commu. num. 27.*

num.27.Caraùit in rit.Mag.Cur.Vic.19.ſub.u.18. verſ.quartum,& facit, nam ſic in ſimili de Fiſco ſupra fuit concluſum,& ita fauore dotis, quod vult *Aſinius de exequut.§.7.cap.52. nu.2.* quem refert, & ſequitur nouiter *Theſaur. lib.3.quæſt. forenſ.cap.106.n.2.*

3 Vndè in facto conſultus dicebam de hoc anno 1621. *votum Martæ 75.& d.quæſt.foren.Theſaur.106.lib.3.* volentium, creditores duos per Inſtrumenta eadem die confecta ſimul concurrere in bonis debitoris, nulla habita ratione ordinis ſcripturæ in Protocollo, quo ad acquirendam hypotecam,non procedere in iſtis miſerabilibus perſonis, quarum fauore ipſarum Inſtrumentum in dubio celebratum, prius pręſumitur, & ita alias etiam fauore Eccleſiæ ſcripſimus, cum eſſemus requiſiti de voto in facti contingentia de anno 1620.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum perhorreſcentiæ eſt præſtandum in Regno, quando miſerabiles perſonæ volunt eligere forum.*
2 *Electio fori facta, abſque iuramento perhorreſcentiæ eſt inualida.*
3 *Probatio in contrarium aduerſus iuramentum perhorreſcentiæ præſtitum à miſerabilibus perſonis non datur ſed vide nu.4.*
5 *Probatio probationem non excludit.*

ARGVMENTVM.

Contra Iuramentum perhorreſcentiæ præſtitum per Miſerabiles Perſonas, minimè admictitur probatio incontrarium.

PRIVILEGIVM LV.

1 REgula eſt clara in Regno, quod Miſerabiles Perſonæ volentes, vti Priuilegio electionis fori ſunt adſtrictæ præſtare iuramentum perhorreſcentiæ, vt ſpecialiter reperitur prouiſum per *conſtitutionem Regni ſtatuimus de offic.Magiſtr.Inſtitiar.* vbi *Reg.Tapia, nu.32.* poſt *Carau.in rit.M.C.V.288.num.4.* aduertit eſſe id ius nouiſſimum in Regno *Conar.practic. quæſt.cap.6.num.1.Menoch.de arbitr.Iud.caſ.66. num.27.Muſcatel.in prax. Sac.Conſilij gloſ.competentes num.78.& 83.Trentacinq;var.reſol.tit. de citat.reſol.2. num.14. Paſcal. de Patria poteſt. part.2.cap.2.num.91.* modernè nos, & alios adducens *Carleual.in tract.de Iudicijs,& foro competenti diſput.2.quæſt.6.ſect.7. lib.1.tit.1.n.627.* recentiſſimè *Merlin. controuerſ.forenſ. cap. 86.*
2 vbi electionem fori factam per miſerabilem Perſonam omiſſo tali iuramento perhorreſcētiæ inanem eſſe probat, prout ſic declarauit priſcis temporibus Sacrum Regium Cōſilium apud *Præſid. de Franch.dec.258.* addo etiam Illuſtriſſimum Præſulem *Riccium in tract. de nouiſſima probat. Iuriſpatronatus reſolut.208. n.5.* vbi nos allegat,& ſeqoitur.

3 At ad noſtri inſtituti coronidem obſeruabis priuilegiari huiuſmodi perſonas miſerabiles, vt contra iuramentum perhorreſcentiæ ab ipſis præſtitum, minimè detur probatio incontrarium, & volentē probare non eſſe admictēdum, ita *Afflict. & Foller. in allegat. conſtit.ſtatuimus* ille *num.7.* iſte *num. 119. Rota in antiqu. dec.23.de probat.Trentacinq;variar.reſolut.dict. reſolut.2. num.14.Viuius in Silua comm.opin.concl.368.num.5. Borrell.in ſumma dec. tom.1.tit.de iuram.perhorreſcentia num.43.Thor.*qui ſic iudicatum teſtatur *in compend. decis. Regni in verbo Terminus tom.2.*

Recipit incrementum talis opinio ex dictis per nos in *praxi elect. & variat. fori quæſt. 2. à num.7. ſect.1.* quæ cum latiori calamo ibidem ſint exarata fouendo hanc opinionem, nè eamdem recantare cantilenam videamur, ibi Lectorem remictimus.

4 Sed non reticeam dicere, quod *Capiblanc. pract.quæſt.cap.44 num.7.ſuper Pragmat.7. de Baronibus ex cap.Regni 42.& 162.* fundat contra tale iuramentum poſſe partem aſſumere onus probandi contrarium.

5 Quamuis id non videam in praxi ſeruari, licet poſſet opitulari, quia vna probatio probationem non excludit *Barzius dec.Rot.Bonon.34. num.4.lib.1.* Illuſtriſſimus Dominus meus *Coccin.* Rotæ Decanus *deciſ.401.num 4. & Rota in Romana Saluiani Interdicti 15. Decembris 1614. coram Eminentiſſimo Cardinali Panphilio, Cenc. in addit.ad Tract.de cenſibus part.2. cap.1.art.8. num. 2.fol. mihi 29.* & tutati ſumus in tractatu de datione inſolutum *quæſt. 3. num. 2.ſect 2. in moderna editione Neapolitana*, vbi quod probatio incontrarium aduerſus probationem impotentiæ non ſoluendi decontanti factam per debitorem conceditur creditori.

SVMMARIVM.

1 *Actore non probante Reus abſoluitur, etiam ſi Reus nihil probauerit.Et amplia multipliciter, vt n.4. Et limita,vt n.6.*
2 *Ius metimur ex perſona Actoris.*
3 *In beneficialibus licet non iuſtificetur titulus Actore non probante,Reus abſoluitur.*
5 *Accuſatore non probante Reus abſoluitur.*

ARGVMENTVM.

Reus non debet abſolui,quando Miſerabilis Perſona eſt Actrix, quæ non probauerit.

PRIVILEGIVM LVI.

1 REgula eſt, quod Reus debeat abſolui, Actore in probatione deficiente, *l fruſtra,& l.actor, C.de probat.l.qui accuſare, C.de edend.*

edend. cap. vnic. extra vt Eccleſ. benefic. & cap. inter Dilectos in fin. extra de fide inſtrum. latiſſimè *Maſcar. de probat. concluſ. 36. Herculan. in tract. de negatiua num. 70. cum ſeq.* vbi facit regulam cum limitationibus, *Pacian. de probat. lib. 1. cap.* 67. vbi latiſſimè ponit materiam, & facit regulam cum decem, & ſeptem ampliationibus, & cum duabus limitationibus, & nouiter omninò videndi *Illuſtriſs. Epiſc. Ric. in collect. dec. collect.* 459. *Card. Tuſc. concl. 117. lit. A.* vbi ampliat, etiam ſi Reus nihil probauerit, *ex Florian. conſ. 13. Mendez à Caſtro in prax. Luſit. lib. 5. cap. 1.*

2 Aſſignatur quidem ratio, nam ius metimur ex perſona Actoris, non ex perſona rei, *l. 1. in princ. ff. ſi pars hæred. pet. Gloſ. in l. is conſequenter ff. famil. erciſcund. Caſtrenſ. conſil. 76. Surd. conſil.* 150. *num.* 89.

3 Indè in beneficialibus Actore non probante, licet Reus non iuſtificet titulum ſuum beneficialem, vel poſſeſſionem abſolui debet *Gemin. conſil. 38. & conſil. 91. & 92. Anchar. conſil. 233. Gonzalez in Reg. 8. Cancellar. gloſ. 11. num. 29. & 30.*

4 Et iam ne dum ſi agatur in petitorio *Bald. conſil. 481. lib. 1.* ſed in poſſeſſorio *Caſtrenſ. conſ. 81. lib. 2.* & in iudicio manutentionis *Bald. conſ. 37. lib. 5.* & in ſpolio *Angel. conſil. 367.* & in emptione ac venditione *Alex. conſil. 18. lib. 1.* & in fideiuſſore Reo *Imol. conſil. 103.* & tàm in prima, quàm in ſecunda inſtantia *Aret. conſ. 88.* & in materia Matrimoniali, *Caſtill. conſil. 38. n. 8.* ac feudali, *Signorol. conſ. 10. n. 5.*

5 Et etiam in Criminalibus, accuſatore non probante, Reum abſoluendum eſſe, & ſi nihil pro ſua innocentia produxerit, aut probauerit, iura ſunt aperta, *in l. 1. C. ad Turpill. & in cap. accuſator 6. quæſt. 5.* & notant communiter *DD.* omnes *in d. l. qui accuſare de eden. Ludouic. in concl. 14. ampliat. 4. Maſcard. de probat. concluſ.* 1224. nouiter *Farinac. in fragment. crimin. part. 1 num. 26. fol. 3.* vbi alios citat concordantes.

6 Tamen ceſſaret Regula, quando Actor eſſet Miſerabilis Perſona, vel priuilegiatus *Caluol. in prax. Iudic. §. Reus concl. 4. num. 17.* vbi quod Pupillus, vel alia miſerabilis perſona, aut minor, vel miles repeteret tanquam indebitum, quod iam ſoluit, tunc enim Reus debet probare ſe debitum recepiſſe, licèt regulariter in alijs Perſonis non priuilegiatis actricibus incumbat onus probandi ſe debitum recepiſſe, ita in terminis *Specul. in tit. de probat. §. probare num. 13.* & ſic ego iuxtà ipſam doctrinam requiſitus, quid ſentirem reſpondi in Ciuitate Auerſæ de hoc anno 1621. dum ibi reperirer, ex diſpoſitione *Text. in l. cum de indebito, §. ſin autem, ff. de probat. & ex Innoc. in d. cap. vnic. num. 3. extra vt Eccleſ. benefic. ſine diminut. reſtit.*

SVMMARIVM.

1 *Domus, in qua cuditur falſa moneta, publicari debet.*

2 *Moneta falſa, quæ dicatur, & qualiter puniantur eam cudentes, remiſſiuè.*

3 *Domus Miſerabilium Perſonarum, & ſi in eis cudatur moneta falſa, publicari nequit.*

ARGVMENTVM.

Domus Miſerabilium Perſonarum, & ſi in eis cudatur falſa moneta, publicari minimè poteſt.

Ad ornatum Text. in l. 1. C. de falſ. monet.

PRIVILEGIVM LVII.

1 Regula eſt, domum, ſeù fundum, in quibus falſa moneta cuditur, etiam ſi alieni ſint, ſi tamen Dominus in propinquo ſit, licet ignoret, debere fiſco publicari, ita inquam cauetur ex diſpoſitione *Text. in l. 1. C. de falſ. monet.* & nouiſſimè tradit *Oterus in ſuis quæſt. iur. part. 3. quæſt. 16. num. 3. in medio,* vbi etiam tractat, quæ dicatur falſa moneta, & quæ pæna puniantur illam fabricantes, & expendentes, de qua materia nos benè ſcripſimus *in collect. dec. ad Pragmat. Regni 1. ſub rubr. de monetis,* vbi Lectorem remictimus, & tradunt *Dec. in tractat. crimin. tom. 2. lib. 7. cap. 23. vſq; ad cap. 29. Villadieg. lib. 7 for. iudic. tit. 6. in rubric.*

3 Tamen ſi domus iſta fuerit miſerabilium perſonarum, non poterit publicari, propter earum fauorem, vt in proprijs terminis tradit *Carauit. in rit. Mag. Cur. Vic. 19. ſub n. 18. verſ. ſeptimum.*

Habet in Tutorē huiuſmodi concluſio Textum in mentionata, *l. 1. in fin. C. de falſ. monet.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex non poteſt ſupplere de facto fauore Miſerabilium Perſonarum, vt n. 8.*

2 *Iudex in criminalibus non poteſt impartiri officium ſuum.*

3 *Citatio debet continere nomen illius, ad cuius fauorem emanat citatio.*

4 *Iudex non poteſt condemnare Reum in refectione damnorum, ſi pars non petat, & ita deciſum num. 5.*

Et conſuluit Author n. 6.

Sed limita n. 7.

9 *Iudex debet impartiri officium ſuum, etiam non requiſitus in cauſis Miſerabilium Perſonarum.*

10 *Confeſſarius tenetur, & ſi non fuerit requiſitus imponere pænitenti damnificanti, & ipſum obligare, vt damnum læſo ſatisfaciat.*

11 *Iudex fauore dotis etiam non requiſitus, poteſt ſupplere de facto ſuum officium interponendo.*

12 *Publicè intereſt, Mulieribus dotes conſeruari.*

13 *Fundus dotalis, nec conſenſu coniugum alienari poteſt.*

ARGVMENTVM.

Iudex poteſt ſupplere de facto, & non petitus debet impartiri officium ſuum in cauſis Miſerabilium Perſonarum.

Ad ornatum Text. in l.4.§.hoc autem iudicium, ff. de damn. infect.

PRIVILEGIVM LVIII.

1 REgulariter, Iudex non poteſt ſupplere de
facto Caſtrenſ. in l.lecta num.18. & ſeq. ff.
ſi cert.petat. Salyc. in l.cum pro ea num.27. ff.de
ſent.quæ pro eo, quod intereſt, & in l.1.nu.1.& 5.
2 vt quæ deſunt, aduocat, & Iudex in criminalibus
non tenetur impartiri officium ſuum non petenti,
l.4.§.hoc autem iudicium, ff.de damn.infect.
Schellinch.de act.& except.foreſ.in tit.de except.
non tuti loci, verſ. citatio ad inſtantiam fol.419.
nouiſſimè Borrell. in ſumma deciſ. in tit. de citat.
3 num.33. aſſerens num. 32. ex hoc euenire citationem
continere debere nomen illius, ad cuius
inſtantiam emanat citatio, argum cap.fin.extra
de reſcript. Marſil. in l.de vnoquoque n.34 ff.de
re iudic. Treutler.diſp. ſelect.lib.1.diſp.4. Vulteius
de iuriſprudentia Romana lib.2. cap.28. verſ.tertium
eſt nomen, Vant.de nullit.ex defect.citationis
n.49. Gail.pract.obſeruat.50.lib.1.
4 Et hinc Valer. in differ. inter vtrumq; forum in
verb. Iudex differ.2. voluit, non poſſe Iudicem
condemnare Reum in refectione damnorum,
ſi pars non petat, argum.text. in d.l.4.§.hoc autem,
vbi Bart. l.vnic. C.quæ deſ. aduoc. Vant.de
nullit.ſentent.in tit.de nullitatibus ex defect.pro-
5 ceſſ.num.98. quod pluries deciſum eſt in Tribunali
Regiæ Audientiæ Capitinatæ, & alias, vti
6 Regius Miniſter practicaui, & vti Aduocatus
conſului in cauſa qu. Angeli de Lucia cum Iſabella
de Sapia.
7 Licet poſſit Iudex vltra petita per libellum
in ſententia deducere, & condemnare, de his
quæ tacitè virtualiter inſunt, puta poteſt ad
fructus condemnare, dum condemnat ad reſtitutionem
rerum, quia virtualiter comprehenduntur
DD. in l.ex diuerſo, ff. de rei vendic. Butr.
& Panorm. in cap. grauis de reſtit. ſpoliat. Alex.
conſil.8.vol.5. Guid.Pap. deciſ.405. Vant.de nullit.
ex defect.proceſſ.n.97. & ſi petiti non fuerint,
poſſunt à Iudice ſuppleri, Mynſynger.obſeruat.55
centur.4. Boer. deciſ.18. Magon.deciſ. Lucenſ.53.
Cappell. Tholoſ.dec.194. Capyc.dec.10.n.24.
8 Fauore tamen miſerabilium perſonarum,
Iudex benè poteſt ſupplere, etiam de facto, l.illicitas,
§.& ne tenuis, ff.de offic. Præſid. Cyn. in l.
mulierem, C.ſi mancip. quos nouiter referendo
ſequitur. Caluol. in ſua praxi iudiciar. §. Iudex
9 concl.7.n.4. & omninò Iudex debet impartiri
officium ſuum, etiam non requiſitus in cauſis
iſtarum miſerabilium perſonarum, iuxtà communem
DD. ſententiam, de qua per Bart. Alex.
& reliquos in d.l.4.§.hoc autem iudicium, ff.de
damn.infect. Cyn. in l.penult. C.ſi mancip. Alber.
in l.vnic. vt quæ deſunt aduoc. Alex. conſil.121.
col.2.vol.1. Rebuff. in conſtit. Galliæ art.3. in tit.de
ſentent.prouiſ. gloſ.fin. Carauit. in rit. M.C.V.19.
verſ.decimumquartum.
Et ſic etiam dicebam in facto obſeruari debere
in foro pœnitentiali, nam confeſſarius te-
10 netur, & ſi non fuerit requiſitus imponere pœnitenti
damnificanti, & ipſum obligare, vt
damnum læſo ſatisfaciat, ad notata per Nauar.
in ſuo manual.cap.17.n.59.& cap.26. itaq; ſi eum
abſq; cauſa abſoluat teneri ipſum confeſſarium
de ſuis proprijs bonis præfatam reſtitutionem,
ſiue damni refectionem facere, tradunt Medin.
in ſuo inſtr.confeſſariorum in materia reſtitutionis
§.31.verſic.6. Ang. in ſumm. in verb. reſtitutio §.5
cum alijs relatis per Rebell. qui tamen contrarium
ſequitur de oblig.iuſtit.part.2.lib.11.q.fin.
de offic.confeſſ.num.12.
11 Vt veriſimiliter fauore dotis, Iudicem etiam
non requiſitum poſſe ſupplere de facto, ſuum
officium interponendo voluit Caluol. in praxi
iudiciar.d.§.Iudex concl.7.n.3. nam publicè in-
12 tereſt dotes mulieribus conſeruari, ne indotatæ
remaneant l.1.ff. ſolut.matr. l.quos prohibet, ff.
de poſtuland. Campeg.de dote part.4.quæſt.2.& 5.
Grat. in addit.ad eius dec.47.n.1. Surd.de aliment.
tit.1.q.47.nu.10. ſi præſertim iuuenes illæ ſint,
Rimin.iun.conſil.562.num.63. quem refert, & ſequitur
nouiſſimè Giurb. in conſuet. Meſſan. c.14.
13 gloſ.3.n.1. vbi, quod ideo nec vir ſine vxore,
nec vxor ſine viro, nec vnus cum alterius conſenſu,
nec omnes ſimul fundum dotalem alienare
poſſunt, Barboſ. in l.1.part.5.n.4.ff.ſolut.matrim.
Surd.de aliment.tit.8.Priuileg.36.nu.2. Valaſc.dec.127.n.15.
& dec.150.n.9. Tuſc. in concl.
759.n.25.

SVMMARIVM.

1 *Iudex non poteſt ex officio inquirere ſine partis inſtantia, fallit tamen fauore Miſerabilium Perſonarum, num.2. fauore Eccleſiæ, n.3.*
4 *Iudex non poteſt procedere ex officio ſuper periurio ad priuatam vtilitatem, fallit fauore Eccleſiæ, & Miſerabilium Perſonarum.*
5 *Iudex poteſt procedere ex officio ad vtilitatem piæ cauſæ.*
6 *Iudex poteſt Eccleſiam læſam ex officio reſtituere in integrum.*
7 *Iudex in criminalibus, in quibus publica vtilitas verſatur procedere poteſt.*
8 *Ius publicum in ſacris Sacerdotibus conſiſtit.*
9 *Pollicitatio facta Eccleſiæ, parit actionem.*
10 *Iudex poteſt ex officio procedere pro maleficijs, & iniurijs illatis Eccleſiaſticis Perſonis.*

Digitized by Google

ARGVMENTVM.

Iudex poteſt procedere ex officio, & per inquiſitionem in cauſis Criminalibus Miſerabilium Perſonarum.

Ad ornatum Text.in l.ne quicquam, §. Aduocatus, ff.de offic.proconſ.& Cap.Regni incip.vt delatas.

PRIVILEGIVM LIX.

1 REgulariter, non poteſt ex officio iudex
inquirere ſine partis inſtantia, *l.reſcripto*
§. ſi accuſatus, ff.de muner. & honor.l.fin. &
ibi *Alberic. ff. de in vocand. cap. 1. de accuſat.*
&ibi *DD.l.3.C.de accuſat.cap.quiſquis 22.quæſt.*
54. Diaz in regul. 336. Clarus alios referens *in*
ſua pract.quæſt. 2. debes autem ſcire, Cuman.
conſ. 136. circa finem, vbi teſtatur de cõmuni,
latè alios cumulans *Farinac. in pract. Crimin.*
quæſt. 1. num. 7. qui adducit exemplum Chri-
ſti Redemptoris noſtri, cuius omnis actio de-
bet eſſe noſtra inſtructio, dũ dixit mulieri illi
corã eo, pro adulterio adductæ, quis te accu-
ſat, ò Mulier? cui reſpondenti nemo Domine,
replicauit Dominus, ſi nemo te accuſat, nec
ego te condemno.
2 Tamen in cauſis Mirabilium Perſonarum
bene poteſt procedi ex officio pro earum vtili-
tate, *l. ne quicquam §. Aduocatus ff.de offic. pro-*
*conſ.& de iure Regni eſt capitulum incip.*vt dela-
tas, vbi latè *Campagn.*tradit *Genuenſ. in ſuis*
practicab. Eccleſiaſt. quæſt. 345. num.ſecundo
3 vbi etiam concludit, Iudicem ex officio,
& per inquiſitionem poſſe procedere ſuper
iuribus Eccleſiæ, *Roman. ſing.519. Alex.conſ.*
121. volum.1. Afflict. alios allegans *de conſue-*
tud. recti feudi §. final. num. 7. vbi ſcribit,
4 Iudicem non poſſe procedere ex officio ſu-
periuro ad priuatam vtilitatem, niſi pro Eccle-
ſia, & Miſerabilibus perſonis in omni earum
cauſa Ciuili, alias, deberet procedere intentatis
actionibus, iuxta *DD.in cap.ad noſtram il ſecon-*
do de iur. iurand.

Sic pariter in cauſa alimentorum Iudex im-
partitur officium ſuum non petẽti, *vt eſt Text.*
in l.Diui.ff.ad l.Falcid.& ibi *Alex.num. 7. Surd.*
de aliment. Priuileg. 14. vbi idem etiam firmat
fauore dotis, ex multorum DD. opinione,
quos refert.
5 Vt etiam Iudex poteſt ad vtilitatem piæ
cauſæ procedere ex officio ſuo nobili, *l. ne*
quicquam, §.fin. ff.de offic.proconſ. Tiraq. de pia
cauſ.priuil.152. Bart. in l.4. §.hoc autem, ff. de
damn. infect. relatus, *per Genuenſ. in practic.*
6 *Eccleſ. quæſt. 346. num.3.* qui etiam firmat,
Iudicem poſſe Eccleſiam læſam ex officio in
integrum reſtituire, *ex Io: Andr.in cap. cum ve-*
*niſſem de inſt.*voluit etiam *Bero.quæſt.famil. 40.*
ea ratione, quia Iudex ex ſuo mero officio non
implorato, poteſt ad vtilitatem publicam pro-
cedere, inquirere *Bar.*alij *in d. l.4.§.hoc autem,*
vnde in Criminalibus, in quibus vtilitas
7 publica verſatur, iudex procedit ex officio,
cap.qualiter, & quando il ſecondo de accuſat.
Bart. in extrauag.ad reprimendum in verb.inqui-
ſitionem, ſed Eccleſiam reſtituere in integrũ, ob
ænormem læſionem, & ſuper illã probationes
8 recipere concernit publicam vtilitatem, cum
ius publicum in ſacris, & Sacerdotibus cõſiſtat,
l.7.§.ius publicum, ff.de iuſt. & iur. & Eccleſia,
& res publica quoad vtilitatem publicam
æquiparantur, vt etiam apertè probatur *in l.*
fin.C.de ſacroſ. Eccleſ. latè *Euerard. in loco de*
repub.ad Eccleſiam, Genuenſ. in practicabil.Ec-
cleſ. quæſt.372. vbi ex hoc firmat, quod ſicuti
pollicitatio producit obligationem fauore rei
publicæ, *l.1. ff. de pollicit.* ità pollicitatio facta
9 Eccleſiæ, parit obligationem.
10 Et ſimiliter poteſt Iudex ex officio procede-
re pro maleficijs, & iniurijs illatis Religioſis,
Clericis, & Eccleſiaſticis Perſonis, vt de iure
Regni cauetur *per c.Regni incip.de iniurys,* pro
quibus quilibet de Popolo poteſt agere, ad latè
tradita, *per Viu.in dec.27.*

SVMMARIVM.

1 *PRomotus ad maiora officia, non vocatur ad vi-*
liora, fallit, tamen quando concernunt fauo-
rem Miſerabilium Perſonarum, vt num. 6.
2 *Officialis exercẽs officium melius liberatur ab offi-*
cio viliori.
3 *Nonum mutationis genus eſt paruifacere maiorẽ.*
4 *Munus ſubſtinenti, honor deferri poteſt ſecus*
è contra.
5 *Qui exercuit officium Camerariatus, non tenetur*
exercere conſeruariam, vt conſuluit doctiſſi-
mus D.Ioannes Dominicus Nouarius Autho-
ris Pater.
7 *Exempti a muneribus perſonalibus, poſſunt cogi,*
ſi munera reſpiciant Eccleſiã, vel piam cauſã.

ARGVMENTVM.

Promotus ad officium honorabile, poteſt deindè cogi ad excreendum munus vile, concernẽs fauorem Miſerabilium Perſonarum.

Ad ornatum Text.in l.maioribus, C.quemadmodum Ciuilia munera, & l. vt gradatim, ff. de muner. & honor.

PRIVILEGIVM LX.

1 REgula eſt ab omnibus recepta, quod quĩ
ad maiora officia fuit promotus, ad mi-
nora, & viliora non vocetur, *Text. eſt apertus*
in l.maioribus, C. quemadmodum Ciuil. muner.
Bald.in l. cum aduocatio, C. de aduocat. diuerſ.
2 *iudic.* vbi ſcribit, quod officialis exercens offi-
ciũ melius, liberatur ab officio viliori, ad quod

etiam eſt, *Tex.in l. vt graditim,ff. de muner. & honor. Luc. de Penn. in d. l. maioribus, C. quemadmodum Ciuil.muner.* vbi inquit,contra rationem eſſe, vt qui maiorem geſſit honorem, ad minorem eligatur,nam nouum mutationis genus eſt paruifacere maiorem, *cap. 1. de tranſlat. Epiſ.* & in officij deſcendendi licentia denegatur, cum quis à minori promouendus ſit ad maius, & non è conuerſo *cap. 3. 1. diſtin. 5. gl.in cap.mutationes in verb.parua 7.quæ.1.* vnde *in l. honorem,ff.de muner.& honor.* reperitur
4 ſancitum,quod munus ſubſtinēti honor deferri poteſt,ſed honorem ſubſtinēti munus inferri minimè debet,nouiſſimè *Capiblanc.in ſingul. 182.incip.* munera poſt *tract. de authorit. Barõ.* latius videndus *Menoch.de arbit.Iud.caſ.564.*

5 Ex quibus omnibus eximius ille vir doctiſſimus genitor meus D. Ioannes Dominicus Nouarius,ob eius inſignes virtute,& qualitates valde præclarus docebat, non potuiſſe per vniuerſitatem Terræ Bernaudi Ioan. Antonium de Vgiano,qui alias exercuerat officium Camerariatus in dicta Terra,ob nominationē factam ab eadem vniuerſitate, & confirmationem Domini Ducis, & ſic exercuat officium honorabile,habēs annexam iuriſdictionem & cuſtodiam nocturnam, cum tot aſtantibus, & militibus ſibi ſubditis non potuiſſe vocari ad munus conſeruariæ, quod non ſolum inferius eſt, ſed nullum habet honorem, cum in ſe contineat exactiones, quare per Curiam præfatæ Terræ Bernaudi fuit interpoſitum Decretum, ipſum Io; Antonium eſſe releuandum ab onere impoſito, & prouidendum, quod tanquam ad maiora vocatus ad viliora munera, deindè nō eſſe cogendum, & ſic alias nos conſulimus in cauſa D. Hieronymi de Frācho,contra Reuerendum Capitulum Terræ Piſticij, volentē imponere onus procurationis menſæ Archiepiſcopalis prefato Domino Hieronymo, qui exercuerat officium maius per prius,refert nouiſſimè *Nouarius Frater Canonicus Neapolitan. in ſuis ſcholijs ad l.maioribus,quemadmodum Ciuil.mun.indic,lib.10,*

6 Tamē vbi fauor Miſerabilium Perſonarum verſaretur aliter omninò eſt dicendū,vt in facto requiſitus de voto reſpondi.Nam cum eſſet deputatus quidam Nobilis à quadam Ciuitate huius Regni,ad regimen cuiuſdam Hoſpitalis vbi omnes Egeni Pauperes recipiebantur, & quia ipſe renuebat ſuſcipere illud munus ſolitū exerceri per alios inferiores, aſſerendo ipſum officijs maioribus in eadem Ciuitate functum fuiſſe, & perſequens non teneri illud exercere contra ipſum vocatiui, & ita ex voto meo fuit exequutum per Mag. Gubernatorem eiuſdem Ciuitatis,qui illum coegit ad exercendum,pro quo facit,nam exempti a muneribus perſonali-
7 bus poſſunt compelli,ſi munera reſpiciant Eccleſiam,vel aliam piam cauſam *Odofred. in l.1. C.de agric.& cenſ.* nouiter *Genuenſ.in practicab. Eccl.quæſt.323.*

SVMMARIVM.

1 *Appellatio eſt prouocatio de minori Iudice ad maiorem.*
2 *Appellatio debet fieri gradatim, alias eſt nulla num. 3.*
4 *Baro habens merum, & mixtum Imperium,poteſt prohibere vaſſallo, ne in derogationem iuriſdictionis vadat ad Priuilegia Regia.*
4 *Iudex ordinarius debet primo adiri,& non ſuperior omiſſo medio.*
7 *Miſerabiles perſonæ poſſunt omiſſo medio appellare.*
8 *Appellatio gradatim debet fieri à Iudice ſeculari ad Superiorem.*
9 *Author declarat Franch. in capit. ſi duobus, §. denique ſub num.11.& 15.de appellat.*

ARGVMENTVM.

Miſerabiles Perſonæ poſſunt omiſſo medio ad Superiores appellare.

Ad ornatum Text.in l. Imperatores, ff.de appellat.

PRIVILEGIVM LXI.

1 Regula firmatur,quod appellatio, quæ eſt prouocatio de minori Iudice ad maiorē, *l.1. §.ſi quis in appellatione,ff.de appellat. & relat.gl.in cap.2.in verb.Officiali de conſuet.in ſexto* latè *Scaccia de appellat.quæſt.2.* debet fieri gradatim non omiſſo medio,*l. Imperatores, ff. de appell. Anan.conſ.2.Socc. reg. 53. Biſignet. deciſ. 21.nu.4.de appellat.Carauit.in tit.Mag. Cur. Vic. 265.num.57.Gaill.obſeruat.110.nu.3. lib. 1. Miſynger.obſeru.67.centur.1.& obſeru.4.centur. 2.* quia iuriſdictiones nō debent confundi,*l.nemo,* & ibi *gl. in verb. Auxilium,C.de iuriſd.omn.iud. Guid.Pap. deciſ.436. Natta conſ.82. num. 4. Roland.à Vall.conſ.58. num. 29. & ſeqq. lib. 2.* & non debet Vaſſallus venire ad Principem per ſaltum, pro conſequenda iuſtitia. *Put. de iudic. in rubr.de exceſ. Baronum erga ſubdit. in verb.an Baro num.4.Scaccia de appellat. quæſt. 7. num. 2.*
3 *in fin.*qui *nu.16.*aſſerit,quod ſi medius, & proximus Iudex omittatur,appellatio, & proceſſus ſunt nulli, ex *Guid. de Suzar. de ordin.iudic. tit.ad quem appelletur num.118.* & quod appellatio iſto caſu non teneat, ſcribit *Luc.Pet. in pract.cap.lib.5.cap.2.ſub n. 16.* & quod non habeat vires,tradit *Miſynger.obſeru.67.cent.41.*

4 Ita quod Baro habens merum, & mixtum imperium, vel cognitionem primarum cauſarum Ciuilium,& Criminalium,poteſt prohibire Vaſſallo,nè in derogationem iuriſdictionis, & Priuilegiorum ſuorum vadat ad Tribunalia Regia,quia in iuriſdictionalibus, ita ſeruatur ordo, nè ad Principem eatur per ſaltum; ſed
5 gradatim pro conſequenda iuſtitia,vnde debet primo adiri Iudex ordinarius, deindè ſuperior

pro-

proximior,& tandem Princeps, *Put. de ſyndic. rubr.de exceſſib.Baron.erga ſubdit.in verb.an Baro n.2.& ſeq.Natt. conſ. 271. lib.2.* dicens quod
6 non debet adiri ſuperior omiſſo medio inferiore per ſaltum,ſed debet adiri gradatim in defectum iuſtitiæ, per viam appellationis, *Frecc.de ſubfeud. lib. 2. auct. 9. & 10.* ſcribens, Regem non poſſe ſe intromittere in cauſis ſpectantibus ad ſuum Baronem,quia Baro exercet iuriſdictionem priuatiuè, *Capyc. deciſ. 130. ſub num.10.Mandoſ.de inhibit. quæſt.123.ſub n. 5.*& vigore *Sacr.Concil.Trident.ſeſſ.21.cap.20.* cauſæ omnes beneficiales debent cognoſci coram Ordinarijs locorum in prima inſtantia, & vide, quę cumulauimus *in praxi elect.fori quæſt.1.à n. 6.cum ſeq.ſect. 1.in noua editione* At Miſerabiles
7 Perſonæ bene poſſunt omiſſo medio,& per ſaltum ad Superiores appellare, vt aſſerunt *Hoſtienſ.& Io. Andr.in cap.fin.de iudic.Butr.in cap. liceat de for.compet. Bertacch. de Gabell. 7.part. 27.Carauit.in rit.M.C.V.19.num.20.Theſſ.deciſ. 177.num.8.Trentacinq.var.reſolut.lib.2.de citationis reſolut.2.num.4.Rebuff.in conſtit.Gallia in tit.de ſentent.prouiſ.art. 3.gl.fin.num. 31.de appellat.art.3.gl.vnic.fallent.3.num.14. Scaccia in ſimili tract.de appellat.d.quæſt.7.nu.113.* qui dicit,quod licet contra hoc ſententiam videantur facere ſcripta *per Franch.in cap.ſi duobus,§. denique in fin.limit.fin.ſub num.11.& ſub nu. 15. de appellat.* dum ipſe ait Eccleſiam, Clericum, vel Miſerabilem Perſonam,non poſſe à Iudice ſæculari appellare ad Papam, & grauatum à Iudice ſæculari,non poſſe talem iniuſtitiā deducere ad Papam, etiam per viam appellatio-
8 nis, cum a Iudice laico ſit gradatim appellandum ad ſuperiorem, tamē teſte eodem Authore eſt recedēdū à firmata noſtra opinione,quia
9 *Franch.* non dicit, quod Mirabilis Perſona nequit appellare omiſſo medio,ſed tantum,quod de vno foro non poteſt tráſire in alium forum diuerſæ ſpeciei,& noſtram opinionem confirmat *Aluar.de priuileg.paup.q.55.n.14.p.1.*

SVMMARIVM.

1 *Aduocati debent dari patentibus,fallit tamen fauore Miſerabilium Perſonarum,vt num.5.*
2 *Officium Aduocatorum eſt publicum,habens annexam dignitatem.*
3 *Aduocati poſſunt cogi ab Officiale, ad dandum conſilium in cauſis,etiam Criminalibus.*
4 *Aduocatus recuſans patrocinium iniūctum alijs præſtare,punitur pœna infraſcripta.*
5 *Aduocati debent patrocinari pro perſonis miſerabilibus gratis.*
6 *Aduocati renuentes pro ipſis patrocinari peccāt*
7 *Aduocatus talium perſonarum in Regno creatur Regio aſſumptu.*
8 *Vaſſallus patrocinans contra Dominum, priuatur feudo, fallit tamen fauore iſtarum miſerabilium perſonarum, vt n.9.*

ARGVMENTVM.

Miſerabilibus Perſonis dantur Aduocati etiam non patentibus, quibus debent gratis patrocinari.

Ad ornatum Text.in l.ne quicquam, §. Aduocatus, ff.de offic.proconſ. & conſtit. Regni incip. lege præſenti.

PRIVILEGIVM LXII.

1 REgula eſt, aduocatos debere dari patentibus, præſertim ſi parentes aſſerant ob aduerſarii potentiam,Aduocatum non inuenire, *vt in l.ne quicquam §. Aduocatus,& §. fin.ff. de offic.proconſ.& l.lege prouidendum, C. de poſtuland. Gail. obſeruat. 43. lib. 1.* vnde *in l. 1. §. Prætor ait il primo,C.de poſtuland.* dicit Prætor, ſi non habebant Aduocatum, ego dabo, *Cappell. Tholoſ.deciſ.481.Reuſner. deciſ.10. n.12.& 13.lib.2.Gregor.ſyntagmat.Iuris lib. 39.ſub nu. 16.& 17.* quibus ipſi Aduocati tenentur inſer-
2 uire cum eorum officium ſit publicum,habens annexam neceſſitatem, *l.ſi cuſtodias, ff. de publ. iudic.gloſ.in l.2.C.de proxim.ſac.ſcrinior. lib. 11.*
3 vbi *Platea* expreſſe tradit,poſſe Officialem cogere Aduocatos ad dandum conſilium in cauſis, etiam Criminalibus, vt etiam habetur per *Rot.in antiq.deciſ.817.Fabr. deciſ.1.lib. 3.tit. 4. tom.1.Papon.arreſt.4.lib.6.tit.4.Gail.* alios referentem *in dict.obſeruat.43.lib.2.* qui ſcribit,im-
4 minere pœnam Aduocato recuſanti patrocinium ſibi iniunctum alijs præſtare, vt foro arceatur, nec amplius patrocinandi munere fungantur, *d.l.prouidendum,C.de poſtuland. Miſyng. obſeru. 32. centur. 3. Guid. Pap.deciſ. 561.*
5 Tamen miſerabilibus perſonis debent dari, & dantur Aduocati,etiam ſi non petantur, *vt in d.l. ne quicquam §.Aduocatos, Bart.in l.4.§. hoc autem iudicium n.1.ff.de damn.infect. Botta conſ.64.num.12.vol.1.Boer. dec. 325.n.1. Cappell.Tholoſ.deciſ.481.Actius de infirmat.part.2. §.Aduocati,n.1.Rebuff.in Conſtit.Gallia art.4. in tit. de ſcut. prouiſ. num. 19. Borrell. de compromiſſ.§.6.gl.3.n.3.* quibus ſalarium dari miſerabiles perſonæ non tenentur,nam in earum fauorem debent gratis patrocinari, *Gloſ.in cap.Statutū, §.inſuper in verb.Pauperes de reſcript.in 6. Scapp.de iur.non ſcript.lib.3.cap.105.num.8.Sot. de iuſtit.& iur.lib.5.quæſt.8.art.5.Papon.arreſt. 4.lib.6.tit.4. Benineaſ. de Priuileg. Pauper.in 1. ſpecial.indic.n.9.Nauar.in ſum.confeſſ. cap. 25.n. 30.Menoch.de arbitr.Iudic.caſ.368.ſub n.4.lib.2. Miſynger.dict. obſeruat. 32. centur.4. Guid. Pap. deciſ.561. Pelag. de plant. Eccleſ. lib.2. cap. 46. Auiles in cap.7.prætor.Gloſ.Audelenar.n.2.Flores Diez de Mena var.quæſt.lib.1.quæſt.8 §. 1.n. 52.Cabed.de eiſ.Luſitan.214.n.7. part.1.Gail.obſeru.43.à n.10.lib.1.Malder.tract.6.cap.3.de inſtit. Rei, & Aduoc. dub. 8. Menchach. de ſucceſſ. creat.*

Digitized by Google

creat.§.2 n.128. Girard. in Epigram. legal. in diſtic.ſchol.64. Maſtrill. de Magiſtrat.cap.22. n. 19. & ſeq.lib.1.

6 Ita quod peccant Aduocati renuentes pro illis patrocinari *D.Thom.2.2. quæſt.71.* vbi pariter *Caietan. Aragon. & Salon. Viu.deciſ. 159.n. 2.cum ſeq. Guazzin.defenſ.reorum defenſ.24.cap. 2.n.8. Caroce.de locat.& conduct.tit. de fruct. & lit.expenſ. quæſt.8. n. 45. Treutler.diſput.Select. par.1.diſput.8. Theſ 1. in Megal. in promptuar. Theolog. moral. in verbo Aduocatus* confirmat ſupradicta, nouiſſimè multò poſt hæc primam æditionem huius tractatus *Aluarez in tract. de priuileg. pauper.part. 1.quæſt. 28. à n.43.44.45. & ſeq.* vbi ad ſaturitatem loquitur, & vide quæ nos reaſſumpſimus *in tractat. de Grauaminibus Vaſſallorum tom.2. Grauam.177.*

7 Vnde ſanctè obſeruatur in Regno noſtro, in quo Aduocatus talium Perſonarum regio ſumptu creatur, qui vita durante Officialis Regius appellatur, *vt in Conſtit. Regni lege præſenti ſub rubr. de dandis Aduocatis pupillis, & alijs miſerabilibus perſonis*, & ibi *Scribentes*, quod ſeruari etiam in Gallia traditur *per Boer.deciſ. 324.n.6.* & idem in Hyſpania, & Germania practicari teſtatur *Addit. ad Guid. Pap. deciſ. 561.* qui aduocatus pauperum, & miſerabilium perſonarum nihil poteſt recipere pro defenſione talium cauſarum, ex diſpoſitione *Rit. Magn.Cur.Vic.19.* vbi latè *Carauit.in Comment.*

8 Et aduertè, quod licet Vaſſallus patrocinãs contra Dominum priuetur feudo, *Gram. deciſ. 80. Afflict.dec.265. n.45. Guid.pap.deciſ.551.ſub n.5.lib.1. Borrell.* alios referens *in ſum. deciſ. in tit.de feud.num.652.& in tit.de Aduocat. offic.n. 85.tom.1.* tamen ſi patrocinatus fuerit pro iſtis
9 Miſerabilibus Perſonis, ex mandato Iudicis feudo non priuabitur, quia vltra quòd concernit fauorem iſtarum Miſerabilium Perſonarum ob coactam præſtitam, & non ſpontaneam aduocationem feudo non priuabitur. *Mandoſ.in tract. ingratitudinum capit.62.col.10. Gail. d.obſeruat. 43.n.7.lib. 1.* quos refert *Borrell.loc. cit.num.87.*

SVMMARIVM.

1 *Miſerabiles Perſonæ poſſunt petere reſtitutionem in integrum. etiam ſi ſint maiores contra ſententiam, in qua ſunt læſi.*

2 *Furioſi, & prodigi habent reſtitutionem. Amplia, vt num.3.& 4.*

5 *Petitio reſtitutionis in integrum impedit exequutionem ſententiæ. Amplia n. 6. Sed viden. 7. & 8.*

9 *Petio reſtitutioni in integrum, quando poſtulatur ab Eccleſia, vel minore, impedit exequutionem.*

ARGVMENTVM.

Miſerabiles Perſonæ habent beneficium reſtitutionis in integrum.

Ad ornatum l. Præſes, ff de Minoribus.

PRIVILEGIVM LXIII.

1 REgula ſit, quod Miſerabiles Perſonæ contra ſententiam, in qua ſunt læſi, poſſunt petere reſtitutionem in integrum, etiam ſi ſint maiores, quia reſtituto in integrum eſt miſerationis ſuffragium, quod his perſonis congruit *per l.Præſes, ff.de minorib.l.5. in princ. ff.rem ratam haber.* & ſic conſuluit *Bal.conſ.465. vol.1.* quem refert, & ſequitur *Reſſub. in Conſtit. Galliæ in tit.de ſentent.prouiſ.art.3.gl.fin.nu.39.* tradit etiam *Sfort.Odd.in ſuo tract.de reſtitut. in integrum quæſt. 3. art. 3.* iuxta quorum opinionem de Anno 1621. conſultus reſpondi in Ciuitate Auerſæ, & alias dum in facto eſſem requiſitus de voto.

2 Vnde meritò videmus, quod furioſis, & prodigis datur reſtitutio, *Bald.in l. ſi infanti num.6. C.de iur.deliber. Cremenſ.ſing.119. Io: Andr. in addit. ad Speculatorum ſuper rubr. de præſcript. verſ. habeatur etiam quæſtio, Barbat. in cap. ex parte num.8 de Conſuetud. Franch.in deciſ. 598. & 672. Odd.de reſtit.in integrum quæſt.1.artic.1.* qui latè hoc examinat, aſſerendo *artic. 2.* idem
3 procedere in alijs perſonis ſimili mentis, vel corporis impedimento detentis, veluti ſurdis, & mutis, qui ſi decipiantur in contractu aliquo ex defectu huius impedimenti lædantur, debent ſiculi minores in integrum reſtitui, *Gloſ.in l.2.C.de curat.furioſ. Soccin.Iun.in l.1.num.5. ff. de verb.oblig.* & ſimiliter Eccleſia hoc Priuilegio fruitur, cum & ipſa reſtituatur in integrum, *l.Orphanatrophos, C.de Epiſ.& Cleric.cap. 1.extra de reſtit.in integrum cap. 1.& 2. eod.tit. in 6.* affluenter *Oddus*, vbi ſupra *artic.4. Maſtrill. deciſ.110.* de quibus omnibus recenter *Imbrian. in ſuo tract.de primo, & ſecundo beneficio*.

3 Nota autem, quod petitio reſtitutionis in integrum impedit exequutionem ſententiæ, *cap. ſuſcitata de reſtit.in integr. Tholoſ. deciſ. 54. Benintend. deciſ. 85. Magon. deciſ. Florent. 13. Theſſ.deciſ.181. Franc.Marc.deciſ.53.par.2. Mobendan. deciſ. 2. de reſtit.in integr.* quos noniter refert *Illuſtriſs.Epiſcop.Ricc.in Collect.deciſ.Collect.188.* etiam ſi cauſa reſtitutionis in inte-
6 grum petita requirat altiorem indaginem, nam ſimiliter impedit ſententiæ exequutionem, vt communiter tenent Doctores, & præcipuè *Imol. Alex. & Ias.in l. 4.§.condemnatum, ff.de re iudic. Caphal.conſ.116.vol.1. Trentacinq.* plures alios referens, & ita, *in Rota Romana deciſum* teſtans *lib.2.var.reſol.in tit.de reſtit.in integr.num.1.* vbi *num.2.* declarat, non procedere quando reſtitutio in integrum malitioſè repe-

titur

Digitized by Google

titur, ex *Afflict. in deciſ. 356. Ancharan. queſt. famil. 41.* & alijs quibus addo *Mìſynger.* ſic decidentem *obſeruat. 48. centur. 1.* de quo meinor fuit *Illuſtriſs. Epiſcop. Ricc.* vbi ſupra, qui alias limitationes adducit, pro vt etiam facit *Trentacinq. loc. mox cit.* qui inter alias fallentias il-
8 lam reportat non procedere ſcilicet in beneficialibus, quia in eius res iudicata debet exequutioni demandari, non obſtante reſtitutione in integrum à maiore poſtulata *Caſſado. deciſ. 1. de reſtit. in integr. Staphil. de litt. grat. & inſtit. fol. 162. Verall. part. 1. deciſ. 330.* vbi ait non proce-
9 dere, quando eſt poſtulata a minore, vel Eccleſia, nam tunc impedit exequutionem.

SVMMARIVM.

1 *Bona fideiconmmiſſo ſubiecta alienari poßunt, fallit tamen fauore miſerabilium perſonarum n. 2. & fauore dotis num. 5.*

3 *Pia cauſa cenſetur excepta in generali probibitione alienationis.*

Res Eccleſiæ alienari poſſunt pro redemptione captiuorum, vel ex alia pia cauſa, ibid.

4 *Eccleſia poteſt cogere poſſeſſorem Domus ſubiectæ fideicommiſſo, vt illam ſibi vendat pro eius ampliatione, licet poſſeſſor non tenetur illam tradere, niſi in tempore quo eſt propriè erigenda Eccleſia, vel amplianda, vt nu. 6.*

7 *Eccleſia non poteſt cogere vicinum ad ſibi vendendum Domum ſuam, quæ eſt antiqua in familia.*

ARGVMENTVM.

Res alienari prohibita, poteſt nihilominus fauore Miſerabilium Perſonarum alienari.

Ad limitationem Text. in l. fin. §. penult. C. commun. de leg.

PRIVILEGIVM LXIV.

1 REgulariter, bona fideicommiſſo ſubiecta alienari minimè poſſunt, vigore *Text. in l. fin. §. penult. C. comm. de lege.*

2 Tamen, cum in facti contigentia quædam Vniuerſitas vellet ædificere Hoſpitale procurandis ægrotis, & hoſpitandis Peregrinis requiſitus de voto dixi, potuiſſe cogere poſſeſſorem cuiuſdam Domus ſubiectæ fideicommiſſo ad illam ſibi vendendam pro tali effectu, ſiquidem certum eſt, tale ædificium Hoſpitalis reſpicere cauſam piam, & fauore Miſerabilium Perſonarum, cum ægroti, & Peregrini inter illas reponantur, (vt ſuo loco dictum eſt) res autem alienari prohibita poteſt nihilominus in piam cauſam alienari, vt voluit *Angl. in l. quidam ita teſtamento, §. vlt. ff. ad Trebell.* ſequitur *Tiraquell. de Priuileg. piæ cauſa Priuileg. 102.* qui in *Priuileg. 130.* probat, quod in generali prohibitione alienationis ſemper intelligitur excepta pia cauſa, *ex Calcan. conſ. 13. col. 3.* quare res Eccleſiaſticas, pro redemptione captiuorum, aut alia pietatis cauſa alienari non eſſe prohibitas apparet *ex Text. in cap. aurum 12. quæſt. 2.* per quem ſic tradit *Bald. conſ. 368. lib. 3.* relatus per eundem *Tiraquell. de Priuileg. piæ cauſæ Priuileg. 103.*

4 Iuuat hanc partem, & facit, nam Eccleſia poteſt cogere poſſeſſorem Domus ſubiectiuæ fideicommiſſo, ad ſibi illam vendendam pro eius ampliatione, vt in facto audio deciſum in Sacro Concilio, & ſcio iudicatum in Curia Epiſcopali Ciuitatis Liciæ, in cauſa Reuerendorum Fratum Sanctæ Mariæ de Conſtantinopoli de Ordine Carmelitano; quod nos latiſſimè comprobauimus *quæſt. forenſ. part. 1. quæſt. 22.* vbi ſcripſimus, hoc eſſe verum, etiam ſi teſtator dum fecit fideicommiſſum in ſpecie prohibuerit fieri alienationem, pro ampliatione Eccleſiæ, vel alterius Pijs loci, vt eſt ibi videre latius, ſequitur *Leo deciſ. Rot. Valenc. 99. tom. 1.*

5 Imò ſi fauore dotis bona fideicommiſſo ſubiecta alienari poſſunt, *vt in l. mulier. §. cum proponetur, ff. ad Trebell. & Autho. res quæ C. commun. de leg.* cum latius adductis *per Coſtam de remed. ſubſidiar. remed. 6. Menoch. conſ. 1. nu. 194. & de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 189.* vbi pluribus relatis fundat, diſpoſitionem *d. Authenticæ* non ſolum procedere pro dotandis filiabus ipſius teſtatoris, quatenus eorum legitima non ſufficeret, ſed etiam omnibus ab ipſo deſcendentibus.

Hinc deſcendit mentionatæ *Auth.* diſpoſitionem non tantum comprehendere filias, & deſcendentes ipſius teſtatoris natas tempore conditi fideicommiſſi, verum etiam non dum conceptas, & naſcituras, proùt ex magis communi, DD. ſententia teſtatur *Theſaur. deciſ. 129. num. 11* quibus addo *Eugen. conſ. 54. num. 20. & ſeq. Menoch. de præſumpt. 189. & Gabball. conſ. 7. num. 20. lib. 2.* quidquid dicant contrarium tenentes relati a *Peregrin. de fideicommiſſ. art. 42. ſub num. 37. & per Milanenſ. deciſ. Sicil. 7. num. 10. lib. 1.* ergo, quando magis ita dicendum eſt fauore Miſerabilium Perſonarum, de quibus agebatur in caſu noſtro, qui iuxta noſtrum votum effectum pepetit de hoc Anno 1622. menſe Auguſti, nam poſſeſſor illius Domus ſua ſponte illam tradidit Vniuerſitati, a qua recipit pretium, quod in emptionem alterius Domus applicauit.

6 Cæterum eſt obſeruandum, vt ille qui cogitur vendere domum ſuam pro ampliatione Eccleſiæ, Seminarij, Hoſpitalis, & ſimiliũ, non tenetur illã tradere multo antequã erectio ipſius Eccleſię, vel Seminarij, ſeù Hoſpitalis initietur vt in facti contingentia requiſiti noſtrum impartiti ſumus votum, quod latiſſimè comprobauimus in *forenſ. quæſt. 18 part. 1.*

Nec

7 Nec à mente tua cadat notare, & aduertere, quod Eccleſia non poteſt cogere ad ſibi vendendam ſua, pro ampliatione domus magnatum, antiquæ in familia, vt decidit Rota Romana in cauſa Romana Palatij de Comitibus lunæ 16. Ianuarij 1612. coram R.P. Damaſceno, & nos latè diſcuſſimus *in quæſt. forenſ. 32. ead. part. 1.* vbi Lectorem remictimus videre, nouiſſimè probat *Aluarez de priuileg. pauper. part. 1. quæſt. 4. §. 4. num.* 176. & nos allegando ſcribit *Reg. Tapia dec. S.C. 7. in fin.*

SVMMARIVM.

1 *Rationes ſunt reddendæ in loco adminiſtrationis geſtæ.*
2 *Electio fori, vel eius variatio non operatur contra Adminiſtratores in reddendis rationibus adminiſtrationis geſtæ.*
3 *Rationes in Regijs Tribunalibus fauore Miſerabilium Perſonarum, quando ſint dandæ.*

ARGVMENTVM.

Stante potentia Adminiſtratorum Miſerabilium Perſonarum, poſſunt cogi ipſi ad reddendas rationes Adminiſtrationis geſtæ in ſupremis Regijs Tribunalibus, & non in locis, in quibus adminiſtrarunt.

PRIVILEGIVM LXV.

1 REgula eſt, vt rationes ſint reddendæ in loco, in quo adminiſtratio geſta eſt, *l. 1. & 2. C. vbi de ratiocin. l. Pretor, §. is etiam, ff. de eden. Auendan. in tract. de exeq. mandat. Reg. cap. 1. num. 16.* fusè *Felic. in tract. de ſociet. cap. 38.* latè *Gratian. deciſ. Rot. Marchiæ* 180. *Caput de Regimine Reipublicæ cap. 7. num. 14. & 26. §. 10.* vbi
2 quod electio, seù variatio fori non operatur contra Adminiſtratores quoſlibet, siuè Tutores ad finem eos extrahendi ad reddendas rationes adminiſtrationis geſtæ, *Paſcal. de Patria poteſt. part. 2. cap. 2. in fin.* modernè *Carlenal.* qui nos adducit *in praxi elect. fori in antiqua edit. in tract. de Iudicijs, & foro competenti lib. 1. tit. 1. diſput. 2. quæſt. 6. ſect. 7. num* 651.

Cœterum ad fauorem Miſerabilium Perſo-
3 narum claudicat, quando Adminiſtratores, qui reddere debent rationes eſſent potentes in loco, quia tunc poſſent cogi ad illas reddendas in Regijs Tribunalibus, ex *Munnoz Eſcobar. in tract. de ratiocinijs cap. 7. à num. 57. cum ſeq.* vbi quod quando rationes ſunt videndæ inter aliquem magnatem, vel aliam perſonam diuitem, & pupillos, ac cœteros miſerabiles ſuffieit allegari Aduerſarij potentiam, ad hoc, vt nullo alio apparente grauamine rationes in Curia Regia retineantur, nec remictantur ad locum adminiſtrationis geſtæ.

Vndè Sacrum Regium Conſilium rationabiliter id ſeruauit in facti contingentia, dum determinauit reddendas eſſe Neapoli rationes per quendam Tutorem Aquilanum ſtâte quod ipſe ibi erat potens, & erat forſitan ſuſpicio fraudis, vt latius reaſſumpſimus in *praxi elect. & variationis fori qu. 34. ſect. 4. in nouiſſima editione*, vbi ad ſaturitatem erit videndum.

Sicquè alias ita vidi prouiſum ad fauorem Marci Antonij, & Scipionis Candioſi contra Marcellum Ramitium.

Cœterum rationes reddendas eſſe ob potentiam Dominorum in Curia a vidua, vel minore, ex *Munnoz de Eſcobar. in tract. de ratiocin. d. cap. 7. à nu. 59. cum ſeq.* moderniſsimè enunciat, *Cabreros de Auendano in Methodica delineatione de metu lib. 2. cap. 6. n.* 102.

SVMMARIVM.

1 *Donatio excedens quincentos aureos debet inſinuari.*
2 *Inſinuatio in Regno an ſit neceſſaria, & vſu recepta, & n. 3.*
4 *Inſinuatio fauore Miſerabilium Perſonarum, piæ cauſæ, & Eccleſiæ non eſt de ſubſtantia.*
5 *Inſinuatio non requiritur in donatione facta pro dote tàm ſi fiat à Patre, quàm ſi ab extraneo, num. 6.*
7 *Amplia etiam in augmento dotis.*
8 *Inſinuatio in donatione propter nuptias non requiritur.*

ARGVMENTVM.

Inſinuatio fauore Miſerabilium Perſonarum non eſt neceſſaria in donatione excedente quingentos aureos.

PRIVILEGIVM LXVI.

1 REgulariter donatio excedens valorem quincentorum aureorum eſt inſinuanda, *l. ſancimus, C. de donat.* fusè in materia præ cæteris ex neothericis *Borrell. in ſumma dec. tom. 3. tit. de inſinuan. donat.* vbi Gallorum, Hyſpanorum, & Sabaudorum iura concordantia adducit.

2 Et quamuis in Regno illam non eſſe neceſſariam probauerit, *Regens de Ponte conſil. 84. vol. 1.* cuius authoritate ducti praxis communiter obſeruauit, quod antea affirmauerant, *Calder. conſil. 1. de donat. Carol. de Graſſ. de Regal. Franc. Iur. 7. Rebuff. in proem. conſtit. Franc. gl. 5. nu. 104. Bocr. in conſuet. Bitur. tit. 4. de donat. §. 2.*

3 Tamen quam recenter mordicus quidem *Reg. Rouit. deciſ. 48.* hanc pungit opinionem, & tutatur etiam in Regno, in quo proceditur ſola facti veritate inſpecta talem inſinuationem eſſe de ſubſtantia.

4 Cœterum omiſſa hac pilea ad noſtrum inſtitutum deueniendo firmata regula claudicabit fauo-

fauore Miſerabilium Perſonarum, nam dona-
tio eis facta, & ſi excedat quincentorum
aureorum quantitatem valebit, ad inſtar va-
let fauore piæ cauſæ, *iuxtà theoricam Bald.*
communi calculo laudatam *in l.illud, C. de*
ſacroſ.Eccleſ.Clar.in §.donatio, quæſt.17. vbi ſo-
cios ſectatores vehit, *Azor.inſtit.moral.lib.11.*
cap.7.part.3.Tiraquell.de priuileg.piæ cauſæ Pri.
uileg.125. Duen.regul.224.limit.6. Leſſ.de inſtit.
& iur.lib.2.cap.19.dub.13.num.109. Luc.de pri-
uileg.Scholar.Priuileg.32 Gomez tom.2.var.cap.
4. num. 10. Rebell. de obligat. inſtit. part. 2.
lib. 18. quæſt. 7. Molin.de inſtit. & iur. tract.2.
diſput.279.num.3. Mantic.de tacit.& ambig.lib.
13.tit.28. Genuenſ.in practicab. Eccleſ. quæſt.69.
num.4.Faber.deciſ.12.de donat. Santarel.var.re-
ſolut. quæſt. 69. num.4. Illuſtriſſimus Epiſcopus
Ricc.collect.deciſ.177.Molfeſ.in ſum.Theolog.mo-
ral.tractat.12. tit.de contractib. cap.17. num.51.
tom.2. Vigellius deciſ.34. cent.2. Faber. deciſ.12.
lib.8.tit.34.

5 Conducit in ſimili, quia in donatione dotis
cauſa etiam ſi excedat dictam ſummam inſi-
nuatio non eſt de ſubſtantia, *l.fin.C.de donat.an-*
te nupt.l.fin. vbi *Gloſ.C.de iur.dot. Duen.reg.224.*
lim.1. Gubert.de ſponſal. & Matrim. tit. de dot.
ſingular. Gabriel.concluſ.1 num.36.de donat.No-
uell. de priuileg.dot. Priuileg.80. Port. concl.40.
lim.6.Gam.deciſ.Luſit.120.213.& 48. Borrell.in
ſumma deciſ. tit.de priuil. dotal. num.216.tom.3.
Peregrin. conſil. 76. num. 35. volum. 1. dicens
6 procedere tàm ſi donatio dotis fiat à Patre,
quàm ab extraneo, præter quam à marito, ſe-
quuntur *Palat.Lop.in rubr.de donat inter vir, &*
vxor.§.50.num.2. Canar.de inſinuan.donat.q.37.
Faber deciſ.6. lib. 3. tit. 10. Idquè procedere in
7 augmento dotis, nè requiratur inſinuatio vo-
luit *Rota apud Seraphin.dec.125.n.7.tom.1.*

8 Et in donatione propter nuptias, nec eſſe
neceſſariam inſinuationem netante nuptias
elicitur, *ex d.l.ſancimus, §.alias, & §.1.bis inſu-*
per, C.de donat. Azor. in ſum. lib.8.tit.53. Pariſ.
conſ.16.n.26.& ſeq.vol.2.Cephal.conſ.598.vol.4.
Maynard. deciſ.Tholoſ.58.lib.2.

SVMMARIVM.

1 *Retentio aſſimilatur compenſationi.*
2 *Compenſatio non datur de debito liquido ad illi-*
quidum, ſed limita, vt n.6.
3 *Sententia lata in beneficium Tutorum in bonis*
Pupillorum, non mandatur exequutioni, ſi Tu-
tores rationes adminiſtrationis non reddide-
rint, & vide nu.5. & 7. vbi idem fauore Miſe-
rabilium Perſonarum concluditur.
4 *Filius poteſt retinere dotem Matris pro ad-*
miniſtratione tutelæ, donec reddiderit com-
putum.

ARGVMENTVM.

Sententia lata in beneficium tutorum in bonis Pupillorum, vel in beneficium Adminiſtratorum rerum Miſerabilium Perſonarum, earum fauore non mandatur exequutioni, ſi Tutores, vel Adminiſtratores rationes non reddiderint.

RIVILEGIVM LXVII.

1 INſtabat quidam Tutor, ſententiam latam
in eius beneficium in bonis pupilli debere,
& eſſe mandandam exequutioni, Aduocatus
autem Pupilli excipiebat, & replicabat eſſe ex-
pectandum redditionem rationis tutelæ, in qua
prætendebat debere eſſe debitorem ipſum Tu-
torem quare requiſitus de voto meo pro Tuto.
re conſiderabam, quod cum prætenſum debi-
tum dictæ tutelæ non ſit liquidum, ſed incer-
tum, donec tutelæ ratio integra non ſit reuiſa,
2 ideò pro eo non debet dari retentio, quæ eſt
quædam compenſatio, vt habetur *per Bart.&*
reliquos in l.diuortio, §.ſibi donationes, ff.ſolut.
matrim. de debito autem illiquido ad liquidum
non datur, & admictitur compenſatio, *l.fin.&*
l.ſi conſtat, C.de compenſat. l.ſi ambo, ff.eodem ti-
tul.Canalc.deciſ.35.num.14.Ludouic.deciſ.Peru-
ſin.15.n.15.lib.1. Menoch.de arb tr.Iud. caſu 14.
num.1. cum alijs adductis *per Graſſ.de except.ex-*
cept.17.nu.56.

3 Verum totum contrarium deinde dixi eſſe
ſcilicet expectandam redditionem rationis fa-
ciendæ per ipſum Tutorem, motus à ſimili *ex*
4 *conſ. Soccin.180.vol.1.* vbi firmat, filios poſſe
retinere dotem Matris pro adminiſtratione
tutelæ, donec reddiderit computum, refert, &
ſequitur *Dec.conſil.439.num.10.* & ambos alle-
gat *Anna ſingul.214.* ergo ſic ſententia poteſt,
& debet ſuperſederi nè exequatur, ſtante quod
Tutor adhùc non dederat rationem admini-
ſtrationis ſuæ, & licet appareat, debitum præ-
fatæ tutelæ non eſſe liquidum, ſed incertum,
donec tutelæ ratio integra nõ ſit viſa, & prop-
terea concludendum videatur, compenſatio-
nem non admicti, & conſequenter ſententiæ
exequutionem eſſe dandam, quia tamen reddi-
tio rationis adminiſtrationis tutelæ poterat
5 fieri in illo inſtanti, & de breui euenit, quod de-
bitum erat de proximo liquidandum, quo caſu
compenſatio admictitur, *l.fin. C. de compenſat.*
Abb.in cap.2.de depoſit. Puteur.conſil.348.nu.6.
Vrſill. ad Afflict.deciſ.121.n.5. Intrigliol.conſ.8.
num.3.Rot.diuerſ.deciſ.253. num.3.deciſ.257.n.5
& deciſ.308.lib.2.par.3. cum alijs nouiter con-
geſtis per *Carocc. de except. except.27. num. 8.*
& ſic iuxtà noſtram ſententiam fuit deciſum in
Mag. Cur.Vic. & confirmatum per Sacrum
Conſilium, ſuperſedendum ſcilicet eſſe in exe-
quutione ſententiæ latæ in beneficium Tutri-
cis, in exitu redditionis tutelæ adminiſtratæ
pro legati conſequutione ſibi relicto à viro, &

I hoc

hoc fuit in cauſa Prudentiæ Scoppæ, cum Bartholomeo de Simeone, & alijs Contutoribus,
6 referente Iudice M. C. V. Nicueſa in menſe Octobris pœnes Caputum Actuarium de anno 1617. & refert *Thor. in ſuo Compend. deciſ. Neap. in verb. exequutio ſententiæ tom. 1.*

7 Quare ex his erit firma regula, quod ſententia lata in beneficium Tutorum in bonis Pupillorum, vel in beneficium Adminiſtratorum, in bonis aliarum Miſerabilium Perſonarum, exequutioni demandari non poteſt, niſi rationes adminiſtrationis factę redditæ fuerint prout ita reſpondi interrogatus de anno 1622. cuidam Patritio Ciuitatis Netironi.

Et iterum cum caſus accidiſſet trutinandus in M.C.V. iuxta prædita fuit practicatum contra Marium de Nobello.

S V M M A R I V M.

1 *Legatum pium non reuocatur donatione omnium bonorum.*
2 *Donatio inter virum, & vxorem non tollitur generali hypotheca.*
3 *Lex ſi vnquam, C. de reuocand. donat. limitatur hic per Authorem non procedere in donatione facta pijs locis.*
4 *Anima cenſetur præpoſita rebus mundanis.*
5 *Legata facta Miſerabilibus Perſonis requirunt ſpecialem reuocationem.*
6 *Apices iuris non ſunt vtendi in cauſis pijs.*

A R G V M E N T V M.

Legata facta Miſerabilibus Perſonis debentur per donatarium omnium bonorum poſt Teſtamentum.

Exornatur doctrina Bartol. in ſuo conſil. 26. & impugnatur Alex. in conſ. 169. lib. 6.

PRIVILEGIVM LXVIII.

1 Regulam firmo, quod ſi teſtator condat teſtamentum, in quo faciat legata miſerabilibus perſonis, & demum poſt aliquot tempus donet alteri omnia ſua bona, cum reſeruatione cauſa teſtandi, non per hoc cenſentur reuocata talia legata facta ipſis miſerabilibus Perſonis, prout ita in facto conſultus de hoc anno 1622. dicebam in quadam cauſa Ciuitatis Sarni, *ex Tiraquell. de priuileg. piæ cauſæ, Priuil. 41.* qui *ex Bart. in conſil. 26.* docet, donatione omnium bonorum non reuocari legatum piũ, quod dictum ſingulare reputauit, *Iaſ. in l. 3. col. 3. C. de legat.* & illud ſequuntur *Cotta in ſuis memorab. in verb. Eccleſia, verſ. 5. Rub. conſil. 95. in fin. Lup. in cap. per veſtras, §. 69. ſub num. 4. de donat. inter vir. & vxor. Maſcar. de probat. concluſ. 1280. num. 113. Illuſtriſſ. Epiſcop. Ricc. in collect. deciſ. collect. 215.* nouiter *Giurba in conſuet. Meſſan. cap. 2. gloſ. 12. ſub num. 18.*

2 Pro cuius opinionis comprobatione adaptatur, quia ſi donatio inter virum, & vxorem, quæ valet ſolo iure ſpeciali, non tollitur generali hypotheca, ſed requirit ſpecialem *Bart. in l. rem legatam in fin. ff. de adimend. legat.* & tantò magis dicendum eſt in legato, quod valet iure communi, quod fortius eſt, *l. eius militis, §. militia miſſus, ff. de milit. teſtam.*

3 Et videmus, *quod l. ſi vnquam, C. de reuocand. donat.* non procedit in donatione facta pio loco, & pro anima, vt de communi teſtantur, *Soccin. conſil. 53. num. 6. lib. 4. Rip. in præfat. d. l. ſi vnquam quæſt. 49.* & de magis communi ſcribit *Gabr. conſ. 2. num. 67. de donat.* & nouiſſimè vide
4 *Genueuſ. in practicabil. Eccleſ. quæſt. 294.* ergo ſi in caſu noſtro, pro quo debemus quoque conſiderare vinculum, & Priuilegium pietatis, & pro anima, cum non ſit veriſimile voluiſſe poſtponere animam iſtis rebus mundanis, ex traditis per *Cottam in ſuis memorabil. in verb. Anima.*

5 Nec debemus ſimpliciter tranſire non faciendo mentionem, quod legata facta talibus perſonis, tanquam pia requirunt ſpecialem ademptionem, & reuocationem.

Qua opinione retenta non me turbat, doctrina *Alex. in cõſ. 169. lib. 6.* qui videtur tenere, quod ad reuocationem legati pij, & pro anima ſufficit generalis omnium bonorum donatio, prout in caſu de quo agitur, nam nihil obſtat, cum ſe fundet tantum in generalibus regulis
6 ademptionis legatorum, quæ ceſſant vbi agitur de fauore piæ cauſæ, Eccleſiæ, vel miſerabilium Perſonarum, quia in his apices iuris attendere non debemus vltra quod communiter eſt recepta noſtra ſententia.

S V M M A R I V M.

1 *Legatum libertatis ſi reperiatur cancellatum, præſumitur caſu deletum.*
2 *Legatum factum piæ cauſæ deletum, præſumitur caſu cancellatum in dubio, & ſic etiam vbi eſt factum Miſerabilibus Perſonis, n. 3.*

A R G V M E N T V M.

Legata facta Miſerabilibus Perſonis, ſi reperiantur cancellata in teſtamento, debentur ſi non conſtat de voluntate Teſtatoris fuiſſe deleta.

Exornatur Text. in l. proximè, ff. de his quæ in Teſtamento delentur.

PRIVILEGIVM LXIX.

1 Regula eſt, quod ſi legata libertatis reperiantur deleta, præſumuntur inconſultè, & caſualiter deleta, quando non conſtat de mandato Teſtatoris, & eius voluntate, ita in-

quam

quam cauétur, vigore *Text. in l. proximè, ff. de bis quæ in teſtament. delent.* vbi *DD.* communiter
2 extendunt ad quamlibet piam cauſam, vt eius fauore in dubio cenſeatur caſu deletum, *Bart. Iaſ. & Aretin. in l. ſi vnus, C. de teſtam. Roman. in Auth. ſimiliter, C. ad l. Falcid. Soccin. regul. 310. Vaſq; de ſucceſſ. progreſſ. lib. 3. §. 26. de fideicommiſſ. ſubſtit.* refert, & ſequitur *Rendin. in ſuo promptuar. receptar. ſententiar. tit. 65. de legat. num. 31.*

3 Ideò, cum fuiſſet factum legatum viginti aureorum ſoluendorum miſerabilibus perſonis in diebus feſtiuis, quod deindè repertum fuit cancellatum, requiſitus de voto dixi, hæredem teneri ad illud ſoluendum, ſtante quod non conſtabat de mente Teſtatoris, illud fuiſſe cancellatum, qui quidem cum eſſet homo bonæ conſcientiæ, ſtatim quod noſtram recepit ſententiám defuncti voluntatem adimpiere cœpit, & hoc de anno 1621. de menſe Auguſti.

Capienda eſt enim coniectura, quæ ſubſiſtentiam talium legatorum, vti ad piam cauſam tendentium gignat, & producat.

S V M M A R I V M.

1 *Conſeruatores Religionum poſſunt cognoſcere de cauſis ciuilibus, ſed non de criminalibus, aut mixtis, n. 2.*
3 *Conſeruatores non poſſunt cognoſcere de cauſis mercedum, aut Miſerabilium Perſonarum.*
4 *Reſeruatio nihil de nouo tribuit, ſed ſolum ius conſeruat.*
5 *Innouatio non tollit ius vetus, & nouum non confert.*
6 *Monaſterium in cauſis mercedum, & Miſerabilium Perſonarum, coram quo ſit conueniendum Author hic declarat.*
7 *Viuere extra clauſtra, qui dicantur.*

A R G V M E N T V M.

Conſeruatores Religionum non poſſunt cognoſcere cauſas Regularium, quas habent cum Miſerabilibus Perſonis, ipſis miſerabilibus Perſonis inuitis.

Exornatur Tex. Sac. Concil. Triden. ſeß. 7. cap. 14. de reformat.

PRIVILEGIVM LXX.

1 REgulariter, poſſunt Conſeruatores Religionum cognoſcere de cauſis Ciuilibus, vt tenet *Moneta in ſuo tract. de conſeruat. Iudicib. cap. 7. nu. 267.* vbi dicit, hoc probari, quia Conſeruatores habent aliquarum cauſarum cognitionem, *ex cap. 1. in fin. & cap. 2. de offic. deleg. in 6. & Concil. Trid. ſeſſ. 14. cap. 5. de reformat.*
2 nec poſſunt cognoſcere de cauſis Criminalibus, vel mixtis etiam eorum, qui eis committuntur defendendi, vt probat idem latè *d. cap. 7. à num. 253.* ſequitur, vt poſſint de Ciuilibus cognoſcere, nam cauſæ, & iudicia, vel ſunt Criminalia, vel Ciuilia, aut mixta, vt apparet ex ſcriptis communiter *per Ciuiliſtas, & Canoniſtas in rubr. de Iudicijs.*

3 Tamen in Ciuilibus cauſis mercedum, & Miſerabilium Perſonarum ipſi ſe intromittere non poſſunt, quia vigore *Sac. Concil. Trid. ſeß. 7. cap 14. de reformat.* in talibus cauſis Clerici ſæculares extra Monaſterium degentes, quomodolibet exempti, etiam ſi certum Iudicem à Sede Apoſtolica deputatum, in partibus habeant coram locorum Ordinarijs, tanquam in hoc ab ipſa Sede delegatis conueniri, & iure medio ad ſoluendum debitum cogi poſſunt, non obſtantibus Conſeruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus, ſequitur *Monet. in d. tract. citat. cap. 7. num. 274.* vbi aſſerit, quod licet talis Decreti mentio fiat, illudque præſeruetur, quaſi quod confirmetur ab eodem Concilio, *d. ſeſſ. 7. cap. 5. de reformat.* ſtatimque ibi decernatur, quod Vniuerſitates generales, ac Collegia Doctorum, ſeù Scholarium, & regularia loca, necnon Hoſpitalia, actu Hoſpitalitatem ſeruantia, & exercentia, ac Vniuerſitatum, Collegiorum, Locorum, & Hoſpitalium huiuſmodi perſona, in citato Canone Concilij, minimè comprehendantur, ex quo illud colligi videmus, quod nequè comprehendantur, *d. cap. 14.* tanquam prædicti Canonis pars quædam ſit. Nihilominus contrarium in hoc verius putat (ſalua tamen Apoſtolica Sedis definitione) cum de interpretando Tridentino Concilio agatur, tùm quia diſpoſitio *d. cap. 14.* quoad cauſas mercedum, & miſerabilium perſonarum pertinet reſeruata dumtaxat videtur in *d. cap. 5.* non autem ab illo robur, aut nouum ius accipere, idquè ex eo ſatis colligitur, quod ibidem ſolùm cauetur, vt præfatum Decretum in ſuo robore permaneat, reſeruatio autem ni-
4 hil de nouo tribuit, ſed ſolum ius anntiquum conſeruat, *vt argum. Text. in l. at qui §. plerique, ff. de Religioſ. & ſumpt. funer. l. minor, §. fin. ff. de euict.* cum adductis *ab Oldrad. in conſil. 214. nu. 3 Becc. conſ. 74. num. 6. Burſatt. conſ. 264. nu. 22. & Surd. in deciſ. 8. num. 25.* tùm quia vbi etiam dicti decreti commemorationem innouationis, aut confirmationis vim habere, tamen, & innouatio ſicut non tollit ius vetus, ita nouum minimè confert, *cap. quia intentionis de Priuilegijs* & confirmatio quamuis robur addat, non tamen extendit, *Alb. conſil. 564. num. 19. Bal. in l. Aduerſarius àd fin. C. ſi aduerſ. vend.* cum adductis *per Dec. in rubr. de confirmat. vtil. vel inutil. num. 3.*

6 Cœterum eſt obſeruandum, quod Monaſterium in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum benè poteſt conueniri coram Conſeruatore ſuo, ſi fortè habeat, non obſtante diſpoſitione Concilij, cum dictum Decretum

quoad Regulares loquatur de degentibus extra clauſtra, vnde non poteſt intelligi de omnibus regularibus alicuius Monaſterij, ſiuè de aliquo Regularium Conuentu, ſed tantum de Perſonis ſingularibus eiuſdem Conuentus, vel Monaſterij, quia non poteſt ſimul vnus Conuentus, ſiuè vnum Monaſterium degere extrà clauſtra, niſi ex aliquo accidenti, ad quod iura minimè reſpiciunt, *l.nam ad ea, ff.de legat.* & ita tenet in terminis, vt aiunt terminantibus *Monet.loco ſuperius relato num.*276. aſſerens *n.*277.
7 in terminis dicti Decreti Sacri Concilij, quod
non dicuntur viuere extra clauſtra Monaſteriorum, qui cauſa prædicationis, confeſſionis, vel elemoſinæ, vel vt iuſta regularia instituta inſeruiat beneficio, alioque ſimili, ſed qui ſpeciali Priuilegio, aut licentia extrà clauſtra domicilium habent, *ex Nauarr.in cap.non dicatis, num.*69.12.*quaſt.*1. *& Rodriq;qu.Regular.qu.*65. *art.*13.*verſ.pro cuius rei explicatione*, quorum opinionem in facto contingenti de anno 1622 cui ſequuti is conſulendo nonnullis Religioſis Ordinis S.Mariæ de Carmelo.

SVMMARIVM.

1 *Teſtatoris voluntas eſt ſeruanda, quia primum locum tenet, & in omnibus dominatur, & amplia num.*3. *&* 5.
2 *Voluutas defuncti totum facit.*
4 *Voluntati defuncti non obtemperans, priuatur omni beneficio.*
6 *Relicta ad certum vſum, non poſſunt ad alium etiam meliorem conuerti, ſed limita, vt num* 9.
7 *Exequutorum poteſtas legibus eſt aſtricta.*
Legatum pro Maritaggio, non poteſt dari pro monacatu, ibi.
8 *Author impugnat Pariſ.conſil.*16.
10 *Legata facta Pauperibus concurrentibus ad Domum Teſtatoris, poſſunt diſtribui Orphanotrophio Miſerabilium Perſonarum.*
11 *Deputata ad certos pios vſus, poſſunt ad tempus ab Epiſcopo conuerti ad alios, & vide num.* 13. *vbi conſilium Authoris reperies, & n.*15. *&* 16.
12 *Redditus Cappellæ pro Miſſis celebrandis, Deputati poſſunt conuerti ad apparatus emptionem pro dicendis Miſſis.*
14 *Exequutor ex iuſta cauſa poteſt commutare formam traditam à Teſtatore, & vide nu.*22. *vbi pulchra babes.*
17 *Difficile æquiparatur impoſſibili.*
18 *Relicta ad vnum vſum Fratribus Mendicantibus, poſſunt per eos ex Priuilegio in alios conuerti.*
19 *Epiſcopus poteſt in ſua Synodo reducere numerum Miſſarum, vbi tenues ſunt eleemoſinæ.*
20 *Author recenſet duas declarationes ad Sac.Concil.Trid. ſeſſ.*25. *cap.*4.
21 *Vicarius Epiſcopi poteſt commutare legatum in vſus pios in alteram cauſam neceſſariam, & vtilem.*

ARGVMENTVM.

Commutatio voluntatis Teſtatoris poteſt ad tẽpus fieri fauore Miſerabilium Perſonarum.

Limitatur Text.in §. diſponat cum concordantibus Authent.de nupt.

PRIVILEGIVM LXXI.

1 REgula eſt clara, & apud omnes conſtat, quod Teſtatoris voluntas, in primis eſt ſeruanda, ea enim tanquam Regina primum locum tenet, & in omnibus dominatur, *l.cum quæſtio in fin.de legat.l.in conditionibus primum locum in princ.de condit.& demonſt.* & tanquam lex omnibus modis ſeruanda eſt, *§. diſponat Auth.de nupt.cap. vltima voluntas* 13. *quæſt.*2. nam voluntas defunctum facit, *l.ex facto, §.rerum autem, ff.de hæred.inſtit.* vndè etiam, quod
2 voluntas defuncti ſit dura eſt ſeruanda, vt reſpondit *Crauett.conſil.*1.*num.*1. & tradit *Soccin.*
3 *iun.conſil.*128. *num.*81. *volum.*1. in tantum
quod voluntatem defuncti ſpernens ſeruare,
4 priuatur omni beneficio, *Authent.hoc amplius*
*de fideicommiſſ.Rolan.à Valle, conſil.*70. *num.*62. *cum ſeq.vol.*1. *Pariſ.conſil.*1 *nu.*57.*& ſeq.vol.*3. qua de cauſa *Bal.in l.precibus, nu.*34.*de impub.*
5 *& alijs ſubſtit.* in illam deuenit ſententiam, vt ſi
in totum ſeruari non poſſit, debeat ſaltem ſeruari quantum poteſt, ſequitur *Roman.conſ.*409. *num.*10.*& Dec.conſil.*50. quos ſequitur *Mantic. de coniect. vltim.volunt. lib.*3.*tit.*3.*num.*6. quo loco plena, (vt aiunt manu) probat volunta-
6 tem Teſtatoris eſſe omninò ſeruandam, adeò
vt relicta ad certum vſum non poſſint etiam in meliorem vſum ab exequutoribus commutari, ex latè traditis *per Natt.in conſil.*7. quibus addimus *Spin. in ſpecul. teſtam. gloſ.*10. *num.*24. *Aufrer.in addit.ad Cappell.Tholoſ.deciſ.*40.*n.*11. *& Genueuſ.in praxi Cur.Archiepiſ.Neap.cap.*24. vbi etiam ſi hæredis acceſſerit conſenſus, quia de ipſius non agitur vtilitate, cui poſſet renunciare, ergo defuncti voluntas eſt ſeruanda, *Card. Tuſc.*273. *num.*11. *lit.E.* nec mirum ete-
7 nim exequutorum poteſtas, adeò eſt aſtricta
legibus voluntati Teſtatoris; *Graff. lib.*2.*deciſ. cap.*53. *num.*10. vt legatum pro maritandis puellis tradi ab eis nec poſſit ingredientibus Religionem, *Bal.in Auth.niſi rogati num.*11.*C. ad Trebell. Bimius conſil.*266. *Lader. conſil.*171. *Lopez in cap.per veſtras de donat. inter vir. & vxor.num.*12. *Raudenſ.deciſ.*44.*num.*13.*Sim.de Petr.de interpret. vlt.volunt. lib.*5.*dub.*2.*nu.*77. *Sanchez de matrim. lib.*1. *diſput.*33. *à num.*29. *Reg. Tapia in Auth.ingreſſi cap.*1.*num.*3. *C.de ſa-*
8 *croſ.Eccleſ.* quos in facto fuimus ſequuti cauendo à *Pariſ. in conſil.*26. *num.*36. *vol.*4. qui contrarium

Digitized by Google

trarium affirmauit, vt etiam ſcripſere *Surd. de alim. tit.1. quæſt.93. num.36. & Muta in Comm. ad capitulum Regis Alphonſi cap.67. num.17. tom.4.*

9 Fauore tamen Miſerabilium Perſonarum,
benè poſſet fieri commutatio voluntatis Te-
ſtatoris ad tempus, vndè dicebam in alia facti
10 contingentia requiſitus de voto, legata facta
Pauperibus concurrentibus ad domum Teſta-
toris, poſſe per exequutores diſtribui Orpha-
notrophio, in quo alebantur miſerabiles per-
ſonæ, ſiquidem cauſa finalis legati eſt adinuen-
tum Pauperum, & maior ratio militat in pau-
peribus, & miſerabilibus perſonis infirmis, qui
in tali Orphanotrophio reperiebantur, *ex Bal.
in l. ſi quis ad declinandum, C.de Epiſc. & cleric.*
vbi docet, quod bona relicta pauperibus in ge-
nere poſſunt dari Hoſpitali, quia ſunt paupe-
res infirmi magis dignitate digni, quàm pau-
peres ſani.

Et eò magis ad ſic dicendum me accinſi, quia in tali Orphanotrophio aderat magna neceſſitas, quo caſu ex veriſimili mente Teſtatoris, poſſe fieri talem conceſſionem præſupponendum eſt, quia ita ſi Teſtator interrogatus fuiſſet, vtiquè reſpondiſſet.

Item, nam accedebat conſenſus hæredis, &
Epiſcopi, & tandem, quia conceſſio illa fiebat
11 ad tempus, & non perpetuo, & deputata ad
certos pios vſus, poſſunt ab Epiſcopo in alios
conuerti ad tempus data cauſa, prout in caſu
noſtro *Genuenſ. in praxi Curiæ Archiepiſc. Neap.
d.cap.24. num.7. ex Soccin.* quem citat *per Text.
in l.1. C.de expenſ. Iud. lib.10.* vbi legatum fa-
ctum Ciuitati ad certos vſus, non poteſt perpe-
tuò deputari ad alios, niſi de licentia Principis,
permittente tamen Præſide ad tempus depu-
tari poteſt, idquè agnouit *Butr. in cap. fin. de te-
ſtam. & Fælin. in cap. cum acceſſiſſent de conſtitut.*
ſcribit, quod legatum pro Anniuerſario, poteſt
vna vice ad aliud expendi, & indè reddit ad ſo-
litum, *Benedict. in cap. Raynutius in gl. reliquit,
num.19. de teſtam.* & Curia Archiepiſcopalis
12 Neap. iudicauit redditus cuiuſdam Cappellæ
pro miſſis celebrandis deputatos, conuerti vna
vice potuiſſe in apparatus emptionem pro
Miſſis celebrandis, vt teſtatur *Illuſtriſſimus
Epiſcop. Ricc. in deciſ.125. part.2.* de quo memor
eſt, *Thor. in ſuo compend. deciſ. d. Curiæ in verb.
redditus Cappellæ.*

13 Quarè meritò alia vice dicebam de anno
1631. legatum pecuniæ ad certum pium vſum
a Teſtatore factum, non ita neceſſarium Ec-
cleſię ab Epiſcopo diſpenſari poſſe, vt in alium
vſum pium magis neceſſarium expendatur,
cuius neceſſitati aliundè ſubueniri nequeat, ex
*Couarr. in cap. tua num.7. de teſtam. Sylua de be-
nefic. part.1. quæſt.6. num.12. Silueſt. in ſumma in
verb. legatum il quarto, num.12. Tabien. in eodem
verbo il ſecondo, nu.2. Marta de iuriſdict. cap.74.
num.10.* quorum opinio comprobat Priuile-
gium noſtrum, & ideò diebus elapſis me con-
ſuliente, quidam Reuerendiſſimus Antiſtes diſ-
penſauit pecuniam legatam pro conficiendo
Calice, poſſe conuerti ad faciendam Plane-
tam.

Obſerua tamen hic obiter, dum ſumus in tali
14 materia commutationis legatorum, quod exe-
quutor benè poteſt, iuſta ex cauſa commutare
formam traditam à Teſtatore, & in alium
pium vſum de Epiſcopi licentia conuertere,
ad *Text. in l. legatum, ff. de vſufruct. legat. l. lega-
tum, ff. de adminiſtrat. rer. ad Ciuit. pertinent. l. fin.
ff. de oper. publ.* latè *Bimius conſil. 266. Menoch.
conſil.1099. num.9. & ſeq. Rot. diuerſ. deciſ.574.
part.1 Villagut. deciſ.31.* ideò ſi pro vſu deſtina-
15 to deſeruire non poteſt legatum iuris, aut fa-
cti impedimento in alios pios vſus Epiſcopi
authoritate commutari poteſt, *l. legatum,* & ibi
*gl. in verb. non licet, ff. de adminiſtr. rer. ad Ciuit.
pertinent. Gui. Pap. dec.556. Mandoſ. de ſign. gra-
tiæ in tit. de commut. vlt. volunt. Peregrin. de fi-
deicommiſſ. art.52. num.160. Raudenſ. d. deciſ.44.
num.17. Car. Tuſc. concluſ.273. nu.8.*

22 Et tandem volo vt ſcias, quod non prohibe-
tur exequutor refragante etiam Epiſcopo le-
gatum pium alterare, & commutare, ſicut alia
per ipſum Teſtatorem diſpoſita illa augendo,
vel diminuendo, prout viſum ei fuerit, ſi exe-
quutori hanc Teſtator conceſſerit facultatem,
Villagut. d. dec.31. num.2. qui aſſerit *num.8.* in
hoc non obſtare *Sac. Concil. Trid. ſeſſ.22. cap.6.*
facultatem dediſſe Epiſcopis, vt ipſi valeant
tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati vltima-
rum voluntatum diſpoſitiones, iuſta, & neceſ-
ſaria ex cauſa commutare ſummariè, & extra-
iudicialiter cauſam ipſam cognoſcendo, ſi ve-
ra inuenerint, quæ ſibi fuerint enarrata, ac
rogata.

Nam decretum hoc procedit, vbi exequutoribus conceſſa a Teſtatore non fuerit ampliſſima diſponendi facultas, & ea alterandi, quæ Teſtator diſpoſuit, aut ſi in alterando diſpoſita à Teſtatore rogatus fuiſſet Epiſcopus ab exequutoribus, vel hæredibus, talem facultatem à Teſtatore minimè habentibus.

Cœterum quando liceat Epiſcopo pias defunctorum voluntates commutare vltra ſuperior adducta fusè quidem pertractant *Monet. de commut. vltim. volunt. cap.5. Illuſtriſſimus Epiſcopus Ricc. deciſ.171. part.4. collectan. deciſ.558. Barboſ. de poteſt. Epiſcop. alleg.83. part.3.* vbi ad ſaturitatem.

S V M M A R I V M.

1 *Prouiſio debet fieri perſonis miſerabilibus lite pendente.*

2 *Pauper quandoque contra veritatem opprimitur.*

3 *Alimenta debentur pauperibus lite pendente, & quare, nu.4.*

5 *Ali-*

5 *Alimenta debentur fratri agenti contra fratrem
ſuper hæreditate, ita etiam vxori agenti con-
tra virum, ſed limita vt num. 7.*
8 *Expenſæ debentur pauperi litiganti.*
9 *Clericus accuſans Prælatum de mala admini-
ſtratione Eccleſiæ, debet expenſas habere.*
10 *Iudex poteſt mandare creditori, vt adminiſtret
expenſas debitori pauperi carcerato ad ipſius
inſtantiam.*
11 *Debitor pauper ſi eſt carceratus, aſportatur ad
domum creditoris, vt ſuis ſumptibus concuret,
alias liberetur.*
12 *Alimenta præſtita actore ſuccumbente, non ſunt
reſtituenda.*

A R G V M E N T V M.

Miſerabilibus perſonis debet fieri prouiſio alimentorum, & litis expenſarum lite pendente.

Ad ornatum text. in l. ſi inſtituta §. de inofficioſo ff. de inofficioſ. teſtament.

PRIVILEGIVM LXXII.

1 REgula eſt, quod inter alias prærogati-
uas, quibus fruntur iſtæ miſerabiles per-
ſonæ, debet eis fieri prouiſio lite pendente,
vt in proprijs, terminis ſcribit *Rebuff. in conſtit.
Galliæ in tract. ſine tit. de ſentent. prouiſional. gloſ.
fin. art. 3. num. 19.* aſſerens *in princ. d. glo. iuſtè* fie-
ri hanc prouiſionem pauperibus, quia dicit
text. in cap. pauper. 11. q. 3. dum non habet, quid
2 offerat in iudicio non ſolum audiri contemni-
tur, ſed etiam contra veritatem opprimitur,
citò violatur auro iuſtitia, nullamque reus
pertimeſcit culpam, quam redimere nummis
exiſtimat, & *Eſaiæ c. 66.* ad quem reſpiciam
(dicit dominus) niſi ad pauperculum, & con-
tritum ſpiritu, & trementem ſermones meos,
& *Dauid Pſalm. 10.* Oculi eius ad pauperem re-
ſpiciunt, ita quod prouidere miſerabilibus per-
ſonis, dummodo ſint pauperes, Iudex omnino
debet, *Annot. ad Statut. Parm. in tit. de rat. ſum-
mar. reddend. miſerab. perſ. fol. 62. verſ. miſerabi-
libus.*
3 Eſt enim in iure cautum pauperibus lite
pendente deberi alimenta, ex diſpoſitione
*text. in l. ſi inſtituta §. de inofficioſo ff. de inoffic.
teſtam.* & ad latiſſimè tradita per *Velaſc. in deciſ.
Luſit. 1. Trentaciuq. variar. reſolut. lib. 1. reſolut.
de alimen. Milanenſ. in deciſ. Sicil. 17. Cueua in de-
ciſ. Aragon. 16. Caual. quæſt. commu. contra com-
mu. q. 734. num. 21. Gratia. in diſcept. forenſ. cap.
55.* fuſius omnium *Caſtill. in lib. 3. controuerſ.
iur. cap. 22. per tot.* vbi materiam benè elucidat
4 *Paſcal. de patr. poteſtat. par. 2. cap. 2.* copioſè re-
center *Aluarez de priuil. pauper. quæſt. 39. par. 1.*
vbi per multa conſarcinauit, ius enim labo-
rantis inopia deperire non debet ex impoten-
5 tia litigandi, proptereaque fratri litem haben-
ti contra fratrem, in petitione hæreditatis
ſunt alimenta miniſtrãda ſi egeat *Guid. Pap. de-
ciſ. 561. Couar. pract. quæſt. cap. 6 Biſignett. deciſ.
2. de indic. Afflict. dec. 11. Rota apud Farinac. de-
ciſ. 907. & 908. Anna ſingul. 25.* & pariter vxo-
ri agenti contra virum, qui ipſam e domo
eieciſſet eſſent interim, ſi egeat alimenta exhi-
benda, vt deciſum referunt *Veſta deciſ. 162. &
167. Afflict. deciſ. 10. Frau. deciſ. 605. Mſinger.
obſeruat. 64. cent. 1. Put. deciſ. 208. part. 1. Verall.
deciſ. 18. lib. 1. Peguera deciſ. 20. Faber. deciſ. 26.
C. de rei vxor act.* nouiter *Mantic. deciſ. 195.* &
moderne *D. Ricc. collect. deciſ. collect. 99. & 433.*
licet ſecus ſit, ſi voluntariè receſſiſſet, vt inquit
Thaniſ. deciſ. 11. & ſequitur *Pontan.* alia refe-
rens *de aliment. cap. 13.* iuxta quorum ſenten-
tiam Ego conſultus reſpondi.
8 Et non ſolum alimenta, ſed & expenſæ litis
debent præſtari iſtis pauperibus, ad latiſſimè
tradita per *Milanenſ. deciſ. Sicil. 18. lib. 1.* abundè
Coler. in ſuo tract. de alimen. cap. 14. lib. 1. nouiſ-
ſimè fuſius materiam tractaus *D. Ricc. in deciſ.
16. part. 1.* vbi ſic iudicatum in Curia Archie-
piſcopali Neap. oſtendit, at etiam Clericus ac-
cuſans Prælatum de mala adminiſtratione
9 Eccleſiæ habebit expenſas, iuxta nouiter tra-
dita per *Genuenſ. in ſuis practicabil. Eccle. q. 175.*
10 Vt etiam Iudex poteſt mandare creditori
vt adminiſtret expenſas debitori pauperi car-
cerato ad ipſius inſtantiam, vt cum alat ad ra-
tionem vnius ducati pro quolibet menſe, & ſic
denariorum viginti pro qualibet die, ſi debi-
tor carceratus eſt vilis, & ignobilis, ſecus ſi eſt
perſona qualificata, & nobilis, quia ſolet taxa-
tio fieri ad rationem carolenorum duorum
pro qualibet die, & ita fuit deciſum in Sacro
Conſilio menſe Februarij 1566. referẽte D. de
Ponte, & ſolet ſic practicari, quod fit ordo cre-
ditori, qui ſubminiſtret expenſas debitori pau-
per carcerato, ſtante paupertate, & quod pri-
ma die compareat ad videndum iuramenta
teſtium examinandorum ſuper paupertate, &
deinde capiatur informatio de ipſa, & conſtito
ſummariè interponitur decretum, quod credi-
tor ſubminiſtret expenſas prædictas alias debi-
tor liberabitur, & ſi incipit ſubminiſtrare,
& poſtea deſiſtit, interponitur aliud decretum
quod continuet alias liberaretur, & ita ſeruari
in M. C. V. teſtatur *Robert. in praxi liquid. in-
ſtrum. in conſid. poſt num. 72. fol. 74. in prin.* & ita
debet intelligi *Anna ſingul. 279. Farinac. in tit.
de carcer. quæſt. 27. num. 149. Surd. in tract. de
alimen. tit. 2. quæſt. 71. & Intrigl. in ſingul. 141.*
& hoc in debitore paupere carcerato non ha-
bente, vnde ſe alere vt ſupra, & ſi hoc reme-
dium nolit adhibere, petat ſe admitti ad miſe-
rabile beneficium ceſſionis bonorum, vt per
Afflict. deciſ. 71. Viu. deciſ. 529. nu. 5. vbi benè de-
11 clarat, quod autem ſi debitor pauper eſt carce-
ratus, & infirmus, ſolet Mag. Cur. obſeruare,

quod

quod aſportetur ad domum creditoris, vt ſuis
ſumptimus illum curare faciat, & ſi creditor
debitorem ipſum infirmum recipere noluerit,
& neceſſaria infirmitate ſubminiſtrare conſue-
uit illum liberare, & licentiare, vt idem *Ro-*
ber. loc. cit. Foller. verſ. notatos capiat in fin. fol.
29. in nouis, & vide quæ diximus in *Foreſ. quæſt.*
9. part. 1. in vltima editione Neap. nec non vide
Apicell. in tutam. pauper. tit. 4. in ceſſ. bonor. num.
48. & tit. de quinquennal. dilat. 3. num. 214.
12 Et aduerte, quod alia alimenta præſtita non
ſunt reſtituenda actore ſuccũbente, vt deciſum
in Curia Archiepiſcopali Neap. teſtatur *Illu-*
ſtriſs. & Reuer. Epiſcop. D. Ricc. in deciſ. 251. p. 2.
& ita alias deciſum in Sacr. Conſil. in cauſa
primogeniti Comitis Cataniæ dicit *Amendol.*
ad Franch. deciſ. 614. Molfeſ. in conſuet. Neap.
par. 5. quæſt. 3. num. 19. & Gratia. diſcept. forenſ.
cap. 236. num. 16. cum ſeq. tom. 3. Franch. deciſ.
614. & ſecundum hanc opinionem iudicatum
refert *Fontanell. de pact. Nuptial. clauſ. 4. gloſ. 18.*
par. 4. num. 99. cum ſeq. tom. 1. Franc. Marc. deciſ.
364. par. 2. Boer. deciſ. 324. num. 4. & ſeq. fusè
Surd. de alimen. tit. 1. quæſt. 124. licet hoc proce-
dere in filij tantum, & non in cæteris extraneis
teneat. *Anna in conſ. 102. num. 9. vol. 2.*

SVMMARIVM.

1 *Miſerabiles perſonæ pauperes ſunt exemptæ à*
collectis, & num. 2. etiam ſi Princeps pro iuſta
cauſa impoſuiſſet nu. 3. & amplia in pauperi-
bus ſua culpa in miſerabilitatem delapſis n. 4.
5 *Res Eccleſiæ poſſunt alienari etiam ad alendos*
pauperes, eorum culpa in paupertate de-
lapſos.
6 *Diſtributiones quotidianæ debentur ei, qui in*
morbum ſua culpa incidit.
7 *Miſerabiles perſonæ habent electionem fori,*
etiam ſi in miſerabilitatem eorum culpa de-
uenerint.
8 *Debitor ſua culpa in paupertate lapſus poteſt ce-*
dere bonis.
9 *Author reprobat duos Modernos, qui errarunt.*
10 *Pauper quis dicatur.*
11 *Pauper quiſque præſumitur, ſed limita vt n. 14.*
12 *Qualitas diuitiarum eſt repugnans naturæ.*
13 *Mutatio non præſumitur, niſi probetur.*
15 *Paupertas probatur per vicinos, & familiares*
deponentes, quod quis non habet, niſi ta-
lia bona.

ARGVMENTVM.

Miſerabiles perſonæ pauperes non ſoluunt col-
lectas.

Ad ornatum text. in cap. 4. extra de cenſib.

PRIVILEGIVM LXXIII.

1 Regula eſt, quod miſerabiles perſonæ
pauperes ſunt exemptæ a ſolutione col-
lectarum, ex diſpoſitione *text. in c. 4. extra de*
cenſib. Franc. Marc. dec. 490. Tepat. varia. iur. ſen-
tent. lib. 2. in tit. de accuſat. miner. verſ. pauperes
quorũ induſtria fol. 325. gloſ. in l. omnes C. de an-
non. & tribut. lib. 10. quam communiter accep-
tari tradit *Annot. ad Statut. Parm. in tit. ration.*
ſummar. redden. miſerab. perſ. verſ. pauper. excu-
ſatur fol. 63. à ter. nouiſſimè *Apicell. in alleg. 6.*
num. 34. vbi, quod pauper quoque Ciuis, qui eſt
2 obligatus ciuiliter ad ſolutionem collectarum,
& impoſitionum factarum in Ciuitate, non te-
netur ad ſolutionem illarum, quando eſt pau-
per qui cum eius arte vix poteſt viuere, ex
Bald. in auth. defunct. num. 11. C. ad Tertull. Roiz
deciſ. 4. num. 283. Marſil. ſingul. 619. Aduerdan.
de exeq. mandat. Regum cap. 14. num. 33. par. 2.
etiam ſi Princeps pro iuſta cauſa impoſuiſſet,
3 *Rouit. in prag. 1. num. 11. de vectigalib.*
4 Amplia procedere talem regulam, etiam ſi
in miſerabilitatẽ earum culpa deuenerint, nam
paupertatis priuilegij gaudere etiam pauperes
ſua culpa in paupertate lapſos, vt poſt alios
voluerunt *Actius de infirmat. par. 1. cap. 36. &*
Vin. in deciſ. 268. num. 8. vbi ſic deciſum, & pra-
cticatum, teſtatur in Sacro Conſilio in Regia
Camera Summariæ, in Magna Curia Vicariæ
& in Regia Audientia Apuleæ, pro qua opi-
nione facit *gloſ. in cap. eorum 12. q. 2.* dum vo-
5 luit, res Eccleſiæ alienari poſſe ad alẽdos pau-
peres, etiam eos, qui in paupertate propria
culpa inciderunt, item ob redemptionem
eorum, qui ob crimina carceribus publicis
opprimmuntur *Bald. in l. illud C. de ſacroſ eccleſ.*
Campeg. de tot. quæſt. 12. par. 3. Alex. in l. quam-
uis ff. ſolut. matrim. Dec. in cap. quæ in Eccleſia-
rum de conſtitu. col. pen. Felin. & Anan. in cap. ſi-
gnificauit de Iudæis.
6 Vndè, diſtributione, quotidianas deberi ei
qui ſua culpa in morbum incidit, poſt alios
ſcribunt *Illuſtr. Epiſcop. D. Ricc. in praxi reſolut.*
441. tom. 2. Monet. de diſtribut. quotid. par. 2. quæſt.
6. à num. 12. Guttierez c anon. quæſt. cap. 1. nu. 14.
lib. 1. Cened. in ſuis quæſt. cap. 1. num. 8.
7 Quare merito beneficium electionis fori
competere iſtis miſerabilibus perſonis, etiam ſi
earum culpa in talem miſerabilitatẽ duene-
rint, docuimus in *praxi elect. & var. fori quæſt.*
33. ſect. 2. & latius quæſt. 66. ſect. 4. in noua edit.
& nos allegando eandem probat opinionem
Aluarez de priuileg. paup. quæſt. 54. num. 8. par. 1.
Carleual. in tract. de Iudic. diſp. 2. quæſt. 6. ſect. 7.
num. 616. vbi pariter nos allegat traduntque
Actius in tract. de infirmat. par. 1. cap. 36. num. 5.
nouiter *Borrell. in ſumm. deciſ. in tit. de iurament.*
perhorreſc. n. 21. vbi alios adducit.
8 Et hinc ceſſio bonorum fieri non prohibe-
tur debitori, qui ſua culpa ad paupertatem
de-

deuenit, vt deciſum in Mag. Cur. Vic. dicit *Seoglion.in prag.3.num.35.de ceſs. bonor.* de quo memor eſt *Thor.in ſuo compend. deciſ. Neapol, in verb.ceſſio bonorum.*

9 Ex quibus omnibus, & alijs, quæ conſulto ommitto cauendum eſt ob opinione illorum, tenentium paupertatem cauſatam culpa ſui operari, vt ammictatur priuilegium paupertati conceſſum, vt fuerunt *Apicell.in d. alleg. 6.nu. 4.& Maur. Arretin.de fideiuſſor.ſect.9.§.42.verſ. inopia num.*4.qui dum firmat, paupertate tam debitoris quam fideiuſſoris euaneſcere fideiuſſionem, hoc tamen declarat non procedere, ſi talis fideiuſſor inciderit in paupertatem ex ſua culpa.

10 Sed pauper quis dicatur, ad effectum de quo ſupra latè diximus *in praxi elect.fori quæſt. 34.ſect.2.in moderna edit.* vbi lectorem remictimus, & vide fusè *Annotat.ad Satut. Parmæ in tit.de ration. redded. miſerab.perſ.fol.* 64. verum non deſinas notare, quod quis dicatur inops, vel pauper, hoc totum Iudicis arbitrio remictitur, ſecundum qualitatem perſonæ, vt ſentit *Rot.Roman. in deciſ.* 202.*num.* 18. *par.*2.in nouiſſimis, modernè ex multorum authoritate ſcribit *Mangil. in ſuo tract. de imput.quæſt.* 138. vbi etiam *num.* 5. affirmat illum dici inopem, qui non habet vnde ſuccurrat illi cauſæ, & effectui, cuius reſpectu appellatur inops, èx *Afflict. in deciſ.* 179. & vide *Cæſar.de Graſſ.in deciſ.1. de ſucceſſ.ab inteſt.* videndus fusè in materia *Aluarez in tract.de priuileg. pauper.queſt.4.& ſeq. par.*1. vbi vſque ad nauſeam omnia habes compilata.

11 Et aduertè, quod pauper quiſque præſumitur, niſi probetur contrarium *l. ſi verò §. qui pro rei ff. qui ſatiſdan.cogant.* vbi *gloſ. Bart. Caſtrenſ.& Angel.* latè *Benincaſ.de pauper.quæſt.* 3. *Cened.* alios cumulans *in collect.* 27.*num.* 13. *par.*1. abundè *Maſcard. de probat.concluſ.*525.& nouiſſimè *Arretin.de fideiuſſor. cap.* 1. *num.* 3. *ſect.* 7. quia qualitas diuitiarum regulariter eſt

12 repugnans naturæ, & ideò non creditur, niſi probetur, eo etiam, quia qui diuitias aſſerit in aliquo, præſupponit mutationem de eo, quod naturaliter euenit, & mutatio non

13 præſumitur, niſi probetur *l. 3.ff.de probat.cap. maiores de baptiſmo. Maſcard.de probat.concluſ.* 178. quod tanto magis procederet, ſi quis niretetur ex aliqua diſpoſitione, lege, & ſtatuto, vt ſe fundaret in diuitijs, nam tali caſu à fortiori paupertas præſumeretur quouſque de deuitijs conſtaret, nec poſſet ſequi legitima condemnatio, niſi perfectè qualitas diuitiarum requiſita à ſtatuto, & diſpoſitione probata fuiſſet, cum talis qualitas expreſſa ab illa diſpoſitione principaliter dicatur cauſa actionis. vt latè poſt alios firmat *Bertazzol.in conſ.crim.* 244.*nu.*3. licet non procedat, quando paupertas eſſet fundamentum intentionis alicuius,

14 puta, quia vellet admicti ad legatum factum pauperibus, tunc enim abſque probatione, pauper non præſumitur, vt in facti contingentia rogatus de voto meo abundè ſcripſi, ſequutus ſententiam diſtinctionis *glo.in cit. l. ſi vero §. qui pro reo,* vbi etiam DD. vbi cum quis diuitem ſe dicit paupertas præſumitur, quando autem pauperem quis recenſet, vt aliquid conſequatur, nullatenus pauper exiſtimatur, niſi probet paupertatem, vt etiam eſt videre pænes *Innoc. & reliquos in cap. ſuper his de accuſat.Roland. à Vall.in conſ.*20.*num.* 19. *Nacta conſ.*343.*nu.*3.*vol.* 2. *Afflict. deciſ.* 377. *col. fin. Bertazzol.conſ.crim.*249.*num.* 1. vbi de communi teſtans, ſubdit non habere locum hoc quando quis adduceret paupertatem excipiendo, vt puta ſi quis ageret contra aliquem, tanquam contra diuitem, & ille exciperet de paupertate, nam ſatis paupertas dicetur, ex quo excipiendo deducitur concomitante legis præſumptione.

15 Vltra quæ nota, quod paupertas probatur per familiares, & vicinos deponentes, quod quis non habet niſi tali bona, & ſi plus haberet ipſi ſcirent *Roman. conſ.* 295. *nu.*9. *Couar.lib.* 2. *variar.reſol. cap.6.num.*8 latè *Gratian.* nouiſſimè *lib.4. diſcept.foreuſ. cap.* 660. vt alios citat.

S V M M A R I V M.

1 *Miſerabiles perſonæ poſſunt ſibi ipſis diſtribuere bona ipſis relicta, vt diſpenſent inter pauperes.*
2 *Nemo ſe ipſum eligere poteſt in beneficialibus.*
3 *Procurator ad reſignandum in fauorem perſonæ per ipſam èligendæ, non poteſt ſe ipſum eligere.*
4 *Exequutor nominans ad diſtribuenda bona inter pauperes poteſt diſtribuere filijs.*
5 *Prior electus ad eligendum pauperes, poteſt eligere ſuos fratres.*
6 *Eleemoſina debet dari propinquis potius, quam alijs.*
7 *Epiſcopus ex duobus præſentandis, debet gratificare conſanguineum patroni.*
8 *Eleemoſyna debet diſtribui pauperibus illius loci, vbi ipſe habebat domicilium, quoties id non declarauit.*

A R G V M E N T V M.

Miſerabiles perſonæ egenæ deputatæ ad certa bona diſtribuenda inter pauperes, poſſunt etiam diſtribuere in ſe ipſos.

PRIVILEGIVM LXXIV.

1 REgula ſit, quod miſerabiles perſonæ egenæ deputatæ ad certa bona diſtribenda inter pauperes, poſſunt etiam diſtribuere in ſe ipſas, cum clarum ſit in iure deputatum ad certa bona diſtribuenda inter pauperes, poſſe etiam

Digitized by Google

etiam diſtribuere in ſe ipſum, vti talem paupe-
rem ſi egeat, *Abb.in cap.cum in iure num.4.verſ.
& hac faciunt optimè de elect. Nauar. in manuali
cap.25.num.12.* latè *Padilla in l. præſes num.12.
C.de ſeruit. & aq. Capra de exequt.vltim.volunt.
membr.6. à num.169. cum ſeq. Pariſ. de reſignat.
benefic.lib.9.quæſt.17.num.120.* nam quamuis in
2 his, quę ſunt ambitioſa veluti in beneficialibus,
nemo poſſit ſe ipſum eligere, *cap.per tuas de iu-
re patronat. cap.fin. de inſtit.* latè nouiter *Illuſtr.
D.Ricc. in praxi reſolut.179.par.1.* & ſic procu-
3 rator ad reſignandum in fauorem perſonæ per
procuratorem eligendæ, non poteſt ſe ipſum
eligere, *Paleott. in deciſ.249. Verall. deciſ.397.
par.2. Pariſ. vbi ſupra num.102. & 103. cum ſeq.
Burſat. conſ.395. num.24.* ſecus tamen eſt in re-
bus non ambitioſis.

4 Vndè exequutor nominatus ad diſtribuen-
da bona inter pauperes, poterit diſtribuere in
ſuos filios, & conſanguineos pauperes fraude
ceſſante, *Abb.in cap.1. num.5. de cohabit.cleric.
& mulier. Iaſ.in l.ſi is qui* la prima, *num.7.ff.de
vulg. & pupill. Lopez in l. 3. in gloſ. in verb. tu-
biere por bien tit.10.par.6. D.Thom.2.2.quæſt.32.
artic.9.* & ibi *Caiet. Mantic.de coniectur. vlt.vo-
lunt.lib.8. art.5. à num.16.*

5 Sic etiam, ſi eſt commiſſa electio pauperum
Priori Fratrum Prædicatorum, poteſt eligere
Fratres ſuos, *Bart.in l.cum quidam num.3. ff.de
legat.2.* vbi latè *addit. lit.G.* & ſic Ego conſului
menſibus elapſis cuidam Reuerendo Priori.

6 Et facit, nam elemoſina debet dari potius
propinquis, quam extraneis *Luc. de Pen.in l.
cenium, C.de annon.ciuil.lib.11. Afflict.dec.289.
in fin.* quos recenſet *Amendol. in addit. ad Fran-
ch.in deciſ.190. num.2.* latiſſimè *D.Ricc. in deciſ.
213.part.2.* vbi meritò refert deciſum in Curia
Archiepiſcopali Neap. Epiſcopum debere
7 gratificare, ex duobus præſentatis æquè ido-
neis conſanguineum patroni, prout ego inter-
rogatus à quodam Reuerendiſſimo Prælato
reſpondi.

8 Hinc alias requiſitus de voto conſulebam,
quod ſi Teſtator non declarat, inter quos pau-
peres ſit diuidenda eleemoſina, diuidi debet in-
ter pauperes illius loci, in quo teſtator habita-
bat, & domicilium habebat, *l.ſi quis ad decli-
nandum, & l.nulli, C.de Epiſc. & cler. gloſ.in cap.
ſi pater in verb.pauperes de teſtam.in 6. Marſil.in
l.fin.nu.168. ff.de iuriſdict.omn.iud.* latè *Menoch.
de præſumptio.lib.4. præſumpt.125.* affluentèr
Mantica de coniect. vltim. voluntat. lib. 8. tit.5.
ſicque pluries tempore meo in diuerſis Regio-
nibus vidi practicari, & nouiſſimè me conſu-
lente fuit practicatum in Ciuitate Viciçquenſi.

SVMMARIVM.

1 *Aequitas quidnam ſit.*
2 *Iudex debet habere aequitatem ante oculos.*
3 *Rota Romana ſolet aequitatem ſequi.*
4 *Iuris ciuilis æquitas, vel rigor iuris canonici de-
beat ſeruari.*
5 *Dies de iure ciuili eſt attendendus.*
6 *Aequitas quando non attendatur, & num. 10.
& 12.*
7 *Iudex non debet eſſe clementior lege.*
8 *Aequitas dependens à legibus, & viris pruden-
tibus attenditur.*
9 *Statutum licet durum eſt ſeruandum.*
11 *Regula vt diſpoſitum in genere habeat locum in
ſuis ſpeciebus quando procedat.*
13 *Aequitas fauore Eccleſiarum, & Eccleſiaſti-
corum eſt ſeruanda, ſed abſque tertij præiu-
dicio.*

ARGVMENTVM.

Aequitas in cauſis Miſerabilium Perſonarum
præfertur rigori ſcripto.

*Ad limitationem Text.in l.qui proſpexit,
ff.qui, & à quibus.*

PRIVILEGIVM LXXV.

1 Regulariter, æquitas, quæ eſt iuſtitia, dul-
core miſericordiæ temperata, taliter, &
vt iuſtitiæ pars dicatur *D. Thom. 2. 2. quæſt.80.*
rigori præfertur, *l.placuit, C.de iud. cap. fin.de
2 tranſact.* ita vt Iudex ſemper debeat præ oculis
dictam æquitatem habere, *l.quod epheſi,* & ibi
*DD.ff.de eo quod certo loco, Cappella Tholoſ.dec.
261.num.5. Rot.in nouis deciſ.1.num.5.de rerum
3 permutat.* & illam ſequi ſolere *Rotam Romanam*
fatetur *Ludouiſ. deciſ. 60.* cuius arbitrium ſem-
per operatur, vt relicto vtroque extremo ri-
goroſo æquitas ſeruetur *Bal. conſil.117. num.4.
lib.1. Rota in recent.deciſ.506.num.1. par.2.* quæ
in *deciſ.483.num.7.ead.par.2.* voluit æquitatem
intrare contra eum ad cuius manus pretium
rei alienæ peruenit, & multa nouiſſimè con-
gluerat, *Vrſellius in examine concluſ.legalium in
verbo æquitas concl.66.*

4 Hinc deſcendit ampliatiuè, quod ſi ius ciuile
diſponat ęquitatem, & ius canonicum diſponat
rigorem iuris ciuilis æquitas attendenda ve-
niat *Archidiac. in cap. quod à partibus 85. diſt.*
5 exemplificans in clerico iurante ſoluere tali
die, quod ſit attendendus dies iuxta tramites iu-
ris ciuilis, ad *Tex.in l.more maiorum, ff.de ferijs,*
nam æquius eſt iure canonico.

6 Cœterum nuper adducta regula inter cæte-
ras, quas patitur limitationes, illa pariter com-
muni calculo eſt recepta, nempè quando rigor
eſſet ſcriptus æquitas autem non, tunc enim at-
tendi debere rigorem excluſa æquitate patet,
in *l. proſpexit, ff.qui, & à quibus, l.1.* & ibi *DD.
C.de legibus Cappella Tholoſ. cit.deciſ.261. Grat.
forenſ.diſcept.tom.2. cap.254.nu.9. Card. Mantic.
deciſ.148.num.3.*

7 Non debet inquam eſſe Iudex clementior

lege, *§. oportet Auth. de Indic.* & nunquam æqui-
tas non ſcripta tanquam in cerebro quorum-
cumque conſiſtens, patitur vt ſcilicet illi quod
ſomniant æquum putent, vt ait *Grat. in diſcept.*
forenſ. cap. 639. n. 25. & 27. lib. 4.
8 Sed ea attenditur, quæ ex legibus, & iuris
prudentibus ſumitur, & propterea videmus,
quod quamuis extet ſtatutum præcioſum licet
9 ſit durum, & rigoroſum, tamen eſt ſeruandum
nulla habita conſideratione æquitatis non
ſcriptæ, quia tunc ea non dicitur æquitas tan-
quam ex motu, & affectione contra ius ſcrip-
tum dependens, & ſic non ſequenda, imò per
Iudices eſt euitanda, alias nihil reperiretur
certum, & perpetuum in iure noſtro ſi quibuſ-
libet liceret extorquere ſtatum cauſarum, &
illum ad imaginariam, & abuſiuam æquitatem
reducere refert, & ſequitur, *Vrſell. cit. concluſ.*
66. num. 21. dicens *nu. 22.* nec procedere quan-
do æquitas eſſet ſcripta in genere vt eſt nemi-
nem locupletari debere cum alterius iactura,
Rigor verò eſſet ſcriptus in ſpecie veluti dici-
tur in vſucapionibus, & præſcriptionibus ca-
ratione, ne dominia ſuper incerto vagentur, in
quibus enim terminis rigor æquitati præfer-
tur, veluti ſit ſpecies generi, vt optimè proba-
tur in *l. 1.* vbi *DD. ff. de vſucap.* iuncta *l. nam hoc*
natura vbi *Bart. ff. de condit. indebit. Dyn. in reg.*
poſſeſſor. de reg. iur. Ioann. Andr. in cap. fin. de ſo-
lut. & Roman. in l. in inſulam in 7. col. ff. de verb.
oblig. & Rot. dec. 1. de rerum permut. in nouis ſub
n. 1. verſ. in tertio dubio, & num. ſequ. licet iſtud,
quod fuit dictum de ſpecie generi derogante
procedat in illis terminis, in quibus gerat, &
vbi ſpecies ſuper eodem iure concurrunt, &
ſecus ſi ſuper diuerſo, vt voluit, *Rot. in vna*
Vrbenetana fructuum veteris 11. Ianuarij 1602.
coram Eminent. Card. Lancellotto, & tutatur *Ro-*
lan. conſ. 8. n. 38. & ſeq.
Cuius diuerſitatis ratio ſuaptè illa aſſigna-
tur, quia quando ſpecies non eſt contraria
11 generi, tunc intrat illa regula, vt ſcilicet diſpo-
ſitum in genere habeat etiam locum in ſuis
ſpeciebus, quia genus ſpecies ſub ſe comprehē-
dit, & ſic in iſtis terminis generi non derogatur
per ſpeciem, at ſecus ſi è conuerſo, vt fuit di-
ctum a *Rot. in Mediolanen. Decimarum 9. Iunij*
1610. coram Pirouano quę eſt apud *Farinac. dec.*
291. num. 7. & 17.
12 Fauore autem miſerabilium perſonarum in-
ſurgit priuilegium, vt ęquitas pręferatur rigori
ſcripto niſi tamē in tertij redundet præiudiciū.
13 Sumit robur hæc opinio ab illo ſimili, quia
videmus fauore Eccleſiarum, & Eccleſiaſtica-
rum perſonarum æquitatem eſſe ſeruandam,
& non rigorem ſcriptum, dummodo non fiat
alteri præiudicium quoad intereſſe *cap. 1. de*
dolo, & contumac. ibi *in Eccleſiaſticis, & negotijs*
rigor, & diſtrictio iuris non requiritur, ſequitur
nouiſſimè *Genuenſ. in ſuis practicabil. Eccleſiaſt.*
quæſt. 176. in fin. aſſerens eſſe valdè notandum.

SVMMARIVM.

1 *Inſtantia in ciuilibus durat triennio, & in crimi-*
nalibus biennio.
2 *Inſtantia datur etiam in cauſis ſummarijs.*
3 *Inſtantia non perimit in cauſis Miſerabilium*
Perſonarum.
4 *In cauſis Miſerabilium Perſonarum iudicandum*
eſt ſecundum Ius canonicum.
5 *Inſtantia non perit de Iure canonico.*

ARGVMENTVM.

Inſtantia in cauſis Miſerabilium Perſonarum,
nunquam perimit.

Ad ornatum Text. in l. properandum l. de indic. Rit.
M. C. V. 244. & Pragmat. Regni 1. de Inſtan-
tia cauſæ non reſtituenda.

PRIVILEGIVM LXXVI.

1 Regulariter, inſtantia in ciuilibus durat
triennio, in criminalibus verò biennio,
l. properandum, l. de iudic. l. fin. C. vt intra cert.
temp. extant Rit. M. C. V. 244. & Pragm. Regni 1.
incip. inſtantia ſub rubr. de inſtant. cauſ. non reſti-
tuen. vbi *Nos* latè diximus *in collectan. deciſ.* tra-
duntque poſt alios *Afflict. deciſ. 346. ſub num. 2.*
Gui. Pap. deciſ. 220. num. 30. Capyc. deciſ. 206. n. 1.
Gramm. vot. 31. Miſinger. obſeruat. 44. cent. 3.
Franch. deciſ. 250. num. 1. Peregr. de fideicommiſſ.
art. 53. num. 17. latè in materia *Trentacinq; var.*
reſol. lib. 2. reſolut. 3. de indic. fusè nouiter *Bor-*
rell. in ſumm. deciſ. in tit. de inſtant. cauſar. fol. mihi
2 *300. tom. 1.* vbi præcipuè ampliat inſtantiam
dari etiam in cauſis ſummarijs, quia quanto
ſunt magis ſummariæ, eò citius ſunt expedien-
dæ, ex *Panorm. Andr. Barbat. & Aretin. in cap.*
venerabilis de iudic. Alex. conſil. 50. vol. 2. Bart.
in deciſ Bonon. 30. num. 3. Coſta de remo. ſubſidiar.
remed. 94. num. 25. Cauagnol. in decret. Montis-
ferrat. Decre. 2. §. 10. num. 7. & 8. Burſat. conſil. 2.
num. 3. vol. 1. Mandel. conſil. 96. num. 7. Balb. deciſ.
392. Amic. conſil. 66. num. 4. Aſin. in praxi iudic.
in princ. cap. 3. n. 42.
3 Tamen in cauſis miſerabilium perſonarum,
nunquam perimit inſtantia, ſed ſemper proce-
di poteſt, vbicunque tamen ſunt actrices, &
non rei.
4 Aſſignatur huius concluſionis ratio, nam in
cauſis talium Miſerabilium Perſonarum in
vtroque foro iudicandum eſt, ſecundum ius ca-
nonicum, etiam quod contradicitur ciuili, vt
per *Alex. in addit. ad Bart. in l. priuilegia in verb.*
cui ſtandum, verſ. adde, C. de ſacroſ. Eccleſ. vbi
alios allegat *Felyn. in cap. in cauſis col. 1. de teſti-*
bus, Marant. in pract. in tit. de ordin. indic. part. 3.
num. 76. Neuzan. in Sylua Nupt. lib. 6. num. 44.
cum alijs, quos retulimus ſupra in *priuileg. 35.*
5 vbi habeas videre, ſed de iure canonico non pe-
rit

rit inſtantia, *cap. penult. & fin.* vbi omnes *Canoniſtæ de iudic. Innoc. in cap. conſuluit de offic. Deleg. Anchar. in cap. ſicut num. 2. de appellat. Alex. conſil. 26. vol. 3. Couarr. in cap. quamuis de pact. Bonacoſſ. in commun. opin. crimin. §. inſtantia, par. 1. Scrader. de feu. par. 9. cap. 7. num. 157. volum. 1. Vant. de nullit. ex defect. iuriſdict. num. 126. Verall. deciſ. 362. num. 4. part. 2. Caſſador. deciſ. 4. n. 4. vt lit. non conteſt. Gomez in regul. de Annal. q. 44.* cum alijs copioſo calamo exaratis, ac traditis per *Borrell. vbi ſupra num. 18.* ergo in caſu noſtro inſtantia non poteſt perimi, vt conſiderat *Trentacinq; variar. reſolut. iur. lib. 2. reſol. 9. nu. 5. in fin. de iudicijs.*

Cœtera autem in materia conglomerauimus in *collect. deciſ. ſuper pragm. ad rubric. de inſtant. cauſ. non reſtitue.* vbi erit videndum in moderna editione Neapolitana.

SVMMARIVM.

1 *Miſerabiles Perſonæ ſunt immunes à ſolutione ſportularum.*
2 *Copia proceſſus abſque ſalario debet dari pauperi appellanti.*
3 *Notarij debent remictere ſportulas ſibi contingentes ex actis factis miſerabilibus perſonis, & Iudices poſſunt eos cogere ſub pœna priuationis officij.*

ARGVMENTVM.

Miſerabiles perſonæ non tenentur ſoluere ſportulas Iudicibus, & Actuarijs.

Ad ornatum text. in l. nulli, §. poſt vnius verò, C. de Epiſc. & cler. & conſtitut. Regni lege præſenti.

PRIVILEGIVM LXXVII.

1 REgulam firmo, quod Miſerabiles Perſonę
ſunt immunes a ſolutione ſportularum
Iudicum, & Actuariorum, vt apparet ex diſpo-
ſitione *Text. in l. nulli, §. poſt vnius vero* ibi (*&
gratis, & ſine vllo diſpendio prædicta geſta confi-
ciantur*) *C. de Epiſc. & cler.* & vide *conſtitut. Re-
gni quæ incip. lege præſenti glo. in l. iam dementis,
C. de Epiſc. audient. Archidiac. in cap. pauper 11.
quæſt. 3. Maſuer. in ſua praxi in tit. de expenſis
num. 11. Afflict. in conſtit. Regni appellationum
tempora notab. 5. Couar. pract. quæſt. cap. 6. num. 4.
Niger in clem. de vit. & honeſt. cleric. num. 33. Re-
buff. in conſtit. Galliæ in tit. de ſentent. prouiſ. art. 3
gloſ. fin. verſ. 8. Gui. Pap. deciſ. 561.* vbi refert ſic
ſeruari in Curia Parlamēti Delphinalis, *Troyſ.*
2 *in rit. M. C. V. 290. num. 10.* vbi quod pauperi ap-
pellanti, debet dari copia proceſſus ſine ſalario,
quia non debet dari afflicto afflictio.
3 Quod adeò verum eſt, vt procedere nedum in
ſportulis Actuarijs conceſſis, ſed etiam in qui-
buſcunque Notarijs, fatetur *Roman. in l. ſi verò,
§. de viro, ff. ſolut. matrim.* de quo memor eſt *Ca-
rauit in Rit. M. C. V. 19. ſub num. 18. verſ. ſecundum
eſt, Annotat. ad Statut. Parmæ in tit. de ration.
ſumar. reddend. miſerab. fol. 62. àter. verſ. & No-
tarij acta,* vbi quod Iudex eos cogere poterit
ſub pœna priuationis officij.

SVMMARIVM.

1 *In dubio iudicandum eſt pro Miſerabilibus Perſonis.*
2 *Pauperibus eſt ſuccurrendum præcipuè in iudicialibus, in quibus vt plurimum opprimuntur.*
3 *Iudicari debet in dubio in fauorem Eccleſiæ. Eccleſia debet ab omnibus defendi ibidem, & haberi in honore n. 4.*
5 *In dubio pro pia cauſa eſt iudicandum.*

ARGVMENTVM.

In dubio iudicandum eſt in fauorem Miſerabilium Perſonarum.

PRIVILEGIVM LXXVIII.

1 REgulam firmo, in dubio iudicandum eſſe
pro Miſerabilibus Perſonis, vt tradit
*Sylua nuptial. lib. 6. quomod. iudic. pro commun.
num. 27.* & ſequitur *Caranit in Rit. M. C. V. 19. ſub
num. 18. verſ. quartum,* reſpicit enim pietatem
2 iudicare pro cauſis iſtarum, præcipuè ſi ſint
pauperes, & egeni, quibus ſemper ſuccurrere
debemus præcipuè in iudicialibus, in quibus vt
plurimum dum non habent quid offerant, non
ſolum audiri contemnuntur, ſed etiam contra
veritatem aliquando opprimuntur, *Caballin. in
milleloq. 676.* vndè in dubio Iudex pro paupere
etiam indicijs, & argumentis iudicare debet,
*Caſtr. in l. qui filium, §. Sabinus, ff. ad Trebell. Butr.
in cap. in noſtra de teſtibus Matheſil. de elect. opin.
num. 5.*
3 Et ſicuti in dubio iudicandum eſt pro iſtis
perſonis, ita in dubio pro Eccleſia pariter eſt
decidendum cum Eccleſia ſemper debeat ab
omnibus defendi, vt nouiſſimè teſtatur *Molfeſ.
conſil. 13. num. 38. poſt comment. ad conſuet. Neap.*
4 & in maximo eſt habenda honore, *Genuenſ. in
in practicabil. Eccleſ. quæſt. 611. Illuſtriſſimus
Epiſcop. D. Aloyſ. Ricc. in deciſ. Curiæ Archiepiſc.
Neap. 171. par. 1.*
5 Congruit pro mantiſſa huius opinionis, nam
in dubio pro pia cauſa eſt iudicandum, vt per
*text. in l. ſunt perſonæ in fine, ff. de relig. & ſumpt.
funer. cap. fin. de re iudic. Alex. conſil. 121. lib. 2.
& conſil. 71. num. 4. lib. 6. Anchar. conſil. 46. nu. 2.
Calcan. conſil. 107. num. 6. cum ſeq.* moderniſſimè
obſeruat *Barboſ. in tract. de Iure Eccleſiaſt. vni-
verſal. lib. 2. tit. de priuileg. Eccleſ. & piorum lo-
corum cap. 23. in fine.*

SVMMARIVM.

1 *Canones debent ſeruari in cauſis Miſerabilium Perſonarum, ſi leges variant ab ipſis.*
2 *Cauſæ Eccleſiaſticæ debent terminari ſecundùm Canones.*
3 *Ius Canonum eſt æquius iure ciuili.*
4 *Opinio æquior tenenda in conflictu opinionum.*
5 *Aequitas præfertur rigori.*
6 *Aequitas eſt certior modus interpretandi leges.*

ARGVMENTVM.

In cauſis Miſerabilium Perſonarum ſi leges variant a Canonibus, debent ſeruari Canones pro ipſa etiam in foro ſæculari.

PRIVILEGIVM LXXIX.

1 REgula ſit, quod in cauſis Miſerabilium
Perſonarum ſi leges variant a Canoni-
bus debent ſeruari Canones pro ipſis etiam in
foro ſæculari, ita *Butr. & Imol. in cap. Clerici de
iudic. Felyn. in cap. ſignificantibus num. 9. extra
de offic. & poteſt. Iudic. Deleg.* quos refert, & ſe-
quitur *Trentacinq; var. reſolut. lib. 2. reſolut. in
fin. verſ. nota etiam*, quibus addo *Abb. in cap. in
3. de conſtit. Benincaſ. de paupert. quæſt. 5. num. 31.*
nouiter *Mart. de iuriſdict. cap. 21. num. 14. part. 2.
Annotat. ad Statut. Parmæ in tit. de ration. ſum-
mar. reddend. miſerab. perſon. fol. 62. àter. verſ. &
ſi leges diſcrepant.*
2 Vt etiam cauſæ Eccleſiæ in quocunque iu-
dicio Eccleſiaſtico, vel ſæculari, iuxta Canones
determinari debent, *Imol. in cap. relatum il pri-
mo de teſtam. notab. 2.* vbi de communi teſtatur,
nouiſſimè refert, & ſequitur *Gennen. in ſuis pra-
cticab. Eccleſ. quæſt. 176.*
3 Ratio autem principalis regulæ à nobis fir-
matæ eſſe poteſt, quia ius Canonicum eſt ma-
gis placidum, & non tam rigoroſum, prout ſunt
leges ciuiles, & clarum eſt, quod in conflictu
4 opinionum, & ipſarum varietate, ſi commodè
fieri poteſt ſemper pro æquitate, contra rigo-
rem pronunciandum eſt, benigniorquè opinio
præferri debet, iuxta *l. ea, quæ, §. in re dubia, ff.
de regul. iur. l. ſi fuerit in fin.* ibi hoc valere, hoc
benignum eſt, *ff. de legat. 3. l. proximè, § in re
dubia, ff. de his quæ in teſtam. delent. Natta conſil.
136. num. 136. n. 10. Menoch. conſil. 401. nu. 319.
Cauall. in præfat. quæſt. num. 41. & 42.* latè *Neui-
zan in Sylua Nuptial. lib. 5. num. 68. Farinac. in
pract. crimin. lib. 1. quæſt. 27. num. 116.* æquitas
5 namque præfertur rigori, *l. placuit, ff. de iudic.
Iaſ. in l. ſtipulati ſumus, §. ſequitur notab 4. ff. de
6 verb. obligat.* æquitas eſt omnium plenior, &
certior modus interpretandi leges, vt inquit,
*Bal. in l. defunctus, C. de ſuis, & legitim. hæred ex
text.* vbi notant omnes *Canoniſtæ in cap. fin. de
tranſact. Felyn. in cap. ex parte il ſecondo, num. 3.
de offic. Deleg.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex ſuperior, non data negligentia Iudicis inferioris, non poteſt ſe intromittere in cauſis illi debitis.*
2 *Epiſcopi authoritas, quando deuoluatur ad Archiepiſcopum, & n. 3.*
4 *Delegatio facta ad inſtantiam Miſerabilium Perſonarum, non data negligentia Iudicis ordinarij non eſt nulla, ſed habebit effectum poſt negligentiam.*

ARGVMENTVM.

Delegatio facta ad petitionem Miſerabilium Perſonarum, etiam non data negligentia Iudicis ordinarij, habet ſuum effectum.

Ad ornatum Text. in cap. licet ex ſuſcepto de foro compet.

PRIVILEGIVM LXXX.

1 REgula eſt, quod non data negligentia
Iudicis ordinarij, Iudex ſuperior partes
ſuas interponere nequit, *ex cap. licet èx ſuſcepto
de foro compet.* & iuxta tradita *per Quarant. in
ſumma Bullar. in verb. Archiepiſcopi authoritas*
2 *nu. 21.* vbi firmat, tunc Epiſcopi authoritatem
deuolui ad Archiepiſcopum, quoties Epiſco-
pus eſſet negligens, *gloſ. in cap. paſtoralis in
princ. de offic. ordin. in cap. ſicut olim de accuſat.
& in cap. 1. de ſupplen. negligend. Prælat. Hoſtienſ.
in ſumma de offic. ordin. ſub num. 7. Abb. in cap.
quanto num. 6. eod. tit. Franch. in cap. venerabili-
bus, §. ſanè de ſent. excomm. in 6.* ita quod Ar-
3 chiepiſcopi authoritas, tunc valet exequi in
ſubiectos Suffraganei, ſi Suffraganeus negligit
facere iuſtitiam, vt de communi teſtatur, *Abb.
in cap. graue, num. 9. de offic. Deleg. Afflict. in cap.
imperialem, § præterea, num. 33. de prohib. feud.
alien. per Feder.* nouiſſimè *Illuſtr. D. Ricc. in an-
not. ad Rit. Cur. Archiep. Neapol. rit. 19.*
4 Tamen fauore miſerabilium perſonarum
delegatio facta ad inſtantiam, & petitionem
earum, etiam non data negligentia Iudicis or-
dinarij, non eſt nulla, ſed habebit effectum poſt
negligentiam, ita in noſtris proprijs terminis
tradit *Rebuff in conſtit. Galliæ art. 3. gloſ. fin. in tit.
prouiſ. ſenten.* & habetur per *Carau. in rit. M. C. V.
19. nu. 20. circa fin.*

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi ſunt Protectores orphanorum, viduarum, pupillorum, & aliarum Miſerabilium Perſonarum, imò totius Vniuerſitatis, num. 2. & eorum paternam curam gerere debent, n. 6.*
Vniuerſitas comprehendit pupillos, viduas, & cæteras perſonas miſerabiles, ibid.
3 *Vniuerſitas habet electionem fori.*

4 *Epiſ-*

4 *Epiſcopus poteſt appellare pro Vniuerſitate.*
Cura boni publici incumbit Prælato ibidem.
5 *Epiſcopus debet procurare extinctionem litium Vniuerſitatum, & Miſerabilium perſonarum.*
7 *Epiſcopi debent habere curam expoſitorum.*

ARGVMENTVM.

Miſerabiles Perſonæ habent Epiſcopos in earum Protectores.

PRIVILEGIVM LXXXI.

1 REgulam firmo, Epiſcopos eſſe Protecto-
res orphanorum, viduarum, pupillorum,
& aliarum Miſerabilium Perſonarum, vt per
Genuenſ.in ſuo manual.cap.93. vbi dicit eſſe pro-
2 tectorem non ſolum iſtarum miſerabilium per-
ſonarum, ſed totius Vniuerſitatis, & meritò,
quia ipſa Vniuerſitas comprehendit pupillos,
viduas, & cæteras miſerabiles perſonas, *l.velu-
ti, vbi ſcribentes, ff.de iuſt.& iur. Carauit. in Rit.
M.C.V.233. num.3.* qui allegat *text. in l.rem pu-
blicam, C.de iur. Reipubl.lib.11. iunct. gloſ.Bart.
& Luc.de Pen.* vbi, Vniuerſitates pupillis, æqui-
parantur, de quo etiam per *DD.in l.Ciuitas, ff.ſi
3 cert.pet.* quare videmus, quod priuilegia talibus
præfatis perſonis competentia ſimpliciter ha-
bent Vniuerſitates, vnde gaudet beneficio ele-
ctionis fori, vt deciſum in Regia Audientia
Principatus Citra, & Baſilicatæ, & per M.C.V.
tradit *Carauit.* vbi ſupra, *Trentacinq; reſolut. 2.
num.35.de cit.Farinac.deciſ. Rot.Rom.862. ſub n.
1.* qui ita deciſum in ſignatura refert, & ita ſer-
uari in hoc Regno Neap. tradit *Scaccia de ap-
pellat.quæſt.7.* & diximus *in collect. ad pragm.2.
ſub rubr.* vbi *de dilect. quis conuen.deb.* vltra ad-
ducta in noſtra praxi *elect. & variat.fori,* vbi in
facto recurrere poteris.
4 Ita quod poteſt Epiſcopus appellare pro il-
la, vel ſubditis ſuis, *cap.dilectis in princ.de appell.
Gui.Pap.deciſ.464.* ipſi enim Prælato ex officio
incumbit cura boni publici, *Sot.de ratio.tegend.
membr.2.quæſt.2.Genuenſ.* vbi ſupra *num.2.* aſſe-
5 rens *num.3.* inter alia debere Epiſcopum pro-
curare tanquam Protectorem miſerabilium
perſonarum, & Vniuerſitatis, vt eius lites ex-
tinguantur, quæ vt plurimum fouentur a pau-
cis malignis ignaris habentibus intereſſe deci-
pientibus ſimplices, & fiunt immortales cum
detrimento pauperum, quorum magna pecu-
nia effundetur, & damno totius Reipublicæ,
iuxtà *Clem. diſpendioſam de iudic. l.ſi quis, §.in
ciuilibus, ff.de capt. & poſtlimin.reuerſ.* & pote-
rit procurare hoc per viam concordiæ, aut
ſententiæ interdicendo apud Superiores, &
omnes modo meliori, quo fieri poteſt, & ſimili-
ter ſi adeſſet aliquis Gubernator oppreſſor
pauperum, debet omnes vires ſuas effundere,
aut amoueatur de illo loco, vel emendetur, &
alia faciat, quæ protectionem miſerabilium
Perſonarum, Vniuerſitatis fauorem reſpiciant,
vt eius fungantur officio, & munere, à quo ne-
mo deſiſtere debet.
6 Inſuper eorundem Epiſcoporum eſt munus
victum pauperibus largiri, & viduarum, or-
phanorum, ac miſerabilium perſonarum cu-
ram paternam gerere *Concil.Trid.ſeſſ.23.de re-
format.cap.1.* nouiter *Barboſ.in ſuo tract. de iure
Eccleſiaſtico lib.1.tit.de offic. & poteſt.Epiſcopi,
cap.11.num.86.* vbi quod circa id ſpecialiter cu-
ræ eorum demandat *Aurelian. conclu.* vt dum
conſpexerint Iudices, ac potentes huiuſmodi
Miſerabilium Perſonarum oppreſſores exiſte-
re eos ſacerdotali admonitione redarguant, &
ſi emendare errorem neglexerint Principis
implorent auxilium.
7 Et infantium quoque expoſitorum curam
agere, & curare nè ſerui fiant colligentium,
patet in *l.nemini licere, C.de Epiſcop.Audient.*

SVMMARIVM.

1 *Cauſæ Miſerabilium Perſonarum ſunt præ cæteris expediendæ celeriter.*
2 *Doctrina Bernardi ad Eugenium lib.1. cap. 9. refertur.*
3 *Adducitur exemplum Marci Antonij Imperatoris pagani.*
4 *Epiſcopus defendere tenetur cauſas Miſerabilium Perſonarum ſuis impenſis in Curia ſæculari.*
5 *Epiſcopus ſummo ſtudio inuigilare debet circa carceratos, nè à carcerarijs inhumaniter tractentur.*
6 *Epiſcopus tenetur facere viſitare carceratos, & ſi inter eos reperitur innocens debet curare liberandum.*
7 *Epiſcopus debet curare, vt teſtes pro Miſerabilibus Perſonis reputantur, & quaſcunque defenſiones faciant.*

ARGVMENTVM.

Epiſcopi debent procurare expiditionem cauſarum miſerabilium perſonarum, etiam eorum impenſis, & eis præſtare auxilium, & fauorem.

PRIVILEGIVM LXXXII.

1 REgulam firmo, cauſa miſerabilium per-
ſonarum eſſe præ cæteris expediendas
celeriter, alias Epiſcopus grauiter peccat, *Me-
din.de pænitent.lib.1.cap.16.§.1.* vnde *Bernard.
2 ad Eugenium lib.1.cap.9.* ſic loquitur, *cauſæ gra-
uiores quas ad te intrare neceſſè eſt aſſueſce bre-
uiter decidere præcedens fruſtratorias, & ve-
natorias dilationes. nihil enim ita abſque labo-
re manifeſtam facit veritatem, vt breuis & pu-
ra narratio cauſæ viduæ intrent a te, cauſa pau-
peris, & eius, qui non habet, quod det,* vnde
Sala-

Digitized by Google

Salamon prouerb. 31. *Aperi os muto*, ideſt alle-
ga tu iuſtitiam pro illis, qui neſciunt per ſe
loqui, vel non habent aduocatum, aut pecu-
niam, ſingulare eſt exemplum Marci Antonij
3 Imperatoris pagani, qui dùm è vita migraret
lacrymas effundebat, ex quo cauſæ cuiuſdam
viduæ Druſiæ nomine non expenderat, ti-
mens ne propter eius paupertatem, non poſ-
ſet inuenire, qui iuſtitiam miniſtraret, & ſi
cauſæ viduarum & miſerabilium perſonarum
ſint in Curia ſæculari, debet Epiſcopus
4 ſuis impenſis illas defendere, vt tradit *Mar-
garita decreti in verb. cauſa verſ.* 9. per *text. in
cap. licet* 81. *diſtinct. Genuẽſ. in ſuo manual. paſtor.
cap.* 8. *nu,* 7. *in fin.*

5 Et cum Epiſcopus omnia pietatis opera
præ alijs exercere debeat 42. *diſtinct.* in ſum-
ma omni ſtudio inuigilare debet circa carcera-
tos qui inter miſerabiles reponuntur, iuxta
verbum Domini *in carceribus eram & non vi-
ſitaſtis me* illi enim quamuis diuites ſint ſo-
lent ab amicis, & conſaguineis derelinqui,
& quandoque ſpiritualibus priuantur, vnde
in l. Iudices C. de Epiſc. audient. habetur quod
ad Epiſcopum ſpectat prouidere, nec carce-
rarij inhumaniter tractent carceratos, nouiſ-
ſimè refert *Barboſa tract. de iure Eccleſiaſtic. lib.*
1 *tit. de offic. & poteſt. Epiſcop. cap.* 11. *num.* 86.
& in *cap.* 86. *diſtinct.* dicitur grandis culpa eſt
Epiſcopi, qui in carcere poſitũ paſſurum ſup-
plicia ob impotentiam ſoluendi non redimit.

6 Vnde Epiſcopus ipſe debet viſitari facere
carceratos ſæpè, & ſi indigent, opus miſe-
ricordiæ, cum illis implere, vt per *Genuenſ. in
ſuo manual. paſtor. cap.* 79. vbi *num.* 2. aſſerit,
quod ſi aliquis innocens reperitur carceratus,
quem ſcitur eſſe innocentem, & niſi ſoluat de-
bita paſſarus eſt pœnas debet redimi ab
Epiſcopo.

7 Et quia multi faciunt pauperes carcerati
habent teſtes fiſci pro repetitis, vel alias ſe
non defendunt, debet Epiſcopus ex officio il-
los defendere mandare, quod teſtes repetan-
tur defenſiones quaſque faciant, & omnia
acta fiant gratis *ex l. & ſi non defendantur ff. de
pœn.* niſi aliter iudicauerit expedire, ex dignis,
& palpabilibus cauſis.

SVMMARIVM.

1 *Clerici non poſſunt dari Tutores in teſtamento, & dati non cogantur ſubire legitimam Tutelam, ſed limita fauore miſerabilium perſonarum, num.* 6.

2 *Clerici non debent onus per negotijs profanis, ſed miniſterijs Eccleſiæ vacare tenentur.*

3 *Clerici agentes vti Tutores datiui, ſeù teſtamentarij poſſunt eijci à limine iudicij.*

4 *Clerici volentes admittuntur à legitimam tutelam.*

5 *Vnica tutela legitima poteſt exerceri per Clericũ.*

7 *Clerici coguntur in ſubſidium exercere miſerabilium perſonarum tutelam.*

8 *Clerici pro tutela geſta non conueniuntur in foro laicali.*

9 *Clerico pupillo eſt dandus tutor ab Eccleſiaſtico ſic etiam, & Adulto Curator.*

ARGVMENTVM.

Clerici coguntur ſubire Tutelam, & Curam Miſerabilium perſonarum.

Ad ornatum cap. peruenit, & ibi Gloſ. 85. *diſt.*

PRIVILEGIVM LXXXIII.

1 Regula eſt, quod clerici non poſſunt dari
tutores in teſtamento, aut cogi ad ſuſci-
piendam tutelam legitimam *cap. peruenit*, & ibi
Gloſ. 86. *diſtin. cap. Cyprianus*, & ibi *gloſ. cap.* 21.
quæſt. 3. *cap. Deo amabilis*, vbi *Bart. Auth. de
ſanctiſſim. Epiſc.* & probarunt *Germon. de ſa-
cror. immuni. lib.* 2. *cap.* 25. *num.* 13. *Scrader. in
tract. de feud. par.* 10. *ſect.* 20. *num.* 27. *Piaggia
in tract. de tutore, & curat. quæſt.* 3. *Montan. in
tract. de tutel. & cur. cap.* 25. *regul.* 1. *num.* 195.
2 reddens rationem ne clerici occupentur ne-
gotijs profanis dum ſunt adſcripti miniſterijs
Eccleſiaſticis, quibus ſemper debent vocare
ex Neothericis videndus *Ant. de Virgil. in tract.
de legit. perſon. cap.* 9.

3 Inde clerici agentes tamquam tutores dati-
ui, ſeù teſtamentarij poſſunt eijci à limine
iudicij, & eis opponi de nullitate tutelæ *Ca-
ual. decis.* 19. *num.* 15. *lib.* 3. *Io. de Deo in doctrin.
auocat. lib.* 3. *cap.* 10. *num.* 11. *Grattan. forenſ. di-
ſcept. tom.* 5. *cap.* 830. *num.* 16.

4 Sed ſi velint admitti ad ſuſcipiendam tute-
lam legitimam proximiorum conſaguineo-
rum benè poſſent *cap. generaliter* 16. *queſt.* 1.
Aldobrand in §. idem, & in milite *inſtit. de excuſ.
tutor. Bellecta in iſquiſitionibus clericalibus par.*
1. *tit. de diſciplina clericali.* §. 32. *Layman. in ſum-
ma theologiæ moralis tract.* 4. *cap.* 9. *num.* 4. *Va-
laſc. deciſ.* 47. *num.* 29. *Lopez in l.* 14. *Hiſpaniæ
tit.* 16. *par.* 6 *Marta de iuriſdict. part.* 4. *caſ.* 110.
num. 3. *Grattan. forenſ. diſcept. tom.* 1. *cap.* 57. *nu.*
32. nouiſſimè *Barboſ in tract. de iur. eccleſiaſt.
lib.* 1. *cap.* 36. §. 5. *num.* 73. vbi alios conglome-
rat, & recenter *Squillan. tract. de priuileg. cleri-
7 corum cap.* 14. vbi quod vnicam tantum tute-
lam legitimam, & non plures poſſent ſuſci-
pere ex *Montan. in tract. de tutelis d. cap.* 35.

6 Cœterum fauore miſerabilium perſonarum
ſupradicta non procedunt, ſiquidem cogun-
tur ſubire illarum tutelam, & curam ad *text.
in l. orphanatrofos C. de Epiſc. & Cler. cap. decre-
uit* 88. *diſtinct.* & ita probarunt *Rebuff. in conſtit.
Galliæ in tit. de ſentẽt. prouiſionalibus art.* 3. *gloſ.
fin. num.* 24. *Speculat. in tit. de tutorib.* §. *generali-
ter, nu.* 17. *Foller. in addit. ad Marant. in pract. par.*

4.diſtin.11.num.65. Graſſ. in deciſ. aureis par. 2.
lib.3.cap.2.num.12. Muſcon. de maieſt. militantis
Eccleſiæ lib.1. par.2. cap. 2. verſ. tutelas autem,
Piaggia in trac.de tutore cit.q.3.Card.Tuſc.concl.
113.lit. C. fusè Viuius deciſ. 151. Graſſ. qui alios
eiuſdem ſententiæ coadunat, & latè hanc
materiam pertractans in ſuo tract. de effectib.
cleric.effect.16.agnoſcens hanc opinionem ve-
ram, illamque locum habere non indiſtinctè,
7 ſed in ſubſidium quando melior, & aptior tu-
tor non poſſet reperire, vt poſſit bona iſtarum
perſonarum, & de ijſdem perſonis curam ha-
bere allegat Fabr. in Auth.prebyteros C.de Epiſ.
& Cler. & in §. minores Inſtit. de excuſat. tutor.
Aret.in §.item maior. num. 3. circa finem Inſtit.
eod.tit.Montan. in d.tract. de tutel.loco nuper ad-
ducto quibus iungo gloſ. in d.cap. peruenit, &
Squill.in cit. tract. de priuilegijs Cler. nuper ad-
ducto cap.14.num.6.

8 Qua occaſione obſeruabis clericum pro
tutela per eum geſta non poſſe conueniri co-
ram Iudice ſæculari, nec ſi executor teſtamen-
ti datus ſit, vt pleno calamo exarauit Mart. in
tract.de iuriſdict.caſ. 148. par. 4. & moderne
confirmat Reg.Rouit.deciſ.20. vbi refert ſic de-
ciſum in Sacr. Conſil.cum interuentu ſex vo-
torum duarum Aularum die 22. Nouembris
9 1622.pœnes Figliolam Actuarium, tractans in
deciſ.56.ſi pupillo, ſeù adulto ſit dandus tutor
vel curator a Iudice ſæculari, vel potius ab
Eccleſiaſtico, & affirmatiuam tutatur ſenten-
tiam, quam ex deciſionarijs pariter, proba-
runt Guid.Pap.deciſ.161.Aucbill.de Graſſ. deciſ.
8.qui filijs ſint legit & Gabedus deciſ. Luſitaniæ
80.par.1.

SVMMARIVM.

1 Clerici non poſſunt negotiari, ſed quid fauore miſerabilium perſonarum nu.2.

3 Declaratio Sacræ Congregationis Eminentiſſimorum Cardinalium adducitur.

4 Clerici in quibus caſibus abſque metu illicitæ negotiationis negotiari valeant deciſ.per Sacram Congregationẽ Eminentiſſimorum Cardinalium reportat Author à num. 5. vſque ad num.14.

ARGVMENTVM.

Clerici exiſtentes Tutores Miſerabilium perſonarum poſſunt negotiari ad earum fauorem, nec de illicita negotiatione moleſtantur.

Ad ornatum cap.negotiatio 88.diſtin. & cap. ſecundum ne clerici, vel Monach.

PRIVILEGIVM LXXXIIII.

1 REgula eſt negotiari, & mercaturam facere lucri cauſa non licere clericis, vt
probat Text.in cap. Negotiatio 88.diſtiut.& cap.
ſecundum Ne cleric. vel Monach. cum alijs iuri-
bus fuſa manu coadunatis per Graſſ. in tract. de
effectib.cleric.effect.6. Scacc. de commerc. §.1.
quæſt. 7.par.2.Morla in empor. Iur. par. 1. tit. 9.
quæſt.10.Farinac. in fragm. criminal. par. 1. in
verbo clericus à num.147.Illuſtr.Epiſc. Ricc. in
prax.fori eccleſ.reſol.317.par. 1. apud quos ha-
bes exanclatam materiam, & nouiter Dian.
reſolut.moral. tract.de contract.reſol.72.

2 Tamen in caſibus in quibus clerici poſſunt
de iure eſſe Tutores benè poterint negotiare
res pupillorum, & miſerabilium perſonarum,
vt modernè declaratum per Sacram Congre-
gationem Eminentiſſimorum Cardinalium,
Epiſcoporum, & Regularium fatetur Barboſ.
in tract. de iure eccleſiaſtico vniuerſal. tit. de pri-
uileg.cleric.lib.1.cap. 39. §. 5.num.74. per hæc
verba.

3 Presbyter Iulius Cæſar eum per quendam eius fratrẽ in ſuo vltimo teſtamẽto eius filiorum, tutor inſtitutus fuiſſet Sacra Congregatio Cardinalium negotijs Epiſcoporum, & Regularium, Præpoſitorum in vna Salernitate ſub die 4. Iunij 1619: Mandauit vt abſtineat, quia negotijs ſæcularibus ſe immiſcere non debet, ſed vbi Clerici de Iure poſſunt eſſe Tutores bene poterunt negotiare res pupilli non tamen cauſa turpis lucri Sacra Congreg.Conc.ſub die 13.Nouembris 1619.

Et quia eadem Sacra Congregatio multas deciſiones in hac materia negotiationis edidit ad inſtantiam Capituli, & Clerici Caputaqu. placuit illas inſerere hac nactus occaſione, vt infr.

4 Sacra Congregratio reſpondit licere Clericis Agros beneficiorum, & bonorum patrimonialium laicorum opera colere abſque metu illicitæ negotiationis.

5 Item poſſe ſimiliter Clericos pro cultura vſu boues, & alia animalia emere, illorumque fætus iuſto pretio, & honeſta ratione vendere, nec ob id prohibitæ negotiationis prætextu vexari poſſe aut debere.

6 Inſuper poſſe Clericos habentes in proprijs bonis quercus, & caſtaneas ſues emere, eoſque alere pro ſua, & familiæ ſuſtentatione dummodo tamen in emendis, alendis, diſtribuendiſque nihil ſordidum, aut indecens ordini clericali exequantur.

7 Item licere Clericis folia arborum in proprijs bonis exiſtentium alicui laico concedere eo pacto adiecto, vt lucrum ex bombicibus inter vtrumque diuidatur, & pariter eiſdem licere earumdẽ arborum folijs per ipſos abſque officij eorum detrimento arti ſericæ operam dare pro ſua, & familiæ ſuſtentatione, dummodo tamen in artificio huiuſmodi perſonas non ſuſpectas adhibeant, & quoad hoc Epiſcopi licentia, quæ gratis ſit concedenda, obtineatur.

8 Item Clericos pauperes ad ſuam ſuæque familiæ ſubſtentationem poſſe terras Eccleſiæ condu-

cere

cere abſque reatu illicitæ negotiationis, bona verò laicorum non poſſe, niſi ex mera præciſa neceſſitate.

9 *Item poſſe retinere, & locare boues, & oues, & alia animalia, quæ habent ex ſucceſſione, vel ex decimis, nec non fructus illorum vendere abſque reatu illicitæ negotiationis.*

10 *Item eoſdem poſſe vendere granum, ordeum & alios fructus recollectos ex bonis patrimonialibus, vel eccleſiaſticis pro ſua, & ſuorum ſuſtentatione. R. Card. Vbald. Fran. Paulutius Congr. Conc. Trindent. ſecret.*

11 *Item, vbi Clericus à locis pijs terrena in affictum acceperit non debet prætextu illicitæ negotiationis moleſtari, vt Illuſtriſſimo Nuncio Neapolit. reſcripſit eadem Sacra Congregratio Cardinalium Negotijs Epiſcoporum, & Regularium Præpoſitorum ſub die 19. Januar. 1593.*

12 *Præterea non moleſtari debent clerici, quando bona patrimonialia, ac beneficiorum, quæ obtinent excoli faciunt, animaliaque ad hunc effectum neceſſaria emunt venduntque ita ſacra Congregatio Negotijs Epiſcoporum, & Regularium præpoſita in Baren. 15. Nouemb. 1616.*

13 *Adhuc vbi à locis pijs terrena in affictum acceperint clerici non debent prætextu illicitæ negotiationis moleſtari, vt Nuncio Neap. reſcripſit Sacra Congregatio Eminentiſſimorum Cardinalium negocijs Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum ſub die 19. Januarij 1593.*

14 *Similiter, quando Clerici vinum ſuum etiam minutim vendiderint, cum aduertentijs ſibi per Epiſcoporum præſcriptis non poſſunt moleſtari, vt eadem Sacra Congregatio reſcripſit Epiſcopo Anerſano ſub die 5. Maij 1593.*

Quæ omnia refert recēter *Barb. in ſuo tract. de iure eccleſiaſtico vniuerſ. tit. de vita, & honeſt. cleric. lib. 1. cap. 40. à num. 125. cum ſeq.* vbi alia paritèr habes coadunata, quæ apud ipſum, & penes *Quarant. in ſumma Bullar. in verbo vectigal.* videre poteris nè longior euadam.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi nequeunt dari, nec cogi ad exercendam Tutelam, & curam.*
Sed fallit circa Tutelam, & curam Miſerabilium perſonarum nu. 2.
3 *Epiſcopi volentes, an poſſunt dari Tutores, & nu. 4. & 5.*
6 *Epiſcopus poteſt ſuſcipere Tutulam honorarium.*
7 *Tutor honorarius quis dicatur.*

ARGVMENTVM.

Epiſcopi poſſunt eſſe Tutores Miſerabilium perſonarum.

PRIVILEGIVM LXXXV.

1 REgula eſt, vt Epiſcopi nequeant dari nec cogi ad ſuſcipiendam Tutelam, vt probatur in *Auth. de ſanctiſſim. Epiſc. §. Deo autem collat. 9.* & tradunt. *Bald. in l. generali num. 11. C. de Epiſcop. & Cleric. Lancellott. in templo iud. lib. 2. cap. 5. §. 2. num. 36. Montan. de tutel. cap. 35. regul. 1. de excuſat. tutor. num. 194. Layman in ſumma Theologiæ moral. lib. 3. tract. 4. c. 9. Calganet. de tutel. lib. 1. tit. 6. num. 36. Alzed. recenter in praxi epiſcop. part. 1. cap. 12. num. 31.*

2 Cæterum anteſignana adducta concluſio ceſſat, & claudicat in ſubſidum Miſerabilium perſonarum, *Molin. in tract. de iuſtit. & iur. tract. 2. diſput. 221. verſ. epiſcopus, etiam tutor,* vbi quod ſi miſerabiles eſſent perſonæ, quarū bona perirent, niſi eſſent ab Epiſcopo ſubleuatæ poſſent Epiſcopi, & alij in dignitate conſtituti eſſe tutores refert, & ſequitur *Squilant. in tract. de priuileg. cleric. cap. 14. n. 8.*

Addo videndū *Lopez in l. Hiſpan. 14. in verbo Non puede,* dicentem Epiſcopos nullam tutelam ſuſcipere poſſe præterquam Miſerabilium perſonarum, quando nullus alius eſſet aptus ad tale munus obeundum.

3 Et licet non deſint, qui affirmarunt quod Epiſcopi volentes paſſint eſſe tutores vt per *Menoch. conſ. 218. num. 2. & ſeq. lib. 13. & Spin. in ſpecul. teſt. 2. gloſ. 29. nu. 23.*

4 Tamen contra eos eſt verior opinio vt fatentur *Lopez ad l. 14. Hiſp. gloſ. 1. Guttier. de tutel. par. 1. cap. 1. num. 30.* & *Gratian. forenſ. diſcept. tom. 5. cap. 830. num. 20.* vbi etiam quod *Menoch.* videtur reſidere in hac ſententia, tanquam in vltimò loco relata, & *Spin. adducit Specul. in §. generaliter num. 11. in fin.* qui mouet ex *Gloſ. in c. fin. 86. diſtin.* quæ tamen eſt reprobata, vt per *Molin. de iuſt. & iur. cit. diſp. 221. tract. 2.*

5 Cæterum *Gloſ. in cap. peruenit 86. diſtin.* docet licere Epiſcopo, ſi velit recipere legitimam tutelam, ſed non datiuam, vel teſtamentariam.

6 Et obſerua, quod tutelam honorariam ſuſcipere poterit Epiſcopus, vt per *Guttierez d. cap. 1. num. 3. Barboſ.* nouiter *de iur. eccleſ. lib. 1. tit. de priuil. cleric. cap. 39. num. 75. dicenſ. num. 76.* appellari tutorem honorarium, qui da-
6 tur, vt pupillus ſit magis honoratus eius authoritate, & protectione, non autem vt ſæcularibus negotijs ſe immiſcere debeat, puta ſi quis plebeus Magnatem aliquem, vel Antiſtitem aut inſignem Remp. tutorem, vel tutricē filio reliquit, quo filius magis ab omnibus coeretur iuxta ea, quæ reſoluunt *Becc. de decima tutorum cap. 6. num. 20. Eſcobar. de ratiocinis cap. 28. num. 20.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Tutela quotuplex ſit.*
2 *Religioſi non poſſunt eſſe Tutores datiui, vel Teſtamentary,& ſi eam tutelam ſuſcipiant totum eſt irritum, n.3.*
4 *Religioſi non poßunt legitimam tutelam ſubire.*
5 *Religioſi poßunt cogi ad ſuſcipiendam Miſerabilium Perſonarum tutelam, ſed vide n.6.*
7 *Tutela munus eſt à ſtatu Religioſo valdè alienum.*

ARGVMENTVM.

Monachi,& Religioſi coguntur ſubire Tutelam, & curam Miſerabilium Perſonarum.

Adornatum Tex.in cap.fin.86.diſtint. & Auth.de ſanctiſſimis Epiſcop. §. Deo autem Amabiles collat. 9.

PRIVILEGIVM LXXXVI.

1 PRo coronide ſupradictorum in Priuil. 83. & infra dicendorum ad vtilitatem Tyronum præmicti poterit triplicem eſſe Tutelam, quædam eſt teſtamentaria, ideſt data in teſtamento a patre ſuis filijs.

Alia legitima, ideſt quæ lege defertur ſuis conſanguineis ſucceſſuris ab inteſtato quando pater nullum in teſtamento deſignauit tutorem.

Alia tandem datiua, & eſt quando non adeſt tutor legitimus, aut teſtamentarijs, aut ſi ſunt nolunt, aut nequeunt ſuſcipere tutelam, deſignatur à Iudice, vt docent omnes, & ſunt termini noti.

2 Nec igitur ſuppoſito pro ornatu conſtituas regulam Monachos,& Religioſos non poſſe eſſe tutores teſtamentarios, aut datiuos id enim interdicitur in *cap. fin. diſtint. 86. & auth. de ſanctiſſimis Epiſcopis, §. Deo autem Amabiles collect.9.* neque id poſſunt, ea licentia eorum ſuperiorum iuxta theoricam *Angel. Tabien. & Sylueſtr. in ſumma in verbo Tutela.*

3 Quod ſi illam ſuſcipiant totum eſt irritum quod gerunt, vt docet *Azor. tom. 1. inſtit. moral. lib.22. cap.11. quæſt.3.* probatur, quia in *d. auth. de ſanctiſſimis Epiſcop. §. Deo autem amabiles ſic dicitur Monachos ex nulla lege tutores, aut curatores cuiuſcunque perſonæ fieri permictimus.*

Quæ ſanè verba denotant Monachos, Religioſaſque perſonas nullatenus eſſe legitimas perſonas.

Et in hanc partem videndi ſunt pro colophone Layman. in ſumma *Theolog. moral. lib.2. tract.4. cap.9. & Gratian. forenſ. diſcept. tom.5. cap.830.*

4 Nec legitimam tutelam poſſe Monachos ſuſcipere elicitur ex nuper adducto, *§. Deo autem amabiles*, neque apparet, vbi id corrigatur ſic docent *in cit. cap. fin. gloſ. in 1. ſolut. præpoſ. & Archidiac.* vt eos recenſendo ſectatur *Lopez in l. Hiſp. 14. in verbo Non puede*, & tradunt *Roſell. in ſumma in verbo Tutela num. 2. Molin. de iuſt. & iur. diſp.221. col.3. verſ. Religioſus Tutor to.1. Coſta in tract. de reme. ſubſidiar. remed.72. num.7.*

5 Cæterum à nuper recitatis. excipiunt Doctores Tutelam, ac curam miſerabilium perſonarum, quas dicit Monachos, nè dum poſſe, ſed pariter obligari ſuſcipere ex *d. cap. fin. 86. diſtint. & cap.1. diſtint.88.* ac *cap. Epiſcopus gubernationem eadem 88. diſtinct.* vt patet apud *Gloſ.* in ſæpius mentionatus *cap. fin. in verbo tutelas*, & ibi *Turrecremat. Roſell. in ſumma in cit. verb. tutela, nu.2.* & ibi *Angel. num.1. & Silueſt. quæſt.3. Armill. num.2. & Tabien. q.1. n.2.*

Sed (niſi oculi mei cæcutiant) præſuppono in *allegat. cap. fin. 86. diſtint.* nullum adeſſe verbum imponens obligationem hanc.

Et quatenus ſpectat ad *cit. cap.1. diſtint. 88.* ſatis patet illud loqui de clericis.

Et ſi oculos ad d.cap. Epiſcopus gubernationem conuertamus, negare non poſſumus, illud de Epiſcopis loqui, nec obligat, vt de per ſe ſuſcipiant eam tutelam, ſed per alium.

Nec quidem video, qualiter, & quomodo poſſint Religioſi obligari cum nec bona poſſideant, quæ pro adminiſtratione tutelæ, illaque gerenda vlli obligationi ſubijciant.

6 Inde nec harum perſonarum poſſe Religioſos eſſe Tutores, nè dum teneri apertè opinatur *Lopez in memor. l. Hiſp. n.14. cit. verbo Non puede*, & nouiter probat *Sanchez in ſumma Theolog. moral. lib.6. cap.14. num.26.* ac recenter *Barboſ. in tractat. de iure Eccleſiaſtico vniuerſal. lib.1. tit. de ſtatu, & vita Regular. cap.43. ſub n.57*
7 vbi putarunt tutelæ munus, valdè à ſtatu religioſo eſſe alienum, ſicque proponebatur in Collaterali Conſilio in anno 1634. contra Fratrem Paulum Caraceiolum, qui prætendebatur admicti ad Baliatum Heridum quondam Illuſtr. Principis Forini.

SVMMARIVM.

1 *Ars medendi eſt interdicta clericis, et ideò illam ediſcere abſque metu excommunicationis non poſſunt.*
2 *Medicorum incuria ſæpè inducit periculum mortis.*
3 *Clerici exercentes ſcientias, & artes probibitas poſſunt excommunicari.*
4 *Clerici gratis poſſunt mederi Miſerabilibus Perſonis.*

ARGVMENTVM.

Clerici poſſunt mederi gratis Miſerabilibus Perſonis.

Ad ornatum Text.in cap.fin.vbi DD.ne cleric. vel Monac.

PRIVILEGIVM LXXXVII.

1 REgula eſt clara, vt clericis ſit interdictum adiſcere artem medendi,& illam ediſcendo,vel exercendo, ſunt excommunicati *cap.fin. vbi DD.ne cleric.vel monach. Maiol.de irregular. lib.2.cap.12.num.7. Moſcon.de maieſt.milit.Eccl. lib.1.par.2.cap.2.*nouiter *Marta de iuriſdict.par. 4.centur.2.caſu 168.num.2. Sanchez in ſumma Theolog.moral.lib.6.cap.14.tom.2.*vbi latè.

2 Medicorum enim imperitia,vel incuria, ſæpè inducit periculum mortis, vndè irregularitatem de facili incurrere poſſent, quæ impedit promouendum, & deijcit iam promotum, *Nauar.conſil.3.circa fin.ne cleric.vel monac. Borgaſ.de irregular.par.6. in tit.de Phiſicis, & Chi-*
3 *rurgicis num.*1.ita quod clerici audientes ſcientias, vel exercentes artes ſibi prohibitas, prout ſunt etiam Phiſica, & ars medendi, poſſunt excommunicari,nec promoueri abſque licentia Papæ *cap.ſuper ſpecula* vbi *Abb.num. 2.ne cleric.vel monac. Gaiet.in ſummula in verb. excommunicatio cap.*50 & iam Ego in facto dicebam, dum circa hæc diſcurſum facerem in Ciuitate Litteren. vide *Farinac.in fragm.crim.in verbo irregularitas num.*438.

4 Tamen clerici benè poſſunt ipſam medelam exercere, quoties mederentur gratis perſonis miſerabilibus, vt nouiter ſcribit *Graſſ.in ſuo tract.de eff.clerical.effect.9.num.7.* vbi ad hoc allegat *S.Anton.in ſumma part.3.tit.7.cap. 2.§.4.circa fin. Siluestr.in ſumm.in verb.medicus num.2.Borgoſ.de irregularit.par.6.in tit.de Phiſicis,num.5.Act.de infirm.par.2.in verb.clericus, num.11.Moſcon.de maieſt.Eccleſ.milit.lib.1.part. 2.cap.2.*

Quare in Curia Epiſcopali Theanen. excuſauimus quendam clericum, qui medelas præbuerat cuidam morbo diuturno fatigato, & pauperi gratis & amore Dei.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi non poſſunt aduocare, & procuratoris officium gerere, niſi concurrant copulatiuè licentia Superioris, & vtilitas Monaſterij, nu.2. & 3. vbi quod ſi vltima conditio deficiat,non liceat hæc exercere etiam in foro Eccleſiaſtico, & illis concurrentibus, licet etiam in foro ſæculari.*

4 *Licentia à Superiore per Religioſum volentem aduocare debet eſſe obtenta, & non ſufficit, quod petatur.*

5 *Licentia hæc ſufficit præcedere ſuſceptionem mandati procuratoris.*

6 *Subſtitutus non recipit officium abſque actu ſubſtituentis.*

7 *Religioſus habens licentiam, vt procuratoris officium gerere poſſit cum facultate ſubſtituendi, poteſt ſubſtituere abſque alia Superioris licentia.*

8 *Vtilitas Monaſterij requiſita debet eſſe directa, ſed vide opinionem Authoris, nu.9.*

10 *Religioſi poſſunt ſubire munus Aduocati, & Procuratoris pro Miſerabilibus Perſonis, licet ſecus pro ſuis conſanguineis non miſerabilibus, num.11.*

ARGVMENTVM.

Monachi, & Religioſi munus Aduocati, & Procuratoris ſubire coguntur in cauſis Miſerabilium Perſonarum.

Ad limitationem Text.in cap.Monachi il ſecondo 16.quæſt. 1.

PRIVILEGIVM LXXXVIII.

1 REgulariter interdicitur,Religioſis munus Aduocati,vel Procuratoris obire niſi Superioris licentia, & vtilitate Monaſterij concurrentibus habetur in *Conc. Tarraconenſ.cap. 11.*& refertur *cap.Monachi il ſecondo, 16.quæſt. 1.*ibi ſimiliter, vt nullus Monachorum forenſis negotij ſuſceptor, vel exequutor exiſtat, niſi quod Monaſterij expoſcit vtilitas, Abbate ſibi nihilominus imperante, quod idem confirmatur,& approbatur *cap.2.de poſtulan.* quæ verba explicat *gloſ.eod.cap.Monach.*in caſus poſitione *Turrecr.num.2. Innoc.eod.cap.2.num.vnic. Hoſtienſ.nu.2.Ioan.Andr.num.2.* in hunc modum ſuſceptores, ideſt Aduocati exequutores, ideſt Procuratores, vel vt explicant *Hoſtienſ.Ioann. Andr.Butr.Abb.*compræhenditur ſub his vocibus,omne munus ad cauſarum forum ſpectans, & de Procuratoris officio habetur expreſsè in *clem.Religioſus,* ibi non poteſt ſine ſui Superioris licentia procurationis officium ſuſcipere, & quamuis *text.eod.cap.Monach.* loquatur de Monachis, idem tamen dicendum eſt de quibuſcunque viris Religioſis, & conſtat ex *eod. cap.2.de poſtulan.* vbi conſult. Pontifex, an ea prohibitio Monachis facta compræhendit quoque Monachos regulares, qui laxiori regulæ inſeruiant, vt dicitur *cap. quod Dei timorem de ſtatu regular.* reſpondet comprehendere,idem etiam conſtat ex *d.clem.religioſus,* quæ in ea prohibitione *verb.religioſus,*vſa eſt,& ratio eſt, quia ea prohibitio non reſpectum habuit ad ordinem Monachorum,ſed ad Religionem,atque ita docent *gloſ.& clem.verb.religioſus,*& ibi *Abb.num.*1. *Imol.num.6.&* 10. idem *Abb.eod.cap.2.nu.1. Silueſt.verb.aduocatus q.6. Sayri Claui Reg.lib.2.cap.22.n.3.*

2 Vndè duplex coniunctim conditio requiritur, nec ſufficit alterutram contingere nempe Superioris licentia,& vtilitas Monaſterij,quia *Text.eod.cap.Monachi, & eo.cap.2. vtrumque*

pe-

petunt, & ita docent *gloſ.eod.cap.2. verb. imperante*, & ibi *Hoſtienſ.2. Butr.num.2. Imol.num.1. & 2. gloſ. clement. religioſus, verb. licentia de procurator. Archid.eo.cap.Monach. num.2.* & ibi *Bellamer.num.12.* idem *Bellamer.cap.cum I. & à num.13.de ſentent. & re iudic.* vbi *Imol.num.vlt. Henric.num.9.Roſel.verb.aduocatus num.22.* vbi *Angel.num.8. Silueſt.quæſt.6. Tabiena quæſt.2. num.8. Armill.num.8. Rodoa.de ſpol. Eccleſiaſt. quæſt.2.num.27.* habetur *tom.14.tract. Sayr.in Clau.Reg.lib.12.cap.22.num.5. Pacian.conſ.162. nu.192.& 193.* quamuis *Bonifacius ad clement. religioſus num.22. & 23.* minus benè communi huic ſententiæ contradicat, dicens ſat eſſe Superioris licentiam, quia illa clementina nihil aliud petitur, ſed tamen debere intelligi iuxta alios textus concurrente Monaſterij vtilitate.

3 Et quidem, ſi altera ex his conditionibus deficiat, nec in foro ſæculari, nec Eccleſiaſtico, integrum eſt Religioſis ea munera Aduocati, vel Procuratoris obire, quia *text.* id prohibentes generaliter, & diſtinctè loquuntur, imò expreſsè *cap. Monachi el ſecondo, 16. quæſt.1. & 2. cap.2. de poſtulan.* dicunt forenſis, & Eccleſiaſtici negotij, & *Hoſtienſ.eod.cap.2.* initio explicat forens, id eſt ſæcularis, atque ita docent *Speculat.tit.de aduocat.§.obijcitur cap.aduocatum, n.1. Abb.eod.cap.2.num.1. Archid.eod. cap. Monachi ſtatim in princ. Silueſt.verb.aduocatus qu.6.Sayr.* allegatus vbi ſupra, illis antem conditionibus poterunt adnocare, aut procurare, nedum in foro Eccleſiaſtico, ſed etiam ſæculari, vt colligitur ex *cap.1. de poſtuland.* vbi cum interdicatur Clericis in negotijs ſæcularibus coram Iudice ſæculari aduocare excipitur niſi propriam cauſam, vel Eccleſiæ ſuæ fuerint proſequuti, atque ita docent *Butr.cap.2. num.1. de poſtulan.* & ibi *Abb.n.2. Imol.num.1.Bellamer.cap.cum I. & à num.13. de ſentent. & re iudic.Henric.ibi nu.14.Roſell.Angel. Silueſt.Tabien.Armill.Gulielm. Rodoan.Sayr.* in præcedenti allegati, quod tamen intelligendum eſt coram Iudice ſæculari, modo cauſa ſit ciuilis, nam in criminalibus nullatenus liceret, vt conſtat *argum. ex cap.1. & cap.fin. de poſtulan.* & benè tradunt *Bellamer. Henric. Angel.Sylueſtr.Tabien.* ibi, at coram Iudice Eccleſiaſtico licitum eſt, quoque erit in criminalibus cauſis aduocare, & procurare concurrentibus prædictis conditionibus, vt benè docent *Henric.& Bellamer.*ibi.

4 Circa priorem ergo conditionem poſſet quiſpiam exiſtimare ſat eſſe licentiam petitam, & non obtentam, vt Monachus poſſit eſſe procurator videtur ſat petita, quia *cap.2.de teſtam. in 6.* vbi exigitur licentia petita, & obtenta, vt Religioſus ſit exequutor teſtamenti exprimitur, vt licentia petatur, & obtineatur, at *text. cap.2.de poſtulan. & cap.Monachi 16. quæſt.1.& clem.religioſus de procurat.* non explicant licentiam eam obtinendam eſſe, & ita videntur poſſe intelligi de licentia petita, cæterum dicendum opus quoque eſſe eam obtineri, tum quia id *cap.2.de poſtulan.* & id *cap.Monachi petunt*, vt *Abb.* id peteret ibi Abbate nihilominus impetrante, at non dicitur imperare, ex eo ſolum quod ab eo licentia petatur, niſi illam concedat præterea quia clem. illa religioſus ſic ait, non poteſt ſine ſui Superioris licentia, at particula ſine, denotat eam obtinendam eſſe capit. ne opus de temporibus ordin. nec obſtat ratio contraria, quia in eo textu maioris claritatis gratia vtrumq; expreſſum eſt, ita docent *Card. ead.clem.religioſus, num.3.oppoſit.2.* & ibi *Imol. num.10.* & dicebam conſultus in anno 1634.

5 Sufficit, vt hæc licentia præcedat ſuſceptionem mandati Procuratoris, quare ante licentiam poteſt inſtitui Religioſus Procurator, at ipſe acceptare non poteſt, donec licentiam obtineat, conſtat quia *d.clement.* religioſus ſic ait, non poteſt ſine ſui Superioris licentia Procuratoris officium ſuſcipere, ergo ſat eſt, vt ea licentia acceptionem officij præcedat, atque ita docet *Card.ibi num.3.*

6 Nec tantum non poteſt Religioſus eſſe Procurator, verum etiam, nec poteſt ex quantouis alicuius mandato ad id dato Procuratorem conſtituere, aut ſubſtituere quia id interdicitur *clem.* religioſus de procurat. ratioque eſt, quia ſubſtitutus non recipit officium abſque actu ſubſtituentis, atque adeò, & ſi poteſtas ſubſtituti deriuetur à primo conſtituente, at ſit mediante actu Religioſi, ſi autem adſit Superioris licentia poteſt Religioſus conſtituere, aut ſubſtituere Procuratorem, quia & ſi *text. clem.* religioſus decidat non poſſe conſtituere, aut ſubſtituere, & non dicat abſque licentia, cum tamen id addiderit in priori parte, vbi dixerat non poſſe conſtitui ipſum Religioſum Procuratorem cenſetur idem repetitum in poſteriori quippe vtitur *text.* particula, ita quæ eius eſt naturæ, vt præcedentia repetat, atque ita docet *gloſ.ea clem.religioſus verb.ſubſtituere*, & ibi *Card.num.4. oppoſ.7.10.& 12.Imol.num.15. Bonifac.num.35.& 36.* ſed credo non exigi ad hoc vtilitatem Monaſterij, quia is *text.* eum non petit, & alij *text.* relati *num.3.* eam petentes loquuntur quando ipſemet Religioſus dicitur eſſe Procurator.

7 Quod ſi Religioſus habeat licentiam, vt ſit Procurator, & talis conſtituatur cum facultate conſtituendi non indiget noua Superioris facultate, vt ſubſtituere valeat, quia eo ipſo, quod facultas acceptandi officium Procuratoris eſt ſibi conceſſa cenſetur quoque concedi facultas ſubſtituendi, ex eo ſubſtituentis mandato conceſſa, ſic tradant *Card.ea clem. religioſus num.7.oppoſ.11.* & ibi *Imol.num.10. Bonifac. num.42.*

8 Circa poſteriorem conditionem, nempe vtilitatem Monaſterij, non modica eſt difficultas, quod nomine vtilitatis Monaſterij intelligatur, quid nam intelligant eam vtilitatem debere

bere eſſe directam, vt potè ſi tractetur de rebus Monaſterij conſeruandis, aut deſcendendis, quare dicunt non cenſeri vtilitatem Monaſterij, vt pro ea integrum ſit Religioſi patrocinari, aut procurare ſi velint, & circa alienas cauſas id munus in iudicio obire, vt inde lucrum obueniat Monaſterio, quantumuis pauperi, ac ære alieno grauato ducuntur, quod *text.* ea munera interdicentes, petant vtilitatem Monaſterij, quod ſi nomine vtilitatis intelligeretur quæcumque indirecta, id munus ſemper liceret Religioſis *cum* lucra ex eo parta in Monaſterij vtilitatem cederent, atque ita *Io: Andr.* latè *diſput. regul. in argum. 78. num. 13. & ſeqq. de reg. iur. in 6.* & ibi *Franch. in fine*, idem *Io: Andr. addit. ad Speculat. tit. de aduocat. §. obijcitur, cap. aduocato num. 2. verb. vtilitas, & cap. 2. num. 3. de poſtulan.* & ibi *Anton. in fin. Card. in fin. Anchar. num. 2. notab. 3. Imol. nu. 2. Bellamer. ſtatim in princ. Silueſt. verb. aduocatus q. 7. Paz in l. ſtyli 16. ſcholio vnico num.* 8.

9 Sed quamuis hoc ſit ſatis probabile, reputo probabilius ſufficere vtilitatem eam indirectã Monaſterij indigentis ad magnam pauperiem ſubleuandam, & æs alienum ſoluendum, vt Religioſus id munus obtineat, ducor, quod id non ſolum vtilitatis, ſed maximè Monaſterij vtilitatis iure optimo nomen mereamur, ſecundo quia *Innoc. cap. cum I. & à num. 2. de ſentent. & re iudicat.* & ibi *Hoſtienſ. num. 2. Ioan. Andr. nu. 2. Anton. num. 7. Abb. num. 19. Anchar. num. 13. Felyn. num. 12. Imol. num. vlt. Bellamer. nu. 6. & 13. Henric. num. 4. Dec. cap. 2. noua edit. num. 12. de indic.* idem *Imol. clem. 2. num. 26. de reſcript. & clem. religioſus num. 8. de procurat.* & ibi *Card. num. 8. quæſt. 3.* idem *Abb. cap. 2. num. 2. ne Clerici, vel Monachi, Roman. antiq. edit. ſingul. 274. noua 278.* vbi *Pignolat. in addit. Euerard. in ſuis topicis loco à ſeruo Monacum num. 4. Iacobin. de S. Giorg. l. militem in fin. C. de procurat. Vant. tract. de nullit. tit. qualiter ſententia, & proceſſus, qui dicuntur nulli deſendi, ſeù reputari poſſint nu. 84. habetur to. 4. tractatuum Mandoſ. caſib. annalib. 64. caſu 194. Nauar. Gulielm. Rodouan. Salz. & Sayr.* ſtatim allegandi optimè tradunt integrum eſſe Religioſo patrocinari, aut procurare pro intimo Monaſterij amico eique valde vtili, & probant *ex cap. per venerabilem*, qui filij ſint legitimi, vbi Archiepiſcopus fuit Procurator laici amici, cum tamen id munus magis interdictum ſit Epiſcopo, quàm Religioſis, *cap. quia Epiſcopi 5. quæſt. 3. & cap. cum ſimus 19. q. 3.* ſufficit ergo indirecta Monaſterij vtilitas, ad hoc neque obſtant argumenta contraria, quia non id fatemur de quacunque indirecta vtilitate, & de quocunque lucro, ſed quando magna Monaſterij indigentia ad id lucrum procurandum obligaret, vel quando magnum damnum ſentiret ex omiſſione non annuens votis amici vtiliſſimi Monaſterio, & ita hanc partem ſubſtinent *Abb. cap. 2. nu. 3. de poſtulan. Nauar. commen. 2. de regular. num. 66. Rodoan. de ſpolijs Eccleſiaſt. quæſt. 2. nu. 27. Salzedo in pract. Diaz. cap. 63.* paulò poſt principium *Gonzal. Reg. Cancell. 8. gloſ. 2. num. 2. Emanuel Sà verb. aduocatus num. 32. Sayr. Clauis Reg. lib. 12. cap. 22. nu. 5.* & apertè ſunt huius ſententiæ *Roſel. verb. aduocatus num. 24.* & ibi *Angel. num. 9. Tabien. quæſt. 7. nu. 8. Armill. num. 8.* ſolum enim dicunt æquiuſſore, & honeſtius, vt Religioſi in his caſibus, ab hoc munere ſe abſtineant, & hæc quidem ſententia vera eſt, etiam ſi coram Iudice ſæculari in cauſis tamen ciuilibus, eo munere fugantur, vt optimè docent *Nauar. Salzed. Sayr. Emanuel ibidem.*

10 His ſic præmiſſis limita concluſionem principalem non procedere in fauorem miſerabilium perſonarum, pro quibus Religioſi poſſunt eſſe Aduocati, & Procuratores, eſt enim Eccleſiæ proprium eas perſonas præſidio deſtitutas tueri, atque ita docent *Speculat. tit. de aduocato, §. obijcitur contra aduocatum num. 3. gloſ. cap. de præſentium verb. defenſior 16. qu. 5. Cardin. cap. 2. num. vnic. quæſt. 1. de poſtulan.* & ibi *Anchar. num. 2. notab. 3. Imol. nu. 3. Bellamer. ad fin.* idem *Cardin. clem. religioſus nu. 3. oppoſ. 5. de procurat.* & ibi *Anchar. num. 1. notab. 1. Nauar. comm. 2. num. 67. de regul. Salzed. addit. ad pract. Bernard. Diaz. cap. 63.* paulò poſt principium *Sayr. Clauis Reg. lib. 12. cap. 22. num. 5. Pacian. d. conſ. 162. n. 194. Leo deciſ. valent. 207. lib. 2.*

11 Non tamen poſſunt pro coniunctis perſonis hoc agere, ſi miſerabiles non ſint, quia in eis non vertitur vtilitas Monaſterij, nec Monachos decet carnalem cognationem adeò ſpectare, vt ratione ipſius negotijs ſæcularibus ſe implicent, atque ita docent *Imol. in clem. Religioſus num. 10.* & ibi *Anchar. nu. 1. notab. 2. Card. num. 3. oppoſ. 4. Io: Andr. cap. 2. de poſtuland. nu. 8.* vbi *Hoſtienſ. num. 2. & 3. Abb. nu. 4. in fin. Anton. num. 7. Card. num. vnic. oppoſ. 1. Anchar. num. 3. Henric. num. 1. Bellamer. num. 1. Imol. num. 2.* nouiſſimè videndus *Barboſ. in tract. de iure Eccleſiaſt. vniuerſ. lib. 1. tit. de tranſeunt. ad relig. cap. 42. & 44.*

SVMMARIVM.

1 *Miſerabiles Perſonæ poſſunt vti earum prærogatiuis, & priuilegijs, quod declara, vt num. 3.*

2 *Miſerabiles Perſonæ non poſſunt renunciare earum priuilegijs.*

4 *Renunciatio generalis non trahitur ad incognita.*

5 *Renuncians debet in ſpecie certificari de iure quod renunciat, aliàs renunciatio dicitur facta abſque cauſæ cognitione, vt n. 7.*

6 *Iuri quod quis ignorat, non præſumitur renunciatum.*

8 *Certificatio niſi appareat in ſpecie non præſumitur adeſſe voluntas renunciantis.*

9 *Miſerabiles Perſonæ in dubio nunquam cenſentur renũciaſſe earũ prerogatiuis, & priuilegijs.*

10 *Re-*

10 *Renunciatio nunquam fieri præſumitur.*
11 *Renunciatio ſemper præſumitur perſonalis, non autem realis.*
12 *Renunciatio ſemper interpretanda eſt, vt minus renuncianti noceat.*
13 *Renunciatio ad expreſſa tantum reſtringitur.*
14 *Renunciatio eſt ſtricti iuris.*
15 *Renunciatio tollit iura de præſenti, non autem debita in diem, vel ſub conditione.*

ARGVMENTVM.

Miſerabiles Perſonæ poſſunt vti earum prærogatiuis, & ſi renunciauerint ipſis, niſi renunciatio fuiſſet ſpecialis, & ipſi eſſent certiorati de iuribus, quibus renunciant.

Ad ornatum gloſ. communiter receptæ, l. vnic. C. quando Imper.

PRIVILEGIVM LXXXIX.

1 REgula ſit, quod Miſerabiles Perſonæ poſſunt vti earum prærogatiuis, & priuilegijs, & ſi illis renunciauerint, ratio eſt quia tales perſonæ nequeunt renunciare beneficijs ipſis conceſſis, & ſi renunciant, renunciatio eſt inualida, ex *gloſ. communiter recepta in l. vnic. in verb. excedere, C. quando Imper. inter pupill. & vid.* quam notat ibi *Bald. & Salyc. Barboſ. in l. alia, §. eleganter num. 50. ff. ſolut. matrim. Felyn. in cap. ſi diligenti de foro compet. Barbat. conſ. 64. col. 5. volum. 4. Rebuff. in conſtit. Regni Franciæ in tit. de ſentent. prouiſ. art. 3. num. 38. Gaballin. in milleloq. 696. Nacta conſil. 190. num. 15. Carauit. Rit. 131. num. 4. Conar. pract. quæſt. cap. 6. & 7. Maſull. ad Capyc. decis. 160. nu. 7. Coſta de ſcient. & ignorant. inſpect. 48. num. 9. Capiblanc. de Baron. num. 156. tom. 1. Gratian. diſcept. forenſ. 182. num. 22. Franch. deciſ. 187. & deciſ. 192. num. 7. Theſaur. deciſ. 177. Viu. deciſ. 521. Ginrb. deciſ. 82. num. 5.* cuius ratio ea aſſignatur, quia priuile-
2 gium miſerationis gratia conceſſum non poteſt renunciari, vt per eos habetur, quibus addo *Parpal.* dicentem ſic in facti contingentia vidiſſe ſeruari in *l. penult. C. de pact. Scaglion. in Rit. 230. Bertace. de gabell. part. 2. quæſt. 27. Roman. conſil. 269. Caroc. de except. except. 22. quæſt. 6. num. 8.*

3 Declara tamen, procedere hanc concluſionem vbi generaliter miſerabiles perſonæ renunciaſſent earum priuilegijs, ſed ſecus ſi ſpecialiter illis renunciaſſent, nam tali caſu ſum voti non poſſe illis amplius vti cum valeat renunciatio taliter facta, ex dictis per *Nos in praxi elect. & variat. for. q. 46. sect. 2.* licet aduertere debes, quod & ſi in ſpecie ſit illis renunciatum, tamen ſi ipſis non ſit facta certificatio iurium, & priuilegiorum renunciatorum per Notarium tempore renunciationis, tali caſu poſſent, non obſtante ſpecifica renunciatione enim eſt neceſſaria certificatio renuncianti, hoc eſt renuncians debet ſpecificè, & expreſſè ſcire id quod renunciat qua renunciatio & ſi
4 generalis, imò ſpecifica trahi nequit ad incogitata, & quando renuncians neſcit ſibi competere, & ſic probat *text. in l. mater decedens,* vbi *Bart. ff. de inoffic. teſtam.* & non dicitur poſſe aliquem renunciare iuri ſibi competenti, niſi certificatus ſit, ad hoc vt ſciat quid renunciet *Bauer. in tract. de mor. col. 3. circ. med. Vital. de clauſ. nu. 17. Caroc. in repet. cap. enim quod par. 4. num. 10. de regul. iur. in 6. Capiſtran. de vſur. 1. par. 2. in princ. num. 14.* qui etiam ſcribunt, vt certificatio debeat eſſe in ſpecie, vt particula-
5 riter appareat de iure renunciatio quod particulariter procedit in minoribus, & mulieribus & hoc omnes tradunt, ita quod nec præſumi poteſt voluntas renunciandi iuri, quod quis
6 ignorat, tradiderunt *Baleaz. in tract. de maiorat. par. 4. quæſt. 2. num. 18.* probat etiam *Franc. Nicol. in repet. cap. quoniam contra part. 2. num. 338. extra de probat.* qui ſunt relati nouiſſimè per *Molfeſ. in conſuet. Neapol. in tit. de renunc. quæſt. 6. num. 37.*

8 Ita quod niſi appareat in ſpecie dicatur renunciatio facta abſque cauſæ cognitione, & ſine voluntate renunciantis, potius præſumeretur appoſita de ſtilo, & ex ſtipulatione Notariorum, & vt talis nullo modo nocet renuncianti, vt habetur per *Surd. in conſ. 431. nu. 71. vol. 3. poſt Capyc. Alber. Gail. Rip. & Barbat.* quos allegat *Dec. conſ. 495.* probat etiam *Franch. deciſ. 181. num. 10.* vnde ſi certificatio non appareat, non præſumitur adeſſe voluntas renunciantis, & capitur omnino coniectura, & præſumptio, vt appoſita ſit ex ſtipulatione Notarij, & vt talis minimè obeſt, nec præiudicat renuncianti, & ad materiam latè *Trentacinq. var. reſol. in tit. de reſcrip. & priuil. reſol. 8.*

9 Aduerte autem, quod in dubio nunquam cenſetur per ipſas perſonas miſerabiles renunciatum earum prærogatiuis, priuilegijs, non ſolum, quia hoc concernit earum fauorem, ſed etiam quia vulgare eſt iuris axioma, vt renun-
10 ciatio numquam fieri præſumatur, ita quod ſi alia fieri poteſt coniectura illa ſemper venit excludenda, & potius verba ſunt impropriandа, quam ex illis ſit introducenda renunciatio, vt ex pluribus probauit *Butr. in cap. accedentibus verſ.* & per prædicta extra de *priuileg. Alex. Dec. & Imol. Crauett. Riminald. Decian. Menoc. & Becc.* quos probauit *Surd. in conſ. 431. nu. 21.* vbi ex pluribus hanc ſententiam firmat nouiſſimè refert, & ſequitur *Molfeſ. ad conſuet. Neap. de renunciat. quæſt. 3. num. 6.* vbi per hoc dicit conſequenter euenire, ſecundum mentem renunciantis, ſemper renunciationem perſona-
11 lem, non autem realem debere præſumi, quia renunciatio perſonalis minus præiudicat quam realis, vt tradit idem *dict. quæſt. 3. num. 3.* & re-

nun-

nunciantio interpetranda eſt, vt minus renun-
12 cianti noceat, & potius eius verba debent in-
terpretari contra eum, qui ipſius renunciatio-
nis verbis ſe fundat, vt poſt *Dec. Gratian. Bur-
ſat. Gabriel.* & alios quos allegat, ſcribit *Surd.
conſ.446.num.* 23. ſic etiam dicitur, vt renun-
ciatio ad expreſſa tantum reſtringatur, & ad
13 alia trahi nequeat, vt probauit *Alex.conſ.*115.
vol. 5. & per *Surd.* alios cumulantem habetur
in *conſ.431.num.*15.*vol.*3.& etiam quia renun-
ciatio eſt ſtricti iuris, & in ea facienda eſt ſtri-
14 ctiſſima interpetratio *Dec. conſ.352. n. 9. Surd.*
alios allegans *conſ 133. num. 28. vol.* 1. quibus
addo *Peregr. de fideicomm. art. 52. num.* 25. &
Menoch. conſ. 282.*num.8.vol.3.*
15 Vnde euenit, vt ſimplex renunciatio ſolum
tollat iura de præſenti, non autem debita in
diem, vel ſub conditione, quoniam renuncia-
tio eſt abdicatiua iuris, quod quis habet, dum
renunciat, & ideò ad ius futurum minimè ex-
tenditur *l. ſi poteſt ff.de acquir. hæred. Pariſ.* hoc
probans ex multis de *reſignat.benefic.quæſt.* 18.
num. 24. & vide latè *Peregr. de fideicomm. d.
art.* 52.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia eſt mater miſerabilium perſonarum.*
2 *Eccleſia habet miſerabiles perſonas ſub eius
protectione.*
3 *Eccleſia defendit miſerabiles perſonas.*
4 *Bona Eccleſiarum ſunt perſonarum miſera-
bilium.*
5 *Eccleſia alienat bona pro redimendis carce-
ratis.*
6 *Mater in ſubſidium cogitur alere filium, & fi-
liam dotare num.7.*
8 *Eccleſia in ſubſidium tenetur alere miſerabiles
perſonas.*

A R G V M E N T V M.

Eccleſia dicitur mater Miſerabilium perſona-
rum, & ipſas habet ſub eius protectione.

Ad ornatum text. in cap. ſuper prudentia 14
quæſt. 2.

PRIVILEGIVM XC.

1 REgula ſit, Eccleſiam eſſe, & dici ma-
trem miſerabilium perſonarum, *cap.*
ſuper prudentia ante *fin.14. quæſt. 2. Lopez in
rub.tit.* 18. *par.* 1. & ipſas habet ſub eius prote-
2 ctione *Butr.in cap. excommunicationi de raptor.*
vt etiam *Socci.num.1.Franc.Marc.deciſ.893.nu.
27.par.1. Locat. in ſua praxi iud.inquiſ. in verb.
Miſerabiles, Couar. pract.quæſt.lib.1.cap. 6. An-
notat. ad Statut. Parmæ in tit. de ration. ſummar.
reddend.miſerabil.perſon. verſ.* & tales ſunt ſub
protectione Eccleſiæ, *Alex.in l. 1. num. 15. ff.
ſolut.matrim.* Eccleſiæ peculiare eſt defendere
iſtas miſerabiles perſonas *cap.* ex tenore de *for.
3 compet.* modernè *Genuenſ. in practicab. Eccleſ.
quæſt.* 144.
Vnde dicunt habere dominium bonorum
Eccleſiaſticorum *cap. quod autem*, ibi non ſunt
illa noſtra, ſed pauperum, quorum procu-
rationem quodammodo gerimus non pro-
prietatem 23. *quæſt.* 7. ſuper quo *text. Na-
uar.* facit ſuum tractatum de redditibus *Eccleſ.
gloſ.in cap.expedit.12.quæſt.1. & in cap. fin. 16.
quæſt.* 1. & bona Eccleſiarum, & Clericorum
ſunt bona miſerabilium perſonarum pauperũ
*cap. aurum indigne 12.quæſt.2. Abb.in cap. ſuper
nn.12. & 20.de cauſ. poſſeſ. & propriet.*
5 Et hinc Eccleſia alienat eius bona pro redi-
mendis, carceratis etiam ex maleficio *Bald.in l.
illud notab.1.C.de ſacroſ.eccleſ. Felyn. in cap.ſi-
gnificauit de Iudæis, Dec. in cap. quæ in Eccleſia-
rum de conſtitut.* nouiſſimè *Genuenſ. in ſuis pra-
cticabil.Eccleſiaſt. q.*199.
6 Quare venit dicendum, ſicuti in ſubſidium
Mater cogitur alere filium, *l. ſi quis à liberis
§.vtrum in verſ.ergo, & Mater ff.de liber.agnoſc.
l.pen.ff.eod.tit. Grammat.conſ.ciuil.*141.*num.* 14.
vbi dicit communiter eſſe receptum *Boer.deciſ.*
126.latè *Surd.de alim.tit.1.quæſt.14. num.* 9.
vbi etiam *num.*10. quo mater in ſubſidium te-
7 netur dotare filiam inopẽ, ex *Benincaſ.de pau-
pert.quæſt.8.ſpecial.3.Iaſ.in l. 1.num.28.ff.ſolut.
matrim.Coraſ. in l. qui liberos num.* 112. *& ſeq.
ff.de rit.nup.Aſcau.de patr.poteſt.effect.11.nu.*4.
8 cum alijs quos ipſe refert, ita ſimiliter in ſub-
9 ſidium Eccleſia debet alere, & dotare iſtas mi-
ſerabiles perſonas.

S V M M A R I V M.

1 *Clerici nequeunt eſſe procuratores, & quare
num. 3. fallit pro miſerabilibus perſonis
num.* 6.
2 *Clericatus fuit conſtitutus de iure diuino.*
4 *Pœna Clerici recipientis procurationes quæ-
nam ſit.*
5 *Clerici aduocare prohibentur, licet benè poſ-
ſint pro miſerabilibus perſonis num. 7. ſed non
in criminalibus nu.*8.
9 *Clericus immiſcens ſe in iudicio ſanguinis effici-
tur irregularis.*
10 *Acta facta per Clericum procuratorem va-
lent, ſi de inualiditate non oppanantur.*

A R G V M E N T V M.

Clerici fauore miſerabilium perſonarum poſ-
ſunt in earum cauſis eſſe Procuratores, &
Aduocati.

*Ad ornatum text. in cap. 1. & cap. fin. de
poſtul.*

PRI-

PRIVILEGIVM XCI.

1 Regula eſt ab omnibus recepta, vt Clerici nequeant eſſe Procuratores iudiciales laicorum *cap. 1. & cap. fin. de poſtuland. cap.prolatum 88.diſt.cap. denique 14. quæſt. 5. l. placet C.de epiſc. & cler.* tradunt poſt alios *Caual.in pract.comm.contr.comm.quæſt.404. Moſco.in tract.de maieſt.militant.Eccleſ.lib.1.par. 2. cap.2. Rodriq.in ſumm.caſ.conſcient.par.1.cap.1. Carp.ſuper Statut.Mediolan.par.1.cap.65.* nouiter *Farinac.in ſuis fragment.criminal. num. 186. par. 1.* & affluenter nouiſſimè plures ſuo more cumulans *Graſſ. de effect. cleric. effect. 11.* eſſet enim opprobrium, & dedecus clericalis digni-
2 tatis, quæ fuit conſtituta de iure diuino, vt notat *gloſ.in cap. ſi Imperator 96.diſtinct. Germ. de ſacror.imm.lib.3. cap. 3. num. 35. Mart. de iuriſdict.part.1.cap. 6. num. 1. cum ſequent.* ſi Clerici ſe ingererent diſceptationibus forenſibus,
3 iuxta notata in *l.repetita C. de epiſc. & cler. Port.conſ. 16.n.35.Fuſc.in ſingul. lit.C.num.91.* quos refert *Graſſ.loc.mox cit.* vbi, quod Cle-
4 rici recipientes procurationes generales ad iudicia poſſunt excommunicari, & deponi ex *Anchar. & Abb.in cap. ſed nec ne cleric. vel monac.Zecch.de priuileg.Eccleſ.priuileg.132.nu. 10.* licet non pereant priuilegium fori Eccleſiaſtici niſi fuerint terminati, vt à talibus deſiſtant, vel ſemel in Synodo generali diœceſano, vt in facto conſului præteritis menſibus Reuerendiſſimo Epiſcopo *Litterenſ.* qui ad me miſit, vt votum darem, per doctrinam *Abbat.in cap.ſicut te num.3. ne cleric. vel monach.Anchar.in cap. de Sacerdotib. num. 4. eod. tit.*

5 Ita, quod neque Aduocati officium gerere poſſunt, quia eis etiam prohibetur, vt plures cumulando demonſtrat *Cened. in collect. iuris canon.par.1.commiſſ.2.num. 16.* latè *Mart. de iuriſdict.cap 115. part. 4.* & fuſius modernè *Graſſ.de effectib.cleric.effect.11.*

6 Tamen non prohibentur in cauſis miſerabilium perſonarum procuratoris officium exercere, vt eſt *text. in cap.1. in fin.* & ibi *gloſ.fin. extra de poſtuland.* vbi etiam *DD.* omnes & tradunt *Rodoan. de ſpol.quæſt.2. num. 20. Lopez ad Diaz in ſuo pract. cap.57. lit.A. in 6. & 9. caſ. Maiol.de irregularit.lib.2. cap.5.num.14. Rebuff. ad conſtit.Galliæ art.3. in tit.de ſentent. prouiſional.* qui allegat *text. in auth. presbyteros, C.de Epiſc.& cleric.* & ibi *Faber per cap. peruenit 86. diſt.Capra reg.95.num.2. Capoll.conſil.21.Galet. in margarit.iuris cap.1.nu.16. Moſcon.de maieſt. militant.Eccleſ.lib.1.part.2.cap.2.Graſſ.de effect. cleric. d.effect.11.num.17.* nouiter *Genuenſ.in ſuis practicabil.Eccleſiaſt. quæſt.622.* & nouiſſimè *Naldus in ſua ſumm. reſolut.practicabilium in verb.clericus num.36. pag.mihi 161.*

7 Vt ſimiliter poſſunt pro illis miſerabilibus perſonis patrocinari, & Aduocatorum officio fungi, *cap.omnibus 4.quæſt.6.Boich.in cap.clerici num.10.de poſtuland.Turrecrem.in cap.1.n.3.15. quæſt.2.Marcheſ.de commiſſ.lib.1.commiſſ.2.cap. 1.num.16.Alciat.conſil.30.num.8.tom.1.Capoll. conſil.21.num.2.lib.1.* inquiens, quod iſto caſu perſonæ miſerabiles ſunt, qui cauſas proprias non poſſunt adminiſtrare quoad ſumptus, ſequitur *Graſſ.* alios referens *de effectib.clericat.d. effect.11.num.19.Farinac.in fragm.crim.nu.193. part. 1.*

Qua de cauſa in facto de anno 1621. in Curia Epiſcopali Strangulen. excuſaui quendam Sacerdotem, qui negotia, & lites quorundam Pupillorum defendendo Aduocati officium in foro laicali exercuerat.

8 Licet ſupradicta non procedant in cauſis criminalibus ad offenſam, quo caſu Clerici nunquam admictuntur ad officium aduocationis, *Turrecrem.in cap.1.num.295.quæſt.2.in cap. ſententiam ne cler. vel monac. Zanch.de priuileg. Eccleſ.priuileg.53. num.20. Boich. in cap.clerici, num.2. de poſtul.* vbi *num.6.* hoc intelligit procedere quoties agitur de delicto, in quo veniret imponenda pœna ſanguinis, quo caſu Clericus incurreret irregularitatem, cum Clericus
9 regulariter immiſcens ſe in iudicio ſanguinis efficiatur irregularis *cap. clericis extra ne cleric. vel monach.* & iuxta latè tradita per *Farinac.in ſuis fragm.crim. part.1 num.369.cum ſeq.* vbi plurima cumulat.

10 Nota autem, quod licet clericus non poſſit eſſe procurator, ſi tamen reperiatur de facto eſſe procuratorem, geſta per eum, vti talem, eſſent valida, ſi hoc non opponatur, *Abb.in cap. Sacerdotibus num. 5. ne cleric. vel monach. Dec.in cap.ad hæc num.12.de poſtul.* videndi *Caſtill.deciſ.Sicil.113. Caual.in ſpecul.pract.quæſt. commun.contra commun.quæſt.494.* qui allegat *gloſ. in l.filiusfamil. §.veterani, ff. de procurat.* & dicit talem gloſam eſſe communiter approbatam *Iacob. in l.ſeruus, num.5. C. de iudic.* vbi dicit, quod Clerici malè faciunt acceptando ſimiles procurationes.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi probibentur exercere officium Aduocatorum, & Procuratorum.*
2 *Epiſcopi poſſunt aduocationem, & procurationem exercere pro Miſerabilibus Perſonis.*
3 *Epiſcopi ſunt Protectores Miſerabilium Perſonarum.*

ARGVMENTVM.

Epiſcopi poſſunt eſſe Procuratores, & Aduocati pro Miſerabilibus Perſonis.

Ad ornatum cap.te quidem 11.quæſt.1.& cap. Prælatum 88. diſtin.

PRI-

PRIVILEGIVM XCII.

1 REgula eſt Epiſcopum non poſſe eſſe Aduocatum, neque Procuratorem, non ſolum coram Iudice ſæculari, ſed nec pariter coram Eccleſiaſtico, *cap. te quidem* 11. *quæſt.* 1. *cap. Prælatum* 88. *diſtinct. cap. Epiſcopus* 14. *quæſt.* 3. *cap. denique* 21. *quæſt.* 3. *& per tot.* quæ iura ad hoc adducit *Rodoan. de ſpol. quæſt.* 2. *num.* 18. vbi bonam reddit rationem, refert, & ſequitur nouiter *Farinac. in ſuis fragm. crim. part.* 1. *nu.* 188.

2 Tamen fauore miſerabilium perſonarum benè poſſunt Procuratoris, & Aduocati officium Epiſcopi gerere, vt ait *Soccin. Sen. in cap. veniens num.* 110. *de accuſat.* quem refert, & ſequitur *Annot. ad Stat. Ciuit. Par. in tit. de ration. ſumm. redd. miſer. perſ. fol.* 62. Conducit ad com-
3 probationem, nam Epiſcopi ſunt protectores talium miſerabilium perſonarum, & ipſas debent fouere, vt diximus ſupra in *priuil.* 37. vbi poteris videre.

SVMMARIVM.

1 *Accuſans aliquem tenetur ſe ſubſcribere ad pœnam talionis ſi non probauerit id, de quo accuſat, quod hodie non obſeruatur, vt n.* 2.

3 *Accuſans aliquem de dubio, & deinde non probans, tenetur actione iniuriarum.*

4 *Perſonæ miſerabiles accuſantes, vel denunciantes, recipiuntur ſine obligatione ad pœnam ſi nõ probauerint.*

ARGVMENTVM.

Miſerabiles perſonæ denunciantes, & accuſantes, recipiuntur ſine obligatione ad pœnam ſi non probauerint.

Ad ornatum Text. in l. 1. *de accuſat. & inſcript. & Rit. Cur. Archiepiſc. Neap.* 7.

PRIVILEGIVM XCIII.

1 REgulariter, accuſans aliquem de iure communi, debebat ſe inſcribere ad pœnam talionis, ſi non probauerit id propter quod ipſum accuſauerat *tot. tit. de accuſat. & inſcript.* & de materia vide *Clar. in ſua pract. qu.* 7. *& Farinac.* latè *de accuſat. quæſt.* 16. *& de iure Canon.* latiſſimè *de denunciat.* ſcribit *Foller. in pract. crim. canonic. in verb. denunciatione facta*, & in *Cur. Archiepiſcop. Neapolit. vigore ritus* 7. eiuſdem Curiæ denuncians, ſeù accuſans ibidem ſolet ſe obligare ad certam pœnam pecuniariam de probando, vbi uideas *Illuſtr. Epiſcopum D. Ricc. in Annot.*

2 Licet de iure Regni pœna talionis, de qua latiſſimè nouiter loquitur *Borrell. de magiſtrat. edict. cap.* 8. *lib.* 2. receſſit ab aula, & loco ipſius fuit ſubrogata pœna vnius vnciæ per Ritum M. C. V. quæ pœna adhùe in deſuetudinem abijt, vt per *Grammat. deciſ.* 39. aſſerentem calumnioſè, & falsò aliquem accuſantem condemnari ad expenſas, per *text. in l. ſcienter, C. de excuſat. tut.* ſequuntur *Carauit. in rit.* 297. *num.* 4. *vbi ſupra nu.* 12. *Cornazzan. in deciſ. Lucenſ.* 197. nouiter *D. Ricc. in collect. deciſ. collect.* 1218. *&* 1219. nouiſſimè *Thor. in ſuo compend. dec. Neap. in verb. denuncians crimen, tom.* 1. nec non vide in materia *Vrſell. in concluſ. legal. in verbo accuſatio concl.* 26.

3 Et ſi quis accuſauerit aliquem de delicto, quod non probauerit, tenetur actione iniuriarum, vt per *Nigr. in cap. Regni accuſatorum temeritas, num.* 16. ſed hodie raro, aut nunquam accuſatores condemnantur ad expenſas, ne terreantur accuſantes, & deſiſtant ab accuſando, vt in praxi uidemus ſeruari.

4 Quidquid ſit ad noſtri inſtituti coronidem eſt obſeruandum, quod ſi perſonæ miſerabiles accuſantes, vel denunciantes ſint recipiuntur ſine obligatione ad pœnam ſi non probauerint, ut in terminis noſtris notat *Carauit. in Rit. M. C. V.* 200. *ſub num.* 5. *verſ.* 3. nota.

SVMMARIVM.

1 *Iudex Eccleſiaſticus nequit cognoſcere inter laicos, & è contra.*

2 *Iuriſdictiones ſunt diſtinctæ.*

3 *Eccleſiaſticæ perſonæ non iudicantur à Iudicibus laicis.*

4 *Iudex Eccleſiaſticus poteſt cognoſcere de cauſis Miſerabilium Perſonarum, etiam ſi ſint laici, ſed declara, vt hic docet Author, n.* 5.

6 *Iudex non poteſt ſe intromictere in cauſa, quæ principaliter competit alteri, niſi data negligentia Iudicis competentis.*

ARGVMENTVM.

Cauſæ Miſerabilium Perſonarum poſſunt tractari in foro Eccleſiaſtico.

Ad ornatum Text. in cap. vt decernimus extra de iudic. & cap. ex parte de foro compet. Sed quando hoc procedat, Author declarat.

PRIVILEGIVM XCIV.

1 REgulariter, Iudex Eccleſiaſticus non pô-
teſt cognoſcere inter laicos, ſicuti nec
laicus inter Eccleſiaſticos, ut *cap. decernimus*
extra de iudic. Alber. in l. ſtatuimus, num. 6. *C. de*
2 *Epiſc. & cler.* diſtinctæ namque ſunt iuriſdictio-
nes, vt deducitur ex *Couar. lib.* 2. *variar. reſolut.*
cap. 20. *num.* 10. vnde uidemus, Eccleſiaſticas
3 perſonas non poſſe iudicari a Iudicibus laicis,
cap. 1. *& cap.* 2. *& cap. ſi diligenti, §. fin. & cap. ſi-*
gnificaſti de foro compet. cap. 2. *& cap. ſi clerici de*
iudic. & ita diſpoſitum fuit ex *Sacro Concil. Trid.*

ſeſſ.

Digitized by Google

ſeſſ.24.cap. 20. latiſſimè more ſuo nouiter *Graſſ. in tract. de effectib. clericat. effect.* 1. vbi ampliationes, & limitationes plenè, & vberrimè adducit, materiam affluenter enucleando.

4 Tamen in cauſis miſerabilium perſonarum Iudex Eccleſiaſticus poteſt cognoſcere, etiam ſi litigantes ſint omnes laici, *Abb. in cap. ſignificantibus extra de offic. delegat. & in cap. licet ex ſuſcepto extra de for. compet. Aretin. conſ.* 102. *gloſ. in cap. omnis ætas* 12. *q.* 2. *Carauit. in Rit. M. C. V.* 19. *ſub num.* 19. *Annot. ad Stat. Parm. in tit. de ration. ſummar. redden. miſerab perſon.* nouiter *Caluol. in ſua praxi iudic. §. Iudex concluſ.* 3. *num.* 12. *Aufrer. de poteſt. Iudic. ſæcular. num.* 19. *verſ.* 36. *Benincaſ. de paupert. quæſt.* 5. *num.* 27. *&* 30. *Marquard. in tract. de Iudæis par.* 2. *cap.* 9. *num.* 8. *in fin. Tuetaturio ex text. in cap. ex parte de for. competent*, vbi cum quis miſerabilis ſimul, & oppreſſus ſcilicet per vim vel alio modo ſpoliatus re propria, ita vt interdicto recuperandæ poſſit agere, hanc actionem etiam contra laicum, poterit hanc agere actionem coram Iudice Eccleſiaſtico, & de re temporali, etiam ſi ipſe Actor ſit laicus, etiam non data negligentia Iudicis ſæcularis, & hanc eſſe communem opinionem ſcribunt. *Couar. in lib. practicar. quæſt. cap.* 6. *num.* 1. *verſ. imò*, & in hoc tractatu, & *Staphileus de liter. grat. & iuſtit. fol.* 159. *col.* 2. refert cęteros eandem probans ſententiam fusè *Aluarez* recentiſſime in *tract. de priuil. pauper. quæſt.* 52. *par.* 1.

5 Ego autem cum *Marta de iuriſdict. par.* 2. *cap.* 21. teneo iſtam communem opinionem non poſſe iuridicè procedere, nec ſubſiſtere, ſcilicet quod non aliter præfatæ miſerabiles perſonæ Iudicem Eccleſiaſticum adire poſſint, niſi data negligentia Iudicis laici, ex *Regul. cap. ex tenore de for. compet. ex ratione cap. noui de iudic.* probat *Couar. vbi ſupra num.* 1. *in fin.* vbi teſtatur quotidiè in Hiſpania, & Gallia iudicari contra illam communem, non enim Iudex Eccleſiaſticus contra laicum cognoſcere poteſt de re temporali, quantumcunque laicus fuerit oppreſſus, & ſpoliatus, niſi proprius Iudex negligens eſſet in adminiſtrando iuſtitiam, & hoc etiam probat *d. cap. ex parte*, vbi propter rei conuenti potentiam, qui Actorem ſpoliauerat in Iudice ſæculari, maximæ negligentiæ ſuſpicio aderat, vt ibi *Couar.* aduertit, & tenent *Butr. in cap. licet de for. compet. & Roger. in tract. de dot. quæſt.* 17. *num.* 2. vbi negligentia enim non datur vnius Iudicis, alter ſe intro-
6 mictere non poteſt, ſed competens, & naturalis debet adiri, ex traditis poſt alios nouiter per *Caluol. in praxi iudiciar. d. concluſ.* 3. *num.* 2.

SVMMARIVM.

1 *Dominus domo poteſt expellere conductorem ob ei ſuperuenientem neceſſitatem, etiam ſi indigeat domo locata pro vſu filij, vel patris, aut matris num.* 2. *ſed limita ſi domus fuiſſet locata miſerabilibus perſonis num.* 3.
4 *Scolares non poſſunt expelli à domo conducta.*
5 *Scolares inter miſerabiles perſonas reponuntur.*
6 *Refertur conſultatio Authoris.*
7 *Iudæa nouiter baptizata inter miſerabiles perſonas reponitur.*

ARGVMENTVM.

Miſerabiles perſonæ non poſſunt expelli à domibus ipſis locatis, & ſi Domino ſuperueniat noua neceſſitas.

Ad ornatum text. in l. æde C. locati, & cap. propter ſterilitatem eod. titul.

PRIVILEGIVM XCV.

1 REgulariter, dominus pro vſu proprio ob ſuperuenientem neceſſitatem poteſt Inquilium expellere, *ex text.* diſpoſitione in *l. æde C. locat. & in cap. propter ſterilitatem eod. tit.* de quibus meminit *Paſcal. in tract. de patr. poteſt. par.* 4. *ca.* 6. vbi, quod etiam iſta eadem
2 facultas ſibi conceditur, ſi indigeat domo locata pro vſu filij vxorem ducentis, vel quia eius parentes ex aliqua noua, & honeſta cauſa eius domus habitatione indigeant, ex *Bald. in cit. l. æde num.* 11. *relat. & ſequut. per Gomez variar. reſolut. tom.* 2. *cap.* 3. *ſub num.* 6. *in fin.*

3 Benè verum, ſi domus fuiſſet locata alicui miſerabili perſonæ aliter dicendum eſſet, nam dominus illam expellere nequiret ex ſpeciali miſerabilium perſonarum fauore, quas opitulari ſemper debemus, & de hoc mirandum
4 quippè non eſt, nam videmus ſcolares non poſſe expelli a domo conducta, etiam ab nouam neceſſitatem locatori ſuperuenientem, vt in ſpecie docent *Ripa in l.* 1. *in fin. ff. ſolut. matr. & Rebuff. in tract. de priuileg. ſcolar. priuil.* 8. relati per *Duen. in reg.* 123. *ampliat.* 1. *Nepit. in conſuetud. Catin. in tit. de locat. Apotec. num.* 6. *Caroc. in ſuo tract. de locat. & conduct. par.* 4. *in tit. de receſ. quæſt.* 2. *num.* 36. & ſcolares re vera appel-
5 lantur miſerabiles perſonæ à DD. vt retulimus ſupra *in priuil.* 11. & nouiter meminit *Paſcalan tract. de* allegat *Diu. in deciſ.* 65. *&* 521. *Paſcal. patr. poteſt. par.* 2. *cap.* 2. *num.* 202. *Decian. in conſ.* 14. *num.* 12. *lib.* 1. *& Menoch. in addit. ad tract. de arbitr. iudic. caſu* 166. *num* 32. addo *Carleual.* qui nos allegat in *tract. de iudic. diſp.* 2. *q.* 6. *num.* 57. *ſect.* 7. ergo generaliter ſic dicere debemus de omnibus alijs perſonis miſerabilibus, vt de ſcolare præfati DD. ſenſerunt.

6 Quare meritò conſulti de anno 1621. dedimus votum cuidam domino certæ domunculæ, quam locauerat vni Iudeæ nouiter baptizatę, non poſſe illam infra annum expellere

Google

à dicta domo ei locata, & ſi ſuperueniſſet no-
7 ua neceſſitas, dicebam de iure non admicti, cum Iudæa nouiter baptizata inter Miſerabiles perſonas reponantur *Felyn. in cap. ſignificationibus num. 8. de offic. de leg. Innoc. in cap. Iudæi de Iudæis, Rebuff. de ſent. prouiſ. gloſ. fin. col. 4. verſ. 14. Menoch. de arbitr. Iudic. d. caſ. 166. num. 30. Trentacinq. var. reſolut. lib. 2. reſolut. 2. nu. 36. de citationib.* & probauimus in *praxi elect. fori quæſt. 48. ſect. 2. in moderna edit.*

SVMMARIVM.

1 *Appellatio debet interponi infra decem dies, & num. 2.*
3 *Facultas appellandi non viuit vltra decem dies.*
4 *Miſerabiles perſonæ ſi non poſſunt appellare infra decem dies, non obſtante lapſu dicti termini, poſſunt appellationem interponere, quod amplia num. 5.*
6 *Paupertas excuſat à proſequenda appellatione.*
7 *Procurator qui propter paupertatem non appellat, non præiudicat Domino.*
8 *Pauper non excuſatur à proſequenda appellatione in cauſa, in qua poſſet habere ſumptus litis.*

ARGVMENTVM.

Cauſę Miſerabilium perſonarum non ſunt deſertæ, ſi propter earum paupertatem non potuerunt appellationem introducere.

Adornatum auth. hodie C. de appellat. Conſtit. & Pragmat. Regni incip. appellationum tempora de appellat.

PRIVILEGIVM XCVI.

1 Regula eſt, appellationem interponendam eſſe intra decem dies *auth. hodie C. de appell. cap. anteriorum 2. quæſt. 6. cap. cum dilectus in fin. de electionib. cap. quoad conſultationem de ſentent. & re iudic. capitulo concertationi de appellat. in 6. & in Regnicula videas conſtit. & pragm. Regni incip. appellationum tempora*, vbi Nos latiſſimè diximus in *collect. decis.*
2 Et quod ſit appellandum infra decem dies, ſcribunt *Speclat. in tit. de appellat. §. reſtat videre in princ. lib. 2. fol. 139. Azo. in ſumm. C. tit. quor. appell. non recip. num. 1. Salyc. in d. auth. hodie in princ. Marant. in ſuo Specul. par. 6. act. 2. in princ.*
3 *verb.* & quando appellatur *quæſt. 3. in princ. nu. 213. & 214. fol. 488. Miſinger. obſeruat. 11. cent. 3.* & quod facultas iſta appellandi non viuat vl-
4 tra decem dies refert, & ſequitur *Lancellott. tract. de attentat. & innou. appell. pend. limit. 50. in princ. num. 38. fol. 378. & par. 3. cap. 26. de probat. attentat. num. 17. & 18. fol. 440.* & hæc concluſio eſt nota omnibus in foro verſantibus, & etiam non verſantibus, & de materia ex Neotericis lato ſermone *Borrell. in ſumma. dec. tit. de appell. tom. 1.*

5 Tamen aliud eſt dicendum in cauſis miſerabilium perſonarum, quæ ſi ob earum paupertatem non potuerunt appellare intra decem dies poſſent deinde non obſtante lapſu dicti termini appellationem interponere, vt per *Caſſador. deciſ. 6. de appellat.* vbi quod hæc eſt firma propoſitio ſequuntur *Guid. Pap. in tract. de appellat. quæſt. 15. Veſtrius in pract. lib. 7. cap. fin. ſub num. 20. Lancellott. de attentat. par. 2. cap. 12. de attentat. & innocat. appell. pend. ampliat. 1. num. 55. & 56. Scaccia de appell. quæſt. 12. num. 163. Annot. ad Statut. Parm. in tit. de ſumm. ration. reddit. miſerab. perſon. fol. 64.* vbi alios allegat latè *Gratian. deciſ. Marchiæ 34.* qui am-
6 pliat procedere etiam in proſequutione appellationis, quoniam paupertas excuſat à proſequenda appellatione *Innoc. in cap. ex ratione*
6 *ſub num. 2. de appell. Card. conſ. 87. num. 5. per text. in §. 1. auth. in his qui ingrediuntur ad appellationem Bard. in tract. de tempor. vtil. cap. 4. num. 2. Theſſ. deciſ. 10. num. 5. Cumia ſuper ritib. Sicil. cap. 89. num. 57. Miſinger. obſer. 98. centur. 5.* latè *Beniucaſ. de paupert. & eius priuileg. quæſt. 9. Scaccia de appellat. quæſt. 15. artic. 3. ſub n. 44.* ſicque pluries practicauit Regia Audientia Apuleæ me ibidem Regio Auditore aſſidente.
7 Idemque eſt in procuratore, qui propter paupertatem appellare non potuit, non enim præiudicat Domino, cum non ſit in aliqua culpa, *Bald. in cap. 2. col. 3. vt lit. pend. Marſ. conſ. 10. col. 9. in princ. num. 39. lib. 1.* dicens hoc eſſe multum notabile, ſequitur *Gratian. loco proximè cit. num. 8. qui num. 10.* bene dicit non eſſe excuſandum pauperem a proſequendo ap-
7 pellationem in cauſa, in qua poſſet habere ſumptus litis, ex *Felyn. in cap. ſi qui teſti col. 2. num. 9. de teſtib.* videtur enim fuiſſe in culpa, hoc non potendo, & ita ego requiſitus de voto reſpondi.

SVMMARIVM.

1 *Regulariter nemo extrahitur à proprio domicilio pro primis cauſis, adducitur ratio num. 2. licet miſerabiles perſonæ poſſint alias trahere num. 6.*
3 *Sententia lata ab alio Iudice, quam Iudice domicilij in prima inſtantia dicitur nulla.*
4 *Baroni remictitur vaſſallus in prima inſtantia condemnatus per Tribunal ſuperius.*
5 *Vaſſalli non poſſunt prorogare iuriſdictionem Tribunalis Superioris inuito Domino.*
7 *Miſerabiles perſonæ habent electionẽ fori, etiam ſi cœptum ſit iudicium coram Iudice ordinario.*

AR-

ARGVMENTVM.

Miſerabiles perſonæ poſſunt trahere alios in primis cauſis à proprio domicilio.

Ad ornatum pragm. 2. incip. quærula vbi de delict. quis conuen.debeat.

PRIVILEGIVM XCVII.

1 Regulariter, pro primis cauſis nemo extrahi poteſt à proprio domicilio, ita inquam cauetur in *pragmat. 2. incip. quærula diſpoſitione vbi de delict. quis conuen. debeat*, & vide *text. de iure communi in l. nemo C. de iuriſdict.omn.iudic.& in §.1 in nouell.vt differēt.Iud.*
cuius ratio eſt, vt euitentur mala, & infortunia
2 quæ incurrunt ij qui litigant extra patriam propriam prout narratur miſerabiliter in *§. hæc conſiderantes in auth.vt omnes obed.Iudicib. Prouinciæ*.
3 Adeò, quod ſi fuerit lata ſententia in prima inſtantia ab alio Iudice, quam a Iudice ſui domicilij dicitur nulla, & certum eſt, quod Baroni eſt remictendus ſuus vaſſallus, etiam
4 poſt ſententiam ſui Tribunalis Superioris, per quod fuerit condemnatus, vt pluries fuiſſe deciſum per Sacrum Conſilium, & in ſpecie in beneficium Nicolai Grimaldi, in cauſa cuiuſdam de Pinto, qui fuerat condemnatus ad mortem per Mag. Cur. Vic. & ſententia confirmata per Sacrum Conſilium, ſicque hodie ſeruari, & ſeruatum fuiſſe, in tantum quod vaſſalli non poſſint huic priuilegio renunciare, prorogando iuriſdictionem Tribunalis Superioris inuito Domino, ex *Capyc. deciſ.9.& Francb.deciſ.529.* quibus addo *Capiblanc.de Baronib.pragm.3.num.134.& pragmat. 8.num.79.tom.1.* & nouiſſimè *Thor.in ſuo compend. deciſ. Neap. verb. vaſſalli Baronum.tom.1.*
6 Quicquid tamen ſit ex ſupradictis, miſerabiles perſonæ poſſunt trahere alios in primis cauſis a proprio domicilio, vt notauimus *in collect.deciſ.ad d.pragmat.Regni 2. vbi de delict. quis conuen.debito habent* enim iſtæ beneficium
7 electionis, & variationis fori, *ex l. vnic.C. quando Imper.inter pupill.& vid. & conſtit. Regni ſtatuimus de Magiſtro iuſtit.* etiam ſi cœptū ſit iudicium coram Iudice ordinario, *Caroc ſingul.98.* nouiter *Borrell.in ſum.deciſ.in titul.de iurament.perhorreſc.num. 36.* & fuſius omnium *Caſtill.* qui benè tractat articulum in *lib. 3. quotid.controuer.iur.cap. 25. à num. 34. cum plurib. ſeqq.* & nos maiori cum apparatu in particulari tractatu quem edidimus *de elect. & variat. fori.*

SVMMARIVM.

1 *Actor debet ſequi forum Rei.*
2 *Regula quod Actor ſequatur forum rei non procedit in cauſis Miſerabilium perſonarum. Et quæ ſit ratio num. 3. remiſſiuè.*

ARGVMENTVM.

Regula quod actor ſequatur forum rei non procedit in cauſis Miſerabilium perſonarum.

PRIVILEGIVM XCVIII.

1 Regula eſt clara, & ab omnibus recepta Actorem debere ſequi forum rei *l. Actor C. de probat. l. in criminali C. de iuriſdict.omn. iudic. l. fin. C. vbi in rem actio l. quia etiam C. de iudic.mutand.cauſ.fact.* latè *Griuel. deciſ. ſenat. dolan.129. Amat.conſ.31. Viu.deciſ. 49. Card. Tuſc. cōcluſ.122. lit. A. Caluol.in prax.iudiciar §.actor. concluſ.1. Illuſtr.Epiſcop. Ricc. in collect. 366. & 930.* nouiſſimè *Vrſellius de forolinio in examine concluſ.legal. in verbo actor*
2 Tamen claudicat illa in cauſis Miſerabilium perſonarum, cum ab ea excipiantur *Amat. deciſ.Rot.Marchiæ 105. Cala in tract. de modo articulandi, & probandi in gloſ.1. Præſes de Franch.dec.541.num.4. Vrſel.in concluſ.legal.in verbo actor concluſ.44.num.75. Cochier. in tract. de iuriſdict.in exemp.quæſt.108. par. 4. tom. 1. Carleual.in tract.de Iudic.& foro compet.diſp.2.quæſt. 6.num.576.*
3 Elicitur huius declarationis ratio à *Galganetto in tract.de iur.public. lib. 2. tit. 6. num. 38. ab illuſtr.Epiſc.Ricc.in deciſ.Cur.Archiep. Neap. 270.in fin.par.3.*

SVMMARIVM.

1 *Confraternitates dicuntur loca pia.*
2 *Confraternitates habent beneficium reſtitutionis in integrum.*
3 *Legata relicta Confraternitatibus dicuntur ad pias cauſas relicta.*
4 *Legata pia indebitè ſoluta repeti non poſſunt.*
5 *Solutum indebitè Eccleſiæ repeti non poteſt.*
6 *Relicta intuitu pietatis ſunt irreuocabilia.*
7 *Legata miſerabilibus perſonis indebitè ſoluta repeti nequeunt iuxta mentem Authoris.*

ARGVMENTVM.

Legatum Miſerabilibus Perſonis indebitè ſolutum non poteſt repeti.

Exornatur Text.in l.eum is, §.ſi in ea opinione, ff.de condit. indeb.

Digitized by Google

PRIVILEGIVM XCIX.

POſt ſolutionem cuiuſdam legati vni Confra-
ternitati, quæ habebat curam expendendi
quotidie quandam pecuniæ quantitatem Mi-
ſerabilibus Perſonis opponebatur de indebita
ſolutione, & conſequenter agebant hæredes,
vt reſtitueretur quantitas pecuniæ ſolutæ.

Ego autem tanquam Aduocatus dictæ Con.
fraternitatis replicabam eſſe iniuſtam eorũ pe-
1 titionem ſiquidem certum eſt, Cõfraternitates
laicorum, in quibus exercentur opera pietatis,
& charitatis (prout hic) loca pia cenſentur, vt
plena manu comprobauimus in praxi *elect.fori
quæſt.56.ſect.2. & in collect. deciſ.ad pragm.Re-
gni 1. ſub rubr.de legatis pijs*, vbi meritò firma-
2 uimus, ipſas Confraternitates habere benefi-
cium reſtitutionis in integrum, vt latè etiam
deducit *Maſtrill. deciſ.Sicil.*110. & recenter ui-
dendus *Barboſ. in tract.de iur.Eccleſiaſt. vniuerſ.
lib.2.cap.11.tit.de Hoſpit.& Confrater.* vbi plu-
3 ra conglomerat, quare legata relicta talibus
Confraternitatibus dicuntur ad pias cauſas,
*Petr. Peruſin.in ſuo tract.de quarta Canonic.Pa-
norm.conſil.31.col.2.lib.1.& conſ.32.lib.2.Caſtr.
conſil.5.lib.2.& conſil.12.eod.lib. Io:Andr.in
cap.Ioannes de teſta.* dum loquuntur generaliter
de quibuſcunque locis, in quibus exercentur
opera charitatis, & expreſſiuis *Bart.in l.1.§.ſed
religioſis,ff.de colleg.illicit.& Angel.in l.1. C.de
fide inſtrum.& baſt. fiſcal. lib.10. Dec. conſil.72.*
& nouiſſimè *Illuſtr. D.Ricc.in praxi reſol.213.
4 part.2.* legata autem pia indebitè ſoluta non
poſſunt repeti, *text* eſt quem omnes dicunt ſin-
gularem in *l.cum is ſi in ea opinione, ff.de condit.
indebit.Bart.in l.ea quæ, ff.de condit.& demonſtr.
Alexan.in l.cum is,§.ſi mulier alias, ff.eod.titulo*
nouiſſimè *Nald.in ſumma in verbo legatum,n.5.*

Conducit nam ſolutum indebitè Eccleſiæ re-
peti non poteſt, *Gomeſ.in §.ex maleficijs de act.
Vaſq;de ſucceſſ.progreſſ.lib.3 §.21.num 6.per tex.
in §.fin. de obligat. quæ ex quaſi contract.* ubi le-
5 gatum factum Eccleſiæ in teſtamento imper-
fecto non reperitur nouiter, ſequitur *Genuenſ.
in practicabil. Eccleſ. quæſt.*482. Intuitu enim
6 pietatis quæ relinquunt, ſunt irreuocabilia,
vt dicit *Signorol.conſ.125.col.11. verſ.præterea,
quod minimè, per text.in l.ex duobus, & l.Neſen-
nius,ff.de negot.geſt.& l.alimenta, C.eod.tit.* de
quibus iuribus meminit quoque *Tiraquel.in ſuo
tract.de priuileg.piæ cauſæ, Priuileg.*119. vbi fa-
tetur, quod falſa opinione ſolutum pietatis
cauſa tanquam indebitum reperi non poteſt,
vigore *text.in cit.l.cum is, §.ſi in ea, ff.de condit.
indeb.*quem etiam allegat, *Genuenſ.loco proximè
citato*, ubi tamen in fine declarat ſuam upinio-
nem non procedere, vbi ſolnens ex ſolutione
reduceretur in paupertatem, quia tunc aliter
eſſet dicendum ub Eccleſiæ pietatem.

7 Ex quibus firmari tuto valet regulam, quod
legata miſerabilibus perſonis ſoluta indebitè
repeti non poſſunt, prout in facti contingentia
requiſitus de uoto alias reſpondi de anno 1621

SVMMARIVM.

1 *Mandatum morte mandantis expirat.*

2 *Pœna cap. ſi quis ſuadente Diabolo non incurri-
tur per mandantem, ſi mortuus ſit, antequam
mandatarius exequutus eſſet mandatum.*

3 *Mandatum tendens in fauorem Miſerabilium
Perſonarum non expirat ſic etiam fauore piæ
cauſæ, nu.4. & fauore dotis, num.5. & fauore
libertatis, num.6.*

ARGVMENTVM.

Mandatum morte mandantis non expirat, vbi-
cunque tendit in fauorem Miſerabilium Per-
ſonarum.

*Ad ornatum Text. in l.mandatum, C.mandati,
& §.item inſtitut.mandati.*

PRIVILEGIVM C.

1 REgulariter, mandatum morte mandantis
expirat re integra *l.mandatum,C.manda-
ti,§.item inſtit.mandati,l.inter cauſas,§.1.ff.man-
dat.cap.relatum, & cap.licet de offic.Deleg.* latè
*Gabr.in concl.2. de procurator. Gui.Pap.dec.118.
& 491.Magon.in deciſ.Florent.106.Put.deciſ.73
lib.1.Vant.de nullit.ex defect.mandat.num.170.*
latè *Borrell.*nouiter *in ſumma deciſ. tom.1.in tit.
de procurat. à num.260. cum plurib. ſequentib.*
vbi hoc declarat amplè.

2 Vndè euenit, quod pœna *cap.ſi quis ſuaden-
te Diabolo 17. quæſt.4.* inflixa contra percutien-
tes Clericos, & perſonas Eccleſiaſticas non in-
curritur per mandantem, ſi mortuus ſit, ante-
quam mandatarius exequutus fuiſſet manda-
tum, *gloſ. fin.in cap.mulieres de ſent. excommun.
Soccin.in cap.peruenit, num.46.& 47. eod.tit.*no-
uiter *Graſſ.*qui latè tractat materiam *de effectib.
effect.9.num.*40. & ego practicaui conſulendo
in facti contingentia in diœceſi Amalphitana.

3 Tamen vbicunque mandatum tenderet in
fauorem Miſerabilium perſonarum, vtique etſi
re integra non expirat morte mandantis, ut in
facto conſului, cum eſſet factum mandatum a
quodam bonæ conſcientiæ viro ſuo agenti, vt
certam pecuniæ quantitatem, quæ penes ip-
ſum reperiebatur expenderet in beneficium
pauperum in Redemptionem Captiuorum,
& in Alimuciam Peregrinorum, nam cum eſ-
ſet deindè mortuus, & prætenderet hæres exi-
gere illam pecuniam, quæ adhùc impenſa non
4 erat. Ego dixi non poſſe per ipſum exigi, & ſi
mandans eſſet mortuus re integra, nam man-
datum tendebat in fauorem piæ cauſæ, quo ca-
ſu mandatum morte mandantis non expirat
etiam re integra *Bal. in auth.ſi qua mulier, C.de
ſacroſ.*

Google

ſacroſ. Eccleſ.Rom.in auth. ſimiliter, n.45. C.ad l. falcid. Felyn.in cap.relatum de offic.Deleg.Marſil. ſingul.44. Alex.in l.fundi, col.fin.ff.de acquir.poſſ. Socc.in reg.254 Tiraquell.de priuileg. piæ cauſæ, Priuileg. 82.

5 Vnde meritò uidemus, quod fauore dotis, quæ dicitur cauſa pia, ex ijs, quæ fuſo ſermone conglomerauimus, *forenſ. quæſt.47.lib.1.* mandatum etiam re integra morte mandantis non expirat, *Bart.in l.2.§ ſi pecunia in fin.ff.de donat. Cremenſ. ſingul.143. Salyc. in l. inter cauſas, ff. mandat. Bal. in cap. cum veniſſent extra de teſtib.* latè *Trentacinq;* alios referens, & hoc declarans in *lib.2. variar. reſolut. reſolut.10. à nu.12. de Procuratoribus.*

6 Et hinc fauore libertatis, quæ ſimiliter in piam cauſam tendit mandatum, & ſi re integra morte mandantis non expirat, vt probatur in *l.ſi pater in princ.* & ibi *gloſ.in verb. fauore, ff.de manumiſ. vindict.* & tradiderunt *Alber. Iaſ.& Dec. in l. eius qui in Prouincia, §. placebat, ff.ſi cert.pet.& Trigon.ſingul.81.* & dicebatur ad fauorem cuiuſdam mancipij in anno 1633.

S V M M A R I V M.

1 *Opinio communis debet attendi.*
2 *Author Modernos tacitè mordet in caſu vero.*
3 *Opinio fauens Miſerabilibus Perſonis eſt attendenda contra communem.*
4 *Opinio communis non eſt attendenda, vbi altera fauet piæ cauſæ.*
5 *Opinio gloſæ debet omnes alias antecellere.*
6 *DD. aliquid per tranſennam aſſerentibus non eſt adhibenda tanta fides.*

A R G V M E N T V M.

In conflictu *DD.* opinionum, tenenda eſt illa, quæ fauet Miſerabilibus Perſonis.

PRIVILEGIVM CI.

1 REgula eſt, quod quoties in aliqua difficultate reperiuntur *DD.* contrarij, ſiuè in lecturis, ſiuè in tractatibus, aut conſilijs, illa opinio præferri debet, quæ eſt communis, & plurium *DD.* authoritate corroboratur, vt ex multis firmat *Grat.in regul.252. Dec. conſil.422. Cened.* alios cumulans *in collect. iur. Canon.collect.84.num.4.* optimè *Alexan.in conſil.7.vol.4. Menoch.de præſumpt.lib.2.præſumpt.71. Paz in probem.leg.Taur.à num.251. Maſcard.de probat. concl.1138. Cauall.in probem. practicar.quæſtionum commun.contra commun. à num. 30.* cum alijs quos ipſe conſultò prætermicto, nam ſi vellemus inhærere ſingularibus opinionibus, & communes relinquere contra nos eſſet illa præſumptio, quod per imperitiam iudicaremus, cum non ſit affirmandum, neque cogitandum cumulum Doctorum voluiſſe, ita ſeipſos præcipitare, itaut in errorem communiter de-
2 uenerit, plùs enim vident duo oculi, quam vnus, niſi hodiernam conſuetudinem, illorum Scribentium veſtigia videre velimus, qui vti aues aliorum ſcripta tranſcribendo, nihil de eorum mente, & craſſo iudicio dicentes vnus alium ſequitur (quod pace bonorum in medium proferre volo.)

3 Tamen quando *DD.* inter ſe diſcrepantes ſunt, & vna opinio eſt communis, & altera non fauens tamen miſerabilibus perſonis, Ego dico contra communem eſſe iudicandum fauore talium perſonarum, cum reſpiciat quandam
4 pietatem, & communis *DD.* ſententia non eſt attendenda, quoties altera contraria fauet piæ cauſæ, *Gramat.conſil.50.num.46. Boer.conſil.40. num.89. Mantua conſil.121. num.3 vol.2. Zaſius conſ.3.vol.1. Duen.1.regul.7.num.8. Barbat.conſ. 6. num.2. vol.1.* plenè plures referens nouiter *Marta in tract.de iuriſdict.cap.164.par.2.*

5 Vt ſimiliter alias in cuiuſdam facti diſcurſu dicebam requiſitus, gloſæ opinionem eſſe attendendam, & debere omnes alias ſententias antecellere, per ea quæ exactè tradit *Cened. in collect. 18. num.6.* & notat *Cauall. in d. præfat. pract. quæſt.ex num.61. Marta de Tribunalib.Vrbis cap.15.num.18.* & vide *Maſcard.in concl.492*
6 eo magis quando alij *DD.* non ex profeſſo, ſed per tranſennam aliquid tradunt, quo caſu eis non tanta fides eſt adhibenda, ex *Randenſ.de Analogis lib.1.cap.18.num.25. Surd.conſil.311. num.62.* latè *Coraſ.lib.1.comm.opin.tit.6.inſpect. 1.vol.4.* Non eſt enim multum conſideranda *DD.* illorum opinio, qui ſicco pede (vt his vtar verbis) aliquid affirmant, nam ipſi non augent numerum ad communem opinionem conſtituendam *Abb.in cap. bonæ il ſecondo, num.30.de poſtuland.*

S V M M A R I V M.

1 *Facultas eligendi non refertur ad bona meliora, & deteriora, ſed ad mediocria tàm in contractibus, quàm in vltimis voluntatibus, ſed quid fauore Miſerabilium Perſonarum, vide num.5.*
2 *Creditor non poteſt eligere meliorem rem debitoris.*
3 *Filius pro ſua legitima nequit accipere meliora bona, ita quoque mulier pro ſua dote, n.4.*
6 *Legatum Calicis factum Eccleſiæ, intelligitur de meliori.*
7 *Legatum ampliatur inſpecta conditione perſonæ relinquitur.*
8 *Legatarius præſumitur magis dilectus, quàm hæres in re legata.*

A R G V M E N T V M.

Facultas eligendi refertur ad Bona meliora fauore Miſerabilium Perſonarum.

PRI-

PRIVILEGIVM CII.

1 REgulariter, facultas eligendi non refertur
ad bona meliora, neque deteriora, ſed ad
mediocria, tanquam extrema ſint vitioſa, ideò
ſtandum eſt in medio, quod eſt laudabilius, &
vtrique parti expediens, quod procedit, ſiue ſi-
mus in vltimis voluntatibus, ſiuè in contracti-
bus, in quibus ſemper promiſſio de bono, &
æquo, ita regulatur *l. ſi quid venditor ad med.*
vbi *gloſ in verb. de bono, ff. de ædilit. edict. l. legato*
generaliter, vbi *Angel. & Iaſ. ff de legat. 1. l. ſi hæ-*
res generaliter, ff. eod. tit. Bal. conſil. 180. num. 2.
& 4. lib. 2. vbi ſcribit idem eſſe, quando quanti-
tas eſt in obligatione reſpectu ſpeciei ad finem
conſequendi ſpeciem, vigore *text. in l. ſi quis ar-*
gentum, §. ſi verò redditum, & §. ſimilique modo,
vbi *gloſ. in verb. mediocris, C. de donat. l. qui la-*
tam, ff. de aur. & argent. legat. l. fin. §. ſed ſi quis
emptionem. C. comm. de legat.
2 Quare meritò deſcendit creditorem non
poſſe rem meliorem, & plùs valentem accipe-
re, ſed proportionabilem, & mediocrem, ex
Salyc. in auth. hoc niſi, C. de ſolut. Rip. in l. 2. §. mu-
tui datio, ff. ſi cert. pet. Guttier. de iurament. con-
firm. cap. 29. ſub num. 2. Bertazzol. de clauſ. gloſ 5.
clauſ. 41. Trentacinq; variar. reſolut. lib. 3. reſolut.
36. & larga manu probauimus in moderna edi-
tione *tract. de Dat. inſolutum quæſt. 8. ſect. 2.* vt
3 etiam videmus in filio, qui pro ſua legitima ne-
quit rem meliorem eligere, ſed aliam non dete-
riorem arbitrio tamen boni viri, vt poſt alios
affirmant *Menoch. de arbitr. Iudic. caſu 163. n. 21.*
lib. 2. & Gabriel. concluſ. 4. de legitima, ſicque
4 cautum eſt in dote, nam mulier dotem repe-
tens in bonis ſtabilibus hypothecatam eligere
prohibetur meliorem *Bart. in l ſi ex falſis, C. de*
tranſact. Parpal. in l. placet, col. 3. C. de ſacroſ. Ec-
cleſ. Innocent. in l. debitoribus, ff. de re iudic. Mol-
feſ. in conſuet. Neapol. part. 4. de iure dot. quæſt. 5.
num. 33.
5 Quidquid tamen ſit ex ſupradictis totum con-
trarium dixi eſſe verum fauore miſerabilium
perſonarum de anno 1620. Habet aſſiſtentiam
huiuſmodi concluſio, quia in cauſa pia electio
eſt facienda de meliori, vt probat mihi *text. in*
l. Titia, §. Seia, vbi *Bart. num. 2. de communi, ff. de*
aur. & arg. legat. Capra conſil. 113. num. 2. & eſt
verior opinio, vt notant *Gozad. conſ. 60. num. 15.*
Soccin. conſ. 247. num. 6. lib. 2. Roman. ſingul. 521.
vbi *Addit. teſtatur hoc eſſe communiter recep-*
tum, plenè *Cagnol. in l. ſemper in obſcuris, num. 9.*
& 10. ff. de regul. iur.
6 Vnde legatum factum Eccleſiæ intelligi de
meliori tenet nouiſſimè *Genuenſ. in practicabil.*
Eccleſ. quæſt. 153.
7 Paſſim enim ampliatur legatum inſpecta
conditione perſonæ, cui fuit relictum, ita vt
præſumatur Teſtatorem legaſſe quod maius
eſt, non quod minus *l. ſtichus, ff. de legat. 3. Dec.*
in d. l. ſemper in obſcuris num. 3. ff. de regul. iur.
Surd. de alimen. tit. 8. priuileg. 25. num. 11. Man-
tic. de coniect. vltim. volunt. lib. 6. tit. 11. num. 10.
vide *Cauall. in quæſt. 126. in oper. commun. contra*
8 *commun.* cum etiam in re legata præſumatur
legatarius magis dilectus, quam hæres *l. ſi quis*
eum, & ibi *Bal. ff. de condit. & demonſtr. l. ſi quis*
Titio, ff. de legat. 2. l. ſi fideicommiſſorum, ff. vt in
poſſeſſ. legat. Simon de Prat. de interpret. vlt. vo-
lunt. interpret. 1. dub. 2. n. 7.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia conceſſa Miſerabilibus Perſonis non*
reuocantur per clauſulam (non obſtantibus) niſi
de his fiat expreſſa mentio. amplia n. 2.
3 *Priuilegia conceſſa Miſerabilibus perſonis, ſunt*
tanquam cauſa ſpeciales.
4 *Lex generaliter loquens, non comprehendit ca-*
ſus ſpeciales.
5 *Diſpoſitio generaliter loquens, non comprehen-*
dit cauſam dotis.
6 *Legatum dotis, non venit in generali renuncia-*
tione, nec etiam legitima, ibidem.
7 *Clauſula (non obſtantibus) non tollit ea, de qui-*
bus quis ſpecialiter eſt prouiſus.
8 *Clauſula (non obſtantibus) non tollit ius quæſi-*
tum laico ex fundatione, vel dotatione, etiam ſi
eſſet addita clauſula (motu proprio) nec dero-
gat ordinationi fundatoris, n. 9.
10 *Diſpoſitio Papalis debet eſſe ſpecialis derogato-*
ria diſpoſitionis Sacr. Concil. Trid. nec ſufficit
generalis, num. 11.
12 *In reſeruatione generali beneficiorum facta a*
Papa non includuntur beneficia iuriſpatrona-
tus, etiam ſi clauſula derogationis priuilegij ſit
quantumcunque generalis, n. 13.
14 *Auctor conſulens reſpondit, quod quando iuſpa-*
tronatus competit ipſis laicis ex priuilegio, vel
præſcriptione tunc comprehenditur in generali
derogatione.

ARGVMENTVM.

Priuilegia, conceſſiones, & prærogatiuæ conceſ-
ſæ Miſerabilibus Perſonis non reuocantur, ni-
ſi de his expreſſa fiat mentio.

PRIVILEGIVM CIII.

1 REgula ſit, quod priuilegia conceſſa Miſe-
rabilibus Perſonis non reuocantur, niſi
de his expreſſa fiat mentio in noſtris proprijs
terminis ſequitur *Rebuff. ad conſtit. Galliæ in tit.*
de ſent. prouiſ. artic. 3. qui ad hoc allegat *Cyn. in*
l. vnic. C. quand. Imperat. Roman. in l. ſi vero, §. de
viro fallent. 23. ff. ſolut. matrim. & Alex. in conſ.
123. col. 4. num. 15. vol. 4. quibus addo *Menoch.*
alios allegantem de arbitr. Iudic. caſu 166. nu. 39.
& 40. lib. 2. Foller. in conſtit. Regni ſtatuimus, nu.
20. Maſtrill. deciſ. 127. nu. 14. & 15. Nigr. de com-
muni teſtans in cap. Regni quo ad decretam nu. 9.
D. Ricc.

D. Ricc. in collect. deciſ. collect. 1. Theſaur. dec. 177
num. 9. vbi additio ita in illo Senatu dicit deci-
ſum Caſtill. latè deciſ. 39. vbi inquit eſſe neceſſa-
rium, vt diceretur non obſtante, quod eſſent ad
inſtantiam miſerabilium perſonarum in ſpe-
cie, nec ſufficere alia verba Franch. deciſ. 192.
2 vbi ſubdit procedere etiam, quod in priuilegio
inſerta legeretur clauſula derogatoria, & ob-
ſtans per verba ampliſſima addito etiam ſi de
eius oporteret fieri ſpecialem mentionem,
nam non ſufficeret, quia requireretur indiui-
dua derogatio nouiſſimè Borrell. in ſua ſumma
deciſ. in tit. de iurament. perhorreſcent. num. 37.
Aluarez de priuileg. pauper. quæſt. 82. num. 52.
part. 1. Carleual. qui cumulum DD. adducit, Et
nos pariter refert de iudic. & foro compet. tit. 1.
diſp. 2. quæſt. 6. ſect. 7. num. 578. & ſeq. diximus in
collect. deciſ. ad prag. 2. ſub rubr. vbi de delict. quis
conuen. deb. ampliat. 3. latiſſimè in praxi elect. &
variat. fori quæſt. 1. ſect. 3. & ſeq. vbi plurima
fundamenta adduximus huc concernentia.
3 Vltra quæ nunc conſidero priuilegia con-
ceſſa iſtis miſerabilibus perſonis eſſe tanquam
cauſas ſpeciales, & clarum eſt in iure, legem
4 generaliter loquentem non comprehendere
caſus ſpeciales, ex dictis per Salyc. in l. fin. C. de
iur. dot. Iaſ. in l. 1. col. 3. ff. ſolut. matrim. in l. ſi con-
ſtante col. 34. d. tit. ſolut. matrim. & in conſil. 150.
colum. 3. volum. 2. & conſil. 171. colum. 7. verſ. 4.
Soccin. conſ. 46. col. 11. vol. 4. Caſſan. conſil. 32. col.
2. Calcan. conſ. 13. col. 2. Ruin. conſ. 136. col. 4. vol.
3. Portius in ſuis concluſionib. reg. 16. qui meritò
5 regul. 17. firmat diſpoſitionem generaliter lo-
quentem non comprehendere cauſam dotis,
ex Salycet. in d. l. fin. C. de iur. dot. Bal. conſil. 359.
vol. 3. Caſtrenſ. conſ. 78. in fin. vol. 1. vbi tenet,
6 quod legatum dotis non venit in generali re-
nunciatione Iaſ. in l. 1. col. 3. ff. ſolut. matrim.
Crot. in auth. res quæ col. 7. verſ. tertio facit, C.
commun. de legat. Hyppol. ſingul. 442. Nouell. in
tract. dot. in 7. & 8. ſpecial. Socc. conſil. 46. col. 7.
vol. 4. Gozad. conſ. 43. col. 2. Loffred. conſil. 31. col.
penult. Ruin. conſ. 41. vol. 3. requiritur enim ve-
ra, expreſſa, & ſpecialis derogatio in talibus ſi-
milibus caſibus, vt etiam legitimæ, vel iuri pe-
tendi ſupplementum non cenſetur per genera-
lem hæreditatis renunciationem renunciatũ,
niſi de ea fiat ſpecialis mentio l. ſi quando, §. ge-
neraliter, C. de inoffic. teſtam. latè Trentacinq; va-
riar. reſol. lib. 1. reſol. 4. de legitima.
7 Pro cuius confirmatione inſurgit etiam,
nam clauſula generalis non tollit ea, de quibus
quis ſpecialiter eſt prouiſus, quod derogando
obſtantibus non cenſentur cogitaſſe de ſpecia-
liter prouiſis Calder. conſ. 1. num. 2. de priuileg.
Rom. conſ. 393. num. 13. & ſeq. quare quando di-
ctum eſſet, non obſtantibus priuilegijs; intelli-
gendum eſt de friuolis, & inualidis Alex. conſ. 3
num. 4. & conſ. 23. num. 11. vol. 5. Decius conſ. 33.
col. fin. Iaſ. conſ. 233. num. 3. vol. 2. Seln. de benefic.
8 par. 3. quæſt. 13. vnde non tollit ius quæſitum
laico ex fundatione, vel dotatione, etiam ſi ef-
ſet addita clauſula (motu proprio) niſi ſpecialis
mentio de eo facta fuerit Anchar. conſ. 5. nu. 20.
& ſeq. Franc. in cap. ei cui nu. 5. de præbend. lib. 6.
9 & ideò non derogat ordinationi fundatoris in
ſuo teſtamento, quia ſicut Summus Pontifex in
præſentatione patronis præiudicium facere
nolit, ita nec in tollendo ordinationem, vel vl-
timam eorum voluntatem Staph. de vi, & ef-
fect. clauſular. §. de clauſulis non obſtantiarum n.
1. & ſeq. & hinc meritò videmus talem clauſu-
lam non ſufficere ad tollendum priuilegium in
corpore iuris clauſum, vt fuit deciſum in cauſa
Romana penſionis 29. Martij 1574. corã Oran.
10 Et facit, quod diſpenſatio Papalis debet eſſe
ſpecialis derogatoria diſpoſitionis Sacri Con-
cilij Tridentini, nam licet Papa poſſit diſpen-
ſare ſuper Concilium, hoc procedit, ſi de eo fa-
cit expreſſam mentionem, & non ſufficit clau-
11 ſula derogatoria generalis, Cotta in memoralib.
in verb. clauſula non obſtante, Guttierez pract. q.
lib. 3. quæſt. 17. n. 231. Henriquez in ſumm. lib. 13.
cap. 57. §. 1. Reginald. in praxi for. pœnit. lib. 5. n. 2.
Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 5. cap. 14. Ricc. in col-
lect. deciſ. collect. 1367. cum alijs nouiſſimè rela-
tis per Barboſ. ad Sacr. Concil. Trid. ſeſſ. 1.
12 Et in reſeruatione generali facta à Summo
Pontifice non includuntur beneficia iuriſpa-
tronatus laicorum, Lapus allegat. 96. Caſſador.
deciſ. 6. de iur. patr. Rot. in nouis deciſ. 304. par. 2.
pulchrè Felyn. in tract. quand. lit. Apoſtol. num. 2.
Domin. in cap. 2. de præbend. n. 11. qui loquitur in
fortioribus terminis, videlicet in reſeruatione
in corpore iuris clauſa, & ibidem Franch. nu. 8.
ſubdens quod in reſeruatione generali illius
capituli in alia quacunque reſeruatione non
comprehenduntur beneficia iuriſpatronatus
laicorum, Pariſ. de reſignat. beneficiorum lib. 2. q.
4. n. 35. Selua de benefic. par. 3. q. 11. n. 21. qui ita
declaratum a Gregorio IX. teſtatur.
13 Vndè deducitur, quod in reſeruatione quam
facit Papa de beneficijs, nunquam intelligitur
velle reſeruare beneficia iuriſpatronatus laico-
rum, etiam ſi clauſula derogationis priuilegij,
circa prouiſionem alias pertinentem ſit quan-
tumcunque generalis, Lap. alleg. 84. Spin. in ſpe-
cul. teſt. gl. 4. in princ. n. 44. Gonzal. de altern. gl. 18
14 Quod in facti contingentia declaraui proce-
dere quoties tale iuſpatronatus ipſis laicis ex
fundatione, conſtructione, vel dotatione com-
peteret, ſecus autẽ ſi ex priuilegio, vel preſcrip-
tione, vt in caſu, de quo votũ meum rogabatur,
tunc enim beneficia huiuſmodi iuriſpatronatus
compræhenduntur, nec requiritur aliqua eorũ
ſpecialis derogatio, iuxta doctrinam Gem. in c. 2.
n. 12. de præben. in 6. quam ſequuntur Gambar. de
off. & poteſt. legat. lib. 3. n. 143. Cranett. conſ. 63. n.
6. Coraſ. in paraphraſ. Sacerd. par. 2. c. 3. nu. 13 Ro-
land. conſ. 96 vol. 2. Rot. in nouis deciſ. 304. num. 3.
part. 2. Pariſ. vbi ſupra num. 51. & ita tuebar
pro Reuerendo Marco Antonio Sfrondato.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Iudex cauſas miſerabilium perſonarum tueri debet.*
2 *Iudex debet procurare vtilitatem miſerabilium perſonarum.*
3 *Magiſtratus ſunt loco patrum.*
4 *Pater ſemper cogitat de comodo filij.*

A R G V M E N T V M.

Magiſtratus debent porocurare vtilitatem miſerabilium perſonarum.

PRIVILEGIVM CIV.

1 REgulam firmo, quod Iudex cauſas miſerabilium perſonarum tuendo, facit Deo rem gratiſſimam, vt ſcribit *Simanc. de republ. lib.8. cap. 29. iuxta illud Eccleſ. cap. 35.* de quo vide alios in *præludio*.
2 In tantum quod Iudex debet procurare vtilitatem miſerabilium perſonarum, hoc enim leges iniungunt Magiſtratibus, vt bonum vtilitatemque minorum procurent, ac ſi eſſet filiorum, propriorum, *Bald.conſ.487.vol.5.* aſſerens quod Iudex debet id facere, quod veriſimiliter faceret pater ſi viueret *l.quidem ff.de adminiſtrat.tutor.Surd.de alim.tit.4.quæſt. 13.n.*
3 *36.& 37.* Magiſtratus enim ſunt loco patrum *l.tam dementis C.de Epiſ.audient.* imò facere debent de filijs aliorum, id quod agerent in beneficiorum propriorum liberorum *l.1.ff.de ſolut.* capiendo melius conſilium pro eis ad inſtar patris, qui capit conſilium pro eius filijs, &
4 nihil cogitat, niſi de ipſorum comodo, & vtilitate *l.nihil §. facilior ff. de bon.libert l.nec in ca ff. de adulter. l. vtilitatem ff. de confirmand.tut. Anna conſ. 33.num.9.ante cum Crauet.conſ.190. num.2.*

Miſerabiles itaque perſonas iſtas Magiſtratus tueri non ſe abſtineant, iuxta illud, Dominus deprecationem læſi, & audiet, & non deſpiciet preces pupilli, nec viduæ, & apud Iſai. legitur ſubuenite oppreſſo, iudicare pupillo, & defendite viduam *l. 3. ff.qui pet.tutor. vel curator.*

S V M M A R I V M.

1 *Ciuitates omnes tenentur hoſpitari.*
2 *Miſerabiles perſona hoſpitari non tenentur.*
3 *Sindicus, & Adminiſtratores Ciuitatis excuſatur ab hoſpitio.*
4 *Beneficium datur propter officium, & ceſſante officio, ceſſat beneficium.*
5 *Beneficium non percipit negligens officium.*
6 *Doctores ſunt excuſari ab hoſpitaudo, & ſic etiã Medici, Philoſophi, &c. num. 8. ſed limita vt num. 7.*
9 *Familiares inquiſitionis excuſãtur ab hoſpitio; ſic etiam perſonæ eccleſiaſticæ, milites leuis armaturæ, & pedeſtres, & Baiuli Terræ num. 10. Forenſ.num.11. Conductores Fiſci nu.12. & patres onuſti filiorum.*
15 *Habens quinque filios à quibus oneribus ſit immunis, & quid de habente duodecim num.16. Sed qui veniant in tali numero, vide nu.17. Et à quibus muneribus non excuſentur vide n. 18.*
19 *Ciuitates incameratæ non obligantur hoſpitari ſed bene dare tranſitum, viduæ diuites tenentur contribuere in hoſpitio, ſed non hoſpitari.*

A R G V M E N T V M.

Miſerabiles perſonæ hoſpitari non tenentur.

Exornatur text. in l.2.C.de metal.& epidem.lib.12.

PRIVILEGIVM CV.

1 REgula eſt, quod ſingulæ Ciuitates, Terræ, Caſtra, & Villatàm Demaniales, quam Baronales teuentur hoſpitari *l.2.C.de metal.& epidem lib. 12. l. 2.C. de Epiſc.& cler. Afflict.deciſ.265.in fin. Caſtal. de Imperat. quæſt. 110.caſu 303. Alciat.conſ. 174.* poſt alios antiquiores, *de Ponte de poteſt. Proreg.in tit. de prouiſ.fieri ſolit.§.6.num.6.* eò magis ſi ſit tempore belli, *Koppen.deciſ.German.59.nu.27.*
2 Tamen in fauorem miſerabilium perſonarum prodit priuilegiũ, quo ipſi ſunt exempti à tali onere, *argum. text.in §. item ſi propter paupertatem*, vbi *DD.inſtit.de excuſat. tutor.* & ita ſolitum eſt reſcribi, & mandari a Regia Cam. Sum. vt audiui à Practicis ipſius, & ita quoque multoties conſultus reſpondi requiſitus de voto, & præcipuè dum reperiret in Ciuitate Licteren. de anno 1621. vbi etiam conſultus dixi idem eſſe introductum in fauorem Syndi-
3 corum, & Electorum Ciuitatum, ad quos ſpectat regimen ipſarum *l. 3 C.de ſilentiar. lib. 12.* traditque *Luc.de penna in l.decem C.de metal.lib. 12.* pro illo tamen anno, quo exercent officiũ ſecundum *Cacher.in deciſ.Pedemont.95.* quem in facto fui ſequutus in anno 1622. contra Adminiſtratores Inſulæ Soriæ, ſed vide quæ conglomerat nouiter *Reg. Ronit. deciſ. 70.* & quæ nos reportauimus in *tract. de grauaminibus vaſſallorum*, beneficia enim dantur propter officia,
4 *Mont.de diſtribut.quotid.part.2.quæſt.2.n.4. Garcia de benefic.par.1.cap 2.nu. 60.& par.7.cap.11. num.1.* vnde ceſſante officio, debet ceſſare quoque beneficium, *argum.text.in cap cum ceſſante de appellat.in 6.l.adigere §.quamuis ff. de iur.patr.l. ſi pater ff.de hæred.inſtit.l. generaliter C.de Epiſc.& cleric.* & iuxta ea quæ latè cumulat *Tuſc. concluſ.202.lit.C.* quibus accedit illa
5 regula iuris, qua cautum eſt beneficium non debere percipere, qui negligit officium *cap. diuerſis fallacijs de cleric.coniug.*
6 Vt etiam Doctores eſſe excuſatos à tali munere

nere apparet, vigore text.in l.medicos C.de
profeſſor.& medic. tradunt gloſ.in l.3.C.de mu-
ner.patrimon.lib.10.Menoch.de arbitr.iudic.ca-
ſu 379.Azened.ad ll.Hiſp.lib.8.tit.10.l.2.nu.
111.Cancer.variar.reſolut.iur.lib.3.cap.5.num.
73.Viuius deciſ.162.Theſaur.in ſuis quæſtionib.
forenſib.quæſt.93.lib.1. poſt alios Maſtrill.de
magiſtrat.lib.3.cap.10.num.190. ſiuè actu legāt
ſiuè non, dummodo tamen cauſis incumbant,
Niger in cap.Regni item ſtatuimus quod domus
num.9.Puteus de ſyndic.in verb.Doctor.cap.1.n.
2.Grand.de bello exuium pag.110. maximè vbi
adeſt conſuetudo non hoſpitandi, iuxta ſenten-
tiam Foller.in pragmat.1.num.126.de appretio,
cum conſuetudinis vis maxima ſit, iuxta ea,
quæ plenè notauimus in noſtris quæſtionib.fo-
renſib.quæſt.95.cent.1. & hæc immunitas ex-
tenditur etiam ad fratres Doctorum ſimul ha-
bitentes Siluan.conſ.20.num.12.Natt.conſ.1.&
7 conſ.65.vol.1. niſi tamen adeſſet neceſſitas
hoſpitandi, quia in tali caſu non excuſentur,
Cancer.loco proximè cit.num.73.Oliban.de iure
fiſci cap.4.num.35. vbi dicit, quod prætextu
neceſſitatis pauci Doctores, ſunt qui à prædi-
cto onere hoſpitandi liberantur, maximè in
Villis, & paruis Caſtris, aduertendo pariter
quod & ſi non teneantur hoſpitari, tamen ſunt
obligati ad contribuendum, ſi credimus Capi-
blanc.de authorit.Baron pragmat.19.num.86. &
vide Caranit.in Rit.M.C.V.166.num.30. niſi ta-
men in contrarium vigeret conſuetudo, & ita
8 fuit iudicatum in Regia Camera Summariæ,
ſicque etiam aſſeueramus de Philoſophis, Me-
dicis, Grammaticis, & aliarum ſcientiarum
Profeſſoribus ex d.l.Medicos.

9 Et ſecundum Roias de hæret.par.2.num.421.
Familiares ſanctiſſimæ ad huc Inquiſitionis ex-
cuſantur a tali munere, vt quo Clerici, Prelati,
Religioſi, & aliæ perſonæ eccleſiaſticæ, vi-
gore Cap. Regni item ſtatuimus, vbi Niger in
comment.l.1.vbi gloſ.& DD.C.de Epiſc.& Cler.
& iuxta latiſſimè tradita per Graſſ.in ſuo tract.
de effect.cleric.effect.4. etiam imminente qua-
cunque neceſſitate Vulpel.de liber.eccleſ.lib.2.
num.47. quem in facto fui ſequutus firmando
pariter talem immunitaté extendi quoque ad
fratres clericorum ſecum habitantium in do-
mo cōmuni Arnon.ſing.82.Bombin.dub.8. poſt
eius conſilia Marſil.ſing.180.Aloyſ.de Leo in
l.placet C.de ſacroſ.eccleſ.vbi allegat text.in cap.
1.de immun.eccleſ.

10 Milites quoque leuis, vel grauis armaturæ
eſſe exemptos a tali onere apparet ex text.in
l.fin.§.pen.ff.de munerib.& honor. quod Ego
extendo etiam ad milites pedeſtres nouæ mili-
tiæ non tantum in actuali hoſpitio, ſed etiam
pro contributione, vt vidi practicari in Ter-
ra Piſtitij pluries, vbi etiam ſcio fieri exemptos
Iuratos, & Baiulos Terræ, & quoque mercato-
res, qui ad tempus reſident ſunt immunes à
tali onere Lur.de Pena in rubr.C.de milit.neg.lib.
10.& poſt eum Capiblanc.de author.Baron.cit.
pragmat.19. vbi etiam Neapolitanos eſſe ex-
11 emptos dicit l.1.C.de corpor.Vrb.Rom.lib.10.vt
ſimiliter excuſari forenſes tàm ab onere hoſpi-
tandi, quàm a collectis, ad hunc effectum im-
poſitis tradit Claper.in cēt.cau.fiſc.de.37.& poſt
ipſum Theſaur.in qu.forenſ.93.lib.1. & de ex-
12 emptione Conductorum Fiſci loquuntur Gut-
tier.de tutel.par.1.cap.20.Lopez in l.Hiſp.l.14.
tit.16 par.6.Laſard.de decim.cap.18.num.11.&
13 excuſari patres onuſtos filiorum videmus ex
text.in l.ſemper ff.de iur.immunit. habens enim
quinque filios immunis eſt a muneribus perſo-
15 nalibus, l.nepotes cum gloſ.C.de his qui num.li-
ber.ſe excuſ.lib.10.l.de perſonalibus, & l.fin.eod.
tit.plene Paez.de excuſat.parent.à public.mu-
ner.ob liberorum numerum num.7. & numerus
duodecim filiorum patri immunitatem acqui-
rit ab omnibus muneribus tam perſonalibus,
quam realibus, & a collectis, ac etiam ab ijs,
quæ perſonæ pro rebus imponuntur, gloſ.in
l.ſi quis decurio C.de decur.lib.10.Alex.in l.ſi cū
dotem §.ſi maritus ſub num.6.ſolut.matrim. ple-
nè Rolan.à Vall.conſ.52.vol.2.Burſat.conſ.161.
lib.2. latè Cacher.conſ.6. pleniſſime Theſaur.de-
ciſ.267.Franch.deciſ.289. copioſè Borrell.conſ.
28.num.10.centur.1. in quo numero computan-
17 tur tam maſculi, quam fœminæ etiam nuptæ
& Religionem ingreſſæ, & emancipati, refert
Roland.à Vall.conſ.52.num.5.& ſeq.Theſaur.de-
ciſ.267.num.5.& quod in eo numero compre-
hendantur Moniales iudicatum fuiſſe refert
Franch.deciſ.332.& eadem ratione cōputatur
Monachus, vt inquit Marant.conſ.81.num.21.
& ad huc filij in bello ammiſſi, qui per gloriā
viuere cenſentur, & in hoc numero compu-
tantur Paez de excuſat.parent.num.39.& ſeq.&
computari quoque baſtardos dicit gloſ.in l.3.C.
de his qui numer.liber.ſe excuſ.Coſta in memorab.
in verb.baſtardi, pulchrè Ruin.conſ.124.num.5.
lib.4.Roland.à Vall.conſ.67.num.18. vt ſimiliter
in hoc num. computati nepotis ex filio præ-
murtuo pro vnica tamen perſona, ait Franch.
deciſ.259.num.14.& ſeq. de quo vide Theſaur.
in deciſ.267.num.7. & ibi filium in addit. qui ta-
men aſſerunt mortuo patre, filios non gaudere
tali priuilegio, quod non recipitur a Menoch.
in ſuo conſ.486.nec ab Anna in ſingul.241. vbi
contrarium refert deciſum in Regia Camera
Summariæ, vt etiam alias in eadem Regia Ca-
mera ſic quoque fuit decretum ſub die 4. Au-
guſti 1571. referente Præſidente Dauid, & vi-
de Surd.deciſ.123. & plura apud Mole in deciſ.
manuſcript.

18 Benè verum vbi pater, & filij eſſent diuites
& Vniuerſitas eſſet pauper, tunc ſecus eſt di-
cendum gloſ.in l.ſemper §.demonſtratur ff.de iur.
immun. refert Theſaur.d.deciſ.267.num.9. qui
adhuc dicit non procedere ſupra dicta aduer-
ſus ſolutionē datiorum, & gabellarum ad Prin-
cipem ſpectantium, licet contrarium ſcribat

*Ruin.conſ.*127.*n.*10.*in fin.lib.*4.*Mãdel.conſ.*519. & ſic fuiſſet iudicatum refert *Theſa. ibid. in addit.& in d. quæſt.forenſ.*93.*lib.* 1.

19 Sunt exemptæ quoque a tali onere Ciuitates, & Terræ Camerales Baronum Regni, qui poſſunt reſeruare ſibi vnum ex eorum Terris pro Camera, & ad talem effectum pecuniam accipere a vaſſallis *Vrſill.in addit.ad Afflict. deciſ.*101.*Curt.*1.*diuerſ.feud.fol.*36. 46. & 47.*de Pont.de poteſt.proreg.tit.*1.§.6.*num.*22. qua electa pto Camera efficitur exempta ab onere hoſpitandi, *Mut.Surgen. in addit. ad Fratrem de Neap. Illuſtr. cap.* 21. *priuil.* 49. nouiſſimè *de Pont.de poteſt.Proreg.in tit.de prouiſion. fieri ſolit.*§.6. *nu.*19.*cum ſeq.* licet benè teneantur pro tranſitu, vel quando adeſſet mandatum Excellentiſſimi Proregis in contrarium prout in anno 1619.& 20.fuit factum per Illuſtriſſimum Ducem Oſſunæ an autem ſint exempti a contributione priuilegiati ab onere hoſpitandi, . i. de *Thor.in compend.in verb.immunitas hoſpitandi tom.*1.

20 Vnum tamen aduertas, quod licet viduæ dicantur miſerabiles perſonæ, ad plenè tradita per Nos in *praxi electio. & variat. fori*, & excipiuntur honeſtatis cauſa ab onere hoſpindi, quotieſcumque tamen eſſent diuites bene tenẽtur pro contributione *Capibl.in d. pragm.* 19.*n.* 46.*ex text.in l.*3.*C. de muner. patrim. lib.* 11.& ita ſæpius vidi practicaui.

SVMMARIVM.

1 *Prælegata in quo differant à legatis.*

2 *Prælegata regulariter non veniunt ſub fideicommiſſo, niſi appareat ex contraria mente teſtatoris num.*3.

4 *Author docet coniecturas, ex quibus apparere poſſit prælegata venire vel non venire in reſtitutione fideicommiſſi, & num.*5. 6. & 7.

8 *Prælegata veniunt in reſtitutione fideicommiſſi fauore miſerabilium perſonarum.*

9 *Diſpoſitio facta in vno caſu porrigitur ad alium fauore piæ cauſæ.*

10 *Præſumptio pro pia cauſa excludit alias iuris coniecturas, ſiuè præſumptiones.*

11 *Præſumptio pro pia cauſa eſt capienda ſemper.*

12 *Prælagata facta miſerabilibus perſonis vel Eccleſiæ, non veniunt in reſtitutione fideicummiſſi.*

13 *Legatum quod fit Eccleſiæ relinquitur pro ſoluendis debitis peccatorum.*

ARGVMENTVM.

Prælegata veniunt in reſtitutione fideicommiſſi, quando ſunt ſubſtitutæ miſerabiles perſonæ.

PRIVILEGIVM CVI.

1 PRo corinide infra dicendorum ſciendum eſt breuiter, quod prælegata differunt à legatis, nam legatum relinquitur illis, qui non fuerunt inſtituti hæredes in teſtamẽto, ſed prælegatum non capitur niſi ab eo, qui hæres eſt inſtitutus, vel in totum, vel in parte, & prælegatum non ideò vocater, quod ſemper ante inſtitutionem fiat, & a præcedentia inſtitutionis (cum, & poſt inſtitutionem, & ſubſtitutionem fiunt prælegata) ſed quia ante partem, & quaſi præter hæreditatem relictam capiatur, & hac de cauſa præceptionis etiam nomen obtinet in *l. Marcellus* §. *quidam liberis l. Lucius* §. *pluribus ff. ad Senat. Conſult. Trebel.& in alijs iuribus.*

2 Qua declaratione ad vtilitatem Tyronum præmiſſa firmo regulam generalẽ in caſu cõmuni, quod quotieſcumque hærede inſtituto relictum eſt prælegatum, eidemque deinde per illud verbum commune. *In omnibus alys bonis ſubſtituto,&c.* iniunctum eſt fideicommiſſum, numquam prælegata veniunt in reſtitutione fideicommiſſi, iuxta ſententiam *Soccin. in regul.*372.*& conſ.*170.*nu.*83. *lib.* 3.*Coraſ. in l. cum virum in princ. num.* 6.*C. de fideicommiſſ. Aret.conſ.* 153.optimè *Vigel.lib.* 34. *digeſtorum regul.*3.*pag.mihi* 1202.& poſt alios nouiter *Peregr.in ſuo amplo tractatu de fideicommiſſ. artic.* 7.*num.*16. qui talem opinionem veram eſſe iudicat, & ſequitur, pro qua Nos quoque in facti cõtingentia ſic reſpondimus de anno 1621.

3 limitando tamen hoc non eſſe verum quoties aliqualiter contrarium appareret ex mente Teſtatoris vigore alicuius coniecturæ *l. cum virum C. de fideicommiſſ.* quia mens Teſtatoris in hac præcipuè materia eſt plurimum attendenda, ex fusè traditis a *Pariſ.in conſ.*18.*n.*18. *lib.*3.*& in conſ.*79.*num.*11.*lib.* 2. qui ſcribit, tales coniecturas etiam per teſtes probari poſſe videndus *Franc.Stephan.deciſ. Aquenſ.*46.

4 Vna autem ex coniecturis poterit eſſe, in habendo rationem perſonæ, cui prælegatum eſt relictum, & quis ſit inſtitutus hæres, videlicet ſi extraneus eſſet inſtitutus hæres, & grauatus reſtituere filio Teſtatoris, nam in tali caſu reſtituet quoque prælegatum cum reliqua hæreditate, attenta doctrina *Bart. in l. liberto* §. *filium ff. de annuis legat.qui id tenet per illum text.*quem ad hoc notabilem fatetur *Iaſ. conſ.*175.*lib.*4.& de communi dicit *Rip.in l.hæredes mei* §. *eum ita num.*44. *ff. ad trebell.* plenè defendit *Mantic.de coniectur.vltim.volun.tit.* 7. *num.* 4.*& ſeq.* ante eum *Boer. deciſ.*280. *num.*9. *& Graſſ. de ſucceſſ. in* §. *fideicommiſſum q.* 47. *in fin.*ſicque dicebatur in collegio habito ad fauorem Angelæ de Lucia, & litis conſortium.

Item conſiderabitur perſona, quando prælegatum eſt factum perſonæ, cui de iure aliquid eſt relinquendum, vt exempli gratia in ipſo

ipſo filio, vel in filia, cui dos vel erat iam tradita, ſed in prælegato poſita, aut non dum tradita, ſed erat ſoluenda. Inſuper in eo cui debetur aliquid ex quacunque cauſa, vtá marito pro dote reſtituenda, aut ab alio pro ære alieno contracto, in talibus quidẽ caſibus indiſtinctè nulla habita ratione, ſi prælegatum ſequatur, vel procedat, ſiue de portione, ſiue de hæreditate mentio facta fuerit prælegatum remanet præcipuum legatario, vt circa dotem vxori prælegatam, eſt *text. in l. Lucius §. Maritus ff. ad Trebell. & in l. cum pater §. fidei tua ff. de leg.* 2. & in dote conſuluit *Aretin. conſ.* 153. & in relicto compenſationis tradiderunt *Caſtrenſ. Soccin. Natt. & Menoch.* quos recenſet, & ſequitur *Peregr. in d. artic. 16. nu.* 38. *cum ſeq.*

5 Alia coniectura deſumi poteſt ex verbis teſtamenti, vt puta in inſtitutione ſi Teſtator poſt factum prelegatũ, & ceteris legatis vtatur illa communi formula cõmuniter recepta. *In omnibus alijs bonis inſtituo, &c. & ſubſtituo ſi hæres abſque liberis deceſſerit M. & N.*

Quo in caſu voluerunt nonnulli vigore dictionis (*alijs*) prælegata eſſe à fideicommiſſo ſeperata attenta coniunctione, & per quam ſubſtitutio intelligitur facta in illis tantũ bonis, in quibus procedit inſtitutio procedens, vt latè apud *Dec. in conſ.* 653. *Oldrad. conſ.* 107. *Iaſ. conſ.* 175. *lib.* 4. plenè *Rimin. Iun. conſ.* 147. *num.* 50. *lib.* 2. *Cuman. con.* 37. *Syluan. conſ.* 49. *num.* 25. *Paris conſ.* 79. *lib.* 2. *Fulgoſ. conſ.* 100. *Corneus conſ.* 91. *lib.* 1. & reliqui apud *Peregr. in cit. art.* 16. *nu.* 44. in tali enim caſu Teſtator cenſetur conſtituiſſe fideicommiſſum ſuper reſiduo hæreditatis detractis legatis, & prælegatis antea relictis, & ideò recepta eſt opinio, quod prælegata non veniant in reſtitutione fideicommiſſi, iuxta opinione DD. de quibus apud eundem *Peregr. vbi ſupra num.* 36.

Item coniectura oritur ex verbi teſtamenti in formula ipſa prælegati, puta ſi Teſtator relinquat prælegatum vt illud hæres habeat pleno iure, & liberè, quia tunc non veniunt prælegatæ in reſtitutione fideicommiſſi, ita *Curt. Iun. conſ.* 13. *in fin. Soccin. Sen. conſ.* 43. *num.* 11. *lib.* 4. *Cuman. conſ.* 37. & poſt alios *Peregr. in ſæpius citato artic.* 7. *num.* 14. vbi concordantes allegat.

6 Alia coniectura deſumitur ab ordine ſcripturarum, vt exempli gratia, ſi prælegata ſint facta poſt ſubſtitutionem, nam tunc, quia non præſumitur rogaſſe de eo, quod adhuc non dedit, non veniunt prælegata ſub fideicommiſſo, vt poſt Antiquiores de communi autumant *Soce. conſ.* 21. *num.* 8. *lib.* 4. *Dec. Pariſ. & Rip.* apud *Mantic. de coniectur. vltim. volunt. d. tit.* 7. *nu.* 21. *Marzar. de fideicommiſ. par.* 2. *quæſt.* 2. magis communem dicit *Rolan. conſ.* 34. *nu.* 7. *lib.* 1. *Decian. conſ.* 92. *n.* 12. *lib.* 5. *Gail. obſeru.* 135. *Randẽſ. deciſ. Piſan.* 22. *Craſ. in d. §. fideicommiſſum quæſt.* 47. *num.* 14. *in fin. Peregr.* multos allegans *cit. artic.* 7. *nu.* 63. & poſt reliquos *Viu. deciſ.* 408. *num.* 18.

7 Tandem aliam adduco coniecturam practicabilem omiſſis nonnullis. de quibus apud relatos DD. poſſunt videri, & eſt vt habeatur ratio circa qualitatem prælegati, videlicet ſi Teſtator in prælegato reliquerit maiorem partẽ ſuarum facultatum, quod in illo caſu plerumque fieri ſolet, quoties pater diuidit maiorem partem ſuorum bonorum inter filios, inde illos in alijs bonis inſtituendo eos inuicem ſubſtituit, hoc enim in caſu venire in reſtitutione prælegata, dicebam ad fauorem Niſi de Abenantem contra hæredes Dominici Martiani, ex *gloſ. in l. ſextiam ff. de legat.* 3. *Bart. in l. quid ergo ff. de legat.* 1. *Imol. & Angel. in l. filio pater eod. tit. Rum. conſ.* 152. *num.* 6. *lib.* 3. *Dec. conſ.* 254. *Pariſ. conſ.* 18. *num.* 16. *lib.* 3. *Cæphal. conſ.* 259. *nu.* 6. *Gail. obſeruat.* 135. *lib.* 2. *Raudenſ. d. deciſ.* 22. *nu.* 8. & vt alios reijciam *Magon. deciſ. Florent.* 15.

8 Et has coniecturas (poſt hæc ſcripta viſus) fuſo calamo probat, & autumat *Theſaur. forenſ. quæſt.* 17. *par.* 1 qui omnino erit videndus pro materiæ dilucidatione. Fauore tamen miſerabilium perſonarum, Ego dico, prælegata venire in reſtitutione fideicommiſſi, ſi eſſet ſubſtitutum Hoſpitale, in quo tales miſerabiles perſonæ educantur, & curantur ex *text. in l.* 2 *ff. de manumiſ. teſtam.* per quem *Roman. in auth. ſimiliter nu.* 88. *C. ad l. falcid.* voluit, quod vna diſpoſitio facta in certo caſu porrigatur
9 ad alium caſum fauore piæ cauſæ, *Socin. in reg. in verb. priuilegia num.* 382. *Dec. conſ.* 182. *num.* 2. vbi aſſerit, quod diſpoſitio ad pias cauſas locum habet, quamuis non cõtingat caſus, iuxta ordinationem Teſtatoris, *Tiraquell. de priuileg. piæ cauſæ priuileg.* 62. *Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.* 6. *tit.* 3. *nu.* 39.

10 Et pro hac opinione facit, quod præſumptio & coniectura piæ cauſæ, quia reſpicit animam Teſtatoris, quæ cunctis rebus eſt anteponenda, vt alias in hoc eodem tractatu diximus, tollit alias præſumptiones iuris, ac ſuperat, *argum. text. in l. ſancimus C. de ſacroſ. eccleſ.* vt ſingulariter tradidit *Iaſ. in l. ſi quis id quod ff. de iuriſd. omn. iudic. num.* 22. vndè ſemper pro pia cauſa præſumptio capienda eſt, niſi expreſſè
11 appareat de voluntate Teſtatoris, *Doctores* autem in hoc articulo ſi prælegata veniant in reſtitutione fideicommiſſi non ponunt regulam negatiuam, quod non veniunt, quia apparet de voluntate Teſtatoris prælegantis, ſed dicunt recurrendum eſſe ad coniecturas vt habetur per *Menoch. de præſumpt. lib.* 4. *præſumpt.* 194. vbi totam hanc materiam eſſe coniecturalem fatetur.

12 Cœterum modifica prælegata facta miſerabilibus perſonis non uenire in reſtitutione fideicommiſſi, ex adductis per *Genuenſ. in practicabil. Eccleſ. quæſt.* 558. ex quibus ipſe firmat, prælegata facta Eccleſiæ, non uenire in re-

ſtitutione fideicommiſſi, quia quod legatur Ec-
13 cleſiæ, vel miſerabilibus perſonis relinquitur pro ſoluendis debitis peccatorum *cap. Pontifices 12. quæſt. 3.* & conſequenter non debet venire in reſtitutione fideicommiſſi, prout ita fauore animæ poſſet concludi, & aſſeueramus eſſe obſeruandum a bonis Chriſtianis.

S V M M A R I V M.

1 *Orphanotrophium Miſerabilium Perſonarum habet tacitam hypothecam in bonis ſui Oeconomi, & incipit à die adminiſtrationis, n. 10.*
Prælatus reputatur tanquam maritus ſuæ Eccleſiæ, ibid. & æquiperatur tutori, n. 5.
2 *Argumentum de matrimonio carnali ad ſpirituale, eſt validum.*
3 *Vxor habet tacitam hypothecam in bonis viri.*
4 *Eccleſia æquiperatur minori.*
Bona tutoris ſunt obligata pupillo, ibi. Sic etiam bona conductorum rerum fiſcalium Fiſco, n. 6.
7 *Hypotheca minimè inducitur niſi in caſibus a iure expreſſis.*
8 *Ratio vbi eſt eadem, idem ius eſt ſtatuendum.*
9 *Declaratur Capitulum Regni incipiens Ladiſlaus.*
11 *Hypotheca tacita in bonis tutoris incipit à die adminiſtrationis.*
12 *Fauore animæ, & Eccleſiæ, cui facienda eſt reſtitutio, bona debentis reſtituere ſunt tacitè hypothecata.*

A R G V M E N T V M.

Bona Oeconomi Orphanotrophij, in quo reſident Miſerabiles Perſonæ ſunt tacitè hypothecata pro male adminiſtratis, & tacita hypotheca incipit a die adminiſtrationis.

Exornatur Text. in l. ſi pro officio, vbi gloſ. C. de adminiſtr.

PRIVILEGIVM CVII.

1 REgulam firmo, Orphanotrophium Miſerabilium Perſonarum habere tacitam hypothecam in bonis ſui Oeconomi, ſeù Adminiſtratoris, nam Prælatus reputatur tanquam maritus Eccleſiæ, *cap. ſicut vir non debet, & cap. ſicut alterius 7. quæſt. 1.* & valet argu-
2 mentum de matrimonio carnali ad ſpirituale, & è contra *cap. inter corporalia de translat. Episc. cap. cum inter Canonicos de elect. Gom. in l. Tauri 29. num. 14. Franch. deciſ. 146. nu. 2. Viuius deciſ. 255. num. 39. Menchac. quæſt. illuſtr. cap. 35. num. 20. Boer. deciſ. 1. num. 18. Tuſc. concluſ. 506. lit. A. num. 2. Seſſe deciſ. 171. nu. 2.*
3 Vnde ſicut vxor habet tacitam hypothecam in bonis mariti pro dote reſtituenda, & eius adminiſtratione, *l. vnic. §. & pluries, C. de rei vxor. act. l. à viduis, C. qui potior. in pignor. habeantur*, ita pariter eandem tacitam habebit Eccleſia in bonis ſui Prælati, & alterius cuiuſque adminiſtrantis, ſiue Oeconomi, & conſequenter ſic etiam Orphanotrophium, in quo reſident miſerabiles perſonæ.
4 Quæ opinio etiam comprobatur, quia Eccleſia æquiperatur minori, *cap. 1. de reſtit. in integr.* vndè ſicut bona tutoris ſunt obligata pupillo, *gloſ. in l. ſi ea, C. de legitim. tutor.* etiam ſi eſſent bona dotalia matris, vel auiæ, quæ ſunt legitimæ tutrices, *auth. matri, & auiæ, C. quando mulier tutel. offic. fung. poſſ.* ita tradunt *Soccin. conſ. 146. Dec. conſ. 349. col. fin. Rolan. à Vall. conſ. 17. num. 6. lib. 4.* quos cum alijs nouiſſimè recenſet *Regens Valenzuel. conſ. 15. num. 2. vol. 1.* ita
5 quoque bona Prælati erunt obligata Eccleſiæ, cum etiam Prælatus in multis æquiparetur tutori, *Felyn. in cap. cum Deputati*, vbi etiam *Abb. de iudic.* & hanc rationem in propoſito adducit *Neguſant. in ſuo tract. de pignor. part. 2. membr. 4. num. 121.* & ante eum *Abb. in cap. ex literis, nu. 11. d. tit. de pignoribus*, vbi ſimiliter ſcribit idem
6 procedere in Fiſco, cui ſunt tacitè obligata bona conductorum vectigalium, *l. ſemper, §. diuus, ff. de iur. immunit.* ergo etiam bona Prælati, & Oeconomi, qui quaſi contrahit cum Eccleſia prælaturam acceptando *cap. niſi de renunciat.*
7 Nec refragatur, quod hypotheca minimè inducatur, niſi in caſibus à iure expreſſis, *gloſ. in l. fundi, ff. de priuileg. credit. Rip. in l. damnus, n. 9. ff. cit. tit. Surd. dec. 271. num. 19.* Reſpondeo enim ſufficere, quod adſit eadem ratio, & militet argumentum à paritate rationis de matrimonio carnali ad ſpirituale, de minore, & tutore ad Eccleſiam, & Prælatum ad propoſitum, & effectum inducendi talem hypothecam *Eſcobar de ratiocin. cap. 39. num. 13. Abb. in d. cap. ex literis num. 11. de pignorib.* & in hoc caſu non dicitur extenſionem fieri, ſed dari proprium intellectum, cum comprehendatur *Bald. in l. per diuerſas col. 1. in fin. C. mand. Alex. in l. curatoris, C. de negot. geſt. Ancbar. conſ. 112. Tiraquell. in l. libertis num. 44. & 45. C. de reuocand. donat. Cyn. in l. quod vero eod. tit. Caſtrenſ. conſil. 441.* plenè *Sa-*
8 *lyc.* loquens in materia ſtatuti in *l. 2. num. 21. C. de noxal.* vbi *num. 22. firmat*, quod quando eſt eadem ratio, & omnimoda ſimilitudo etiam in correctorijs facienda eſt extenſio, nec tunc dicitur fieri extenſio iuris, ſed terminorum, nam caſus, quos nectit paritas æquitatis, & idemptitas rationis, non ſunt quoad iuris diſpoſitionem ſeparandi *gloſ. in l. 1. in fin. ff. ſolut. matrim. Aret. in §. ferè igitur inſtit. de rerum diuiſ.* vbi propter hoc ſingulariter dicit, quod licet omnes *text.* loquentes licere venari in fundo alieno ante prohibitionem Domini, nihil dicant de piſcatione in alieno; tamen quia eadem eſt ratio vtrobique ſentit idem iuris eſſe per *l. illud C. de ſacroſ. Eccleſ.* Ex quo meritò dicebam in
9 facti contingentia, Capitulum Regni incipiens Ladiſlaus, quo cauetur, vt inſtrumenta confe-

cta

ċta per Notarios vaſallos pro Barone, ali-
quam fidem non faciant, vt tradunt quoque
*Anna ſingul.244. Franch.deciſ.*118. *Marta deciſ.*
186.& 188. vbi loquitur, & affirmat procede-
re etiam in inſtrumento dotis confecto in fauo-
rem Baronis habere quoque locum, & extendi
in inſtrumento confecto in fauorem Domini
Affictatoris alicuius Terræ, ſeù Caſtri, ex *Mar-*
*ta d.deciſ.*186.*col.fin. Viſcont. in addit.ad Franch.*
*deciſ.*118. meminit *Illuſtr. Epiſcopus D.Ricc.in*
*deciſ. Curiæ Archiep.Neapol.*154.*part.*2. militat
enim eadem ratio, ergo ſub eadem legis diſpo-
10 ſitione continetur. Fui tamen conſultus (vt ad
caſum propoſitum deueniam) a quo nam ſcili-
cet tempore bona Adminiſtratoris, ſiuè Oeco-
nomi Orphanotrophij miſerabilium perſona-
rum incipiant eſſe tacitè obligata pro malè ad-
miniſtratis ipſi Orphanotrophio, & quidem
reſpondendo tranſiui cum ſententia, quod hæc
tacita hypotheca inciperet a die adminiſtratio-
nis inceptæ, & non a tempore damni dati, & il-
lati, ſeù malæ geſtionis, prout ita in ſpecie de
tacita hypotheca concludunt *Abb. in cap.Epiſ-*
copus de præben. gloſ.in cap.ſimiliter 16. *quæſt.*1.
& in cap. ex literis de pignor. Lup. de donat.inter
vir.& vxor. §.66. *num.*21. *Pequius in tract.de*
*Eccleſ.repar. cap.*4.*num.*3. vbi teſtatur de com-
muni, & ita quoque aſſeuerat *Eſcobar. de ratio-*
*cin.cap.*39.*num.*13. quos omnes alias fuimus ſe-
quuti de anno 1622. in quadam cauſa vertente
in Curia Epiſcopali Ciuitatis Theani, pro qua
decretum vt noſtra erant vota obtinuimus.

Et iuuat pro comprobatione, quia contrahi-
tur hypotheca tacita de bonis tutoris, vel cu-
11 ratoris, aut eorum, qui pro talibus ſe geſſerint
à die qua incipiunt adminiſtratione vti, donec
ſatisfaciant *l.pro officio*, vbi *gloſ. C.de adminiſtr.*
tutor.l.de creationib. C.de Epiſcop.audient.l.fin. §.
inuentario, C.de curat. furioſi, §.*ſin autem, auth.*
*de hæred.ab inteſt.coll.*1.1. *Iaſ.in* §. item *ſeruiana*
*inſtit.de act. Lopez in ll.Hiſp.tit.*12.*p.*5. *Molin.de*
*iuſt. & iur. diſp.*223. quos cum alijs nouiſſimè
comprobat *Reg. Valenzuela conſ.*15.*nu.*1. *vol.*1.
quo loci tractat articulum iſtum, a quo ſcilicet
tempore Tutoris, & Adminiſtratoris bona in-
cipiant obligari, & concludit iuxta relatam
ſententiam, quam nos bis recepimus vna vice
in cauſa vertente in Magna Curia Vicariæ hu-
ius almæ Ciuitatis, cuius nos eramus patroni,
& altera in cauſa, quæ diſceptabatur in foro
laicali Ciuitatis Sarni de anno 1619. cuius deci-
ſio adhùc deſideratur, ex quo partes non ſe-
quuti ſunt litem, quas certè omittere debemus
in his temporibus ſic extremis.

12 Sed an fauore animæ, & Eccleſiæ, cui fa-
cienda eſt reſtitutio bona debentis reſtituere
ſint tacitè hypothecata, affirmat *Genuenſ. in*
*ſuis practicabil.Eccleſ.quæſt.*175.*tricen.*6.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes deponentes ſe vidiſſe inſtrumentum, ad hoc vt probat quæ requirantur.*
2 *Fauore Miſerabilium Perſonarum inſtrumento deperdito teſtes non periti poſſunt deponere ſuper tenore inſtrumenti.*
3 *Sic etiam eſt fauore Fiſci, & fauore Eccleſiæ, num.*4.

ARGVMENTVM.

Inſtrumento deperdito Teſtes non periti poſſunt deponere ſuper tenore inſtrumenti fauore Miſerabilium Perſonarum.

PRIVILEGIVM CVIII.

1 REgulariter, teſtes deponentes ſe vidiſſe
Inſtrumentum, ad hoc vt probent duo
neceſſariò requiruntur. Primò amiſſio origi-
nalis inſtrumenti, & ſecundò quod ipſi teſtes
ſint valdè periti *Maſcard. de probat. concluſ.*32.
*num.*29. vt Notarij, & Aduocati, alias niſi fo-
rent teſtes ita periti eorum dicta, & depoſitio-
nes nullam facerent fidem, ita *Dec.conſ.*52.*n.*3.
& ſcribit *Abb. in conſil.* 98. *vol.* 2. quod ſi teſtis
aſſerat ſe literas neſcire non poſſet perfectè ſci-
re de ſcripturis, & opinioni huic facilè aſſenti-
tur etiam *Bart.num.*6. *Dec.num* 28. *Curt.Iun.nu.*
24. *Riminal.col.*3. *& Cagnol.nu.*46. *in auth.ſi quis*
in aliquo, C.de eden. qui omnes ibi indicant iſtam
fore communem ſententiam *Afflict. deciſ.*274.
& ibi *Vrſill.in addit.num.*1. *Surd.conſ.*109.*nu.*13.
vbi omnia ad præſentem rem ſic egregiè ab-
ſoluit, vt nemo melius ſingulari methodo ex-
preſſit, atque exornauit artificio, imò *Bolognet.*
*in d.auth.ſi quis in aliquo, num.*35. curioſè qui-
dem ſtuduit probare ſex requiſita fore neceſſa-
ria in præſenti quæſtione, & tria *Ferret.conſil.*
371.*num.*1. *& ſeq.vol.*2. quæ re ipſa ad duo iam
præmemorata requiſita reducuntur, vt aduer-
tit idem *Surd.conſ.*144.*num.*1. *& ſeq.* prout ita
declarauit Sacra Audientia Barenſis in anno
1588. in cauſa Magnificæ Vniuerſitatis Vigi-
liarum, vt refert *Vin.* hæc omnia dicens in *deciſ.*
165. Et mihi accidit in facto in cauſa Ioannæ
de Beatrice, cum Simeone de Andrea.

2 Tamen fauore Miſerabilium Perſonarum
inſtrumento deperdito teſtes non periti poſ-
ſunt deponere ſuper tenore inſtrumenti, vt in
facti contingentia requiſitus de voto reſpondi
pro Orphanotrophio cuiuſdam Ciuitatis de
anno 1622. in quo reponuntur peregrini, &
cœteræ miſerabiles perſonæ. Mouebar, quia
3 fauore Fiſci inſtrumento deperdito teſtes non
periti poſſunt deponere ſuper tenore inſtru-
menti *l.*2. §.*diuus*, & ibi *Bart. de iur.fiſc. DD.in*
l.ſi de poſſeſſione, C.de probat. Abb.& alij in cap.
cum olim de priuileg. ergo ſic etiam annuere
debemus fauore miſerabilium perſonarum.

4 Et

4 Et conducit, nam Eccleſiæ fauore inſtrumento deperdito teſtes oon periti poſſunt deponere ſuper tenore inſtrumenti, vt probat *Genuenſ.in ſuis practicabil. Eccleſ. quæſt.182. tricen. 7. ex Præpoſ.in cap.quis neſciat, diſt.9. & Euerar. in loco à Fiſco ad Eccleſiam*, vbi dicit hoc eſſe menti tenendum; ergo ſic fauore Miſerabilium Perſonarum annuere debemus.

S V M M A R I V M.

1 *Extincta familia habente ius ſepulturæ poteſt loci ordinarius talem ſepulturam alijs concedere, & amplia eo magis fauore Miſerabilium Perſonarum, nu.7.*

2 *Sepulturæ vſus liberè reddit ad Eccleſiam deficiente progenie illorum habentium tale ius.*

3 *Vſusfructus ceſſat morte vſufructuarij.*

4 *Ius ſepultura amictitur destructa Eccleſia.*

5 *Iura ſepulcrorum habent ſimilitudinem aliquando cum iurepatronatus.*

6 *Ius patronatus reddit ad menſam, & efficitur liberum extincta familia, cui illud competebat.*

8 *Oſſa illorum, qui habebant ius in ſepultura, destructa familia, & iure ſepeliendi alijs conceſſo, non poſſunt exhumari, & alibi poni.*

A R G V M E N T V M.

Ius ſepulturæ competens alicui familiæ illa extincta ab Epiſcopo loci Ordinario alijs concedi poteſt, præcisè pro vſu Pauperum exterorum, & Miſerabilium Perſonarum.

PRIVILEGIVM CIX.

1 Regula eſt quidem licere Epiſcopo loci ordinario concedere alijs ius ſepulturæ competens familiæ, dum iam progenies talis familiæ eſt extincta, vt in terminis *Rodriquez in ſum. tom. 4. addit.in verbo ſepultura concl.14. Portel.par.2. reſponſ.moral.caſ.20.n.1.*

2 Siquidem ſepulturæ ius liberè regreditur ad Eccleſiam, quando deficit progenies illorum, quibus competebat, vt apud *Silueſtr.in ſumma in verbo ſepultura quæſt.3. Vbald. de portion. canonic. cap.10. num.6.* quos ad propoſitum referendo ſequitur *Lauor. var. lucubrat. iur. tit. 2. cap. 9. de priſco, & recenti funerandi more nu.25.*

3 Conducit ſimile de vſufructuario, quo extincto vſufructus ceſſat ad *text. in l. pen. C. de vſufruct.* & proinde vſus mortuo vſufructuario reuertitur ad proprietarium.

4 Et facit nam destructa Eccleſia amictitur ius ſepulturæ *Lambert.de iur.patronat.lib.3.queſt.7 art.1.* igitur destructa familia extinguitur ius ſepeliendi in illa.

5 Nec non ſatis iuuat hanc opinionem nam videmus iura ſepulcrorum habere ſimilitudinem cum iurepatronatus, cum multa, quæ procedant in iurepatronatus habeant locum pariter in iure ſepulcrorum *Rocch.de Curt.in tract. de iur.patr.verbo in Eccleſiam, num.14 Lambert. in eiuſdem nominis tract.lib.1.par.2. art.3.quæſt. 2. in prin.*

6 Et tamen indiſtinctè videmus, vt destructa familia cui competebat iuspatronatus, beneficium reddere ad Menſam Epiſcopalem, & effici liberum, & ab eo prouideri abſque alterius præſentatione *Abb. in cap. 1. num. 10. de elect. Viuian.de iur.patronat.par.1.lib.4. cap.2. nu.79.* quia iuſpatronatus relictum familiæ illa extincta extinguitur *Seraphin.deciſ.378.num.5.Rota in lucana iuriſpatronatus 21. Iunij 1602. coram Eminentiſs.Card. Mellino, Gabr.conſ.196.lib.2.*

7 Quæ omnia ſi procedant pro corroboratione talis opinionis in abſtracto, eo maximè in concreto dicebam habere locum, dum quidam Illuſtriſſimus Archiepiſcopus Regni ſtante extinctione cuiuſdam familiæ habentis ius ſepulturæ in Matrice Eccleſia cuiuſdam Terræ illam ſepulturam conceſſerat pro vſu pauperum, exterorum, & aliarum miſerabilium perſonarum.

8 Cæterum obſeruabis, quod oſſa illorum de tali familia, quæ habebat ius ſepeliendi non debent exhumari, & alios transferri, quia per ſepulturam acquiſiuerant ius, & iniuria illis inferreretur, & ſequeretur ſcandalum viuentium ſi abſque eorum culpa exhumarentur, & hanc ſententiam probat *Portel. d. caſ.20. ſub num. 1. pag.mihi 449.*

S V M M A R I V M.

1 *Conuentio facta per maiorem partem Vniuerſitatis eſt obſeruanda maximè fauore dirimandarum litium, quo caſu maior pars poteſt præiudicare minori, nu.2. & amplia vt nu.3. Et ſic etiam dicas fauore Eccleſiæ, n.11.*

4 *Dictio (omnis) eſt intelligenda iuxta ſubiectam materiam.*

5 *Conuentio facta à maiori parte Vniuerſitatis præiudicat Ciuibus ſucceſſoribus.*

6 *Concordia regulariter ſucceſſoribus non nocet, niſi tamen ſit facta ab Vniuerſitate, ibi.*

7 *Vniuerſitas ſemper eſt eadem licet varietur ex mutatione perſonarum.*

8 *Sententia nocet omnibus de Vniuerſitate etiam ſucceſſoribus.*

9 *Ciues ſucceſſores ligantur ex compromiſſo, & tranſactione facta per Vniuerſitatem.*

10 *Præſens præteritum, nec futurum datur in Vniuerſitate.*

12 *Maior pars Capituli cum Epiſcopo poteſt ſtatuere, vt quilibet Canonicus contribuat ad ſubſtentationem ſcholaris,*

13 *Epiſcopus poteſt ſtatuere vt certa pars redditiuum beneficiorum vacantium ad tempus deputetur pro fabrica Eccleſię Cathedralis.*

AR-

ARGVMENTVM.

Tranſactio, ſiuè concordia vulgò *Accordio* facta à maiori parte Vniuerſitatis præiudicat Ciuibus ſucceſſoribus maximè fauore Miſerabilium Perſonarum.

Exornatur Text. in l. loci corpus, §. ſi fundus, ff. ſi ſeruit. vendic.

PRIVILEGIVM CX.

1 REgula eſt clara, quod conuentio facta per
maiorem partem Vniuerſitatis eſt ob-
ſeruanda, non obſtante quod minor pars Ci-
uium contradicat *cap. 1. & 2. de his quæ fiunt à
maiori parte capituli cum concordantibus* de
quibus ſupra in *priuileg. 2.* maximè fauore diri-
2 mendarum litium, quo caſu maior pars poteſt
præiudicare minori etiam in re communi plu-
ribus, vt ſingulis, *cap. prudentiam de offic. Deleg.
cap. fin. de re iudic. l. duo ex tribus, ff. eodem titulo,
Franc. Marc. deciſ. 490. num. 17. tom. 1.* poſt *Felyn.
in c. cum omnes num. 15. de conſt. & Bart. in cit. l.
quod maior, ff. ad munic.* & præcipuè vbi agere-
tur de libertate, & de eximenda Vniuerſitate
3 ab alio onere, quo in caſu etiam in actu com-
muni, vti ſingulis maior pars præualet minori,
& illi præiudicare poteſt *l. reſcriptum, l. maiori,
& l. ſuum, §. fin. ff. de reſcript. Ferret. in cap. cum
omnes num. 42.* vbi etiam *Felyn. & Bobic. de con-
ſtit. Franc. Marc. deciſ. 490. num. 15. & 16. tom. 1.*
referens procedere etiam ſi concernat actum
particularis, *§. olim erat inſtit. de donat. l. 1. C. de
commun. ſerui. manumiſ.* in tantum quod ſi eſſe-
mus in actibus voluntarijs adhuc talem actum
valere, & minori parti præiudicare, niſi per
eam attendatur de irrationabilitate, docuit
Felyn. in cit. cap. cum omnes col. 10. quo in loco
ſic quoque tradit de actu vtili, in quo non eſt
dare vllam irrationabilitatem, quæ nullatenus,
& nunquam poteſt conſiderari, quoties agitur
de receſſu a lite, & exemptione, ac reductione
in libertatem, quibus de cauſis actus erit licitus,
4 & poterit exerceri a maiori parte, licet eſſe fa-
ciendus per omnes, cum iſta dictio (omnium)
intelligenda ſit iuxta ſubiectam materiam, ſcili-
cet maioris partis, ad hoc vt eripiatur occaſio
difficilius, & rarò expediendi negotia, prout
accideret, cum ſemper homines diſſentiant, &
tot ſint ſententiæ quot capita, & ceruices *l.
quia poterat, ff. ad trebell. Fulgoſ. Bald. & reliqui
in l. reſcriptum, ff. de pact. Alex. in addit. ad Bart.
in l. quicunque in fin. C. de omn. agr. deſert. lib. 11.
Cagnol. in l. aliud, §. refertur, num. 2. ff. de regul.
iur. Corſet. ſingul. 384.* & alij recentiores, & no-
uiſſimi Scribentes, quos conſultò omictimus.
5 Dubitationis tamen articulus cadebat ſuper
eo, ſi ſcilicet tranſactio factam per cuiuſdam
Vniuerſitati maiorem partem in anno 1600.
in fauorem Hoſpitalis in quo adſunt, & alun-
tur egeni, ægroti, & peregrini per Ciues euſ-
dem potuiſſet infrigi, diſcuſſione nobis trans-
miſſa, adhoc vt noſtrum impartiremur votum
tranſimus cum opinione negatiua, ſiquidem
6 licet concordia regulariter ſucceſſoribus noce-
re non poſſit, qui in ea non interuenerunt, nec
ſunt heredes prædeceſſorum, nec ſucceſſerunt in
eorum bonis, neq; ab eis aliquam cauſam ſi res
inter alios acta, quæ alijs nocere minimè debet
*l. de vno quoque ff. de re iudic. l. ſæpè conſtitutum
eſt ff. eod. tit. l. nam, & poſteà in fin. ff. de iur. iur.
l. Lucius ff. de his qui notantur in fam. l. modeſtius
reſpondit ff. de except. Maſcard. de probat. concluſ.
1243. Cardoſ. in praxi Iudic. & Aduoc. in verb.
res à num. 25. cum ſeq. Tuſc. concluſ. 274. lit. R.* ta-
men ſi per maiorem partem Vniuerſitatis ali-
quid ſtatuitur benè tranſit in priuatos, poſte-
ros, & abſentes *l. ſupra §. Caſſius ff. de aqua pluu.
arcend. l. loci corpus §. ſi fundus ff. ſi ſeruit. vendic.*
quia in ſimili caſu non habetur ratio, quod res
ſit inter alios acta, ſed ſufficit, quod conuentio
ſit facta per maiorem partem vniuerſitati, quæ
quidem repræſentatur per omnes ſucceſſores,
cum ſemper dicatur idem populus, licet varie-
7 tur ex mutatione perſonarum, & quamuis ex-
ceſſiſſent tercentum mille anni, & nullus vi-
ueret ex eis *l. proponebatur ff. iudic. Addit. ad
Guid. Pap. in deciſ. 279.* vbi refertur ſic pluries
iudicatum *Papon. arreſt. 1. in tit. de Vniuerſ.*
8 Pro cuius opinionis comprobatione facit
illud, quod aſſeueratur de ſententia, quæ quidē
nocet omnibus de Vniuerſitate etiam ſucceſſo-
ribus, iuxta opinionem *Guid. Pap. in deciſ. 279.
& in conſ. 271. num. 4. & Barboſ. in l. cum propo-
nebatur nu. 28. & 29. ff. de iudic.* quo in loco ſcri-
bit hoc eſſe verum, & ſi mutata ſit gubernij
forma, cum ſemper ſit ipſamet Ciuitas, & Vni-
uerſitas idemque populus, & gens eadem, licet
mutentur Ciues, & habitantes *Bald. in cap. pu-
blicato num. 10. de elect. Aluar. in cap. 1. §. 1. nu. 1.
de alienat. feud. Mandoſ. conſ. 91. num. 5. & 8. cum
alijs recentioribus.*
9 Quare meritò *Natta in ſuo conſ. 589. à nu. 16.
cum ſeq.* poſt antiquiores quos allegat, in il-
lam deſcendit ſententiam, quod in compro-
miſſo, & tranſactione facta per Vniuerſita-
tis maiorem partem, ſinguli ſucceſſores ligen-
tur, vt quoque in ſimilibus contractibus eſſe
verum docuit *Bal. in conſ. 159. lib. 5. & in l. ſicut
municipij §. decurionibus ff. quod quiſque Vniuer-
ſit. nomin.* vbi ait, quod ſemper tales contractus
firmi permanent, cum ſint geſti nomine Vni-
uerſitatis, quæ nunquam moritur, nec habet
hæredem, ſed in ſemetipſa continuè viuit, ad
text. in l. 1. §. fin. ff. ſi quis ius dicent. nō obtemper.
& iuxta plenè tradita per *Maring. in deciſ. 55.
à nu. 35. cum ſeq.* vbi quod eadem Vniuerſitas
quamuis corpora mutentur *l. ſi cum teſtamentū
§. ſi petitorio ff. de except. rei iudic. l. 3. ff. de rei ven-
dic. l. ſi grege ff. de legat. 1.* ita quod in Vniuerſi-
tate non dari præſens præteritum, nec futurū,

ex

Digitized by Google

ex ſupradictis annuere debemus,

Hæe omnia cum generaliter ſint vera, nulla habita ratione perſonarum ergo quanto magis debent procedere in caſu noſtro, vbi agitur de fauore Hoſpitalis, in quo tot miſerabiles perſonæ aluntur, & curantur.

Sed an Eccleſiæ fauore maior pars Capituli Canonicorum attendatur in his, quæ reſpiciunt ſingulos, vt ſingulos licet minor pars contradicat, affirmat *Genuenſ. in practicab. Eccleſ. quæſt.* 209. cuius hæc ſunt verba.

11 *Eeeleſia Cathedralis indiget reparatione Epiſcopus eum maiori parte Capituli ſtatuit, vt quilibet Canonicus teneatur aliquid conferre pro reparatione, an minor pars quæ contradicit ligetur ſtatuto, & videtur negatiuè reſpondendum, quia maior pars non poteſt præiudicare minori in his, quæ pertinent ad ſingulos,* l. per fundum ff. de ſeruit. ruſt. prædior. contrarium deducitur in cap. fin. *de his quæ fiunt à maiori parte Capituli vt attendatur maior pars, vbi agitur de reparatione Eeeleſiæ quæ continet tam pium opus, nec obſtat, quod agatur de intereſſe ſingulorum, vt ſingulorum, nam reſpondet* Innoc. *id procedere quādo redditus pertinent ad ſingulos iure proprio, ſed in caſu* d. cap. fin. *pertinent ad ſingulos iure Eccleſiæ, cum redditus Canonieorum ſint Eccleſiæ licet deputentur ſingulariter pro eorum ſubſtentatione, quod dicit eſſe valdè notabile* Abb. *ex quo etiam colligitur limitatio ad regulam communem videlicet quod factum à maiori parte præualeat,* iuxta cap. *de his quæ fiunt à Prælatis*, & l. quod maior ff. ad municipal. *etiam cum diſponit de pertinentibus ad ſingulos iure tantum Collegij intelligit tantū id procedere, quando agitur de opere pio, & neceſſario alias ceſſante vtilitate, vel neceſſitate, ſeù pia, & neceſſaria cauſa non procedit.*

Infert etiam, quod maior pars etiam pro opere pio non poſſet obligare minorem partem ad contribuendum de proprio patrimonio. Ratio eſt, quia maior pars non habet iuriſdictionem in minorem partem, & ideò non poteſt per ſtatutum obligare perſonas, & eorum patrimonium, ſed quando diſponit de bonis Collegij, tunc maior pars cenſetur tota Vniuerſitas, & videtur diſponere de rebus proprijs, cum bona Collegij cenſeantur propria ipſius corporis ficti, & non ſingulorum de collegio cap. qui manumittitur 12. q. 2.

12 *Elicit etiam ſingulariter* ex d. text. in cap. fin. *quo poteſt Epiſcopus, & maior pars Capituli ſtatuere, vt quiſque debet contribuere ad ſubſtentationem ſcholaris docilis exiſtentis in ſtudio faciūt in* argumen. not. in cap. ſuper ſpecula de Magiſtris.

13 ***Poteſt etiam Epiſcopus**, quando ipſe, & Capitulū ex ſuis redditibus non poteſt reparare Eccleſiam deputare partem redditunm beneficiorum vacantium pro reparatione Eccleſię ad tempus, ut probatur in* cap. vnic. vt Eccleſiaſtic. beneficia in fin. gloſ. Innocen. Abb. & Ioan. Andr. in cap. ſi propter de reſcript. in 6.

S V M M A R I V M.

1 *Confeſſio proprij oris eſt maior omnibus probationibus, & præualet dictis teſtium nu.* 2.

3 *Confeſſio proprij oris ſemper apponi poteſt.*

4 *Confeſſio oris proprij probat contra Fiſcum.*

5 *Præſumptio iuris, & de iure non admittit contrariam probationem, ſed limita vt ibidem.*

6 *Confeſſio abſque cauſa, eſt nullius momenti.*

7 *Etiam ſi fauorem dotis reſpiciat, & ſiuè facta ſit abſente, ſiuè præſente nu.* 8.

9 *Confeſſio abſque cauſa, reſpiciens fauorem miſerabilium perſonarum tenet, ſic etiam ſi reſpiceret fauorem piæ cauſæ, ibid.*

10 *Sic pariter ſi facta ſit in inſtrumento guarentigiato, vel in vltima voluntate n.* 11. *vel ſi eſſet geminata num.* 12. *quod tamen declara vt ibidem, vel ſi eſſet facta in iudicio num.* 13.

A R G V M E N T V M.

Confeſſio abſque cauſa parit effectum fauore miſerabilium perſonarum.

Ad limitationem text. in l. cum de indebito §. fin. ff. de probat.

PRIVILEGIVM CXI.

1 Regula eſt trita, quod nulla maior reperitur probatio, quam proprij oris confeſſio *l. cum te C. de tranſact.* cum dicatur Regina probationum omneſque alias ſuperet *Roland. conſ.* 21. *num.* 3. *lib.* 1. & inquit *Rimin. Iun. conſ.* 502. *nu.* 3. *lib.* 1. eſt omnium probationum Illuſtriſſima exornatq; idem *conſ.* 242. *nu.* 64. *& ſeq. Menoch. de præſumpt. lib* 1. *q.* 1. *nu.* 37. *Cran. conſ.* 75. *num.* 1. vocaturque probatio ſuperlatiua *Bero. conſ.* 16. *num.* 2. *lib.* 2. in tantum quod partis confeſſio præualeat dictis teſtium, etiam ſi mil-
2 le eſſent, ſcribit *Burſat. conſ.* 111. *num.* 14. *lib.* 1. imò operari vt dicta teſtium ſint inualida dixit *Crauett. conſ.* 61. *num.* 3. etiam ſi eſſent mille teſtes, *Ceſar de Graſſ. dec.* 75. *num.* 2. *de teſtib. Gabriel. concl.* 75. *eod. tit.* & eſſe maiorem quocunque publico inſtrumento aſſerit *Crauet. cōſ.* 61. *num.* 3. *& conſ.* 217. *num.* 10. ſequitur *Rimin. Iun. conſ.* 388. *num.* 73. *lib.* 4. *& conſ.* 399 *num.* 85. tantæ que eſt efficacię, vt nunquam cenſeatur, ſed
3 ſemper & quandocumque opponi poſſit etiam contra præſumptionem iuris, & de iure *Ludou. deciſ. Lucenſ.* 5. *nu.* 44. & non tantum eſt efficax contra confitentem, ſed contra quemcunque illius ſucceſſorem etiam ſingularem habentem cauſam ab ipſo confitente, *Soccin. conſ.* 82. *num.* 4. *lib.* 3. *Ruin. conſ.* 120. *num.* 16. *lib.* 2. *& conſ.* 76. *num.* 13. *&* 18. *lib.* 5. *Soccin. Iun. conſ.* 180. *nu.* 35. *lib.* 1. *Riminal. Iun. conſ.* 214. *num.* 9. *lib.* 2. *Tob. Non. conſ.* 66. *num.* 7. & probare etiam contra Fiſcum, ſi eſt ſucceſſor, tradit *Puteus deciſ.* 3. *de confeſ. in manuſcriptis*, vbi pulchrè id ampliatur proce-

procedere etiam ſi Fiſcus ſucceſſerit in pluribus, & confitens vnum tantum habuiſſet, imò
quãuis præſũptio iuris & de iure non admictat
5 contrariam probationem, tamen eliditur ex
confeſſione partis in contrarium *Decian.conſ.*
40.nu.44.lib.4.Menoch.de præſumpt.lib 1.quaſt.
61.nu.4.5.& 9. vbi tamen declarat procedere
ſi confeſſio fiat ſuper his, quæ pendent à facultate confitentis, & etiam ſi confeſſio facta ſit
in inſtrumento nullo, adhuc probare adnotauit *Iaſon.in l.certi conditio §.ſi nummos num. 34.*
ff.ſi cert.pet.Ruin.conſ.53.num.15.lib.2. Imol.in
l.ſi ita ſtipulatus §. Chriſogonus nu.11. vbi quoque *Alexan.num.11. & Caſtrenſ. num. 4. ff. de*
verb.oblig.Maſcard. de probat. concluſ. 358. Gabriel.concluſ.10.nu.8.de elauſ.Crot.conſ.212.nu.
9. & ſeq. lib.2.
6 Verum vbi confeſſio eſſet ſine cauſa, tunc
nullius eſſet momenti *l.cum de indebito §.fin. ff.*
de probat.cap. ſi cautio de fide inſtrum. cum concordantibus de quibus apud *Seraphin. de priuileg.iuram.priuileg.94.nu.1.cum ſeq.* & per *Marſil.in rubr.C.de probat.nu 77.Maſcard.de probat.*
concluſ. 345. etiam ſi confeſſio facta ſit fauore
7 dotis, iuxta communem DD. ſententiam, de
qua *Burſat.conſ.119. nu.24 lib.1.* qui tamen loquitur vt tertio non præiudicet, & eſſe verum
ſiuè facta ſit confeſſio parte abſente, ſiuè præ-
8 ſente, aſſerit *Maſcard.de probat.concl.345.n. 10.*
vbi tamen plura opponit.
9 Quidquid tamen ſit in ſupradictis, vbi confeſſio concernit fauorem miſerabilium perſonarum, & ſi ſit facta abſque cauſa tenet, &
probat, cum talis confeſſio reſpiciens fauorem
piæ cauſæ probet *Felyn.in cap.ſi cautio nu.6. de*
fide inſtrum.Maſcard.de probat.concluſ.cit.345.n.
6.qui num 56. ibidem firmat idem procedere in
10 confeſſione facta in inſtrumento guarentigiato, *ex Iaſ. in l. tale pactum num. 6. ff. de pact. &*
Felyn.loco ſuperius cit.num.15. vt etiam ita procedere quoad confeſſionem liberatoriam docet *gloſ in l. 1. ſuper verb. apud Iudices de inter.*
act.Capye.decis.133.num.5.Decian.conſ.62.n.23.
lib.4.Marſil.in l.fin.nu.15.ff. de iuriſd.omn.Iudic.
Marant.in ſua praxi in 6.par.5.act. Iud.nu.12. &
eſſe verum vbi talis confeſſio fiat in vltima
11 voluntate diebus præteritis requiſitus de voto
reſpondi, aſſerendo ſaltem valere in vim legati, *ex Abb.in d.cap. ſi cautio nu.2.* & ibi etiam
Felyn.in rubr.de probat.num.80.Menoc.conſ.25.
num.8.lib.1.Maſcard.de probat cit.concluſ. 345.
num. 30. & ſeq. vbi num. 52. firmat idem eſſe
12 quando confeſſio ſine cauſa eſt geminata, *ex*
Iaſ.in §. perſonarum inſtit. de act. Dec.conſ.163.
num.2.Paris conſ.77.num.37.lib.3.Marant. in 6.
par.5. act.Iudic. num. 15. dummodo tamen geminatio ſit facta ex interuallo, ſecus ſi ſimul
Dec. in l. 1.num.7. C. de error. calcul. Rip.in
rubr.de verb.oblig.nu.34.Afflict.decis.285.num.
12. & vide *Verall.in decis.199.par.1* ſicque pariter eſſet, quando confeſſio fieret in iudicio,
Alex.conſ.13.nu.4.lib.1.Paris de ſyndic.in verb.
tortus cap.7.nu.5.Curt.Iun.in l. edita nu. 139.C.
de edend. & alij apud *Maſcard. in d.concluſ. 345*
num. 16. quem in materia poteris videre.

SVMMARIVM.

1 *Dos à patre filiæ conſtituta præſumitur congrua.*
2 *Pater naturali inſtinctu deſiderat ſuas filias opulentis nubere.*
3 *Dos data miſerabilibus perſonis ab eo qui tenetur illas dotare in dubio earum fauore non cenſetur congrua.*
4 *Dos congrua quæ dicatur, & num 5.6.7.& 8.*
9 *Dos in congrua quæ dicatur, & num. 10. 11. 12.& 13.*

ARGVMENTVM.

Dos data miſerabilibus perſonis ab eo, qui tenetur illas dotare in dubio earum fauore, non
cenſetur congrua.

PRIVILEGIVM CXII.

1 Regulariter, dos à patre filiæ conſtituta
præſumitur congrua, iuxta doctrinam
Dec.in conſ.26.& 35.n. 10.Alciat.de præſumpt.
reg.1.præſumpt.2.nu.8.Fuſc.ſing.89.lit.F.Eugen.
conſ.34.nu.29.Barz.decis.29.nu.24.Amat. decis.
28.num.2.Gram.decis.101.Reuſner.decis. 3.n.32.
lib.1.Gratian.diſcept.forenſ.148.Mareſcot. var.
reſol lib.2.reſol.69.n.29.Lod.dec.Peruſ.21.n.51.
Maſcard.de probat.concl.571. & nouiter *Illuſtr.*
D.Ricc.in collect.decis. collect. 1433. qui patrem
fraudare velle filiam ſua portione non præſumitur, ſed illi potius fauere, & bonum conſilium pro ea capere, *l.nec in ea ff.de adult.l.patre*
furioſo ff.de his qui ſunt ſui, vel alien. iur. Becc.
conſ.122.Decian.conſ.39.nu.33.Tiraq. in præfat.
l.ſi vnquam nu.2.C.de reuoc.donat.Caual decis. 5.
nu.69.& ſeq.par. 3. cum naturæ inſtinctu deſi-
2 deret ipſe filios filiaſuè nobili, & opulento copulari coniugio, *Decian.conſ.79.nu.8.vol.5.*
3 Aliud tamen dicendum eſt fauore miſerabilium perſonarum, nam ſi eis fuerit legata dos,
nõ taxata quãtitate & fuerint ab hærede deinde dotatæ, in dubio non præſumitur ipſis aſſignata congrua dos, intantum quod ipſi dotanti incumbit onus probandi, ipſum dediſſe miſerabilibus perſonis dotem congruam, vt in
facti contingentia vidi reſponſum per eruditos
viros de anno 1622. alias eſſet condemnandus
ad ſupplementum congruæ dotis, ſicque vigore noſtræ opinionis vidi prætẽſum in Magna
Curia Vicariæ ad fauorem Luciæ de Angela.
4 Sed quæ dos congrua, & incongrua dicatur
ſciendum eſt pro ornatu generaliter DD. in
varias fuiſſe ſententias, & ob id arbitrium boni
viri plurimum valere, *l.cum poſt §.gener. ff. de*
iur.dot.l.3.C.de dot.promiſ.Schenard.conſ.2.n. 31.

Albun.conſ.239.num.5.Ludouic.deciſ.Peruſ.21.num.58.Bellon.conſ.83.num.9. & quod boni viri arbitrium ex ratione, & æquitate accipitur *l. quod ſi ephesi ff.de eo quod certo loco, Aretin.in l. continuus §.cum ita n.6.ff.de verb. oblig.* liberorum propterea numerus, filiæ dignitas, mariti qualitas, dotantis patris facultas, & patriæ conſuetudo ab eo conſideranda ſunt, *l.quæro, & l. cum poſt ff.de iur.dot. Afflict.deciſ. 160. Franch. deciſ.89.Magon. deciſ.Florent.34.num.3. Peregr. deciſ.3.num.8.Viuius deciſ.260. Barz. deciſ. 127. num. 3. Theſaur. deciſ. 292.* & vltra alios *Tuſc. concl.733.780.& 789.lit. D.* quam in taxanda etiam dote de paragio aſſeuerant *Cannet. de feud. cap. ſi aliquem §. ſed quantum num. 7. & 8. Gregor.de parag.quæſt.27.& 28.Gratian.diſcept. foren.231.num.27. & Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 72. num. 20.* licet dos minor legitima eſſe non debeat, *auth.ſi qua mulier C.de ſacroſ.eccleſ.* vbi *Salyc.num.1.Bald.conſ.67.num.3.vol.1.Alban.conſil.246.num.1. Natta conſil. 455.num.5. Gabriel.conſ.15.num.33. vol. 1. Maria deciſ. 59. nu.4.Vrſill.ad Afflict.in deciſ. 169. num 1. & 2. Surd.de alim.tit.3.quæſt.1.num.60.Gayll. obſeru. 147.nu.6.& 7.lib.2.de Ponte conſ.65.nu.3.vol.1.* ſi Iudex illam arbitretur, vel alij quibus commiſit pater ipſe vero dotem minorem legitima conſtituere poteſt, *Peregr.deciſ.3.n.9. Tuſc. lit.D.concluſ.784 num. 20.* vel ſi naturalis ſit filia, cuius minor eſt dos, *Alba conſ. 665. num 4. Capiblanc.de Baron.pragmat.1.num.81 Vrſill.deciſ.265.nu.56.* ſicut arbitrari paragium, nec poteſt Iudex minus legitima, *Gregor. de dot. & parag.quæſt.33.num.2.Cumi.gloſ.maritata n. 17. 115.122.Gratian.diſcep.231.num.27. & 28.Cānet.cap.ſi aliquem §.ſed quantum.Intrigliol.cent. 2. feud.art.72.num.5.Tiraq de primogen.quæſt.4. Viu.lib.3 opin. 315. Minad.in conſtit. in aliquibus not.1.nu.21.Gram. deciſ. 57. Mart. dict. vot. 59. num.8.& 9.ex Prouinz.ad Bertacch.verb.filia, Gregor.d.quæſt.28 Maſtrill. deciſ. 1. & deciſ. 48. num.2.Intrigliol.dict.art.72.num.22.*

Ex quibus hic infertur conqueri non poſſe filiam, quod minorem ſua ſorore habuerit dotem liberum namquè patri eſt maiorem vni filiæ, quam alteri dotem dare poſſe, *Cauagnol. ad Montisfer.decret.72.§.1.quæſt.2.nu. 11.* quas æqualiter patrem tractaſſe dicimus ſi condecenter meritò collecet *Gratian.diſcept.231.nu. 27.ad finem, Alba.conſ.198.nu. 30. Decian. conſ. 39.num.19.vol.5.Bertaz.conſ.ciuil.70.nu.5.* cum nec mulieris voluntate conſtituenda dos ſit *Decian.conſ.11.num.24.vol.2.* at ſi filia minus congruè ſe dotatam proponat. id probare debet, *Natta conſil.648.num.6.Bertaz.deciſ.127.nu. 1. & 6.Cumia.gloſ.maritata n.169. Cauagnol. conſ. 1.nu.26.vol.2.fol.49.Cæphal.conſ.671.* congruitas ergo arguitur ex ſequentibus.

5 Et primo dos ſcutorum mille cōgrua etiam eſt Comiti, vt ex *Bald.& ſulgoſ.ſcribit Dec.conſ. 26. num. 3.Cæphal. conſ. 665.num.25.Syluan. conſ.2.n.39.Surd.deciſ.63.& de alim. tit.9.quæſt. 37.num.26.Burſ.conſ.223.num. 18. Decian. conſ. 71.num.86.vol.4.Aldouin.conſ.104. num. 89. & 90.Renſner.deciſ.5.num.31.lib.1.Amat.deciſ.28. num.3.Cauagnol.d.num. 26. & 27.* licet hac in ſumma non æquaret legitimam *Laderch. conſ. 127.Aldouin.conſ.104.num.90. Amat.d. num. 3.* ergo, & quæ excedit congruentior erit ſi legitimæ commenſuratæ eo in loco frequentari ſoleat *Bertaz.deciſ.127. num. 6. Menoch. d. caſu 149.num.38.Gabr.conſ.142.num.2.in 1.* ſed contrarium admiſiſſe praxim, ait *Franch.deciſ.217. Amend.ad deciſ. eiuſdem 44.nu. 4.* quoniam nec ætas aliam vitam, & alios mores poſtulat, vt ex Comico refert *Teſſaur.deciſ.192.n.6.* & pretia rerum ex qualitate temporum mutantur, & ex vſu *l.pretia rerum ff.ad l.falcid.* nunc enim dos mille aureorum datur cuilibet etiam ignobili viro, & pauperi mulieri, *Rol.conſ.25.nu. 19. in 4.* ideo dignitas & qualitas temporis inſpicienda eſt, *ex l.ſi quis §. equum ff. de relig. & sūpt.funer.Sym.Pret.conſ.96.ad fin.Teſſaur. d.num. 6.Menoch.d.conſ.149.n.39. Amat.deciſ.28.n.16. & 20. Cæphal.conſ.52.num.11. & omnes.*

6 Secundo congruitas præſumitur ab effectu, & ſic exequuto matrimonio cum viro nobiliſſimo, & condigno, ſi cum congrua dos nō fuiſſet vtique maritus ſi condignus nec fuiſſet repertus, vt poſt *Doct.ad l.1.ff.ſolut.matrim.notat. Decian.conſ.7.nu.76.vol.1.Cauagnol.d.conſ.1.nu. 21.fo.50.* inde eſt, vt ſi minori dote quam ſit legitima mulier poſſit nubere nobili, & diuiti iuxta ſui qualitatem, ad legitimam eſt menſuranda, tunc non eſt dos ſatiſquem erit quod ſit bene, & condecenter nupta *Dec.conſ.26.num.4. Calà de mod.articuland.& proband.§.2.gloſ.1.n. 823.* ſed hoc verum in materia ſtatuti fœminas a ſucceſſione parentum excludentis propter maſculos.

7 Tertio ex dote vnius ſororis, alia cenſetur congrua. *Ruin.conſ.272.num.33.Decian.conſ.32. num.61.vol.2.* latè *Cauale.deciſ.5.num. 99. lib.3. Peregr.deciſ.34.num.7.* imò ex modo quo dotata fuit prior, ſic poſteriorem dotatam cenſuit *Alba conſ.456.nu.11.Bertazzol.conſ.ciuil.25.n. 74.* at ſi aliter ſorore dotarent fratres, quam pater viuens aliam dotauit incongrua dos erit, *Dec.conſ.6.num.181. Tuſc.concluſ.784. num. 31. lit.D.* conſuetudo namque aliarum mulierum in ea familia nuptarum congruam arguit dotem, *Renſner.deciſ.5.num.38.lib.1.Teſſaur. deciſ. 192.num.1.Illuſtr.D.Ricc.collectan.deciſ. collect. 709.* niſi temporis variatio augeret dote, *Caual. d. deciſ. loco proximè citato*, cum non ſint vniformes *Cann. in d.cap. ſi aliquem gloſ. maritata num. 362. Intrigliol. de feud. cent. 2. artic. 77. num. 6.*

8 Quarto dos congrua intelligitur ſecundum conſuetudinem Regionis *Aldouin. conſ. 103.n. 18.Franch.deciſ.44.num.2.Peregr.deciſ. 3. nu. 8. Gram.deciſ. 101.Tuſc.concluſ.784.num.8. lit. D.* maxi-

maximè ſi de dote conſtituenda agatur. ex bonis fideicommiſſo ſubiectis, *Pariſ.conſ.16.n.77. Coru.conſil.3.nu.3.vol.3.*

9 Incongrua tamen dos dicetur, ſi dentur duo millia, & hæreditatis valor ad decem milla aſcendat, *Turret.conſil.5.num.58.vol.1. Decian. conſ.17.n.24.vol.4. Marta deciſ.59.n.3.*

10 Vt etiam incongrua dos eſt, quæ minus legitima datur *Crau.conſil.236.num.3.Dec.conſ.181. Felic.allegat.3. num 10.part.3. Gratian.deciſ.27. num.9.*& alij recentiores, vndè filia incongruè dotata à patre congruæ dotis ſupplementum ad legitimam vſque petere poteſt, *Decian. conſ. 78. num.20.& 22.volum.5.Rot.diuerſ.deciſ.735. num.2.Bertazz.conſ.ciuil.25.num.119.Mantic.de tacit. & ambig. conuent. lib.12.tit.19.num.2.& tit.21.* mortuo tamen patre, *Seraph. deciſ.815.* & vbi non renunciaſſet, vel à ſtatuto eſſet excluſa, *Aldouin.conſ.107.num.13.& 31.*vel ſi læſio non eſſet enormiſſima, *iuxta conſilium eiuſdem 194.num.86.& 87.*

11 Similiter dos æquans legitimam incongrua etiam appellatur, ſed cum ea nequeat pari nubere, *auth.res quæ,* vbi *Bald.& alij, C.commun.de leg.Alex.conſ.7.nu.5.vol.5.Roger.conſil.5.nu.22. cum ſeq. Mauent.de contract.linel.part.15.nu.28. Randenſ.conſil.22.num.43.vol.2. Schenar.conſ.2. num.29.vol.1.*

12 Pariter quoque incongrua dos eſt, quæ dilationem habet ad ſoluendum, *l.1. §.editionis, ff. de eden. Soccin.conſil.15. num.56.vol.1. Thanut. de dot.gloſ.reſtituenda num.22.Menoch.conſ.768. num.6.* aut habet aliquod onus, vel conditionem, *Dec.conſil.12.num.5.vol.4.* nam magnæ doti ea apponi poſſunt pacta, & dilationes, vt iudicanda ſit parua *Curt. Sen. conſ.27.Baez de dot.cap.28.num.4.*quia pars dotis ſunt *l.4.ff.de pact.dotal.Menoch.d.conſil.768.n.10.*

13 Et tandem (vt finem imponam) dos congrua non eſt, quæ ex fideicommiſſo in ſubſidium etiam competit, ſi congrua ſemel fuerit, taxationis tempore, ſed matrimonij contracti tempore fiet incongrua temporum varietate *Tuſc. concluſ.733.num.9.lit.D.*quæ augeri tamen poteſt ex eiſdem fideicommiſſi bonis, vt ſit congrua, latè *Caroc.deciſ.16. Amat.deciſ.28.nu.13. & Peregr. de fideicommiſſ. art.42.n.49.*

S V M M A R I V M.

1 *Mulier non poteſt pro alijs obligari ſiuè virgo ſit, ſiuè ſumpta, ſiuè vidua, nu.2. ſed an mater pro filio poſſit ſe obligare, & vxor pro marito excarcerando, n.3.*

4 *Mulier ſe obligans cum alio, vel pro alio præſumitur fideiuſſiſſe, & proinde locum facit Velleiano.*

5 *Color quæſitus ſemper præſumitur in prohibito contrahere, & quando dicatur color quæſitus reſpectu mulieris, n.6.*

7 *Mulieris confeſſioni pecuniam eſſe verſam in eius vtilitatem non ſtatur, ſed illud aliunde per creditorem eſt probandum, & quid ſi probetur pecuniam pro parte eſſe verſam in vtilitatem mulieris an contractus ſit validus, vel in totum nullus, num.8.*

9 *Contractus non poteſt pro parte ſubſtineri, pro parte annullari ſi adictum ſit iuramentum.*

10 *Abſolutio à iuramento non eſt neceſſaria in Regno in contractibus mulierum ſe obligantium pro alio.*

11 *Renunciatio exceptioni Velleiani an valeat per mulieres in Regno facta.*

12 *Exceptio Velleiani in Regno impedit liquidationem inſtrumenti fallit ſi mulier ſit obligata præcedente diſpenſatione Collateralis Conſilij num.13.*

14 *Mulieres pro alio fideiubere, & intercedere non poſſunt, & quare, n.15.*

16 *Mulier non obligatur ſi fideiubeat etiam pro patre, filio, fratre, vel conſanguineo, & iuuatur Velleiano.*

17 *Maritus rectè ſe obligat pro vxore non è contra, ſed quomodo ſuccurratur vxori, n.18.*

19 *Mulier fideiubens pro Miſerabilibus Perſonis cauſa pia, & cauſa ſtudij obligatur, & non iuuatur Velleiano, & n.20.& 21.*

22 *Mulier fauore dotis poteſt ſe obligare, & pro alio intercedere, nec iuuatur Velleiano etiam ſi ſe obliget cum viro in dote communis filiæ, vel etiam extraneæ, num.23. ſed contrarium de extranea, vide nu.24.*

25 *Mulier rectè ſe obligat, & intercedit pro cauſa libertatis.*

A R G V M E N T V M.

Obligatio Mulierum tendens ad fauorem Miſerabilium Perſonarum eſt valida.

Exornatur Text.in l.1.& tot.tit.ff.ad Senat.conſult. Velleian.Pragmat.Regni 1.ſub cod.tit.& l.de die, ff. qui ſatiſdare cogantur.

PRIVILEGIVM CXIII.

1 Regula eſt communi calculo apud omnes recepta tam de iure communi, quàm de iure municipali noſtro mulierem non poſſe pro alijs obligari, *vt toto titulo, ff.& C.ad Senatusconſultum Velleianum, & in pragmat. 1. eodem titulo.*

2 Quod ſane axioma eſt verum reſpectu Virginum nuptarum, ac viduarum, vt conſtat apud *Præſidem de Franchis deciſ.623. num. 8. & 9. Viſconti in concluſion bus iuris in verbo mulier, quæ alienum, & moderne, Thoro in voto deciſiuo 97.num.52.& 108.*

3 Ita vt matrem pro filio, & vxorem pro viro excarcerando non poſſe ſe obligare fuiſſe deciſum per Sacr. Conſ. teſtatur idem *Præſes de Franch.deciſ.239. & 578.* licet contrarium re-

peritur fuiſſe determinatum per idem Sacrum
Conſilium in cauſa Franciſci Mareſchæ, & tu-
tantur Reg.de Ponte in tract.de poteſt.Proregis in
tit.de diuerſis prouiſionibus num.25.& 26. Surd.
deciſ.86.Muta deciſ.84.num.22. Gizzarell.dec.4.
Rot.deciſ.775.part.2.tom.2.in recent.effusè Gai-
tus in tractatu de credito,cap.4.quæſt.7.num.935.
& ſeq. quorum opinionem agnoſco veram ac-
cedente diſpenſatione Collateralis Conſilij, vt
videtur annuere Reg.Tappia in tract.de Reg.Can-
cellariæ poteſtate,num.52.dum teſtatur carcera-
tionem eſſe iuſtam cauſam, qua Collateralem
poſſit diſpenſare, vt Mater pro filio, & vxor
pro Marito poſſit obligari, & ſic paſſim obſer-
uari ibi fatetur.
4 Et quamuis dum mulier obligatur pro alio,
ſeù cum alio fateretur ſe principalem ſemper
præſumitur pecuniam fuiſſe verſam in alterius
vtilitatem, & ſic fideiuſſiſſe, & proinde locus
eſt Velleiano, quia præſumitur color quæſitus
Manſo.de cauſ.executiu. limit.10.num.1. Iallong.
tacem.160.& ſi ambo confiteantur pecuniam
recepiſſe diuiſam, Theſaur. deciſ.222. num.4.
Amplians etiam ſi in inſtrumento cum mulie-
re nullus eſſet obligatus ſi tamen obligatio il-
lius alterius reſpiceret comodum; & Henrigius
in tractatu de fideiuſſoribus, cap.7. ver. nemo co-
5 lor enim quæſitus ſemper præſumitur in pro-
hibito contrahere Alexander conſil.60. vol.4.
Præſes de Franch.deciſ.279.ſub num. 8. ita ut ſi
vxor obligaretur, vt principalis adhùc præſu-
mitur color quæſitus Gramm. conſil. ciuili 88.
Mareſcott.var. reſolut.lib.2.cap.5.num.12. &
6 ſemper quod negotium ſpectat ad alium obli-
gatio mulieris dicitur color quæſitus Taſſon.in
commentario ad pragm. de antefato verſ.4. obſer-
uatione 2.ſub num.246. dicens verum num.248.
7 etiam ſi mulier vti principalis,& alter prout fi-
deiuſſor obligaretur,niſi tamen pecunia verte-
retur in mulieris vtilitatem R.Tappia in cõpila-
tione iuris Regni in prag.1.ad Senatusconſult.Vel-
leianum Gaitus in tract.de credito cap.4. d. quæſt.
7.num.978.& ſeq. quæ quidem verſio in vtili-
tatem mulieris non præſumitur, etiam ſi in in-
ſtrumento id afferatur quoniam non ſtatur cõ-
feſſioni mulieris id aſſerentis, ſed aliunde de-
bet hoc manifeſtè conſtare,vt eſt tex.expreſſus
in auth. ſi qua mulier, C. ad Velleianum in finali-
bus verbis, vbi dicitur niſi manifeſtè probetur,
quod pecuniæ in propriam ipſius mulieris vti-
litatem expenſæ ſint, & ibi expreſsè Bart. &
Salyc.& Bal.Barboſ.plures ſecum vehens quæſt.5
num.55.ff.ſolut.matrim.Afflict.deciſ.209.num.4.
fnie Hondedeus conſil.545. Cachera. deciſ.240.
Amat.deciſ. Rot.Marchiæ 27.num.12. Theſaur.
deciſ.222.& 223.num.4. ita ut creditori neceſſe
ſit probare pecuniam illam veram verſam fuiſ-
ſe in vtilitatem mulieris ex adductis per Meno-
chium in tract. de præſumptionibus lib.6. præ-
ſumpt.27. & ex Neotericis probant Taßon. in
d. commentario ad pragm. de anteſato d. obſeruat.
2.à num.171.& Merl. contrŏuerſ. forenſ. cap.55
num.14.dicens num.6.cum ſeq. quod ſi probata
8 pecunia probaretur verſa in vtilitatem mulie-
ris cum alio obligatæ inſolidùm cum pro rata
præſumatur interceſſiſſe adhùc erit locus Vel-
leiano, & contractus eſt nullus l. vir vxori, §.
mulier, ff. ad Senatusconſultus Velleianum, Præ-
ſes de Franch.deciſ.426.nu.12.Roder.de ann.redd.
lib.20.cap.5.num.23.& ratio eſt, quia cum vni-
9 cus ſit contractus,non poteſt ex vna parte ſub-
ſtineri,& ex alia irritari, l.mulier la 3.§.fin.ff.ad
Velleianum. Nec in hoc aliquid operatur iura-
mentum, ex adductis nouiſſimè per Thor. vot.
deciſ.97.num.23.& 24. quia cum tendat contra
legem nullam operatur, l.non dubium,C.de lega-
tis, l.cum lex, & l.ſi quis pro eo, ff. de fideiuſſori-
bus cap. non eſt obligatorium de regul. iur. in 6.
gloſ.in C.vnic.§.& cum lex in verb.alienare, C.de
re iuſſoria actione, Arnald.Ferr. ad conſ. Burdeg.
tit.de dote fol.299. & ratio eſt, quia iuramen-
tum aſſumit naturam contractus ſuper quo in-
terponitur l.fin.C.de except. numerat. pecu.Ma-
chel patroc.6.num.5.Ferdin.Bongior.in conſil.31.
num.78.& ſeq.in recoll.à Lunæ tali modo, vt li-
cet abſolutio iuramenti de iure communi vi-
deatur neceſſaria,vt per Fabr.deciſ.7. quæſt.10.
C.ad Senat.conſ.Velleianum, tamen de iure Re-
gni per allegatam pragm. 1. eodem tit. non eſt
neceſſaria, vt deciſum refert Aſcia deciſ.85.&
poſt cæteros probat nouiſſimè Amatus var.
reſolut. lib.2. reſolut. fin.num.23. nam quando
inſtrumentum eſt nullum non eſt neceſſaria
abſolutio Thomatus deciſ. Rot.Macerat.3.nu.13.
& ſeq. & fruſtra petitur abſolutio vinculi non
abſtringentis Vin.in addit.ad deciſ.120.n.74.
10 Et licet non deſint affirmantes ad maiorem
cautelam abſolutionem eſſe petendam, vt te-
ſtari videtur Thor.in d.vot.97.num.58. Tamen
de vigore non putò eſſe adeo neceſſariam, vt
abſque periurij metu melior agere nõn poſſit
ex alleg.Reg.Pragmat.1. de Sen. Conſ.Vell. quæ
mandat huiuſmodi iuramentum eſſe contra
bonos mores naturalis, & ciuiles, & compre-
hendi ſub regula iuris canonici iuramentum
contra bonos mores non eſſe obligatorium,
vt in d.Pragmat. videre eſt, & ibi Troiſ.num.7.
& ſeqq.& Scagl.num.3.& ſeqq. de qua non mi-
randum potuit enim princeps ex iniuſtis cauſis
publicam vtilitatem concernentibus tollere
vires iuramenti Marc. Anto. var. reſolut. lib.2.
reſolut.24. in multis numeris Afflict. in conſtit.
Regn.dictæ memoria nu.35.& ſeqq.rubr.5.lib.3.
Trentacinq;variar.reſolut.lib.1. tit.de iur.iuran-
do reſolut.23.num.39.& ſeqq. Merend. contro-
uerſiarum iur. lib.1. cap.1.num.27. Amat. var.
reſolut.lib.1 reſolut.23.num.17.& ſeqq.Pic.de
contract.gloſ.27.num.1.& ſeqq. Facchin.contro-
uerſ.iur.lib.3.cap.13. Rot.Rom. in recent.part.1.
deciſ.665.num.10.Troyſ.in proprijs terminis in
alleg.pragm.1.num.10.& 11.
11 Nec renunciatio facta aliquid operatur,
eum

cum renunciari non valeat à muliere iuxta
ſantionem nuper adductæ pragmaticæ 1. de Se-
nat.Conſult.Maced.vbi omnes acceptant, ex fa-
tetur Fachin. controuerſ.iur. lib 2.cap.60. & 61.
Maced.coniur. lib.2.cap.36. Gall.68.nu.8. & ſeq.
Manſon.de cauſ.execut. limit. 10. num.12. & 13.
12 vbi etiam quod huiuſmodi exceptio impedit
liquidationem, quod antea probauerant Præ-
ſes de Franch.deciſ.623.num.2.& 22. Galter.de
liquid.inſtrum.2.par.2.part.princ.num.55.verſ.6.
principaliter, amplians etiam ſi mulier huic re-
nunciaſſet beneficio Thor.d.vot.97.num.3.& 4.
dicens ſic iudicatum per Sacr.Reg.Conſilium.
12 Et proinde inducit praxis, vt quando mulie-
res volunt ſe obligare impetretur Regia diſ-
penſatio Reg. Tapia in d. tract. de poteſtat. Regiæ
Cancellariæ num.52. ex cuius diſpenſationis de-
fectu pluries ad ipſarum mulierum fauorem
nullos fuiſſe declaratos contractus per Sacrum
Regium Conſilium habemus apud Præſ. de
Franch.deciſ.279.578.& 623.& apud Gizzarel.
indicat.dec.4.
14 Et ex his deſcendit mulieres fideiuſſoris mu-
nus, & pro alijs intercedere minimè poſſe,
l.de die, §.1. ff.qui ſatiſd.cogant.l.2. ff.de reg.iur.l.
alienam, C.de procur. l.ſi paternam, C.ad Velleia.
Carp ad ſtat.Mediol. par.1. cap.44.nu.29. & ideò
Senatuſconſulto Velleian.ſuccurritur mulieri-
bus, quæ pro alijs fidciubent, tot.tit.ff.& C.ad
Senat.conſult. Velleia. & vigore pragmaticæ ead,
rubr. l.tamen, ff.ad Macedonian.
15 Et ratio eſt, quia ſexus muliebris ſatis leuis,
& imbecillis eſt, mulieres quodam naturali vi-
tio imprudentes, mendaces, fluxegi fidei ſunt,
& plurimum earum conſilium contra propria
commoda laborant, l.2. §.verba, ff.ad Velleia.l.
ſi pater, C.de ſponſ.Barbat.conſil.54. verſic.capio
nunc col.1.lib.1.& ideò propter pudorem fęmi,
nei ſexus aliorum defenſiones in ſe ſuſcipere,
& alia virilia officia gerere prohibentur, l.fæ-
minæ, ff.de reg.iur.cum alijs iuribus præallegatis,
16 quo fit mulier fideiubendo non obligetur, ſiuè
intercedat pro patre, ſiuè filio, ſiuè pro fratre,
ſiuè pro alio conſanguineo, vt etiam ſi pro ex-
traneo, non in omnibus iſtis caſibus etiam ei-
dem datur ampliſſimi ordiuis beneficium, l.3,
& l.ſi pater nam C.ad Velleian.Theſ.deciſ.23.n.5.
17 imò licet maritus ſe pro ſe vxore ſua ręctè obli-
get, l.3.C.ne vxor pro marit.l.2. §.Prætor ait, ff.
qui ſatiſdar. cogant. attamen è conuerſo vxor
pro marito, ſiuè in eriminalibus cauſis non
obligatur, & intercedens pro eo, talis fideiuſſio
non attenditur, Auth.ſi qua mulier, vbi omnes
notant, C.ad Velleia.l.2.in princip.& in §.fin.C.ad
Velleia.lib.1.C.ne vxor pro marit.ubi Bal.& Iaſ.
in l.1.& in §. ait præter uum. 3. & in l. de die, §.
qui mulierem, n.3. ff.qui ſatiſda. cogant, & in l.ſi
conſtante, ff.ſolut.matrim.aduertunt DD.in l.1.C.
ne fid.ſidentur, & in l.cum dotis, ff.de iur.dot. Bar.
in l.qui accuſare, num.5 ff.eod.dum inquit, quod
18 licet mulier non iuuatur Velleian. ipſo lurę ta-
men iuuatur ope exceptionis Theſ.d.deciſ.223.
num.7. Amat. dec. 62. etiam ſi vellet facere per
interpoſitam perſonam, l.ſi vxor, C.ad Velleian.
19 Cæterùm licet ſupradicta ſint vera tamen
claudicant quando obligatio facta à muliere
reſpiceret commodum miſerabilium perſona-
rum, puta quia ex cauſa pietatis aliquid à mu-
liere ipſis eſſet promiſſum cum obligatione,
quia non poſſet excipere de nullitate contra-
ctus, ita damnatæ memoriæ Author in commen-
tar.ad conſuetu.Pariſienſ.fol.138.col.2.quem re-
perio adductum in quibuſdam manuſcriptis
antiquis, vbi etiam enunciatur poſſe pro tali
cauſa mulierem fideiubere.
Baptizat hanc opinionem, nam talis obliga-
tio videtur redundare in fauorem piæ cauſæ,
20 certique iuris eſt propria cauſa mulierem poſ-
ſe obligari, nec gaudere Velleian. l.penult.C.ad
Velleia.addit.ad Dec. ad l.2. num.13. ff.de reg.iur.
Valent. Franch.in tract.de fideiuſſor. cap.5.n.173.
11 vbi num. 174. ideo voluit mulierem intercede-
re poſſe pro cauſa ſtudiorum concludens ip-
ſam cauſam ſtudiorum eſſe cauſam piam.
22 Congruit pro corroboratione nam in ſimili
videmus fauore dotis inductum eſſe, vt mulier
poſſet ſe obligare à text.in l.ſi dotare, & l.fin.C.
ad Velleia. & probat poſt cęteros Bal. conſ.106.
vol.5.Nouell.in tract.de dote par.6. priuileg.3.&
priuileg.12. Puteus deciſ.106. lib.3. vbi teſtatur
hanc opinionem eſſe receptam in Rot. Mareſ-
chot.alias eiuſdem Auditorij adducens deciſio-
nes var.reſolut.lib.1.cap.43.num.9. Verall.deciſ.
199. par.3. Picus de contractibus gloſ.7. nu.242.
lib.1.Barboſ.in l.1.par.3.num.53.ff.ſolut.matrim.
fundans part.4. num.101. non tantum pro hac
cauſa ſe poſſe obligare, ſed pariter mariti obli-
gationem in ſe ſuſcipere pro communis filiæ
dotatione non obſtante Auth. ſi qua mulier, C.
ad Velleia. quod etiam proſequuntur Gomez. in
l.30.Tauri n.25. Baez.in tract. de non meliorand.
dotibus num.37.& ſeq. & voluit Rot.in vna An-
conitana Iuly 1602.coram Eminentiſſ.Card.Mel-
lino, Valaſc.conſult.127.n.3.vbi n.4.defendit nul-
lum eſſe diſcrimen ſtatuendum ſi mulier ſola
dotem conſtituat, an vero pro marito fideiu-
beat, pro communi filia, eo quod in hoc caſu
non poteſt dici à marito decepta, ſeù circum-
uenta; eandemque opinionem tenuit Franc.
Marc.deciſ.508.n.18.par.1. cum alijs relatis per
Gratian.diſcept.forenſ.cap.647.nu.17.to.4.dicens
23 cap.735. n.12. etiam pro dote extraneæ mulie-
ris poſſe vxorem cum marito ſe obligare, ſeù
fideiubere, Franch.deciſ.182.nu.12. Amat.deciſ.
43.n.11.Suarez in theſaur.comm.opin.lit.D. num.
319. Gizzarell.d.deciſ.4. nu.25. Mareſchott.var.
reſol.d.cap.43.n.32. dicens ſic iudicatum in Rot.
vt alias etiam patet apud Pic.deciſ.13.poſt ſuum
tract.de contractibus.
Quorum ſanè ſententia iuſtificatur ex gene-
ralitate.l.final.C.ad Velleian.ibi (generaliter ſan-
cimus) & rurſus (pro qualibet muliere) hoc enim
fert

fert fauor ipſe matrimonij conſideratus in eodem text.ibi (Neque enim ferendum eſt quaſi caſu fortuito interueniente mulierem fieri indotatam, & ſic à viro forſitan repelli, & diſtrahi matrimonium.

24 Licet circa id non eſſe permiſſum mulieri, etiam in cauſam dotis pro marito fideiubere, veluti pro dote extraneæ mulieris tutentur inter cęteros ex Neothericis Maur. Arct. in tract. de fideiuſſor. ſect. 8. cap. 3. nu. 31. Faber. decif. 14. C. ad Velleian. Anneus Robert. lib. 3. rerum iudic. cap. 11. Chriſtophor. Mart. decif. ſenenſ. 48. & 49. & nouiſſimè Merl. alios cumulans controuerſ. forenſ. cap. 56. num. 11. & 12.

25 Adſtipulatur pariter, nam fauore libertatis mulieris fideiuſſionem valere tanquam factam ratione piæ cauſæ patet apud DD. in l. quamuis, ff. ad Velleia. Arct. in §. item ſi in iudicio nu. 32. inſtit. de except. Henrig. in tract. de fideiuſſ. cap. 7. nu. 337. cum ſeq. firmans valere obligationem mulieris factam Domino pro pretio libertatis eius ſerui valent, Franc. in tract. ſimili de fideiuſſor. cap. 2. num. 172.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum imperfectum quando valeat inter liberos, & quando ſubſtineatur fauore piæ cauſæ, num. 7. & fauore Miſerabilium Perſonarum, n. 9.*

2 *Voluntas Teſtatoris non poteſt pro parte ſuſpendi.*

3 *Voluntas Teſtatoris eſt potior filiorum ſucceſſione, & vide n. 4.*

5 *Princeps non poteſt ſubuertere voluntatem Teſtatoris.*

6 *Clauſula codicillaris voluntatis defectum non ſupplet.*

8 *Tiraquell. & Bart. reprobantur ab Authore.*

10 *Teſtamentum an voluntatis ratione imperfectum ſit, ſi Notarius de illo ſe rogare non potuit, vt Teſtator fieri iuſſerat, & vide nu. 11. & 13. vbi Author concordando opiniones diuerſas diſtinctione vtitur.*

ARGVMENTVM.

Teſtamentum imperfectum ratione ſollemnitatis, ſed non voluntatis valet, & ſubſtinetur fauore Miſerabilium Perſonarum.

Exornatur Text. in l. hac conſultiſſima, §. imperfecto, vbi DD. C. de teſtam. & impugnatur doctrina Bart. apud Tiraquell. de pia cauſ. Priuileg. 7.

PRIVILEGIVM CXIV.

1 REgulariter, teſtamentum inter liberos, vtcumque imperfectum ratione ſollemnitatis, dummodo perfectum ſit ratione voluntatis ſeruandum adhùc eſt, l. hac conſultiſſima, §. ex imperfecto, & ibi DD. C. de teſtam. Clar. in §. teſtamentum, q. 9. in fin. Bolognett. conſ. 12. nu. 65. Laderch. conſ. 22. n. 2. Maſcar. de prob. concl. 1352. n. 62. Menoch. conſ. 1189. nu. 14. poſt antiquiores Marta decif. 8. n. 56. & 57. & decif. 60. n. 1. & ſeq. ſecus ſi volũtatis defectu illud imperfectum ſit, l. fideicommiſſa. ff. de leg. 3. l. ſi quis cum teſtamentum, vbi Aret. Bart. & Caſtrenſ. ff. de teſtam. Abb. conſ. 105. vol. 2. Rui. conſ. 7. n. 7. Gui. Pap. dec. 538. Gail. obſeruat. 112. n. 10. lib. 1. Caualc. decif. 20. n. 19. par. 1 Valaſc. decif. 74. in fin. Viu. decif. 13. n. 11. Trentacinq; conſ. 42. nu. 1. 2. & 8. vol. 2. Surd. conſ. 380. nu. 55. Caroc. decif. 85. nu. 4. Palacz de maior. par. 1. q. 48. n. 54. Boer. decif. 240. num. 5. Illuſtriſſ. Epiſc. D. Ricc. in collect. decif. collect. 230. 330. & 781. Vaſq; de ſucceſſ. creat. §. 21. n. 62. amplians n. 67. procedere, ſiuè inęqualiter filios inſtituiſſet pater, aut vnum præ cęteris melioraſſet, vt etiam tradidere Tell. ad ll. Tauri 3. part. 1. nu. 21. & Spin. in ſpecul. teſtam. gloſ. 18. num. 33. & ſeq.
2 cum iuris ſit teſtamenti ſubſtantiam in ſola Teſtatoris voluntate conſiſtere, Odd. conſ. 64. n. 33. quæ non poteſt pro parte ſuſpendi Popon. conſ.
3 36. nu. 48. cum vltima voluntas Teſtatoris potior de iure naturali filiorum ſucceſſione ſit, Bal. in d. lege n. 1. C. de legit. hęre. Oldrad. conſ. 107 n. 3. Magdalen. de nu. teſtam. in teſtam. requiſ. par. 3 cap. 3. nu. 17. quæ ſi perſpicua ſit non eſt exquirenda ratio cur ita ſenſerit, cur ita voluerit cum ſit pro ratione voluntas, l. 1. C. de ſacroſ. Eccleſ. §. diſponat, auth. de nupt. l. in condit. ff. de condit. & demonſtr. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 3. tit. 3. à n. 1. ad nu. 12. Præt. de interpr. vlt. volunt. lib. 5. interpr. 1. dub. 1. à n. 1. vſq; ad n. 30. Bim. conſ. 266. n. 1. publicè enim expedit ſuprema hominum iudicia exitum habere, l. vel negare, ff. quemad. teſtam. aper. Bim. conſ. 266. n. 2. Galuan. conſ. 47. n. 7. Spin. de teſtam. gl. 28. n. 5. & 6. id namque ſolum habet ſolatij mors, vt mortui homines ſeruentur elogia, rolatium fati eſt voluntas vltra fatũ ſcribit ex Lipſio lib. 2. de Cruce Doct. Io: Iac. Anichinus de prauent. inſtr. c. 2. q. 7. ideò ſeruandam eam dicimus cap. tua nobis de teſtam. l. nulli, C. de Epiſc. & cler. l. cum antiquitas, l. ſi teſtamentum, vbi Caſtrenſ. C. de teſtam. §. ſi quis autem collat. 1. auth. de hæred. & falc. Bero. conſ. 22. n. 44. vol. 2. Couar. 3. reſ. cap. 6. Raudenſ. de analog. cap. 30. n. 117. Spin. de teſtam. n 6. par. 1. n. 16. 17. & 18. & gloſ. 28. n. 5. Præſ. de Franch. decif. 174. n. 3. piumque eſt non irritari l. vel negare, ff. quemad. teſt. aper. l. contra voluntatem, C. de teſtam. manumiſſ. Mareſco lib. 2. reſol. 96. Couar. cap. cum eſſet, n. 12. de teſtam. Valaſc. decif. 183. nu. 4. Tuſc. lit. T. concluſ. 90. n. 12 Burſat. conſ. 226. n. 22. Morot. conſ. 97. n. 18. etiam in dublo Honde. conſ. 77. n. 54. vol 1. Eugen. conſ. 21. n. 14. Rimin. Iun. conſ. 612. n. 13. Petr. de interpret. vlt. vol. lib. 2. ſolut. 1. nu. 1. Mantic. de coniectur. vlt. volunt. lib. 1. tit. 6. n. 4. lib. 2. & tit. 15. n. 6. Turret. conſ. 73. n. 27. vol. 3 Tuſc. d. concluſ. 90. Menoch. lib. 4. præſumpt. 141. n. 40.

n.40.Canalc.decif.3 n.19.par.3.Canagnol.conſ.63
4 *n.58.vol.2.* eamque fauore teſtamenti ſumenda
ſemper eſt interpretatio, vt etiam contra filios
ſubſtineatur, *Bal.l.ſi pars,C.de inoffic.teſtam.Ful-
goſ.conſ.90.Grat.conſ.30.n.26.vol.2. Engen.conſ.
87.n.55.Menoch.conſ.275.n.11.Turret.conſ.100.
n.41.vol.2.Bardel.conſ.44.n.4.* legitima accepta
*Amat.decif. March.71.n.35. Pancirol.conſ.3.n.5.
& conſ.114.nn.14.* & ſi euidens reſultet vtilitas
contrauenienda Teſtatoris voluntati, *Bero.
conſ.124.nu.16.vol.1. Randenſ.de analog.loco cit,*
imò coniecturata Teſtatoris voluntas ſemper
prædominabitur *Canalc.decif.14.n.8. & dec.26.
n.21.par.3.Raudenſ.lib.1.variar.reſol.reſolut.37.
n.89.Surd.decif.210.n.13. Bolognett.conſ.15.n.5.
Amat.decif.2. Aluarad.de coniect.ment. defuncti.
lib.1.cap.4.n.28.Canagnol.conſ.27.n.57.in 1.Mo-
lin.de primog.lib.1.cap.4.n.28.Menoch.lib.3.præ.
ſnmpt.185.n.2.Spin.de teſtam.rubr.par.2.n.26.&
27.Pancirol.conſ.49.n132.* vt nec eam ſubuerte-
5 re poſſit Princeps, *Socci.Inn.conſ.65.n.11.vol.2.
Alba conſ.143.Mantic.de coniectur. lib.11.tit.3.
n.9.Monald.conſ.31.nu.24.vol.2.Molin.diſp.249.
Mareſcot.lib.2.reſolut.88.n.5.Couar.3.reſolut.c.6
n.4.& 7.Spin.d.rubr. par.1.n.20.* aut alterare *l.ſi
teſtamentum, C. de teſtam.* quod ſpeciale eſt in
Papa, *clem.quia contingit de relig.domib.*
6 Intantum quod hęc clauſula codicillaris vo-
luntatis defectum ſupplet, *Dec.conſ.291.Turret.
de codicil.q.119.Faber decif.27.de teſtam.Cacher.
conſ.74.n.41.Bardell.conſ.21.n.68. D.meus Ric.in
collect.230.Alba conſ.463.nu.17. Reg.de Ponte
conſ.41.n.11.vol.1.* imò nedum filiorum fauore,
ſed quoad omnes alias qualitates *Lopez l.7.à los
hijos tit.1.par.6.* licet aliter ſenſerit *Tiraquell.de
primog.q.4.n.4.Soc.Iun.conſ.27.n.19.& conſ.189
n.68.vol.2.* & quoad legata *Borrell.conſ.44.n.28*
7 Idem ſi ad pias cauſas teſtetur pater, *Iaſ.conſ.
155.vol.4.Valaſc.alleg.decif.74.dict.n.vlt.Miſin-
ger.centur.3.obſeruat.28. Menoch.conſ.1189.n.5.
15.& 16. Magdal.dict.n.260.& par.2.cap.5.n.1.
& 2.P.Molin.diſput.234.eruditiſſ.D.meus Ricc.in
collect.330.Maſcard.d.concl.1352.n.79.Raudenſ.
variar.reſol.51. Socc.Inn.conſ.71.n.24.vol.4.Ti-
raquell.de pia cauſ.priuil.7. Decian.conſ.86.n.15.
vol.2.Couar.in cap.relatum,n.9.de teſtam. Nacta
d.§.ex imperfecto n.129.Caph.conſ.294.n.3.& 9.
Gabr.d.concl.9.n.2.* à quibus & ſi diſſenſerit *Bar.
in l.ſi teſtamento,ff.de fideicom.libert. Socc.in fal-
lent.reg.300.Abb.cap.1.n.de ſucceſ.abinteſt.* alios
citat *Tiraquell. d.priuil.7.* attamen magis com-
mun. *contra Bar.& alios* profitentur *Magdalen.*
8 *d.cap.1.n.3.* eamque vti falſam communiter re-
probari inquit *Benedict. loc. cit.*
Hinc non videtur recipiendus *Tiraquell.d.
priuil.7.* qui communiorem enunciauit *Bar.opi-
nionem*, quam ipſe ſequitur per *tex.d.l.teſtamen-
to*, qui ſolùm probat ex teſtamento imperfecto
deberi libertatem, & ſic legata pia non tamen
loquitur, ſi voluntatis defectu eſt imperfectum,
ideò intelligendus potius eſt *tex.* ille de imper-
fectione ſollemnitatis, cum voluntatis defectus
a iure naturæ procedat, nec hoc diſpenſant le-
ges, *Magdalen.d.p.2.cap.4.n.65.& 66.* licet ſuſti-
neri poſſet quoad relicta pro voto, & conſcien-
tiæ exoneratione, non enim credendum eſt vo-
luiſſe ab ea voluntate recedere, a qua ſine ani-
mæ periculo non potuiſſet *Faber d.dec.27.ad fi.
Illuſtriſſ.Epiſcop.Vicecquen.D.Ricc.d.collect.230.*
9 Ex his igitur Ego firmo concluſionem, te-
ſtamentum in fauorem miſerabilium perſona-
rum conditum imperfectum ratione ſollemni-
tatis, non autem voluntatis bene poſſe ſubſtine-
ri, prout plerumq; conſuitus cum hac ſententia
tranſibam, & in ſpecie dum caſus accidiſſet no-
uiſſimè de anno 1623. in Ciuitate Puteolorum
requiſitus de voto, prout ſupra reſpondi, &
alias accidit trutinandus caſus ad fauorem Ve-
nerabilis Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Gratiarum
huius Ciuitatis Neapolis.
Sed pulchrum eſt ſcire, quando teſtamen-
tum dicatur imperfectum ratione voluntatis,
10 & quando ſollemnitatis, & ideò quære; Teſta-
tor Notarium vocari iuſſit, vt ſuæ voluntatis
quam coram teſtibus explicuit in teſtamentum
ad publicam ſcripturam redigeret, ſed morte
præuentus cum nec potuerit Notarius de te-
ſtamento ſe rogare, vt Teſtator fieri iuſſerat,
an imperfectum ratione voluntatis ſit teſta-
mentum etiam ad pias cauſas, vel ſollemnitatis
tantum ratione, qua in re imperfectum volun-
tatis ratione illud eſſe reſpondit *Oldra.conſ.119*
quia licet Teſtator erit teſtibus omnem ſuam
expreſſam voluntatem, ex eo tamen quod pu-
blicam in ſcripturam illam à Notario redigi
voluerit talis voluntas ſuſpenſa videtur donec
Notarius de illa publicè ſe rogauerit, quo non-
dum peracto teſtamentum id dici non poteſt,
ſed quædam potius præparatio ad teſtandum
*Abb.conſ.98.ad fin.vol.2. Caſtr.conſ.75.par.1.&
conſ.451.par.2. Gui.Pap.conſ.53.n.3.& dec.538.
ad fin.Tuſc.lit.T.concluſ.112.n.4.Conar.cap.rela-
tum 1.n.9.de teſtam.Zunt.in conſ.pro vxor.n.192.
Creſcent. decif.3. tit.de teſtam. Mantic.de coniect.
vlt.volunt.lib.2.tit.6.n.6. Gabr.concluſ.9.nu.3.4.
& 5.de teſtam.* & ſi in cauſam piam ille teſtetur,
vt deciſum refert *Magdalen.de numer. teſt. in te-
ſtam.requiſ.part.2.cap.5.n.8.9.10.& 11.*
11 Contrarium autem iudicarunt *Alex. & Na-
cta in l.hac conſultiſſima, §.ex imperfecto, n.146.
& 147. C. de teſtam. Fachin. lib. 4. controuerſ. 4.
Menoch.conſ.1189.n.11.& 12.Laderch.conſ.157
num.1.Cephal.conſ.99.nn.6.& 18.*
Quid dicendum in hac contrarietate iſto-
rum clariſſimorum virorum.
12 Certè ſi meam qualem auſcultare velis ſen-
tentiam putarem eſſe diſtinguendum, prout di-
ſtinguit *Zunt.d.reſponſ. pro vxor.nu.290.291.&
292.* aut ex verbis Teſtatoris ceſſat diſpoſitio-
nem ſuam in aduentum, & rogitum Notarij
differre voluiſſe, tunc licet coram teſtibus il-
lam explicaſſe videretur, eſt tamen potius te-
ſtamen-

Digitized by Google

ſtamenti præparatio, quam teſtamentum, & vera eſt *Oldrad.* & aliorum ſententia, aut inſpectis negotij circunſtantijs, ex verbis ceſſat teſtari defunctum voluiſſe omnemque ſui voluntatem coram teſtibus expreſſiſſe quam pro perfecta, abſoluta habuit, tunc, & ſi ad Notarium miſſum fuerit, argui tamen ex hoc non poteſt ſuſpenſam ſui voluntatem fuiſſe in eius aduentum, ſed vt ſua voluntas ſit apertior, ſi de eo publicum conficiatur inſtrumentum, quod licet factum non fuerit, quia Teſtator morte forſan, aut pro hæreſi præuentus ſit, nihil impedit, quo minus eius voluntas ad pias cauſas & inter liberos ſortiatur effectum, poſtquam teſtibus legitimè probari poteſt, hoc in caſu verior eſt altera contra *Oldrad.* opinio diſtinctionem reperit ibi *Zunt. num. 337. Natta d.§. ex imperfecto num.141. Morot. conſ. 6. n.4. Sfort. conſ.64. & 69. Pappon. conſ. 36. Canalc. decíſ. 27. num.40. par.2. Seraphin. decíſ. 581. à n.3. & decíſ. 623. à nu.5. Honded. conſ. 77. nu.10. & 12. vol. 1. Alba conſ. 414. Magdalen. dict. cap. 5. num. 15.* perfectum namque dicitur teſtamentum, quia nil aliud erat dicturus Teſtator de præſenti, *Menoch. conſ.45. num. 28. ad fin. Bertazzol. conſ. ciuil. 86. n.6. Trentacinq. conſ.42. n.2. & 8. vol.2. Seraphin. decíſ. 623. num.4. & 8.* nouiter *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 220. num. 28.* & alij recentiores.

S V M M A R I V M.

1 *Exequutorum quotuplex ſit ſpecies.*
2 *Monachus clauſtralis nequit eſſe exequutor teſtamenti, & num. 3.*
Fallit tamen in fauorem miſerabilium perſonarum, vt num.4.

A R G V M E N T V M.

Monachi, ſeù Religioſi clauſtrales poſſunt eſſe exequutores teſtamenti conditi in fauorem miſerabilium perſonarum.

Ad ornatum text. in cap. 2. de teſtament.

PRIVILEGIVM CXV.

1 ANtequam ad articulum priuilegij deueniamus pro vtilitate Tironum præmittimus, Exequutorum duplex eſſe genus, quorum alij ſunt vniuerſales quando ſcilicet inſtituti ſunt pauperes Chriſti, vel quando nullus datus eſt hæres in teſtamento, tunc ipſi vicem hæredum ſubſtinent alij ſunt particulares, quando ſcilicet alius eſt datus hæres in teſtamento, quo caſu Exequutores hæredum vices non ſubſtinent *Bart. l. alio num. 5. ff. de alim. & cibar. leg. in l. hæreditas ad ſtatium ff. de hæred. inſtit. & in l. centurio num.21. ff. de vulg. Bald. l. precibus num.45. C. de impub. Calder. conſ. 19. de teſtam. Soccin. Sen. conſ.49. num. 3. vol.4. Alex. conſ. 4. num.16. conſ.98. num.10. vol.2. & conſ.12. nu. 12. vol.3. Caſanat. conſ.29. num.3. Marchab. conſ. 2. num.36. Sim. de Præt. lib.5. interpret. 1. dub.2. nu. 103. Trentacinq. de ſubſtitut. par.4. cap.10. num.7. Abb. & Couar. in cap. Ioannes num.6. de teſtam. Iacob. à Canib. de exequut. par.2. §. conſultis num. 19. Pariſ. conſ.74. num.41. vol 3. Matthienſ. in l. 14. gloſ.1. n.7. tit.4. lib.5. recop.* eorum alij mixti ſunt Exequutores, alij meri declarant *Bart. & DD. in alio ff. de alim. & cibar. leg. Capra de exequut. vltim. volunt. membr.4. num.5. Canalc. decíſ. 40. num. 1. par. 5.* ex his melioris conditionis ſunt teſtamentarij, licet in codicillis dati *Put. conſ.121. num. 39. vol.1. Roland. con.66. n.26. vol. 4.* qui datiuis præferuntur *Caſtrenſ. conſ.183. vol.1. Tuſc. concluſ. 537. lit. E. num. 4.* & legitimis tunc a lege datis.

2 His ſic breuiter præmiſſis firmo regulam, porrò exequutores conſtitui poſſe omnes exceptis Religioſis, qui clauſtrales ſint *Guglielm. ad Specul. in tit. de inſtrum. edit. §. nunc vero, Rolan. conſ.24. n.82. vol.1. Sim. de præt. de interpret. vltim. volunt. lib.5. dubio 2. num.25.*

3 Stat enim acceptatum axioma Regularibus eſſe interdictum exequutorum munus ſubire, niſi cum licentia ſuperioris *cap. 2. & fin. de teſtam. in 6. clem. vnic. eod. tit.* quæ debet eſſe expreſſa, & præcedere *Sanchez. in ſumma Theol. Moral. tom.2. lib.6. cap.22. nu.10. & ſeq.*

Itaut executio teſtamentis à ſimilibus geſta non præcedente ſuperioris licentia inualida ſit licet non oppoſitum fuerit, ſi velimus inhærere opinioni *Rim. Iun. conſ.403. num. 13. vol.4. Rodriq. quæſt. Regul. tom.1. quæſt.65. artic.3. Menchac. de ſucceſſ. creat. lib.2. §.11. num.178. Perez. in l. 4. dub.8. tit.2. lib. 5. ordin. Molin. de inſtit. & iur. tract.2. diſp. 257.* & ſi contrarium tuentur *Pacian. conſ. 162. lib. 1. Pereira de reſolut. emphiteut. cap.17. num.10. Azor. inſtit. moral. par.1. lib.12. cap. 11. quæſt. 1. Cæual. commun. contra commun. quæſt.88. & 404. Mathienſ. in l. 14. gloſ.1. num. 14. tit. 4. lib. 5. nouæ recopil. Sanchez.* poſt cæteros *in ſumma theolog. moral. lib.6. d. cap.11. num.44.* vbi latè loquitur in materia multa adducens practicabilia, vt recenter etiam conglomerat *Barboſ. in tract. de iure Eccleſiaſtico vniuerſal. lib.1. tit. de ſtat. & vita regular. cap.43. à num.65. cum ſeq.*

4 Tamen fauore miſerabilium perſonarum benè poſſunt exequutores eſſe cum licentia Superioris *cap.2. de teſtam. in 6.* & ita vidi practicari in facti contingentia in Ciuitate Puteolum de anno 1622. confert *Marta decíſ. 111.* vbi quod Monachus poteſt fieri exequutor legati ad pias cauſas.

S V M M A R I V M.

1 *Exequutor teſtamentarius nequit cogi ad ſuſcipiendum onus exequutoris, ſed declara vt n.3.*

2 *Vo-*

2 *Voluntarium à principio eſt exequutoris officiũ.*
4 *Exequutor datus in teſtamento ad pias cauſas recuſans tale munus peccat mortaliter, & ſic etiam fauore miſerabilium perſonarum Author docet.*

ARGVMENTVM.

Exequutor datus in teſtamento, in quo ſunt inſtitutæ miſerabiles perſonæ, peccat mortaliter, ſi tale exequutoris munus accipere recuſet.

Exornatur text. in cap. Ioanne, & vbi Conar. de teſtam.

PRIVILEGIVM CXVI.

1 REgula eſt, quod Teſtamentarius exequutor ad pium etiam exequendi munus ſuſcipiendum inuitus compelli nequit, *cap. Ioannes*, & ibi *Conar. num. 3. de teſtam. Bart. in l. at ſi quis §. poteſt tamen ff. de relig. & ſump. funer. Guttier. de tutel. par. 3. cap. 45. num. 12. Menoch. conſ. 58. num. 18. Tell. ad l. Tauri 31. num. 9.* vbi ſimiliter *Ciſuen. num. 4. & Lopez. nu. 4. Perez. in l. 4. tit. 2. lib. 5. ordin. fol. mihi 142. Matthienſ. in l. 7. gloſ. 6. num. 1. l. 14. gloſ. 1. num 30. tit. 4. lib. 5. recopil. Tuſc. concluſ. 533. num. 5. lit. E.* & nouiter *Gratian. diſcept. foreuſ. cap. 329. nu. 21.* quia voluntarium à ſui initio eſt exequutoris officium
2 *l. Imperator in princip. ff. de le. 2. Bal. in l. nulli col. 2. C. de epiſcop. & cleric. Marcabrun. conſ. 21. nu. 25.* niſi tamen aliquid in teſtamento exequutori legatum ſit, nam tunc cauſatiuè ſaltim (vt aiunt) pium munus hoc ſuſcipere cogitur, alias legatum ammittet, ſi ſemel monitus non exequatur *l. ſi quis ſepulchrũ ff. de relig. & ſumpt. funer. l. Neſennius ff. de excuſ. tutor. auth.* hoc amplius *C. de fidicommiſſ. Burſat. conſ. 226. nu. 135. Maſul. ad Capyc. deciſ. 205. num. 3. Caroc. deciſ. 17. nu. 1 Coſta de remed. ſubſid. remed. 72. n. 14. Spin. de teſtam. gloſ. 28. num. 47. vſq; ad num 77.* vbi dicit, Iudicis tamẽ interueniente declaratoria, & non ipſo iure priuari in tali caſu legato, latè *Tiraquell. in l. ſi vnquam gloſ. reuertatur C. de reuoc. donat. Lopez in l. fin. tit. 10. par. 6.*

4 His autem veris exiſtentibus quotieſcũque exequutor datus in teſtamento, in quo ſunt inſtitutæ miſerabiles perſonæ, recuſat tale munus ſuſcipere, peccat mortaliter, niſi adſit cauſa ex *gloſ. in cap. ſicut 11. qu. Imol. ſiu cap. paſtoralis in princ. de offic. deleg.* & ibi *Fely. nu. 6. Spin. loco ſuperius cit. num.* 118. quorum omnium vox eſt peccare mortaliter exequutorem datum in cauſa pia nolentem munus exequutoris ſuſcipere.

Igitur ita in caſu noſtro fauore miſerabilium perſonarum annuere debemus, ex regula ſimilium, & parium.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor teſtamenti hæredem poteſt cogere ad adeundam, vel repudiandam hæreditatem vel legata facta miſerabilib. perſonis vt ſoluat*
2 *Ita etiam fauore piæ cauſæ.*
3 *Hæreditatis aditio quando non ſit neceſſeria, ad effectum ſoluendi legata pia.*

ARGVMENTVM.

Exequutor teſtamenti poteſt hæredem cogere ad adeundam, vel repudiandam hæreditatem, ad hoc vt legata ſaltẽ facta miſerabilibus perſonis ipſe ſoluat.

PRIVILEGIVM CXVII.

1 REgulam firmo, quod exequutor teſtamẽti hæredem poteſt cogere ad adeundam vel repudiandam hæreditatem, vt legata ſaltim facta miſerabilibus perſonis ipſe ſoluat,
2 ſiquidem ſic fauore piæ cauſæ conceſſum reperio, ex *l. quia poterat, & l. cogi §. generaliter & l. nam quod §. non omnis ff. ad trebell. Alex. conſ. 170. num. 2. vol. 2. Seraphin. deciſ. 1048. Couar. in cap. 3. num. 5. de teſtam. Cordub. in l. ſi quis à liberis §. vtrum num. 36. ff. de liber. agnoſc. Tuſc. concl. 429. lit. E.* nouiter *Gratian. diſcept. foreuſ. 329. num. 30.* & hoc verius licet diſſentiat. *Surd. de aliment. tit. 8. priuileg. 12. num. 8.* & dixerunt *Menoch. conſ. 479. num. 4. & Aldouin. conſ. 42. n. 30.* cogi ſolum poſſe, vt legatis pijs ſatisfaciat & defuncti voluntatem impleat.

3 Sed eſt obſeruatione dignum, quod ſi res dilationem non patitur (vt in relictis pro ſepultura, vel alimentis, aut reliquis non diſſimilibus legatis pijs) hæreditatis aditio tunc non requiritur, *Suarez in l. poſt rem iudicatam ampliat. 6. in fin. ff. de re iudic.* quia de fauore Animæ agitur, cuius ſpeciale eſt priuilegium hæreditate non adita deberi legata ad pias cauſas vtroque iure inſpecto fundat *Tiraq. de priuil. piæ cauſæ priuil. 33. Caroc. ſingul. 245.* niſi diuiti præſtanda ſint alimenta, aut ſi egeno de præteritis agatur *Surd. in ſuo tract. de alim. priuileg. 11. num. 14.* Vndè meritò in ſimilibus caſibus ſic practicari videmus.

SVMMARIVM.

1 *Nudus miniſter actiones contra hæredem, vel defuncti debitorem exercere prohibetur.*
2 *Fallit tamen fauore miſerabilium perſonarum.*

ARGVMENTVM.

Nudus miniſter actiones contra hęredem, vel defuncti debitorem exercere poteſt, vt legatum ſoluat miſerabilibus perſonis, ad inſtar in Temento iniunxit.

4 Et conducit, nam Eccleſiæ fauore inſtrumento deperdito teſtes non periti poſſunt deponere ſuper tenore inſtrumenti, vt probat *Genuenſ. in ſuis practicabil. Eccleſ. quæſt. 182. tricen. 7. ex Prapoſ. in cap. quis neſciat, diſt. 9. & Euerar. in loco à Fiſco ad Eccleſiam*, vbi dicit hoc eſſe menti tenendum; ergo ſic fauore Miſerabilium Perſonarum annuere debemus.

SVMMARIVM.

1 *Extincta familia habente ius ſepulturæ poteſt loci ordinarius talem ſepulturam alijs concedere, & amplia eo magis fauore Miſerabilium Perſonarum, nu. 7.*

2 *Sepulturæ vſus liberè reddit ad Eccleſiam deficiente progenie illorum habentium tale ius.*

3 *Vſusfructus ceſſat morte vſufructuarij.*

4 *Ius ſepulturæ amictitur deſtructa Eccleſia.*

5 *Iura ſepulcrorum habent ſimilitudinem aliquando cum iurepatronatus.*

6 *Iuspatronatus reddit ad menſam, & efficitur liberum extincta familia, cui illud competebat.*

8 *Oßa illorum, qui habebant ius in ſepultura, destructa familia, & iure ſepeliendi alijs conceſſo, non poſſunt exhumari, & alibi poni.*

ARGVMENTVM.

Ius ſepulturæ competens alicui familiæ illa extincta ab Epiſcopo loci Ordinario alijs concedi poteſt, præcisè pro vſu Pauperum exterorum, & Miſerabilium Perſonarum.

PRIVILEGIVM CIX.

1 Regula eſt quidem licere Epiſcopo loci ordinario concedere alijs ius ſepulturæ competens familiæ, dum iam progenies talis familiæ eſt extincta, vt in terminis *Rodriquez in ſum. tom. 4. addit. in verbo ſepultura concl. 14. Portel. par. 2. reſponſ. moral. caſ. 20. n. 1.*

2 Siquidem ſepulturæ ius liberè regreditur ad Eccleſiam, quando deficit progenies illorum, quibus competebat, vt apud *Silueſtr. in ſumma in verbo ſepultura quæſt. 3. Vbald. de portion. canonic. cap. 10. num. 6.* quos ad propoſitum referendo ſequitur *Lauor. var. lucubrat. iur. tit. 2. cap. 9. de priſco, & recenti funerandi more nu. 25.*

3 Conducit ſimile de vſufructuario, quo extincto vſufructus ceſſat ad *text. in l. pen. C. de vſufruct.* & proinde vſus mortuo vſufructuario reuertitur ad proprietarium.

4 Et facit nam deſtructa Eccleſia amictitur ius ſepulturæ *Lambert. de iur. patronat. lib. 3. queſt. 7 art. 1.* igitur deſtructa familia extinguitur ius ſepeliendi in illa.

5 Nec non ſatis iuuat hanc opinionem nam videmus iura ſepulcrorum habere ſimilitudinem cum iurepatronatus, cum multa, quæ procedant in iurepatronatus habeant locum pariter in iure ſepulcrorum *Rocch. de Curt. in tract. de iur. patr. verbo in Eccleſiam, num. 14. Lambert. in eiuſdem nominis tract. lib. 1. par. 2. art. 3. quæſt. 2. in prin.*

6 Et tamen indiſtinctè videmus, vt deſtructa familia cui competebat iuspatronatus, beneficium reddere ad Menſam Epiſcopalem, & effici liberum, & ab eo prouideri abſque alterius præſentatione *Abb. in cap. 1. num. 10. de elect. Viuian. de iur. patronat. par. 1. lib. 4. cap. 2. nu. 79.* quia iuſpatronatus relictum familiæ illa extincta extinguitur *Seraphin. deciſ. 378. num. 5. Rota in lucana iuriſpatronatus 21. Iunij 1602. coram Eminentiſ. Card. Mellino, Gabr. conſ. 196. lib. 2.*

7 Quæ omnia ſi procedant pro corroboratione talis opinionis in abſtracto, eo maximè in concreto dicebam habere locum, dum quidam Illuſtriſſimus Archiepiſcopus Regni ſtante extinctione cuiuſdam familiæ habentis ius ſepulturæ in Matrice Eccleſia cuiuſdam Terræ illam ſepulturam conceſſerat pro vſu pauperum, exterorum, & aliarum miſerabilium perſonarum.

8 Cœterum obſeruabis, quod oſſa illorum de tali familia, quæ habebat ius ſepeliendi non debent exhumari, & alios transferri, quia per ſepulturam acquiſiuerant ius, & iniuria illis inferretur, & ſequeretur ſcandalum viuentium ſi abſque eorum culpa exhumarentur, & hanc ſententiam probat *Portel. d. caſ. 20. ſub num. 1. pag. mihi 449.*

SVMMARIVM.

1 *Conuentio facta per maiorem partem Vniuerſitatis eſt obſeruanda maximè fauore derimandarum litium, quo caſu maior pars poteſt præiudicare minori, nu. 2. & amplia vt nu. 3. Et ſic etiam dicas fauore Eccleſiæ, n. 11.*

4 *Dictio (omnis) eſt intelligenda iuxta ſubiectam materiam.*

5 *Conuentio facta à maiori parte Vniuerſitatis præiudicat Ciuibus ſucceſſoribus.*

6 *Concordia regulariter ſucceſſoribus non nocet, niſi tamen ſit facta ab Vniuerſitate, ibi.*

7 *Vniuerſitas ſemper eſt eadem licet varietur ex mutatione perſonarum.*

8 *Sententia nocet omnibus de Vniuerſitate etiam ſucceſſoribus.*

9 *Ciues ſucceſſores ligantur ex compromiſſo, & tranſactione facta per Vniuerſitatem.*

10 *Præſens præteritum, nec futurum datur in Vniuerſitate.*

12 *Maior pars Capituli cum Epiſcopo poteſt ſtatuere, vt quilibet Canonicus contribuat ad ſubſtentationem ſcholaris,*

13 *Epiſcopus poteſt ſtatuere vt certa pars redditunm beneficiorum vacantium ad tempus deputetur pro fabrica Eccleſiæ Cathedralis.*

AR-

ARGVMENTVM.

Tranſactio, ſiuè concordia vulgò *Accordio* facta a maiori parte Vniuerſitatis præiudicat Ciuibus ſucceſſoribus maximè fauore Miſerabilium Perſonarum.

Exornatur Text. in l. loci corpus, §. ſi fundus, ff. ſi ſeruit. vendic.

PRIVILEGIVM CX.

1 REgula eſt clara, quod conuentio facta per maiorem partem Vniuerſitatis eſt obſeruanda, non obſtante quod minor pars Ciuium contradicat *cap. 1. & 2. de his quæ fiunt a maiori parte capituli cum concordantibus* de quibus ſupra in *priuileg. 2.* maximè fauore diri-
2 mendarum litium; quò caſu maior pars poteſt præiudicare minori etiam in re communi pluribus, vt ſingulis, *cap. prudentiam de offic. Deleg. cap. fin. de re iudic. l. duo ex tribus, ff. eodem titulo, Franc. Marc. decis. 490. num. 17. tom. 1.* poſt *Felyn. in c. cum omnes num. 15. de conſt. & Bart. in cit. l. quod maior, ff. ad munic.* & præcipuè vbi agere-tur de libertate, & de eximenda Vniuerſitate
3 ab alio onere, quo in caſu etiam in actu communi, vti ſingulis maior pars præualet minori, & illi præiudicare poteſt *l. reſcriptum, l. maiori, & l. ſuum, §. fin. ff. de reſcript. Ferret. in cap. cum omnes num. 42.* vbi etiam *Felyn. & Bobic. de conſtit. Franc. Marc. decis. 490. num. 15. & 16. tom. 1.* referens procedere etiam ſi concernat actum particularis, *§. olim erat inſtit. de donat. l. 1. C. de commun. ſerui. manumiſ.* in tantum quod ſi eſſemus in actibus voluntarijs adhùc talem actum valere, & minori parti præiudicare, niſi per eam attendatur de irrationabilitate, docuit *Felyn. in cit. cap. cum omnes col. 10.* quo in loco ſic quoque tradit de actu vtili, in quo non eſt dare vllam irrationabilitatem, quæ nullatenus, & nunquam poteſt conſiderari, quoties agitur de reſceſſu a lite, & exemptione, ac reductione in libertatem, quibus de cauſis actus erit licitus,
4 & poterit exerceri a maiori parte, licet eſſe faciendus per omnes, cum iſta dictio (omnium) intelligenda ſit iuxta ſubiectam materiam, ſcilicet maioris partis, ad hoc vt eripiatur occaſio difficilius, & raro expediendi negotia, prout accideret, cum ſemper homines diſſentiant, & tot ſint ſententiæ quot capita, & ceruices *l. quia poterat, ff. ad trebell. Fulgoſ. Bald. & reliqui in l. reſcriptum, ff. de pact. Alex. in addit. ad Bart. in l. quicunque in fin. C. de omn. agr. deſert. lib. 11. Cagnol. in l. aliud, §. refertur, num. 2. ff. de regul. iur. Corſet. ſingul. 384.* & alij recentiores, & nouiſſimi Scribentes, quos conſultò omictimus.

5 Dubitationis tamen articulus cadebat ſuper eo, ſi ſcilicet tranſactio factam per cuiuſdam Vniuerſitati maiorem partem in anno 1600. in fauorem Hoſpitalis in quo adſunt, & aluntur egeni, ægroti, & peregrini per Ciues euſdem potuiſſet infrigi, diſcuſſione nobis tranſmiſſa, adhoc vt noſtrum impartiremur votum tranſimus cum opinione negatiua, ſiquidem
6 licet concordia regulariter ſucceſſoribus nocere non poſſit, qui in ea non interuenerunt, nec ſunt hęredes prædeceſſorũ, nec ſucceſſerunt in eorum bonis, neq; ab eis aliquam cauſam ſi res inter alios acta, quæ alijs nocere minimè debet *l. de vno quoque ff. de re iudic. l. ſæpè conſtitutum eſt ff. eod. tit. l. nam, & poſteà in fin. ff. de iur. iur. l. Lucius ff. de his qui notantur in fam. l. modeſtius reſpondit ff. de except. Maſcard. de probat. concluſ. 1243. Cardoſ. in praxi Iudic. & Aduoc. in verb. res à num. 25. cum ſeq. Tuſc. concluſ. 274. lit. R.* tamen ſi per maiorem partem Vniuerſitatis aliquid ſtatuitur benè tranſit in priuatos, poſteros, & abſentes *l. ſupra §. Caſſius ff. de aqua pluu. arcend. l. loci corpus §. ſi fundus ff. ſi ſeruit. vendic.* quia in ſimili caſu non habetur ratio, quod res ſit inter alios acta, ſed ſufficit, quod conuentio ſit facta per maiorem partem vniuerſitati, quæ quidem repreſentatur per omnes ſucceſſores, cum ſemper dicatur idem populus, licet varie-
7 tur ex mutatione perſonarum, & quamuis exceſſiſſent tercentum mille anni, & nullus viueret ex eis *l. proponebatur ff. iudic. Addit. ad Guid. Pap. in decis. 279.* vbi refertur ſic pluries iudicatum *Papon. arreſt. 1. in tit. de Vniuerſ.*

8 Pro cuius opinionis comprobatione facit illud, quod aſſeueratur de ſententia, quæ quidē nocet omnibus de Vniuerſitate etiam ſucceſſoribus, iuxta opinionem *Guid. Pap. in decis. 279. & in conſ. 271. num. 4. & Barboſ. in l. cum proponebatur nu. 28. & 29. ff. de iudic.* quo in loco ſcribit hoc eſſe verum, & ſi mutata ſit gubernij forma, cum ſemper ſit ipſamet Ciuitas, & Vniuerſitas idemque populus, & gens eadem, licet mutentur Ciues, & habitantes *Bald. in cap. publicato num. 10. de elect. Aluar. in cap. 1. §. 1. nu. 1. de alienat. feud. Mandoſ. conſ. 91. num. 5. & 8. cum alijs recentioribus.*

9 Quare meritò *Natta in ſuo conſ. 589. à nu. 16. cum ſeq.* poſt antiquiores quos allegat, in illam deſcendit ſententiam, quod in compromiſſo, & tranſactione facta per Vniuerſitatis maiorem partem, ſinguli ſucceſſores ligentur, vt quoque in ſimilibus contractibus eſſe verum docuit *Bal. in conſ. 159. lib. 5. & in l. ſicut municipij §. decurionibus ff. quod quiſque Vniuerſit. nomin.* vbi ait, quod ſemper tales contractus firmi permanent, cum ſint geſti nomine Vniuerſitatis, quæ nunquam moritur, nec habet hæredem, ſed in ſemetipſa continue viuit; ad *text. in l. 1. §. fin. ff. ſi quis ius docent. nō obtemper.* & iuxta plenè tradita per *Maring. in decis. 55. à nu. 33. cum ſeq.* vbi quod eadem Vniuerſitas quamuis corpora mutentur *l. ſi cum teſtamentũ §. ſi petitio ff. de except. rei iudic. l. 3. ff. de rei vendic. l. ſi grege ff. de legat. 1.* ita quod in Vniuerſitate non dari præſens præteritum, nec futurũ,

ex ſupradictis annuere debemus.

Hæc omnia cum generaliter ſint vera, nulla habita ratione perſonarum ergo quanto magis debent procedere in caſu noſtro, vbi agitur de fauore Hoſpitalis, in quo tot miſerabiles perſonæ aluntur, & curantur.

Sed an Eccleſiæ fauore maior pars Capituli Canonicorum attendatur in his, quæ reſpiciunt ſingulos, vt ſingulos licet minor pars contradicat, affirmat *Genuenſ. in practicab. Eccleſ. quæſt.* 209. cuius hæc ſunt verba.

11 *Eccleſia Cathedralis indiget reparatione Epiſcopus cum maiori parte Capituli ſtatuit, vt quilibet Canonicus teneatur aliquid conferre pro reparatione, an minor pars quæ contradicit ligetur ſtatuto, & videtur negatiuè reſpondendum, quia maior pars non poteſt præiudicare minori in his, quæ pertinent ad ſingulos,* l. per fundum ff. de ſeruit. ruſt. prædior. contrarium deducitur in cap. fin. *de his quæ fiunt à maiori parte Capituli vt attendatur maior pars, vbi agitur de reparatione Eccleſiæ quæ continet tam pium opus, nec obſtat, quod agatur de intereſſe ſingulorum, vt ſingulorum, nam reſpondet* Innoc. *id procedere quãdo redditus pertinent ad ſingulos iure proprio, ſed in caſu* d. cap. fin. *pertinent ad ſingulos iure Eccleſiæ, cum redditus Canonicorum ſint Eccleſiæ licet deputentur ſingulariter pro eorum ſubſtentatione, quod dicit eſſe valdè notabile* Abb. *ex quo etiam colligitur limitatio ad regulam communem videlicet quod factum à maiori parte præualeat,* iuxta cap. *de his quæ fiunt à Prælatis*, & l. quod maior ff. ad municipal. *etiam cum diſponit de pertinentibus ad ſingulos iure tantum Collegij intelligit tantũ id procedere, quando agitur de opere pio, & neceſſario alias ceſſante vtilitate, vel neceſſitate, ſeu pia, & neceſſaria cauſa non procedit.*

Infert etiam, quod maior pars etiam pro opere pio non poſſet obligare minorem partem ad contribuendum de proprio patrimonio. Ratio eſt, quia maior pars non habet iuriſdictionem in minorem partem, & ideò non poteſt per ſtatutum obligare perſonas, & earum patrimonium, ſed quando diſponit de bonis Collegij, tunc maior pars cenſetur tota Vniuerſitas, & videtur diſponere de rebus proprijs, cum bona Collegij cenſeantur propria ipſius corporis ficti, & non ſingulorum de collegio cap. qui manumittitur 12. q. 2.

12 *Elicit etiam ſingulariter ex* d. text. in cap. fin. *quo poteſt Epiſcopus, & maior pars Capituli ſtatuere, vt quiſque debet contribuere ad ſubſtentationem ſcholaris docilis exiſtentis in ſtudio faciũt* in argumen. not. in cap. ſuper ſpecula de Magiſtris.

13 ***Poteſt etiam Epiſcopus, quando ipſe, & Capitulũ ex ſuis redditibus non poteſt reparare Eccleſiam deputare partem redditutum beneficiorum vacantium pro reparatione Eccleſię ad tempus, ut probatur in*** cap. vnic. vt Eccleſiaſtic. beneficia in fin. gloſ. Innocen. Abb. & Ioan. Andr. in cap. ſi propter de reſcript. in 6.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio proprij oris eſt maior omnibus probationibus, & præualet dictis teſtium nu.* 2.
3 *Confeſſio proprij oris ſemper apponi poteſt.*
4 *Confeſſio oris proprij probat contra Fiſcum.*
5 *Præſumptio iuris, & de iure non admittit contrariam probationem, ſed limita vt ibidem.*
6 *Confeſſio abſque cauſa, eſt nullius momenti.*
7 *Etiam ſi fauorem dotis reſpiciat, & ſiuè facta ſit abſente, ſiuè præſente nu.* 8.
9 *Confeſſio abſque cauſa, reſpiciens fauorem miſerabilium perſonarum tenet, ſic etiam ſi reſpiceret fauorem piæ cauſæ, ibid.*
10 *Sic pariter ſi facta ſit in inſtrumento guarentigiato, vel in vltima voluntate n.* 11. *vel ſi eſſet geminata num.* 12. *quod tamen declara vt ibidem, vel ſi eſſet facta in iudicio num.* 13.

ARGVMENTVM.

Confeſſio abſque cauſa parit effectum fauore miſerabilium perſonarum.

Ad limitationem text. in l. cum de indebito §. fin. ff. de probat.

PRIVILEGIVM CXI.

1 Regula eſt trita, quod nulla maior reperitur probatio, quam proprij oris confeſſio *l. cum te C. de tranſact.* cum dicatur Regina probationum omneſque alias ſuperet *Roland. conſ.* 21. *num.* 3. *lib.* 1. & inquit *Rimin. Iun. conſ.* 502. *nu.* 3. *lib.* 1. eſt omnium probationum Illuſtriſſima exornatq; idem *conſ.* 242. *nu.* 64. *& ſeq. Menoch. de præſumpt. lib* 1. *q.* 1. *nu.* 37. *Cran. conſ.* 75. *num.* 1. vocaturque probatio ſuperlatiua *Bero. conſ.* 16. *num.* 2. *lib.* 2. in tantum quod partis confeſſio præualeat dictis teſtium, etiam ſi mil-
2 le eſſent, ſcribit *Burſat. conſ.* 111 *num.* 14. *lib.* 1. imò operari vt dicta teſtium ſint inualida dixit *Craneti. conſ.* 61. *num.* 3. etiam ſi eſſent mille teſtes, *Cæſar de Graſſ. dec.* 75. *num.* 2. *de teſtib. Gabriel. concl.* 75. *eod. tit.* & eſſe maiorem quocunque publico inſtrumento aſſerit *Cranet. cõſ.* 61. *num.* 3. *& conſ.* 217. *num.* 10. ſequitur *Rimin. Iun. conſ.* 388. *num.* 73. *lib.* 4. *& conſ.* 399 *num.* 85. tantæque eſt efficaciæ, vt nunquam cenſeatur, ſed
3 ſemper & quandocumque opponi poſſit etiam contra præſumptionem iuris, & de iure *Ludou. deciſ. Lucenſ.* 5. *nu.* 44. & non tantum eſt efficax contra confitentem, ſed contra quemcunque illius ſucceſſorem etiam ſingularem habentem cauſam ab ipſo confitente, *Soccin. conſ.* 82. *num.* 4. *lib.* 3. *Ruin. conſ.* 120. *num.* 16. *lib.* 2. *& conſ.* 76. *num.* 13. *&* 18. *lib.* 5. *Soccin. Iun. conſ.* 180. *nu.* 35. *lib.* 1. *Riminal. Iun. conſ.* 214. *num.* 9. *lib.* 2. *Tob. Non. conſ.* 66. *num.* 7. & probare etiam contra Fiſcum, ſi eſt ſucceſſor, tradit *Putens deciſ.* 3. *de confeſ. in manuſcriptis*, vbi pulchrè id ampliatur proce-

Digitized by Google

procedere etiam ſi Fiſcus ſucceſſerit in pluri-
bus, & confitens vnum tantum habuiſſet, imò
quãuis præſũptio iuris & de iure non admittat
5 contrariam probationem, tamen eliditur ex
confeſſione partis in contrarium *Decian. conſ.
40.nu.44.lib.4.Menoch.de præſumpt.lib 1. quæſt.
61.nu.4.5.& 9.* vbi tamen declarat procedere
ſi confeſſio fiat ſuper his, quæ pendent à facul-
tate confitentis, & etiam ſi confeſſio facta ſit
in inſtrumento nullo, adhuc probare adnota-
uit *Iaſon. in l.certi conditio §.ſi nummos num. 34.
ff.ſi cert.pet.Rum.conſ.53.num.15.lib.2. Imol. in
l.ſi ita ſtipulatus §. Chriſogonus nu. 11.* vbi quo-
que *Alexan.num.11.& Caſtrenſ. num. 4. ff. de
verb.oblig.Maſcard. de probat. concluſ. 358. Ga-
briel.concluſ.10.nu.8.de clauſ.Crot.conſ.212.nu.
9.& ſeq. lib. 2.*
6 Verum vbi confeſſio eſſet ſine cauſa, tunc
nullius eſſet momenti *l.cum de indebito §.fin. ff.
de probat.cap. ſi cautio de fide inſtrum.* cum con-
cordantibus de quibus apud *Seraphin. de priui-
leg.iuram.priuileg.94.nu.1.cum ſeq.* & per *Mar-
ſil.in rubr.C.de probat.nu 77.Maſcard.de probat.
concluſ.345.* etiam ſi confeſſio facta ſit fauore
7 dotis, iuxta communem DD. ſententiam, de
qua *Burſat.conſ.119. nu.24 lib.1.* qui tamen lo-
quitur vt tertio non præiudicet, & eſſe verum
ſiuè facta ſit confeſſio parte abſente, ſiuè præ-
8 ſente, aſſerit *Maſcard.de probat.concl.345.n.10.*
vbi tamen plura opponit.
9 Quidquid tamen ſit in ſupradictis, vbi con-
feſſio concernit fauorem miſerabilium perſo-
narum, & ſi ſit facta abſque cauſa tenet, &
probat, cum talis confeſſio reſpiciens fauorem
piæ cauſæ probet *Felyn.in cap.ſi cautio nu.6. de
fide inſtrum.Maſcard.de probat.concluſ.cit.345.n.
6.qui num 56.* ibidem firmat idem procedere in
10 confeſſione facta in inſtrumento guarentigia-
to, *ex Iaſ. in l. tale pactum num. 6.ff.de pact. &
Felyn.loco ſuperius cit.num.15.* vt etiam ita pro-
cedere quoad confeſſionem liberatoriam do-
cet *gloſ in l. 1. ſuper verb. apud Iudices de inter.
act.Capyc.deciſ.133.num.5.Decian.conſ.62.n.23.
lib.4.Marſil.in l.fin.nu.15.ff. de iuriſd.omn.Iudic.
Marant.in ſua praxi in 6.par.5.act. Iud. nu.12.* &
eſſe verum vbi talis confeſſio fiat in vltima
11 voluntate diebus præteritis requiſitus de voto
reſpondi, aſſerendo ſaltem valere in vim lega-
ti, *ex Abb.in d.cap.ſi cautio nu.2.* & ibi etiam
*Felyn.in rubr.de probat.num.80.Menoc.conſ.25.
num.8.lib.1.Maſcard.de probat cit.concluſ.345.
num. 30.& ſeq. vbi num. 52.* firmat idem eſſe
12 quando confeſſio ſine cauſa eſt geminata, *ex
Iaſ.in §. perſonarum inſtit. de act. Dec.conſ.163.
num.2.Paris conſ.77.num.37.lib.3.Marant. in 6.
par.5. act.Iudic.num.15.* dummodo tamen ge-
minatio ſit facta ex interuallo, ſecus ſi ſimul
*Decian l. 1. num.7. C. de error.calcul. Rip. in
rubr.de verb.oblig.nu.34.Afflict.deciſ.285.num.
12.* & vide *Verall.in deciſ.199.par.1* ſicque pa-
riter eſſet, quando confeſſio fieret in iudicio,
*Alex.conſ.13.nu.4.lib.1.Paris de ſyndic.in verb.
tortus cap.7.nu.5.Curt.Iun.in l. edita nu. 139.C.
de edend.* & alij apud *Maſcard. in d. concluſ. 345
num. 16.* quem in materia poteris videre.

SVMMARIVM.

1 *Dos à patre filiæ conſtituta præſumitur congrua.*
2 *Pater naturali inſtinctu deſiderat ſuas filias
opulentis nubere.*
3 *Dos data miſerabilibus perſonis ab eo qui tene-
tur illas dotare in dubio earum fauore non cen-
ſetur congrua.*
4 *Dos congrua quæ dicatur, & num 5. 6. 7. & 8.*
9 *Dos in congrua quæ dicatur, & num. 10. 11.
12.& 13.*

ARGVMENTVM.

Dos data miſerabilibus perſonis ab eo, qui tene-
tur illas dotare in dubio earum fauore, non
cenſetur congrua.

PRIVILEGIVM CXII.

1 Regulariter, dos à patre filiæ conſtituta
præſumitur congrua, iuxta doctrinam
*Dec.in conſ.26.& 35.n. 10.Alciat.de præſumpt.
reg.1.præſumpt.2.nu.8.Fuſc.ſing.89.lit.F.Engen.
conſ.34.nu.29.Barz.deciſ.29.nu.24.Amat. deciſ.
28.num.2.Gram.deciſ.101.Reuſner.deciſ. 3.n.32.
lib.1.Gratian.diſcept.forenſ. 148. Mareſcot. var.
reſol lib.2.reſol.69.n.29.Lod.dec.Peruſ.21.n.51.
Maſcard.de probat.concl.571.* & nouiter *Illuſtr.
D.Ricc.in collect.deciſ.collect. 1433.* qui patrem
fraudare velle filiam ſua portione non præſu-
mitur, ſed illi potius fauere, & bonum conſi-
lium pro ea capere, *l.nec in ea ff.de adult.l.patre
furioſo ff.de his qui ſunt ſui, vel alien. iur. Bece.
conſ.122.Decian.conſ.39.nu.33.Tiraq.in præfat.
l.ſi vnquam nu.2.C.de reuoc.donat.Canal.deciſ. 5.
nu.69.& ſeq. par. 3.* cum naturæ inſtinctu deſi-
2 deret ipſe filios filiaſuè nobili, & opulento co-
pulari coniugio, *Decian.conſ.79.nu.8.vol.5.*
3 Aliud tamen dicendum eſt fauore miſerabi-
lium perſonarum, nam ſi eis fuerit legata dos,
nõ taxata quãtitate & fuerint ab hærede dein-
de dotatæ, in dubio non præſumitur ipſis aſſi-
gnata congrua dos, intantum quod ipſi dotan-
ti incumbit onus probandi, ipſum dediſſe mi-
ſerabilibus perſonis dotem congruam, vt in
facti contingentia vidi reſponſum per eruditos
viros de anno 1622. alias eſſet condemnandus
ad ſupplementum congruæ dotis, ſicque vigo-
re noſtræ opinionis vidi prætēſum in Magna
Curia Vicariæ ad fauorem Luciæ de Angela.
4 Sed quæ dos congrua, & incongrua dicatur
ſciendum eſt pro ornatu generaliter DD. in
varias fuiſſe ſententias, & ob id arbitrium boni
viri plurimum valere, *l.cum poſt §.gener. ff. de
iur.dot.l.3.C.de dot.promiſ.Schenard.conſ.2.n. 31.*

Alban.conſ.239.num.5.Ludouic.deciſ.Peruſ.21. num.58.Bellon.conſ.83.num.9. & quod boni viri arbitrium ex ratione, & æquitate accipitur *l. quod ſi ephesi ff.de eo quod certo loco, Aretin.in l. continuus §.cum ita n.6.ff.de verb. obglig.* liberorum propterea numerus, filiæ dignitas, mariti qualitas,dotantis patris facultas,& patriȩ conſuetudo ab eo conſideranda ſunt,*l.quæro, & l. cum poſt ff.de iur.dot. Afflict.deciſ. 160. Franch. deciſ.89.Magon. deciſ.Florent.34.num.3. Peregr. deciſ.3.num.8.Viuius deciſ.260. Barz. deciſ. 127. num. 3. Theſaur. deciſ. 292.* & vltra alios *Tuſc. concl.733.780.& 789.lit. D.* quam in taxanda etiam dote de paragio aſſeuerant *Cannet. de feud. cap. ſi aliquem §. ſed quantum num. 7. & 8. Gregor.de parag.quæſt.27.& 28.Gratian.diſcept. foren.231.num.27. & Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 72. num. 20.* licet dos minor legitima eſſe non debeat,*auth.ſi qua mulier C.de ſacroſ.eccleſ.* vbi *Salyc.num.1.Bald.conſ.67.num.3.vol.1. Alban.conſil.246.num.1. Natta conſil. 455. num.5. Gabriel.conſ.15.num.33. vol. 1. Maria deciſ. 59. nu.4.Vrſill.ad Afflict.in deciſ. 169.num 1. & 2. Surd.de alim.tit.3.quæſt.1.num.60.Gayll. obſeru. 147.nu.6.& 7.lib.2.de Ponte conſ 65.nu.3.vol.1.* ſi Iudex illam arbitretur, vel alij quibus commiſit pater ipſe vero dotem minorem legitima conſtituere poteſt,*Peregr.deciſ.3.n.9. Tuſc. lit.D.concluſ.784 num. 20.* vel ſi naturalis ſit filia,cuius minor eſt dos,*Alba conſ. 665. num 4. Capiblanc.de Baron.pragmat.1.num.81.Vrſill.deciſ.265.nu.56.* ſicut arbitrari paragium,nec poteſt Iudex minus legitima, *Gregor. de dot. & parag.quæſt.33.num.2.Cumi.gloſ.maritata n. 17. 115.122.Gratian.diſcep.231.num.27. & 28. Cānet.cap.ſi aliquem §.ſed quantum.Intrigliol.cent. 2. feud.art.72.num.5.Tiraq de primogen.quæſt.4. Viu.lib.3 opin. 315. Minad.in conſtit. in aliquibus not.1.nu.21.Gram. deciſ. 57. Mart. dict. vot. 59. num.8.& 9.ex Prouinz.ad Bertacch.verb.filia, Gregor.d.quæſt.28 Maſtrill. deciſ. 1. & deciſ. 48. num.2.Intrigliol.dict.art.72.num.22.*

Ex quibus hic infertur conqueri non poſſe filiam, quod minorem ſua ſorore habuerit dotem liberum namquè patri eſt maiorem vni filiæ, quam alteri dotem dare poſſe, *Cauagnol. ad Montisfer.decret.72.§.1.quæſt.2.nu. 11.* quas æqualiter patrem tractaſſe dicimus ſi condecentee meritò collecet *Gratian.diſcept.231.nu. 27.ad finem,Alba.conſ.198.nu. 30. Decian. conſ. 39.num.19.vol.5.Bertaz.conſ.ciuil.70.nu.5.* cum nec mulieris voluntate conſtituenda dos ſit *Decian.conſ.11 num.24.vol.2.* at ſi filia minus congruè ſe dotatam proponat. id probare debet, *Natta conſil.648.num.6.Bertaz.deciſ.127.nu. 1. & 6.Cumia.gloſ.maritata n.169. Cauagnol. conſ. 1.nu.26.vol.2.fol.49.Cæphal.conſ.671.* congruitas ergo arguitur ex ſequentibus.

5 Et primo dos feutorum mille cōgrua etiam eſt Comiti,vt ex *Bald.& fulgoſ.ſcribit Dec.conſ. 26. num. 3. Caphal. conſ. 665.num.25.Syluan. conſ.2.n.39.Surd.deciſ.63.& de alim. tit.9.quæſt. 37.num.26.Burſ.conſ.223.num. 18. Decian. conſ. 71.num.86.vol.4.Aldouin.conſ.104.num. 89. & 90.Reuſner.deciſ.5.num.32.lib.1.Amat.deciſ.28. num.3.Cauagnol.d.num. 26. & 27.* licet hac in ſumma non æquaret legitimam *Laderch. conſ. 127.Aldouin.conſ.104.num.90 Amat.d.num. 3.* ergo, & quæ excedit congruentior erit ſi legitimæ commenſuratæ eo in loco frequentari ſoleat *Bertaz.deciſ.127.num. 6. Menoch. d. caſu 149.num.38.Gabr.conſ.142.num.2.in 1.* ſed contrarium admiſiſſe praxim,ait *Franch.deciſ.217. Amend.ad deciſ. eiuſdem 44.nu. 4.* quoniam nec ætas aliam vitam,& alios mores poſtulat, vt ex Comico refert *Teſſaur.deciſ.192.n.6.*& pretia rerum ex qualitate temporum mutantur,& ex vſu *l.pretia rerum ff.ad l.falcid.* nunc enim dos mille aureorum datur cuilibet etiam ignobili viro,& pauperi mulieri,*Rol.conſ.25 nu. 19. in 4.* ideo dignitas & qualitas temporis inſpicienda eſt,*ex l.ſi quis §.equum ff. de relig. & sūpt.funer.Sym.Pret.conſ.96.ad fin.Teſſaur. d.num. 6.Menoch.d.conſ.149.n.39. Amat.deciſ.28.n.16. & 20. Caphal.conſ.52.num.11. & omnes.*

6 Secundo congruitas præſumitur ab effectu, & ſic exequuto matrimonio cum viro nobiliſſimo,& condigno,ſi eum congrua dos nō fuiſſet vtique maritus ſi condignus nec fuiſſet repertus, vt poſt *Doct.ad l.1.ff.ſolut.matrim.notat. Decian.conſ.7.nu.76.vol.1.Cauagnol.d.conſ.1.nu. 21.fo.50.* inde eſt,vt ſi minori dote quam ſit legitima muliee poſſit nubere nobili, & diniti iuxta ſui qualitatem, ad legitimam eſt menſuranda,tunc non eſt dos ſatiſquem erit quod ſit bene,& condecenter nupta *Dec.conſ.26.num.4. Calà de mod.articuland.& proband.§.2.gloſ.1.n. 823.* ſed hoc verum in materia ſtatuti fœminas a ſucceſſione parentum excludentis propter maſculos.

7 Tertio ex dote vnius ſororis, alia cenſetur congrua.*Ruin.conſ.272.num.33.Decian.conſ.32. num.61.vol.2.* latè *Canale.deciſ.5.num. 99. lib.3. Peregr.deciſ.34.num.7.* imò ex modo quo dotata fuit prior,ſic poſteriorem dotatam cenſuit *Alba conſ.456.nu.11.Bertazzol.conſ.ciuil.25.n. 74.* at ſi aliter ſorore dotarent fratres, quam pater viuens aliam dotauit incongrua dos erit, *Dec.conſ.6.num.181. Tuſc.concluſ.784. num. 31. lit.D.* conſuetudo namque aliarum mulierum in ea familia nuptarum congruam arguit dotem,*Reuſner.deciſ.5.num.38.lib.1.Teſſaur. deciſ. 192.num.1.Illuſtr.D.Ricc.collectan.deciſ. collect. 709.* niſi temporis variatio augeret dote,*Canal. d. deciſ. loco proximè citato*, cum non ſint vniformes *Cann. in d.cap. ſi aliquem gloſ. maritata num. 362. Intrigliol.de feud. cent. 2. artic. 77. num. 6.*

8 Quarto dos congrua intelligitur ſecundum conſuetudinem Regionis *Aldouin.conſ. 103.n. 18.Franch.deciſ.44.num.2.Peregr.deciſ. 3. nu. 8. Gram.deciſ. 101.Tuſc.concluſ.784 num.8. lit. D.* maxi-

maximè ſi de dote conſtituenda agatur ex bonis fideicommiſſo ſubiectis, *Pariſ.conſ.16.u.77. Coru.conſil.3.nu.3.vol.3.*

9 Incongrua tamen dos dicetur, ſi dentur duo millia, & hæreditatis valor ad decem milla aſcendat, *Turret.conſil.5.num.58.vol.1. Decian. conſ.17.n.24.vol.4. Marta deciſ.59.n.3.*

10 Vt etiam incongrua dos eſt, quæ minus legitima datur *Crau.conſil.236.num.3.Dec.conſ.181. Felic.allegat.3. num 10.part.3. Gratian.deciſ.27. num.9.*& alij recentiores, vndè filia incongruè dotata à patre congruæ dotis ſupplementum ad legitimam vſque petere poteſt, *Decian.conſ. 78.num.20.& 22.volum.5.Rot.diuerſ.deciſ.735. num.2.Bertazz.conſ.ciuil.25.num.119.Mantic.de tacit. & ambig.conuent.lib.12.tit.19.num.2.& tit.21.* mortuo tamen patre, *Seraph.deciſ.815.* & vbi non renunciaſſet, vel à ſtatuto eſſet excluſa, *Aldouin.conſ.107.num.13.& 31.* vel ſi læſio non eſſet enormiſſima, *iuxta conſilium eiuſdem 194.num.86.& 87.*

11 Similiter dos æquans legitimam incongrua etiam appellatur, ſed cum ea nequeat pari nubere, *auth.res quæ,* vbi *Bald.& alij, C.commun.de leg.Alex.conſ.7.nu.5.vol.5.Roger.conſil.5.nu.22. cum ſeq. Manent.de contract.liuel.part.15.nu.28. Raudenſ.conſil.22.num.43.vol.2. Schenar.conſ.2. num.29.vol.1.*

12 Pariter quoque incongrua dos eſt, quæ dilationem habet ad ſoluendum, *l.1.§.æditionis, ff. de eden. Soccin.conſil.15.num.56.vol.1. Phanut. de dot.gloſ.reſtituenda num.22.Menoch.conſ.768. num.6.* aut habet aliquod onus, vel conditionem, *Dec.conſil.12.num.5.vol.4.* nam magnæ doti ea apponi poſſunt pacta, & dilationes, vt iudicanda ſit parua *Curt. Sen. conſ.27.Baez de dot.cap.28.num.4.* quia pars dotis ſunt *l.4.ff.de pact.dotal.Menoch.d.conſil.768.n.10.*

13 Et tandem (vt finem imponam) dos congrua non eſt, quæ ex fideicommiſſo in ſubſidium etiam competit, ſi congrua ſemel fuerit, taxationis tempore, ſed matrimonij contracti tempore fiet incongrua temporum varietate *Tuſc. concluſ.733.num.9.lit.D.* quæ augeri tamen poteſt ex eiſdem fideicommiſſi bonis, vt ſit congrua, latè *Caroc.deciſ.16. Amat.deciſ.28.nu.13. & Peregr. de fideicommiſſ. art.42.n.49.*

SVMMARIVM.

1 *Mulier non poteſt pro alijs obligari ſiuè virgo ſit, ſiuè ſumpta, ſiuè vidua, nu.2. ſed an mater pro filio poſſit ſe obligare, & vxor pro marito excarcerando, n.3.*

4 *Mulier ſe obligans cum alio, vel pro alio præſumitur fideiuſſiſſe, & proinde locum facit Velleiano.*

5 *Color quæſitus ſemper præſumitur in prohibito contrahere, & quando dicatur color quæſitus reſpectu mulieris, n.6.*

7 *Mulieris confeſſioni pecuniam eſſe verſam in eius vtilitatem non ſtatur, ſed illud aliunde per creditorem eſt probandum, & quid ſi probetur pecuniam pro parte eſſe verſam in vtilitatem mulieris an contractus ſit validus, vel in totum nullus, num.8.*

9 *Contractus non poteſt pro parte ſubſtineri, pro parte annullari ſi adiectum ſit iuramentum.*

10 *Abſolutio à iuramento non eſt neceſſaria in Regno in contractibus mulierum ſe obligantium pro alio.*

11 *Renunciatio exceptioni Velleiani an valeat per mulieres in Regno facta.*

12 *Exceptio Velleiani in Regno impedit liquidationem inſtrumenti fallit ſi mulier ſit obligata præcedente diſpenſatione Collateralis Conſilij num.13.*

14 *Mulieres pro alio fideiubere, & intercedere non poſſunt, & quare, n.15.*

16 *Mulier non obligatur ſi fideiubeat etiam pro patre, filio, fratre, vel conſanguineo, & iuuatur Velleiano.*

17 *Maritus rectè ſe obligat pro vxore non è contra, ſed quomodo ſuccurratur vxori, n.18.*

19 *Mulier fideiubens pro Miſerabilibus Perſonis cauſa pia, & cauſa ſtudij obligatur, & non iuuatur Velleiano, & n.20.& 21.*

22 *Mulier fauore dotis poteſt ſe obligare, & pro alio intercedere, nec iuuatur Velleiano etiam ſi ſe obliget cum viro in dote communis filiæ, vel etiam extraneæ, num.23. ſed contrarium de extranea, vide nu.24.*

25 *Mulier rectè ſe obligat, & intercedit pro cauſa libertatis.*

ARGVMENTVM.

Obligatio Mulierum tendens ad fauorem Miſerabilium Perſonarum eſt valida.

Exornatur Text.in l.1.& tot.tit.ff.ad Senat.conſult. Velleian.Pragmat.Regni 1.ſub eod.tit.& l.de die, ff. qui ſatiſdare cogantur.

PRIVILEGIVM CXIII.

1 Regula eſt communi calculo apud omnes recepta tam de iure communi, quàm de iure municipali noſtro mulierem non poſſe pro alijs obligari, *vt toto titulo, ff.& C.ad Senatuſconſultum Velleianum, & in pragmat.1. eodem titulo.*

2 Quod ſane axioma eſt verum reſpectu Virginum nuptarum, ac viduarum, vt conſtat apud *Præſidem de Franchis deciſ.623. num. 8. & 9. Viſconti in concluſionibus iuris in verbo mulier, quæ alienum, & moderne, Thoro in voto deciſiuo 97.num.52.& 108.*

3 Ita vt matrem pro filio, & vxorem pro viro excarcerando non poſſe ſe obligare fuiſſe deciſum per Sacr. Conſ. teſtatur idem *Præſes de Franch.deciſ.239.& 578.* licet contrarium re-

peritur fuiſſe determinatum per idem Sacrum Conſilium in cauſa Franciſci Mareſchæ, & tutantur *Reg.de Ponte in tract.de poteſt.Proregis in tit.de diuerſis prouiſionibus num.25.& 26. Surd. decisſ.86.Muta deciſ.84.num.22. Gizzarell.dec.4. Rot.deciſ.775.part.2.tom.2.in recent.effusè Gaitus in tractatu de credito,cap.4.quæſt.7.num.935.& ſeq.* quorum opinionem agnoſco veram accedente diſpenſatione Collateralis Conſilij, vt videtur annuere *Reg.Tappia in tract.de Reg.Cancellariæ poteſtate,num.52.*dum teſtatur carcerationem eſſe iuſtam cauſam, qua Collaterale poſſit diſpenſare, vt Mater pro filio, & vxor pro Marito poſſit obligari, & ſic paſſim obſeruari ibi fatetur.

4 Et quamuis dum mulier obligatur pro alio, ſeù cum alio fateretur ſe principalem ſemper præſumitur pecuniam fuiſſe verſam in alterius vtilitatem, & ſic fideiuſſiſſe, & proinde locus eſt Velleiano, quia præſumitur color quæſitus *Manſo.de cauſ.executiu.limit.10.num.1. Iallong.racem.160.*& ſi ambo confiteantur pecuniam recepiſſe diuiſam, *Theſaur. deciſ.222. num.4.* Amplians etiam ſi in inſtrumento cum muliere nullus eſſet obligatus ſi tamen obligatio illius alterius reſpiceret comodum; & *Henrigius in tractatu de fideiuſſoribus, cap.7. ver. nemo* co-
5 lor enim quæſitus ſemper præſumitur in prohibito contrahere *Alexander conſil.60. vol.4. Præſes de Franch.deciſ.279.ſub num.* 8. ita ut ſi vxor obligaretur, vt principalis adhùc præſumitur color quæſitus *Gramm.conſil.ciuil.* 88. *Mareſcott.var. reſolut.lib.2. cap.5.num.12.* &
6 ſemper quod negotium ſpectat ad alium obligatio mulieris dicitur color quæſitus *Taſſon.in commentario ad pragm. de antefato verſ.4. obſeruatione 2.ſub num.246.* dicens verum *num.248,*
7 etiam ſi mulier vti principalis,& alter prout fideiuſſor obligaretur,niſi tamen pecunia verteretur in mulieris vtilitatem *R Tappia in cõpilatione iuris Regni in prag.1.ad Senatusconſult.Velleianum Gaitus in tract.de credito cap.4. d. quæſt. 7.num.978.& ſeq.* quæ quidem verſio in vtilitatem mulieris non præſumitur, etiam ſi in inſtrumento id afferatur quoniam non ſtatur cõfeſſioni mulieris id aſſerentis, ſed aliunde debet hoc manifeſtè conſtare, vt eſt *tex.expreſſus in auth. ſi qua mulier, C. ad Velleianum in finalibus verbis*, vbi dicitur niſi manifeſtè probetur, quod pecuniæ in propriam ipſius mulieris vtilitatem expenſæ ſint, & ibi expreſsè *Bart. & Salyc.& Bal.Barboſ.plures ſecum vehens quæſt.5 num.55.ff.ſolut.matrim.Afflict.deciſ.209.num.4. fusè Hondedeus conſil.545. Cachera. deciſ.240. Amat.deciſ. Rot.Marchiæ 27. num. 12. Theſaur. deciſ.222.& 223.num.4.* ita ut creditori neceſſe ſit probare pecuniam illam veram verſam fuiſſe in vtilitatem mulieris ex adductis per *Menochium in tract. de præſumptionibus lib.6. præſumpt.27.* & ex Neotericis probant *Taſſon. in d.commentario ad pragm. de antefato d. obſeruat.* 2.d *num.171.& Merl.controuerſ.forenſ.cap.55 num.14.*dicens *num.6.cum ſeq.* quod ſi probata
8 pecunia probaretur verſa in vtilitatem mulieris cum alio obligatæ inſolidùm cum pro rata præſumatur interceſſiſſe adhùc erit locus Velleiano, & contractus eſt nullus *l. vir vxori, §. mulier, ff. ad Senatusconſultus Velleianum, Præſes de Franch.deciſ.426.nu.12.Roder.de anu.redd. lib.20.cap.5.num.23.*& ratio eſt, quia cum vni-
9 cus ſit contractus,non poteſt ex vna parte ſubſtineri,& ex alia irritari, *l.mulier la 3.§.fin.ff.ad Velleianum*. Nec in hoc aliquid operatur iuramentum, ex adductis nouiſſimè per *Thor.vot. deciſ.97.num.23.& 24.* quia cum tendat contra legem nullam operatur, *l.non dubium,C.de legatis, l.cum lex, & l.ſi quis pro eo, ff. de fideiuſſoribus cap. non eſt obligatorium de regul. iur. in 6. gloſ.in C.vnic.§.& cum lex in verb.alienare, C.de re iuſſoria actione, Arnald.Ferr. ad conſ. Burdeg. tit.de dote fol.299.* & ratio eſt, quia iuramentum aſſumit naturam contractus ſuper quo interponitur *l.fin.C.de except. numerat. pecu.Machel patroc.6.num.5.Ferdin.Bongior.in conſil.31. num.78.& ſeq.in recoll.à Lunæ* tali modo, vt licet abſolutio iuramenti de iure communi videatur neceſſaria, vt per *Fabr.deciſ.7.quæſt.10. C.ad Senat.conſ.Velleianum*, tamen de iure Regni per allegatam *pragm.1.eodem tit.* non eſt neceſſaria, vt deciſum refert *Aſeia deciſ.85.*& poſt cæteros probat nouiſſimè *Amatus var. reſolut. lib.2.reſolut. fin.num.23.* nam quando inſtrumentum eſt nullum non eſt neceſſaria abſolutio *Thomatus deciſ. Rot.Macerat.3.nu.13. & ſeq.* & fruſtra petitur abſolutio vinculi non abſtringentis *Vin.in addit.ad deciſ.120.n.74.*

10 Et licet non deſint affirmantes ad maiorem cautelam abſolutionem eſſe petendam, vt teſtari videtur *Thor.in d.vot.97. num.58.* Tamen de vigore non puto eſſe adeo neceſſariam, vt abſque periurij metu melior agere non poſſit *ex alleg.Reg.Pragmat.1. de Sen. Conſ.Vell.* quæ mandat huiuſmodi iuramentum eſſe contra bonos mores naturalis, & ciuiles, & comprehendi ſub regula iuris canonici iuramentum contra bonos mores non eſſe obligatorium, *vt in d.Pragmat.* videre eſt, & ibi *Troiſ.num.7. & ſeqq.& Scagl.num.3. & ſeqq.* de qua non mirandum potuit enim princeps ex iniuſtis cauſis publicam vtilitatem concernentibus tollere vires iuramenti *Marc. Anto. var. reſolut. lib.2. reſolut.24.* in multis numeris *Afflict.in conſtit. Regu.dictæ memoriæ nu.35.& ſeqq.rubr.5.lib.3. Trentacinq;variar.reſolut.lib.1.tit.de iur.iurando reſolut.o 23.num.39.& ſeqq. Merend. controuerſiarum iur. lib.1. cap.1.num.27. Amat. var. reſolut.lib.1 reſolut.23.num.17.& ſeqq.Pic.de contract.gloſ.27.num.1.& ſeqq. Facchin.controuerſ.iur.lib.3.cap.13. Rot.Rom. in recent.part.1. deciſ.665.num.10. Troyſ.in proprys terminis in alleg.pragm.1.num.10.& 11.*

11 Nec renunciatio facta aliquid operatur,

cum

cum renunciari non valeat à muliere iuxta
ſantionem nuper adductæ pragmaticæ 1. de Se-
nat.Conſult.Maced.vbi omnes acceptant, ex ſa-
tetur Fachin. controuerſ.iur. lib.2.cap.60. & 61.
Maced.coniur. lib.2.cap.36. Gall.68.nu.8. & ſeq.
Manſon.de cauſ.execut. limit. 10.num.12. & 13.
12 vbi etiam quod huiuſmodi exceptio impedit
liquidationem, quod antea probauerant Præ-
ſes de Franch.decis.623.num.2.& 22. Galter.de
liquid.inſtrum.2.par.2.part.princ.num.55.verſ.6.
principaliter, amplians etiam ſi mulier huic re-
nunciaſſet beneficio Thor.d.vot.97.num.3.& 4.
dicens ſic iudicatum per Sacr.Reg.Conſilium.
13 Et proinde inducit praxis, vt quando mulie-
res volunt ſe obligare impetretur Regia diſ-
penſatio Reg. Tapia in d.tract. de poteſtat. Regiæ
Cancellariæ num.52. ex cuius diſpenſationis de-
fectu pluries ad ipſarum mulierum fauorem
nullos fuiſſe declaratos contractus per Sacrum
Regium Conſilium habemus apud Præſ. de
Franch.decis.279.578.& 623.& apud Gizzarel.
indicat.dec.4.
14 Et ex his deſcendit mulieres fideiuſſoris mu-
nus, & pro alijs intercedere minimè poſſe,
l.de die, §.1. ff.qui ſatiſd.cogant.l.2. ff.de reg.iur.l.
alienam, C.de procur. l.ſi paternam, C.ad Velleia.
Carp ad ſtat.Mediol.par.1.cap.44.nu.29. & ideò
Senatuſconſulto Velleian.ſuccurritur mulieri-
bus, quæ pro alijs fideiubent, tot.tit.ff.& C.ad
Senat.conſult. Velleia. & vigore pragmaticæ ead.
rubr. l.tamen, ff.ad Macedonian.
15 Et ratio eſt, quia ſexus muliebris ſatis leuis,
& imbecillis eſt, mulieres quodam naturali vi-
tio imprudentes, mendaces, fluxegi fidei ſunt,
& plurimum earum conſilium contra propria
commoda laborant, l.2. §.verba, ff.ad Velleia.l.
ſi pater, C.de ſponſ.Barbat.conſil.54. verſic.capio
nunc col.1.lib.1.& ideò propter pudorem fœmi-
nei ſexus aliorum defenſiones in ſe ſuſcipere,
& alia virilia officia gerere prohibentur, l.fæ-
minæ, ff.de reg.iur.cum alijs iuribus præallegatis,
16 quo fit mulier fideiubendo non obligetur, ſiuè
intercedat pro patre, ſiuè filio, ſiuè pro fratre,
ſiuè pro alio conſanguineo, vt etiam ſi pro ex-
traneo, non in omnibus iſtis caſibus etiam ei-
dem datur ampliſſimi ordiuis beneficium, l.3.
& l.ſi pater nam C.ad Velleian.Theſ.decis.23.n.5.
17 imò licet maritus ſe pro ſe vxore ſua rectè obli-
get, l.3.C.ne vxor pro marit.l.2. §.Prætor ait, ff.
qui ſatiſdar. cogant. attamen è conuerſo vxor
pro marito, ſiuè in criminalibus cauſis non
obligatur, & intercedens pro eo, talis fideiuſſio
non attenditur, Auth.ſi qua mulier, vbi omnes
notant, C.ad Velleia.l.2.in princip.& in §.fin.C.ad
Velleia.lib.1.C.ne vxor pro marit.ubi Bal.& Iaſ.
in l.1.& in §. ait prætor num.3. & in l.de die, §.
qui mulierem, n.3. ff.qui ſatiſda. cogant. & in l.ſi
conſtante, ff.ſolut.matrim.aduertunt DD.in l.1.C.
ne fid.fidentur, & in l.cum dotis, ff.de iur.dot. Bar.
in l.qui accuſare, num.5. ff.eod.dum inquit, quod
18 licet mulier non iuuatur Velleian. ipſo iure ta-
men iuuatur ope exceptionis Theſ.d.decis.223.
num.7. Amat. dec. 62. etiam ſi vellet facere per
interpoſitam perſonam, l.ſi vxor, C.ad Velleian.
19 Cæterùm licet ſupradicta ſint vera tamen
claudicant quando obligatio facta à muliere
reſpiceret commodum miſerabilium perſona-
rum, puta quia ex cauſa pietatis aliquid à mu-
liere ipſis eſſet promiſſum cum obligatione,
quia non poſſet excipere de nullitate contra-
ctus, ita damnatæ memoriæ Author in commen-
tar.ad conſuetu.Pariſienſ.fol.138.col.2.quem re-
perio adductum in quibuſdam manuſcriptis
antiquis, vbi etiam enunciatur poſſe pro tali
cauſa mulierem fideiubere.

Baptizat hanc opinionem, nam talis obliga-
tio videtur redundare in fauorem piæ cauſæ,
20 certique iuris eſt propria cauſa mulierem poſ-
ſe obligari, nec gaudere Velleian. l.penult.C.ad
Velleia.addit.ad Dec.ad l.2. num.13. ff.de reg.iur.
Valent. Franch.in tract.de fideiuſſor. cap.5.n.173.
11 vbi num. 174. ideo voluit mulierem intercede-
re poſſe pro cauſa ſtudiorum concludens ip-
ſam cauſam ſtudiorum eſſe cauſam piam.
22 Congruit pro corroboratione nam in ſimili
videmus fauore dotis inductum eſſe, vt mulier
poſſet ſe obligare à text.in l.ſi dotare, & l.fin.C.
ad Velleia. & probat poſt cæteros Bal. conſ.106.
vol.5.Nouell.in tract.de dote par.6.priuileg.3.&
priuileg.12. Putens decis.106. lib.3. vbi teſtatur
hanc opinionem eſſe receptam in Rot. Mareſ-
chot.alias eiuſdem Anditorij adducens deciſio-
nes var.reſolut.lib.1.cap.43.num.9. Verall.decis.
199. par.3. Picus de contractibus gloſ.7. nu.242.
lib.1.Barboſ.in l.1.par.3.num.53.ff.ſolut.matrim.
fundans part.4. num.101. non tantum pro hac
cauſa ſe poſſe obligare, ſed pariter mariti obli-
gationem in ſe ſuſcipere pro communis filiæ
dotatione non obſtante Auth. ſi qua mulier, C.
ad Velleia. quod etiam proſequuntur Gomez. in
l.30.Tauri n.25. Baez.in tract. de non melioraud.
dotibus num.37.& ſeq. & voluit Rot.in vna An-
conitana Iulij 1602.coram Emmentiſſ.Card.Mel-
lino, Valaſc.conſult.127.n.3.vbi n.4.defendit nul-
lum eſſe diſcrimen ſtatuendum ſi mulier ſola
dotem conſtituat, an vero pro marito fideiu-
beat, pro communi filia, eo quod in hoc caſu
non poteſt dici à marito decepta, ſeù circum-
uenta; eandemque opinionem tenuit Franc.
Marc.decis.508.n.18.par.1. cum alijs relatis per
Gratian.diſcept.forenſ.cap.647.nu.17.to.4.dicens
23 cap.735. n.12. etiam pro dote extraneæ mulie-
ris poſſe vxorem cum marito ſe obligare, ſeù
fideiubere, Franch.decis.182.nu.12. Amat.decis.
43.n.11 Suarez in theſaur.comm.opin.lit.D. num.
319. Gizzarell.d.decis.4. nu.25. Mareſchott.var.
reſol.d.cap.43.n.32. dicens ſic iudicatum in Rot.
vt alias etiam patet apud Pic.decis.13.poſt ſuum
tract.de contractibus.

Quorum ſanè ſententia iuſtificatur ex gene-
ralitate l.final.C.ad Velleian.ibi (generaliter ſan-
cimus) & rurſus (pro qualibet muliere) hoc enim
fert

Digitized by Google

fert fauor ipſe matrimonij conſideratus in eodem text.ibi (*Neqne enim ferendnm eſt quaſi caſu fortnito interneniente mnlierem fieri indotatam, & ſic à viro forſitan repelli, & diſtrahi matrimoninm*.

24 Licet circa id non eſſe permiſſum mulieri, etiam in cauſam dotis pro marito fideiubere, veluti pro dote extraneæ mulieris tutentur inter cęteros ex Neothericis *Manr. Arct.in tract. de fideinſſor.ſect.8.cap.3.nu.31.Faber.decis.14.C. ad Velleian. Anneus Robert. lib. 3. rerum indic. cap.11.Chriſtophor.Mart.decis. ſenenſ.48. & 49.* & nouiſſimè *Merl.alios emnlans controuerſ. forenſ.cap.56.nnm.11. & 12.*

25 Adſtipulatur pariter, nam fauore libertatis mulieris fideiuſſionem valere tanquam factam ratione piæ cauſæ patet apud *DD.in l.qnamuis, ff.ad Velleia. Arct.in §.item ſi in iudicio nu.32.inſtit.de except. Henrig.in tract. de fideinſſ. cap. 7. nu. 337.cum ſeq.* firmans valere obligationem mulieris factam Domino pro pretio libertatis eius ſerui valent, *Franc.in tract.ſimili de fideiuſſor.cap.2.nnm.172.*

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum imperfectnm quando valeat inter liberos, & quando ſnbſtineatnr fanore piæ canſæ, nnm. 7. & fauore Miſerabilium Perſonarnm, n.9.*

2 *Volnntas Teſtatoris non poteſt pro parte ſuſpendi.*

3 *Voluntas Teſtatoris eſt potior filiorum ſucceſſione, & vide n.4.*

5 *Princeps non poteſt ſubnertere voluntatem Teſtatoris.*

6 *Clauſula codicillaris voluntatis defectum non ſupplet.*

8 *Tiraqnell. & Bart.reprobantnr ab Authore.*

10 *Teſtamentnm an voluntatis ratione imperfectum ſit, ſi Notarius de illo ſe rogare non potnit, vt Teſtator fieri inſſerat, & vide nn.11. & 13. vbi Anthor concordando opiniones diuerſas diſtinctione vtitur.*

ARGVMENTVM.

Teſtamentum imperfectum ratione ſollemnitatis, ſed non voluntatis valet, & ſubſtinetur fauore Miſerabilium Perſonarum.

Exornatur Text. in l. hac conſultiſſima, §. imperfecto, vbi DD. C. de teſtam. & impngnatur doctrina Bart. apnd Tiraquell.de pia cauſ. Priuileg. 7.

PRIVILEGIVM CXIV.

1 REgulariter, teſtamentum inter liberos, vtcumque imperfectum ratione ſollemnitatis, dummodo perfectum ſit ratione volun-
tatis ſeruandum adhuc eſt, *l.hac conſnltiſſima, §.ex imperfecto*, & ibi *DD. C.de teſtam.Clar.in §. teſtamentum, q.9.in fin. Bolognett.conſ.12.nn.65. Ladereb.conſ.22.n.2.Maſcar.de prob.concl.1352. n.62.Menoch.conſ.1189.nn.14.* poſt antiquiores *Marta decis.8.n.56. & 57. & decis.60.n.1. & ſeq.* ſecus ſi volūtatis defectu illud imperfectum ſit, *l.fideicommiſſa.ff.de leg.3. l.ſi quis cum teſtamentnm*, vbi *Aret. Bart. & Caſtrenſ.ff.de teſtam. Abb. conſ.105.vol.2. Rui.conſ.7.n.7. Gni.Pap.dec.538. Gail.obſeruat.112.n.10.lib.1. Canalc.decis.20.n. 19.par.1.Valaſc.decis.74.in fin.Vin.decis.13.n.11. Trentacinq;conſ.42.nu.1.2. & 8.vol.2.Surd.conſ. 380.nu.55.Caroc.decis.85.nn.4.Palacz de maior. par.1.q.48.n.54.Boer.decis.240.num.5.Illuſtriſs. Epiſc.D.Ricc.in collect. decis.collect.230.330. & 781.Vaſq;de ſucceſſ.creat. §.21.n.62. amplians n.* 67.procedere, siuè inęqualiter filios inſtituiſſet pater, aut vnum præ cęteris melioraſſet, vt etiam tradidere *Tell.ad ll.Tauri 3.part.1.nu.21. & Spin.in ſpecul. teſtam.gloſ.18.nnm.33. & ſeq.*
2 cum iuris ſit teſtamenti ſubſtantiam in ſola Teſtatoris voluntate conſiſtere, *Odd.conſ.64.n.33.* quæ non poteſt pro parte ſuſpendi *Popon.conſ.*
3 *36.nn.48.* cum vltima voluntas Teſtatoris potior de iure naturali filiorum ſucceſſione ſit, *Bal.in d.lege n.1.C.de legit.hęre.Oldrad.conſ.107 n.3.Magdalen.de nn.teſtam.in teſtam.requiſ.par.3 cap.3.nu.17.* quæ ſi perſpicua ſit non eſt exquirenda ratio cur ita ſenſerit, cur ita voluerit cum ſit pro ratione voluntas, *l.1.C.de ſacroſ.Eccleſ.§.diſponat, auth.de nupt.l.in condit.ff.de condit.& demonſtr.Mantic.de coniect.vlt.vol.lib.3. tit.3.à n.1. ad nn.12. Præt.de interpr. vlt.volunt. lib.5.interpr.1.dnb.1.à n.1.vſq;ad n.30.Bim.conſ. 266.n.1.* publicè enim expedit ſuprema hominum iudicia exitum habere, *l.vel negare, ff.quemad.teſtam.aper. Bim.conſ.266.n.2.Galuan.conſ. 47.n.7.Spin.de teſtam.gl.28.n.5.& 6.* id namque ſolum habet ſolatij mors, vt mortui homines ſeruentur elogia, rolatium fati eſt voluntas vltra fatū ſcribit ex *Lipſio lib.2.de Cruce Doct.Io: Iac. Anichinus de prænent.inſtr.c.2.q.7.* ideò ſeruandam eam dicimus *cap.tua nobis de teſtam.l. nulli, C.de Epiſc.& cler.l.cum antiquitas, l.ſi teſtamentum*, vbi *Caſtrenſ.C.de teſtam. §.ſi quis autem collat.1.auth.de hared.& falc. Bero.conſ.22. n.44.vol.2.Conar.3.reſ.cap.6. Randenſ.de analog. cap.30.n.117. Spin.de teſtam.n 6. par.1.n.16.17. & 18. & gloſ.28.n.5. Praſ.de Franch. decis.174. n.3.* piumque eſt non irritari *l.vel negare, ff.quemad.teſt. aper. l.contra voluntatem, C. de teſtam. manumiſſ.Mareſco lib.2.reſol.96. Conar.cap.cum eſſet, n.12.de teſtam. Valaſc.decis.183.nu.4.Tuſc. lit.T.conclnſ.90.n.12 Burſat.conſ.226.n.22.Morot.conſ.97.n.18.* etiam in dubio *Honde.conſ.77. n.54.vol 1. Engen.conſ.21.n.14. Rimin.Iun.conſ. 612.n.13.Petr.de interpret.vlt.vol.lib.2.ſolut.1. nu.1. Mantic.de coniectur.vlt.volunt.lib.1.tit.6. n.4.lib.2.& tit.15.n.6.Turret.conſ.73.n.27.vol.3 Tuſc.d.conclnſ.90. Menoch.lib.4. præſumpt.141.*

n.40.

n.40.Caualc.decis.3 n.19.par.3.Cauagnol.conſ.63
4 n.58.vol.2. eamque fauore teſtamenti ſumenda
ſemper eſt interpretatio, vt etiam contra filios
ſubſtineatur, Bal.l.ſi pars, C.de inoffic.teſtam.Ful-
goſ.conſ.90.Grat.conſ.30.n.26.vol.2. Engen.conſ.
87.n.55.Menoch.conſ.275.n.11.Turret.conſ.100.
n.41.vol.2.Bardel.conſ.44.n.4. legitima accepta
Amat.decis. Marsh.71.n.35. Pancirol.conſ.3.n.5.
& conſ.114.nu.14. & ſi euidens reſultet vtilitas
contraueniendo Teſtatoris voluntati, Bero.
conſ.124 nu.16.vol.1. Raudenſ.de analog.loco cit,
imò coniecturata Teſtatoris voluntas ſemper
prædominabitur Caualc.decis.14.n.8. & dec.26.
n.21.par.3.Raudenſ.lib.1.variar.reſol.reſolut.37.
n.89.Surd.decis.210.n.13.Bolognett.conſ.15.n.5.
Amat.decis.2. Aluarad.de coniect.ment. defunct.
lib.1.cap.4.n.28.Cauagnol.conſ.27.n.57.in 1.Mo-
lin.de primog.lib.1.cap.4.n.28.Menoch.lib.3.præ-
ſumpt.185.n.2.Spin.de teſtam.rubr.par.2.n.26.&
27.Pancirol.conſ.49.n132.vt nec eam ſubuerte-
5 re poſſit Princeps, Socci.Iun.conſ.65.n.11.vol.2.
Alba conſ.143. Mantic.de coniectur. lib.11.tit.3.
n.9.Monald.conſ.31.nu.24.vol.2.Molin.diſp.249.
Mareſcot.lib.2.reſolut.88.n.5.Couar.3.reſolut.c.6
n.4.& 7.Spin.d.rubr. par.1.n.20. aut alterare l.ſi
teſtamentum, C. de teſtam. quod ſpeciale eſt in
Papa, clem.quia contingit de relig.domib.
6 Intantum quod hęc clauſula codicillaris vo-
luntatis defectum ſupplet, Dec.conſ.291.Turret.
de codicil.q.119.Faber decis.27.de teſtam.Cacher.
conſ.74.n.41.Bardell.conſ.21 n.68. D.meus Ric.in
collect.230.Alba conſ.463.nu.17. Reg.de Ponte
conſ.41.n.11.vol.1.imò nedum filiorum fauore,
ſed quoad omnes alias qualitates Lopez l.7.d los
hijos tit.1.par.6. licet aliter ſenſerit Tiraquell.de
primog.q.4.n.4.Soc.Iun.conſ.27.n.19.& conſ.189
n.68.vol.2.& quoad legata Borrell.conſ.44.n.28
7 Idem ſi ad pias cauſas teſtetur pater, Iaſ.conſ.
155.vol.4.Valaſc.alleg.decis.74.dict.n.vlt.Miſin-
ger.centur.3.obſeruat.28. Menoch.conſ.1189.n.5.
15.& 16. Magdal.dict.n.260.& par.2.cap.5.n.1.
& 2.P.Molin.diſput.234.eruditiſſ.D.meus Ricc.in
collect.330.Maſcard.d.concl.1352.n.79.Raudenſ.
variar.reſol.51. Socc.Iun.conſ.71.n.24.vol.4.Ti-
raquell.de pia cauſ.priuil.7. Decian.conſ.86.n.15.
vol.2.Couar.in cap.relatum, n.9.de teſtam. Nacta
d.§.ex imperfecto n.129.Caph.conſ.294.n.3.& 9.
Gabr.d.concl.9.n.2. à quibus & ſi diſſenſerit Bar.
in l.ſi teſtamento, ff.de fideicom.libert. Socc.in fal-
lent.reg.300.Abb.cap.1.n.de ſucceſ.ab inteſt. alios
citat Tiraquell. d.priuil.7. attamen magis com-
mun. contra Bar.& alios profitentur Magdalen.
8 d.cap.1.n.2.eamque vti falſam communiter re-
probari inquit Benedict. loc. cit.
Hinc non videtur recipiendus Tiraquell. d.
priuil.7. qui communiorem enunciauit Bar.opi-
nionem, quam ipſe ſequitur per tex.d.l.teſtamen-
to, qui ſolùm probat ex teſtamento imperfecto
deberi libertatem, & ſic legata pia non tamen
loquitur, ſi voluntatis defectu eſt imperfectum,
ideò intelligendus potius eſt tex. ille de imper-
fectione ſollemnitatis, cum voluntatis defectus
a iure naturæ procedat, nec hoc diſpenſant le-
ges, Magdalen.d.p.2.cap.4.n.65.& 66. licet ſuſti-
neri poſſet quoad relicta pro voto, & conſcien-
tiæ exoneratione, non enim credendum eſt vo-
luiſſe ab ea voluntate recedere, à qua ſine ani-
mæ periculo non potuiſſet Faber d.dec.27.ad fi.
Illuſtriſſ.Epiſcop.Viceequen.D.Ricc.d.collect.230.
9 Ex his igitur Ego firmo concluſionem, te-
ſtamentum in fauorem miſerabilium perſona-
rum conditum imperfectum ratione ſollemni-
tatis, non autem voluntatis bene poſſe ſubſtine-
ri, prout plerumq; conſultus cum hac ſententia
tranſibam, & in ſpecie dum caſus accidiſſet no-
uiſſimè de anno 1623. in Ciuitate Puteolorum
requiſitus de voto, prout ſupra reſpondi, &
alias accidit trutinandus caſus ad fauorem Ve-
nerabilis Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Gratiarum
huius Ciuitatis Neapolis.
Sed pulchrum eſt ſcire, quando teſtamen-
tum dicatur imperfectum ratione voluntatis,
10 & quando ſollemnitatis, & ideò quærer Teſta-
tor Notarium vocari iuſſit, vt ſuæ voluntatis
quam coram teſtibus explicuit in teſtamentum
ad publicam ſcripturam redigeret, ſed morte
præuentus cum nec potuerit Notarius de te-
ſtamento ſe rogare, vt Teſtator fieri iuſſerat,
an imperfectum ratione voluntatis ſit teſta-
mentum etiam ad pias cauſas, vel ſollemnitatis
tantum ratione, qua in re imperfectum volun-
tatis ratione illud eſſe reſpondit Oldra.conſ.119
quia licet Teſtator erit teſtibus omnem ſuam
expreſſam voluntatem, ex eo tamen quod pu-
blicam in ſcripturam illam à Notario redigi
voluerit talis voluntas ſuſpenſa videtur donec
Notarius de illa publicè ſe rogauerit, quo non-
dum peracto teſtamentum id dici non poteſt,
ſed quædam potius præparatio ad teſtandum
Abb.conſ.98.ad fin.vol.2. Caſtr.conſ.75.par.1.&
conſ.451.par.2. Gui.Pap.conſ.53.n.3.& dec.538.
ad fin.Tuſc.lit.T.concluſ.112.n.4.Couar.cap.rela-
tum 1.n.9.de teſtam.Zunt.in conſ.pro vxor.n.192.
Creſcent. decis.3. tit.de teſtam. Mantic.de coniect.
vlt.volunt.lib.2.tit.6.n.6. Gabr.concluſ.9.nu.3.4.
& 5.de teſtam. & ſi in cauſam piam ille teſtetur,
vt deciſum refert Magdalen.de numer.teſt. in te-
ſtam.requiſ.part.2.cap.5.n.8.9.10.& 11.
11 Contrarium autem iudicarunt Alex. & Na-
cta in l.hac conſultiſſima, §.ex imperfecto, n.146.
& 147. C.de teſtam. Fachin. lib.4. controuerſ.4.
Menoch.conſ.1189.n.11.& 12.Laderch.conſ.157
num.1.Cephal.conſ.99.nu.6.& 18.
Quid dicendum in hac contrarietate iſto-
rum clariſſimorum virorum.
12 Certè ſi meam qualem auſcultare velis ſen-
tentiam putarem eſſe diſtinguendum, prout di-
ſtinguit Zunt.d.reſponſ. pro vxor.nu.290.291.&
292. aut ex verbis Teſtatoris ceſſat diſpoſitio-
nem ſuam in aduentum, & rogitum Notarij
differre voluiſſe, tunc licet coram teſtibus il-
lam explicaſſe videretur, eſt tamen potius te-
ſtamen-

2 *Voluntarium à principio eſt exequutoris officiũ.*
4 *Exequutor datus in teſtamento ad pias cauſas recuſans tale munus peccat mortaliter, & ſic etiam fauore miſerabilium perſonarum Author docet.*

ARGVMENTVM.

Exequutor datus in teſtamento, in quo ſunt inſtitutæ miſerabiles perſonæ, peccat mortaliter, ſi tale exequutoris munus accipere recuſet.

Exornatur text. in cap. Ioanne, & vbi Couar. de teſtam.

PRIVILEGIVM CXVI.

1 REgula eſt, quod Teſtamentarius exequu-
tor ad pium etiam exequendi munus ſu-
ſcipiendum inuitus compelli nequit, *cap. Ioan-
nes*, & ibi *Couar. num. 3. de teſtam. Bart. in l. at ſi
quis §. poteſt tamen ff. de relig. & ſump. funer. Gut-
tier. de tutel. par. 3. cap. 45. num. 12. Menoch. conſ.*
58. *num. 18. Tell. ad l. Tauri 31. num. 9.* vbi ſimi-
liter *Ciſuen. num. 4. & Lopez. nu. 4. Perez. in l. 4.
tit. 2. lib. 5. ordin. fol. mihi 142. Matthienſ. in l. 7.
gloſ. 6. num. 1. l. 14. gloſ. 1. num 30. tit. 4. lib. 5. re-
copil. Tuſc. concluſ. 533. num. 5. lit. E.* & nouiter
Gratian. diſcept. forenſ. cap. 329. nu. 21. quia vo-
luntarium à ſui initio eſt exequutoris officium
2 *l. Imperator in princip. ff. de le. 2. Bal. in l. nulli col.
2. C. de epiſcop. & cleric. Marcabrun. conſ. 21. nu.*
25. niſi tamen aliquid in teſtamento exequuto-
ri legatum ſit, nam tunc cauſatiuè ſaltim (vt
aiunt) pium munus hoc ſuſcipere cogitur, alias
legatum ammictet, ſi ſemel monitus non exe
quatur *l. ſi quis ſepulchrũ ff. de relig. & ſumpt. fu-
ner. l. Neſennius ff. de excuſ. tutor. auth.* hoc am-
plius *C. de fideicommiſſ. Burſat. conſ. 226. nu. 135.
Maſul. ad Capyc. deciſ. 205. num. 3. Caroc. deciſ. 17.
nu. 1 Coſta de remed. ſubſid. remed. 72. n. 14. Spin.
de teſtam. gloſ. 28. num. 47. vſq; ad num 77.* vbi
dicit, Iudicis tamẽ interueniente declaratoria,
& non ipſo iure priuari in tali caſu legato, latè
*Tiraquell. in l. ſi vnquam gloſ. reuertatur C. de re-
uoc. donat. Lopez in l. fin. tit. 10. par. 6.*
4 His autem veris exiſtentibus quotieſcũque
exequutor datus in teſtamento, in quo ſunt in-
ſtitutæ miſerabiles perſonæ, recuſat tale mu-
nus ſuſcipere, peccat mortaliter, niſi adſit cau-
ſa ex *gloſ. in cap. ſicut 11. qu. Imol. in cap. paſto-
ralis in princ. de offic. deleg.* & ibi *Fely. nu. 6. Spin.
loco ſuperius cit. num. 118.* quorum omnium vox
eſt peccare mortaliter exequutorem datum in
cauſa pia nolentem munus exequutoris ſuſci-
pere.

Igitur ita in caſu noſtro fauore miſerabi-
lium perſonarum annuere debemus, ex regula
ſimilium, & parium.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor teſtamenti hæredem poteſt cogere ad adeundam, vel repudiandam hæreditatem, vel legata facta miſerabilib. perſonis vt ſoluat*
2 *Ita etiam fauore piæ cauſæ.*
3 *Hæreditatis aditio quando non ſit neceſſaria, ad effectum ſoluendi legata pia.*

ARGVMENTVM.

Exequutor teſtamenti poteſt hæredem cogere ad adeundam, vel repudiandam hæreditatem, ad hoc vt legata ſaltẽ facta miſerabilibus perſonis ipſe ſoluat.

PRIVILEGIVM CXVII.

1 REgulam firmo, quod exequutor teſtamẽ-
ti hæredem poteſt cogere ad adeundam
vel repudiandam hæreditatem, vt legata
ſaltim facta miſerabilibus perſonis ipſe ſoluat,
2 ſiquidem ſic fauore piæ cauſæ conceſſum re-
perio, ex *l. quia poterat, & l. cogi §. generaliter
& l. nam quod §. non omnis ff. ad trebell. Alex.
conſ. 170. num. 2. vol. 2. Seraphin. deciſ. 1048. Co-
uar. in cap. 3. num. 5. de teſtam. Cordub. in l. ſi quis
à liberis §. vtrum num. 36. ff. de liber. agnoſc. Tuſc.
concl. 429. lit. E.* nouiter *Gratian. diſcept. forenſ.*
329. *num. 30.* & hoc verius licet diſſentiat. *Surd.
de aliment. tit. 8. priuileg. 12. num. 8.* & dixerunt
Menoch. conſ. 479. num. 4. & Aldonin. conſ. 42. n.
30. cogi ſolum poſſe, vt legatis pijs ſatisfaciat
& defuncti voluntatem impleat.
3 Sed eſt obſeruatione dignum, quod ſi res
dilationem non patitur (vt in relictis pro ſe-
pultura, vel alimentis, aut reliquis non diſſi-
milibus legatis pijs) hæreditatis aditio tunc
non requiritur, *Suarez in l. poſt rem iudicatam
ampliat. 6. in fin. ff. de re iudic.* quia de fauore
Animæ agitur, cuius ſpeciale eſt priuilegium
hæreditate non adita deberi legata ad pias cau-
ſas vtroque iure inſpecto fundat *Tiraq. de pri-
uil. piæ cauſæ priuil. 33. Caroc. ſingul. 245.* niſi di-
uiti præſtanda ſint alimenta, aut ſi egeno de
præteritis agatur *Surd. in ſuo tract. de alim. pri-
uileg. 11. num. 14.* Vndè meritò in ſimilibus ca-
ſibus ſic practicari videmus.

SVMMARIVM.

1 *Nudus miniſter actiones contra hæredem, vel defuncti debitorem exercere prohibetur.*
2 *Fallit tamen fauore miſerabilium perſonarum.*

ARGVMENTVM.

Nudus miniſter actiones contra hęredem, vel defuncti debitorem exercere poteſt, vt legatum ſoluat miſerabilibus perſonis, ad inſtar in Te-mento iniunxit.

PRIVILEGIVM CXVIII.

1 Regulariter nudus miniſter actiones contra hæredem, vel defuncti debitorem exercere prohibetur, *l. Lucius §. meuia ff. ad trebell. l. ſi quis Titio ff. de leg. 2.* nec etiam exequutor *d. l. Lucius §. 1. & l. filio §. matri ff. de alimen. legat. Alex. conſ. 170. vol. 2. Craſſ. de ſucceſſ. §. fin. quæſt. 9. num. 4. Tuſcan. concluſ. 537. num. 6. lit. E. Gratian.* poſt alios *diſcept. forenſ. cap. 329. num. 4.*

2 Fauore tamen miſerabilium perſonarum exequutor, & ſi nudus miniſter ſit hæredem conuenire poteſt, vt legatum ſoluat miſerabilibus perſonis, quod defunctus iniunxit, ſiquidem ita cautum eſſe fauore piæ cauſæ apparet, ex *text. in d. l. nulli*, & notant *Bald. in l. id quod pauperibus num. 18. C. de epiſc. & cler. Dec. conſ. 91 nu. 2. Specul. de inſtrum. edit. §. nunc verò num. 17. Menoch. conſ. 479. num. 4. Aldouin. conſ. 42. num. 20. Aloyſ. de Leo in auth. hoc amplius num. 10. C. de fideicommiſſ. Capra de execut. vltim. volunt. cap. 6. num. 57. Surd. de alim. tit. 8. priuil. 32. num. 1. Seraphin. deciſ. 842. num. 2. & dec. 1084. num. 2. Card. Tuſc. concluſ. 537. nu. 27. & Gratian. diſcept. forenſ. cit. cap. 379. num. 25.*

Sicuti quemlibet de populo cogere eum poſſe, dixit *Sim. de Petr. de interpret. vlt. vol. interpret. 1. dub. 2. num. 71. qui num. 50.* aſſerit idem eſſe ſi exequutori commodum aliquod remaneat ex legato, nam tunc non ſolum in pijs cauſis ſed in quibuſuis alijs ſibi datur actio, vt etiam aſſeuerant *Caſanat. conſ. 29. nu. 24. Graſſ. in d. § fin. quæſt. 9. num. 4. Surd. d. priuileg. 32. num. 10.* cum legatarius is ſit *Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 8. tit. 4. num. 13.* & proindè ſi in bonis diſtribuendis ſint debitorem nomina cogi ab exequutore poſſe hæredem ad cedendum vt exigat cauetur in *§. cum autem inſtit. de legat. Capra loco proximè cit. nu. 60. 88. & 89.* quibus addo *Burſat. in conſ. 299. num. 2.*

Prout, & ſic in facti contingentia fuit practicatum contra Hieronymum del Fedele in Anno 1633.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor irrequiſito hærede poteſt bona vendere pro ſoluendis legatis factis miſerabilibus perſonis.*

2 *Ita etiam fauore piæ cauſæ.*

ARGVMENTVM.

Exequutor teſtamenti poteſt vendere bona hæreditaria irrequiſito hærede pro ſoluendis legatis factis miſerabilibus perſonis.

PRIVILEGIVM CXIX.

1 Regulam firmo, quod exequutor irrequiſito hærede poteſt bona vendere pro ſoluendis legatis factis miſerabilibus perſonis ſicuti illa poteſt ſimiliter alienare pro ſolutione legatorum piorum, vt defuncti voluntatem adimpleat *Bald. in l. nulli C. de epiſc. & cler. Spin. in ſpecul. teſtam. gloſ. 28. n. 31. Tuſc. concl. 528. nu. 9. & concl. 541 lit. E.*

2 Et licet contrarium defendant *Cyn. in l. ab exequutione ff. quor. appel. non recip. Gabr. tit. de cit. concl. 1. num. 191. Caſanat. conſ. 29. Lancellot. Gall. conſ. 120. nu. 7. Gratian. diſcept. 329. nu. 27. & 28. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 3. tit. 1. num. 21. Aldobrand. conſ. 69. num. 22. & 23.* præſertim ſi rei pretium pro ſoluendis legatis hæres offerat, vel ſe ſoluturum caueat infra certum terminum, & venditionem impediet *l. 3. C. de iur. dom. imp. Burſ. conſ. 28. num. 14. Craſſ. de ſucceſſ. §. fin. quæſt. 11. nu. 3.* & vbi minor eſt hæres tutor citari debet, *Alex. conſ. 27. vol. 3. Tuſc. concl. 45. num. 10. lit. E.*

Ego tamē primam inſequor ſententiam, ſed ad intereſſe illi de ſuo teneretur exequutor, ſi minoris venderet. *Alex. conſ. 215. num. 10. vol. 1. Tuſc. lit. E. concl. 537. num. 11. concl. 539. num. 3. & concl. 640. num. 3.* vbi magis communem dicit *num. 13. Bald. conſ. 380. vol. 4. Caſtr. l. fin. ff. de ſolut. Socci. conſ. 112. alias 171. vol. 1.*

Idem etiam ſeruandum erit, ſi rem meliorē is venderet cum mediocrem alienare potuerit, quo in caſu teneretur hæredi ad damna, & intereſſe, *Bal. conſ. 380. vol. 4. Tuſc. concl. 539. n. 4. Peregr. de fideicommiſſ. art. 40. num. 26.* præſertim ſi emptor, & exequutor in vēdendo participes ſint fraudis, quia nulla eſt alienatio, *Apoſt. ad Alex. conſ. 215. num. 9. vol. 6. Tuſc. concluſ. 540. num. 13. lit. 3.* aut ſi per dolum irrequiſito hærede vendita res fuerit, *Bald. conſ. 380. Tuſcan. concluſ. 539. num. 5. & d. concluſ. 540. num. 7.*

SVMMARIVM.

1 *Exequutor teſtamenti an teneatur facere inuentarium, & num. 4. & vide num. 6.*

2 *Exequutor eſt nudus miniſter.*

3 *Qui ſentit commodum, debet ſentire incōmodum.*

5 *Exequutor teſtamenti, in quo ſunt inſtitutæ miſerabiles perſonæ tenetur facere inuentarium, & ita conſuluit Author.*

7 *Exequutor teſtamenti ſatisdare non cogitur, niſi mutauerit ſtatum.*

ARGVMENTVM.

Exequutor teſtamenti, in quo ſunt inſtitutæ miſerabiles perſonæ tenetur facere inuentarium fauore ipſarum.

PRI-

PRIVILEGIVM CXX.

1 REgulariter, inuentarium conficere non
tenetur exequutor, ita reſoluunt *Phanut. de inuent. part. 2. num. 15. Roland. de inuent. part. 2. quæſt. 21. Bott. conſil. 46. num. 12.* & alij ab *Aldouin.* relati *conſil. 42. num. 29.* quia
2 nudus miniſter eſt, nec quicquam lucri ex officio ſuo conſequitur, ergo nec damnum, *Decian. conſ. 79. nu. 45. vol. 3.* nam periculum, & incom-
3 modum eius eſſe debet, cuius eſt commodum, *l. fin. §. ſed cum C. de furt. l. ſecundum naturam, ff. de reg. iur. Thomaſ. reg. 105. Tuſc. concl. 374. lit. V.*

4 Contrarium imo eum teneri ſi vniuerſalis ſit exequutor patet, ex *gloſ. l. nulli verb. debebis, C. de Epiſcop. & cleric. Maſull. ad Capyc. deciſ. 205. num. 6. Marilian. deciſ. 13. nu. 3. Crauett. conſ. 446. num. 9. Marcabr. conſil. 21. num. 25. Amanel. de clar. aq. ſingul. 6. Tepat. tit. de exequut. col. 1. Ioan. à Canib. de exequut. vlt. volunt. part. 2. verſ. deinde, Alba conſil. 401. Capra de exequut. vltim. volunt. 5. membr. num. 13. Papon. lib. 20. tit. 9. arreſt. 1. Porcell. de inuent. tit. de inuent. hæred. num. 27. Aldouin. d. conſil. 42. num. 45.* non vt hæredem, qui vltra uires hæreditarias alias teneretur *vulg. iur.* ſed reddendæ rationis cauſa, ad quam nedum pro adminiſtratis cogitur, ſed pro neglectis etiam, & omiſſis *Bart. conſil. 137. num. 3. lib. 1. Gutier. de tutel. part. 3. nu. 15. cap. 15. Baez. de decim. tutor. cap. 2. num. 156. & cap. 20. nu. 23. Matthienſ. l. 14. gloſ. 1. num. 67. tit. 4. lib. 5. recop. Bim. conſil. 190. num. 1. & conſil. 13. num. 32. Simon de Petr. Boer. & alij à Craſſ. relati in tract. de ſucceſſ. §. final. quæſt. 7. num. 12. Aldouin. conſil. 42. num. 22. Pir. ad conſuet. Alnar. cap. 17. Pecch. de teſtam. coniug. lib. 1. cap. 11. in fin. Oldendor. de exequut. vltim. volunt. tit. 8. Crauett. conſil. 446. num. 9. Tuſc. lit. E. concluſ. 542. Montan. de tutel. cap. 38. num. 83.* quod verum inquit *Bal. in d. leg. nulli num. 10. & 11.* & ſi commiſſa exequutio ſit exequutoris conſcientiæ, *Canale. deciſ. 40.* à quo diſſentit *Azeued. l. 6. num. 22. & 23. tit. 4. lib. 5. Recopil.*

5 Fauore tamen miſerabilium perſonarum. Ego dico, exequutorem teſtamenti, in quo ſunt inſtitutæ miſerabiles perſonæ teneri conficere inuentarium, ſiuè vniuerſalis, ſiuè particularis ſit exequutor, & ita ad fauorem quorundam pupillorum, & pauperum requiſitus de voto reſpondi de anno 1620. cum quo tranſiuerunt alij Collegæ mei non contemnendæ virtutis.

6 Declara autem ad inuentarium conficiendum non teneri exequutorem ſi Teſtator remiſerit, *Bott. conſil. 46. num. 13. 15. & 16.* vbi dicit communem, niſi extet ſuſpicio, quod exequutor ſupprimat, aut dilapidet bona hæreditaria, quia tunc poterit Iudex ex officio illum ad conficiendum inuentarium compellere, remiſſione prædicta non obſtante, *Crauett. conſil. 190. num. 9. Couar. variar. reſolut. cap. 34. num. 4. Clar. in §. teſtamentum, quæſt. 66. Decian. conſil. 94 in fin. vol. 2. Canale. de tutor. nu. num. 210. Burſat. conſil. 130. num. 18. Guttierez de tutel. part. 3. cap. 15. num. 15.*

7 At non reticeam aduertere, quod in caſibus, in quibus exequutor tenetur inuentarium conficere non tenetur ſatisdare, *l. diuus, ff. ſi cui pluſquam per l. falcid. Rauen. ſingul. 10. Bart. ſingul. 88. Maſull. ad Capyc. deciſ. 205. nu. 7.* niſi poſt teſtamentum exequutor cœperit eſſe non ſoluendo, & ſtatum mutauerit, *l. liberto, §. largius, ff. de annuis legat. l. ſi cum Cornelius, ff. de ſolut. Burſat. conſil. 226.* latè *Sim. de Petr. de interpret. vltim. volunt. lib. 5. dub. 2. num. 49.* quod accidit dubitarii in cauſa Marcelli Somaſchi, cum hæredibus Philippæ dello Gaudo.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor teſtamenti poteſt fauore Miſerabilium Perſonarum alienare bona hæreditaria pro ſolutione legatorum ipſis Miſerabilibus Perſonis factorum.*

ARGVMENTVM.

Exequutor Teſtamenti, in quo ſunt Miſerabiles Perſonæ inſtitutæ legatariæ bona hæreditaria alienare, & diſpenſare poteſt hæreditate non adita.

PRIVILEGIVM CXXI.

1 REgulam firmo, quod teſtamenti exequutor poteſt fauore Miſerabilium Perſonarum alienare bona hæreditaria pro ſoluendis legatis ipſis factis etiam hæreditate non adita.

Datur huius concluſionis ratio nam, ita à ſimili videmus cautum eſſe fauore piæ cauſæ, vt apparet ex *text. in cap. cum tibi de teſtam. l. ſi ita ſcripſero, ff. de condit. & demonſtrat. l. alio,* & ibi *Bart. ff. de aliment. & cibar. legat.* idem *Bart. conſil. 25. Craß. de ſucceſſ. §. final. quæſt. 11. nu. 3. Carpan. ad Statut. Mediol. ſtatut. 557. nu. 13. Annens Robert. lib. 1. rerum iudicaturum, cap. 3. in fin.*

Vt etiam idem eſt ſi de eligendis pauperibus agatur, ex mente *Tuſc. in concluſ. 540. nu. 11. lit. E.* quem in facto ſequebar de anno 1621. dum caſus accidiſſet in Ciuitate Puteolorum.

Et iterum vidi practicari in facti contingentia in Ciuitate Luceriæ de Apulea.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutio hæredis coniecturis induci non poteſt, ſed limita, vt n. 3. & 5.*
2 *Subſtitutio directo non inducitur coniecturis.*
4 *Teſtamentum ad fauorem piæ cauſæ mutat. factum inter liberos, n. 6.*

ARGVMENTVM.

Teſtamentum, in quo ſunt inſtitutæ Miſerabiles Perſonæ ſolis coniecturis, & præſumptionibus, firmum manet, imò ſolùm Teſtatoris nutu ſufficit.

PRIVILEGIVM CXXII.

1 REgulariter inſtitutio hæredis induci non
poteſt ſolis coniecturis, & præſumptio-
nibus, *Caſtrenſ.conſil.263.lib.2. Corn.in l.capta-
toris,num.20.C.de teſtam. Ruin.conſil.90.num.5.
lib.2. Soccin.Iun. conſil.174.num.9. lib.2. Aquil.
in l.gallus, §.& quid ſi tantum part.1. num.20.
ff.de liber. & poſthum. Vaſquez de ſucceſſ.creat.
§.10.*
2 Vt ſimiliter ſubſtitutio directa, nec induci-
tur coniecturis, & præſumptionibus, iuxta
gloſ.in l.cum proponebatur, ff.de leg.2. quæ com-
muniter à plurimis recipitur.
3 Tamen fauore miſerabilium perſonarum,
ſolæ coniecturæ ſufficiunt ad inducendam hæ-
redis inſtitutionem, in tantum quod teſtamen-
tum, in quo ipſæ ſunt inſtitutæ hæredes ſolis
præſumptionibus firmum manet, ſiquidem te-
ſtamentum in tali caſu videtur factum ad pias
4 cauſas, cuius fauore ſolus teſtatoris nutus ſuf-
ficit, vt fatetur communis *DD.* ſchola apud *Ti-
raq; in l. ſi vnquam in verb. donatione, num.266.
C.de reuoc.donat. & in tract.de priuil.piæ cauſæ
priuil.8. Couarr.in cap.cum tibi num.6. de teſtam.*
5 Pro qua opinione autumat, ac iuuat, nam in
teſtamento condito a patre inter liberos ſuffi-
ciunt coniecturæ ad inducendam hæredis inſti-
tutionem probat, *tex.in l.fin.C.famil.herciſcund,*
& tradunt *Coſta in l. Gallus, §.& quid ſi tantum
in 1.part.num.43.ff.de liber.& poſthum. Zanch.in
l.hæredes mei, §.cum ita par.3.nu.77.ff.ad trebell.*
Fulcitur etiam ex opinione illorum, qui aſ-
ſeuerarunt patrem poſſe ſolo nutu teſtari inter
6 liberos, vt ſcribunt *Crot.in l.1.§.ſi quis ita, n.14.
ff.de verb.oblig. Corn.in l.iubemus, n.6.de teſtam.*
vbi alios concordantes habes cumulatos, & di-
cebatur in diſcurſu habito in cauſa Marianæ
reſol.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio facta Tutori à ſponſo cauſa maritandi pupillam quando debeatur, & n.6.*
2 *Turpis cauſa obligationem non inducit.*
3 *Allegare turpitudinem ſuam, quando liceat.*
4 *Poſſidentis conditio eſt melior.*
5 *Iuramentum contra legem non obſtat:*
7 *Reſtitutio cui eſt facienda.*
8 *Tutor id, quod recepit pro maritanda pupilla, poteſt ſoluere pauperibus, ſed vide n.9.*

ARGVMENTVM.

Tutor, qui aliquid recepit a ſponſo, vel eius patre, vt pupillam nuptui traderet, ſi illud reſtituat Miſerabilibus Perſonis, liberatur, & amplius non poteſt moleſtari.

PRIVILEGIVM CXXIII.

1 REgularitur, quod eſt promiſſũ à ſpõſo, vel
eius patre Tutori, vt pupillam nuberet,
ſi non eſt ſolutum ipſi non poteſt peti, vt in
terminis conſuluit *Anchar.conſil.174.* & melius
Natta conſil.76.& 77. vbi latiſſimè tractat ma-
teriam, & concludit, Tutorem debere repelli
à petitione cuiuſdam ſummæ pecuniarum
promiſſæ ex cauſa matrimonij pupillæ, &
promiſſores eſſe tutos, & ita tradit *Maſirill.in
2 deciſ.63.* turpis enim cauſa obligationem non
inducit, *l.3.§.fin. ff.de condit. ob turp.cauſ. Bald.
conſil.202.& 203. Laderch. conſil.101. num.5.
Card.Tuſc. concluſ.405.nu.2. lit.T.& concluſ.39.
lit.O.* turpitudinis namque exceptione tutus eſt
debitor contra exequentem creditorem, quam
& ſi à ſuo facto procedentem allegat regulari-
ter nemo poſſit, nec ſi eius ſit cui ſucceſſit, *l.cum
profitearis, C.de reuoc.donat. Maſcard.de probat.
concluſ.439.num.31. Cauale. deciſ.23.num.54.
par.2. Cabal.conſil.4. num.7. vol.2. Scrader.de
feud.par.10.ſect.20.num.191.cum ſeq. Vin.deciſ.
67.num.6.cum ſeq.* excipiendo tamen, vel repli-
3 cando contra ipſius turpitudinis participem
de lucro certantem allegare eum poſſe, proba-
tur in *l.de tutela, C.de in integr.reſtit.* & tradunt
*Alex. conſil.59.in fin. vol.1. Felyn. in cap. lator,
num.1.de re iudic. Surd. conſil.469.num.29. Me-
noch.conſil.1238. Tuſc.concluſ.404.num.52.cum
ſeq.lit.T.* optimè *Scrader.de feud. d.ſect.20. d.nu.
196. Bertazzol.conſil.crim.533.nu.5.* & copioſè
Scraph.de priuileg. iuram. priuil.59. & vbi actus
contra legem fuit geſtus ſuam, vel Authoris li-
cèt turpitudinem allegare *gloſ.in l.à diuo Pio, ff.
de ritu nupt. Bal.l.creditoribus, C.de ſer. pign.dat.
manumiſſ.l.cum dubium, col.9.C.de legib. & in
l.1.C.plus valer. quod agit, Iaſ. d.§. procurator,
num.30. Menoch.d.conſil.1239.num.10.& conſil.
1101.num.50. Ruin.conſil.125.num.5.vol.1.conſ.
72.num.1. vol.5. & conſil.78. num.7. volum.4.*
4 & in pari turpitudine melior eſt conditio poſ-
ſidentis *l.2.C.de condit. ob turp. cauſ.* latè *Alex.
Caſtr. & alij in l.1.§.1. ff.eodem, & Cagnol.l.in
pari, ff.de reg.iur. Bald.conſil.105.vol.1.& conſil.
379.vol.5. Laderch.conſil.101.num.7. Tuſc.con-
cluſ.404. num. 51.* quia obligatio nec inducitur
vbi turpitudo ex iuramento deſcendit in actu
perpetuam habente prohibitionem, *Tuſc.lit.I.
concluſ.511.num.14.* cui enim damus actionem
ad repetendum multò magis exceptionem
concedimus, & cum nullius momenti ſint tur-
pes ſtipulationes, *l.generaliter, ff.de verb.oblig.
l.non impoſſibile, ff.de pact. Hering.de fideiuſſ.cap.
10.num.157.* dolo petis, quod reſtiturus es *l.in*

con-

condemnatione, §. dolo, ff. de reg. iur. cap. dolo facit eod. tit. in 6. Caball. conſil. 85. num. 38. volum. 2. cum ſit iuris exceptio quam contra inſtrumenti exequutionem opponi poſſe Alex. probat ad Bart. l. 1. §. & parui, ff. quod vi, aut clam, Suar. l. poſt rem iudicatam part. 2. num. 45. ff. de re iudic. iurato pacto de non opponendo, non obſtante quia ex eadem fonte oritur, & actioni ineſt, Fely. cap. ex parte num. 26. de offic. Deleg. Bart. d. §. & parui, Turret. conſil. 91. num. 19. & 20. vol. 1 Milan. deciſ. 9. n. 1. lib. 2. Peregr. deciſ. 148. num. 9.

5 Nec releuat iuramentum cum ſit contra legem in odium creditoris cap. ſi diligenti de foro compet. Abb. cap. ſuper eo num. 4. de vſur. Fachin. lib. 2. controuerſ. iur. 101. Hering. de fideiuſſ. cap. 6. num. 206. Tuſc. lit. I. concluſ. 511. num. 4. & 21. Aldonin. conſil. 77. num. 11. Menoch. conſil. 1211. num. 7. Turret. conſil. 19. num. 20. vol. 1. Parin. de gabell part. 1. num. 136. & cum ſit contra bonos mores nec obligat, cap. non eſt obligatorium de reg. iur. in 6. Bald. rubr. C. de vſur. Corn. conſ. 159. vol. 3. Sanchez de matrim. lib. 1. diſput. 31. num. 1. Seraph. priuileg. iuram. 61. num. 12. Hering. d. cap. 6. num. 204. Couar. de pact. part. 3. in princ. num. 1. Vaſquez de ſucceſſ. creat. §. 28. num. 9. Guttier. de iuram. part. 1. cap. 40. copioſè Molin. diſput. 151. Milan. d. deciſ. 9. obtenta præſertim abſolutione Capyc. deciſ. 175. & Bongior. in fragm. rit. 6. declarat Sanchez d. diſput. 32. nu. 12.

6 Benè verum ſi aliquid ſolutum fuerit à ſponſo ipſi Tutori, tunc Tutor tenetur reſtituere illud, & hæc reſtitutio facienda eſt pupillæ offenſæ, Natta conſil. 76. num. 4. & conſil. 77. Bald. in l. qui ſine num. 4. & 5. ff. de negot. geſt. ſiquidem
7 reſtitutio illis facienda eſt, a quibus ablatæ res ſunt cap. reintegrandæ 3. quæſt. 1. cap. cum tu de vſur. cap. grauis de reſtit. ſpoliat. & cap. ſicut, §. eos de homicid. Tuſc. concluſ. 357. lit. V. Caroc. deciſ. 7. num. 11. & 15. Vgolin. de vſur. cap. 18. nu. 1. Spin. in ſpecul. teſtam. gloſ. 13. num. 24. ſiuè eorum Dominus ſit laicus, ſiuè eccleſiaſticus, modo ſit diſpenſator, & non diſſipator, ſiuè etiam Dominus non ſit, ſed ſua interſit honeſta ex cauſa rem non eſſe ſublatam, quia nempè in ea ius pignoris habebat, vel vſa, vt aliquid huiuſmodi l. is cuius, ff. de furt. Silueſt. verb. reſtitutio 4. §. 1 Graff. deciſ. 128. un. 1. lib. 2. part. 1. ratio eſt, quod cum reſtitutio ſit actus commutatiuæ iuſtitiæ, per quam æqualitas conſtituitur inter perſonas, quæ habent inæqualia, Graff. ibid. num. 2. Peregr. de duell. quæſt. 39. num. 9. & 10. adæquatio ergo legitimè conſtitui non poteſt, niſi eidem id reddatur, quod fuerat ei ablatum.

8 Sed ſi id quod Tutor recepit pro tali effectu diſpenſaſſet miſerabilibus perſonis, tunc mihi ſuaderem eſſe liberatum ipſum tutorem, motus authoritate, Anchar. in conſil. 175. vbi tranſiuit cum ſententia, quod Tutor qui aliquid à ſponſo, vel ſponſi patre recepit, & cum eo puellam matrimonium collocauit pauperibus id poſſet ſoluere.

9 Quod tamen verum fateor, quoties non adeſſet pupilla, quæ paſſa eſt damnum, alias ſecus; ſiquidem pauperibus reſtituenda non eſt res, cuius certus eſt Dominus, Bart. in l. 1. C. de ſacroſ. Eccleſ. Angel. de teſtam. gloſ. 7. num. 5. Ruxſat. conſil. 226. num. 105. Gemin. conſil. 20. Lap. alleg. 75. num. 5. Abb. conſil. 80. vol. 1. Tuſc. d. concl. 352. num. 1. & 2. proinde notat Abb. conſil. 34. vol. 1. quod ſi certi ſunt quibus reſtitui vſuræ debent nec Papa, aut Epiſcopus diſpenſat, quin reſtituat, Tuſc. lit. V. concluſ. 349. num. 19. ideò adhibenda eſt diligentia, vt ſciant Dominos, vt nec de rebus furto ſubtractis eleemoſinam à ſciente fieri permictatur Rebell. de obligat. de vſur. quæſt. 30. concluſ. 4. & 5. conuenit cuique de ſuo eleemoſinam facere non de alieno, Marta deciſ. ſiuè vot. 205. nu. 8.

Inde habeant oculos in huiuſmodi materia patres Confeſſarij, & prudentiam adhibeant quod reſtitutio fiat dominis, quando illi ſunt certi.

S V M M A R I V M.

1 Cauſa Miſerabilium Perſonarum ſunt ſummariæ.
2 Teſtium reprobatio non habet locum in cauſis ſummarijs, ſed ſecus eſt in Regno, vt docet Author, nu. 3.

A R G V M E N T V M.

Teſtium reprobatio in cauſis Miſerabilium Perſonarum locum non habet.

PRIVILEGIVM CXXIV.

1 Regulam firmo, quod cum cauſæ miſerabilium perſonarum ſint ſummariæ, vt docuimus ſupra in priuil. 11. ideò in eis locum non habet teſtium reprobatio, recipit incrementum, & adiuuamen huiuſmodi concluſio, nam in cauſis, & iudicijs ſummarijs non procedit teſtium reprobatio, ita poſt antiquiores Roman. ſingul. 383. Aret. conſil. 61. in fin. Dec. in l. fin. C. de edict. diu. Adr. tollen. Cagnol. in l. in pari ſub num. 7. ff. de regul. iur. Afflict. deciſ. 351. ſub num. 2. Capyc. deciſ. 55. nu. 5. Benintend. deciſ. 79. num. 8. Cacher. deciſ. 1. num. 11. Perſonal. de adipiſc. poſſeſſ. num. 30. Marant. in ſua pract. part. 6. actu 13. in fin. Boer. conſil. 40. num. 133. Marſil. in l. de vnoquoque nu. 135. ff. de re iudic.

Licèt contrarium aſſeuerent Bart. in extrauag. ad reprimendum in verb. ſine figura col. 3. Puteus de ſyndi. quem refert, & ſequitur Pand. in pragm. Regni diſpendia l tium n. 152.

2 Ego autem has opinionum contrarietates ſic concilio, ſed ante monitos volo nonnullos locorum plurimum, in quibus ciuiles cauſæ ſunt ſummariæ, vt ſunt declaratæ in hoc Regno Neapolitano per cap. deteſtantes, quod fuit

Digitized by Google

fuit factum per Carolum Primogenitum Regis Roberti Ducem Calabriæ in anno 1320. & per *pragmat. diſpendia litium ſub tit. de ordine iudiciorum* factam per Regem Catholicum Ferdinandum Primum in anno 1483. quibus ordinatum fuit, quod cauſæ ciuiles ommiſſis ſollemnitatibus iudiciarijs, dummodo de ſubſtantia veritatis liqueat ſine figura iudicij veritate facti inſpecta agitentur, & terminentur, quia non intelligenda ſunt ea iura, vt cum ſint ſummariæ idcirco in illis reprobatio teſtium, & illorum repulſatio non ſit neceſſaria cum vnico argumento in hoc Regno veritas appareat, quod in cauſis præfatis ciuilibus repulſatio fieri poſſit, quia idem Rex Ferdinandus Primus quo tempore fecit eam pragmaticam incip. diſpendia, quam ſupra commemorauimus fecit, & *pragmat. incip. curſu dilationum, & aliam quæ incip. contingit* ſæpè in quibus cum ſtatuerit, vt in cauſis ciuilibus interueniat teſtium repulſa iam firma remanet concluſio in hoc Regno non obſtante cauſarum ſummarietate repulſam locum habere.

SVMMARIVM.

1 *Index in cauſis ſummarijs poteſt ad inſtantiam partis repetere teſtes poſt concluſionem, ſic etiam fauore Miſerabilium Perſonarum, ibid. num. 2.*

ARGVMENTVM.

Iudex poteſt non ſolum ad eius informationem ſed ad partis inſtantiam interrogare, & partem, & teſtes repetere poſt concluſionem in cauſa, & in quacunque iudicij parte fauore Miſerabilium Perſonarum.

PRIVILEGIVM CXXV.

1 REgula eſt, quod in cauſis ſummarijs, & in quibus proceditur de plano, & ſine ſtrepitu, & figura iudicij (vt ſunt ciuiles cauſæ in hoc Regno) poteſt Iudex non ſolum ad eius informationem, ſed etiam ad partis inſtantiam interrogare partem, & teſtes, & repetere poſt concluſionem in cauſa, & in quacunque iudicij parte *Alex. conſil. 89. vol. 4. Neniz. conſil. 5. n. 10. Cacher. deciſ. 1. num. 10. Barbat. conſil. 30. col. 3. vol. 1. Gui. Pap. deciſ. 72. Coler. in deciſ. 119. num.* 1. & probat *Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 1. caſu 51. num. 40.* Et quamuis contrarium dicat *Vrſill. in deciſ. 85. in fin.* & inuolutè loquatur *Marant. in ſua pract. part. 6. diſtinct. 9.* Tamen adducta opinio eſt magis communi calculo recepta.

2 Ergo cum in cauſis iſtarum miſerabilium ceſſet, iudicij ſtrepitus ceſſet, & in eis procedatur ſummariè, vt alias diximus, ita quoque debemus eorum fauore fateri firmando, quod Iudex in eorum cauſis poſſit in quacunque iudicij parte, etiam poſt concluſum in cauſa teſtes interrogare, & repetere.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor teſtamenti ſuum munus alteri demandare prohibetur, & amplia, vt num. 2. Sed limita fauore Miſerabilium perſonarum, num. 3.*

4 *Fauor piæ cauſæ reſcindit iuris ſubtilitates.*

ARGVMENTVM.

Exequutor Teſtamenti poteſt alteri munus ſuum committere fauure Miſerabilium Perſonarum.

PRIVILEGIVM CXXVI.

1 REgulariter, exequutor teſtamenti munus ſuum aleri committere prohibetur, quia eius electa fuit induſtria, *cap. fin. de offic. Deleg. l. inter artifices, ff. de ſolut. text.* & ibi *Bal. in l. nulli num. 4. C. de Epiſcop. & cler. Alex. in l. 1. num. 6. ff. de legat. 2. D. meus Ricc. in collect. deciſ. 767. in fin. Surd. conſil. 433. num. 16. & 17. Farin. conſ. 43. num. 23. Azeued. l. 6. num. 11. tit. 4. lib. 5. recopil. Tiraquel. de priuileg. piæ cauſæ priuil. 31. Auend. cap. 4. prætor. num. 43. lib. 1. Ioan. à Canib. de exequut. vltim. volunt. part. vltim. num. 4. Gomez ad ll. Taur. 31. num. 6. Tell. num. 4. Ciſuen. num. 5. Vin. deciſ. 305. num. 1. & 2. Spin. de teſtam. gloſ. 28. num. 21. Maſull. deciſ. 205. num. 3. Sbroz. de Vicar. Epiſc. lib. 2. queſt. 49. num. 3. Tuſc. lit. E. concl. 521. num. 5. concluſ. 532. num. 4. & lit. I. concluſ. 106. num. 11. Oldrad. conſil. 316. num. 2. Barz. deciſ. 118. num. 34.* & vbi expreſſu ſuo nomine datus fuit exequutor, nec adiuictitur ſubſtitutus, *Vin. deciſ. 305. num. 3.* maximè in arduis, & non de legalibus, *Bal. conſil. 123. vol. 5. Tuſc. lit. E. concluſ. 541. num. 11.* & perſonale eſt exequutoris munus, vt nec eo mortuo ad hæredes tranſeat, *Bal. conſil. 39. vol. 5. Oldrad. d. num. 2. Card. Tuſc. d. concluſ. 541. n. 3. lit. I. & concl. 105. num. 48. & 22. Vin. deciſ. 305. num. 4. Imol. conſil. 136. num. 2. & 3.* præſertim ſi ad ſuam vitam tantum exequutorem conſtituerit Teſtator, *Dec. conſil. 504. num. 8. Decian. conſil. 29. num. 5. vol. 4.*

2 Quæ omnia adeò ſunt vera, vt nec Procuratorem poſſit conſtituere ad exequendum, vbi eius electa fuit induſtria *Bald. d. l. nulli, & conſ. 123. vol. 5. Fely. cap. fin. §. is autem de offic. deleg.* eius nãq; fides a Teſtatore electa dicitur, *Aret. de teſt. col. 5. verſ. aduertas, Tuſc. d. concl. 521. n. 10* alias Procuratorem conſtituere is poſſet, *Caſtr. conſ. 13. nu. 4. vol. 1. Maſull. ad Capyc. deciſ. 205. num. 3.* niſi ſubſtituendi poteſtatem conceſſerit Teſtator, quia Teſtaturis nunc, & non ipſius ſubſtituentis Procurator eſt, *gloſ. cap. 1. &*

2. de

2. de procurat. in 6. l. item eorum §. ſi decuriones ff. quod cuiuſque vniuerſ. nom. l. 1. §. à præfectis ff. de legat. 3. Frec. de ſubfeud. lib. 1. tit. de orig. Baron. num. 48. Socci. l. item acquirimus num. 10. ff. de acquir. poſſeſſ. Decian. conſ. 91. num. 4. vol. 5. ſeipſum namque ſpoliauit *Bart. l. quod ſi forte, §. quid ergo ff. de ſolut. vant. de defect. mand. n. 105. Laurent. deciſ. Rot. Auen. deciſ. 69. num. 2.* nec ſubſtituentis morte expirat poteſtas ſubſtituti, *Illuſtriſſ. præſul. Ricc. collect. 351.*

3 Fauore tamen miſerabilium perſonarum, ſiue ſit data poteſtas ſubſtituendi ſiue nõ, Exequutor datus poteſt bene cauſas vices alteri committere prout loquendo fauore piæ cauſæ permiſit *Tiraquell. in ſuo tract. dictæ materiæ priuil. 27.* & poſt eum aſſeuerat *Sbroz. de offic. Vic. d. quæſt. 89. num. 4.*

4 Cuius ſanè concluſionis procolophone inpartitur palpabilis ratio, quia piarum cauſarú fauor reſcindit iuris ſubtilitates, ex *not. in cap. cum tibi de teſtam. cum alijs concordantibus.*

SVMMARIVM.

1 *Teſtes in in teſtamento debent eſſe rogati ſed limita vt nu. 2. 3. & 4.*

5 *Rogitus teſtium non præſumitur.*

6 *Rogitus debet fieri à Teſtatore, ſed contrarium num. 7.*

7 *Rogitus omiſſus, an poſſit teſtibus probari.*

ARGVMENTVM.

Rogitus teſtium non requiritur, vbi Teſtator diſponit in fauorem miſerabilim perſonarum.

Ad limitationem text. in l. hæredes palam §. in teſtamentis ff. de teſtamen.

PRIVILEGIVM CXXVII.

1 REgulariter, rogati debent eſſe ſeptem teſtes in teſtamento, *l. hæredes palam §. in teſtamentis ff. de teſtam. l. hac conſultiſſima in princ. C. eod. tit.* ſiue teſtamentum fiat in ſcriptis, *vt in d. l. hac conſultiſſima*, ſiuè ſit nuncupatiuum notat *Gloſ. in fin. in verb. adhibitis inſtit. de teſtam. Alex. conſ. 33. col. 1. vol. 3. Clar. in §. teſtamentum quæſt. 6. verſic. ſecũdo infertur, Boer. deciſ. 34. Suarez in Theſaur. recept. ſent. in verb. teſtamentum num. 30. Ludouic. deciſ. Lucenſ. 53. num. 37. Franc Marc. deciſ. 840. num. 6. vol. 3. Gama deciſ. Luſit. 45. Surd. conſ. 158. num. 21. lib. 2. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 2. tit. 11. Farinac. fusè in tract. de teſtibus tit. de oppoſ. contra perſonas teſtium q. 62. num. 134.*

2 Tamen ſecus eſt, vbi teſtamentum conderetur in fauorem miſerabilium perſonarum, quia in tali caſu non eſſet neceſſarium teſtes eſſe rogatos, ſiquidem ſic loquendo in pia cauſa, poſt alios concludunt *Achil. de Graſſ. deciſ. 1. de teſt. Gama deciſ. Luſit. 81. num. 3. Gizzarell. deciſ. 451. D. Ricc. collect. 229. Thor. in ſumm. piæ cauſ. priuileg. 259. Gratian. forenſ. diſcept. cap. 93. num. 8.*

3 Vt etiam in teſtamento facto per patrem inter liberos non requiri, quod Notarius, vel teſtes ſint rogati, docet *Gloſ. in l. fin. in verbo excepto C. de codicil. arg. l. fin. C. famil. herciſc.* & hanc opinionem eſſe communiter approbatã ſcribit *Decian. conſ. 610. nu. 2.* & tradunt *Loffred. conſ. 8. num 16. Viu. in Sylua commu. opin. concluſ. 343. Vaſq. de ſucceſſ creat. §. 21. à nu. 58. cum ſeq. Guid. Pap. deciſ. 54. ſub num. 10. Rip. de actis in articulo mortis cap. 62. nu. 9. Couar. in cap. relatum num. 4. & 5. de teſtam.*

4 Et ſimiliter in codicillaribus teſtibus talem rogitum eſſe ſuperfluum, probat mihi *text. in l. final. §. fin. C. de codicill.* & poſt antiquiores tenent *Menoch. cõſ. 15. vol. 1. Magon. deciſ. Lucenſ. 32. nu. 37. Pariſ. conſ. 51. num. 10. volum. 3. Surd. conſ. 158. num. 10.* & ſi aliter dicant *Gloſ. in cap. teſte 3. quæſt. 9. Rot. deciſ. 34. ſub num. 9.*

5 Sed nota in materia, quod talis rogitus teſtium non præſumitur, cum ſit res conſiſtens in facto, niſi appareat ex teſtamento tam in ſcriptis, quam nuncupatiuo, etiam ſi Notarius aſſerat teſtes fuiſſe præſentes, quia non ideò dicerentur eſſe rogati, *Bald. cõſ. 198. vol. 4. Alex. conſ. 70. Barb. conſ. 32. vol. 1. Gram. deciſ. 62. n. 1. & 2. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 2. tit. 10. & 11. Soccin. Iun. conſ. 179. num. 73. cum ſeq.* dicens conuocationem teſtium eſſe neceſſariã, vt poſſit ſciri deliberata mens, & diſpoſitio Teſtatoris, ex *Ruin. & Hercul. in l. ſerui Electione ff. de legat. 1.*

6 Nec à mente tua cadat iſtum rogitum debere fieri à Teſtatore, non autem a conſanguineis, *Ruin. conſ. 9. num. 9. vol. 3.* licet quod ſufficiat teſtem a quocunque rogari, nec eſſe neceſſarium rogationem illorum fieri a Teſtatore, voluerunt *Caſtrenſ. & Dyn. in d. l. hæredes palam §. in teſtamentis, Faber in §. fin. inſtit. de teſtam. Alex. conſ. 47 Durant. de arte teſt and. tit. 8. cautel. 8. Craſſ. in §. teſtamentum quæſt. 58. num. 5. Surd. conſ. 414. nu 25. vol. 3. Franc. Marc. deciſ. 193. ſub num. 7. vol. 2.*

7 Et tandem obſerua, quod rogitus omiſſus in caſu vbi eſt neceſſarius, & de illo in ſcriptura non fiat mentio poteſt teſtibus probari, ſi eorum ſenſum cadat, *Alciat. conſ. 11. num. 9. Mantic. de coniect. vltim. volunt. tit. 11. lib. 2. Rot. diuerſ. deci. 253. par. 1. vol. 1.* & duo tamen ſufficiunt *Bald. in l. 2. ſub num. 1. & 3. C. de bonor. poſſeſſ. ſecund. tab.* vbi *Caſtrenſ. num. 5. Alex. num. 6. & Iaſ. num. 13. Crot. de teſtib. ſub num. 226. Dec. conſ. 11. num. 6.* poſt alios latè *Surd. con. 414. nu. 24. vol. 3. Sim. de Præt. de interpret. vlt. vol. lib. 2. interpret. dub. 2. fol. 3. num. 43.* vbi plus dicit rogitum ipſum probari per eoſdemmet teſtes teſtamentarios, vt in facto nos conſulti quoque reſpondimus de anno 1621. & fuit practicatum

tum

tum in anno 1633.ad fauorem hæredũ quond.
Marci Aurelij de Sancto Soſſio.

SVMMARIVM.

1 *Concluſio eſt neceſſaria in cauſis ordinarijs.*
2 *Concluſio eſt iudicij pars.*
3 *Concluſio in cauſis miſerabilium perſonarum non requiritur.*
Concluſio in cauſis ſummarijs non eſt neceſſaria, ibid.
4 *Concluſio in criminalibus non requiritur.*

ARGVMENTVM.

Concluſio in cauſis fauore miſerabilium perſonarum, non eſt neceſſaria.

PRIVILEGIVM CXXVIII.

1 REgula eſt, quod in cauſis ordinarijs con-
cluſio eſt neceſſaria, & de iudicij ſub-
ſtantia *Capyc.deciſ.1.nu.33.Gregor.in ſintagm.*
iur.num.48.cap.17.ſub num.2.Franc.Marc.deciſ.
796.num.6.volum.2.Miſinger.obſeruat.17.cent.
3.Dambonder.in praxi rerum ciuilium cap.191.
nu.8.Guid.Pap.deciſ.587. vbi aſſerit concluſio-
nem eſſe iudicij partem, ſiquidem inuenta eſt
2 illa, adhoc vt præcludatur via alijs probatio-
nibus & renunciatum cenſeatur, *cap. cum dile-*
ctus in verb. concluſus de fide inſtrum. vbi plenè
Felyn.Nact.conſ.251.vol.1.Carant.rit.75.num.
3.Menoch.de arbitr.iudic.lib.1.quæſt.35.Miſing.
obſeruat.56.centur.6. & poſt alios *Giurba deciſ.*
26.num.11.
3 Tamen in cauſis miſerabilium perſonarum
earum fauore aliud eſt dicendum, ſiquidem illę
ſunt ſummariæ, ex traditis ſupra *in priuileg.11.*
& certum eſt, quod in cauſis ſummarijs con-
cluſionem exigitur, *clem.ſepè in verb.concluſio-*
ne de verb.ſig.Alex.conſ.84.vol.1.Affli.dec.272.
ſub n.4.Vant.in tract.de nullit.in tit.de nullit.ex
defect.proceſ.num.45.Bellon.conſ.63.num.11.
Miſinger.obſeruat.17.cent.5. nouiter *Gratian.*
deciſ.198.ſub num.15.Franc.Marc deciſ.796.nu.
6.vol.2. qui ita pariter procedere aſſerit in
cauſis criminalibus, *l.1.calumniatorib.ff.ad Se-*
nat.Conſult.Turpil.Marſil.in pract.crim.§.ſequẽs
num.1.Clar.in pract.crim.quæſt.61.nu.5. dicens
quia in criminalibus cauſis, vbi agitur de mor-
te & vita, non debent anguſtari, *Magon.de-*
ciſ.Lucenſ.42.num.32. vbi etiam *Addit. Guid.*
Pap.ſingul.489 & alij recentiores quos ex pro-
poſito omictimus.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes in teſtamento quot ſint neceßarij.*
2 *Teſtamentum ad pias cauſas coram Parocho, & duobus teſtibus factum valet. Sic etiam fauore miſerabilium perſonarum nu.3.*
4 *Parochus debet eſſe, vel alteri Presbytero poſſit hoc demandari.*

ARGVMENTVM.

Teſtamentum coram Parocho, & duobus teſtibus eſt validum fauore miſerabilium perſonarum.

Exornatur text. in cap. cum eſſet, & cap. relatum de teſtam.

PRIVILEGIVM CXXIX.

1 REgulariteter, in omnibus teſtamentis fa-
ciendis, ſeptem teſtes requiruntur, *l.hac*
conſultiſſima, & ibi *DD.C.de teſtam.Schen.de te-*
ſtib.n.57.Clar.in §.teſtamentum quæſt.55.Trent-
ler.diſput.ſelect.par.2.diſp.10.theſ.5.
2 Tamen teſtamentum ad pias cauſas coram
Parocho, & duobus teſtibus adoneis validum
eſt, *cap.cum.eßes & cap.relatum de teſtam.* & ha-
bere locum in omnibus relictis ad pias cauſas,
voluit *Bart.in l.1.num.75.C.de ſacroſ.eccleſ.* tra-
dunt *Alex.in l.ſi certis annis ſub num.5.C.de*
pact.Clarus in §.teſtamentum quæſt.9.verſ.hinc
infertur Guid.Pap.deciſ.543.ſub num.10.Boer.
deciſ.93.Sotus de inſtit.& iur.lib.4.quæſt.5.col.3.
Spin.in ſpecul.teſtam.gloſ.31.num.34.Magon.de-
ciſ.Florent.58.num.18.cum ſeq.Coler.deciſ.35.n.
3.Reuſner.deciſ.8.num.3.lib.1.Gizzarell.deciſ.
45.& 46.
3 Vndè ſic etiam procedere fauore miſerabi-
lium perſonarum omninò fatendum eſt, cum
argumentũ de vno ad aliud valeat, *Cened.col-*
lect.159.num.2. & ſit probabile, vt alias diximus in hoc eodem tractatu.
4 Benè verum aduertas hoc eſſe verum, dum-
modo ſit proprius Parochus, non autem alius
Presſiyter, cum iſta authoritas alteri deman-
dari nequeat, *Magdalen.de numer.teſtium in te-*
ſtam.par.2.cap.8.num.5.Coppin.de ſacra forenſ.
polit.lib.3.tit.1.num.13.Durant.de arte teſtandi
tit.2.cautel.2.ſub num.3. ſecus tamen ſi eſſet
Sacerdos, cui loco Parochi omnis cura, &
Sacramentum adminiſtratio commiſſa foret,
quia tunc coram Parocho factum diceretur,
Corn.conſ.18.vol.2.Guid.Pap.deciſ.543.nu.11.
dicens fieri debere coram proprio Curato.

Quare meritò in facti contingentia vertente de anno 1620. dicebam conſultus ſimile teſtamentum coram proprio Confeſſario, ſed nõ Paracho Teſtatoris non poſſe ſubſiſtere ſiquidem de tali caſu nullum verbum dictum eſt à Summo Pontifice in *d.cap.cum eſſes*, & ideò contrariorum dicentium rationes coloratas eſſe aſſeuerabam *Valaſc.deciſ.74.n.9.Borrell.in ſum.deciſ.tit.de teſtam.nu.209.p.3.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Bona Eccleſiæ non poſſunt alienari abſque aſſenſu Apoſtolico.*
2 *Pia cauſa gaudet priuilegijs Eccleſiæ.*
3 *Bona Hoſpitalium non poſſunt alienari abſque ſollemnitatibus extrauag. ambitioſæ.*
4 *Bona Confraternitatum non poſſunt alienari abſque Aſſenſu Apoſtolico quando tendunt in alimoniam pauperum.*
5 *Differentia vlla datur quoad prohibitionem alienationis inter bona Eccleſiæ, & laicalium Confraternitatum.*

ARGVMENTVM.

Bona pij Montis erecti pro maritandis Miſerabilibus Perſonis, non poſſunt alienari abſque ſollemnitatibus.

Ad ampliationem extrauag. ambitioſæ de reb. Eccleſ. non alien.

PRIVILEGIVM CXXX.

1 Regulariter, bona Eccleſiæ non poſſunt alienari abſque aſſenſu Apoſtolico, iuxta deciſionem *text. in extrauag. ambitioſæ de reb. non alien.* ad cuius ornatum latè præ cæteris eſt videndus *D. Ricc. in praxi Eccleſ. in tit. de alien. rer. Eccleſ. per totum part.* 1. & fori recenter *Barboſ. in tract. de iure Eccleſiaſt. vniuerſal. tit. de reb. eccleſ. alienat. lib. 3. cap. 30. per totum*, vltra ſcripta per nos *in praxi iuris canonic. Noni. codem tit.*

2 Vnde cum pia cauſa gaudeat priuilegijs Eccleſiæ, vt latè *Tiraquell. de pia cauſa priuil.* 140. & nos copioſa manu probauimus in *prax. elect. fori quæſt. 50. ſect. 2. in moderna edit. Neap.* ideò ſicuti in alienatione rerum Eccleſiæ tot requiruntur ſollemnitates, ita pariter fauore miſerabilium perſonarum eſt annuendum, quod bona pij Montis erecti pro maritandis miſerabilibus perſonis, non poſſint alienari abſque ſollemnitatibus extrauag. ambitioſæ.

3 Pro qua opinione facit, nam ſic videmus in bonis Hoſpitalium, in quorum alienatione requiritur ſollemnitas, quæ eſt neceſſaria in alienatione rerum Eccleſiæ, *Anchar. in clem. quia contingit col. 5. de relig. domib. verſic. collige*, & aliud, & ibi *Calder. in §. illi in fin. Butr. in cap. nulli in fin.* & ibi *Imol. de reb. Eccleſ. non alien. Barbat. in cap. ex literis col. 3. de conſuet. Abb. in cap. nulli in fi.* & alij quos congerit *Trentacinq. lib. 1. var. reſolut. in tit. de reſcript. & priuileg. qu.* 10. *num. 3.* illis addimus *D. Ricc. in collect. 46. & 511. in d. praxi Eccleſ. par. 1. reſolut. 37.* & alios quos ſecum vehit *Barboſ. in tract. de poteſt. Epiſcop. alleg. 75. à n. 32. part. 3.*

4 Accedat inſuper, nam licèt aliqui tenuerint, bona Confraternitatis poſſe alienari abſque ſollemnitatibus requiſitis in alienatione bonorum Eccleſiæ, fuit tamen hæc concluſio limitata quando bona laicalium Confraternitatum eo animo ſunt conteſta, quod tendant ad pauperes ſubleuandos, puellaſque miſerabiles nubendas, quia tunc talis locus erit iudicandus pius, & religioſus, nec vtique bona poterunt alienari abſque ſollemnitatibus requiſitis de alienandis bonis Eccleſiæ, *Menoch. de recuper. poſſeſ. remed. 15. num. 36. Zabarell. conſil. 21. & 13. Lodon. deciſ. Peruſ. 93. num. 5.* & alij quos ſequitur *D. Ricc. in reſol. 45. part. 1 num. 7.* vbi in fine meminit de *Scraph. in deciſ. 724. num. 2.* qui voluit quoad prohibitionem alienationis nullam eſſe differentiam inter bona Eccleſiæ, & laicalium Confraternitatum, hoc ita pariter erit aſſerendum in caſu noſtro, quod vllo modo bona dicti pij Montis poſſunt alienari abſque requiſitis ſollemnitatibus, & ita pluries conſului, & ſecundum meam opinionem ſcio alios etiam conſuluiſſe. Et vide nouiſſimè *Barboſ. in tract. de offic. & poteſtat. Epiſcopi d. alleg. 75. part. 3. & magis noue in tract. de iure Eccleſiaſt. vniuerſal. lib. 2. tit. de Hoſpital. cap. 11. num. 88.*

SVMMARIVM.

1 *Beneplacitum morte extinguitur.*
2 *Beneplacitum reſpiciens fauorem Miſerabilium Perſonarum morte non expirat, & ita etiam eſt ſi reſpiciat publicum fauorem, n. 3.*
4 *In fauorabilibus, quæ certum finem non habent perpetua creduntur.*

ARGVMENTVM.

Beneplacitum reſpiciens Miſerabilium Perſonarum vtilitatem dicitur perpetuum.

Exornatur text in cap. ſi gratiosè de reſcript.

PRIVILEGIVM CXXXI.

1 Regulariter, beneplacitum morte expirat, vbi tamen ad dignitatem non fuit habita ratio, iuxta diſpoſitionem *text. in cap. ſi gratiosè de reſcript. in 6.* vbi omnes Canoniſtæ, latè *Marta de clauſul. part. 2. clauſul. 1. Menoch. de arbitr. Iudic. lib. 1. quæſt. 69.* & fuſiſſimè poſt alios *Tuſc. concluſ. 89. 90. & ſeq. lit. B.* vbi generaliter, & particulariter materiam hanc beneplaciti tam in contractibus, quàm in vltimis voluntatibus, & etiam in gratijs Principum pertractatam reperies *Sanchez de matrim. lib. 8. diſp. 27. D. Ric. collect. deciſ. 510.*

2 Verum ſi beneplacitum reſpiciat vtilitatem Miſerabilium perſonarum tunc dicitur perpetuum, & morte illius, qui dedit beneplacitum minimè expirat, ſiquidem videmus, quod quando beneplacitum reſpicit publicum fauo-

3 rem, & publicam vtilitatem, tunc neque expi-
rat morte *Put. de ſyndic. §. an Officialis verſ. ſi*
Princeps, Vant. de nullit. in tit. de nullit. ſentent. ex
defect. iuriſdict. Deleg. num. 104. *Menoch. d. quæſt.*
65. *num.* 8. *&* 9. *Addit. ad Bertazz. in conſil. crim.*
22. *lib.* 1. nouiter *Farin. in ſuis fragment. crimin.*
in verb. bannum num. 99. *fol. mihi* 33. his addimus
Maſcar. de probat. concluſ. 188. *num.* 5. vbi *num.* 7.
4 dicit accedere huc, quod in fauorabilibus, quæ
certum finem non habent perpetua creduntur,
l. Iuriſperitos in princ. ff. de excuſat. tutor. quam
ſic declarat *Dec. in l. capere litis in fin. de conſtit.*
l. ſufficit, ff. de condit. indeb. latè *Tiraquel. in tract.*
connent. §. 2. *gl.* 1. *num.* 39.

SVMMARIVM.

1 *Contumaces mulctãtur pœna contumaciæ, quam ſolutione purgant.*

2 *Contumax non auditur niſi purgata contumacia, etiam ſi ſubditus, vel Baro petat remiſſionem cauſæ.*

3 *Miſerabiles perſonæ non mulctantur pœna contumaciæ, quod intellige ſi non eſſent ſoluendo, num.* 4.

5 *Pauper à pœna contumaciæ eximitur.*

ARGVMENTVM.

Miſerabiles Perſonæ non mulctantur pro pœna contumaciæ.

PRIVILEGIVM CXXXII.

1 Regula licet ſit, contumaces mulctari pœ-
na contumaciæ, & illam purgari ſolu-
tione, vt per *Carauit. in Rit.* 211. *& Viuius deciſ.*
2 273. tali modo, vt contumax non admictatur
niſi contumacia purgata, ſi ſubditus, ſiuè Baro
remiſſionem cauſæ petat, vt per *Baiard. ad Clar.*
quæſt. 38. *nu.* 91. *Caran. Rit.* 205. vbi adducit *prag-*
maticam de offic. Magiſtr. Iuſtitiar. Vin. deciſ. 37.
num. 10. *Petra ad Gram. deciſ.* 26. *nu.* 8. *Capiblanc.*
in pragm. 8. *par.* 2. *nu.* 84. *& ſeq. de Baronibus to.* 1.
3 Tamen ſi miſerabiles perſonæ eſſent contu-
maces mulctari non poſſent pœna contuma-
ciæ, ſed illis remictitur, nec exigitur, vt dixit
Rota in vna Camerinen. fideiuſſionis coram R. P. D.
Queipo.
4 Quæ ſanè concluſio licèt ſit vera, ego inue-
ſtigando cenſerem, illam habere locum quo-
tieſcumque miſerabiles iſtæ perſonæ nõ eſſent
ſoluendo, & ſic paupertatis nota laborarent.
5 Cum verum ſit dicere contumacem paupe-
rem à pœna contumaciæ eximi, illamque ſol-
uere minimè debere, vt poſt antiquiores fun-
darunt *Intrigl. ſingul* 92. *num.* 17. *lib.* 3. *Aluarez*
in tract. de priuileg. pauper. quæſt. 65. §. 1. *part.* 2.
Danz. in tract. de pugna Doctor. tit. de contumac.
cap. 3. quos cum cæteris, nos latius reportaui-
mus in *tract. de grauam. vaſſall. tom.* 1. *grau.* 244.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitum eſt faciendum quando Officiales allegantur ſuſpecti.*

2 *Miſerabiles perſonę admictuntur ad allegandam ſuſpitionem abſque depoſito, quod etiam procedit ſi proponant nullitates n.* 3.

ARGVMENTVM.

Miſerabiles Perſonæ allegantes ſuſpitionem Officialium, vel proponentes nullitates, audiuntur abſque depoſito.

PRIVILEGIVM CXXXIII.

1 Regula eſt, vigore Pragmaticarum Re-
gni, quod quando allegantur ſuſpecti
Officiales, eſt faciendum depoſitum, vt in *Ru-*
bric. de ſuſpit. Official. & quoties allegantur nul-
litates, præſentandum eſt depoſitum iuxta for-
mam *pragm.* 5. §. *quamplurimum de offic. Sac. Reg.*
Conſil. & pragm. 1. §. *dicentes de procurat.*
2 Verum ceſſat huiuſmodi diſpoſitio fauore
Miſerabilium perſonarum, quæ ſi fuerint pau-
peres, ne dum admittuntur ad allegandam ſuſ-
pitionem abſque depoſito, vt fuſo ſermone tu-
tatur *Gizzarell. deciſ.* 84. vbi addentes alios
concordantes deciſiones reportant, *Danz. de*
pugna Doctor. tit. de contumac. cap. 3. *num.* 3. ve-
rum etiam ſi proponerent nullitates adhùc ad-
micti poſſent nullo facto depoſito, vt affluen-
ter probauimus *forenſ. qu.* 59. *par.* 2. vbi erit vi-
dendum.

SVMMARIVM.

1 *Miſerabiles, & priuilegiatæ perſonæ non poſſunt adſtringi ad petenda beneficia eis ſpectantia.*

2 *Primum beneficium debet peti infra triginta dies.*

3 *Secundum beneficium poteſt peti infra alios triginta ſi non adeſt publicatio.*

ARGVMENTVM.

Miſerabiles Perſonæ non poſſunt cogi ad petenda beneficia ſibi competentia.

PRIVILEGIVM CXXXIV.

1 Regulam firma, illique fige pedes, miſera-
biles, & priuilegiatas perſonas minimè
poſſe adſtringi ad petenda beneficia, ſibi iure
ſpeciali competentia, vt probat *Capyc. dec.* 110.
& nouiter ediſſerit *Gizzarell. deciſ.* 85.
Cæterum in Regno obſeruabis, quod vigo-
re Pragmaticæ æditæ per Eminentiſs. Card.
Zapatam regiſtratæ in *Rubr. de ord. iudicior.* in
2 ordine 10. diſpoſitum fuit quod primum bene-
ficium

ficium poſt notificatam publicationes, infra triginta dies petatur, & ſecundum ſi non adeſt 3
publicatio, infra alios dies triginta à die concluſionis.

SVMMARIVM.

1 *Miſerabiles Perſonæ pro earum cauſis eligunt tribunalia Regia,& eligunt,& variant forum.*
2 *Sed an eligant forum,& varient in tribunalibus huius Fideliſſimæ Ciuitatis, & vbi adeſt Rex, & n. 3. & 4.*

ARGVMENTVM.

Electio,& variatio fori conceditur Miſerabilibus Perſonis,etiam in Tribunalibus Ciuitatum in quibus reſidet Princeps.

PRIVILEGIVM CXXXV.

1 Regula eſt ſatis nota, quod priuilegiantur Miſerabiles perſonæ, vt pro earum cauſis habeant prærogatiuam conuolandi ad Regia Tribunalia, vt in *l.vnic.C.quando Imper.inter pupill.& vid.& Conſtit.Regni ſtatuimus de offic.Magiſtr.Iuſtit,*

Ita quod electionis, & variationis fori priuilegium illis eſt conceſſum, de qua materia cum integrum tractatum ſatis appoſitè edidimus non licet hic alia enucleare.

2 Dicam tamen vnum obſeruatione dignum, nempè hanc fori variationem competere miſerabilibus perſonis,etiam in Tribunalibus Ciuitatis, in quibus extat ſupremus Princeps, & ſic in hac Alma Vrbe Neapolis poterit dari variatio de Magna Curia Vicariæ, ad Sacrum Conſilium,& è contra, vt probat *Vrſill.ad Afflict. deciſ.*257. dum tuetur ex *Andr. de Iſern.* quem allegat in *cit. Conſtit. Regni ſtatuimus* electionem fori competere priuilegiatis etiam exiſtente Rege in loco, quia nihilominus poſſunt eligere Iudicem inferiorem etiam in faciem ipſius Regis.

3 Cæterum in hoc contrarium putarunt verius *Staiban.conſil.74.num.*13. *Reg.Rouit.conſil.88.num 4.vol.*1. *Thor.in compend. deciſ.Regni in verbo remiſſio alicuius vaſſalli tom.* 2. *Reg. Tap. deciſ.S.C.*43 *num.*5. & nouiſſimè iudicatum in Collaterali Conſilio in cauſa Franciſci Manzolini, cum Lucretia Dattola die 3. Iulij 1634. refert *Merlin.controuerſ.forenſ.cap.*100. *ſub n.*3.

4 Sed ego veriorem cognoſco anteſignanam opinionem,& in illa perſiſto, quam latius tutatam habes in *praxi elect. & variat. fori quaſt.*3. *à num* 3. *à num.* 30. *cum ſeq.ſect.*1. *in moderna editione*, vbi in facti contingentia erit videndum, & rationes ibi adductæ erint ponderandæ vide ibi, nec pigebit.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium finiri debet, vbi cœptum eſt fallit fauore Miſerabilium perſonarum,nu.*2. *quæ poſſunt cauſas iam cœptas coram vno tribunali ad aliud trahere, n.*3.

ARGVMENTVM.

Regula quod vbi cœptum eſt iudicium ibi finiri debet ceſſat fauore Miſerabilium Perſonarum.

PRIVILEGIVM CXXXVI.

1 Regula viget ab omnibus acceptata, quod vbi cœptum eſt iudicium, ibi finiri debet *l.vbi cœptum,ff.de iudic.* §.*quoniam Auth.ad Teſtibus,l.nulli proſus, C.de iudic.* fusè in materia *Tortius conclaſ.*22. *Gabriel.concl.*1. *de iudic.Fachin.controuerſ.iur. lib.*11. *cap.*78. *Giurba in deciſ.*23. *Cabed. deciſ.Por.Luſitan.*25. *part.*1. apud quos plura ſunt exarata, quæ vti nimis vulgaria prætermiſſere ſum contentus.

2 Tamen inter cœteras modificationes, quas iſta Regula patitur ad propoſitum noſtrum illa ſuboritur, vt ſub ea non compræhendantur Miſerabiles perſonæ,quia diſpoſitio iſta ceſſat fauore illarum *Afflict.in conſtit.Regni ſtatuimus num.*25. *Natta conſil.*590. *num.*15. *vol.*3. *Bellug. in ſpecul. Princip. Rubric.*23. *num.*2. *Neuiza.in Silua Nuptial.lib.*6. *num.*3. *Carauit.in Rit.M.C.V.* 233. *num.*9. *Caroc. ſing.*98. *Preſ.de Franch.deciſ.*100. *in fin.Caneer.var. reſolut.tit. de iuriſdict. omnium iudic. par.*2. *num.*26 *Borrell.in ſumma deciſ.tom.*1. *tit.de iuram. perhorreſcentiæ, nu.*36. & ita deciſum, & ſeruatum fatentur *Theſaur. deciſ.*176. *& ibi additio Vrſill. deciſ.*257. *ſub n.*2. *Illuſtr.Epiſcopus Ricc. deciſ. Cur. Archiep. Neapol.*270. *par.*3. *Thor.in compendio deciſ.Regni in verbo variatio tom.*1.

4 Poſſunt enim tales perſonæ cauſas iam cœptas coram vno Tribunali trahere ad alia Tribunalia *Cabed.deciſ.Luſit.*25. *num.*8. *part.*1.

SVMMARIVM.

1 *Trahens partem aduerſam coram pluribus Iudicibus perdit cauſam fallit ſi ſit Miſerabilis perſona, qui trahat, n.*2.

ARGVMENTVM.

Regula, vt trahens partem aduerſam coram pluribus Iudicibus pro eadem cauſa perdat eam fallit fauore Miſerabilium Perſonarum.

PRIVILEGIVM CXXXVII.

1 Regula ſtat trahentem partem aduerſam coram pluribus Iudicibus pro eadem

cauſa illam perdere, vt argumento *cap.ex tenore ibi* commodo careat *de reſcript.* fundant *Bellacomba tom.1.commun.opin. lib.3.tit.1.num.28. & Marta in tract.de iuriſdict. part.2.cap.2.n.35.*

2 At ex dictis in antecedenti priuilegio ſatis patet illam debere ceſſare in miſerabilibus perſonis, vt in ſpecie diximus *de elect.fori quæſt.1. ſub num.21.ſect.1.* quia illa habet priuilegium variandi de vno tribunali ad aliud, nè dum bis, ſed ter *Vrſill.deciſ.257.Trentaciuq;var.reſol.lib.2.reſol.2.num.10. de citat. Carauit. in Rit.M.C.V. 233.num.10. Giurb.deciſ.82.num.7. Scaccia de appellat.quæſt.7 num.121.Capiblanc.in pragm.8 part.1.à nu.450.de Baron.tom.1.* nouiſſimè *Carleual.* qui alios cumulat, *& nos pariter allegat in antiqua editione praxis in ſuo tract. de foro competenti lib.1.tit.1.diſp.2.q.6. ſect.7.num.609.fol. 755.col.2.*

SVMMARIVM.

1 *Miſerabiles perſonæ gaudent omnibus priuilegijs, quibus fruitur cauſa pia, quando cauſa eſt applicabilis, & militat eadem ratio, n.2.*

ARGVMENTVM.

Miſerabiles Perſonæ gaudent omnibus priuilegijs, quibus fruitur pia cauſa, quando cauſa eſt applicabilis, & militat eadem ratio.

PRIVILEGIVM CXXXVIII.

IN varijs quidem particularibus capitibus huius tractatus miſerabiles perſonas decorauimus ſpecialibus priuilegijs, quibus pia cauſa exornata reperitur, vt latiori calamo illa reaſſumpſit *Tiraq;in ſuo tractatu, quem edidit de priuilegijs piæ cauſæ,* & recenter *Thor. in ſumma priuilegiorum piæ cauſæ,* apud *quos* ad ſaturitatem cunta habes enucleata, & nos moderniſſimè adducit *Aluarez de priuileg.pauper.in proem.*

1 Sed nè ad infinitum pergerere videar iam recitatis aliquibus ſelectioribus, & practicabilioribus iſtud vnum ſufficiet pro omnibus dum aſſeuero miſerabiles perſonas gaudere omnibus priuilegijs, quibus fruitur pia cauſa, quan-
2 do tamen cauſa eſt applicabilis, & militat eadem ratio, ſtante identitate rationis, cum enim cauſa miſerabilium perſonarum dicatur cauſa pia, & fauorabilis, & ideo de vno ad alterum valet argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Actore non probante reus abſoluitur.*

2 *Accuſatore non probante reus abſoluitur. Sed quando id fallat, n.3.*

ARGVMENTVM.

Ambiguitas verborum Teſtatorum in fauorem Miſerabilium Perſonarum eſt explicanda.

PRIVILEGIVM CXXXIX.

1 REgulam firmo, quod vbi agitur de ambiguitate verborum Teſtatoris quæ poſſent in aliquo caſu importare fauorem, & vtilitatem miſerabilium perſonarum, vtique ad eorum beneficium ambiguitas eſt declaranda, prout ſic etiam videri fauore piæ cauſæ prouiſum, vt per *Kolch in ſua prax.tit.1.num.62.* ſcri-
2 bens, quod vbi reſpiciunt, prolata verba a Teſtatore, nempè quod animam ſuam in manibus alicuius dimictit, nec aliquid diſponit, tunc videtur operare ipſum, vt aliquid ex ſuis bonis in piam cauſam impendat, vt per *Medic.in opuſc.4 ſub num.4. Bertacch.in reptor. in verbo Anima, & latius Eminentiſſ.Card.Mantic.de coniect.vlt. volunt.lib.6.tit.3.num.33.Cuius ſunt verba.*

Dictum eſt ex quibus coniecturis elici poſſit ad pias cauſas eſſe relictum nunc vero ſciendum eſt in dubio etiam coniecturam voluntatis pro pia cauſa eſſe accipiendam. Nam ſi teſtator commiſit alicui diſtributionem bonorum ſuorum, nec dixit in quos diſtributio ſit facienda intelligitur in piam cauſam atque in pijs intelligitur eſſe hæres inſtitutus cum honore erogandi bona defuncti in pauperes, cap. cum tibi de teſt. *& ibi* Doctores *præſertim* Innoc. Ioann. Andr. Hoſtienſ. Anton. & Abb. *quod ſcribit etiam* Bald. *& dicit nuſquam alibi reperiri in* l.executorem n.8. de execut.re iudic. & in conſtit.296.n.1.vol.5.& Roman.in l.captatores nu.10.& 11. verſ.adhæreo, C.de teſtam. militia *quæ ſententia licet habeat contradictores frequentiori tamen calculo recepta eſt, vt* Alex. ſcribit in dicta l.captatorias num. 4. *& ita poſt alios, quos refert,* Corn. etiam atteſtatur, & ſequitur in conſ.64. num.3. vol.4. *Idemque profitetur, & probat* Didac. in d.cap. cum ibi nu.10. & Gabriel. in concl.3. nu.2. de pia cauſa lib.6. *qui plures alios adducit, & dicit magis communem, quæ tamen opinio temperari debet, vt intelligatur niſi teſtator liberos habuerit* Bald. in d.l. executorem num.8 *ibi quod in hæredes non puto verum per* l.in ſuis de liber.& poſthum.& l.cum acutiſſimi de fideicom. *nec enim debetur maior fauor piæ cauſæ quam liberis, vt idem* Bald. dixit in l.& in epiſtola nu.2.de fideicom. *& probatur* in cap. vlt.17. qu.4. *& ita tenet* Rom. *expreſsè* in d.l.captatorias n.10.& Corn.in d.conſil.156 num.6.in fin.& 7. vol. *& ſequitur* Gabriel. in d. concl.3.n.4.de pia cauſa lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Spiritu Dei, quæ aguntur non ſubijciuntur dogmatibus Iuris ciuilis.*

2 *Legata, donationes, teſtamenta, & ſimilia facta*

facta Miſerabilibus Perſonis non ſubijciuntur ſollemnitatibus Iuris ciuilis.

ARGVMENTVM.

Legata Donationes, & ſimilia facta Miſerabilibus Perſonis non ſubijciuntur ſollemnitatibus Iuris Ciuilis.

PRIVILEGIVM CXXXX.

1 REgula certè dari poteſt, vt quę ſpiritu Dei aguntur non ſunt ſubiectæ iuris communis dogmatibus, ſed ſufficiet ſeruatio iuris naturalis, vt quis libere in cauſam piam, & ad fauorem miſerabilium perſonarum bona ſua titulo legati, donationis, & ex ſimili relinquat *cap. duæ ſunt 15. quæſt. 7. cap. licet de regul. iur. Bart. in l. fin. num. 13. C. de pact.* modernè *Molfeſ. in ſumma Theologiæ moral. tract. 19. tit. de contract. cap. 17. nu. 5. par. 2.*

2 Et generale eſſe, quod priuilegia, ſiuè prærogatiuæ huiuſmodi relictorum nè ſubijciuntur ſollemnitatibus iuris ciuilis, quibus cætera ſunt ſubiecta ex *Panorm. in cap. relatum il. 1. de teſtam.* aſſeuerat *Barboſ. in tract. de offic. & poteſt. Episcop. allegat. 82. num. 31. in fin. verſ. denique part. 3.* vbi etiam quod in ſollemnitate Teſtamentorum hanc pariter agnoſcit veram opinionem *Santarell. var. reſol. q. 70.*

SVMMARIVM.

1 *Fœmina in relictis ad fauorem miſerabilium perſonarum à teſtimonio non repellitur.*
2 *Maſculi debent eſſe Teſtes in Teſtamentis.*
3 *Fœmina in Teſtamento patris inter liberos adhiberi poteſt in teſtem.*

ARGVMENTVM.

Fœmina in relictis ad fauorem miſerabilium perſonarum à Teſtimonio non repellitur.

PRIVILEGIVM CXXXXI.

1 REgula eſt quod fœmina in relictis ad fauorem miſerabilium perſonarum vtijtendentibus ad cauſam piam à Teſtimonio non repellitur *Felyn. in cap. 3. num. 3. de teſtib. Dec. in cap. relatum num. 5. de teſtam. Caualer. deciſ. Rot. 49. num. 4.* modernè *Barboſ. in tract. de iur. eccleſiaſt. vniuerſal lib. 2. tit. de priuileg. eccleſ. & piorum locorum cap. 13. num. 45.*

2 Quamuis maſculi debeant eſſe Teſtes in Teſtamentis non autem mulieres *l. qui teſtamenti §. mulier ff. de teſtam. §. teſtes autem inſtit. de teſtamen. ordin.*

3 Iuuat hoc priuilegium, quia videmus fæminam poſſe eſſe teſtem in Teſtamento Patris inter liberos *Gloſ. in Auth. quod ſine C. de teſtam. Niconit. in rubr. de teſtam. ſub num. 24. Grat. conſ. 90. Durant. de arte teſtand. cit. 2. cautel. 2. num. 9. Craſſ. de ſucceſſ. §. teſtamentum quæſt. 12. num. 5. Clar. in eadem §. teſtamentum quæſt. 8. verſ. ſecundo*, practicaui vti Regius miniſter, & admiſſi non vna vice, & præcisè ad fauorem Lelij Surrentis, & Magdalenæ Caleſtini.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio ex pollicitatione non oritur, nec de Iure Ciuili neque Canonico, ſed quid fauore miſerabilium perſonarum eccleſiæ, & piæ cauſæ num. 2. & reipublicæ num. 3. & quare num. 9.*
4 *Verba generalia prolata ad complacentiam non inducunt obligationem fallit fauore piæ cauſæ nu. 5. & 10.*
6 *Priuilegia piæ cauſæ communicantur cauſæ piæ.*
7 *Teſtes quot requirantur in relictis ad pias cauſas, & an requiratur præſentia Parochi, & quod teſtes ſint rogati.*
8 *Mutatio voluntatis non præſumitur.*
11 *Teſtamentum an arguatur ex verbis quibus quis dixit velle Titium relinquere heredem, & quando num. 12. & nu. 14.*
13 *Voluntas in dubio perfecta præſumitur & dicenti contrarium incumbit onus probandi.*
14 *Exempla rerum iudicatarum debent mouere Iudicem.*

ARGVMENTVM.

Ex pollicitatione facta in fauorem miſerabilium perſonarum oritur actio.

PRIVILEGIVM CXXXXII.

1 REgula illa vt ex pollicitatione, non oriatur obligatio, vt de iure ciuili habetur per *Alciat. Iaſ. & Socci. & reliquos in rubr. ff. de verb. obliga. cum adductis per Amat. conſ. 16. nu. 4.* & de iure Canonico de communi fatetur *Abb. in cap. cum inter vniuerſum de elect.*

2 Fallit quidem reſpectu pollicitationis in fa-
uorem miſerabilium perſonarum, quoniam
in tali caſu oritur actio prout fauore Eccleſiæ,
& alterius piæ cauſæ, fuſo calamo probat
Genuen. practicabil. Eccleſ. quæſt. 377. vbi pari-
3 ter, quod pollicitatio producit obligationem
fauore reipublicæ, & pro corroboratione
videndus eſt *Amat. cit. conſ. 16.* vbi nonnulla
adducit congruentia ad tutandum ex voto in
foro exteriori actionem competere.

Taliter, vt promiſſio facta alicui pio loco abſque alicuius acceptatione obligat in vtroque foro, vt latè apud *Valer. in different. inter vtrumq. forum in verbo votum different. 1.*

Nec non vide ſequentes allegationes æditas in facti contingẽtia annis elapſis per erudi-

tum

Digitized by Google

tum Aduocatum D. Io: Baptiſtam Iouinum,
quarum tenor eſt vt infra.

Mortuo Claudio Corſelli exiſtente in ſerui-
tijs D. Io: Andreæ Fontanæ deſtinati ad Gu-
bernium Sacri Hoſpitalis A.G.P. ſiſtentium
in Terræ Summæ, inſteterunt D. Gubernato-
res præfati S.H. pro annotatione bonorum re-
manſorum in hæreditate prædicti quondam
Claudij illiſque præuio Decreto adnotatis
probarunt per ſex teſtes iteratis vicibus dictū
quondam Claudium coram ipſis, dixiſſe, velle
omnia ſua bona relinquere poſt eius mortem
prædicto S.H. & hoc quia omni parente, &
conſanguineo deſtitutus erat, ex qua proba-
tione hæredem prædictum S. H. fore decla-
randum prædicti quondam Claudij, bonaque
prædicta adnotata, atque exiſtentia in poſſe
prædictorum Dominorum Gubernatorum ad
beneficium prædicti S.H. cedere, ex infraſcrip-
tis ſatis Iuri conſonum patet.

4 Licet namque verba generalia prolata ad
complacentiam non inducant obligationem
textus ſingularis, & notatu dignus in *cap. cum*
veniſſent, circa med. de inſtit. vbi Io. Andr. Abb.
cæteriq; communiter omnes ex quo text. colligunt
Cardin. & Imol. quod verba generalia non
obligant quando proferuntur per modum li-
beralitatis vulgariter conſuetæ, prout in caſu
illius *tex. vbi Archidiac.* dixit quod Archiepi-
ſcopus faceret de redditibus ipſius, quod ſibi
placet. Hinc verba, quæ ſecundum gloſam
in l. 2. C. in quib. cauſ. colon. Domin. accenſ. poſſunt
lib. 11. dicit amicus amico tuus ſum in omni-
bus omnia mea tua ſunt non inducunt diſpoſi-
tionem, neque obligationem, ſecundum *An-*
gel. in l. ſicut ff. de ſeruit. ſunt enim huiuſmodi
verba potius adulatoria, quam obligatoria *Bal.*
conſ. 218. *vol.* 3. hinc adagium ore omnium eſt
verba generalia nō ſunt appiccicatoria, *Alex.*
in l. ita ſtipulatus col. 3. ff. de verb. oblig. licet co-
ram teſtibus illa prolata ſint, niſi ad hoc adhi-
biti ſint *leg. fin. & ibi Bart. ff. de teſtam.* Immò ſi
petenti quod donem talem rem reſponſum
fuerit, non tantum iſtam rem, ſed quicquid tibi
placet dono, nec illam rem particularem pe-
tens conſequi poteſt, ex quo talis promiſſio eſt
nulla *Ludouic. Roman. in repet. rubr. de Arbitr.*
col. 4. Felyn in cap. cum iuramento de homicid.

Idipſum ſuadetur ex quo dicta verba non
ſunt niſi enunciatiua (quæ maximè, quando
ſunt prolata ad aliud) non inducunt diſpoſitio-
nem *l. ex his C. de teſtam. militari.*

5 His tamen non obſtātibus contrariam opi-
nionem veriorem exiſtimo; fauore enim piæ
cauſæ verba licet adulatoria, licet complacen-
tiæ, honoris, & humanitatis inducunt diſpoſi-
tionem, & obligationem, *Ludouic. Roman. in re-*
petit. Auth. ſimiliter in 26. ſpeciali piæ cauſæ
circa vltimam voluntatem, *C. ad l. Falcid. pro-*
bat. text. de libertate loquens in l. Paulus reſpon-
dit §. Paulus ff. de fideicommiſſ. libert. quem licet
de libertate loquentem ampliat *Benedictus de*
Palumb. ibidem ad piam cauſam quem ſequu-
tus eſt *Tiraquell. de priuileg. piæ cauſa priuil.* 51.
& Nicolaus Euerardus in locis legalibus loco de
libertate ad piam cauſam num. 13. nec nouum eſt
priuilegia libertatis communicari piæ cauſæ
6 *l. proxima §. vltimo ff. de his quæ in teſtam. delent.*
Specul. tit. de inſtrum. edit. §. nunc. aliqua verſ. &
ſcias l. titio vſumfructum §. 1. ff. de condit. & de-
monſtrat. cum alijs innumeris penes Tiraquellum
in præfat. ad dictum tractatum de priuilegijs piæ
cauſæ num. 27.

7 Idquod ratione fulcitur, nam in relictis ad
pias cauſas duo tantummodò teſtes ſufficiunt,
licet non adſit præſentia parochi, *iuxt. tex. in c.*
cum eſſes de teſtam. ſecundum Bart. in l. 1. nu. 75.
C. de ſacroſ. Eccleſ. Alex. in l. ſi certis annis nu. 5.
C. de pact. & conſ. 131 num. 2. lib. 7. de communi
Clar. §. teſtam. quæſt. 6 num. 2. quam opinionem
tàm in foro ſæculari, quam Eccleſiaſtico ſer-
uandam dicit *Io. Andr. in d. cap. cum eſſes, quem*
refert Imol. ibid. num. 12.

Licet rogati non fuerint, ita poſt *Bart. Rom.*
Alex. Corn. Soccin. Abb. Gugliel. de Benedict. &
alios dicit, *Clar. vbi ſupra num.* 3. qui in fine
dicit, ab hac opinione, tàm in conſulendo quā
in iudicando non eſſe recedendum.

At probata eſt in caſu præſēti voluntas præ-
dicti quondam Claudij per ſex teſtes deponen-
tes modo quo ſupra, ex quibus verbis mens
colligitur, & declaratur *l. labeo, vbi Bald. ff. de*
ſuppel. legata, cumque ſint clara non admittunt
quæſtionem voluntatis non enim debet fieri
controuerſia quidquis ſenſerit quando non ad-
eſt ambiguitas in verbis, *l. ille aut ille §. cum in*
verbis, ff. de legat. 3. Bart. in l. ſi arrogator nu. 27.
ff. de adopt. Rom. conſ. 71 num. 6. Angel. conſ. 395.
nu. 3. cum alijs penes Mantic. de coniect. vlt. vol.
lib. 3. tit. 4. num. 4. & 5. verba enim menti inſer-
uiunt *Ripa in l. ſi vnquam num. 19. C. de reuocan.*
donat. Angel. in l. illud §. tractari de iure codicil.
Gratian. diſcept. forenſ. cap. 657. num. 2. nec ne-
ceſſaria eſt ſcriptura *l. hac conſultiſſima §. per*
nuncupationem C. de teſtamentis § fin. inſtitutum,
ff. de hæred. inſtit. quia per teſtes bene probari
poteſt *Caſtr. loquens* in proprijs terminis eius
qui dicebat velle relinquere Eccleſiam hære-
dem *in l. ſi is, qui num. 3. in fin. ff. de teſtam. l. fidei-*
commiſſa §. quoties ff. de leg. 3. Angel. in l. contra-
ctus num. 4. C. de fid. inſtrum.

8 In qua voluntate probata per teſtes modo
prædicto preſumitur deceſſiſſe dictum Clau-
dium cum mutatio voluntatis non præſumatur
Bald. in l. quoties §. 1. 3. vol. de hæred. inſtit. Rotæ
diuerſ. deciſ. 373. num. 3. par. 2.

9 Accedat quod attenta ſimplicitate Canoni-
ca ſicut inter ſimplex verbum, & iuramentum
nulla eſt differentia *cap. iuramenti 22. quæſt. vlt.*
Ita inter nudam promiſſionem, & ſtipulatio-
nem, *Archid. in cap. ſunt nonnulli nu. 2. in fine 1.*
q. 1. In cauſis ergo Eccleſiarum cum ſeruentur

Iura

Iura Canonica etiam in foro ſæculari per ca‑ quæ ſupradicta ſunt voluntas modo prædicta proba a ſufficiet *d. cap. cum eſſes, & cap. relatum de teſtam. cum trad. per Clar. vbi ſupra.*

10 Nec ex quo dixit non habere parentes, & proinde velle relinquere hæredem dictum S. H quia ſunt verba enunciua prolata ad aliud non probant, *l. ex his C. de teſtam. milit.* nam bene probant fauore libertatis, & piæ cauſæ *§. fin. Inſtit. de adopt. l. vnica §. ſimili quoque C. de lat. lib. tol. latè Iaſon in d. l. ex his. col. 2. verſ. 5. limit.* Imò ex dictis verbis enunciatiuis nullius conſiderationis poſſunt eſſe teſtes partis aduerſæ dicentes dicto Claudio eſſe cuginum. Nequi nullatenus exiſtente in poſſeſſione prædicto S. H. poterat procedere ad confectionem præambuli dicto S. H. non audito *extrad. lagamanu per Menoch. de adipiſc. poſſ. ſſ. remed. 4. num. 153 In terminus enim l. fin. C. de edic. D. Adr. toll.* poſſeſſor eſt legitimus contradictor *Bart. in d. l. fin. Alex. conſ. 5. vol. 2.*

11 Neque obſtat teſtes tantummodò deponere dictum Claudium voluiſſe relinquere hæredem dictum S. H. non autem relinquiſſe, quæ verba de futuro continentia pollicitationem, ſeu declarationem actus quem Claudius deſtinauerat facere non arguunt teſtamentum factum, *Fulgoſ. conſ. 29.* punctus quæſtionis ante finem verſ. rurſum cum fuiſſet in domum *Menoch. conſ. 750. num 8. ad med. verſ. demum confert lib. 8. Soccin. Iun. conſ. 179. nu. 64. lib. 2.*

12 Quia dictum propoſitum axioma non procedit quotieſcunque ex circumſtantijs apparet dictum Claudium ex tunc habuiſſe animum diſponendi, *l. Pamphilo § propoſitum ff. de leg. 3. vbi ſcribentes Bart. in l. fin. num. 1. ff. de teſtam. Ruin. conſ. 1 num. 23 lib. 2. Couar. in cap. cum ibi n. 4. de teſtam.*

13 At in dubio voluntas perfecta præſumitur, *l. ſi is, qui & ibi Bald. 3. notab. & Imola col. fin. de teſtam. Alex. conſ. 74. num. 3. lib. 1. & conſ. 105. in fin. lib. 7. Ruinus. conſ. 1. poſt num. 22. lib. 2. Bur. Iun. conſ. 12. ante finem. Rota diuerſ. d. deciſ. 173 in princ. par. 2.* Ita quod dicenti contrarium, Incumbat onus probandi plenè, & per media, quæ per neceſſe concludant poſt *Ruin. conſ. 15. num. 19. lib. 2. Grat. diſcept. forenſ. cap. 550. n. 53.* contrarium non eſt probatum ergo, &c. Nec dictum Sacr. Hoſpitale aliquid dare tenetur d. N. prætenſo Cugino, quia alias fieret eiuſdem voluntatis diuiſio contra notata per *Felyn. in cap. cum ſuper col. 4. in princ. nu. 8. de offic. deleg. per Gemin. in cap. 1. num. 2. de deſponſat. impub. in 6. cum alijs addnctis per Gratian. diſcep. forenſ. cap. 752. num. 69.* Et pro parte diceretur dictus Claudius mortuus teſtatus, & pro parte inteſtatus repugnante *regul. text. in l. iam hoc iure ff. de vulg. & pupill.*

Præterea prædicta ſic probata opinio rerum alias iudicatarum fundatur exemplis quæ ſaltim Iudicem monere debent ad beneficium dicti S. H. *l. titius ad S. C. trebell.* ibi quod mihi videtur non tantum æquitas ratione verum exemplo quoq; motus feciſſe, *l. filius emancipatus ff. ad l. Cornel. de Sicar.* ibi ſic enim inueni Senatum cenſuiſſe *l. 3. C. de ædific. priuat.* ibi probatis iis, quæ in oppido frequenter in eodem genere controuerſiam ſeruata ſunt *l. 1. in fin. verb. impubes ff. ad Syllan.* ibi ſolet hoc caſu obſeruari *not. Abb. in cap. in cauſis de re iudicata*, vbi ſcriptum reliquit quod de facto dubio debemus iudicare ſicut per alios in illo loco iudicatum eſt per *text. in cap. fin. 20. diſtiu. & in l. ſi de interpretatione, ff. de legib.*

Quòd adeo verum eſſe oſtendit *Artam. Piſt. tom. 1. q. 15. nu. 107.* vt & ſi de iure aliquid non valeat ſi tamen ſeruetur de facto, obſeruandum ſit, allegat *gloſ. in l. quod habebat §. 1. demann. miſſ. teſtam.* latè *Alex. conſ. 107. lib. 3. Iaſ. in l. dedi §. ſi liber. num. 1. ff. de condit. cauſ. dat. cauſ. non ſecut. dec. in cap. oblatæ de appell. Cagnol. in l. ſi quis maior num. 216. C. de tranſactionibus.*

Et ex his ad beneficium dicti Sacri Hoſpitalis iudicandum cenſeo; ſalua Doctiorum virorum cenſura, quibus hæc, & alia ſubijcio, & ſubmicto.

SVMMARIVM.

1 *Donatio omnium bonorum præſentium, & futurorum, eſt nulla. At fallit vbi eſſet fauore perſonis miſerabilib. Eccleſiæ, aut loco pio n. 2.*

ARGVMENTVM.

Donatio omnium bonorum fauore miſerabilium perſonarum ſuſtinetur.

PRIVILEGIVM CXXXXIII.

1 Regula illa in ore omnium diuulgata, & quam ſcitiſſima, vt donatio omnium bonorum præſentium, & futurorum ſit inualida *ad text. in l. omnes §. lucius ff. de his qua in fraud. credit.*

2 Suam recipit limitationem, quando eſſet facta miſerabilibus perſonis, Eccleſiæ, aut loco pio *iubemus verſ. verum C. de ſacroſ. eccleſ. Clar. in §. donatio quæſt. 20. num. 3. Caldas Pereira de empt. cap. 30. num. 9. Couar. in rubr. de teſtam. §. 2. num. 6. Gomes ad l. 69. Tauri num. 6. Spin. in ſpecul. teſtam. gloſ. 11. nu. 29. cum ſeq. & gloſ. 12. à num. 45. Rodriquez. quæſt. regul. tom. 2. quæſt. 47. art. 2. Præſ. de Franc. deciſ. 168. n. 2. Guttierez de iurament. confirmatio part. cap. 11. nu. 7. Gama deciſ. Rota Luſit. 185. à num. 2. Tuſc. concluſ. 648. num. 41. lit. D. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 13. tit. 28.* vbi ex communi ſententia hoc probat axioma vt licet nõ valeat reſpectu aliorum, bene tamen procedit reſpectu ſupradictorum *Cardoſ. in praxi Iudic. & ad vocat. in verbo donatio nn. 12.*

Et

Et iuxta hos tramites dicebam conſultus in causa Marcelli Fiſonomani cum Ioanne Angelo Mareabruno.

SVMMARIVM.

1 *Effectus ceſſat ceſſante cauſa, ſi tamen ſit finalis num.2.*

3 *Defectus cauſæ finalis vitiat diſpoſitionem.*

4 *Cauſa finalis diligenter eſt inſpicienda.*

5 *Contractus innominatus reſoluitur ceſſante cauſa finali, quid fauore miſerabilium perſonarum, & Eccleſiæ num.6.*

ARGVMENTVM.

Contractus fauore miſerabilium perſonarum nominatus, nec reſoluitur ex defectu cauſæ finalis.

PRIVILEGIVM CXXXXIV.

1 REgula eſt communi calculo in iure noſtro eſt recepta, vt cauſa ceſſante ceſſet eius effectus *vulg. l. adigere §. quamuis ff. de iur. patron. cap. eum ceſſante de appell.* de cuius intellectu plena manu *Duen. regul. 82. Thomaſett. Reg. 71. & 281. Pereira de poteſt. eligendi cap. 10. Card. Tuſc. conclu. 202. lit. C.*

2 Quæ ſanè eſt vera vbi ſumus in cauſa finali, *Euerard. in topic. legal. loco 85. Sanchez in ſumma lib. 4. cap. 2. num. 42.* Ita quod non ſufficit vt ſit cauſa impulſiua *Marſil. in l. ſi quis iudicium n. 2. & 3. ff. de quæſt. Barboſ. fin. var. quæſt. lib. 2. q. 15. n. 10. Rot. Rom. apud Farin. dec. 58. n. 1. to. 2. par. 1.*

3 Defectus ſiquidem cauſæ finalis vitiat diſpoſitionem *l. fin. ff. de teſtam. Tutel. l. fin. ff. de hæred. inſtit.* quoniam ſublata cauſa tollitur effectus *l. tutores §. curatores ff. de adminiſtr. tutor.* & ideo cauſa cognoſcitur ab effectu *l. non codicillum C. de teſtamen.* cauſa finalis enim dicitur principium intentionis *Bald. in l. eam quam col. 1. C. de fideicommiſſ.* & dicitur ſubſtantia *Gloſ. in l. iuriſgentium §. quod fere ff. de pact.* & ideò diligenter ſemper, cauſa finalis, eſt inſpicienda *l. verum ff. de furt. l. fin. ff. de hæred. inſtit.*

4 Vnde DD. loquentes de contractu innominato in illam deuenerunt ſententiam quod ceſſante cauſa finali ceſſet contractus, licet ſecus concludant in contractu nominato iuxta theoricam *Bald. in l. cum te num. 6. C. de pact. inter empt. & vendit.* quo teſtatus eſt *Tiraquell. in ſuo ſpeciali tract. ceſſante cauſa limit. 36.*

6 Cæterum ad fauorem miſerabilium in dubio dicimus contractum cenſeri debere nominatum, & conſequenter reſolui minime debere ex cauſa finalis defectu fauor piæ cauſæ, vt conludit *Amat. in deciſ. Rot. Marchiæ 47. ſub nu. 37. verſ. ſecunda circa finem*, ſicque alias vna vice conſultus reſpondi in Anno 1630. in cauſa cuiuſdam Hoſpitalis S. Mariæ Gratiarum.

SVMMARIVM.

1 *Filius famil. relictus tutor miſerabilium perſonarum cogi poteſt ad exercendam tutelam, & quare nu. 2. 3. & 4.*

2 *Tutela publici iuris eſt, & num. 30.*

3 *Patria poteſtas non curatur in his quæ ſunt publici iuris.*

5 *Renunciare videtur excuſationi tutelę qui poſt excuſationem exercet.*

6 *Tutor qui ſe excuſauit à quo tempore tenentur excuſationis, vel à die quo fuit ordinatum excuſationem non eſſe admittendam, & num. 8. & 9.*

7 *Excuſatio eſt tutela infra quod tempus proponi debet, & diſcuti.*

9 *Error iuris non excuſat.*

10 *Filius fam. an poſſit facere teſtamentum, & dare tutorem filijs ſuis maxime ſi patrem habeat in cuius ſit poteſtate.*

11 *Tutoris bona pro rationis tutelæ ſunt obligata pupillo prout ſunt bonę cuiuslibet adminiſtratoris bonorum pupillorum, & Curatoris & num. 28.*

12 *Officium Curæ & tutelæ datur inuito.*

13 *Tutor datus in teſtamentum imperfecto, vel ab eo quod non poteſt dare tutorem confirmatur à Iudice, & hic præfertur omnibus, & etiam matri, ſed quando nu. 14.*

15 *Filius fam. an & quando, & ad pias cauſas poſſit facere teſtamentum, & num. 16. vero donationem cauſa mortis, & quod in bonis in quibus pater habent vel non vſufructu n. 19.*

17 *Donatio tutelæ eſt actus piiſſimus, & quare dicatur actus pius num. 18.*

20 *Filius fam. poteſt teſtari inter liberos.*

21 *Opinio ſequenda eſt pro qua fuit iudicatum quãuis contraria ſit magis communis, vbi de ratione.*

22 *Ius patriæ poteſtatis quanto tempore præſcribatur ad finem teſtandi, & præſumendi filium fuiſſe emancipatum.*

23 *Pater, vel Auus ſi permittant filium, vel nepotem adminiſtrare bona pupilli etiam ſi datio tutoris non valeat cenſentur conſentire obligationi & per quantum tempus.*

24 *Patria poteſtas præſumitur in dubio declara vt num. 26.*

25 *Emancipatio non præſumitur, quia facti eſt.*

27 *Pater, vel Auus ſunt tutores legitimi, & ſi patiantur alium dari datio valet.*

29 *Socer quamuis non ſe obliget pro dotibus nurus habetur, ac ſi ſe obligaſſet, & tenetur ad reſtitutionem.*

31 *Pater obligatur pro munere ſuſcepto à filio patre non contradicente.*

32 *Teſtium ſubſcriptio ſi deficiat an fideiuſſio ſit nulla in terminis prag. 15. de actuarijs.*

33 *Pater tenetur ſe obligare ad reſtitutionem dotium filio promiſſarum teneatur ad reſtitutionem ſi ſe tamen obligauit num. 35.*

34 *An-*

34 *Antefatum ſuceeſſit in locum donationis propter nuptias.*
36 *Tutor quod non geſſit tenetur in ſubſidium declarat num.37.*

ARGVMENTVM.

Filij familias coguntur exercere Tutelam, & Curam Miſerabilium perſonarum.

PRIVILEGIVM CXXXXV.

1 Regula eſt Filios familias relictos Tutores
pupillorum, & in litè datos in Curato-
res aliarum miſerabilium perſonarum poſſe
cogi ad exercendam tutelam, vt dixit *Rota in*
Romana Tutelæ coram R. P. D. Actrebben. patet
inſtit. in princip. tit. qui Teſtam. Tutor. dar. poſſ.
Corn. conſ. 17. num. 14. lib. 2. Piag. de Tutor. quæſt.
3. num. 42. Galter. de Tutel. par. 1. Rubr. vt perſo-
nam ſuam inſpiciat, vbi reddit rationem *ab alijs*
quoque recitatam.
2 Quia Tutela eſt duplici Iuris, & in ijs quæ
publici iuris ſunt patria poteſtas non curatur
3 *l. nam quod §. fin. ff. ad Senat. conſult. Trebell. l. ſi*
filius familias ff. de ijs, qui ſunt ſui, vel alien. iur.
Indè cum ex facto fuiſſet propoſita huiuſ-
modi exceptio à Io. Dominico Balſamo fuit
reiecta, & cum circa id, & alia occurrentia in
tali facti contingentia fuiſſent nonnulla alle-
gata placuit hac occaſione tales labores im-
primi curare, quamuis non ſit omnes ad arti-
culum, eorum tenor eſt vt ſequitur.
Il quondam Gio. Alfonſo Balſamo, il quale
mentre viſſe ſe vita ſeparata da ſuo Padre
Clemente Balſamo, non ſolo nel vitto, ma di
caſa, e patria, con la ſua moglie, e figli, eſſerci-
tandoſi nell'arte dell'Oreſici in queſta Città
di Napoli, doue habitò per ſpatio d'anni 30.
in circa nella ſua vltima diſpoſitione, la quale
fù celebrata nella Città di Vico, doue andò à
morire, partendoſi da Napoli à tempo della
ſua vltima infermità, laſciò la ſua robba alli
ſuoi figli, quali eſſendo pupilli raccomandò la
lor tutela, e cura à Gio: Domenico, e France-
ſco Balſami Padre, e figlio, & Clemente Balſa-
mo ſuo padre, il quale ſi ritrouò preſente, e
conſentiente à detta ſua vltima diſpoſitione.
Virtute cuius diſpoſitionis per Curiam Ci-
uitatis Vici, tutela, & cura filiorum prædicti
Ioannis Alphonſi fuit delata, & confirmata in
perſonas prædictorum Ioan. Dominici, Fran-
ciſci, & Clementis, iuxta diſpoſitionem, qui
Ioannes Dominicus, & Clemens acceſſerunt
Neapolim, & cæperunt vendere omnia bona
ſupradicti quondam Alphonſi, deindè prædi-
ctus Ioannes Dominicus intendens ſe excuſare
à tutela prædicta, propoſuit in M. C. V. ſe eſſe
filium familias, & vti talem non teneri ad mu-
nus tutelæ, ſeù curæ iam cęptæ.
4 Et quia, vt filius familias obtiner e nõ pote-
rat, ex quo patria poteſtas non excuſat à mune-
re tutelæ, & curæ, iuxta *text. in l. ſi qui inter tres*
18. §. 1. ff. de excuſat. tutor. §. 3. inſtit. qui teſtam.
tutor. dar. poſſ. eius excuſatio fuit reiecta, tam re-
ſpectu dicti capitis, quam etiam, quia cæperat
exercere munus, quo caſu quamuis fuiſſet iuſta
cauſa excuſationis per eum propoſito, quæ an-
tè exercitium ipſum excuſare potuiſſet, tamen
5 poteſt exercitium excuſationis quæ ei compe-
tere poterat, videtur renunciare, & proindè
amplius non auditur *l. non autem §. vacare ff. de*
excuſation. tutor. Adeò enim nõ dicitur excuſa-
tio iuſta, quæ per prius competebat (poſt exer-
citium) quod quamuis à Iudice fuiſſet admiſ-
ſa, adhuc tamen eſt obnoxius oneri iniuncto, ex
authoritate *text. in l. tutores C. ſi tutor. vel cura-*
tor falſis allegat excuſatus ſit inde per Mag. Cu.
poſt quatuor annos, ex quo non fouebat iuſtã
excuſationem ac ex quo adminiſtrare cæperat,
fuit excluſus.
6 Nec pars aduerſa bene dicit, nolle teneri
pro dicta tutela, & cura, niſi à die, quo fuit or-
dinatum non eſſe admittendam ſuam excuſa-
tionem, & pro ſe facere *tex. in l. qui iuſſus & gl.*
in l. quidam decedens 6. §. fin. ff. de adminiſtr. tutor.
cuius authoritati tex. ex pluribus patet clara
reſponſio.
7 Primo, ex quo habebat neceſſe facere deter-
minare articulum excuſationis infra menſe
quatuor, & infra quinquaginta dies excuſatio-
nem proponere, prout ita expreſſe diſponit
tex. in l. quinquaginta ff. de excuſat. tut. l. ſcire
oportet §. multo eod. ti. quibus temporibus elap-
ſis ſine decreto confirmatus cenſetur tutor, vel
curator, *Cauale. in tract. de tutor. & curat. n. 189.*
fol. 125. Maſtrill. deciſ. 76. par. 1 Montan. de iur
tut. in tit. de excuſat. tut. cap. 35. Schrader. in tract
de feud. par. 10. ſect. 20. num. 36. & 41.
8 Secundo quis cum dicta excuſatio nõ fuit ad-
miſſa, tenetur, atque ſi numquam excuſatio-
nem propoſuiſſet *text. eſt in l. tutor 21. ff. de ad-*
miniſtr. tutor. & ibi gloſ. & l. ſi plures §. tutor.
datus, & gloſ. in l. qui iuſſus eſt eod. tit. vbi in ver-
bo, *ex quo iuſſus eſt* dicit hæc verba (*ſed an-*
te ſi notum habuit) ita etiam tenet *Bart. in d. l. qui*
iuſſus eſt per hæc verba (*Tutor tenetur à tempore*
quo iuſſus eſt adminiſtrare, ſi antea ignorauerit)
idem *Bart. in d. l. tutor Summando tex.* dicit Tu-
tor, qui ſuccumbit in excuſatione tenetur, ex
quo debuit gerere, & hanc opinionem tenet
Dinus, quem allegat, & ſequitur idem *Bart. in l.*
quidam decedens §. fin. quã etiam *in l. tut.* & pro
iſta opinione facit etiam doctrina eiuſdem *Bar.*
in d. l. pluries §. tutor, vbi tenet, quod qui appel-
lauit à non admiſſa excuſatione ſi ſuccumbit,
quod periculum temporis præteriti an eum
ſpectat, aſſignans rationem, quæ pro nobis fa-
cit, dicens, ex quo vidit acta primæ cauſæ, &
ſic non poterat habere iuſtam cauſam litigandi
dummodo ſententia fuerit prolata ex primis
probationibus, dicens (quod errauit in iure)

R ſic

ſic in caſu noſtro? Errauit enim pars aduerſa
in iure propoſuit excuſationem reſpectu pa-
triæ poteſtatis reprobata a iure in *d. l. ſi inter
tres §.1 .ff.de excuſat. tutor. & §. 2. inſtit. teſtam.
tut.dar.poſſ.* Error enim iuris non excuſat, *cap.
iuris ignorantia de regul.iur.lib.6.* & ibi *Io:Andr.*
Et hanc opinionem, quod ille, cuius excuſatio
non fuit admiſſa teneatur ab initio, tanquam
ſi nunquam excuſationem propoſuiſſet in
puncto tenet *Schrader.de feud.par.*10 *ſect.*20.*n.*
44. dicendo hæc verba. *Ego autem ſtatuo falſam
eſſe contrariam ſententiam tenentium non eſſe ob-
noxiam à principio, cuius excuſatio non fuit ad-
miſſa, & maximè quando excuſatio nullam habe-
bat iuris ſubſtinentiam*, prout in caſu noſtro,
idem Schrader.d.loc.alleg.n.46.

Non etiam obſtat alia Partis obiectio, di-
10 ctum quondam Alphonſum non potuiſſe
prouidere de tutore filijs ſuis in ſuo teſtamen-
to, ſtante quòd erat filius familias, & ſic non
habebat factionem teſtamenti actiuam, *l. qui in
poteſtate ff.de teſtam l.ſenium C.qui teſt. fac. poſſ.
cum alijs iuribus, vt ibi per gloſ.* nec filios in po-
teſtate, prout hoc requiritur ſeruata forma
iuris, iuxta diſpoſitionem *tex.in l. 1. cum §.ſe-
quenti ff.de teſtam.tutel.§.permiſſum inſtit.de tut.*
Nam hoc procedit, patre contradicente, nam
ſi pater hoc permittat non intendens ſubſtine-
re onus patrimonij filiorum filij ſui, tunc datio
tutoris facta per filium tenet, ita fatetur *Iaſ. in
l.more ff.de acquir.hæred.num.45.in fin. verſ.* nec
obſtat fundamentum tenentium contrarium,
quòd exiſtens in poteſtate patris non poteſt
habere tutorem, vel curatorem quia in hoc er-
rant, nam illud eſt verum, ſi pater vult admini-
ſtrare, alias poterit per Iudicem dari tutor, vel
curator, & ſic quamuis datio filijſamilias de
per ſe non haberet vires, authoritas Iudicis ſup
plet. Hoc etiam tenet *Chriſtophor.Port. in §.1.
num.4.inſtit.de tutel. & ibi addentes litt. D. Al-
dobran.in dicto §.1.num.19.cum ſeq.Raphael.Cu-
man.in l.fin.§.ſin autem in 1.C.de bon. quæ liber.
Oinotom.dict.§.1.verſ.quæ requirantur n.* 19. vbi
expreſsè tenet, quòd quando pater non inten-
dit adminiſtrare datur tutor, & quamuis *Bart.
in l.fin.in dicto §. ſin autem C. de bon. quæ liber.
Paul.de Caſtr.Salicet.Alex. & alijs in dicto §.ſin
autem* teneant, patre nollente adminiſtrare da-
ri adminiſtratorem filio, qui non habet nomen
tutoris, ſed curatoris. Parum obſtat, nam non
eſt curandum de nomine, nam ſiuè ſit tutor, ſi-
uè curator, ſufficit in caſu noſtro, vt dum ad-
miniſtrauit, ac exercuit officium tutelæ, quam
exercere cogebatur, teneatur reddere ratio-
11 nem, pro qua ſunt hypothecata bona, *l. pro of-
ficio, C. de adminiſtrat. tutor.* Bona enim cuiuſ-
cunque adminiſtratoris bona minorum ſunt
hypotecata pro adminiſtratione ex *Text. in l.
fin.ff.de tutel.& ration. diſtrahendis ab ijs, & l.
damus ff. de priuil. credit. Munoz Eſcobar. de ra-
tiocinijs cap.39.nu.3.* vbi tenet quod etiam bona
curatoris ad lites ſunt hypothecata, & ſiuè Iu-
dex in confirmando tutorem, ſeù curatorem
prædictum, eum appellet tutorem, ſiuè admi-
niſtratorem, vel curatorem nihil nocet, *Angel.
in d.§.1.Oinotomus vbi ſupra, & alij DD.in l. fin.
§.ſin autem de bon.quæ liber.*

12 Officium enim curæ, & tutelæ datur inuito,
ſic cogebatur prædictus Dominicus exercere
officium prædictum *tot.tit.inſtit. de excuſat. tu-
tor.& curator.& in ſpecie in §. qui tutelam cod.
tit.& ff.de excuſat.tutor.& curator.*

13 Tutor enim datus in Teſtamento imperfe-
cto à Iudice confirmatur, *vt in l.qui à patre 3.ff.
de confirmand.tutor.& l.2.C.eod. & ibi DD.* quē-
admodum tutor datus à matre quæ quamuis
tutorem dare non poſſet per *text.in l. mater C.
de teſtamentar. tut.* tamen præcedente Iudicis
confirmatione tenet, *l. mulier ff. de confirmando
tuto.* vbi diſponitur, quod ſi mater filio ſuo om-
nia bona reliquerit tutor ab ea datus confirma-
ri debet, ſin autem bona non reliquerit, eſt ar-
bitrium. Accedat ſimiliter, quod Tutor non
ſolum poteſt dari in teſtamento, ſed in codicil-
lis, & in qualibet vltima voluntate, ac etiam
epiſtola, qui tamen indiget confirmatione à
Iudice, ita *omnes Inſtitutiſtæ in d. §.permiſſum
inſtitut. de tutel. & in ſpecie Angel.* qui allegat
Bald. ſecundum quem æquiparatur epiſtola co-
dicillis, & dicit adeſſe *text. in l.2.C.de confirman.
do tutor.* & iſte tutor confirmatus ſapit etiam
14 naturam teſtamentariæ tutelæ, nam præfer-
tur omni tutori legitimo, *Cyn. Bart. & alij in l.
2.C.de confirmando tutor.Bart.in l. 1 . ff. de pecul.
idemq.Bart.in rubr.ff.de eo, per quem factum, Io:
Andr.ad Speculatorem, Ancharan. Caualc.& alij
quos affert Schrader.par.10.ſect.19.nu. 22.* præ-
fertur etiam matri, *Alex.conſ.140.n.4.lib.1 Spe-
culator in tit.de tutor.& curat. §.nunc videndum
num.1. Additio ad Bart. in auth.matri, & Auth.
C.quando mulier.tutelæ, &c.Schrader.d.num.22.*
Et quod tutor dari poſſit ab eo, qui non habet
pupillos in poteſtate, non ſolum procedit in
matre; ſed etiam in quolibet extraneo, dummo-
do bona ſua pupillo relinquat iuxta doctrinam
*Bart. communiter approbatam in l. ſi patronus ff.
de confirmand.tutor.*

15 Debet etiam valere datio tutelæ facta per
quondam Ioannem Alphonſum in teſtamento
per ipſum condito cum conſenſu Clementis
eius patris, nam poteſt filiusfamilias teſtari
cum conſenſu patris ad pias cauſas, *Alex.Paul.
de Caſtr.& alij in l.ſenium C.qui teſtam.facer.poſſ.
Salicet.Angel.Roman.Dec.Corn.& Bald.in d.l. ſe-
nium* & de hac opinione non eſſe recedendum,
nec in iudicando, nec in conſulendo, *Couar.to.1.
rubr.3.num.28.per text. in cap. licet de ſepulturis
in 6.gloſ.in §. 1. inſtit. quibus non eſt permiſſum
facere teſtamentum* & ſic limitatur *text. in l. fi-
liusfamilias, & in l. qui in poteſtate ff. de teſtam.
& l.ſenium C. qui teſtamenta facere poſſunt*, in
16 quibus iuribus diſponitur, filiumfamilias etiam
cum

cum conſenſu patris non poſſe teſtari, ſed tantum donationem cauſa mortis celebrare, cum conſenſu eius, *per text. in l. iam bis 25. §. filius familias ff. de donat. cauſ. mort.*

17 Datio enim tutelæ eſt actus pijſſimus, nam datur pro defendendis minoribus, quorum priuilegia ſunt tam ampla, quòd arguitur a DD. à priuilegijs minorum ad priuilegia piæ cauſæ, vt ad ſaturitatem *per Tiraq. de priuileg. piæ cauſæ priuilegio 142. fol. 159.* vbi dicit, quod à pari procedunt minores, & pia cauſa *per tex. in l. orphanotrophos C. de Epiſcop. & cler.* vbi adminiſtratores piorum locorum æquiparantur tutoribus, & curatoribus, adducit etiam *Bald. Caſtr. in d. l. orphanotrophos Imol. in Clement. quia contingit §. vt autem de religioſis domibus*, ibi etiam dicit, quod Eccleſia, & minor à pari procedunt & Eccleſiam, & piam cauſam æquiparari.

18 Dicitur etiam pia datio tutelæ, & curæ, ex quo eſt munus publicum, vt dixi, & illa dicitur pia cauſa, quæ vtilitatem publicam reſpicit, idem *Tiraq. in præfat. d. tract. fol. 7. verſ. item relictum circa med. verſ. & bene facit* quia ea dicitur
19 pia cauſa, & hanc opinionem eſſe veram ſiuè filiusfamilias teſtetur de bonis aduentitijs in quibus pater habet vſumfructum, & communem fatetur *Tiraq. priuileg. 78. & 161. & ibi Dominus Riccius*, qui multos adducit aſſerentes ab ea opinione non eſſe in practica recedendum, *ibi etiam Thor. in addit.*

20 Et in puncto, quod filius familias poſſit teſtari inter liberos, quemadmodum pro pia cauſa tenet *Gulielm. de Bened. in cap. Rainutius de teſtam. quem ſequitur Ioa. Stepha. in quæſt. 21.* & adeo eſt priuilegiata diſpoſitio inter liberos, vt teſtamentum inter eos valeat abſque patri cõſenſu, ſecundum quam opinionem paſſim fuiſſe decíſum teſtatur, adducendo etiam *Mainardum in fin. d. q. 21.* fatentem ita bis deciſum *lib. 7. c. 19. lib. 1. cap. 1. & 2.* Et ratio eſt nam vt *Mart. de ſucceſſ. legal. tom. 4. q. 8. art. 4. nu. 5.* teſtatur, maiora priuilegia habere diſpoſitionem inter liberos quam diſpoſitionem factam fauore piæ cauſæ quapropter ſtante, quod ſecundum hanc opinionem pluries fuit deciſum, ab ea non eſt recedendum, quamuis contraria eſſet magis communis, quod non eſt in noſtro articulo.

21 Illa enim opinio ſequenda eſt, pro qua fuit iudicatum, relicta opinione contraria, quamuis magis communis, ita fatetur *Riminald. Iun. conſ. 275. ſub nu. 47. Remig. in tract. de charitati. ſubſid. Coraſ. in tract. de commun. opin. lib. 2. tit. 9. caſ. 5. ad fin. num. 84. & caſ. 18. & Riminal. conſ. 60. n. 4. lib. 1. Cannet. in cap. volentes verſ. ſed maior n. 4. & alij quos refert Maſtr. in deciſ. 156. n. 11. 12. & 13.* Et ratio eſt ſecundum *Bald. in cap. 1. de controuer. feud. & Dec. in conſ. 131. in fin.* ex quo practica eſt vera legum interpetratrix.

22 Inſuper, prædictum Ioan. Dominicum non poteſt dici fuiſſe filiumfamilias, ſed patrem familias, ex quo diù ſtetit omninò ſeorſum a patre, habitando hic Neap. per ſpatium ferè 30. *ann. iuxta gl. in l. 1. C. de patr. pot. gloſ. 2. C. de præſcript. long. temp. pro libertate, & Bart. in l. 2. C. ſi aduerſ. rem iud. de Franc. deciſ. 10. nu. 4. Maſcard. ad ſaturitatem concluſ. 596. tom. 2.* & quamuis aliqui teneant, prædictam emancipationem eſſe præſumptam, & non ſufficere ad teſtandum vt eſt *Cagnol & alij in l. ſi emancipati C. de collat.* tamen illi loquuntur, quando filius reperitur tantum in poſſeſſione emãcipationis & non eſt elapſus decennium, ſeù vicennius, cum omnina ſeparatione à patre, nam tunc poteſt etiam teſtari prout fuit caſus *Afflict. deciſ. 18.* vbi filius fecerat teſtamentum, & dederat tutorem filiæ quam eam hæredem inſtituerat, & pater dicebat de nullitate teſtamenti, aduerſus quem fuit dictum, filium fuiſſe emancipatum, & ad eam probandam fuit probata ſeparatio à patre per ſpatium 19. vel 20. annorum.

23 Accedat etiam quod pro noſtro articulo, de quo controuertitur eſt text. apertus *in d. l. 1. C. de dat. pot.* vbi aiunt Imperat. Antonin. & Seuerus, quod ſi pater diù permittit adminiſtrare bona filij ſui per tutorem datum à matre, quæ, vt ſupra dixi, tutorem dare non poteſt, præſumitur liberatus à patria poteſtate, verba, *text.* ſunt infraſcripta: *Si filium tuum in poteſtate tua eſſe dices, Præſes Prouinciæ æſtimabit, an audire debeat, cum diù paſſus ſis, vt pater familias res eius agi per eos, qui teſtamento matris tutores nominati fuerunt, & gloſ. in verb. æſtimabit.* dicit hæc verba. *Benè dicit, æſtimabit, poteſt enim eſſe caſus, quare non audieris, & hoc eſt cum diù, &c.* ſic in caſu noſtro, dum Auus permiſit adminiſtrare bona ſuorum nepotum per tutorem datum a dicto Ioa. Alphonſo; nam dato, quod tutor eſſe non potuiſſet, tamen ex quo permiſit illum adminiſtrare, videtur liberare nepotes à ſua poteſtate, & in caſu noſtro non ſolum diù ſtetit, permitendo, dicto Ioan. Domininum vti tutorem datum per patrem adminiſtrare per multum temporis ſpatium, ſed etiam perſeuerauit vſque ad mortem, & *Salicet. in d. l. 1. de patr. pot.* dicit, ſufficere decennium, quam etiã vti veram opinionem tenent *Alberic. & Bald. in l. 2. C. ſi aduerſ. rem iud.*

24 Nec eſt etiam omittendum, quod non conſtat de patria poteſtate, quæ quamuis præſumitur in dubio, *per. tex. in l. emancipati C. de collat. & ibi DD.* ex quo emancipatio facti eſt, non
25 præſumitur, niſi probentur, *l. in bello §. facta ff. de capt. & poſtlim. reue.*

26 Et ſic regula ſupradicta, quod patria poteſtas præſumatur in dubio procedit, quando conſtat præceſſiſſe matrimonium, quod probari debet, nam facti eſt, ita aſſerunt *Corn. Alcia. & alij* quos ſequitur *Maſcard. concluſ. 196. n. 11.* vbi dicit ſecundo loco limitabis, vt non procedat concluſio, quod filius præſumatur in patria poteſtate, quando conſtat, filium eſſe natum ex legitimo matrimonio, ita etiam te-

ſtatur *Rot.Lucenſ.diuerſ.deciſ.121.verſ.quoniam
hoc procedit quando conſtat filium eſſe natum ex
legitimo matrimonio*, quo eſt fundamentum pa-
triç poteſtatis de quo nihil conſtat in proceſſu.
27 Accedat etiam, quod Pater, vel Auus ſunt
tutores legitimi, *toto titulo inſtit. de legitima
parentum tutela*, ſed tutor legitimus patiendo
dari tutorem datium, prout paſſus fuit iſte Cle-
mens Balſamus, rata, ac firma eſt illa tutoris
vel curatoris datio facta per Iudicem, ita in
puncto *Paul.de Caſtr. in conſ. 160. num. 4. lib.2.*
vbi adducit nonnulla iura, adducit etiam *Bart.
in pluribus locis*, & præcipuè *in l. ſi tutor ſi pe-
titus ff.de tutor.& cura.datis ab his in quæſt.* illa
quando fuit datus tutor, vbi extaret mater, vel
alius legitimus, & diſtinguit, quando mater,
vel alius legitimus, fuit in mora, & valet, tanto
fortius dicit *Paul.de Caſtr.* debet valere, quan-
do conſenſerit, hanc etiam veritatem tuentur
Cagnol.& alij in l.furioſi, ff.de reg.iur. hoc etiam
expreſſe dicit *Bal.in d.l fin.§.ſin autem*, vbi *nu.2.*
dicit hæc verba: *Porrò ſufficeret ſi pater conſen-
ſiſſet in datione curatoris, nec eſſet neceſſarius
alius conſenſus, quia ſi conſenſit in officio, conſen-
ſit etiam in eius exercitio.*

Obſtat etiam Parti aduerſæ vxori ſupradicti
quond. I< : Dominici agenti pro ſuis dotibus,
intendens præferri creditoribus pro mala ad-
miniſtratione, ex quo bona, ſuper quibus hodie
contenditur non fuerunt dicti ſui viri, ſed Fran-
ciſci patris dicti quond. Ioan. Dominici, qui eſt
obligatus pro adminiſtratione bonorum præ-
dictorum Filiorum dicti quond. Io: Alphonſi;
ſic ex obligatione inducta a lege, vt ſunt clara
28 verba *text. in l. ſi quis in tres 18. §. Imperator
Adria.* cuius verba ſunt iſta: *Imperator Adria-
nus Eritaſio Pollioni legato in hæc verba reſcrip-
ſit, ſi Iſidorus Marcus, quamuis filiusfamilias ſit
idoneus, tamen tutor eſſe videbitur, pater autem
eius.* Idcircò cauere non vult, vt filium ſuum
tutelæ eximat, & in hoc artificio perſeuerauc-
rit exiſtimo te huic fraudi rectè occurſurum,
vt & filius, & ipſe ad tutelam liberorum Cle-
mentis gerendam compellantur. Quemadmo-
29 dum dicitur de ſocero, qui ex quo tenetur ſe
obligare pro reſtitutione dotium nurus con-
currentibus requiſitis, de quibus infra, quamuis
non ſe obliget, expreſsè habetur, ac ſi ſe obli-
gaſſet, iuxta *doctr.Bart.in l.ſi cum dotem, §.tranſ-
grediamur, ff. ſolut. matr. Paul. de Caſtr. & alij,
quos adducit, Menoch.in addit.ad Bart. in lit.L.in
d.§.tranſgrediamur.*
30 Obligatur etiam alia ratione, ex quo tutela
eſt munus publicum *l.munerum, §.1.ff.de muner.
l.Athleta, ff.de excuſ. tutor.* ſed pater obligatur
31 pro munere ſuſcepto a filio, patre non contra-
dicente, *l. filius in poteſtate, C. de Decur. lib.10.
lib.1.ff.ad Macedon. Ioan.de Platea, l.1.C.de De-
curionib.lib.10. Ioan.Lopez, Paris, Sebaſt.Mant.
& alij prout per Paſchal. de vir.patr.poteſt. p.1,
cap.16.nu.81.*

Sic etiam ex obligatione hominis, nam præ-
dictus Franciſcus expreſsè fideiuſſit penès acta
pro dicta adminiſtratione. Nec obſtat, quod
32 pars opponit, quod dicta fideiuſſio ſit nulla,
prout eam annullare fatetur *Reg.Pragm.ſub tit.
de Actuar.& cor.ſalar. pragm.15.* ex capite,
quod non reperiatur in dicta fideiuſſione ſub-
ſcriptio teſtium nam ex lectura dictæ *Regia
Pragmat.* hoc clareſcit, dum dicta *Regia Pragm.*
requirit tantum præſentiam teſtium, non au-
tem ſubſcriprionem ipſouum. Et quamuis defi-
cerent requiſita per *Regiam Pragmat.* non per
hoc inualidatur contractus fideiuſſionis, ſed
tantum annullatur ſcriptura, & ſic modus pro-
bandi contractum.

Aliud eſt enim contractus, quod continetur
ſub ſcriptura, per quam probatur contractus, &
tunc annullata ſcriptura, quia non habet requi-
ſita Statuti, non annullatur contractus conten-
tus in ea dummodo non ſit de contractibus re-
quirentibus ſcripturam, qui numerantur per
gloſ.in cap.1.de cenſib.in 6. nam tunc annullata
ſcriptura, annullatur contractus, *vt per Afflict.
in Conſtit. conſuetudinem prauam num. 3. lib. 1.*
& proindè quamuis ſcriptura prædicta obliga-
tionis non haberet requiſita per *Regiam pragm.*
quod negatur, tamen non eſſet nullus contra-
ctus fideiuſſionis, ſed ipſa tantum ſcriptura re-
manet vitiata, ita *Bald. in l.Imperator 4. col. ff.
de ſtat.homin. verſ. ſed nunquid in contractu in
ſcriptis*, vbi dicit, quod ſi non valet inſtrumen-
tum in vim probationis, vt publicæ ſcripturæ,
valebit in vim alterius probationis, vnde ſi vi-
gore Statuti non poteſt peti exequutio inſtru-
menti poſt decem annos, poteſt tamen agi via
ordinaria, ſic in propoſito licet inſtrumentum
non probet vt publicum, probabit vt ſcriptura
priuata, *Fontanel.in tract.de pact.nuptial.in prin-
cip.num.5.* & alij, quos adducunt idem *Afflict.
num.3.cum ſeq.& Molfeſ.in comment.ad Conſuet.
Neap.tom.2.quæſt.7.* Poſſet etenim contractus
in inſtrumento contentus probari per teſtes,
nam inſtrumentum probat contractum, quem
perficit conſenſus, & ſcriptura inſtrumenti di-
citur probare contractus, & quamuis *Afflict.*
dubitare videatur, quod nec etiam vt priuata
ſcriptura probet, deficientibus requiſitis à *Con-
ſtitutione* hoc ideo dicit, quia dicta *Conſtitutio*
affert duas dictiones annullatiuas inſtrumento-
rum non confectorum ſeruata forma ipſius.
Primum videlicet ibi *nullam omninò firmitatem
habeant.* Secundum, ibi *nullam probationem fa-
ciant*, quæ non reperiuntur in dicta *Regia Prag-
mat.* Nec etiam per hoc negat, quin contractus
ſit firmus, & poſſit aliundè probari. Quaprop-
ter contractus fideiuſſionis factæ per Franciſ-
cum, non debet dici nullus, & quàmuis Pars
prætendat aſſerere, non eſſe hoc probatum,
non benè dicit, nam præſumptio eſt contra
ipſam, nam quilibet præſumitur feciſſe quod
tenebatur facere, ſed dictus Franciſcus teneba-
tur

tur fideiubere iuxtà diſpoſitionem *text. in l. ſi quis tres, §. . . ff. de excuſ. tutor.* ergo.

Et agnoſcens hoc Pars aduerſa, ad aliud refugium conuolauit videns, non poſſe figere pedes, & dicit quod prædictus Franciſcus eſt etiam obligatus ſibi pro reſtitutione dotium; nam dùm erat pater Ioan. Dominici tenebatur

33 ſe obligare ad reſtitutionem dotium, per *text. in l. ſi cum dotem §. transgrediamur ſolut. matrim.* & ibi *DD.* & proinde quamuis non ſe obligauit, expreſſe tamen ex quo tenebatur, habetur, ac ſi ſe obligaſſet; & quamuis *Bart. num. 4. Anna conſil. 76. num. 8. & omnes DD.* teneant, dictam regulam procedere, quando in Regionibus

34 non eſt ſolitum fieri locum ſucceſſit antefatum, vt per *Molfeſ. par. 7. quaſt. 1. num. 8. ad conſuet. Neap.* Nam vbi eſt ſolitum (prout in Regionibus noſtris) fieri donationem propter nuptias, alias antefatum conſtitui, tunc pater non debet teneri ad duo, ſed alternatiuè, vel ad dotis reſtitutionem, ne impediantur matrimonia, ex quo non ita de facili fierent matrimonia ſine ſecuritate dotium, vel ad antefatum; & tamen Pars prætendit ſibi ſatisfieri, prout ſibi ſatisfecit ſuper bonis dicti Franciſci ſui ſoceri de dotibus, & antefato.

35 Nihilominus eſt aduertendum, quod dicta regula etiam patitur ſuam declarationem, videlicet, quod tunc pater teneatur ad dotem, vel antefatum, quando conſenſit matrimonio, vel quando conſentire tenebatur, quod eſt quando filius contraxit matrimonium cum honeſta muliere, & dotes fuerunt ſolutæ filio de conſenſu patris, *Molfeſ.* ad plenum *par. 5. de renunc. quaſt. 19. num. 21.* de quibus requiſitis nullum eſt probatum; immò vltimum requiſitum neceſſarium clarè apparet in proceſſu deficere parti aduerſæ; nam dotes non apparent ſolutæ dicto Io: Dominico de conſenſu prædicti Franciſci, quod eſt neceſſariiſſimum requiſitum: poterat enim dicere pater, ne dotes ſoluerentur filio, & proinde nullam actionem habere poteſt contra bona dicti Franciſci, deficientibus prædictis, ita tenent communiter omnes *Repetent. & præcipuè Bart.* quem omnes ſequuntur *in d. §. transgrediamur, Soccin. conſ. 269. Spec. in tit. de don. int er vir. & vxor. Bart. & alij,* quos refert, & ſequitur *Neguſ.* qui dilucidè, ac clariſſimè hanc regulam fatetur, videlicet, quod Pater non teneatur pro dotibus Nurus ſolutis filio ſine eius conſenſu *in 4. membr. 2. par. num. 36.* & nouiſſimè ſic refert deciſum *Maſtrill. dec. 46. lib. 1.*

Aduertatur etiam, quod dicta iuris communis diſpoſitio, vt pater ſit obligatus, tunc & eo caſu, quando conſenſit matrimonio, & dotium ſolutioni reſtricta eſt per *Conſuetudinem noſtram Neap. incip. Filio ducente,* & dotem recipiente cum conſenſu patris, locus, vbi fuit contractum matrimonium, & vbi petitur reſtitutio, & vbi debet fieri ſolutio, cuius loci Conſuetudo eſt ſeruanda, iuxta *text. in Lexigere dotem, de iur. dot. Afflict. deciſ. 226. nu. 7.* per quam *Conſuetudinem* diſponitur, quod quando interuenit conſenſus patris, tam circa matrimonium, quàm etiam circa ſolutionem, quod nec etiam ad aliquod obligatus ſit pater, nec eius bona, ſed tantum quod hæredes, & non pater poſt mortem ipſius pro ſatisfactione ſuarum dotium teneatur tantum vſque ad concurrentem quantitatem, ſeu valorem partis bonorum, quæ ſpectaret filio ſi viueret, ſed clarum eſt, quod illa portio bonorum ſpectat filio, quæ remanet deducto ære alieno, iuxta *tex. in l. Papinianus, §. quoniam autem quartæ portionis iuncto, §. quarta autem accipietur deducto ære alieno,* hoc patet, nam diſponit, quod pro illa portione bonorum teneantur hæredes, quæ ſpectaret filio ſi viueret, ſed bona dicuntur deducto ære alieno, iura ſunt clara, *l. ſubſignatum, §. 1. ff. de verb. ſignif. l. ea demum, C. de collat. l. ſi vniuerſæ, C. de legat. l. veniſſe, ff. de verb. ſignif. l. 2. ff. eod. l. non amplius, §. 1. ff. de legat. l. fructus, ff. ſolut. matrim. Vrſill. deciſ. 252. num. 6. & alij per Maſtrill. deciſ. 112. num. 26. & 29. Bart. in auth. §. ſic itaque, n. 20.*

Vltimò dicit, quod adminiſtratio tutelæ debet reddi prius per Clementem Auum, & ipſum excuti, ex quo pro illo tempore, pro quo

36 adminiſtrauit dictus Clemens, ipſe tenetur, & ipſum deberi prius excuti, nam qui non geſſit, tenetur in ſubſidium, iuxta *text. in l. tres tutores, ff. de adminiſtr. tutor. & curat. l. 2. C. ſi tutor, vel curator non geſſerit, l. cum interdictæ, C. arbitrium tutelæ, l. 1. & l. fin. C. de diuid. tut.*

37 Nam reſpondetur, quod iura prædicta procedunt, quando eſſet viuus dictus Ioan. Dominicus, & tempore, quo viuebat hoc oppoſuiſſet, quod non eſt in caſu noſtro; nam ratio adminiſtrationis fuit petita poſt mortem prædictorum Ioan. Dominici, & Clementis, quo tempore ceſſat ille ordo præuiſus à iure, ita teſtatur *Antibolus in tract. de munerib. §. 1. verſic. quid ſi ruſticus,* quem ſequitur *Excobar in tract. de ratioc. c. 4. num. 5.* ſequitur etiam *Capiblanc. in ſing. 159.*

Et hoc vltimum Pars fatetur, non aduertens quod in proceſſu fuit probatum, ſemper adminiſtraſſe prædictum Io: Dominicum.

Et ex his (vt facultates meæ capacitatis patiuntur) credo debere ordinari filios prædicti quond. Alphonſi eſſe præferendos pro eorum credito proueniente ex mala adminiſtratione bonorum ſuorum, & proinde deberi ordinari, quod bona exequuta vendantur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtator poteſt Tutori remittere confectionem inuentarij.*

2 *Iudex ſpreta Teſtatoris prohibitione poteſt cogere Tutorem ad conficiendum inuentarium maxi-*

maxime fauore Miſerabilium Perſonarum, num. 4.

3 *Pupillorum vtilitatem Iudex potius ſequi debet, quam teſtatoris præceptum.*

ARGVMENTVM.

Fauore Miſerabilium Perſonarum poſſunt ex Iudicis Officio adminiſtratores, & Tutores cogi ad faciendum Inuentarium non obſtante, quod aliter Teſtator iuſſerit.

Limitatur text. in l. fin. §. fin. C. Arbitr. tutel.

PRIVILEGIVM CXXXXVI.

1 REgula, quod poſſit Teſtator remittere Tutori Inuentarij confectionem, vt in *l. fin. §. fin. C. Arbitr. Tutel.*

Quæ ſanè procedit, ſiuè expreſſe, ſiuè tacitè prohibitio, aut remiſſio videatur facta iuxta theoricam *Bart. in l. nemo poteſt, ff. de leg. 1. Rol. à Vall. conſil. 49. vol. 3. Clar. in §. Teſtamentum, qu. 66. num. 5.*

2 Claudicat certè, ſi pupillo expedire illius confectionem fieri pateat, ſiquidem tunc Iudex ſpreta Teſtatoris prohibitione poterit tutorem cogere ad inuentarij confectionem, vt communi calculo receptum eſſe in noſtra legali ſcientia teſtantur *Clar. in cit. §. teſtamentum, quæſt. 66. num. 5. in fin. & Couar. var. reſolut. lib. 2. cap. 14. num. 4.* quos referendo ſequitur, *Criuel. deciſ. Senat. Dolan. 202.*

3 Aſſignatur huius dicti palpabilis ratio, quia prætor potius vtilitatem pupillorum ſequi debet, quam ſcripturam Teſtamenti, vel codicillorum, vt per *Triphon. in l. vtilitatem, ff. de confirm. Tutor.*

4 Vndè pro coronide noſtri inſtituti poterit firmari concluſio fauore miſerabilium perſonarum poſſe Adminiſtratores, & Tutores à Iudice cogi ad faciendum innentarium non obſtante, quod aliter Teſtator iuſſerit.

SVMMARIVM.

1 *Interpellatio requiritur, vt debitor in mora conſtituatur, ſed limita, vt nu. 3. & vide n. 4. & limita, vt n. 6.*

2 *Mora non inducitur, vbi petitio non procedit.*

5 *Æquum non eſt, vt quam primum, ac quis obligetur, ſtatim in mora conſtituatur.*

7 *Minor abſque interpellatione in mora debitorem conſtituit.*

Idemque eſt fauore locorum piorum, & Ecleſiæ, nu. 8.

ARGVMENTVM.

Interpellatio non requiritur, vt debitor in mora conſtituatur fauore miſerabilium perſonarum.

Limitatur text. in l. Magnam, C. de contrahend. vel commictend. ſtipul.

PRIVILEGIVM CXXXXVII.

1 REgula ſatis eſt firma, quod ad finem, vt debitor in mora conſtituatur à creditore interpellationem fieri eſt de ſubſtantia, nec ante interpellationem commicti moram, *l. mora, ff. de vſur. l. vinum, & l. lecta, §. pactum, ff. ſi cert. pet.* cum latius præ cæteris cumulatis à *Card. Tuſc. concluſ. 325. lit. I.* & per *Graſſ. in tract. de except. cap. 32. à num. 101. cum ſeq.*

2 Nulla ſiquidem intelligitur ibi mora fieri, vbi nulla petitio eſt ad *text. in l. nulla, ff. de reg. iur.*

3 Et quamuis conſtituta regula ex communi *DD.* ſententia ſuas videatur habere radices, vbi dies obligationi adiectus non eſt, ſecus vbi reperitur præfixus, quaſi quod tunc dies ipſa partis ſuppleat interpellationem, & interpellet pro homine, *l. quoties in diem, ff. de verb. oblig. l. Magnam, C. de contrahend. ſtipul. l. Traiectitiæ, §. de illo, ff. de act. & oblig. l. Æmilius, ff. de minor.* ſiuè dies ab homine, ſiuè à lege appoſitus reperiatur *l. 1. §. exactio, C. de rei vxor. act. l. 2. C. de iur. emphit. cap. licet canon. de elect. in 6. cap. potuit de locat. Bellon. deciſ. Gen. 139. Rot. diuerſ. deciſ. 476. par. 1. Gomez var. reſolut. cap. 11. n. 25. tom. 2. Guttierez de Iuram. confirmat. cap. 56. par. 1. Lopez in l. 18. tit. 11. part. 5. in verb. Adia cierto.*

4 Tamen non defuerunt, qui opinati ſunt etiam in obligationibus, in quibus præfixus dies reperitur, interpellationem pariter requiri ad finem moram incurrendi, vt apud *Caſtill. lib. 2. quotid. controuerſ. iur. cap. 1. num. 63. lib. 2. Ferrett. in tract. de mora n. 13.*

Quorum ſanè philoſophatio locum habebit quoties quis ad diem incertum eſſet obligatus; aut ſub conditione, quia adueniente die, vel conditione antè interpellationem debitor in mora minimè conſtituetur, vt poſt cæteros, quorum doctrina vtitur autumat *Menoch. conſ. 131. 133.* & alibi, nam non eſt æquũ

5 vt cum primum quis obligatur ſtatim in mora conſtituatur.

6 Cæterum fauore Miſerabilium Perſonarum interpellatio non eſt neceſſaria ad finem conſtituendi debitorem in mora, & in omnibus bonæ fidei contractibus, vel vltimis voluntatibus re ipſa abſque proteſtatione vſuræ currere intelliguntur *ad Gloſ. in l. cum quidam §. Fiſcus verſ. auferunt ff. de vſur. Reg. Conſtat. in l. 1. nu. 18. C. de Fiſcal. vſur. lib. 10. aduertens num. 11.* id procedere, quando talium miſerabilium debitores legitimam haberent perſonam cui ſoluere poſſent, alias ſecus per *text. in d. l. cum quidã §. ſi pupillo vbi gl. & DD. Præſ. de Franc. deciſ. 16. in fine.*

7 Iuuat hoc priuilegium, nam videmus Mino-

rem

rem abſque interpellatione debitorem in mora conſtituere l.in minorum, & ibi *DD.C.in quibus caſibus in integr.reſtit.non eſt neceſſaria Menchac. controuerſ.lib.1.cap.9.Eſcobar. de ratiocin. c. 15. num. 32.Couar.variarum reſol.lib.3.cap.17.nu.4. Mareſcot.var.reſolut. lib.2.cap.124.nu.16.* affirmantes
8 mantes idem procedere fauore Eccleſiæ aliorumque piorum locorum de quo & *Tiraquell. in ſpecial.tract. de priuileg. piæ cauſæ priuil.141.*

SVMMARIVM.

1 *Error calculatorum ſententia Iudicis confirmatus non poteſt retractari, ſed limita fauore miſerabilium perſonarum num.4.& n 7.*

2 *Error calculatorum ſententia Iudicis confirmatus aliquo modo retractari non valet ſi ſit paruulus & nu. 5.*

3 *Iudex delegatus ſi in commiſſione excedat, eius ſententia numqum tranſit in rem indicatam, neque aduerſus eam currunt fatalia, quominus ſaltim per modum ſimplicis querelæ poſſit retractari.*

6 *Nullus cum alterius iactura locupletari debet.*

ARGVMENTVM.

Error calculatorum ſentẽtia Iudicis confirmatus fauore Miſerabilium Perſonarum retractari poteſt.

Adornatum l.1.C.commun.vtriuſque Iudicib.& l.1. C. de condit.indebit.

PRIVILEGIVM CXXXXVIII.

1 Regula eſt, quod error calculatorum ſententia Iudicis confirmatus retractari non valet ad *tex.in l.1.C.commun. vtriuſque Iudic.& l.1.C.de condit.indebit.*

2 Quæ ſanè procedit, quando error fuit paruulus, & in iure conſiſtit ex communi DD. ſententia de qua in *l.quamuis ff.de condit. & demonſtra.Bald.in l 2.nu.5.& in l.pen. C. de condit. infert.Bouadilla in ſua politic. lib. 5. cap.4.* ſecus tamen, vbi error magnus eſſet,& iudici ponderoſus ſatiſque conſiderabilis videretur habita conſideratione ad qualitatem damnum paſſi,& illius aduerſus quem error reſultat, vt per *Caſtell.in l.27.Tauri verſ.vero,& Auiles in cap. prætor 30. in verbo yacebea.*

Inſuper habet locum, vbi ſententia calculationis erroneæ confirmatoria lata fuiſſet à Iudice ordinario,& non a delegato conſtituto ad rationes liquidandas nam,& ſi ab eius ſententia non fuiſſet appellatum, quandocunque poſſet huiuſmodi error retractari dum exceſſit in commiſſione erroneam rationem confirmando iuxta pulchram Theoricam *Bald.in l.ſi vt proponis num.2. C.de execut.rei iudic.* vbi tuta-
3 tur, quod quando Iudex executor excedit in commiſſione contra eius ſententiam currunt fatalia,refert,& ſequitur *Muñoz Eſcobar.de ratioc.adminiſtr.cap.41.num.9.* vbi ſupradicta omnia adducta quoque probat docens ſic fuiſſe iudicatum per Senatum Pincianæ Cancellariæ in cauſa poſiti villæ de Chineon. vt infra.

4 Cæterum claudicabit adducta regula erga Miſerabiles Perſonas,quarum fauore calculorum error ſententia Iudicis confirmatus retractari poteſt, vt elicitur ex eodem *Muñoz de ratioc.loco cit.num.13.* vbi etiam ita reputare videtur verum quoties fauor publicus verſaretur, cuius verba reponere volui, quia Codex ratus eſt.

5 *Quod autem dictum eſt ſupra, quod error ſententia confirmatus propter authoritatem rei iudicatæ retractari non debet eſt indubitabile quando error fuit paruulus, & in iure conſiſtit* ex tex. in l.quamuis, *& ibi notant ſcribentes communiter* ff.de condit. & demonſtr. *vt notat* Bald. in l.1.C.ſi aduerſus ſolut.& in l.penult. verſic.in tempore C.de condit.inſert. Addit. Bart.in d.l. inſtar, *verbo non habet vim ſententiæ, vt ex* Oldrad. *refert* Bald.in l.2. num.5. C.de condit.inſert Bouadilla lib. 5. politicæ cap.4. num. 76. *& ratio potiſſima quare error paruulus in rationibus factus, & per Iudicem approbatus in via executiua reuocari non debet, ea eſt quia in via executiua non agitur iure actionis, ſed officio Iudicis quis ad ſoluendum compellitur, vnde cum de minimis non curat prætor* l. Scio, ff. de in integr. reſtit. *Iudex illud reuocare non debet propter authoritatem rei iudicatæ,ſecus tamen ſi error magnus eſſet,& Iudici ponderoſus, & nimis conſiderabilis appareret conſiderata qualitate damnum paſſi, & illius contra error reſultat,quia hoc caſu officio Iudicis retractari potrrit ex naturali ratione, quæ prohibet, vt nullus cum alterius ia-*
6 *ctura locupletetur iuxta* tex.in l.nam, hoc natura, ff. de condit. indeb. *& nullo adducto fundamento,hanc ſententiam tenet* Caſtel.in l.27.Tauri verſ.ſi verò, Auiles d.c.30. uerbo yacebea; *Et ſecundum prædictam diſtinctionem iudicatum vidi per regios noſtræ Pincianæ Cancellariæ Senatores in cauſa poſiti Villæ de Chiauchon,quia licèt rationibus fuit litigatum in vna parcella ducentorum mille moro petinorum, bis debrret in calculo recipi adminiſtratoris fuit iudicatum,& lata executoria, ab hac cauſa executionis per appellationem ad Curiam deuoluta, & ſuper eadem parcella ventilata ad inſtantiam alterius adminiſtrationis cui ius in prima lite fuerat reſeruatum, viſo errore manifeſto, & quod quantitas erat magna, non obſtante exceptione rei iudicatæ per adminiſtratorem appoſita, pronunciatum fuit,vt ſemel tantum dicta parcella excomputaretur, in calculo, quæ vt bis excomputaretur iam fuerat iudicatum.Credo tamen,quod in caſu,& exemplo propoſito magna fuit habita conſideratio adhoc*
7 *quod ibi vertebatur fauor publicus pauperum, & Miſerabilium perſonarum, vbi enim fauor publicus*

cus verſatur ſententia etiam ritè lata virtute nouorum inſtrumentorum poteſt retractari, vt in l.ſub ſpecie, C. de re iudic. cap. inter monaſterium, cap.ſuborta de re iudic.l.15.tit.11.par.3. & in l.19.tit.22.par.3. *& ſic exornauerunt prædicti adminiſtratoris conſcientiam ſatis ex mala fide, & animo fraudandi læſam . Et quidem in fauorem prædictæ ſententiæ reuocatoriæ facit, quia Iudices ſupremi debent iudicare attenta rei veritate*, vt in l.fin.tit.17.lib.4.recopil *Huic etiam ſententiæ ſuffragatur ratio* tex.in l.9.tit.15.lib.7. recopil. *ibi* El Corregidor, ò Alcalde mayor del paſtido ſi fuere del ſeñorio, puedan reueer ſiemdre que quiſieren las cuentas de ſu oficio, ò a inſtancia de alguna perſona, y de ſagrauiar el poſito en lo que eſtuuiere agrauiado . *Et in terminis parcellæ bis oneratæ hanc concluſionem veram reputat*, Bart.in l.inſtar num.7.C.de iur. fiſc.lib.10.*vbi illum ſequitur* Platea, Iaſ.in l.errorem num.3.C.de error.calcul. Caſtell.d.l.27. num.20. verſ.vndecima particula, Bouadilla vbi ſupra num.77.

SVMMARIVM.

1 *Sententia debet eſſe conformis libello fallit fauore piæ cauſæ, & quare, nu.5.6. & 7. item in iudicio inter mercatores, num.8. & quid ſeruetur in Regno, n.9.*

2 *Libellus debet continere concluſionem, & quare.*

3 *Concluſio declarat, ampliat, & reſtringit libellum.*

4 *Fatuus eſt Iudex, qui condemnat in alio, quam ſit petitum.*

7 *Cauſæ Miſerabilium Perſonarum ſunt Summariæ.*

ARGVMENTVM.

Sententia non conformis libello valet fauore Miſerabilium Perſonarum.

Ad limitationem tex.in l.vt fundus, ff. commun. diuid.

PRIVILEGIVM CXXXXIX.

1 REgula ſatis eſt nota, quod ſententia debet eſſe conformis libello *l.vt fundus, ff.commun.diuid.l.fin. C.de fideicommiſſ.libert. clem.ſæpè, §.verum de verb. ſignific. cap. licet Heli de Simon.*

2 Qui libellus debet in ſe continere concluſionem *Gloſ.in l.1.in princip.*& ibi *Bart.& alij, ff.de edend.*nam non attenditur quid quale, & quantum petatur, ſed quid, & quantum concludatur *Iaſ.in l.eum quid num.34. ff. ſi cert.pet.* nam ſubſtantia libelli conſiſtit in concluſione *Gloſ.in cap.hoc quippe 3.q.6. Bal.in l.edita col.13.in princip.de edendo*, & libellus non habens in ſe concluſionem minimè ſuſtinetur *Soccin.regul.287. lim. 3.*

3 Concluſionem declarat, ampliat, & reſtringit ipſe libellus, & ex concluſione apparet qualiter antè dicta intelligantur *Gomez var. reſol. lib.3. tit.9. verſ. aliter firmetur accuſatio num.3.* annuens, quod ſicut argumentum Dialecticorum, vt aptè dicatur formatum debet contineri maiorem, minorem, & concluſionem, ita & huiuſmodi libellus ante eum *Bart. in l. ſi prius num.13. ff. de Nou oper. nunciat.*

4 Fatuus enim eſſet Iudex, qui condemnaret in alio quam ſit petitum *d.l.fin. C. de fideicomm. libert.* & ibi *Bald. Seraphin.deciſ.335.part.1.* vbi quod debet attendi potius concluſio libelli, quam narratiua *Rot.in Tudertina damni dati Lunæ 31. Maij 1604.coram Sanctiſſimo Gregor.XV. Balb.deciſ.198. Baez.deciſ.33.num.9. Borrell.in ſumma deciſ. cit. de libell. num.27. D.Ricc. deciſ. Cur. Archiep.5.par.1.* vbi determinatum teſtatur ſententiam eſſe ferendam iuxta concluſionem factam in libello, licet narrata in articulis repugnent de quo tu vide *Annam ſingul. 312.& alleg.6.num.10.& 11. Thor.in compend. deciſ.verſ.libellus debet continere tom.1.*

5 Fauore tamen miſerabilium perſonarum ſententia valet quamuis ſententia contineat aliud quod in petitione, nam non debet attendi quid petierit Actor, ſed quid in effectu appareat illi deberi, prout ita practica ur indiſtinctè in Regio Tribunali Audientiæ Prouinciarum Capitinatæ Apuleæ, & Comitatus Moliſij.

6 Fulcitur huiuſmodi opinio ſiquidem tum quia idem videmus fauore piæ cauſæ, & Eccleſiæ, vt concludit *Genuenſ. in practicab. Eccleſ. q.454.*

7 Tum etiam quia in cauſis ſummarijs, (prout ſunt cauſæ huiuſmodi Miſerabilium perſonarum) ſententia, quæ non eſt conformis libello eſt valida *Alex. conſil. 114.num. 6.lib. 1. Surd.* qui alios citat *deciſ. 234. num. 14. & conſil.12. num.74. Ludouiſ.& ibi Addit.deciſ.176.num.2. Rot. deciſ. 611.ſub num. 5. part.1. in recent.* vbi

8 concluditur inter Mercatores (inter quos proceditur ex bono, & equo,) & ſummariè non attendi, quid fuerit petitum, ſed quid probatum fuerit *Petra ad Gramm.deciſ.19.num.5.& 6.Fauinæ.deciſ.268. num.6. poſt.2. lib. conſil. Illuſtr. Epiſcop. Ricc.in collect. deciſ.cap.343. Caſtill.deciſ.Rot.Sicil.57.par.1.Martin. Andr.deciſ.9.nu.9. & deciſ.19.nu.7.*

9 Tum tandem, quia in Regno ſeruatur de facto ſententias eſſe difformes à libello, quando ita videtur Iudici, vt apud *Grazziel.deciſ.68.* & fuſius per *Merlin.controuerſ.forenſ.34.* vbi ad ſaturitatem, & nos diximus in *tract.de grauaminibus vaſſallorum tom.2.grauam.125.*

Conferunt pro comprobatione, quæ diximus ſupra in *priuil.58.*vbi erit videndum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra mortuum non valet quid ſi pro mortno feratur, nu. 2.*
3 *Sententia lata contra mortuum valet fauore Miſerabilium Perſonarum, & in cauſa libertatis.*
4 *Fauores conceſſi libertati communicantur Miſerabilibus perſonis.*

ARGVMENTVM.

Sententia lata contra Defunctum fauore Miſerabilium Perſonarum valet.

Ad limitationem text. in l. in ſumma, §. fin. ff. de re iudic.

PRIVILEGIVM CL.

1 Regula eſt recepta, ſententiam contra mortuum prolatam non valere ad *text. in l. in ſumma, §. fin. ff. de re iudic.* quem ad id communiter allegant *Doctores Vantius in tract. de nullitat. ex defectu Iuriſdictionis num.* 106. vbi allegat *Caſtrenſ. in l. ſi deceſſerit, num. 5. ff. qui ſatiſdar. cogant.* ibi firmando quod ſententia lata aduerſus mortuum licet ignoretur, quod mortuus per procuratorem defenderetur, nam adhùc ſententia in mortuum concepta redditur inualida, probant pariter *Put. deciſ.* 186. *Surd. conſil. 99. lib. 1. Miſinger. obſern.* 85. *cent. 1. D. Ricc. in collect. deciſ.* 1529. plenè *Maſtrill. deciſ.* 137. & copioſè *Caſtill. deciſ.* 70. vbi tutatur ſen-
2 tentiam latam ad fauorem mortui, nec valere *ex l. qui in prouincia verſ. quod ſi ſtipulatus, ff. ſi cert. petatur* quod & pariter ſcribit *Præſes de Franch. deciſ.* 245.
3 Cæterum fauore Miſerabilium perſonarum valere huiuſmodi ſententiam dicendum eſt.

Recipit incrementum huiuſmodi opinio, eo quia ſic in ſimili fauore libertatis ſententiam prolatam contra mortuum valere notarunt, *Dec. in l. eius qui §. quid ſi ſtipulatus, ff. ſi cert. pet. Verall. deciſ.* 140. *Amendol. in addit. ad Præſ. de Franch. deciſ. 245. nu. 7.*

Igitur de caſu ad caſum licitè poterit dari
4 extenſio, cum fauores libertati impartiti communicentur miſerabilibus hiſce perſonis.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio bonorum, quorum pretium eſt relictum, vt diſtribuatur Miſerabilibus perſonis eſt facienda præſenti pecunia, & non habita fide de pretio.*
2 *Exequutor ad pias cauſas non poteſt alienare bona relicta niſi pecunia præſenti.*
3 *Exequutio cauſa pia moram non admittit.*
4 *Res fiſcales pecunia præſenti vendi debent.*

ARGVMENTVM.

Alienatio Baronum, quorum pretium eſt relictum, vt diſtribuatur in commodum miſerabilium perſonarũ, eſt facienda præſenti pecunia vulgo (di contanti,) Nec fides de pretio eſt habenda.

PRIVILEGIVM CLI.

1 Regula ſit, vt ſi pretium bonorum reperiatur relictum, quod in miſerabilium perſonarum commodum diſtribuatur, eorundem alienatio eſt facienda præſenti pecunia, vulgo (de contanti.)

Itaut executor à Teſtatore relictus ligatas videatur habere manus illorum alienationem agendi niſi præſente pecunia ex theorica *Bart. in l. à diuo pio §. ſi emptor. ff. de re iudic.* quate nus
2 probat exequutorem ad pias cauſas minimè poſſe alienare, nec transferre dominium niſi pecunia præſente, ſequitur *Euerard. in Topic. legal. loco à Fiſco ad Eccleſiam n. 4.*

Confert *Reg. de Ponte in ſuo tract. de poteſtat. Proreg. tit. de Regal. impoſitionibus §. 6. num.* 15. dum probauit non poſſe vendi Bona pro teſtamentorum exequutione, maximè, ſi deſtraherentur ob pias cauſas habita fide de pretio.
3 Cuius ſanè concluſionis redditur Ratio, nã piæ cauſæ exequutio moram minimè admittit vt docuerunt *Bart. Bald. & Alex. in mox adducta l. à diuo pio §. ſed ſi emptor ff. de re iudic.*
4 Et hanc partem iuuat quia in ſimili venditiones Fiſcales præſente pretio fieri debent *Pereg. in ſpeciali tract. de iur. Fiſci lib. 6. tit. 4. n. 6.* & meminit *Reg. de Ponte in cit. tract. de poteſt. proreg. tit. de regal. impoſitionibus §. 6. num. 6.*

SVMMARIVM.

1 *Contractus nominatus præſumitur fauore Miſerabilium Perſonarum.*
2 *Contractus quando ceſſet ceſſante cauſa.*

ARGVMENTVM.

Contractus cenſetur nominatus fauore Miſerabilium perſonarum, nec reſoluitur ex defectu cauſæ.

PRIVILEGIVM CLII.

1 Regula ſit contractum fauore Miſerabilium Perſonarum cenſeri nominatum, nec ex defectu cauſæ finalis reſolui *l. hoc. in theſaur. iur. tit. 1. num.* 56. & facit doctrina *Amat. deciſ. Rot. March. 46. ſub nu.* 37.
2 Non eſt enim nouum, quod in contractu nominato ceſſante cauſa finali minimè ceſſet contractus, prout è contra in contractu innominato ceſſet contractus ex ceſſatione cauſæ

finalis iuxta theoricam *Bald.in l. eum te num. 6. C.de pact. inter emptor. & vendit.* quam recepit *Tiraq.in ſuo tract. ceſſante cauſa limit. 36.* quod & practicaui pluries vti Regius Auditor prouinciarum Capitinatæ Apuleæ, & Comitatu Moliſij, & vide *Viſcont.in concl. iurium in verbo contractus*.

SVMMARIVM.

1 *Duo ſpecialia circa idem concurrere non poßunt, nec in eadem perſona declara vt n.2.*
3 *Specialia duo fauore miſerabilium perſonarum, & Eccleſia concurrere poſſunt.*

ARGVMENTVM.

Specialia duo fauore miſerabilium perſonarum benè poſſunt concurrere.

PRIVILEGIVM CLIII.

1 REgula eſt vt duo ſpecialia nequeant circa idem concurrere, nec in eandem perſo-
nam *l.cum poſt §.gener.iuncta gloſ.ff.de iur.dot.l. 1.C.de dot.promiſ.l.in fraudem ff.de teſtam. milit.*
2 *cap.ſingul. 89. diſtint.* niſi tamen vnum veniret
in conſequentiam alterius *Tomaſett. reg. 102.*
vbi idem concludit in caſibus à iure expreſſis, & priuilegiatis *ex l. ſub conditione ff. de ſolut. l. qui in vtero ff.de ſtat.homin.§.ſi ab hoſtibus inſtit. quibus mod.ius.pat.poteſt.ſolut.* quæ allegari ſolent ad id, vt ſimul ſpecialia plura concurrere non valeant non quidem principaliter, ſed in conſequentiam quod pariter annuit *Thobias Nonnius ad rubr. inſtitut. de Teſtam.nu.20.*
3 Tamen fauore miſerabilium perſonarum
benè concurrere poſſunt duo ſpecialia ex *Bald. in cap. 2. de conſuet.* prout ſic fauore Eccleſiæ docet *Ripa in l.ſi rem ff.de acquir.poſſeß.* & latius *Gennenſ. in practicab. eccleſ. quæſt. 457.* vbi per exempla id oſtendit, vt apud cerni poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſio omnis regulariter valet, & tenet.*
2 *Edictum de fideiſſoribus eſt permiſſorium.*
3 *Fideiubere quibus non liceat.*
4 *Fideiuſſor alias non idoneus cenſetur idoneus fauore miſerabilium perſonarum.*
Sic etiam fauore dotis num.5.
6 *Clerici fideiubere regulariter nequeũt, ſed quando ſecus num.7.*
8 *Egeni veniunt ſub nomine miſerabilium perſonarum etiam quoad illarum priuilegia.*

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor idoneus, qui alias non eſt, fauore miſerabilium perſonarum idoneus efficitur, & ideo pro ipſis fideiubere poteſt, & valet fideiuſſio.

PRIVILEGIVM CLIV.

1 REgulariter quamuis omnis fideiuſſio teneat, & valeat, niſi expreſſe reperiatur
prohibita, & edictum de fideiuſſoribus ſit
2 promiſſorium, ita quod, prohibiti qui non reperiuntur, promiſſi cenſeantur *argum. l. eum prætor ff.de Iudicijs l.1.§.1.ff.de procuratoribus*.
3 Tamen plures reperiuntur in iure, quibus
fideiubere non licet, vt ſunt filijfam. mulieres, milites, ſerui, prodigi, mentecapti, furioſi, ebrij ſurdi, muti, monaci, clerici, minores, liberti, & ſimiles, de quibus omnibus, ſatis luculenter per ampliationes, & limitationes diſcurrit *Maurus Aretinus, in ſuo tract.de fideiußoribus, ſect.8.cap. 1.vſq.ad cap. 26.* ad quem Lectorem relego.
4 Cæterum pro noſtri inſtituti coronide, fir-
mabis, eum qui alias idoneus fideiuſſor non eſſet fauore miſerabilium perſonarum, idoneũ cenſeri, & proinde fideiuſſionem, valere.
5 Recipit incrementum hæc opinio, ex theo-
rica *Felyn. in conſ. 9. num. 2.* quatenus probat, alias non ideoneum fideiuſſorem fauore dotis idoneum reputari, & a tali pręſtitam fideiuſſionem valere, ex *gloſ.ex l.fin.vbi gloſ.* iura concordantia adducit *C.ad Velleian.* refert & ſequitur *Graſſ.in tract. de effectibus clericatus, effect. 44.nu.6.* vbi poſtquam firmauit regulam, cleri-
6 cos nullo modo debere nec poſſe fideiubere
cap. 1. de fideiuſſorib. cap. te quidem 11. quæſt. 1. cap. non ſatis 88. diſt. cum adductis latius per *Francum in tract.de priuil.eccleſ.priuil.115. Menoch.de arbitr.iudic.caſu 432.* limitat illam non procedere fauore dotis, prout, & fauore ege-
7 norum, ad *gl.in cap. quibuſdam de fideiuſſoribus*
Gerardus ſingul. 100. Rebuff. de priuilegijs ſcolarium priuil.171. Vinius deciſ.210.num.11. Maur. Aret.in tract.de fideiuſſorib.ſect.8.cap.12. à n.8. cum ſeq.
8 Igitur ſic pariter concludendum eſt in caſu
noſtro, cum valeat argumentum de dote ad miſerabiles perſonas, & egeni, veniant ſub nomine miſerabilium perſonarum *Rota, in Senogalien. ſolutionis decimarum coram Reuerendo Patre Domino Queipo*, vbi egenos vocat miſerabiles, & illorum priuilegijs frui poſſe aſſeuerat.

Iungè, ſi applicari poſſint, ea quæ occaſione alterius articuli diſcuſſimus ſupra *priuil.113.*

SVMMARIVM.

1 *Filius quotuplex peculium habeat.*
2 *Filius in caſtrenſi, vel quaſi quid habeat.*
Et quid in profectitio nu.3.
Et quid in aduentitio nu.4.
5 *Filius familias quando validè donet de profectitijs, & aduentitijs.*

A R-

ARGVMENTVM.

Filius familias habens liberam adminiſtrationem peculij profectitio poteſt donare in fauorem Miſerabilium Perſonarum, ſicut illis pariter aduentitia donare valet.

PRIVILEGIVM CLV.

1 Regula eſt filium triplex peculium habere poſſe, ſcilicet caſtrenſe, ſeù quaſi caſtrenſe, profectitium, & aduentitium.

2 In caſtrenſi, ſeù quaſi caſtrenſi peculio nihil patri acquiri patet in *l.cum oportet verſ. exceptis C.de bon. quæ liber.* ita quod in illis filius familias habeatur pro patre familias *l. 2. ff. ad Maced.l.ſi quis vxori §.1.ff.de furt.*

3 Peculium autem profectitium pleno iure acquiri patri eligitur ex *§.1. inſtit. per quas perſon.mob.acquir.& in d.l.cum oportet, & ibi DD.*

4 Aduentitium tamen peculium, quoad proprietatem tantum filio quæritur, & quoad vſufructum patri *d.§.1.& d.l.cum oportet*, & de his omnibus fuſo calamo, vt vnum pro omnibus adducam ediſſerit *Paſcal. de patr.poteſt.par.1.c. 3.* vbi ad ſaturitatem ſingula ſunt exarata.

5 Cæterum his præmiſſis firmabis filium familias habentem liberam adminiſtationem peculij profectitij poſſe donare miſerabilibus perſonis, quia ſic videmus fauore piæ cauſæ, & eccleſiæ *Caſtrenſ. conſ. 381. vol.1. Marcabru.conſ.122.Genuen.in practicabil. eccleſ. quæſt. 233.* vbi ampliat etiam reſpectu aduentitiorum quoad proprietatem non obſtante *l.fin.§. filius fam. C. de Bon. quæ liber.* quia ibi prohibetur alienatio, quæ ſapit prodigalitatem, non ex iuſta cauſa *Crauett.conſ.39.n.13.* & ita dicit tenere *Card.Tuſc.concl.2.tom.4.*

SVMMARIVM.

1 *Donatio reuocari poteſt ex ingratitudine, ſic etiam ex ſuperuenientia filiorum n.4.*
2 *Pactum, quod donatio vitio ingratitudinis reuocari nequeat, non eſt validum.*
3 *Iuramentum non debet eſſe vinculum iniquitatis.*
Iniuria ſola diſſimulatione remittitur ibid.
5 *Donatio reuocari nequit, vbi res donata reperitur vendita à donatario.*
6 *Reſoluto iure datoris, reſoluitur ius acceptoris ſed intellige vt num.7.*
8 *Bona hypotecata non dicuntur propriè alienata.*
9 *Alienare prohibitus poteſt hypotecare.*
10 *Dominium per hypothecam non transfertur.*

ARGVMENTVM.

Bona donata, quæ alteri fuerunt hypothecata per donatarium, non poſſunt ob aliquam cauſam fauore Miſerabilium Perſonarum repeti. *Exornatur Tex.in l.fin. & in l. His ſolis C. de reuoc. donat.*

PRIVILEGIVM CLVI.

1 Inter plures cauſas, ex quibus donatio inter viuos reuocari poteſt eſt vitium ingratitudinis, quod venire ſolet, ſi Donatarius manus violentas iniecerit donanti, ſi ei graues iniurias dixerit iuxta qualitatem Perſonæ ſi in bonis illius graue damnum intulerit iuxta quantitatem damni, vel patrimonij, ſi vitæ periculum ei parauerit, vel ſi legi donationis non potuerit, vt in *l. fin. vbi omnes DD. C. de reuoc.donat.* latiſſimè poſt alios *Mantic.de tacit. & ambig.conuent.lib.15.tit.41. vbi nu. 6. & ſeq.* firmat non valere pactum factum, quod donatio vitio ingratitudinis reuocari nequeat, *ex*

2 *Bart.Salyc.Butr. Rom.Alex.Felyn.& alijs*, quia eſt pactum contra bonos mores, & quando donatarius inuitaretur ad delinquendum, & nulla conuentione fieri poteſt vt dolus malus non præſtetur, *l ſi vnus §.illud ff. de pact. l. conuenire ff.de pact.dotal.* intantum quod tale pactum neque poſſit firmari iuramento, aſſeuerant complures alij relati à *d.Mantic. loco proximè cit.n. 10.* cum iuramentum non debeat eſſe vinculum

3 iniquitatis, nec confirmet pactum quod odio partis aduerſæ eſt improbatum, *cap.1. & cap. debitores de iur.iur.* licet poſſit talis ingratitudo à donante remitti, quia hoc eſt opus miſericordiæ, *cap.tria diſt.45.* imò ſola diſſimulatione remitti poteſt, prout aboletur iniuria, *l. fin. in fin.C.de reuoc.donat.*

4 Superuenientia quoque liberorum eſt cauſa proxima reuocandi donationem factam ad minus vſque ad legitimam vulgat *l. ſi vnquam C. de reuoc.donat.* vbi omnes DD.& præcipuè affluenter more ſuo *Tiraquell.* quod procedit in vtroque foro, vt poſt Antiquiores probat *Seraphin.deeiſ. 829. & 837.* vbi tamen dicit eſſe neceſſariam expreſſam, vel tacitam declaratiõe patris quod tamen non puto verum cum talis reuocatio reſpiciat commodum filiorum, & veniat ex diſpoſitione iuris, iuxta tradita nouiſſimè à *Molfeſ.in comment. ad conſuetud. Neap. part.4.quæſt.26.tom.1.* de qua cauſa in facti contingentia reſpui opinionẽ *Ripæ* tenentis, quod ſi pater cogitauit de filijs, non reuocatur donatio, quia non tantum patri verum etiam filio ius reuocandi factam donationem cõpetit.

Verum in caſu de quo agitur, & noſtrum deſideratur votum videtur prima facie reſpondendum, quod licet fuerit probata ingratitudo ex parte donantis, dum hodie domus donata

5 reperitur hypothecata per donatarium, nõ poteſt donãs agere pro repetitione vigore *text. in l.his ſolis C.de reuoc.donat.* vbi cautum eſt, quod ſi filius antequam ſit ingratus alienet in alium fundos, & res donatas a matre, tale alienatum mater reuocare non poteſt obtentu ingratitu-

 dinis

dinis ſequentis, ergo ſic in caſu noſtro eſt annuendum.

Cæterum re melius perpenſa in contrariam partem inclinaui modus authoritate *Rip. in d. l. fin. quæſt. 4. cit. tit. de reuoc. donat.* vbi in terminis vt aiunt terminantibus mouet articulum, & in hac opinione reſidet aſſignando rationem,
6 quia reſoluto iure datoris reſoluitur ius acceptoris, *l. lex vectigalis ff. de pignor. l. 3. ff. quib. mod. pign. l. 3. quib. mod. pign. vel hypoth. ſolu. l. ſi ex duobus §. ſed, & Marcellus ff. de in diem adict. c. nuper de donat. inter vir. & vxor. Cach. dec. 156. num. 12. Gomez variar. reſolut. cap. 3. nu. 8. in fin. Bertazzol. de clauſul. inſtrum. clauſul. 15. gloſ. 2. num. 16. Barboſ. in l. quia tale n. 86. ff. ſolut. matr. Tuſc. concluſ. 272. lit. R.* qui tamen intelligit in
7 ijs, quæ habent dependentiam ſucceſſiuam, & non ijs, quæ in ipſo inſtanti radicantur, & perfectionem habent in ſe.

Et eo magis cum tali ſententia tranſiui, ſiquidem domus donata erat valoris ſexcentum aureorum, & erat hypothecata pro pretio quadraginta ducatorum, quo in caſu ſuccedit opinio *Mozzij in ſuo tract. de contractibus in tit. de donat. pag. mihi 715. num. 62.* firmantis, donantem ſemper poſſe reuocare donationem factam, licet reperiatur res hypothecata, vel pignorata, niſi eſſet prò tribus partibus, vel ſaltem pluſquam pro dimidia hypothecata at ſecus ſi pro paruo pretio, & ſic infra dimidiam partem.

8 Qua opinione retenta non obſtat *text. in d. l. his ſolis C. de reuoc. donat.* nam reſpondeo, quod bona hypothecata, vel pignorata non dicuntur propriè alienata, *l. alienatum ff. de verbor. ſignif. Bald. in cap. 1. alien. feud & in cap. 1. §. aut ſi libellario quib. mod. feud. amitt. Angel. in l. benignius ff. de legib. Caſtrenſ. in l. in ambigua eod. tit.* & ideò alienare prohibitus hypothecare
9 poteſt *Aretin. conſ. 75. n. 2. Dilect. de arte teſtandi tit. 8. caut. 5. nu. 4. Plot. conſ. 19. num. 20. Reiger. in Teſaur. iur. in verb. alienatio nu. 182. Clar. in §. emphiteuſis quæſt. 18. Herring. de fideiuſſoria. cap. 1. nu. 117.* poſt alios *Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 22. tit. 28. nu. 51.* quia per hypothecam non trasfertur dominium, & ſi conſtituti
10 clauſula in obligationis contractu ſit adhibita *Caballin. milleloq. 93. Tiraq. de retract. §. 1. gloſ. 2. à n. 44. Cened. canonic. quæſt. cap. 11. n. 13. Clar. in §. emphiteuſis quæſt. 13. nu. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Legatum rei alienæ valet ſi ſcienter factum ſit à Teſtatore, non ſi ignoranter, qui ſi ſciuiſſet forſan non feciſſet.*
2 *Scientia Teſtatoris in legato rei alienæ eſt per legatarium probanda alias ignorantia præſumitur.*
3 *Legatum rei alienæ factum coniunctæ perſonæ tenet ſiuè ſcienter, ſiuè ignoranter factum ſit.*
4 *Legatum rei alienæ factum fauore Animæ valet ſiuè ſcienter, ſiuè ignoranter factum ſit.*
5 *Legatum rei alienæ factum coniunctæ perſonæ, vel cauſæ piæ, tunc demum valet, quando ignoranter factum eſt, cum in totum res aliena legata eſt, ſecus quando pro parte eſt Teſtatoris quia tunc valet in illa parte ſolum.*
6 *Legatum rei alienæ, quando quis eſt tantum vſufructuarius, vel hæres grauatus, ſolum vales in illo, & pro illo iure, quod habebat legans.*
7 *Teſtator cenſetur voluiſſe legare totam rem, quando vtitur verbis generalibus.*

ARGVMENTVM.

Legatum rei alienæ factum in fauorem miſerabilium perſonarum, de iure valet, ſiuè ſit illud factum ſcienter, ſiuè ignoranter.

Exornatur Text. in §. non ſolum inſtit. de legat.

PRIVILEGIVM CLVII.

1 Regula, eſt in materia legati rei alienæ quod illud valet, & eſt res legata, vel illius extimatio per hæredem legatario præſtanda ſi ſcienter factum ſit à Teſtatore legatum non ſi eo ignorante rem alienam fuiſſe, quod forſan ſi ſciuiſſet, ita non legaſſet, *text. eſt in §. non ſolum in verſ. quod diximus inſtit. de legat. 1. vnum ex familia §. ſi rem tuam de legat. 2.*
2 & in hoc ſcientia Teſtatoris eſt per legatariū probanda, alias ignorantia præſumitur, vt explicant latè *Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 9. tit. 9. num. 1. & 2. Gomez variar. reſolut. tom. 1. cap. 1. & 12. ex nu. 13. Graſſ. de ſucceſſ. §. legatum quæſt. 14. num. 2. Vin. deciſ. 417. lib. 2. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 116. per totam, Mareſc. variar. reſolut. lib. 2. cap. 105. num. 7. Teſaur. quæſt. 55. nu. 1. lib. 1.*
3 Fallit quando tale rei alienæ legatum eſt factum coniūctæ perſonæ, quia tunc ſiuè ſcienter, ſiue ignoranter Teſtator legauerit fauore coniuncti præſumptio eſt, quod in omni caſu legaſſet, ideò valet legatum, & in vtroque caſu debetur extimatio *l. cum alienam C. de leg.* & tradunt quot quod Doctores ſunt ſupra allegati, adde *Ludouic.* qui concordantes adducit *deciſ. Peruſ. 23. nu. 3.*
4 Et cum fauore Animæ eadem præſumptio debeat eſſe quæ pro coniūcto, ideò quod regula etiam fallit quando pro Anima, & ſic pro aliquo loco pio factum eſt legatum, tunc enim ſiuè ſcienter, ſiuè ignoranter factum, illud ſemper valebit, & debebitur extimatio *Tiraquell. de priuileg. piæ cauſæ priuileg. 66. Menoch. dict. præſumpt. 116. num. 30.*

Ex quibus facilè deuenio in opinione, quod ſcilicet debeatur extimatio rei legatæ in fauorem miſerabilium perſonarum nulla facta differen-

ferentia, an Teſtator ſciebat, vel ignorabat rem
legatam eſſe alienam.

Cæterum eſt obſeruandum, quod regula
prædicta etiam fauore perſonæ coniunctæ, &
ex conſequenti fauore cauſæ piæ, (quæ cõiun-
5 ctæ perſonæ priuilegio in his fungitur, ac po-
titur) procedit tantum quando res legata erat
prorſus, & in totum aliena, non quando aliquã-
do in ea ius Teſtator habebat, nam tunc ius il-
lud quod habebat, tantum legaſſe cenſendus,
& iudicandus eſt, etiam quod dictum ius morte
ipſius extingueretur, & ſic legatum omnino
redderetur inutile, potius enim id toleratur,
quam quod voluerit Teſtator grauare hære-
dem ad præſtandam extimationem. Exem-
6 plum ponunt Doctores, quando Teſtator ſo-
lum eſſet rei, quam legat vſufructuarius, aut
hæres grauatus de reſtituendo, per *text. in l.
quod in rerum §. ſi vſufructu, & §. fin. de legat.* 1.
& eſt text in l. vxor. patruo, vbi *Gloſ. Cyn. Bart.
Bald. & Angel. C. de legat.* eſt communis opinio
Pereg. de fideicommiſſ. art. 33. *nu.* 28. *Gomez tom.*
1. *variar. reſolut. tit. de legat. n.* 15. vbi dicit ra-
tionem eſſe, quia quando legatur res penitùs
aliena non poteſt animus defuncti magis ap-
plicari ad vnam partem, quam ad aliam, ſed
quando habet ius, vel partem in ea, ad illud
tantum adaptatur, & applicatur mens, & vo-
luntas eius, *Caroc. deciſ.* 31 *nu.* 7. *Capra conſ.* 146.
col. 2. *Gratian. diſcept. forenſ.* 237. *nu.* 22. *& deciſ.*
56. *nu.* 23. *Mareſcot. variar. reſolut. lib.* 2. *cap.* 104.
num. 1. *&* 3. *Cancer.* deciſ. Senat. adfert. *in* 3. *par.
variar. reſolut. cap.* 20. *de legat. ex nu.* 289. latè
Pereg. de fideicomm. art. 6. *ex num.* 9. qui dicit ſe
ita defendiſſe in facti contigentia in quadam,
quam appellat valdè ſollemnem quæſtionem,
& obtinuiſſe duobus conformibus ſententijs.

7 Licet non procedant ſupra dicta, quoties ex
coniecturis apparet, Teſtatorem noluiſſe ſe in
legando reſtringere ad ius ſolum, quod habe-
bat, ſed imò voluiſſe totam rem legare, veluti
ſi verbis vniuerſalibus omnia, aut vniuerſa, &
alijs ſimilibus vſus eſt Teſtator, vel ſi aliquod
onus legatario impoſuerit, tunc enim inquiunt
Doctores nedum ius, quod Teſtator habebit
cenſebitur legatum, ſed etiam, & tota res ipſa
Mantic. de coniect. vltim. volunt. d. lib. 9. *tit.* 1. *nu.*
18. *verſ. ſed, Ruin. & Caroc. deciſ.* 31. *nu.* 12. *Ma-
reſcot.* latiſſimè hoc probans *variar. reſolut. lib.*
2. *dict. cap.* 104. *num.* 8. *Gratian. deciſ.* 56. *num.* 23.
& in diſcept. forenſ. 137. *num.* 31. qui alios al-
legat.

SVMMARIVM.

1 *Vaſſallus nequit patrocinari contra Dominum, & nu.* 5. *&* 8.
2 *Vaſſallus de facto patrocinans contra Dominum priuatur feudo.*
3 *Vaſſallus debet ſe abſtinere à malo contra Dominum, & facere bonum.*
4 *Vaſſallus præſtans alteri patrocinium non facit bonum Domino.*
6 *Vaſſallus tenetur defendere Dominum in prælio campeſtri.*
7 *Iudicium dicitur certamen iudiciale.*
9 *Vaßallus fauore miſerabilium perſonarum poteſt eſſe Aduocatus contra Dominum.*
10 *Vaßallus pro ſua cauſa, & pro coniuncta perſona poteſt patrocinari contra Dominum.*
11 *Vaſſallus per Iudicem coactus ad præſtandum patrocinium excuſatur.*
12 *Vaßallus poteſt præſtare patrocinium, ſi cauſa Domini iniuſta fuerit.*

ARGVMENTVM.

Aduocati Vaſſalli poſſunt patrocinari contra
proprium Dominum fauore Miſerabilium
perſonarum.

PRIVILEGIVM CLVIII.

1 Regula eſt Aduocatũ Vaſſallũ nõ poſſe
contra Dominũ patrocinari, quod ſi de
2 facto faciat, priuatur feudo *gloſ. in cap.* 1. *§. item
ſi delator, in verbo perdit, verſ. quid ergo ſi Ad-
uocatus, quæ ſit prima cauſa beneficij amittendi*
vbi idem voluerunt *Iacob. de Beluiſ. Nicol. de
Neap. Andr. de Iſer.* & ita *Iacob. de Sant. Geor.*
qui ſupradictos refert *in inueſtitur. feudal. in
verbo feuda amittuntur verſ. vigeſimo quinto ſi
vaſſallus, Gail. lib.* 1. *obſeruat.* 88. *nu.* 5. *Papon. lib.*
6. *tit.* 4. *Arreſt.* 5.

Redditur huius concluſionis ratio per *Grã.*
eãdem ſectantem opinionem in *deciſ.* 80. poſt
Afflict. deciſ. 265. nam Vaſſallus ne dum eſt
obligatus abſtinere à malo contra Dominum,
3 ſed etiam tenetur facere bonum, per *tex. in ca.*
1. *de for. fidel.* & bonum non dicitur facere pro
4 Domino ſi patrocinium alteri præſtat contra
ipſum Dominum, & ideo Vaſſallus non pote-
5 rit procurare, ſeù in aliqua litè aduocare con-
tra Dominum ſuum, ex quo tenetur ipſum de-
6 fendere, & adiuuare in prælio campeſtri, vt di-
cit *tex. in cap.* 1. *quib. mod. feud. amitt. cum con-
cord.* ita, & pari modo tenetur ipſum adiuuare
7 in foro iudiciali, cum iudicium dicatur iudicia-
le certamen *l. aduocati C. de aduoc. diuerſ. iudic.*
cum ſimilibus notatu *per Andr. in cap.* 1. *§. ſed
& quid delator, quæ ſit prim. cauſ. benefic. amit-
tend.*

8 Vnde non ſunt audiendi *Curt. Iu. de feud. par.*
4. *ſub num.* 72. *& Ioan. Gall. in quæſt.* 23. quate-
nus prætendunt licere Vaſſallis contra Domi-
num patrocinari.

Fauore tamen miſerabilium perſonarum
talis regula ceſſat cum pro illis valeat Aduo-
9 catus vaſſallus patrocinari contra Dominum,
vt nouiſſimè probant *Illuſtriſſ. Epiſc. Riccius in
Collect. deciſ.* 2227. *verſ. & maximè*, vbi Nos al-
legat ſolertiſſimum iuuenem appellando, &

Mari

Digitized by Google

*Mari addit.ad Grãmmat.d.deciſ.*80.*n*.3.qui pariter nos allegat.

10 Prout ſic in ſimili Vaſſallus poterit patrocinari contra Dominum, cuius eſt Vaſſallus pro ſua cauſa & pro coniuncta perſona *Specul. in tit.de Aduoc.§.1.num. 30. Papon. d. Arreſt.5. tit.4.lib.6.Dominus Ricc.in loco cit.in princ. Borrel.in ſumma deciſ.tit. de Aduocat.offic. num. 84. tom.1.*vbi *num.86.* ſupradictam regulam quoq;
11 declarat non procedere quando Vaſſallus eſſet coactus per Iudicem ad præſtandum patrimonium, quo caſu non priuatur feudo, *Bellapertic.in tract.de feud.tit.9.ſub num. 22. Rip.in l. fin.quæſt.9.num.31.& 12.C.de reuoc.donat.Mandoſ.in tract. de ingratitudine cap. 6. cauſ. 10. Afflict.cit.deciſ.265.ſub nu.86.Gail. d. obſeruat.* 88. *ſub nu.7.lib.1.*

12 Idemque erit ſi cauſa Domini iniuſta fuerit quia in tali caſu patrocinium Vaſſallo abſque pæna commiſſum erit, *Bald.in cap.1. col. 2. tit. quib.mod.feud.amittat.Gregor.in Sintagmat. iuris vniuerſ.lib.49.cap.6.ſub n.13.* & ita decisum in Parlamento Pariſienſi refert *Io. Gallus qu.* 24. quem probant *Dominus Riccius d. collect.* 2227. *in fin. & Borrell.d. tit. de Aduocat. offic. num.69.*

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ tres conformes rem iudicatam faciunt.*
Appellare non licet à tertia ſententia ibidem.
Etiam ſi ſit interlocutoria n. 2.maximè ſi habeat vim diffinitiuæ nu.3.
4 *Sententiæ duæ conformes vigore ſtatuti poſſunt in cauſis miſerabilium perſonarum rem iudicatam facere, & ita ſeruari in Ciuitate Bononiæ reportatur nu.5.*
6 *Fabrica Sancti Petri habet priuilegium, vt duæ ſententiæ conformes faciant rem iudicatam.*

ARGVMENTVM.

Duæ conformes ſententiæ ex diſpoſitione ſtatuti in cauſis miſerabilium perſonarum rem iudicatam facere poſſunt.

PRIVILEGIVM CLIX.

1 Regula quamuis ſit de iure communi tres conformes rem iudicatam conſtituere nec a tertia ſententia licere appellare *l. 3. C. Nè liceat in vna eademque cauſ. tertia prouoc. cap. ſi autem prouocatum §.ſi quis in quacunque & cap.directè,& cap.ſua nobis* vbi *Gloſ.2. quæſt. 6.exornant Treuther.diſput.ſelect.par.2.diſp. 33. Theſi 2.& 3.Port.in comm.opin. concluſ. 32. lib. 1.Theſaur.deciſ.122.& 228. Gail.obſeru. 73. lib. 1.Coler.deciſ.German.140.*

2 Quæ ſanè Regula extenditur tam reſpectu ſententiarum diffinitiuarum, quam interlocutoriarum, nè liceat poſt duas appellationes procurare *Franc.in cit.cap.directè col.3.Marant. in prax.part.6.Actu.2.tit.de appellat.num.219.*
3 Eoq;magis, ſi interlocutoria fuiſſet confirmata, quia nõ licebit ſecundo appellare, vel ſi ageretur de interlocutoria habente vim diffinitiuæ vt iudicatum in Senatu Pariſienſi teſtatur *Rebuff.in concord. Franc.tit. de Friuol.appellat.§. ab interlocutorijs verſ.vltimo,*refert,& ſequitur nouiter *Borrell.* qui aliqua cumulat ad regulam *in ſumma deciſ.tit.33. de appellat. à nu. 726. cum ſeq.tom.2.*

4 Tamen fauore miſerabilium perſonarum duæ conformes ſententiæ ex diſpoſitione ſtatuti rem iudicatum facere poſſunt, prout ſic reſpectu ſtatuti Nobilis, & ſtudiorum Matris Ciuitatis Bononię fundat recentiſſimè *Scain. deciſ.84.* vbi quod duæ conformes ſententiæ ex diſpoſitione ſtatuti dictæ Ciuitatis in cauſis miſerabilium perſonarum rem iudicatam faciunt, vt latius apud eum cerni poterit.

6 Et hac occaſione obſeruabis, Frabicam Sancti Petri gaudere Priuilegio, vt duæ ſententiæ conformes faciant rem iudicatam vigore Bullæ *Pij V. 95. incip.* Et ſic editæ 11. Kalend. Ianuarij 1569.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum fauore miſerabilium perſonarum valet, licet quidam aſſumpſerint manum teſtatoris tremantem, & ſignare fecerit.*
2 *Manus Teſtatoris tremantis, an poſſit aſſumi, & facere quod ſignet, vel ſcribat.*
3 *Omiſſio formæ vitiat teſtamentum.*
4 *Apices iuris non attenduntur in piæ cauſæ materia.*

ARGVMENTVM.

Teſtamentum in quo ſunt inſtitutæ Miſerabiles perſonæ valet, licet quis aſſumpſerit manum Teſtatoris, tremantem & illam fecerit ſic ſignare.

PRIVILEGIVM CLX.

1 Regulam fundo valere teſtamentum in quo ſunt inſtitutæ Miſerabiles perſonæ licet quidam aſſumpſerit manum teſtatoris tremantem, & illam fecerit ſignare.

2 Siquidem generaliter ad validitatem teſtamenti poſſe quem aſſumere manum teſtatoris ſi tremat & illum facere ſic ſignare fundarunt *Peralt.in rub. ff.delegat.2.n.17.Gloſ. in l.1. Hiſp. tit.1.p.6.Phebus* nouiſſimè *deciſ.Rot.Luſit.*188. *ſub nu. 16.tom.2.* vbi refert ſic fuiſſe obſeruatum in cauſa Pauli Autenes ex Inſula Sancti Michaelis, cum Martino Aluarez in Anno 1588.

3 Et quamuis idem loco citato annuat non

care-

carere dubio, quia non ſeruatur forma legis, & quęlibet omiſſio vitiat teſtamentum, vt ex alijs autumat *Flores Diez de Mena in addit. ad Gam. deciſ. Luſit. 45.*

4 Tamen in caſu noſtro ceſſat vtique dubitatio, cum videatur tendere in piam cauſam, in qua apices iuris non attenduntur, vt alibi diximus.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio omiſſa probatur teſtibus.*
2 *Quot teſtes requirantur ad probandam omiſſionem ſubſtitutionis factę per Teſtatorem, & nu. 3. & 4.*
Et quid fauore piæ cauſæ, vel miſerabilium perſonarum num. 5.
6 *Subſtitutio directa duobus teſtibus probatur de iure Canonico.*

ARGVMENTVM.

Subſtitutio omiſſa in teſtamento fauore Miſerabilium perſonarum duobus Teſtibus probatur.

PRIVILEGIVM CLXI.

1 REgula eſt, quod ſi Notarius in teſtamento omiſerit ſcribere ſubſtitutionem ordinatam à Teſtatore, huiuſmodi voluntas benè teſtibus probari poterit iuxta theoricam *Angel. & Bal. in l. quoties §. ſed ſi non in corpore ff. de hæred. inſtit. Marzar. in epith. de fideicomm. quæſt. 56. par. 3. Surd. conſ. 129. Maſcard. de probat. concluſ. 1343. Mantic. de coniect. vlt. volunt. tit. 16. lib. 12.*

Quod autem teſtibus huiuſmodi voluntas veniat probanda DD. non conueniunt.

2 Siquidem nonnulli ſenſierunt in ſubſtitutione directa ſeptem requiri, in obliqua quinque, & ſi eſſemus in diſpoſitione minorem numerum teſtium requirente ſufficere tot teſtes, quos in illa diſpoſitione neceſſarios eſſe apparebit, ita *Gloſ. in l. cum proponebatur ff. de leg. 3. in verbo coniectura Alex. & reliqui in l. errore nu. 12. C. de teſtam. Socc. Iun. in rubr. ff. de acquir. poſſeſſ. nu. 128. Honded. conſ. 51. à num. 71. lib. 2. Decian. conſ.* 105. vbi fatetur communi *Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 3. tit. 13. num. 5. Medic. de fortuit. caſib. quæſt. 2. nu. 5. part. 1. fusè Maſcar. cit. concluſ. 1343. à num. 9. cum ſeq.*

3 Alij autem fundarunt, quod ſubſtitutio fideicommiſſaria in teſtamento omiſſa ſeptem teſtibus veniat probanda quamuis clauſula codicillaris in ea contineatur, in codicillis verò omiſſa teſtimonio quinque comprobetur, vt apud *Surd. cit. conſ. 129. & conſ. 147. nu. 11.*

4 Sunt etiam, qui putarunt per duos teſtes probari ſubſtitutionem factam fuiſſe à Teſtatore, licet omiſſa fuerit, quam pro vera agnouerunt *Iacob. de Rauenna Cyn. & Bart. in alleg. l. errore C. de teſtam. & Barbat.* alios ſecum adducens *conſ. 29. col. 4. lib. 1.*

Et quamuis huiuſmodi DD. inſtinctè loquantur, vt probetur per duos teſtes talis ſubſtitutio.

5 Ego tamen fauore piæ cauſæ, & Miſerabilium perſonarum talem agnoſcerem veram opinionem, & proinde concludo ſubſtitutionem factam ad fauorem illarum omiſſam in teſtamento duobus teſtibus probari poſſe.

6 Conducit, nam de iure Canonico, (quod ſeruatur in cauſis iſtarum miſerabilium perſonarum) ſubſtitutio directa duobus teſtibus probatur *cap. cum eſſes*, & ibi *Couar.* qui teſtatur de communi *de teſtamen. Honded. cit. conſ. 51. num. 53.*

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum non extare in dubio iudicandum eſt, ſed quando ſecus n. 2. & 3.*

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum extare, vbi Miſerabiles perſonę ad illud agunt in dubio iudicandum eſt.

PRIVILEGIVM CLXII.

1 REgula quamuis ſit communiori calculo recepta in dubio eſſe iudicandum fideicommiſſum non extare vt ex cumulo antiquorum Doctorum fundarunt *Ludouic. concluſ. 14. illat. 76. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 67. num. 20. Pereg. de fideicommiſſ. artic. in 38. & 40. Maſcard. de probat. conclu. 774. Barz. deciſ. Bonon. 121. à num. 54. Caualc. deciſ. 81. n. 54. p. 3.*

2 Tamen quando Miſerabiles perſonæ agerent ad fideicommiſſum tunc pro eis in dubio eſſet iudicanduum ad inſtar pro pia cauſa concludit *Raudenſ. deciſ. Piſan. 32. nu. 326. verſ. tertius eſt caſus.*

Vndè regula ſupraposita pro non exiſtentia fideicommiſſi claudicabit in hoc caſu.

3 Prout illam ceſſare, quando ageretur de conſeruandis bonis in agnatione notarunt *Gozad. conſ. 89. num. 11. Petra de fideicommiſſ. quæſt. 9. num. 12. Menoch. conſ. 220. nu. 49. Maſcard. de probat. concluſ. 774. num. 5. Decian. conſ. 9. num. 5. lib. 3. Mantic. de coniectur. vlt. volunt. lib. 7. tit. 1. num. 44.*

SVMMARIVM.

1 *Clauſula taxatiua fauore Miſerabilium Perſonarum reſoluitur in taxatiuam, ſed contrarium vide nu. 4. & 20.*
2 *Legato facto miſerabili perſonæ, vel piæ ſuper certa re, illa non ſufficiente an debeatur ſuper alijs bonis hæreditarijs, & n. 3. 7. 8. & 23.*

5 Cauſa

5 *Cauſa pia in legato taxatiuo ſequitur communes regulas, nec fruitur aliquo priuilegio, & num. 18.*

6 *Legatum annuæ quantitatis in beneficium Eccleſiæ percipiendum ex aliquo molendino tamen debetur illo diruto.*

9 *Legatum quando dicatur factum cauſa demonſtrationis, & quando taxationis, & num. 12. & quomodo vtroque caſu debeatur.*

10 *Tempus futurum appoſitum diſpoſitioni importat conditionem*

11 *Creditor non dicitur pendente conditione is cui ſub conditione legatum eſt.*

13 *Regula quouſque adhærendum eſt tanquam fundamentum intentionis allegantis.*

14 *Teſtatoris voluntas tamquam lex ſeruanda eſt.*

15 *Teſtamentum impugnans commodum ex teſtamento conſequi non debet.*

16 *Priuilegia piæ cauſæ ſemper præſupponunt voluntatem Teſtatoris tamquam fundamentum.*

17 *Teſtamentum factum à furioſo, vel ab alio, qui caret intellectu non valet, neque ad piam cauſam.*

19 *Argumentum valet de alimentis ad cauſam piam.*

21 *Hipotheca de iure digeſtorum, an detur pro legato alimentorum, & quid in alijs legatis, num. 22.*

24 *Legata fauore piæ cauſæ non caducantur.*

25 *Diſpoſitio Teſtatoris potius toleranda eſt, quod ſit inutilis, quam contraria voluntati Teſtatoris.*

26 *Hæres cedendo legatarijs actionem contra debitores liberatur.*

ARGVMENTVM.

Clauſula taxatiua fauore Miſerabilium Perſonarum reſoluitur in demonſtratiuam, itaut facto ipſis legato ſuper certa re, illa non ſufficiente debeatur ex alijs bonis hæreditarijs.

PRIVILEGIVM CLXIII.

1 REgula videtur firmanda, (ſi tamen) *Romeni* inhæreatur opinioni *in ſingulari 4327* clauſulam taxatiuam reſolui in demonſtratiuam fauore Miſerabilium perſonarum, itaut facto eis legato ſuper certa re, & illa non ſufficiente debeatur reſiduum ſuper alijs bonis hæreditarijs.

2 Quæ ſanè ſententia habet in fautores *Rip. in lib. 3. reſponſorum cap. 11. ſub num. 3. Euerard. in Topic. legal. in loco de aliment. ad piam cauſam num. 9. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 167. num. 148. Mantic. de coniectur. vltim. voluntat. lib. 12. cap. 6. num. 25. Camil. de Curt. in diuerſ. frudal. fol. 26. ſub num 29. Lanar. conſil. 54. num. 8. Surd. de aliment. tit. 4. quæſt. 26. num. 5. Gratian. forenſ. diſcept. tom. 2. cap. 256. num. 28. & ſeq. Gui.*
3 *Pap. deciſ. 8.* vbi quod annua penſio ſuper furno aſſignata cuidam Monaſterio Sarno minuto nihilominus integra peti poterit *Tiraquell. de priuilegijs piæ cauſæ priuileg. 42.* vbi alienatione rei legatæ a teſtatore facta, adiectio rei eodem orationis tractu in pijs cauſis non inducit legati reuocationem, & *priuileg. 63.* vbi quod per aſſignationem redditus ex certo aliquo fundo piæ cauſæ tacitè is fundus cenſetur obligatus, & ad eum etiam agi poteſt hypothecaria.

4 Cæterum non reticeam dicere hanc opinionem habere ſuos contradictores, quia cauſa
5 pia in legato taxatiuo ſequitur communes regulas, nec fruitur aliquo priuilegio, vt *Felyn. in cap. ſuper literis num. 4. de reſcript. Rot. in antiq. deciſ. 868. Io: de Amic. conſil. 46.* vbi tutatur le-
6 gatum certæ quantitatis annuæ in beneficium Eccleſiæ percipiendum ex molendino non deberi illo deindè diruto, quamuis aliud fuerit in ipſo flumine erectum molendinum, & nouiter latè *Regens Ronit. deciſ. 57.* vbi mordicus probat
7 legatum pium non habere priuilegium, vt clauſula taxatiua reſoluatur in demonſtratiuam, & reſpondet adamuſſim ad omnia contrarium adducta pro tutamine anteſignanæ opinionis, quæ tamen ex allegationibus partis hauſit vt patet ex illarum ſerie hic infra repoſita.

IVRIVM ALLEGATIONES.

8 LEgatum factum à quondam V.I.D. Petro Aloyſio Borano ducatorum quingentorum ei debitorum de Illio de Spatafora cum alijs duc. 500. ſimiliter debitis a Ioſepho Serra in beneficium Reuerendorum Patrum Ieſuitarum ad conſtruendam campanam in eorum templo domus Profeſſæ non demonſtrationis,
9 ſed taxationis cauſa fuiſſe factum ſatis demonſtrant verba ipſa legati videlicet, (*voglio che delli denari che ſi ricuperaranno dalli detti Spatafora, & dalli loro effetti ſi paghino ducati 500. per l'infraſcritto effetto.*

Ex quo ſequitur, quod ſi exigi illi non poſſint inopia debitorum cedet hoc damno legatariorum non autem hæredis. Et id quidem ex doctrina quam tradunt communiter *Doctores in l. quidam teſtamento 96. ff. de leg. 3.* & alibi nempe quod quando corpus nomen debitoris, vel fundus, a quo exigenda eſt pecunia, vel percipiendi ſunt fructus legati ponitur in eadem oratione tunc deſignatio illa corporis limitet, ac reſtringat legatum infra limites corporis deſignati, itavt ſi corpus defecerit legatum quoque deficiat, vtpote quia vnica illa verborum comprehendens pariformiter, & legatum, & deſignationem corporis voluerit in vtraque inſeparabiliter conſiſtere ſubſtantiam legati, quando verum legatum abſque illa deſignatione continet in ſe orationem perfectam ſi poſtea in executione adijciatur corpus, a quo ſit

præ-

Digitized by Google

præſtandum,vel per relationem,vel per æqui-
pollens dicatur tunc factum cauſa demonſtra-
tionis, & conſequenter extincto vel alias defi-
ciente corpore demonſtrato debeatur adhùc
legatum ex alijs bonis hæreditarijs ea ſcilicet
ratione, quæ ex prædictis eligitur ob appoſito
quia ſubſtantia legati circumſcribitur illa ora-
tione perfecta, quæ adhùc perfectionem non
indiget verbis ſequentibus appoſitis potius ad
faciliorem legati executionem, ita ex *Bart.in*
l.iuter ſtipnlantem 83.*§.ſacram num.6.ff.de verb.*
oblig. iu l. Lutins ſub num.3. ff.de aliment. & ci-
*bar.legat. Paul.Caſtr.conſil.*338. *quam exceptio-*
*nes, num.3.lib.*1. *Dec. conſil.* 183. *& conſil.*328.
*nnm.*1. *Felyn.in cap.ſuper literis de reſcript.nu.*4.
vbi citat alios *Io:de Amic.conſil.46.nu.12.Surd.*
de aliment.tit.4. quos 26. à num.5. Rot.Rom. ſatis
clarè, & latè probans diſtinctionem hanc *deciſ.*
11.*in tit.de teſtam.in antiqnis*, & latius *Stephan.*
Gratian.diſcept.forenſ. tom.2.cap.256. & tom.5.
*cap.*988. & ex noſtris *Neapod. in couſuetudine ſi*
qna mulier in verb. de bonis n.24. Rogidē Præſ.de
Curt.iu diuerſ.feu.par.1.pag.26.ſub n.39.vbi ſup.
*n.*40.teſtatur adductis exemplis hanc eſſe com-
munem, *Lanar.conſil.54. n.8.Franch. deciſ.*721.

In caſu noſtro ne dum comprehenduntur
vnica oratione, & vnica verborum ſerie, & le-
gatum, & corpus, quod eſt nomen creditoris,
à quo præſtandum, ſed etiam prima verba diſ-
poſitionis ſumunt initium à nomine illo debi-
toris, & ſic à corpore; vndè verò Teſtator diſ-
ponit legando, & ſic abſque dùbio taxatum,
quod prædicti Doctores conſiderant.

Hoc idem probatur conſiderando illa ver-
ba (che ſi ricuperaranno) quibus apparet teſta-
torem tum ſimpliciter legaſſe duc. 500. ſed ſub
conditione ſi exigerentur cum verbo illud fu-
10 turi temporis tamquam appoſitum diſpoſitio-
ni importet conditionem *Bart. iu l.* 1. *uum.* 35.
*ff.de condit.& demonſtr.Butr.couſ.*106. *ſub nu.2.*
*lib.*quod & alijs probat *Rot.Rom. d.deciſ.11.n.6.*
de teſtam. in antiquis Gratian. d. tom.5. cap.916.
num. 3. quouſque igitur non ſit purificata con-
ditio nullum poteſt ſortiri effectum diſpoſitio
tanquam ſuſpenſa ad conditionis euentum ad
tradita per *Bart.in d.l.1.iu princ.de condit.& de-*
mouſtr. & quaſi fuerit ad computum ex defectu
conditionis legatum; qnod fuerat ſub conditio-
11 ne relictum *ad leg. aliquando* 107. *eodem tit.*
non enim dicitur creditor pendente conditio-
ne is cui ſub conditione legatum eſt, *l.is cni 42.*
ff.de act. & obligat. ex quibus in noſtris eiſdem
terminis *Ioan.de Amic. d. couſ.46. uum.9. in fin.*
12 probat legatum factum per ſimilia verba fu-
turi temporis eſſe taxatiuum ſtante conditione
appoſita in illo, itaut, ſi deficiat conditio non
debeatur legatum, quod bene probat *Cappell.*
*Tholoſ.deciſ.*415.

Hæc cum ita ſint andiò non controuerti
prout uere controuerti non poſſunt à Reuer.
Patribus, ſed contendere ſolum ex priuilegio
particulari cauſæ prælegatum hoc quamuis
taxatiuè factum cenſeri, ac ſi factum fuiſſe de-
13 monſtratiuè, in quo quidem ſufficeret nobis
adhærere Regulæ quouſque allegans excep-
tionem illam probat ad *l. omnis diffinitio de*
regnlis inris tanquam fundamentum ſuæ in-
tentionis ad *l. 1. ff. de probat. & l. cnm actum,*
ff. de negot. geſt. l. ſi iu rem in fin. ff. de re ven-
dicat. de probat. Maſcard. de probat. quæſt. 36.
Tamen qua clare iure vtimur aſſumimus onus
probandi in hoc actoribus ius non eſſe quod
quidem fieri poſſe à reo abſque læſione ſui Iu-
ris vult *Gloſ.fin. iu l.circa* vbi *Bart. ff. de probat.*
de quo latè *Maſcar d.quæſt.36.unm.37.* præſer-
tim vbi hac negatiua non habet ad mixtum,
quod affirmatiuum prout idem *Maſcard.qn.17.*
num.2.ad 6. Aſſumimus inquam onus probandi
nullum in hoc dari cauſæ piæ priuilegium.

14 Habemus in caſu noſtro determinatam, &
apertam Teſtatoris uoluntatem, à quo nobis
recedere non licet *l.1. C.de ſacroſanct.Eccleſijs,*
§.diſpouat iu auth. de nuptijs, & cum ſit, pro le-
ge ſeruanda non licet Iudici ipſa, ſed ſecundum
ipſam iudicare, vt *D.Auguſt.de leg.*loquens *cap.*
*in iſtis diſtinct.*1.totum enim facit uoluntas de-
functi *l. ex facto 35. poſt med. in verſ. rerum au-*
tem, ff.de hæred.inſtituen. illa præcipue ſpectan-
da *l.1.de teſtam.*pro ratione ſeruanda, & multa
alia ad hoc cumulat *Mantic. de coniect. vlt.vol.*
lib.6.tit.4.nnm.2. & ſequent. & Simon de Pretis
de interpret.vltim.voluu.lib.2.interpret.4.dub.2.
fol.2.à nnm.92. Si igitur Legatarius, qui nititur
15 teſtamento vellet conſequi legatum contra
teſtamentum eſſet omninò repellendus tan-
quam allegans contraria ad *l. vbi repugnantia*
de reg.iur. nec lucrum conſequatur teſtamento
impugnat, *l.Papinianus, §.memiuiſſe, ff.de inoffic.*
teſtam.l.alia 8.C.de his quibus, vt indigu. facit &
tex.in cap.quam præpoſterum 13.*quæſt.*16. priui-
legia autem cauſæ piæ præſupponnnt ſemper
adeſſe uoluntatem Teſtatoris tanquam funda-
mento poſſit ædificari qualitates, & accidentia
iuxta doctr.gloſ.magna.in fin.in l.ſi arbitrer 28.ff.
*de prob.*quam adhoc commendat, & ornat *Bal.*
conſil.465.in princip. lib. 4. & in l.1. ſnb num.1.
C.de vſucapiouibns pro dote, & alij, ut per *Rol.à*
Val.couſil.58.uum.8.lib.3. Iaſon in rnb.de action.
iu princ. Surd. conſil.234. num.23. & alij, ut per
Gratian.diſcep.tom.5.cap.288.num.16. cum non
entis nullæ ſint qualitates *Cap.ad diſſolncndum*
vbi gloſ.1.de deſpon. impub.l.eius, qui in prouin-
cia, ff.ſi cert. petat, præſupponunt iuquam pri-
uilegia adeſſe ſubiectum voluntatis, & nihil
aliud faciunt, quam firmat remanente uolunta-
te prædicta remictere ſollemnitates introdu-
ctas à Iure ciuili, ita *Angel.in repet.l. ſi certi an-*
nis ſub uum.20.C.de pactis, & ibi reaſſumit Iaco-
biu. num. 11. & 12. hinc deriuat in legatis pijs,
& in teſtamentis inter liberos, quæ procedit ei
pari attendi ſolam voluntatem, quæ tamen de-
bet in ſe perfecta eſſe prout ex *l. hac conſultiſſi-*

ma, §.imperfecto, C. de teſtamentis, *Bart. in l. ſi quis cum teſtamen. in princ. ff. de teſtam.* & latè *Tiraquell.in omnibus ferè* priuilegijs piæ cauſæ, & ſignanter in *3.& 5.* concludens vbique nihil aliud neceſſarium ad ualiditatem piæ diſpoſitionis, niſi quod conſtet de voluntate ſi igitur illa non conſtet, vel apparat contra nullum ſuperædificari poteſt priuilegium *cap. cum Paulus 1.quæſt.3.* hinc ſi teſtamentum fiat à furio-
17 ſo, vel ab alio, qui careat iudicij intellectus non ſubſtinebitur etiam pro cauſa pia *Abb.in cap.3. nu.4.de ſucceſſ.ab inteſt. Iaſ.& alij in l.furioſum, C.qui teſtam.facere poſſunt* Eccleſię enim cultrix Iuſtitiæ, quorum etiam laicis interdicitur occupatio ad *cap.ex parte in fin.de cenſibus.*

Voluntas noſtri Teſtatoris apparet ſatis euidens ne dum ex conceptione verborum legati præſertim ſtante illius non vulgari doctrina ſatis nota in legati ſcientia in his tribunalibus, vbi aduocati munere fungebatur qua optimè notat uim verborum, & differentiam inter alteram, & alteram legati ſpeciem, ſed etiam quia ſciebat decottos illos de Spatafora debitoris in quorum graduatione ipſe comparuerat. Quod ſi noluiſſet explicitum, & absque periculo ſolui legatum integrum, non deerant in eius patrimonio pecuniæ explicitæ, quas legare potuiſſet, voluit itaque deſignare corpus illud certum difficilis exactionis vt minus grauaret hæredem, & legaret ſolum euentum litis tantò magis ſciebat Reuer. Patres legatarios poſſe facilius vacare exactionem, & in terminis, quod cauſa pia ſequatur communes aliarum diſpoſitionum regulas, vbi taxatiue fiant eſt *d.deciſ.11.alias 289. Rot.Rom.in antiq.in tit.de teſtam.incip. lego pro anniuerſario*, vbi in legato
18 pro anima facit differre tum inter taxationem, & demonſtrationem, quæ quidem fieri non debuiſſet ſi in hoc eſſet priuilegiata cauſa *deciſ.* hanc citat, licèt ſub alio numero, nec ab ea diſſentit *Felyn. ſuper cap.ſuper liter.s num.4.de reſcript.* ibidem manifeſtè probatur ex *dicto conſ. 46. Ioan.de Amic.* vbi facta diſpoſitiune in beneficium Eccleſiæ de quantitate annua frumenti percipiendi ex Molendino, quamuis poſtea dirutum eſſet Molendinum, & aliud conſtructum concludit extinctam eſſe annuam illam præſtationem ex eo quia diſpoſitio illa fuit taxatiuè facta cuius tamen abſque dubio contrarium reſpondiſſet, ſi taxatiua ex priuilegio conuerteretur in demonſtratiuam idem colligitur ex traditis per *Franeb.dec.483.* vbi ſimiliter in legato pio fit eadē differētia, idem in *dec.721.* in legato dotis, quę pari paſſu ambulat.
19 Præterea communis eſt concluſio valere argumentum ab alimentis ad cauſam piam, prout poſt alios probat *Nicol. Euerard. in loco ab alim. ad pias cauſas.* Sed ſi alimenta relinquantur percipienda ex certo fundo gratia taxationis non debentur ex alijs bonis hæreditarijs ſi fructus illius fundi deficiant, vt tradit, *Bar.in l.lucius ſub num.3.ff.de alim. & cib.legat.* quod probat *Surd.in d.tract.de alim.tit.4.qu.26.*
20 *in princ.* ergo nullum priuilegium reliquum eſt, vt ſatisfaciamus adductis ad *Rom.ſingul.435 quæritur an Teſtator, & ab adden. ad Guid. Pap. quæſt.8.* qui videotur concludere pro hoc priuilegio cauſæ piæ, *Rom.* enim ibi præpoſita quæſtione num alienato à Teſtatore fundo, à quo mandauerat præſtari fructus legatos, ſint adhùc præſtandi fructus ex alijs prædijs hæreditarijs illam diffinit diſtinguendo inter legatum demonſtratiuè, vel taxatiuè factum, ut pręſtandi ſint in primo, non autem in ſecundo ſubdit ibi *Rom.* hoc procedere in legatis non pijs, non in eis etiam vnica oratione factis nunquam extinguetur legatum per aliā alienationem illius rei addit rationem quia non cenſetur, vt præcisè ex illo ſoluatur legatum, ſed vt ſit pro legato obligatus, quam doctrinam quoad hypothecam fauore alimentorum ſequitur *Tiraq;* & connumerat inter priuilegia piæ cauſæ *priuileg.63.& Clar. Mantic.de coniect.vltim. volunt.lib.12.tit.6.num.25.& 26.Gratian.d.cap. 256.num.28.& 29.tom.2.*

Quibus quidem datur facile reſponſum cum *Rom.* ad probandum ſuum dictum adducat *gloſ. in l.Caius 12. ff.de ann. legat. verſ. neque rem in fin. & l.Lutius 12. & in verſ. ex redditu in fin.ff. de alim.let.cib.legat. & gloſ. vltim. in l. vltim.§. vult, ff.de contrab.empt.quā glo.* nihil aliud pro-
21 bat niſi quod pro legatis factis in cauſa alimentorum datur etiam *de iure digeſtorum* hypotheca ex priuilegio. Nihil autem de taxatiua, aut
22 demonſtratiua. Pro cuius dicti, & ſolutionis clarius dandæ inferius faciliori intelligentia eſt præſupponendum eſſe inter Doctores controuerſiam; an de iure digeſtorum, & ſic ante diſpoſitionem *l.1.C.comm.de legat.* daretur tacita hypotheca pro legatis, & quidem pro affirmatiua ſunt *Bart.nu.2. poſt gloſ.vlt. vbi in l.creditoribus, ff.de ſepar. in l.is cui §. poſtquam, ff.vt in poſſe legat.& in l.1.num.53.ff.de legat.1. & in l.Caius, ff.de ann. legato*, quæ ſequuntur *Angel. in l.quod legat.38.in prin.* citans pro eadem opinione id in *ff.de re iudic. & Bald.in limit.tamen in l.poſtquam, C.vt in poſſe legat. Imol.in l.ſi quis ſeruum 85.pen.in fin.de legat.2.Gugliel.de Bened. in cap.Raynut.in verſ.ſi abſque liberis moreretur lo 2.num.139.in fin.& Rip.in d.l.1.num.64.de legat.1 monentur per tex. in l.creditoribus hoc expreſſa decidentem.* Contraria tamen, & hic negatiua opinio quod illo iure non daretur hypotheca eſt communis prout de illa teſtatur, *Rip.in d.l.1.de legat.1. nu.64.* quamuis ab eo recedat, & communem etiam teſtatur poſt alios, *Hieronym.Magon.deciſ.Florent.59. num.10.* qui hanc ſequitur pro hac negatiua ſtat, *Gloſ. in d. §.poſtquam in verſ.non habebitur, Salyc.in d.l.1. C.commun.delegat.ſub nu.4.verſ.ex prædictis, & Paul.ibi n.1 in fin.Iaſ.in d.l.1. de legat.n.132.ibique Marian. Soccin. num.448.* vbi quod opinio

con-

contra Bart. eſt ipſa veritas prout veritas controuerti non poteſt dum habemus claram diſpoſitionem d.l.1.comm. delegat. vbi Iuſtin. expreſſe introducit hanc hypothecam pro legatis, & pro fideicommiſſis ergo non introducto prius alias fuiſſet ſuperuacua diſpoſitio contra tex.imò quibus in l.1.conſtit. Cod.ad tex.autem d. l.creditoribus duæ offeruntur ſolutiones;altera eſt quod loquatur ex intentione noui iuris ex facto compilatorum digeſtorum, quæ compilatio fuit facta poſt expletum Codicem Iuſtiniani,& ſic poſt d.l.1.C.comm.de legat.prout videmus obſeruatum in diſpoſitione in d. l. de legib. incertè ab eiſdem compilatoribus,qui ſeruauerunt idem in alijs legibus prout latè probat adductis exemplis idem Marian. Socc.ibi à nu.129. ad 136. Altera verò quod loquatur in pignore pretorio quod fit permiſſionem in poſſeſſione bonorum hæreditariorum ad tex.in l.poſſeſſionem,ff.iu quibus cauſis in poſſ.eat.ubi ſunt clariores tex.loquentes de legato in l.ſi fil.fam.1t. & l.ſequent.eodem tit. poſſet etiam in d. l.creditoribus procedere in cautione conuentionali mortuo debitore eodemque teſtatore ad euentum conditionis appoſitæ in credito,vel in legato in qua ſine dubio adueniente conditione legatarij admictentur in eo quod ſupereret dimiſſis creditoribus, tanquam anterioribus,ſiuè etiam potioribus cum ſint creditores defuncti, nec curandum de inductione quam facit Rip. loc.cit. volens Iuſt. in d.l.1. C.comm.delegat.nil aliud feciſſe quam dare hypothecam fideicommiſſis non autem legatis, quæ non indigebant hypotheca tanquam inducta iure veteri, nam totus ille contextus loquitur tàm de legatis, quam fideicommiſſis, vt iuito illius l. & in §.ne rectius igitur & quod de vtriuſque loquatur, & hoc ſit noua diſpoſitio quoad vtriuſque nullum maius.

Teſtimonium quam ipſiuſmet Iuſtiniani hoc expreſſe teſtantis in §.ſed olim verſ. noſtra autem conſtitutio inſtit.de legat. præterea dum Iuſtinian.in d.l.1. aſſignat rationem, qua motus fuit ad inducendam tacitam hypothecam arguit ab exemplo hypothecæ expreſſæ, quam poſſunt dare Teſtatores in eorum teſtamentis, & ab exemplo aliorum caſuum, in quibus erat introducta tacita hypotheca in nouellis conſtitutionibus. Si verè præceſſiſſet tacita in legatis habuiſſet Imperat. promptum exemplum antè oculos, à quo potuiſſet dicere argumentum, non diuertendo ad extranea dixiſſet, quod ſicut datur pro legatis congruum, eſt induci, & dari etiam pro fideicommiſſis præſertim cum hæc eſſet ſua materia in illo titulo nempè exequare legata fideicommiſſis.

23 His ita poſitis, & excluſa tacita hypotheca de iure digeſtorum in legatis, vel ſaltem attenta apud Gloſſ. quæ ita ſenſit cum hinc agamus de eius intellectu, etiam probet illud, ad quod allegatur à Rom. quærit gloſ.in d.l.Caius, ff.de ann. legatis in verſ. neque in rem an pro annuo legato ex prædijs dicuntur obligata prædia,& concludit negatiuè ſubdit gloſ.limitationem dicendo, quod fortè erunt obligata pro alimentis idem claris, & abſque vlla dubitatione firmat gloſ.in d.l.Lutius 12.de aliment. legat. in gloſ. penultim.in fin.concludens quod ſit obligata fauore alimentorum ſic intelligendo tex. in l.2.eiuſdem tituli non igitur hęc gloſ.probant intentionem Rom.aliud enim eſt dicere, quod legatum fauorabile taxatiuè factum habeat priuilegium demonſtrationis aliud verò, quod pro eiuſmodi legato detur à Iure ex priuilegio hypotheca, immò retorquentur ille gloſ. contra Rom. cuius opinio clarius coniungitur ex alia Gloſſ. in l.hactenus in verb.ab ea,ff.de vſufruc. vbi cum text. loquatur de oneribus agnoſcendis à legatario vſufructus inter quæ enumerat alimenta puta ab eo relicta facit gloſ. different, an fuerunt relicta ex illo fundo cauſa demonſtrandi, an verò vt tantũ inde ſoluatur citat tex.d.l.quidam teſte, & l. Paulo Callimacho, ſentit igitur gloſ. nullum in hoc eſſe priuilegium alimentis. Nec mirum ſi in d.l.Lutius vbi gloſ.vltim.& penult. hoc tradit ſi deficiant fructus ex prædio deſignato ſuppletur ex alijs prædijs hæreditarijs,nam in illo tex. legatum eſt factum gratia demonſtrationis non autem taxationis, prout notat ibi Bart.num.3. & ſatis apparet ex initio text. in illis verbis alimenta ſupraſcripta percipiant,quæ denotant prius fuiſſe relicta alimenta,& poſtea in alia oratione demonſtratos fundos. Et quod ſecus dicendum ſi taxatiuè factum fuiſſet, eſt etiam text.in l.cum certum, ff.de vin. tritic. & oleo legat. Non tamen prætermicto Romanum fuiſſe loquuntur ſolum in hypotheca,& nil aliud ſenſiſſe voluit Sim. de Petr.de interpr.vltim.volunt. lib.4. fol.473.n.18.

Eandem noſtram concluſionem ſatis probant tradita per Surd. in propria materia de aliment. tit.4. quæſt.26.in princ. vbi in relicto alimentorum conſtituit eandem differentiam demonſtrationis,& taxationis, nec vllum adducit priuilegium, quod facilè potuiſſet adducere, ſi adeſſet ſumpta occaſione ad deciſ.8. Gui.Pap. quam citat,& reprehendit ibi ſub n.5.in fi. dum Guid. diſpoſitionem factam pro cauſa pia taxatiuè habuit, ac ſi facta fuiſſet demonſtratiuè, non quidem ex priuilegio, ſed quia id ei videbantur ſignificare verba malè intelligendo etiam tex. d.l.Lutius, qui vt ſuperius dictum eſt loquitur clarè de demonſtratiuo. Eodem imò maiori vitio laborat additio terrer. in deciſ. 8. Guid. Pap. qui vult non admicti dictam diſtinctionem in alimentis,& pia cauſa eorum fauore;nec etiam text. ibi per eum adducti probant hoc prout ad oculum demonſtratur ex l. 2. & 3.l.pecunia, & l.Lutius d.tit. de alim. legat. quos ibi citat. Ex quibus reſolutum ni fallor, & fundamentum Rom.prętenſum priuilegium, & cõſequẽter ſtandũ regulę ſuperius a nobis firmatę

24 Nec poſſunt huc adduci, prout ex aduerſo adducuntur quæ tradit *Tiraquell. in priuil. 38. cauſa pia*, volens illius fauore non caducari legata nam hic non agimus de caducitate legati cum legatum hoc ſit in ſuo robore, & adimplendum ex euentu litis quæ ſolum teſtator legauit, vt infra, & ſingulis redigatur ex nomine ob inopiam non ex hoc dici tutor non conſtare legatum, ſed eſſe ſine fructu Caducitas autem conſiderata à *Tiraq.* eſt in alio prout ex *Doctoribus* ab eo allegatis nam *Bart. in l. pater filium 38. §. Tuſcalanus de legat. 3.* corrupte tibi à *Tiraq.* citatus quærit non in caſu quo deficiat pecunia legata, ſed in caſu quo diſſoluatur collegium cui ſoluenda erat vel ſodeſcit corpus, vel opus in quo expenda erat tunc dicit caducari, & quærit an ſit applicanda hæredi pecunia, vel annuertenda in alium vſum ex tunc demum dicit conuertendum ſi legatum ſit pium ſequitur in eiſdem terminis *Caſtr. in l. 1. §. 1. n. 3. C. de cad. tollend. Anchar. in Clem. 2. nu. 3. de religios. dom. Bald.* ſimiliter ad id citatus a *Tiraq. in l. ſi quis ad decliuandum 37. num. 9. de Epiſcop. & Cler.* facit quæſtionem in ſpurio inſtituto, & grauato de reſtituendo, vel de retribuenda pauperibus & concludit, quod quamuis inſtitutio habeatur pro non ſcripta, & & cedat hæreditas commodo venientium ab inteſtato ſine onere tam fauore piæ cauſæ ſubſtinebitur, & adimplebit Epiſcopus *per l. cum vero §. ſi pro non ſcripto ff. de fide omiſſis lib. idem Bar. in l. alio nu. 1. ff. de alimen. & cibar. legat. Caſtr. in d. l. 1. nu. 3. de cad. toll.*

Videamus igitur quam licite diſtet caſus caducitatis conſideratus à *Doctor.* in quo non deficit res legata, ſed perſona, vel hæredis pro non ſcripti, vel legatarij concurrente ſemper, aut ſaltem nou repugnante voluntate teſtatoris à caſu noſtro in quo deficit ipſa pecunia legata cum nomine ſit non ſoluendo, & deficit voluntas teſtatoris qui ad certam ſummam ſcreſtringit, quod non agitur priuilegium poterit conſiderari, vt hæres præſtet id quod teſtator non mandauit, & præſtet contra voluntatem teſtatoris qua repugnante legatum, etiam pium caducatur immo eo caſu quo pecunia conuerti non poteſt ad vſum etiam pium deſignatū a Teſtatore ſic taxtiue mandante nō poterit ad alium vſum conuerti, ita in terminis *Capra conſ. 121 videndus* quem ſequitur *Surd. conſ. 512. num. 47. vol. 4. & Simon de Petr. lib. interp. 3. dub. 3. n. 28. 471.* faciūtque *Anch. d. Cle. 2. ſub nu. 2. veſ. quod intellige de relig. dom.* dixit

25 Tolerabilius eſt enim diſpoſitionem Teſtatoris reddi inutilem, quam quod valeat, ſeù recipiatur contra eius voluntatem, *l. verbis Ciuilibus vbi not. ff. de vulgar. & pup.* & iniquum eſt immutare volantatem defuncti *cap. conqueſtus de foro compet.* de quo latius *D. Riccius deciſ. 83.* & habere hæreditatem contra eius voluntatē *Angel. conſ. 168.* vbi latè.

26 Hæres igitur noſtri Teſtatori cedendo Rener. Patribus Legatarijs actionem etiam debitor conſequitur liberationem à legato *l. ſeruum filij 44. §. eum, qui chirographum verſ. ſed ſi nomen l. ſi ſic 75. §. 1. in fin. l. legatum, ita 105. de leg. 1.* concordat *aduertitio ab eodem Sim. de Petr. in 1. vol. Suar. interpretat. fol. 572. nu. 42.* ſi litigioſa ſit pecunia, vel alia res legata ad nil aliud tenetur hæres quam ad damna legatario illud quod erit conſequendus ſi victor exiſterit ſi vero ſuccubuerit nullam à legatario patitur controuerſiam, ita *tex. in auth. tunc ſi hæres C. de litiſ. & in corp. vnde ſumitur in §. 1. verſ. & hoc autem in auth. ex tit. de litig. & ibi gloſ. in verſ. conſequitur* ſubdens ibi *tex.* rationem quoniam ſciens teſtator rem litigioſam eſſe litis euentum legatario de reliquit prout vere ſciebat hinc teſtator eum multos annos litigauit graduatus inter alios creditores dictorum de Spatafora.

SVMMARIVM.

1 *Pactum de futura ſucceſſione non valet, & num. 6. & 24.*
Sed quid fauore Miſerabilium Perſonarum num. 2 & quando talis regula ceſſet n. 7. & 9. & vide nu. 16. & 27.
3 *Pacta ſunt ſeruanda, & obligant etiam Principes nu. 4.*
5 *Pacta dant legem contractui.*
8 *Baro dicitur Miles Regius.*
10 *Iuramentum an confirmet pactum de futura ſucceſſione, & num. 11. & vide n. 13.*
12 *Iuramentum vbi obſeruari poteſt ſine interitu animæ ſeruandum eſt.*
14 *Aliud eſt pactum de hæreditate viuentis, & aliud pactum de non ſuccedendo.*
15 *Legitima de iure debetur.*
17 *Pactum ratione in certitudinis valet æqualitate.*
18 *Albaranum metu geſtum nullum procedit effectum.*
19 *Metus non præſumitur, & qualiter debeat eſſe & nu. 20.*
21 *Præheminentia in loco qualiter metum excludat.*
22 *Redditus Eccleſiaſtici filij familias peculium caſtrenſe reputatur.*
23 *Tranſactiones inter fratres reuocari non debent.*
25 *Tranſactioni non eſt contraueniendum.*
26 *Renunciationes factæ a filiabus tempore matrimonij de iure ſubſiſtunt.*
28 *Circumſpecti Iudicis eſt iuſtitiam cauſæ tueri, nec apices iuris attendere.*
29 *Habens poteſtatem procedendi de facto, vti Deus iudicare poteſt.*
30 *Iudex circuitus euitare tenetur.*
31 *Maſculus præfertur fœmina.*

A R-

ARGVMENTVM.

Pactum futuræ ſucceſſionis Miſerabilium Perſonarum fauore valet in vim vltimæ volantatis.

Ad limitationem Text. in l. fin. C. de pactis.

PRIVILEGIVM CLXIV.

1 REgula eſt ſatis nota pactum de futura ſucceſſione minimè valere *l. fin. C. de pactis* cum latius adductis in hac materia per *Cacher. deciſ. 100. Theſaur. deciſ. 225. Illuſtriſſ. Epiſc. Ricc. collect. deciſ. 1043.* fusè *Paſcal. de patr. poteſt. par. 3. cap. 7. Molfeſ. in Conſuet. Neap. tit. de Renunciat. quæſt. 9. tom. 1. Thor. in compend. deciſ. Regni in verbo pactum factum inter coniuges tom. 2.* duas allegationes partium ſibi contrarias adamuſſim reportans, in quibus latè materia eſt exanclata.

2 Tamen Miſerabilium perſonarum fauore pactum futuræ ſucceſſionis valebit in vim vltimæ voluntatis, vt fauore Eccleſiæ concludit *Genuenſ. in ſuis practicabilibus q. 185.* & fauore piæ cauſæ autumant *Bal. in d. l. fin. col. penult. C. de pact. Alex. conſ. 152. lib. 6. Felyn. in cap. in præſentia de probat. quæſt. 4. Barbat. conſ. 42. lib. 1. Gabriel. conſ. 137. nu. 13. lib. 1.* vbi de magis communi *Soc. Iun. conſ. 44. num. 45. lib. 2.* & alij quos recollegit *Tiraquell. de pia cauſa priuil. 105.* vbi contrarium tenentes quoque reportat, vt etiam habes nouiter apud *Thomas de vlt. vol. tract. 10. tit. 2. cap. 108.*

Sed quia hac in materia ex facti contingentia mihi, vt conſulerē propoſita nonnulla exaraui, (currenti licet calamo) placuit hac occaſione tales allegationes hic imprimi facere, quæ ſunt ſequentis tenoris videlicet.

IVRIVM ALLEGATIONES.

ALbaranum initum inter Illuſtriſſimos fratres de Concubletta iuramento vallatum ſuper hæreditate quondam communis eorum patri eſſe ſeruandum ad fauorem Don Caroli de Concubletta vnius ex contrahentibus, & Illuſtriſſimum Marchionem de Arena fratrem cum quo Albaranum factum eſt, non poſſe recalcare ſuadet *tex. in l. 1. §. ſi conueniat ff. depoſit.*
3 vbi pacta conuenta regulariter ſunt ſeruanda vt etiam cauetur in *l. iuriſgentium §. prætor ait ff eod. tit. cap. 1. de pact. Nanizan. inter conſilia Bruni conſ. 12. nu. 23.* vbi quod illa verba *pacta conuenta ſeruabo* procedunt ab ore Dei, ideo etiam Deus ligatur pacto & Diabulus, & Princeps, & quod nulla maior iuſtitia eſt, quam pacta ſeruare *Plot. conſ. 11. in princ.* vbi quod
4 pacta ne dum obligat priuatos, ſed etiam Papam, & Imperatorem *Moron. de tregua. & pace quæſt. 17. num. 2.* vbi quod iuris, & naturæ, & ſecundum dictamen rationis eſt, vt pacta ſeruentur *Gaballin. de euictionibus §. 3. num. 157.* vbi quo ſeruari debent pacta ſi ſine peccato ſeruari poſſunt *Corſet. de iuram. & eius priuil. §. quæro vndecimo n. 76.* vbi quod peccato graui ſubiacet, qui pacta conuenta non ſeruat *Curt. Iun. conſ. 40. num. 2.* vbi quod pacta adunguem ſeruari debent *Natt. conſ. 384. nu. 11. & 19.* vbi quod pacta ad vnguē ſeruari debent ēt in materia feudali *Roland. à Valle conſ. 100. num. 20. & ſeq. lib. 3.* vbi quod nulla maior Iuſtitia eſt, quā illa quæ ex pacto oritur, quia obligat ſecundum ius commune etiam apud Deum exornant *Surd. conſ. 183. num. 11.* vbi quod æquitati nihil magis conuenit, quam pacta ſeruare *Card. Tuſc. concl. 3. & 4. lit. P. Pereira. de reuoc. emphiteuſ. quæſt. 11. nu. 3. vbi nu. 19.* ſubdit quod
5 pacta dant legem contractui *Antonin. variar. reſolut. lib. 2. reſol. 53.* vbi quod pacta rumpunt legem *l. legem C. de pactis.*

6 Et quamuis pro parte Marchionis prætendatur infringi præfatum albaranum quaſi continere videatur pactum de futura ſucceſſione, quod de iure imprubatur vulgat *l. fin. C. de pact.* vti liberam teſtandi facultatem auferens, & vt votum captandæ mortis remoueatur cum improbus appelletur qui de viuentis hæreditate eſt ſollicitus *l. 2. §. interdum ff. de vulgari, & pupill. ſubſtit. l. ita tamen §. à patre ff. ad Trebell.* & vti tendens contra bonos mores iuxta latiſſimè tradita per *Tiraquell. de iur. primogenitur. quæſt. 6. à num. 16. cum ſeq. Graſſ. in §. ſucceſſio ab inteſtato quæſt. 6. Cancer. variar. reſolut. cap. 7. de pact. à nu. 139. cum ſeq. Hartaman. Pictor. lib. 2. obſeru. forenſ. tit. de pact. cap. 3.*

Tamen ſecluſo quod iſtud Albaranum non reſpiciat pactum futuræ ſucceſſionis, ſed quod imò ſit quædam renunciatio, cum nedum illud reſpiciat prætendentias ſuper hæreditate quondam Marchionis Patris, ſed etiam ſuper fructibus beneficiorum Eccleſiaſticorum, & ſignanter Abbatiæ de Capiſtrano eiuſdem D. Caroli beneficiati exactorum à dicto Marchione fratre, ſuper quibus coniunctim fuit factum Albaranum, vt illo legitur, & proindè in iſtis confunditur Albaranum ipſum, & idem cenſetur contractus ex dictis per *Guid. Pap. deciſ. 145. & Gram. deciſ. 103. & à nu. 158.*

Adhuc allegata Regula *d. l. fin.* ſuper qua iura ſua fundat Marchio prædictus recipit limitationes vigentes ad fauorem ſupradicti D. Caroli.

7 Prima eſt quia agitur de pacto inter filios inter quos rectè procedit, & ſuſtinetur *Valaſc. de partit. bonorum cap. 16. nu. 52. Angelis in l. fin. C. de pact. nu. 4.* & pactum reciprocum de ſuccedendo alius prohibitum inter fratres ratione conſeruandæ Agnationis valere probant *Clar. in §. donatio quæſt. 2. verſ. ſed pone Boer. deciſ. 355. num. 5. Singlois deciſ. 24. quæſt. 11. num. 14.* eſt quando pactum huiuſmodi eſt factum à milite,

vt pro-

vt probant *Burſat.conſ.136.n.25.& ſeq.* & poſt cæteros *Genuenſ.in practicabilibus Eccleſ.quæſt.* 185. vbi & quod pactum futuræ ſucceſſionis à milite factum valet in vim vltimæ voluntatis ex *Bald.in d.l.fin. Alex.in l.pactum quod dotale de collation.& conſ.152.nu.3.vol.6. Franch.in cap.2.de pact.in 6. Iaſ.in dict.l.licet C.de pact.*
8 quorum militum appellatione venit Marchio ipſe vti Baro, qui dicitur Miles Regius, vt in *Conſtitut.Regni vt vniuerſis*, & in terminis noſtris fundarunt *Zaſius conſ.1.vol.2.Menoch.conſ.1.num.27.& 151.cum ſeq.* vbi quod hoc priuilegium extenditur etiam ad Principes, Duces, & Marchiones, quos ſub appellatione militum contineri aſſerunt.

Et Aſcia *determinat.*81. probat, & deciſum teſtatur tale pactum inter Nobiles iuramento firmari, quod antea probauerat *Aufrer.deciſ.452.Lingloiſ.deciſ.24.quæſt.11.n.13.* & *Gail.obſer.127.lib.2.* dicit ceſſare regulam, vbi pactum de ſuccedendo eſſet inter Illuſtres perſonas refert *D.Ricc. collectan. deciſ.* 104. & ſatis patet huiuſmodi Dominos fratres eſſe Illuſtriſſimos & Nobiliſſimos.

9 Tertia eſt quoties pactum fuiſſet factum inter fratres ſuper modo ſuccedendi, quia illud magis quandam formam ſucceſſionis reſpicit, quam votum captandæ mortis, & bonos mores quo in caſu valere pactum probarunt *Gozadin.conſ.87.Alban.conſ.457.lib.3.* quos refert, & ſequitur *Additio ad Theſaur.deciſ.225.* quæ quidem forma videtur in eſſe in hoc albarano facta per iſtos Dominos, & proindè Claudicat allegata Regula pro parte Marchionis.

10 Quarta, quia in dicto Albarano in quo pactum ineſt interuenit iuramentum, quo in caſu illud non improbatur, vt ex diſpoſitione *tex.in cap.quamuis pactum de pactis in 6.* probant *Bal.in cap.1.§.moribus ſi de feud.defunct.Milit.fuerit controuerſ.Surd.conſ.* 355. vbi latè *Aneud.reſponſ.27.Gomez.in l.22.Tauri nu.6.cum ſeq.Brunor.à Sole in compend.reſolut. in verb. Iuramentum Caſtrenſ.conſ.41.lib.2.Guid.Pap.conſ.41.Bilott.* qui alios citat *in tract.de abſolut.à Iuramen.cap.13.nu.*10. & ita Iudicatum in *Senat.Pariſien.* tradit *Ioa.Taben.in d.l.fin.C.de pact.& Papon.lib.10.tit.2.arreſt.1.per text.in l.ſi tibi rem ff.de reſcriptis Aufrer.ad Cappell.Toloſan.deciſ.453.& 454.* vbi per multa arreſta parlamentum iudicatum refert *Faber.deciſ.6.de pact.* vbi ſimiliter ita teſtatur deciſum, & alias in Camera Imperiali ſic iudicatum teſtatur *Miſinger.obſeru.33.centur.2.* & ſic pronunciatum tradit *Guid.Pap.deciſ.226. Tiraquell.de primogenitur.quæſt.7.num.7.Valaſc.de partit.bonorum d.cap.16.num.3.* vbi plures cumulat, & pro indubitato id habet, & hanc opinionem de iure veriorem, & magis tutam fauore animæ autumat *Seraph.in tract.de priuil.Iuram.priuileg.20.num.28.& ſeq.Menoch.conſ.689.nu.7.& conſ.3335.in fin.* vbi quod renunciatio facta de hæreditate patris viuentis ob vim iuramenti non poteſt, nec debet reſcindi.

11 Et quamuis non deſint contrarium tenentes, vt latè apud *Cacher.deciſ.100.Theſaur.d.deciſ.225.Facchin.controuerſiar.iur.lib.8.cap.72.Chriſtin.deciſ.Curiæ Belg.deciſ.133.to.1.* qui pariter anteſignanę opinionis ſectatores adducunt.

12 Attamen opinio pro Iuramento recipit incrementum, quia quotieſcunque illud ſeruari poteſt ſine interitu ſalutis æternæ, ſeruari debet, *Sanchez.de Matrim.lib.3.diſp.32.n.1.* quamuis in iurando ſit commiſſum peccatum, non enim debet aliud peccatum commicti, nempè periurium, non ſeruando iuramentum, vt communiter notant omnes ex *text.in cap.non coniugat de iur.iur.& cap.quamuis de pactis in 6.* & poſt cæteros *Rot.apud Farinac.deciſ.777.nu.4.* & ſic reſpectu aliorum contractuum fieri prohibitorum probat poſt ceteros *Azor inſtit.moral.part.3.lib.6.tit.de donat.cap.5.cum ſeq.*

13 Quinimò *Molſeſ.ad conſuet.Neap.tit.de renunciat.quæſt.9.* licet ex faſciculo doctorũ quos ſecum vehit contradictum pactum etiam iuramento vallatum ſcribat tamen num.23. non potuit effugere quin confiteretur taliter paciſcentem eſſe periurum, & requiri abſolutionem a præſtito iuramento, quod etiam authumare uidetur apertè *Theſaur.cit.deciſ.225.ſub num.6.verſ.quaſi addo Viuium dec.507.ſub nu.8.verſ.nec diſſonat.*

Igitur dum in caſu de quo diſceptatur non cõſtat de abſolutione præfati Marchionis remanet iuramentum validum etiam iuxta opinionem illorum DD. tenentium non valere pactum cum iuramento, quia debebat præſentari abſolutio iuramenti, qua non exiſtente Marchio ipſæ vti periurus venit condemnandus ad obſeruantiam Albarani, nec ab illo recedere valet.

Vlterius conſiderandum eſt D.Carolũ per pactum conueniſſe de non petendo ſuccedendi in futurum ſuper bonis paternis, & talem ſpeciem tranſtuliſſe in Marchionem fratrem, & tamen nemo prohibetur à ſe abdicare per pactum de non petendo omnem ſpecie ſuccedendi in futurum ſuper bonis alterius, ac talẽ ſpem ſubſequenter in alterum transferre, dummodò hoc faciat per pactum *l.1.C.de pact.* vbi *Bar.& alij de quibus Dec.num.26.Roland.de Lucr.dot.quæſt.39.Surd.conſ.267.num.21.& conſ.398.nu.25.Auna conſ.45 à num.28.Molſeſ.de renunciat.quæſt.6.num.31.Caroc.deciſ.62,nu.26. Brun.de ceſſion.bonor.q.21.*

Et quam hæreditas quando non eſt in ſtatu adeundi non poſſit renunciari *l.is qui hæres 13.C.de acquir.hæred.* & ſi renuncietur nil actum intelligitur, adeò quod renunciatione non obſtante ſuccedere poſſit, *Imol.in l.is poteſt C.de acquir.hæredit.* cum alijs per *Surd.citat.d.conſ.398.num.12.* ea ratione quia incertum eſt an hæreditas deuoluatur, ac ideò neque animo

adiri

adiri poſſit, vt ait *Oldrad.conſ.132. Dec.conſ.71. num.4. Sola ad conſtit. Sabaud. tit. de alienat. bonor.minor.gloſ.2.nu.13.Aretin.conſil.91.& 162. Molfeſ.ad conſuet. Neapolit. tit.de renunciat.q 6. num.32.* vbi alios addit.

Attamen hæc eſt virtus pacti, vt obliget in futurum renunciantem ad acquirendum ad fauorem eius, qui renunciauit, delata, quod erit hęreditas, non qua conditione cenſetur renunciatio facta, vt ait *Bald.conſ.433. Surd.conſ.332. num.5. Pariſ.conſil.96.num.631. vol. 3. Molfeſ. vbi ſupra num.38.Morot.conſ.7. Gratian.diſcept. 692. num. 5.* vbi quod ſi cum effectu hæreditas deuoluatur ſtatim cenſetur adita, & ceſſa, & donatarijs acquiſita, *Capyc.deciſ.159. Surd.deciſ. 14.*

Idque maximè, quia pactum de quo agitur eſt generale de ſucceſſionibus omnibus nempè paterna, auerna, & Zierna, & cæterorum, quo in caſu propter incertitudinem ſuſtinetur, nec poteſt dari votum captandæ mortis, alicuius in ſpecie, & ſic ceſſat præſumptio poſita in *d.l.fin.* vt ibi explicat *Salyc.num.10. Capyc.vbi ſupra n.26.Laderch.conſ.133.n.6.*

Et ratio eſt, quia hæreditas incerti hominis poteſt in pactum reduci *gloſ. in d.l.fin. verb.paciſci,* quam probant *Bart. Cagnol. & Alberic.* cum alijs per *Craſſ.in §. ſucceſſio ab inteſtato, qu. 9.num.16. Anna conſ.45.n.33.lib.1.*

Nec obſtat expreſſio paternorum facta in tali pacto ſiquidem renunciatio generalis per enumerationem ſpecierum, non deſinit eſſe generalis, vt dicit *Gratian. d.diſcept.692. num.50.* qui allegat *Decian.conſil.44.num.97. Rot.diuerſ. deciſ.369. nu.17.par.1.* quoniam genus per ſpeciem non alteratur.

14 Præterea reminiſcendum eſt, & aduerti debet, ex doctrina *Iaſ.in d.l.fin.* aliud eſſe pactum de hæreditate viuentis, & aliud pactum de non ſuccedendo prout aliud eſt pactum, quod fit inter priuatos de hęreditate de alterius viuentis, aliud quod fit cum eo de cuius hæreditate agitur, vt per *Theſaur.citat.deciſ.225.nu.6.* vbi additio notauit pactum, quod fit de hæreditate viuentis non valere, niſi accedente conſensu valere poteſt, vt ibi dicitur; ſed pactum dę non ſuccedendo, quod non affirmatiuum, ſed negatiuum, eſt, licet propter quandam conuenientiam dicatur à iure improbatam quia non videtur bonum in ſcio illo, cuius eſt hæreditas dę illius bonis agere, & ſuper eis paciſci, tamen non eſt adeò odioſum, quin iuramento confirmari poſſit, quia iuramentum ligat paciſcentes, itaut obſeruent tempore delatæ hæreditatis, quod iuramento promiſerunt, prout in eo pacto negatiuo *DD.* communiter admictunt fusè tutatur *Seraph. in tract. de priuileg. iuram. c.21.* inde *Theſaur. forenſ. quæſt.95.lib.1.* ſupradictis inhærendo *ſub num.5.* in hæc prorupit verba (Renunciatio, quæ fit de hæreditate quærenda per filios vti de re certa, quoad legitimam,

15 quæ de iure naturæ debetur, licet non ſit certa quantitas, cum non ſit pactum de non ſuccedendo negatiuum iuramentum ſubſtinetur per *tex.in cap.quamuis* qui *tex.* loquitur de iſto pacto, quemadmodum de alio pacto loquitur *tex. in d.l.fin. C.de pact.& in l.pactum quod dotali, C. de collat.* & etiam de pacto negatiuo loquitur Imperator in *d.l.pactum, quod dotale.*

Ideò antem illud pactum de non ſuccedendo cum iuramento ſubſiſtit, quia illo non obſtante non aufertur libera diſpoſitio, quin poſſit conſentiens renunciationi liberè teſtari, & etiam ipſum renunciantem inſtituere, vel aliquid teſtamento relinquere iuramentum enim operatur quo ad eos conſentientem, qui non obſtante iuramento poſſet contra proprium pactum ſuper propria hæreditate factum venire, & amplè traditur in *d. deciſ.225.* & adhoc tendit illa perſeuerantia à lege requiſita ne priuatio libertatis teſtandi inducatur.

16 Sed in eo inter iſta eſt diuerſitas, quæ tangit caſum noſtrum, quia pactum factum ſuper hæreditate viuentis, de quo in *d.l.fin.* quatenus tangit perſonam illius de cuius hæreditate, ſeù bonis agitur ſemper eſt reuocabile, nam per iuramentum non poteſt adſtringi libertas teſtandi, & quęlibet diſpoſitio ſufficeret ad inducendum reuocationem, vt plenè per *Viu.in deciſ.507.* & ob id tradi ſolet teſtamentum etiam iuratum reuocari poſſe, ne ligetur voluntas, quæ religioni hoc in caſu præponderat. Sed pactum de non ſuccedendo quatenus concernit perſonam illins ad cuius fauorem facta renunciatio fuit, non autem illum cuius eſt hæreditas eſt irreuocabile, & non attenditur reuocatio conſenſijs Dominijs enim bonorum poteſt, & reuocare conſenſum quoad ſe, & de bonis diſponere, ſed non facit per iſtam reuocationem quin illa portio bonorum, quæ ſpectat filio iure naturæ cui non renunciauit quoad ſe, & quoad partem (prout fauore parentum dotatę filię, vel emancipati filij facere ſolent) ſed tantum ad commodum fratrum perueniat tempore mortis patris (quo caſu purificatur tacitè conditio, quæ renunciationi ineſt ſi hæreditas deferatur *Bald. conſil.247.lib.1.DD.in d.l.fin.Caſtrenſ.& alij in l.qui ſuperſtitis, ff.de acquir.hæredit.Caphal.conſ. 650.num.7. & 8.*) ad eum cui facta hæreditatis, ſeù portionis renunciatio eſt, & quin iuramentum, quod poteſt ſeruari ſine interitu ſalutis æternæ, & ſine ſcandalo obſeruetur, etiam quod de hæreditate futura factum fuerit cum de legitima ſit, & de re certa factum, eſt enim debitum legitimæ conſiderabile, & ſpes probabilis, & certa, & approbata, tàm a iure naturali quàm à poſitiuo *l.ſcripto, ff.vnde lib.l.cum ratio, ff.de bonis damnat.* & propterea dicitur quaſi debita in vita patris.

Inſuper, ſuadet ſupradicta omnia ratio, & æquitas, nam ſi Marchio Pater reliquiſſet maiorem quantitatem dicto D. Carolo, quam

trigintaquinque millium ducatorum,de quibus in conuentione,& albarano nonne ipſe D.Carolus amiſiſſet ſupra plùs, ergo ratione incertitudinis, quamuis portio deindè relicta ipſi D. Carolo non aſcendat ad tantam quantitatem, debet valere pactum ex æquitate, & æqualitate ſeruanda ad *tex.in l.cum la 2.C.de vſur.& Gl. in l.ſi eam pactionem in fin. C.eod.* vbi quod pa-
17 ctum ratione incertitudinis valet æqualitate.

18 Nec obſtat prætenſio eiuſdem Marchionis aſſerentis dictum albaranum geſtum fuiſſe, & proinde nullum ſortiri effectum vti nulliter geſtum ad *tex. in l. nihil conſenſui, ff. de regul. iur.* & per *Cacher.decis.179.num.11. Surd.conſ.513. num.26.Menoch.conſil.2.num.170.Suarez recept.ſentent.in verb.metus n.154.*

19 Siquidem metus iſte non probatur, & caſu quod probaretur debet eſſe talis, qui eum induxit ad conficiendum tale albaranum *Bart. in l.1. §. quæ onerandæ, ff.quar. rer. actionum detur Cagnol.in l.in omnibus num.5.de regul.iur. Alex. in l.interpoſitas nu.5.*vbi *Curt.Iun.Aretin.C.de tranſact. Aleiat.cap.cum contingit num.1. de iur. iurand.Natt.conſil.589.num.11.cum ſeq.Boer.decis.100.num.11.12.Capye.decis.159.n.33.*

20 Necnon illatus propriè,& in ſpecie ad hunc actum,& ſic,vt tale Albaranum conficeret *Afflict.decis.246. Viu.d.decis.507.n.19.*

Et in caſu,de quo agitur minimè poteſt præſumi dum Marchio ſit primogenitus, & in
21 Marchio natus dignitate conſtitutus, & albaranum fuerit confectum in Terræ Arenæ, in qua ipſe Marchio erat vtilis Dominus, & habebat maiorem iuriſdictionem, & ſuperheminentiam quam dictus Carolus, quæ omnia, & ſingula metus præſumptionem excludere non eſt,qui dubitare valeat ad *tex.in l.non eſt veriſimile, ff.quod met.cauſ. Roland.conſil.83.num.38. vol.2. Viu.cit.decis.507. ſub num.16. & num.17.* vbi alia cumulat.

Quare omiſſis alijs, quæ philoſophari poſſent, niſi artum tempus aliquarum horarum mihi conceſſum prohiberet, vtique ex his refulget iuſtitia præfati D.Caroli, ad cuius fauorem pronunciandum ſpero.

Io:Maria Nouarius I.C. Lucanus

Cęterum, quia poſt peractas has allegationes; peruenerunt ad manus aliæ ęditæ in eadem facti contingentia placuit illas quoque hic imprimi facere, & ſunt vt infra.

Aliæ Allegationes in eadem facti ſpecie.

DVm in humanis eſſet quondam Scipio Concubletta Marchio Arenæ eius filij D.Franciſcus primogenitus, & D.Carolus duobus annis præteritis deuenerunt ad conuentionem, vt in futurum ſe conſeruarent in fraterna concordia, ac nulla inter eos oriretur differentia ſuper Patrimonio bonorum Paternorum, Maternorum, & vita militia, quam ſuper feudalibus poſſet pretendere D.Carolus, ac ſuper fructibus Beneficij Eccleſiaſtici perceptis ab eorum Patre, ſe conuenerunt, vt D.Carolus, vt omnes prætenſiones,ſucceſſiones renunciaſſet. D.Franciſco prout renunciauit, & in recompenſam D.Franciſcus promiſit ſoluere D.Carolo ſtatim quod erit effectus Marchio Arenæ ducatos 35. millia de ſuo declarando, quod ſi Pater dicto D.Carolo legaſſet maiorem quantitatem in teſtamento, eam petere non poſſet, & ſimiliter ſi inſtitueretur in minori ſumma D.Franciſcus ſeruare debeat conuentionem de conſignando D. Carolo dictos ducatos 35. millia.

Quæ omnia conſtant ex Albarano ab eis ſubſcripto, & cum Iuramento vallato teſtibus oportunis uallato,quod non inficiatur,demum menſibus præteritis ab hac vita migrauit dictus eorum Pater, qui, condito teſtamento fecit hæredem vniuerſalem D.Franciſcum primogenitum, & D.Carolo reliquit ducatos 25. millia, ita quod plùs petere non poſſet ex quauis cauſa, & ſi non erit contentus reliquit, & legitimam, & vitam militiam de iure debitam ad ſui electionem.

Morte ſequuta D.Carolus Vrbanè petijt à D.Franciſco fratre dictos ducatos 35. millia ſeruata forma ſupradictæ conuentionis, cui non intendit Dom. Franciſcus ſtare, reſpondens velle obſeruare id, quod Pater diſpoſuit, & dare ipſi D.Carolo legatum ducat.25.millia prætendeodo albaranum eſſe nullum, quia conuentio fuit facta ſupra futura ſucceſſione Patris viuentis, quæ a iure eſt improbata cum pacto de ſuccedendo in totum, vel in partem ſit contra bonos mores, quia inducit votum captandæ mortis *l.fin. C.de pact. l. ſtipulatio hoc modo concepta, ff.de verb.obligat.*& eſt communis *DD.* opinio, & propterea orta hac controuerſia prædicti fratres fecerunt compromiſſum in perſonam Illuſtriſſimi, & Excellentiſſimi Principis Biſiniani eorum coniuncti, vt procedat de iure, & de facto ſummariè ad definiendam hanc litem cum omnimoda poteſtate à partibus arbitrio conceſſa.

Ex parte D. Caroli cuius iuſtitiam defendimus,dicimus quod adhęrere impugnationi Albarani non eſſet damnum,ſed maiorem vtilitatem afferret D.Carolo prætendere legitimam ſuper bonis Burgenſaticis Patris, ac vitam militiam ſuper feudalibus, & petere portionem dotium quondam ſuę Matris,ac extimationem fructuum ſui Beneficij Eccleſiaſtici perceptorum a Patre annis quindecim valoris annuorum ducatorum mille,in quibus paternum potuit de iure prætendere vſum, nec vſumfructum,cum reditus Eccleſiaſtici filijſamilias pe-
22 culium caſtrenſe de iure reputatur, quia milites Dei in Eccleſia dicuntur, & nil Patri quæritur,*l.Præsbiteros, C.de Epiſcop.& cleric.*

Quæ

Quæ ſupradictæ quantitates in facto, & in iure ſubſiſtentes, & non aereæ aſcendere ad ſummam vltra de 60. millia. Hæc volui ex abundanti ſignificari ad deſignandam iuſtitiam D. Caroli, qui adhæret obſeruantiæ Albarani, ob ſui puntualitatem, & decorem.

Supponens non conuenire, vt ipſi non attendatur, quod fuit à fratre promiſſum, nam ſemel placita, & in ſcriptis redacta iuramento firmata, inter nobiles maximè punctualiter ſunt obſeruanda, pacta enim, vti lex ſunt a bono viro obſeruanda verba *text. l. 1. ſi conuene-*
23 *rit, ff. de pact.* & præcipuè tranſactiones inter fratres compoſitæ reuocari non debent *l. fratris, C. de tranſact.* & veniens contra maximè exiſtente iuramento infamia notatur *text. eſt l. ſi quis maior*, ibi (notetur infamia) *C. de tranſact.* Imò D. Franciſcus vti periurus non debet audiri teſtantur ipſi enim in Albarano ſub iuramento ad obſeruantiam, & ſufficit apud Deum verbo iurare *Alciat. in rubr. de iur. iur. num. 35.* Preceptum enim Dei eſt hæc in re iuuare ſed quando cum cauſa illud eſt ſeruandum licet voce enunciatum ſit *c. non flagitetur* t t. *q. 1. DD. in c. porro de iur. iur.* eo magis inter nobiles, & magnates, nam nulla maior turpitudo reputatur, quam pacto contrauenire, vt *Bar. in l. conuentionũ, ff. de pact.* quod ita deteſtatur, quod licet pactum de futura ſucceſſione ſit nullum tamẽ ob-
24 ſeruare debent milites ſic *tex. in l. licet inter priuatos, C. de pact.* & nõ eſt ratio priuilegij militaris, ſed quia milites tunc temporis nõ creabantur niſi nobiles *Bar. & alij centurio, ff. de vulgar. ſubſti.* & fides nobiliũ debent eſſe magis in conſideratione, quam ſubtilitates iuris D. Franciſcus eſt Illuſtri ſanguine generatus, titulo Marchionis decoratus magno officio ſcribæ rationum inſignitus, vndè neceſſarium videtur vt fide conuentionis, & tranſactionis obſeruare debet pro ſua exiſtimatione, vt optimè *Gail. obſeruat. 127. lib. 2. num. 1.* & in Germania fuit facta conſtitutio, vt etiam pacta futurę ſucceſſionis à nobilibus ſeruentur.

Secundo principaliter deueniendo ad reſolutionem obiectionis partis aduerſæ, in qua facit fundamentum D. Franciſcus licere contrauenire contractui à Iure reprobato cum conuentio ſit de futura ſucceſſione Parentis, & ſic nulla, vt ſupracitata *l. fin.* cum mille authoritatibus, quas aducere poſſet probatur.

Cui obiectioni reſpondetur ex parte D. Caroli, quod pars aduerſa, ſe fallit æquiuocans factum fundando conuentionem eſſe factam ſuper hæreditate viuentis, & quota ſucceſſionis negatur hoc eſſe in diſputationem de ſuccedendo Patri, vel cuiquam, cum non appareat tale factum in Albarano, ita quod poſſit adaptari votum captandæ mortis, ob quam cauſam improbatur conuentio.

Sed eſt renunciatio ſimplex bonorum Paternorum, Maternorum, ac crediti, vt ſibi debetur ex perceptione fructuum ſui beneficij, vt ſupra fuit dictum, & D Carolus renunciat tam iuri præſenti portionis Matris defunctæ, quam prætenſorum fructuum ad beneficium Domini Franciſci, quam etiam bonorum Paternorum ſub promiſſione ſolutionis ducat. 35. millia facienda a D. Franciſco in recompenſationem aliquam id ipſius, qui renunciabat ad beneficium illius ductus fraterno amore, quia ipſæ D. Carolus eſt Clericus, & D. Franciſcus vxoratus cum filijs, & pro familiæ conſeruatione illi donauit, & ad inuicem ſe quietauerunt, vt nulla impoſterum inter eos poſſit oriri controuerſia.

25 Et ſic nomen eſt tranſactionis, & renunciationis ponendum, quibus de iure non eſt contraueniendum, quia non eſt locus pœnitentiæ, *l. non minorem, C. de tranſact. l. qui Romæ, §. duo fratres, ff. de verbor. obligat.* & iuri de futuro, & incerto, quilibet renunciare, & ſe concordare poteſt *l. ſi quis in conſcribendo, C. de pact.* maximè in materia ſucceſſionis fideicommiſſi loquitur *l. 1. C. de pact.* & eſt etiam ſingularis *text. in l. de fideicommiſſo, C. de tranſact.* cuius verba vti ad caſum noſtrum conſonantia ſunt (fideicommiſſo viciſſim à Patre facto ſi alter ſiue literis deceſſit interpoſita tranſactio rata eſſe debet, vt fratrum concordia ſit, & non poteſt reſcindi tanquam quis circumuenius) item exempla ſunt in dies, quod quando a Patre, vel Fratribus maritantur mulieres aliqua parte data, vel promiſſa pro dote illæ renunciationem faciunt ſucceſſioni Maternæ, Paternæ,
26 & cuntis alijs pluribus legitimè, & ſupplemento, quæ renunciationes de iure ſubſiſtunt, & in tribunalibus confirmantur, ex vulgato *cap. quamuis de pact. in 6.* & ibi *DD.* & latè *Couarru.* vbi pactum de ſuccedendo in totum, vel partem eſt reprobatum, ſed tranſactio inter fratres ſuper portionibus parentum, & renunciatio ad inuicem non improbatur, quia pactum negatiuum ab altero fratrum de non ſuccedendo non inducit votum captandæ mortis, ub quam rationem improbatur ſic *Gutt. d. cap. quamuis de pact.* nam quando ad inuicem vnus alteri cedit futuram hæreditatem, non dicitur pactum de futura ſucceſſione, ſed contractus tranſactionis, vel permutationis, venditioniſque vice locum tenet *Mart. de ſucceſſ. par. 4. quæſt. 25. art. 2. num. 1.*
27 Item pactum de quotatiua bonorum aſſignanda ab altero in morte alicuius de iure ſubſiſtit quando principaliter non fit ſuper materia ſucceſſionis, ſed vnus eorum offert pretij partem venturæ hæreditatis *Gail. obſeru. 126. lib. 2. tex. probat. l. qui ante, §. ſi vir, & vxor, ff. de donat. inter vir. & vxor.*
28 Poſtremò circumſpecti Iudicis eſt iuſtitiam cauſæ intueri, & non apices iuris inde iure poteſt moueri ad iudicandum etiam ex extrinſecis vltra acta proſpiciendo veritatem *Afflict. deciſ. 28.*

ciſ.28.Mar.conſ.34. & Ozaſeb. latè *deciſ.1.n.30.*
& maximè quando à iure, vel à partibus datur
poteſtas procedendi etiam de facto ſola verita-
29 te inſpecta prout in caſu noſtro, vbi data eſt
facultas Excellentiſſimi Arbitro procedendi
de facto, quo caſu, vti Deus iudicare poteſt
Gail.obſeru.42.& 72.Vin.deciſ.495. inde data
nullitate proceſſus, vel contractus ex defectu
ſollemnitatis poterit Iudex in inſtrumento etiã
30 nullo cognoſcere ſi contractus contineat ve-
ritatem debiti de iure *de Pont.conſil.1 num.104*
Triuiſ. deciſ.venet.1. Gram.deciſ.324. Nam Iu-
dex omni conatu tenetur circuitus, & iurgia
litium reſecare. Ad propoſitum deueniendo ad
caſum noſtrum conſideret ipſe circumſpectiſ-
ſimus Princeps Arbiter, qui vti coniunctus di-
ctorum fratrum habet noticiam Patrimonij
quondam Marchionis Patris, quod illæ eſt val-
de pingue, & ad magnam quantitatem deſcen-
dit, & cognoſcit quod legitima Patris, & por-
tio dotium Maternarum, & perceptio fru-
ctuum ſui beneficij annorum quindecim exti-
mationis annuorum ducatorum mille cum in-
tereſſe, vt dixi in principio aſcendit non ſolum
ad ſummam promiſſam a D.Franciſco ducato-
rum 35.millia, ſed ad duplum, & plùs vndè iu-
ſtitia Albarani ſtat pro D. Carolo, qui reperi-
tur leſus, & non pro D.Franciſco, & D.Caro-
lus contentatur conuentione ad euitandum li-
tem, & odia, quæ ex eis oriuntur, & proinde
tuta conſcientia, iuſto arbitrio, & omni via
condemnandus eſt D. Franciſcus ad ſolutio-
nem dictæ quantitatis ducatorum 35.millia fa-
ciendam ipſi D. Carolo iuxta conuentionem.
31 Conſideretur etiam, quod quando fuit ma-
ritata cum Marchione Fuſcaldi eorum ſoror
fuerunt promiſſæ dotes, & conſignatę duc.34.
millia, quæ iuſtitia requiritur, vt fœminæ prę-
feratur maſculus, qui conſeruat familiam
agnationis, & non mulieres.

Ex his omnibus non videtur dubitandum de iuſtitia ipſius D.Caroli, cum centuplum plùs habeat de Patrimonio D.Franciſcus, tam burgenſaticorum, quam feudalium, ſed de omni rigore teneatur dare D. Carolo pro ſua legitima, & pro alijs ſatis vltra dictam ſummam 35. millia. Cætera ſuppleat religio, & prudentia Arbitri Excellentiſſimi, & iuſtiſſimi viri, & ita ſentio.

S V M M A R I V M.

1 *Dubius ſtatu teſtificari nequit.*
Et quid ſi vellet teſtificari ad fauorem Miſerabilium perſonarum, vel piæ cauſa nu. 2.

A R G V M E N T V M.

Dubius ſtatu teſtari poteſt ad fauorem Miſerabilium Perſonarum.

Ad limitationem Tex. in l.de ſtatu ſuo, ff.de Teſtam.

PRIVILEGIVM CLXV.

1 REgula eſt dubium ſtatu teſtari non poſſe, *l.de ſtatu ſuo, ff.de teſtam.*
2 Tamen claudicat huiuſmodi regula quoties teſtari vellet ad fauorem Miſerabilium perſonarum, vel piæ cauſæ iuxta theoricam *Bart. in l.1.C.de ſacroſanct.Eccleſ.* cum qua cæteri tranſeunt, vt fidem facit *Capra in concluſ.102.n.204* & teſtatur poſt illum *Gallus in tract. de except. quæ oriri poſſunt in materia ſucceſſ. tàm ab inteſt. quàm ex teſtament. tit.1. except.4. in fin. part.2. fol.mihi 160.colum.1.*

Vndè non eſt recipiendus *Bal. in cit. l.1.C.de ſacroſanct. Eccleſ.* quatenus contrarium firmare viſus eſt, prout illum non vidi receptum in quadam facti contingentia annis non longè elapſis, dum in Alma Vrbe Romæ reperior.

S V M M A R I V M.

1 *Religioſi non poſſunt eſſe teſtes in teſtamentis, ſed vide ibidem verſic. & alij, & num.5. Amplia vt num.6. & quid fauore Miſerabilium perſonarum, n.7.*
2 *Monachi non habent velle, nec nolle.*
3 *Vox Religioſorum dicitur funeſta.*
4 *Religioſi ſunt mortui mundo.*

A R G V M E N T V M.

Religioſi poſſunt eſſe Teſtes in Teſtamentis, in quibus ſunt inſtitutæ Miſerabiles Perſonæ etiam non præcedente licentia ſuperiorum.

PRIVILEGIVM CLXVI.

1 REgulariter ſecundùm vnam opinionem,
quam latè probat *Angel. conſil.233.* de
quo meminit *Eminentiſſ.Card.Tuſc.concluſ.122*
1 *n.18.lit.T.* Religioſi, nec etiam in teſtamento
ad cauſas pias, non poſſunt eſſe teſtes. Et alij
cenſuerunt de iure Canonico, Monachos, &
Religioſos, non poſſe eſſe teſtes niſi ſuperio-
rum licentia præcedente *Fab. in §. teſtes autem
num.3 inſtitut.de teſtamentis Felyn. in cap.cum
Nuncius num.3. de teſtib. Nell.de teſtib. num.22.
Lanfranc eod. tract. num. 87. Suarez in ſuo the-
ſauro recept. ſentent. lit.T nu.7.* vbi probat hanc
eſſe communem opinionem, ex pluribus, quos
allegat, & alijs relatis idem confirmat *Maſcar.
de probat. concluſ. 1358. num.32. Carauit. in Rit.
M.C.144.num.2. Gram. conſ.3.num.7. Aufrer. de
reprobat. teſtium num.13.*
2 Fulgitur eorum opinio triplici de ratione,
quarum prima eſt; quia Monachi, & ſimiles
Religioſi, non habent nec velle, nec nolle eo-
rumque voluntas à Superioris voluntate de-
pendit *cap. ſi Religioſus, & § ſi Abbatem de*
electio-

electione in 6. cap. fin. de ſepul. eodem lib.
3 Secunda, quia eorum vox reputatur funeſta
eamque potius interduci, quam audiri oportet
cap.placuit. 2. qu.7. cap. ſi quis 3. q.11. l. penult.
C. qui accuſare non poſſ.
4 Tertio quia Mortui, ſunt in Mundo *l. Deo*
Nobis C.de Epiſc.& cler. §. illud, & §. ſi quib.
Auth.de Monac.cap.placuit 16.q.1.
5 Cæteri autem veriorem agnouerunt opi-
nionem, Religioſos, poſſe eſſe teſtes in teſta-
mento; vt apud *Clar.in §.teſtamentum quæſt. nu.*
7. vbi idem probat de Fratribus mendicantibus
Graſſ.conſ.9.de ſent. excomm. Genuen. in prax.
Cur.Archiep.cap.22.num.4.Rodriq.com.3. quæſt.
Regularium quæſt.69.artic.12.Farinac. qui alios
ſecum vehit *in tract.de teſtib.quæſt.6.num. 126.*
& ſeq.Molfeſ. in ſum. Theolog. Moral. tract. 13.
de vltim.volunt.cap.2.num.132.tom.2. vbi teſta-
tur ſic in praxi vidiſſe ſeruatum, autumans
nu.133. licentiam ſuperioris non ex neceſſitate
ſed potius ex decentia interuenire debere di-
cens *num.134.* imò poſſe eſſe teſtes etiam in te-
6 ſtamento, in quo aliquid reliquitur eorum Ec-
cleſiæ, quia vtilitas eſt Monaſterij principali-
ter, quamuis conſequenter ſingulariter Reli-
gioſi commodum indè percipiant, vt in pro-
prijs terminis *Dec.conſ.62.addentes ad Iul.Clar.*
§.teſtamentum quæſt.65.nu.14.Bal. Felyn. & alij
quos reportat.Farinac.in tract.de teſtib.quæſt.60.
num.46.& ſeq.
7 In hac autem DD controuerſia, & pugna
poterit licito iure firmari quidquid ſit in caſu
teſtamenti conditi inter non priuiligiatos ſi
tamen illud fauore Miſerabilium perſonarum
ſit poſſe Religioſos, pro teſtibus interuenire
prout ita in facto vidi iudicatum per quoſdam
Arbitros electos de partium voluntate circa
taſtamentum factum ad beneficium cuiuſdam
Hoſpitalis.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus poteſt teſtari ſecundum vnam opinionem, imò, & contrahere matrimonium, ſed vide nu. 2.*
Quid autem fauore miſerabilium perſonarum, vel piæ cauſæ nu.3.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum factum ab excommunicato fauore miſerabilium perſonarum valet.

PRIVILEGIVM CLXVII.

1 REgulam fundarunt aliqui excommuni-
cato licere teſtari ut *Gloſ. in cap. decerni-*
mus in verbo teſtificando *de ſent.excommun. in*
6.Gomez in l. Thauri 3.num. 15.Clar. in §. teſta-
mentum num. 24. fusè *Spin. in ſpecul. teſtam. in*
Gloſ.rubr.par.12.Ripa copiosè *in tract. de Actis*
in articulo mortis cap.20. præcisè *num. 14. Vin.*
deciſ.96. ubi etiam quod contrahere poteſt te-
ſtamentum.
2 Alij pariter iuxta morem negatiuam ſe-
ctati ſunt ſententiam, vt *Giach.in comm. opin. in*
verbo excommunicatus idem *Vin. in ſilua comm.*
opin.concluſ.260.num.5.& 6.Rota in nouiſ. deciſ.
5.num.2.de conceſ.prabend. & alij de quibus in
prax.elect.fori ſect.4.quæſt.33. num.5. in noua
editione quas Ambas opiniones latius habes
apud *Gabriel.concluſ.1.de teſtam. Fachin.contro-*
uerſ.iur.lib.5.cap.88. & Canall. commun. contra
commun.quæſt.310. penes quos recurrere pote-
ris, & illis iunge *Ricciul.in tract. de iureperſ. lib.*
4.cap.58.Gall.de excep.lib.3.except.10.par. 2. n.
8.& except.4.tit.1.par.4.
3 At fauore miſerabilium perſonarum te po-
terit firmari concluſio teſtamentum factum ab
excommunicato ad illorum commodum vtiq;
valere uti reſpiciens piam cauſam, quo caſu
ualere teſtari excommunicatum iudicauit de
Anno 1616. 20 Iunij in Banca Cioffi pro uali-
ditate teſtamenti quondam Notarij Antonij
de Ruggiero facti ad fauorem Venerabilis
Monaſterij S. Mariæ Gratiarum de Campo-
glione Terre Caiuani refert modernè *Thor. in*
compil.dec. Regni in verbo teſtamentum fol. 694.
col.2.tom.2.

Et iuxta hanc opinionem in diſcurſu habito cum Aduocatis Collegiantibus fuit in facti contingentia concluſum communi uoto.

SVMMARIVM.

1 *Clauſulæ ſalutares in teſtamentis an cenſeatur appoſita de ordine Teſtatoris, vel ex capite Notarij nu.2.& vide nu. 14.& 15.*
Et quid fauore miſerabilium perſonarum nu.3.
4 *Habens maius priuilegium debet præferri.*
5 *Monaſteria conſtruenda ſunt magis priuilegiata, quam conſtructa.*
6 *Teſtamentum ad pias cauſas ſolemnitates non requirit.*
7 *Concurrentibus duobus priuilegiatis conquaſſantur priuilegia, & res reducitur ad ius commune.*
8 *Sollemnitas eadem requiritur in diſſoluendo actu, qua in illo faciendo.*
9 *Teſtamentum in ſcriptis ex quibus nullum redditur & nu.10.& 11.*
12 *Clauſula (omni meliori via) quid operetur.*
13 *Teſtator quando voluit in ſcriptis teſtari.*
16 *Sollemnitates quæ requirantur in nuncupatiuo teſtamento.*
17 *Teſtamentum codicillo confirmari nequit.*
18 *Teſtamentum nullum ratificari nequit.*

ARGVMENTVM.

Clauſulæ Salutares fauore Miſerabiliũ perſonarum cenſentur appoſitæ in Teſtamento de ordine Teſtatoris.

PRIVILEGIVM CLXVIII.

1 RRegula certa firmari nequit, ſi clauſulæ ſalutares, & pro ſiguæ cenſeantur in teſtamento appoſitæ de ordine Teſtatoris, cum varient inter ſe DD. cenſentes aliqui pro affirmatiua, cæteri verò pro negatiua, quod ex capite Notariorũ appoſitæ cenſeantur ſequendo formularium, vt pręceteris latius eſt videre apud *Menoch. conſ. 37. à num. 156. cum ſeq. & de arbitr. iudic. caſ. 144. à nu. 4. Card. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 1. tit. 10. & lib. 3. tit. 14. Gabr. concluſ. 4. de conſuet. Maſcard. de probat. concluſ. 300. Cauall. commun. contra comm. quæſt. 525. Fuſar. nouiſſimè in tract. de ſubſtit. q. 550. nu. 19. & 20.*

2 Attamen fauore miſerabilium perſonarum, poterit practicari opinio affirmatiua, vt illę clauſulæ cenſeantur appoſitæ de voluntate Teſtatoris, nec ex capite Notarij, ſicque etiam reſpectu clauſurum profiguarum appoſitarum in contractu ad eorum fauorem maximè, quia magis communis eſt, regulariter de voluntate Teſtatoris illas appoſitas cenſeri, ut poſt antiquiores fundatunt præcæteris *Intrigliol. de ſubſtit. cent. 2. quæſt. 79. nu. 17. & ſeq. Trentacinq. in eiuſdem nomin. tract. par. 4. cap. 9. à nu. 9. Theſaur. dec. 141. num. 3.* & alij apud eitatos Authores videndi.

3 Sed quia hunc articulum, per tranſennam pro eontraria tamen parte parum per guſtaui fouens iura clientuli, placuit hac occaſione allegationem imprimi facere quamuis tota nõ faciat ad caſum eius autem tenor iam ſequitur.

ALLEGATIONES IVRIS.

REuerendiſſime Pater, Gloriatur forſitan & magnnm feſtum facit Monaſterium monialium Sanctorum Petri, & Sebſtiani huius Ciuitatis contra Reuer. Frates Sancti Franciſci de Paula Ordinis Minimorum in ſucceſſione quondam V. I. D. Fabritij Nigo pia, eo ſub prætextu, quia ſecundum teſtamentum ad eius cantat fauorem dum illo pro duabus portionibus præfatum Monaſterium hæres inſtitutum fuerit.

Sed quia pro dictis Fratribus Sancti Franciſci viget primum teſtamentum omni ſollemnitate uallatum, (quas ſollemnitates in vltimo, vt aperte perſpicitur deſiderari manifeſtum eſt) ſuccedit, ut de illo nulla ſit habenda ratio, quia primum teſtamentum ſollemne ad pias cauſas non tollitur per ſecundum minus ſollemne etiam ad pias eauſas, ut latè probat, *Ruin. conſ. 9. nn. 16. 18. & 19. vol. 2.* alij pluries adducti in allegatione alias præſentata.

4 Et quamuis poſſit prætendi contrarium, cum in hoc ſint pugnantes DD. tamen aduertendum eſt agi inter duo pia loca inſtituta, quo in caſu habens maius priuilegium debet præferri inſtitutione dum ex diuerſis teſtamentis ambo concurrunt in bonis eiuſdem teſtatoris, & certum eſt duabus cauſis æque pijs inſtitutis duobus teſtamentis, utraque ſuccedat niſi altera ſit magis pia, quæ præferretur *Decius l. fin. n. 54. C. de edict. D. Adrian. tollendo, Platon. de acquir. poſſoſſ. quæſt. 14. num. 47. & 50.* quos refert, & ſequitur nouiſſimè *Thomas in tract. de vlt. volunt. tract. 10. tit. 2. cap. 173.*

Quod autẽ plus ſatis priuilegiati ſint huiuſmodi Patres S. Franciſci de Paula, patet ex eo quia fuerunt inſtituti hæredes in primo teſtamento ad finem, vt monaſterium conſtruerent, & dictum Monaſterium Sancti Sebaſtiani fuit inſtitutum hæres pro duabus partibus cum onere celebrandi Miſſam unam pro quolibet die.

5 Certique Iuris eſt, quod monaſteria conſtruenda ſunt magis priuilegiata quam conſtructa, prout ac Monaſterium Sancti Sebaſtiani, ita docent *Anan. in cap. Apoſt. nu. 2. de donat. Aſin. in l. ſi quis ſepulcrum ff. de religioſ. & ſumptibus funer. Barboſ. in l. 1. par. 8. num. 50. ff. ſolut. matrim. Afflict. in Conſtit. Regn. in prælud. quæſt. 3. num. 10. & 11. Gizzarell. decíſ. 37. num. 6. par. 6.* ubi quod per conſtruendos auget magis religio, & ideò fauorabilior eſt.

Nec obſtat tractari de teſtamento ad pias cauſas, quod ſollemnitates minime requirit *c. cum eſſes, & cap. relatum*, & ibi *DD. de teſtam.* ad quorum ornatum *Gizzarel. dec. 45.* latè *Gall. de except. tit. 2. except. 2. par. 2.*

Nam talis concluſio eſſet uera, niſi primum teſtamentum pariter ad pias cauſas eſſet conditum. Vnde cum de illius reuocatione tractetur ſollemnitates adhibitæ in dicto teſtamento debebant interuenire in ſecundo; debet enim ceſſare priuilegium omiſſionis ſollemnitatum, quod habet ad pias cauſas teſtamentum quãdo agitur de reuocando altero teſtamento ſimiliter ad pias cauſas condito ex reg. quod concurrentibus pariter, priuilegiatis conquaſſan-
7 tur priuilegia, & res reducitur ad ius commune *l. ſed & milit. ff. de exenſ. tutor. § item quæritur ff. de minor. §. ſed hac præſenti, collat. 9. Authent. de ſanct. Epiſc.* latè *Trentacinq. variarum reſolut. lib. 1. de reſcript. Card. Tuſc. concl. 760. lit. P. Caſtil. dec. 193.* quia parium eadem eſt iuris diſpoſitio, & iudicium *cap. inter corpor. & eap. ſicut ergo de transl. Epiſcoporum*, eademque eſt natura *l. ſi ſocer in fin. ff. ſolut. matrim.* & eadem eſſet, poſita *l. ſi Reg. ff. de duob. reis*.

Vnde ſecluſo priuilegio reſtat iuris communis diſpoſitio, vigore ſollemnitates in teſtamento erant notoriæ.

8 Con-

8 Conducit, quia in diſſoluendo actu eadem requiritur ſollemnitas, quæ in illius perfectione adhibita eſt *Natt. in l. hac conſultiſſima §.ex imperfecto nu.220. C. de teſtam. per tex.in cap. omnis res 27.q.Barib.in l. Ideo ff. de condit.fur. Cacher.decis.53.num.*10. Cum in primo teſtamento condito ad fauorem Fratū Sancti Franciſci interfuerint ſollemnitates debitæ, dum deinde illud reuocari debebat erat notorium, quod ſecundum teſtamentum adhuc eiſdem eſſet recolitum ſollemnitatibus iuſta *theor. Bart. in l. ſi pacto, quo pœnam. C. de pact.* ubi quod ſi tenuta fuit data parte non citata, pariter non citata parte poteſt reuocari, quia contrariorum eadem eſt diſciplina *l. & ſi contra ff. de vulg. & pup.ſubſtit.l. 1.ff. de his, qui ſunt.ſui, vel alieni iur.*

Quod autem prætenſum ſecundum teſtamentum ad fauorem dicti Monaſterij Sancti Sebaſtiani non ſit ſollemne imò illud reputetur inualidum patet cum certum ſit illud eſſe inſcriptis & clauſum, & tamen conſtat quod Fabritius Teſtator non tenuit illud in manus ſuas, nec dixit quod iſtud erat ſuum teſtamentū, ſed Notarius tenebat in manibus ſuis quaſdam cartas, quas coram teſtibus, & ipſo teſtatore exhibuit, interrogando præfatum Teſtatorem ſi vellet illud eſſe ſuum teſtamentum, qui ex dicto teſtium nutu cum capite aſſenſus eſt, & conſequenter teſtamentum potuit eſſe ſuppoſitum, & proinde tale teſtamentum valere non debet *l. hac conſultiſſima C. de teſtamen.*

10 Inſuper quia non apparet aliquo modo dictum Notarium fuiſſe rogatum quando interrogauit teſtatorem, ſi vellet, quod eſſet ſuum teſtamentum quod tenebat in manu, ſed ipſe interrogauit teſtatorem, qui vt dicunt teſtes annuit capite, vndè non valet teſtamentum, vt poſt alios probat *Afflict. omniuò videndus dec.* 145. vbi pluries ſic iudicatum in Sacro Conſilio teſtatur, & per plures huius opinionis ſectatores adducit *Borrell.in ſumma dec. tit.de teſtamentis nu.177.tom.3.*

11 Plus quia dictum teſtamentū non fuit ſcriptum, & ſigillatum a teſtibus in præſentia teſtatoris, ſed in alia Camera, vt deponūt teſtes quo caſu irritum redditur teſtamentum *d.l. hac conſultiſſima Afflict. d. decis.43.ſub num.3. Maur. alleg.15.nu.14. Alſan.collect.431. Vezin. inter commun.opin.tit.de teſtam.num. 47.*

Cumque pars aduerſa hunc agnoſcens ſcopulum, illum euitare conetur eo ſub prætextu quod in dicto teſtamento adſit clauſula ſalutaris quòd ſi non valet vti teſtamentum inſcriptis, valeat vti nuncupatiuum, ex clauſula ibidem appoſita (omni meliori via) quæ talem effectum operatur, *Dec.conſ. 4. Lana de teſtament.formul.conſ.1. num.4. Afflict.dec.144. Simon de Petre.de interpetr.vltim.volunt. lib. 2. interpetr.1.dub.2.ſol.2.nu.23. & ſequent. Menoc.* poſt alios *de præſumpt.lib.4. præſumpt.2.nu.23. & conſ.1062.Mart.de clauſ.par.1.clauſ.88.num. 4. Saluſt. Tiber.in formul. inſtrumen.lib. 11.cap. 38. nu.14.*

13 Tamen obſeruandum eſt in rei veritate Fabritij Teſtatoris voluntatem fuiſſe in ſcriptis vel conficere teſtamentum dum noluit ſuam voluntatem teſtibus eſſe nota iuxta theoricam *Cyni* communiter approbatam in *d.l.hac conſultiſſima §.per nuncupationem, & Paul.de Caſtr.in l. heredes palam.col.11. ff.de teſtam.*

14 Et quando dicta clauſula hunc poſſet ſortiri effectum deberet conſtare, illam eſſe ibi appoſitam, de expreſſa teſtatoris ordine, alias nihil operatur cum præſumatur appoſita, ex capite Notarij ex quadam conſuetudine, ſiuè eorum & ſtylo formulario, *Bar.in l.1.ff.de iur.Codicill.* cuius opinionem communiter approbari tradit *Curt.Iun.conſ.101. col.fin.*ſequuntur *Barb. conſ. 43.48. & 58. vol.1. Calcan.conſ. 27. Alex.conſ. 48.vol.4. Bertrad.conſ.10. vol. 1. Pariſ.conſ. 19. num.3. Aretin. conſ. vltim. Ruin. conſ.98. vol.1. Gram.decis.62.num.22.Socc.Sen.conſ.150. lib. 2. Rubeus conſ. 112. in fin. Craſſ.* qui teſtatur de communi *lib.2.commun.opin.cap.4.tit. teſtamentum, quæſt.16.*nouiter *Niger. Ciriac. controuerſ. forenſ.tom.2. cap. 260. num. 86.* vbi etiam hanc communem eſſe confirmat opinionem, *Mantic. de coniect. vltim. volunt.lib.1. tit.7. nu.7.*

Vnde cum non conſtet in caſu de quo diſceptatur, nullam ſalutem afferre poterit huiuſmodi clauſula, quæ non debet eſſe vt herba bettonica ſingulis deſeruiens infirmantibus, licet herbam bettonicam illam nuncupent *Iaſ. in l. petens C.de pact. Vrſill. decis* 144. quos poſt hæc ſcripta vidi.

15 Confert illud ſimile, quod clauſula renunciationis bonis paternis cum iuramento nihil operatur, niſi expreſsè appareat poſita de voluntate filij renunciantis, cum de ſtylo Notarij cenſeatur appoſita, *Curt. Iun. d. conſ. 101. nu. 1. 11.* ut reſpectu clauſulæ renunciationis, fraudis, & doli fundarunt *Barbat conſ.42. col.8. lib.2. & Soccin.Iun.conſ.116.num. 21. lib.2.* & reſpectu clauſulæ renunciationis, exceptionis non numeratæ pecuniæ tutatur *Coruus conſ. 193.lib.9.num.4.* & idem in iuramento, ne operetur tanquam appoſitum ex ſtylo Notariorum ſcripſerunt plures apud *Tiraq.in præfat.ad l. ſi vnquam num.172. C.de reuocand. donat.* quibus vltra cæteros addo *Molin.de inſt.& iur.diſput.287.num.18.tom.1. Carpan.ad ſtat.Mediolan. cap.453.num.86,* ſicque reſpectu aliarum clauſularum quod non operentur, quaſi cenſeantur appoſitæ de ſtilo Notariorum plura, poſſem adducere exempla, niſi Dominis iudicare debentibus nota eſſe, mihi perſuaderem, idque maximè quia non apparet lectum coram Teſtatore *Pariſ.con.60.nu.27.vol.2.Gall.de except. tit.3.except.21.par.2.ſub nu.75.*

Et quando (quod tamen non concedo) ſed

cx

exabundanti prolatum eſſe intendo ex tali clauſula (omni meliori via) dictum Teſtamen. tum euaſiſſet nuncupatiuum, quomodo vti tale poterit exequi dum , & pariter elædieat.

16 Certum eſt enim in nuncupatiuo Teſtamento ſeptem Teſtes requiſitos debere eſſe idoneos, & habiles *d. l. hac conſultiſſima §. peu. nuncupationem C. de Teſtam.* vnaque deficiente illud non valere *l. ſi vnus C. eod. tit.*

Interdictos autem ſeptem Teſtes ſunt multi qui varios potinntur defectus, & à iure ſunt reprobati, vt ex perquiſitione, quæ præſentatur, & ex dictis in alia allegatione. Inſuper Fabritius teſtator debebat proprio ore nominare hæredem in teſtamento nuncupatiuo alta, & intelligibili voce, ita vt ab omnibus teſtibus clare audiretur *l. hæredes palam ff. de teſtamentis l. iubemus verſ. quemadmodum C. eod.* cũ hæc ſit ratio quare hoc teſtamentũ dicatur nuncupatiuum, quia ſcilicet hæres explicite nuncupari debet, vt patet apud *Bellamer. conſ. 26. cum ſeq. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 1. tit. 7.* & vbi hæc declaratio in hoc teſtamento ? certè ſollemnitas, nam videtur factam, cum teſtes, & Iudex ad contractus, qui inter fuere fidem faciant ſolum vidiſſe quaſdam carta in manu Notarij quas coram ipſis exhibuit interrogando teſtatorem ſi vellet illud eſſe ſuum teſtamentum, ita vt in præſentia eorum nihil fuit a teſtatore dictum ex quo appareret, & conſtare poſſet quem nam hæredem inſtitueret vel feciſſet ipſe teſtator, imò quod plus eſt Notarius qui fecit teſtamentum tune temporis non habebat poteſtatem exercendi Notariatus Officium, quia erat ſuſpenſus, vt ex fide qnæ producitur, & ſic actus fuit factus ad non habente poteſtatem, qui nullum tribuit ius cum poteſtas ſit acta rerum factarum moderatrix ad finem, vt valeant vnde pariſicantur aliquid non eſſe factum, vel geſtum fuiſſe à non habente poteſtatem.

Igitur quomodo teſtamentum vocari poterit iſtud factum ad fauorem Monaſterij S. Sebaſtiani dum ſi illud vti in ſeriptis conſideremus carere ſollemnitatibus aſpicimus, & ſi naturam nuncupatiui tranſmigrare facere velimus illas quoque deſideret dum numero teſtium habilium non ſit munitum legitimo Notario careat, & tandem formam nuncupatiui tradita *in d. l. hæredes palam*, indigeat, & euius defectu teſtamentum non ſubſtineri in proprijs terminis recenter tutatur *Chriſtoph. Martius dec. Senenſ. 96.* vbi qnod teſtamentum nuncupatiuum non ſubſtinetur quando teſtator nihil fuit alloquutum in præſentia teſtium, licet coram eis, & coram teſtatore fuerit à Notario lecta ſchedula teſtamenti, cum actus nullus dicatur aliquo deficiente.

Nec præfatum Teſtamentum coadiuuatur ex Codicillo, qui ſupponitur ad fauorem eiuſdem Monaſterij Sancti Sebaſtiani.

Siquidem nullum iuuamen affert ex textu rotundo qui cauillari non poſt *in l. quod per manus ff. de iure codicillor.* vbi apertè legitur teſtamentum non poſſe confirmari per codicillum, cum ille ſit acceſſorius, & principale, vt eſt teſtamentum ab acceſſorio confirmari nequit.

18 Idque maximè, quia dum ſupponitur teſtamentum nullum, ſuccedit regula, vt tanquam legi exorſum nequeat ratificari *l. qui aliena ff. de acquir. hared. l. 2. C. comm. vtriuſque iud. Viu. deciſ. 321. nu. 5.*

Ex his igitur breuitati ſtudendo (cum agatur coram Doctiſſimis Viris in quorum pectorum ſcrinio cuncta ſunt nota) ſatis eliçitur iuſtitia Reuerendorum Patrum S. Franciſci de Paula ad quorum fauorem, ex vt primi teſtamenti omni ſollemnitate vallati pronuncian dum eſſe, & proindè eſſe immictendos in poſſeſſionem iuxta *l. fin. C. de edict. D. Adriani toll. ſperatur.*

Io. Maria Nouarius I. C. Lucanus Aduoc.

Cauſa non fuit deciſa, ſed tranſactione finita inter partes.

SVMMARIVM.

1 *Filijfamilias, qui ſunt ſub poteſtate patris teſtari nequeunt.*

2 *Filiusfamilias quid quid quærit, quærit patri.*

3 *Diſpoſitio captatoria eſt nulla, etiam in Teſtamento militis. num. 4.*

5 *Filius familias ſenator ſub patria poteſtate exiſtens etiam patre conſentiente teſtari nequit.*

6 *Summa Patritiatus dignitas liberat filium à patria poteſtate.*

7 *Fily familias etiam in aduentitijs in quibus patri non quæritur vſusfructus teſtari nequeunt nec etiam cum patris conſenſu. nu. 8.*

9 *Fily familias fauore miſerabilium perſonarum teſtari poſſunt, ſic etiam, & piæ cauſa.*

10 *Conſenſus paternus in teſtamentis fily familias debet eſſe expreſſus, ſufficit ſola præſentia.*

ARGVMENTVM.

Teſtamentum conditum à filio familias fauore miſerabilium perſonarum eſt validum.

Ad limitationem Tex. in l. filius familias ff. de Teſtament.

PRIVILEGIVM CLXIX.

1 REgula eſt filios familias, qui ſub parentum poteſtate reperiuntur minimè poſſe teſtamenta condere *l. filius familias ff. de teſtam.* nec etiam eorum parentum conſenſu accedente *l. qui in poteſtate ff. de teſtam. Viu. commu. opin. 121. lib. 1. Faber. deciſ. 40. C. de ſacroſanct. Eccleſ.*

Frau-

Franch. deciſ.4. num. 17. Amat. deciſ. March. 71.num.2.

Cuius concluſionis rationem,& cauſam red. dunt ſupracitati DD.diuerſimodè.

2 Primò quidem illam eſſe credidere, quod
cum filiusfamilias vti paternæ poteſtati ſubdi-
tus,quidquid quęrat, ipſi patri quęrere dicatur
l.2.C.de patr. poteſt.Bart.in l.placet ,ff. de acquir.
hęredit.cum alijs traditis per Viu.com.opin.130.
lib.1.ſequeretur,quod quæreret ſibi ipſi, quod
non permittitur l.eius C.de patr.poteſt. Alij ve-
rò ſecundo loco efficacius dixerunt illam eſſe
rationem qualiter filius familias prohibeatur
facere teſtamentum etiam patre permittente,
quia teſtamentum eo caſu ex alterius dependet
arbitrio l.illa inſtitutio l.ſi quis ſempronium ff.de
hęred.inſtit.l.captatorias C.de teſtam.Pariſ.conſ.
83.nu.19.Quorum omnium dictum eſt, quod
3 captatoria diſpoſitio nulla ſit, Couarr. in cap.
cum tibi,de teſtam.Miſinger. obſeru. 8. in cent.1.
Afflict.deciſ.371.nu.5.

4 Inſtitutio enim captatoria etiam in teſta-
mento militis eſt inualida, d.l.captatorias C.de
teſtam.milit.vbi Iaſ.num. 1. Pariſ. conſ.89.num.
43.vol.3.Surd.deciſ.68.nu.5.Gail.obſeru.113.
num.5.lib.2.

5 Quæ ſane opinio adeò vera eſt quoad fi-
liumfamilias, vt quamuis ſit Senator cum ſit
ſub patria poteſtate, non poteſt teſtamentum
facere, licet pater ſuum præbeat conſenſum
6 d.l.tam is, & l. penult. C. qui teſtam. facer. poſſ.
Summa enim patritiatus dignitas ſola filium à
patris poteſtate liberat, vt voluit Imperator,
in §. filius familias inſtit. quibus mod. iur. patr.
poteſt.ſolut. Faber,lib.8.tit.32.deciſ.3.

Et illa ratio videtur, quia cum agatur de patria poteſtate in patricijs illa eſt maior,quia hi ſolum, qui legitimi patres forent ob honorem, & illi Senatores, patres ſuos verè oſtendere poſſent,vt percipitur ex verbis Plutarchi in Romulo.

7 Quod procedit etiam in aduentitijs, in qui-
bus patri vſusfructus non quæritur, quoniam
filijfamilias teſtari nequeunt,Craſſ. comm. opin.
in verb.teſtamentum quæſt.23. nu.2. Theſaur.
deciſ.150.num.11.Clar.in §.teſtamentum, quæſt.
18. Iaſ. in l. nemo ex lege num. 2. C. qui teſtam.
facer.poſſ.vbi dicit hanc eſſe communem opi-
nionem, & ſequitur Villalob. commun. opin. §.
filiusfamilias nu.66. qui omnes, hoc non ob-
ſtante, quod pater non habet in illis bonis
8 vſumfructum, tamen nec cum patris conſenſu
filius familias teſtari poterit.

9 Cæterum fauore miſerabilium perſonarum
poſſe illos teſtari dicendum eſt, cum vt alias
probatum ſit, videatur ad pias cauſas condi-
tum,quo in caſu filijs familias licet teſtari cum
paterno conſenſu, Alex.in l.1.§.hoc autem ſena-
tuſconſultum num.4. ff. ad Trebell. Abb. in rubr.
extra,de teſtam.Bal.Angel.Dec. Iaſon. nu.21. &
Corn. in l. ſenium. C. de teſtam. idem Iaſ.in l. hac
conſultiſſima §.ex imperfecto nu.10.C. de teſtam.
Aret. & Angel.in §. 1. inſtit. quibus non eſt per-
miſſum facere teſtamentum, Federic. de Sen.conſ.
298.Clar.in §.teſtamentum quæſt.5.verſ.ſed nun-
quid filiusfamilias, Couarr in rubr. de teſtam.nu.
28.Amat.d.deciſ.March.71.nu.2.

Et quamuis, vt nec etiam ad pias cauſas filiusfamimilias teſtari poſſit etiam de bonis aduentitijs,expreſsè ex cap.licet,in fin. de ſepult.in 6.ſequitur Theſaur.d.deciſ.150.num.13. & ita eſt de mente Accurſij in §. res autem in verb. diſponere,in Auth. vt licet matri, & auia,addo Amat.deciſ.71.num.2.Rot. Marchiæ.

Tamen prima opinio eſt communi calculo
recepta,de quo latius Tiraq.in tract.de pia cauſ.
priuil.78.Reg.de Pont. conſ.170. vol.2. Illuſtriſſ.
Epiſc.Ricc.in prax.for. Eccleſiaſtic. reſolut. 668.
par.1.in antiq.edit.qui duo probant conſenſum
10 paternum debere eſſe expreſſum, nec ſufficere
ſolam præſentiam,vt latius apud eos cerni po-
terit.

SVMMARIVM.

1 Cæcus dicitur qui caret vtroque oculo, & omninò non videt.

2 Cæcus poteſt facere teſtamentum interuenientibus ſeptem teſtibus, & Notario, aut in eius defectu alio Teſte fallit fauore miſerabilium perſonarum nu.3.

4 Cæcus ſi faciat Teſtamentum ad pias cauſas ſufficiunt duo teſtes.

5 Teſtamentum inter liberos ex defectu ſollemnitatis eſt validum.

6 Teſtamentum factum à vidente cum duobus teſtibus fauore piæ cauſæ valet, quod procedit ſi ſit à cæco ibidem.

ARGVMENTVM.

Sollemnitas requiſita in Teſtamento cæci non eſt neceſſaria vbi diſponitur ad fauorem Miſerabilium perſonarum.

PRIVILEGIVM CLXX.

1 Regula eſt reſpectu,cæci, qui dicitur ca-
rens vtroque oculo, & omninò non vi-
det l. 1.C. qui Morb.ſe excuſ. lib. 10. ne ſcilicet
prohibeatur facere teſtamentum, ſed pro ma-
2 iori ſollemnitate vltra ſeptem teſtes, qui in te-
ſtamentis paganorum ſunt neceſſarij, inſuper
requiritur Notarius, & in defectum ipſius eſt
neceſſarius alius Teſtis,& ſic octo teſtes requi-
runtur in eius teſtamento §. cæcus quib. non eſt
permiſ.facere teſtament.vbi Gloſ. l. hac conſultiſ-
ſima §.ex imperfecto, & ibi DD.C. de teſtament.
Bocr.deciſ.210.num.70.Vaſq.cap.1. de teſtamen-
to §.5.nu.32.& ſeq. Maſcard. de probat. concluſ.
278.Clar.in §.teſtamentum q.17.Tuſc. concl.120.
lit.T.

3 Clau-

3 Claudicat tamen talis regula quando Teſta-
mentum faceret ad fauorem Miſerabilium
perſonarum, quia tunc ſollemnitas hæc non
eſſet neceſſaria, vt in *conſ.diuerſ.Germ.* 113.*n.*9.
*fol.*271.

4 Recipit coadiuuamen hæc opinio, quia li-
mitatur præallegata regula, quando cœcus te-
ſtamentum faceret ad pias cauſas cum tunc ſuf-
ficere duos teſtes probet *Oinotom. in comment.*
ad inſtit. d. §.cæcus, quem refert, & ſequitur
*Molfeſ. in ſumma theologia moral. tract.*13. *de*
5 *vltim.volunt.cap.*2.*num.*44.*tom.*2. quia ſicut te-
ſtamentum imperfectum ratione ſollemnitatis
valet inter liberos *d.l.hac conſultiſſima, §.ex im-*
perfecto, C.de teſtam. ita pariter ſicut teſtamen-
6 tum factum ad pias cauſas à vidente coram
duobus teſtibus valet, ſic etiam dum fit à cœ-
co.

Intelligerem tamen hanc concluſionem
reſpectu diſpoſitorum ad fauorem piæ cauſæ,
liberorum, vel miſerabilium perſonarum, at
ſecus quoad legata facta perſonis priuilegia-
tis, & extraneis, prout non dicunt *DD.* id affir-
mantes, vt teſtatur *Molfeſ. loco cit.*

SVMMARIVM.

1 *Inhabiles ad teſtandum, fauore Miſerabilium*
Perſonarum teſtari poſſunt, ſic etiam fauore
*piæ cauſæ, n.*2.
3 *Furioſus mente captus, infans, & pupillus ne-*
queunt teſtari fauore piæ cauſæ.

ARGVMENTVM.

Inhabiles ad teſtandum fauore Miſerabilium per-
ſonarum teſtari valent, niſi inhabilitas ſit ex
cauſa intellectus.

PRIVILEGIVM CLXXI.

1 Regula ſit, (nè ad infinita pergere adſtrin-
gar) vt inhabiles ad teſtandum benè va-
leant in fauorem Miſerabilium perſonarum
teſtari, ita enunciauit *Rota in Romana teſtamen-*
ti coram *R.P.Blanchetto*, vbi ad corroboratio-
nem adducit *Bart. in l.*1.*col.*2. *&* 3. *C. de ſacro-*
ſanct. Eccleſ. qui tamen loquitur, vt teſtari va-
2 leant ad pias cauſas, de quo articulo diffidentes
ſunt opiniones, vt patet apud *Tiraq. de priuileg.*
piæ cauſæ priuil. 79. vbi recenſet ceſſare anteſi-
gnanam opinionē in his, in quibus eſt defectus
3 intellectus, vt in furioſo, mente capto infante,
imò etiam pupillo *d.l.*1. *C. de ſacroſanct. Eccleſ.*
in verbo iudicia, & in verbo *voluntates*, quæ
quidem non cadere in huiuſmodi perſonas aſ-
ſeuerat, de quibus, & alijs perſonis latè *Card.*
Tuſc. conc. 104. *&* 105. *lit.T.*

Indè huiuſmodi quoq; declaratio adhibenda
eſt in caſu noſtro nè ſcilicet habentes defectum
intellectus valeant fauore miſerabilium perſo-
narum teſtari, licet alias inhabiles ex illarum
prærogatiua benè id agere valeant.

Et iuxta hanc opinionem recordor in diſ-
cuſſione habita cum literatis viris fuiſſe con-
cluſum in quadam Academia Iuriſtarum.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta confecta à Notario Apoſtolico in*
*Regno non probant, nec liquidari poſſunt, nu.*3.
2 *Notarij Apoſtolici non poſſunt facere publica*
inſtrumenta, quod intellige ad profana, non au-
*tem ad Eccleſiaſtica, n.*4.
5 *Teſtamenta confecta à Notarijs Apoſtolicis ſunt*
nulla, & poteſtate carent. Limita fauore miſe-
*rabilium perſonarum, n.*6.
7 *Notarius Apoſtolicus pro pia cauſa poteſt ſtipu-*
*lare etiam extra ſtatum Eccleſiæ, & n.*8.

ARGVMENTVM.

Notarij Apoſtolici poſſunt Teſtamenta condere
ad fauorem Miſerabilium perſonarum.

PRIVILEGIVM CLXXII.

1 Regula ſtat inſtrumentum confectum a
Notario Apoſtolico in Regno non pro-
bare, quia videmus hoc in Regno huiuſmodi
2 Apoſtolicos Notarios non poſſe facere publi-
ca inſtrumenta, & in Curijs ſæcularibus illa
non admitti determinatur in Sacro Conſilio,
fuit opinio *Andreæ de Iſern. Barthol. de Capua*
in Conſtit. Regn. Inſtrumentorum robur, quos ibi
ſequitur *Afflict. d.num.*22. *& in deciſ.*245.*nu.*2.
quos refert *Vrſill.* ibi, & ita in Gallia obſerua-
tur, refert *Boer. deciſ.*242.*num.*4. & ſequuntur
*Papon. Arreſtor. Curiæ, tit.*137.*lib.*4. *Arreſtor.*2.
4.6. *&* 7. *Rebuff. ad Conſtit. Galliæ in tit. de litter.*
*obligat. gloſ. vnic. art.*2. *Maſcard. de probat. con-*
*cluſ.*348.*nu.*52. *Valaſc. deciſ.*9. *Couarr. pract. qu.*
*cap.*19. *Vin. comm. opin. concl.*543 *n.*2.

3 Vndè illud non poſſe liquidare Ritus habes
apud *Annam ſingul.*246. & in dies practicatur.

4 Quæ ſanè concluſio declaratur procedere
in negotijs, & rebus profanis, ſecus autem in
rebus Eccleſiaſticis; vt dicunt *Afflict. in d.deciſ.*
245 *ſub num.*2. *Iſern. in d.conſtit inſtrumentorum*
*robur, Couarr. pract. quæſt. cap.*19. *Vrſill. vbi ſu-*
pra, Anna ſingul. 245. *&* 246. *& Boer. d.deciſ.*
242.*num* 3. *Epiſc. Ricc. de probat. iuriſpatronatus*
*reſolut.*32. *circa finem, & alij recentiores.*

5 Reſpectu etiam Teſtamentorum huiuſmodi
Apoſtolicos Notarios carere poteſtate, &
proindè illa non ſubſiſtere ſi per Notarios
Apoſtolicos confecta ſint patet apud *Capyc.*
*deciſ.*201.

6 Cæterum claudicabit regula fauorem miſe-
rabilium perſonarum ſi reſpiciat Teſtamen-
tum conditum a Notario Apoſtolico, quia
tunc illud valebit, vt enunciauit *Rota in vna*
Ilarden.

Digitized by Google

Illarden. inualiditatis Teſtamenti coram Reu. P. Comitulo, vbi quod videtur teſtamentum tali caſu conditum ad pias cauſas, pro quibus ſtipulari poteſt Notarius Apoſtolicus etiam extra
7 ſtatum Eccleſiaſticum.
8 Recipit iuuamen concluſio huiuſmodi, quia ad pias cauſas extra iuriſdictionem concedentes poteſt Notarius Apoſtolicus teſtamenta condere, & propriè in hoc Regno Neapolitano probat *Borrell. in ſumma deciſ. tit. de fide inſtrumentorum nu. 114. tom. 2.* vbi adducit *Boer. d. deciſ. 242. circa finem, & Papon. Arreſt. Cur. lib. 4. tit. 13. Arreſt. 3. & 4.* addo *Peguer. deciſ. 144. num. 4. & addo Molfeſ. in comment Ad conſuetud. Neapol. tit. de inſtrum. confect. quaſt. 10. q. 6.*

Indè cum caſus accidiſſet trutinari in teſtamento condito ad pias cauſas per Felicem Antonium de Ciarlecta in Anno 1634. & prætendebatur peruenientes ab inteſtato ſub hoc prætextu illud eſſe nullum iuxta ſupradicta audiui fuiſſe concluſum in quodam collegio habito à diuerſis Aduocatis Sacri Regij Conſilij.

SVMMARIVM.

1. *Relicta nominatim ab vno ſubſtituto; non debentur ab alio, fallit fauore miſerabilium perſonarum nu. 2.*
3. *Relicta ad pias cauſas nominatim ab vno inſtituto, debentur ab alio, ac ſi Teſtator eum grauaſſet, quod idem eſt in alimentis nu. 4.*
5. *Onus pium iniunctũ nominatim vni hæredum, qui hæreditatem repudiauit alijs accreſcit, ſecus quando vnum non eſt pium num. 6.*

ARGVMENTVM.

Relicta nominatim ab inteſtato ad fauorem miſerabilium perſonarum debentur etiam à ſubſtituto.

Limitatur Tex. in l. 1. §. id quod ex ſubſtitutione ff. ad l. Falcid. & Ampliatur Tex. in l. 4. §. lucius ff. de Aliment. & cibar. legat.

[P]RIVILEGIVM CLXXIII.

1 REgula quamuis vigeat, relicta nominatim ab vno minimè deberi ab alio ſubſtituto, vt cernitur in *l. 1. §. id quod ex ſubſtitutione & in l. in ratione §. quod vulgò ff. ad l. Falcid. l. ſi plures in fin. ff. de leg. 3. l. vnica §. his itaque C. de caduc. tollend. l. licet Imperator*, vbi *Bart. Alex. & Dec. ff. de leg. 1. Imol. in l. duobus §. de legat. 1.* videndi ad materiam latè *Praſ. de Franch. deciſ. 58. Menoch. de præſumpt. lib. 4. cap. 108.*

2 Tamen vbi relicta tendunt ad fauorem Miſerabilium perſonarum, & ſi reperiantur relicta nominatim ab vno hærede cenſentur tacitè repetita ab eius ſubſtituto, vt in *conſ. diuerſ. vlt. volunt. 19. num. 21.*

3 Iuſtificatur hæc concluſio, quia in ſimili relicta ad pias cauſas nominatim ab inſtituto cenſentur tacitè repetita ab illius ſubſtituto, & ab eo debentur non ſecus, ac ſi teſtator illum grauaſſet *l. 4. §. lucius ff. de aliment. & cibar. legat.* cum alijs authoritatibus cumulatis à *Tiraquell. de pia cauſa priuileg. 36.* quibus iungẽ *Guadenſ. de arte teſtandi tit. de legat. cautel. 45. Gomes variar. reſolut. titul. de legat. cap. 12. tom. primo Mantic. de coniectur. vltim. voluntat. lib. 8. tit. 2. num. 16. Medic. in opuſcul. 4. num 50. Surd. de aliment priuileg. 15. num. 2.* vbi idem reſpectu alimentorum, ex *d. §. Lucius Simon. de Petr. de interpetrat. vltim. volunt. lib. 4. dub. 11. num. 29. Gratian.* qui alios ſecum vehit *diſcept. foreuſ. cap. 104. à num. 45. & cap. 603. num. 14. & 15.* ſubiungens *num. 16.* ſimile eſſe, quod
5 dicitur de coniuncto, quia ſi onus pium fuerit nominatim impoſitum vni ex cohæredibus, qui hæreditatem repudiet, vel decedat antè aditionem, portio, quæ deficit per eius repudiationem, accreſcit cohæredi cum onere ſoluendi alimenta, ſeù alia legata ad pias cauſas, & pro Teſtatoris Anima, propter priuilegium alimentorum, & loci pij, adducit ad probationem *tex. in l. 3. §. fin. vbi Bart. ff. de aliment. & cibar. legat. Iaſ. in l. ſi duobus §. ſi hæres nu. 14. ff. de legat. 1. Cordubenſ. in l. ſi quis à liberis §. vtrum num. 23. ff. de liber. agnoſcend. Ruin. conſ. 139. num. 13. lib. 3. Euerard. loco argument. 59. de aliment. ad piam cauſam num. 7. Gualdenſ. de arte teſtand. tit. de legat. cautel. 45. num. 1. tom. 8. part. 1. Magdalen. de numer. teſtium in teſtam. requiſit. cap. 4. par. 2. num. 32. Surd. de aliment. tit. 8. priuileg. 15. num. 3.* quidquid alias quando
6 onus non pium coniunctum eſt nominatim vni tantum ex cohæredibus, portio deficiens accreſcit ſine aliquo onere *l. celſus §. fin. ff. de legat. 2. Bart. in l. ſitio §. 1. ff. eod. tit. Craſſ. in §. ius accreſcendi, quæſt. 30. num. 3.* & ita reminiſcor tempore meo fuiſſe diſcuſſum in Regia Audientia Capitinatæ Apuleæ duabus vicibus.

Cumque alias de huiuſmodi caſu eſſem conſultus iuxta ſupradicta reſpondi in cauſa nonnullorum de Arcopinto in currenti Anno 1636.

SVMMARIVM.

1 *Obſcuritas in omni diſpoſitione reprobatur.*
2 *Obſcure loquens equiperatur taccenti verum.*
3 *Obſcure reſponde, & nihil reſpondere pariſicantur.*
4 *Minimum eſt ſequendum in obſcuris, & quid fauore Miſerabilium Perſonarum num. 5.*
6 *In obſcuris attenditur, quod veriſimilius eſt.*
7 *Veriſimilitudo eſt cognata naturæ.*
8 *Veriſimilitudo habetur pro lege.*
9 *Arguens à veriſimili dicitur arguere à Natura.*

10 *Teſtis veriſimilia deponens dicitur integer, alias ſecus.*
11 *Veriſimile quod non eſt præſumitur falſum.*

ARGVMENTVM.

In obſcuris fauore Miſerabilium perſonarum quod maius eſt venit ſectandum.

Limitatur Tex. in l. in obſcuris, & in l. in ſtipulationibus ff. de regul. iur.

PRIVILEGIVM CLXXIV.

1 REgula ſtat obſcuritatem in omni diſpoſitione eſſe reprobatam, vt in legibus patet in *cap. erit autem lex. 4. diſtinc.* & probant *Gabriel. concluſ. 7. num. 15. de ſententi. Card. Tuſc. concluſ. 53. lit. O. num. 13.* ita quod obſcurè loquens equiparatur tacenti verum *Bart. in*
2 *l. ea ff. de contrahend. empt. Felyn. in proem. decretal.* cum obſcurè reſpondere, & nihil reſ-
3 pondere parificentur *l. de ætate §. nihil intereſt. ff. de interrogat. action. Tiburt. de iuram. calumniæ cap. 14. num. 73. Suarez tom. 1. comm. opin. lib. 7. tit. 19. num. 139.*
4 Tali modo, vt in obſcuris minimum ſit ſequendum *l. ſemper in obſcuris, & l. ſemper in ſtipulationibus ff. de regul. iur. cap. in obſcuris eod. tit. in 6. Alciat. reſponſ. 492. num. 6. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 106. num. 17. Tuſc. concl. 55. nu. 3. lit. O.*
5 At locutio obſcura in dubio amplianda eſt erga Miſerabiles perſonas, & cauſas pias, itaut non minimum, ſed quod maximum earum fauore eſt ſequendum, vt reſpectu legati ambigui facti ad fauorem dicebatur in facti contingentia in quodam Collegio habito cum nonnullis arbitris electis ad finem decidendi quaſdam controuerſias exortas ex teſtamento condito à quondam Mario Tripana, & allegabatur ad id *Conſil. diuerſ. vltim. volunt. 19. num. 12. & 13.* vbi reſpectu piæ cauſæ ſic concludi aſſerebatur.

Et ego vti vnus de illis (licet Iunior) in hanc eandem deſcendebam ſententiam, quia apertè patebat veriſimile eſſe Teſtatorem ipſum, ſic voluiſſe diſponere in dicto legato facto ad fauorem Miſerabiliũ perſonarum pro eius anima, & proindè vtebar regula commu-
6 ni calculo apud DD. recepta, quod in obſcuris attendi debet, & inſpici ſolet, quod veriſimilius eſt *d. l. in obſcuris ff. de regul. iur. Roman. conſ. 355. num. 5. Tuſc. memorat. concluſ. 55. num. 4. lit. O.*
7 Cum veriſimilitudo dicatur naturæ cognata, & habeatur pro lege, & veritate *Oldrad. conſ. 13. Bal. conſ. 180. lib. 3. Crauett. conſ. 28. & conſ. 363. num. 36.* vbi quod obtinet ſecundum locum veriſimilitudo, & primum mens *Becc. conſ. 101. num. 46. Riminal. Iun. conſ. 362. num. 18. Cacher. deciſ. 170. num. 8. cum ſeq.*
8 Nec non habetur pro lege, & veritate veriſimilitudo, itaut habens pro ſe veriſimilitudinem, legis caſum habere cenſeatur *Crauett. conſ. 61. num. 9. Becc. d. conſ. 101. Cephal. conſ. 287. num. 23.*
9 Indè arguens à veriſimili, dicitur arguere a ratione naturali *Riminal. Iun. d. conſ. 362. num. 18. Cacher. deciſ. anteceſ. 170.*
10 Hinc deſcendit, quod quando teſtis veriſimilia deponit integer, & probatæ fidei euadit, vt è contra inueriſimilia deponens præſumitur falſus *Dec. conſ. 94. col. 2.* vel ſaltim ſuſpectus de falſo *Abb. in cap. quia veriſimile de falſis Crauett. conſ. 171. n. 6. Gram. deciſ. 103. n. 78.* & conſequenter illi iuſta de cauſa fides minimè adhibetur *Curt. Iun. conſ. 17. num. 6. Crauett. conſ. 171. num. 1. Pariſ. conſ. 107. num. 70. lib. 1.* nam veri-
11 ſimile quod non eſt, præſumitur falſum *Maſcard. de probat. concluſ. 1364. num. 4. Menoch. de arbitr. iudic. caſ. 85. lib. 2.* vbi alios ſectatores cumulatos reperies.

SVMMARIVM.

1 *Indefinita equipollent vniuerſali, vbi tamen ſubeſt eadem ratio nu. 2.*
3 *Indefinita negatiuè concepta habent vim vniuerſalis.*
4 *Indefinita equipollent vniuerſali etiam in contractibus alimentis, & omni diſpoſitione.*
Sed quid vbi tenderent in præiudicium Miſerabilium perſonarum nu. 5.

ARGVMENTVM.

Indefinita non equipollent vniuerſali, vbi tendunt in præiudicium Miſerabilium perſonarum.

Limitatur Text. in l. ſi ſeruitus ff. de ſeruit. Vrban. præd. & in l. ſi plures ff. de leg. 3.

PRIVILEGIVM CLXXV.

1 REgula eſt quod indefinita equipollent vniuerſali ad *tex. in l. ſi ſeruitus ff. de ſeruit. Vrb. præd. l. ſi plures, & l. Iulianus ff. leg. 3. cap. quia circa de priuileg.* cum latius recollectis per *Maſcard. de probat. concl. 1181. à num. 38. Brunor. à Sole in compend. reſol. in verbo indefinita Card. Tuſc. concluſ. 86. & 87. lit. I.* vbi ad ſaturitatem, intelligens eſſe veram, quando ſubeſt eadem ratio omnium ſub indefi-
3 nita comprehenſorum *Caſtrenſ. conſ. 153. num. 3. Alex. conſ. 26. num. 3. lib. 4.*
3 Itaut etiam indefinita negatiuè concepta vim habeant vniuerſalis *Cuman. conſ. 38. Decian. conſ. 13. Glorit. reſponſ. 1. par. 3. num. 153.*
4 Illaque habeat vim in contractibus, & Renunciationibus *Roman. conſ. 251. Seraſin. 1008. num. 2.*

nu. 2. & in Alimentis *Alex. conſ. 371. lib. 2. Molin. de rit. nuptiarum lib. 3. quaſt. 46. nu. 12.* & tandem in omni diſpoſitione *Fulgoſ. conſ. 130.* vbi loquitur in calculis,& computis, quia calculus de geſtis,& factis equipollent vniuerſali, vt comprehendat omnia geſta facta *Alex. conſ. 36. lib. 2.* vbi ſcribit de renunciatione facta ferijs meſſium indefinitè, vt intelligatur quoad omnes cauſas, & *num. 9. de conſtitutione procuratoris*, indefinitè ad cauſas, qui erit etiam pro. curator in cauſa appellationis.

5 Cæterum claudicabit firmata regula, vbicunque indefinita, in præiudicium miſerabilium perſonarum tenderent, quia tunc non equipollerent vniuerſali, ita in *conſ. diuerſ. vlt. volupt. 19. num. 32. in antiqua editione*.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula acceſſoria non alterant diſpoſitionem principalem.*

2 *Acceſſoria clauſula regulantur ſecundum principalem diſpoſitionem cui adijciuntur, nec deſeruiunt, niſi parti diſpoſitionis cui adijciuntur nu. 3.*

4 *Clauſula acceſſoria nihil operantur principali diſpoſitione annullata.*

5 *Clauſula acceſſoria non operantur detecto errore.*

6 *Clauſula acceſſoria, qua poſſunt de per ſe ſtare diſponunt in fauorabilibus, maximè erga miſerabiles perſonas, & piam cauſam nu. 7.*

ARGVMENTVM.

Clauſulæ Acceſſoriæ, maximè quæ poſſunt de per ſe ſtare fauore Miſerabilium perſonarum diſponunt.

PRIVILEGIVM CLXXVI.

1 Regula eſt clauſulas acceſſorias minimè alterare, augere, ſeu immutare principalem diſpoſitionem, ſed potius declarare, *Gloſ. in clem. 1. de prabend. Felyn. in cap. licet in corrigendis num. 7. de offic. ordinarij Menoch. de praſumpt. lib. 3. praſumpt. 118. Marta in ſuo clauſulario par. 4. clauſul. 21. Scac. de appellat. quaſt. 17. limit. 6. memb. 9. nu. 68.*

2 Nec non illæ regulantur ſecundum principalem diſpoſitionem cui adijciuntur *Gloſ. in l. ſi patronum in verbo Fauiana ff. ſi quid in fraudem patroni Put. deciſ. 1. lib. 1. Mar. Antonin. var. reſolut. lib. 1. reſol. 10. Moneta de commutat. vlt. volunt. cap. 7. num. 50.* vbi probat illas non de-

3 ſeruire, niſi illi parti diſpoſitionis, cui adijciuntur, illuſque aſſumunt naturam *Seraph. de priuileg. iuramen. priuileg. 64. num. 6. Surd. deciſ. 7. num. 29. Gratian. forenſ. diſcept. cap. 730. num. 44. Gonzalez in reg. 8. Cancellaria gloſ. 66. num. 31.*

4 Itaut principali diſpoſitione annullata, pariter ipſæ clauſulæ corruant *l. eum principalis ff. de re. iur. Pariſ. conſ. 354. à num. 31. tom. 1. Put. deciſ. 91. nu. 2. lib. 2. Marta cit. clauſul. 21. n. 3.*

5 Indè clauſulas acceſſorias errore detecto minimè operari probarunt *Menoch. conſ. 378. nu. 27. Gratian. forenſ. diſcept. cap. 652. n. 28.*

6 At huiuſmodi clauſulas acceſſorias quæ de per ſe poſſunt ſtare in fauorabilibus diſponere fundarunt *Gabriel. concluſ. 10. num. 10. de clauſul. Monet. de commutat. vltim. voluntat d. cap. 7. num. 53.*

7 Quam conluſionem eò maximè procedere fauore piæ cauſæ, vel miſerabilium perſonarum dicendum eſt, prout ita patet inter *Conſilia vltimar. volunt. diuerſ. fol. 19. conſ. 7. n. 4.*

ALLEGATIONES CONCERNENTES materiam priuileg. 157.

Quia ex errore fuerunt omiſſa huiuſmodi allegationes, qua ſubſequuntur poſt priuilegium 157. placuit illas hic imprimi facere.

Timebam à principio hanc Prouinciam meis humeris imparem, & Atlanticis, nè dicam Herculeis dignam impugnandam agredi; nè alias detrahendi anſam præbuiſſem, rerum amicorum calcaribus impulſus, hoc onus ſubterfugere nequiui, & libenti animo legi, cum paratas ſim à quolibet melius ſentiente corrigi, quid ſentiam itaque paucis reaſſumam, & breui verborum compendio reſoluam.

Factum (vt facilius veritas elucеſcat, ſecundum tradita in *l. vt reſponſum C. de tranſact.* & in quo ius oritur *l. ſi in placis §. in clio capitulino ff. ad l. Aquil.*) ita ſe habet.

Thomas de Petrillo cum voluiſſet contrahere matrimonium cum nepte D. Iacobi de Simone, dictus D. Iacobus patruus retinebat dictam eius neptem in vxorem tradere dicto Thomæ tandem poſt multa colloquia D. Bernardinus de Petrillo patruus dicti Thomæ, vt huiuſmodi matrimonium concluderetur, & conſanguinei futuræ ſponſæ ad illud induceretur, fecit quandam donationem dicto Thomæ eius nepoti, cuiuſdam Caſteneti, cum reſeruatione vſusfructus eius vita durante, & hac de cauſa fuit concluſum matrimonium.

In vltimis conſtitutus dictus donator, inter cætera quæ diſpoſuit in eius vltimo teſtamento fecit hoc legatum.

Item declara hauere fatta vna donatione à Petrillo de docati quattrocento incirca de beni ſtabili conſiſtentino in vn Caſtagneto, in territorio della Rocca, doue ſe dice allo ferrale, vuole, che detta donatione ſia nulla, e la mità di detto Caſtagneto ſia de Gaſparo Petrillo, e l'altra mità de eſſo Tomaſo, e contradicendo à queſto eſſo Tomaſo vuole, che detto Caſtagneto, e beni donati, ſiano tutti di detto Gaſparo &c.

Petit dictus Gaſpar legatarius medietatem dicti Caſteneti à dicto Thoma donatario, qui ſtatim ſequuta morte donatoris fecit ſe ponere in poſſeſſionem illius, vigore inſtrumenti donationis, cum omnibus clauſulis oportunis, maximè conſtituti, ſecundum tradita per *Bart. in l.3.num.25.C.de pignor. Alex.conſ. 83.num.6. verſ.* & ſubdit &c. *lib.2. Mareſ.lib.2.variar.reſ. cap. 20. num.3.* tanto magis hoc fieri poterat ſtante retentione vſusfructus, *l.quiſquis C.de donat.* vel ſaltim condemnari hæredem Teſtatoris ad extimationem vt de legato rei alienæ coniunctæ perſonæ relicto, ſi quidem dictus legatarius erat ſimiliter nepos dicti teſtatoris, dubitatur quid iuris.

Quoad primum caput præſupponitur in facto, quod huiuſmodi donatio fuit facta contemplatione matrimonij, & licet de hoc in inſtrumento donationis verbum nullum, tamen per partem fuit articulatum, & benè probatum, Vndè oritur, quod licet pars aduerſa nitatur annullare dictam donationem, ſub prætextu, quod dictus Thomas promiſiſſet dicto quondam D.Bernardino donatori donationem prædictam retrocedere, tamen hoc non fuit aliter probatum, imò dato quod fuiſſet probatum, nihilominus huiuſmodi promiſſio, & pactum eſſet nullum, & omnino donatio eſſet irreuocabilis, ſecundum tradita per *D. de Franch.in deciſ.205.Vin.deciſ.257.par.2. Font.de pact.nupt.clauſ.4.gloſ.1.num. 18. & ſeq. & num. 71.& ſeq.& gloſ. 9. par. 1. in multis numeris, Cancer.variar.reſolut.part.3.cap.2.nu. 209.& ſeq.& par.1.cap.8.nu.33.& ſeq. Thoraminus inter conſ.Anna conſ.134.vol.2.& Menoch. ibidem conſ.137.Molin.de pact.nuptial.lib.3.ſect.2.q.3. num.15.& 20.& quæſt.6.per. totum, Zarath. conſ.29.num.16.& ſeq. & conſ. 112. num.12. Amat.conſ.74. Paſcal.de virib.patr.poteſt.part. 1.cap.4.nu.36.& ſeq.*

Sileat itaque Gaſpar reſpectu capitis nullitatis donationis, & prætentionis medietatis Caſteneti, tum quia de prætenſo pacto nihil, tum etiam quia dato, quod probaſſet, adhuc donatio eſſet irreuocabilis, vt diximus, & vti donatio inter viuos, ſtatim fuit facta irreuocabilis, & donator abdicauit a ſe dominium, vt amplius ad ſe reddeat *Mareſ.lib.2.variar.reſol. cap.26.nu.6.* maximè ſtante retentione vſusfructus, allegat *l.quiſquis C. de donat. Tiraq.de iure conſt.par.1.num.2.& par.3.limit.1.num. 4.& limit. 9. num. 10. & ſeq.Gomeſ.ad ll.Tauri l.45. num. 63.& ſeq. Cancer. part.1. variar.reſolut. cap.8.nu.13.& 54.& Reg.Valenz.conſ.23.nu.7. & ſeq.conſ.29.nu.4.& conſ.79.num. 152.tom.1. Boer.ad conſ Bitur.tit.9.num.1.gloſ.1. lib. 1.& ſeq.Rebuff.ad Conſtit.Gall.tom.3.tit.de mut.poſſ. in præfat. num. 91. & ſeq. 10. de Amic. conſ.69. num. 4.*

Quoad ſecundum caput ſolutionis æſtimationis Caſteneti, vti de legato cuniunctæ perſonæ rei alienæ relicto hoc opus hic labor.

Gloriatur pars aduerſa habere pro ſe illa notabilia iura paſſim obuia omnibus in legali diſciplina verſantibus, nempè *tex.in l. cum alienam C. de legat.& §.non ſolum inſtit. eod.* maximo fauſtu ſe extollens habere caſum legis expreſſum, & ideò aliquam iuris quæſtionem cadere non poſſe, *l.ancilla C. de furt.* & ceſſare coniecturas, & præſumptiones, *l.ille, aut ille ff. de leg. 3. l. continuis §. cum ita ff. de verbor. oblig.*

Veruntamen reuoluto mantello, vt vtar verbis *Gloſ.in l.Papinianus exuli.§.ſed nec impuberis ff.de minor.* facti ſpecie exactè perpenſa contrariam ſentẽtiam iure magis conformem ac Doctorum opinione notam, & auctoritate roboratã veriorem in infraſcriptis apparebit.

Primo animaduertendum eſt, quod articulus iſte an ex legato rei alienæ debeatur extimatio, ſicut omnes alij vltimarum voluntatum pendet præcipuè à veriſimili mente teſtatoris vndè ſi ex coniecturis apparet, quod eius voluntas non fuerit relinquere æſtimationem, vtique ea non debetur, vt in ſpecie adnotarunt *Soccin.Iun.conſ.74.num.18.lib.1. Alciat.conſ.31. num.44.lib.9.tit.11.verſ.& quod extimatio, &c. Mareſ.lib.1. variar.reſolut.cap.105.n.15.*

Quod voluntas Teſtatoris fuerit non deberi extimationem enixè apparet.

Primo quia dictus R. D. Bernardinus tempore quo dictum legatum fecit dicto Gaſpari credebat omnino ad ipſum ſpectare, & pertinere dictum Caſtenetum in illa cauſa non vera, & præſumptio titulo ſpeciali dominij, preſupponens donationem ſimulatè irritam fuiſſe, cum promiſſione facta a donatario illam reuocandi, vt in articulis pars aduerſa produxit, quod ſatis probat *l.cum precum C.de liber. cauſ.* quodque cum ſit ius extinctum, & cauſa non vera, ex legatu rei alienæ coniuncto relicto extimationem non deberi, DD. paſſim vnanimiter fatentur *l.ſtiocho in fin. vbi Gloſ. & Bart. nu. 5.ff.de vſufruct.l. Couar. in cap. filius nu. 4.de teſtam.Mantic. de coniect. vltim. volunt.lib.6.tit. 12. nu.4.verſ.& hoc ſanè &c. Mareſ.eod. loco nu. 8.Gloſ.in l.ſi domus §.de euictione*, quam ſequitur ibi *Bart.& Alex.ff.de leg.1.Craſſ.in §. legatum quæſt.14.nu.4.& Vin.deciſ.417.nu.10.* Inſuper ex quo legatarius, & hæres ambo ſunt perſonæ coniunctæ Teſtatori, ceſſat diſpoſitio *l.cum alienam, vt voluit Bal.ibi nu.9.& in l. cum pater §.euictis*, vbi *Imol. ff. de leg.2. Vin.deciſ. 417. num. 7.* & hoc erit pro ſecundo fundamento.

Tertio quotieſcunque res aliena legatur, quæ poſſidetur ab ipſomet Teſtatore, etiam legata coniunctę perſonæ, extimatio non debetur, vt in caſu noſtro, Caſtenetum enim tempore quo fecit Teſtator, dictum legatum ab ipſomet poſſidebatur, ita *Bart.in alleg.l.cum pater §.euict.n.2.ff.de leg.2. Mant. de coniect.lib. 9. tit.9.*

tit.9.ſub num.4.& Vin.in alleg. deciſ.457. num. 11.

Quarto extimatio non debetur, quando teſtator legans rem alienam declarando proceſſit vt in caſu noſtro, vt ex lectura orationis legati videre eſt, & fuiſſe deciſum in Rota Romana, refert *Mareſ. vbi ſupra num. 17. & ſeq.* quaſi ex eo appareat ex illa voluntas Teſtatoris extimationem non deberi, dum pręſupponebat donationem eſſe nullam, & inualidam, & ideò legauerat dimidiam partem Caſteneti, non debet itaquę relictum egredi legatum ne effectus egrediatur terminos ſuæ cauſæ, contra notata in *l. in agris ff. de acquir. rer. dom. & in l. cancellauerat ff. de his quæ in teſtam. delent.* & actus agentium operentur pręter eorum intentionem *l. non omnis ff. ſi cert. pet.*

Quinto ſtringit hanc noſtram opinionem, quia non ſumus in filio legatario, ſed in perſona extranea, ſecundum tradita *l. accedit C. de rei vxor. act.*

Verſatur maximus amor, quod Teſtator proſequebatur hæredem, & parua affectio quam habebat erga legatarium, hominem fatuum, nullius iudicij, vt eſt notarium, & patet, quia fecit donationem de dicto legato Cęſari amore, vt in actis, vnde non eſt veriſimile voluiſſe illi legare extimationem in pecunia, quę ſeruando ſeruari non poteſt, *D. Ricc. meus Dominus in praxi par. 1. reſol. 47. num. 3.* & ita veriſimiliter reſpondiſſet Teſtator ſi interrogatus fuiſſet, iuxta tradita in *l. cum tale pactũ §. fin. ff. de pact.* notat *Mareſ. in relato loco num. 27. & ſeq.*

Pręterea, & Sexto Teſtator ſemper pręſumitur in quantum minus poteſt voluiſſe grauare hęredem, *l. vnum ex familia §. ſi rem ff. de leg. 2.* quinimò potius toleratur, vt legatum ſit inutile, quam quod Teſtator cenſeatur voluiſſe grauare hęredem, *l. mauius in princ. verſ. ſanè &c. ff. de leg. 2. leg. quod in rerum §. 1.* vbi notat *Iaſ. num. 1. ff. de leg. 1. Aymon. conſ. 32. num. 3. & conſ. 167. nu. 14. Canalc. de vſufr. mul. rel. ſub num. 77.* ad medium hinc ſi Teſtator haberet aliquod ius tantum in re legata, illud tamen legaſſe cenſetur etiam ſi morte eſſet petitum veluti vſusfructus, *l. quod in rerum §. 1. l. rerum electione §. cum fundus ff. de leg. 1. Ant. Fab. in C. fab. tit. de leg. defin. 12. & 13. Gomez lib. 1. var. reſolut. cap. 12. num. 15. & tom. 2. cap. 4. nu. 4. Theſ. lib. 1. quæſt. forenſ. quæſt. 55. Portules de conſort. cap. 45. num. 4. & ſeq. Mareſcot. lib. 2. variar. reſolut. cap. 104. Tiraquell. in repetit. l. ſi vnquam verbo totum nu. 2.* & maximè grauaretur hæres, ſi illius Caſteneti extimatione ſoluere compelleretur, ſiquidem huiuſmodi extimatio abſorberet ferè totam hæditatem, cum deductis deducendis ſeruata diſpoſitione *l. ſubſignatum §. bona ff. de verb. ſignif.* parum, aut nihil remaneret, & ſequeretur, quod plus voluiſſet honorare legatarium, quam hæredem, contra præſumptionem de qua in *l. filium §. ſi portio ff. de leg. præſt.* latè *Mantic. de coniectur. lib. 6. tit. 11. nu. 24.* & plus oneris quam lucri daret contra notata per *Bal. in l. ſed ſi ſuſceperit §. 1. in princ. ff. de iudic.* & iſte modus ponderandi valorem hæreditatis potentiſſima coniectura eſt ad interpetrandam voluntatem Teſtatoris, *l. quidam in teſtamento ff. de leg. 2. Bart. in l. 1. nu. 14. ff. eodem, Mantic. de coniect. lib. 6. tit. 12. nu. 1.* & in hoc caſu ad effectum nè videatur relicta extimatio, ſcribit *Aret. conſ. 155. nu. 3. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 10. nu. 25. Mantic. de coniectur. lib. 9. tit. 10. num. 13. verſ. ſed admonendi &c. & Mareſcot. d. loco num. 23. & ſeq. d. cap. 105.* vbi refert ita fuiſſe deciſum in alma Rota Romana.

Inſuper, & Septimo, quod Teſtator legando rem alienam debeatur extimatio, & ex præſumpta, & coniectura mente defuncti, vt diximus, ſed in caſu noſtro apparet de contraria, & expreſſa voluntate Teſtatoris, ut in oratione legati, legando dimidiam partem Caſteneti, & in caſu contrauentionis totum Caſtenetum enixa colligitur voluntas, non extimationem, ſed ipſum Caſtenetum præſtari, quod patet ad ſenſum quem ſufficit pro lege allegare, *l. ſcire oportet §. ſufficit ff. de excuſat. tutor.* per tam ampla, & geminata verba, quæ quantum operentur enunciant *Aluar. de coniectur. ment. defunct. lib. 3. cap. 2. nu. 2. & ſeq. Borrell. conſ. 1. num. 171. & ſeq. D. Reg. Valenzuel. conſ. 25. num. 58. & ſeq. tom. 1. Maur. de confeſſ. c. 4. Tiraq. in repetit. l. ſi vnquam in verb. reuertatur nu. 50. & 51. Rebuff. in repet. l. vnic. C. ex delict. defunct. num. 26. & ſeq. Marc. de Maur. allegat. 63. num. 2. Amat. conſ. 1. num. 122. & conſ. 7. num. 2. & ſeq. & conſ. 74. nu. 24. & ſeq.* ex quibus omnibus ita recollectis & perpenſis, expreſſa colligitur voluntas Teſtatoris non deberi extimationem, ſed legatum Caſteneti, quæ facit ceſſare tacitum, & præſumptum: *cum filio §. filio ff. de vulg. & pupill.* animaduertit *Mareſcot. d. loco num. 34. & ſeq.*

LAVS DEO.

ELEN-

E L E N C H V S
S I N G V L O R V M
P R I V I L E G I O R V M,
S I V E
O M N I V M   C A P I T V M,

De quibus in hoc Tractatu Priuilegiorum Miſerabilium Perſonarum peragitur.

Priuilegium 1.

CAuſæ priuilegiatarum, & miſerabilium perſonarum, debent prius tractari, & expediri quam aliæ, pagina 11.

Exornatur pragm. Regni 10. ſub rub. de offic. Sacri Regii Conſilij, & pragm. 11. ſub rub. de ordin. iudic.

Priuilegium 2.

Concluſio facta in parlamento, ſiuè concilio per maiorem partem Vniuerſitatis non debet attendi, ſi vertit in præiudicium Miſerabilium perſonarum, pag. 12.

Ad ornatum text. in l. quod maior ff. ad municip.

Priuilegium 3.

Renunciatio quantumuis generalis, imò ſpecialis non comprehendit legata facta miſerabilibus perſonis, pag. 13.

Priuilegium 4.

Legatum factum miſerabilibus perſonis, præſumitur annuum, & non extinguitur prima vice, pag. 14.

Ad limitationem text. in l. boues §. hoc ſermone ff. de verb. ſign.

Priuilegium 5.

Miſerabilibus perſonis vulgariter ſubſtitutis tacita pupillaris excludit matrem, pag. 17.

Priuilegium 6.

Fauore Miſerabilium perſonarum, quis cogitur vendere domum ſuam pro ædificando Hoſpitali in beneficium ipſorum, pag. 18.

Ad ornatum text. in l. ſi quis ſepulchrum ff. de relig. & ſumpt. funer. & ad limitationem text. in l. inuitum C. de contrahend. empt.

Priuilegium 7.

Vbi maior pars facultatum legata eſt miſerabilibus perſonis teſtamentum dicitur ad pias cauſas, pag. 19.

Priuilegium 8.

Confeſſio extraiudicialis probat fauore Miſerabilium Perſonarum, pag. 21.

Ad limitationem text. in l. 1. in fin. ff. de interrogat. act.

Priuilegium 9.

Miſerabiles perſonæ poſſunt opponere exceptiones dilatorias etiam poſt litem conteſtatam pag. 22.

Priuilegium 10.

Teſtes poſt concluſum in cauſa, poſſunt examinari fauore Miſerabilium perſonarum, pagina 22.

Ad ornatum text. in auth. de teſtib. §. quia verò, & prag. Regni 16. ſub rub. de ordin. iudic.

Priuilegium 11.

In cauſis miſerabilium perſonarum proceditur ſummariè, & ſola facti veritate inſpecta, pag. 23.

Ad ornatum pragm. Regni diſpendia litium ſub rub. de ordin. iudic.

Priuilegium 12.

Miſerabilibus perſonis exiſtentibus actricibus rei tenentur ædere ad eorum intentionem fundandam, pag. 23.

Ad ornatum text. in l. 1. in fin. C. de ædend.

Priuilegium 13.

Verba enunciatiua diſponunt, & probant fauore Miſerabilium perſonarum, pag. 24.

Ad ornatum text. in l. ex his C. de teſtam. milit.

Priuilegium 14.

Miſerabiles perſonæ condemnatæ in prima inſtantia ad expenſas, & appellantes, proſequuntur appellationem non refectis expenſis, pag. 24.

Ad ornatum Pragmat. Regni 2. ſub rub. de expenſis, vbi id expreſſe cauetur.

Priuilegium 15.

Miſerabiles perſonæ falſi pœna non puniuntur, pag. 26.

Ad ornatum pragm. Regni 1. ſub rubr. de falſis.

Priuilegium 16.

Miſerabiles perſonæ poſſunt agere ex ceſſione facta, ſiue ex cauſa oneroſa, ſiue lucratiua, pag. 26.

Ad

Digitized by Google

Ad ornatum Ritus Mag. Cur. Vic. Regni Neapolis 228.& 290.

Priuilegium 17.

Ceſſio facta miſerabilibus perſonis, non præſumitur ſimulata, pag. 28.

Ad ornatum text. in l. dolum C. de dolo.

Priuilegium 18.

Sententia fauore miſerabilium perſonarum eſt exequenda, non obſtante appellatione, pag. 29.

Ad limitationem text. in l. 1. ff. ad Turpillian.

Priuilegium 19.

Legatum factum miſerabilibus perſonis, & ſi ſit incertum ſubſtinetur, pag. 29.

Ad ornatum text. in l. id quod pauperibus C. de epiſc. & cler.

Priuilegium 20.

Legata facta miſerabilibus perſonis præſumuntur facta contemplatione miſerabilitatis, pag. 30.

Ad limitationem doctrinę Bart. in l. penult. ff. quib. ad libert. proclam. non licet.

Priuilegium 21.

Primum teſtamentum ſollemne ad pias cauſas, tollitur per ſecundum minus ſollemne, in quo fuerunt inſtitutæ miſerabiles perſonę, pag. 31. ad ornatum doctrinę Bart. in l. hęres palam §. ſi quis poſt ff. de teſtam.

Priuilegium 22.

Legatum factum miſerabilibus perſonis pro Anima, non patitur diminutionem pro rata, etiam ſi vires patrimonij non ſufficiant ad ſoluenda legata non pia, pag. 32.

Priuilegium 23.

Donatio facta miſerabilibus perſonis, latè eſt interpretanda, pag. 32.

Ad limitationem tex. in l. filius familias, vbi gl. ff. de donat.

Priuilegium 24.

In facultatiuis pręſcriptio, & obligatio, inducitur fauore miſerabilium perſonarum, pag. 33.

Ad ornatum text. in l. 2. §. deindè Marcellus, & l. ſi eo fundo ff. de aqu. plu. arcend.

Priuilegium 25.

Stipulari quilibet poteſt in fauorem miſerabilium perſonarum abſentium, pag. 34.

Ad limitationem text. in l. ſtipulatio iſta §. alteri ff. de verb. oblig.

Priuilegium 26.

Legata facta miſerabilibus perſonis, debentur etiam hęreditate non adita, pag. 35.

Ad limitatione tex. in l. eam quam C. de fideicommiſſ.

Priuilegium 27.

Miſerabilium perſonarum fauore poſſunt inſtrumenta reperta poſt concluſum in cauſa produci data negligentia, pag. 35.

Ad limitationem tex. in cap. cum dilectus de fid. inſtrum.

Priuilegium 28.

Sententia lata contra miſerabiles perſonas, retractatur reſpectu inſtrumentorum de nouo repertorum, pag. 36.

Ad limitationem text. in l. ſub ſpecie C. de re iudic.

Priuilegium. 29.

Hæres poteſt conueniri pro legato facto miſerabilibus perſonis intra tempus conficiendi inuentarium, pag. 37.

Ad limitationem text. in l. fin. §. donec C. de iur. delib.

Priuilegium. 30.

Donatio in dubio præſumitur fauore miſerabilium perſonarum, pag. 38.

Ad limitationem text. in l. cum de indebito ff. de probat.

Priuilegium. 31.

Conceſſio Caſtri facta miſerabilibus perſonis abſque mentione feudi cenſetur facta in allodium & non in feudum, pag. 39.

Ad ornatum text. in l. altius C. de ſeruitut.

Priuilegium. 32.

Legatum mobilium factum miſerabilibus perſonis, earum fauore comprehendit etiam acquiſita poſt teſtamentum, pag. 39.

Ad limitationem tex. in l. facta ff. de aur. & argent. legat.

Priuilegium. 33.

Miſerabiles perſonæ hæredes, non tenentur vltra vires hæreditarias, ſi non fecerint inuentarium, pag. 40.

Ad limitationem tex. in l. fin. C. de iur. delib. & c. Rainaldus de teſtament.

Priuilegium. 34.

Legata facta miſerabilibus perſonis, non comprehenduntur ſub generali reuocatione legatorum, pag. 41.

Sed quando hoc ſit verum Author declarat.

Priuilegium. 35.

Beneficia, ſiue prærogatiuæ conceſſæ miſerabilibus perſonis, poſſunt opponi etiam poſt concluſum in cauſa, pag. 42.

Priuilegium. 36.

Extenſio ſit fauore miſerabilium perſonarum, quando lex taxatiuè loquitur, pag. 43.

Priuilegium. 37.

Clauſula, non obſtantibus quibuſcunquè priuilegijs, nō derogat priuilegijs miſerabiliū perſonarum, pag. 44.

Priuilegium. 38.

Dictiones vniuerſales non comprehendunt cauſas priuilegiatarum, & miſerabilium perſonarum, pag. 44.

Priuilegium. 39.

Donatio facta miſerabilibus perſonis, cum pacto preſtandi alimenta donanti, non reuocatur ſi non præſtentur, pag. 45.

Ad ornatum tex. in l. 2. vbi DD. ff. de donat. quæ ſub mod.

Priuilegium. 40.

Reſcriptum impetratum contra miſerabiles perſonas non valet, ſi per impetrantem non fuerit facta mentio de eis, pag. 46.

ELENCHVS.

Priuilegium. 43.

Miſerabilium perſonarum fauore non eſt neceſſario, ſeruandus ordo exequutionis ſententiæ diffinitiuæ l.à diuo Pio ff. de re iudic. pag.48.

Priuilegium. 44.

Legatum relictum miſerabilibus perſonis, earum fauore dicitur pium, pag.49.

Priuilegium. 45.

Miſerabiles perſonæ legatariæ, poſſunt capere legata propria authoritate, pag.49.

Ad ornatum tex.in l.eam quam C. de fideicomm. cap.Rainaldus de teſtam.

Priuilegium. 46.

Quarta falcidia non detrahitur de legatis factis miſerabilibus perſonis, pag.50.

Ad ornatum tex.in l.1.ff.ad l.falcid.

Priuilegium. 47.

Reuerenda Fabrica S. Petri de Vrbe ſe intromittit in legatis factis miſerabilibus perſonis non adimpletis, pag.51.

Priuilegium. 48.

Remedium l.fin.C.de edict.diui Adrian.toll.competit Epiſcopo exequutori teſtamenti, in quo ſunt inſtitutæ miſerabiles perſonæ, pag.52.

Priuilegium. 49.

Monitoria reuelationis fauore miſerabilium perſonarum poſſunt concedi, & ſi non exprimatur res de qua agitur, & eius valor, pag. 52.

Priuilegium. 50.

Epiſcopus in cauſis miſerabilium perſonarum poteſt comparere coram ſuo Vicario, & petere iuſtitiam, pag.53.

Priuilegium. 51.

Copia indiciorum, & repertorum debet dari miſerabilibus perſonis, & ſi non petatur, pag. 54.

Priuilegium. 52.

Cauſæ miſerabilium perſonarum poſſunt proponi in iudicio, ferijs non obſtantibus, pag.54.

Ad ornatum text. in l. dies feſtos C. de ferijs, & pragm.Regni 1.ſub eod.tit.

Priuilegium. 53.

Sententiæ duæ vna contra Miſerabiles perſonas, altera verò ad earum fauorem, attendenda eſt potius ſententia pro eis, quam contra ipſas, pag.55.

Priuilegium. 54.

Inſtrumenta duo eadem die confecta, vnum cum Miſerabili perſona, alterum cum alia non miſerabili, præſumendum eſt prius celebratum inſtrumentum Miſerabilis perſonæ quam alterius, pag.55.

Priuilegium. 55.

Contra iuramentum perhorreſcentiæ præſtitum per Miſerabiles perſonas non admittitur probatio in contrarium, pag.56.

Priuilegium. 56.

Reus non debet abſolui, etiam ſi Actor non probauerit, quando Actor eſt priuilegiatus, & perſona miſerabilis, pag.56.

Ad ornatū tex.in l.fruſtra, & l. Actor C.de probat.

Priuilegium. 57.

Domus Miſerabilium perſonarum, & ſi in eis cudatur falſa moneta, publicari minimè poteſt, pag.57.

Ad ornatum text.in l.1.C.de falſ.monet.

Priuilegium. 58.

Iudex poteſt ſupplere de facto, & non petitus debet impartiri officium ſuum in cauſis Miſerabilium perſonarum, pag.58.

Ad ornatum text.in l.4. §. hoc autem iudicium ff. de damn.infect.

Priuilegium. 59.

Iudex poteſt procedere ex officio, & per inquiſitionem in cauſis criminalibus Miſerabilium Perſonarum, pag.59.

Ad ornatum tex. l. nec quicquam §. Aduocatus ff.de offic.Proconſ. & cap. Regni incip.vt delatas.

Priuilegium. 60.

Promotus ad officium honorabile, poteſt deinde cogi ad exercendum munus vile concernens fauorem Miſerabilium perſonarum, pag. 59.

Ad ornatum tex.in l. maioribus C. quemadm. ciuilia munera, & l. vt Gradatim ff. de munerib. honor.

Priuilegium. 61.

Miſerabiles perſonæ poſſunt omiſſo medio ad Superiores appellare, pag 60.

Ad ornatum tex.in l. Imperatores ff. de appellat.

Priuilegium. 62.

Miſerabilibus perſonis dantur Aduocati, etiam non petentibus, quibus debent gratis patrocinari, pag.61.

Ad ornatum tex.in l.nec quicquam §. Aduocatus ff.de offic.Proconſ.& conſtit.Regni incip. lege præſenti.

Priuilegium. 63.

Miſerabiles perſonæ habent beneficium reſtitutionis in integrum, pag.62.

Ad ornatum tex.in l.Præſes ff.de minorib.

Priuilegium. 64.

Res alienari prohibita poteſt nihilominus fauore Miſerabilium perſonarum alienari, pag. 63.

Ad limitationem text.in l. fin.§.pen. C. commun. de leg.

Priuilegium. 65.

Stante potentia Adminiſtratorum miſerabilium perſonarum poſſunt ipſi cogi ad reddendas rationes adminiſtrationis factæ in Regijs Tribunalibus, p.64.

Nouus intellectus ad tex.in l.1. & 2. C. vbi de ratiocin.agi oport.& in l.prætor §.is etiam ff. de edend.

Priuilegium. 66.

Inſinuatio fauore miſerabilium perſonarum non eſt neceſſaria in donatione ex cedente quingentos aureos, pag.64.

Priuilegium. 67.

Sententia lata in beneficium tutorum in bonis pupillorum, vel in beneficium Adminiſtratorum

rum

Digitized by Google

rum rerum miſerabilium perſonarum, earum fauore non mandatur exequutioni, ſi Tutores vel Adminiſtratores rationes non reddiderint, pag.65.

Priuilegium. 68.

Legata facta miſerabilibus perſonis debentur per donatarium omnium bonorum poſt teſtamentum, pag.66.

Exornatur doctrina Bart. in ſuo conſ. 26. & impugnatur Alexand.in conſ.169.lib.6.

Priuilegium. 69.

Legata facta miſerabilibus perſonis, ſi reperiantur cancellata in teſtamento, debentur, ſi non conſtat de voluntate Teſtatoris fuiſſe deleta, pag.66.

Exornatur tex. in l. proximè ff. de his quæ in teſtament.delent.

Priuilegium. 70.

Conſeruatores Religionum non poſſunt cognoſcere cauſas Regularium, quas habent cum miſerabilibus perſonis, pag.67.

Exornatur tex. Sacr. Concil. Trident ſeſſ. 7. cap. 14.de reformat.

Priuilegium. 71.

Commutatio voluntatis Teſtatoris, poteſt ad tempus fieri fauore Miſerabilium perſonarum pag.68.

Limitatur tex.in §.diſponat auth.de nupt.

Priuilegium. 72.

Miſerabilibus perſonis debet fieri prouiſio alimentorum, & litis expenſarum lite pendente pag.70.

Ad limitationem tex. in l.ſi inſtituta §. de inoffícioſo ff.de inoffic.teſtam.

Priuilegium. 73.

Miſerabiles perſonæ pauperes non ſoluunt collectas, pag.71.

Ad ornatum text.in cap.4.extra de cenſib.

Priuilegium. 74.

Miſerabiles perſonæ ægenæ deputatæ ad certa buona diſtribuenda inter pauperes, poſſunt diſtribuere etiam in ſe ipſas, pag.72.

Priuilegium. 75.

Æquitas in cauſis miſerabilium perſonarum præfertur rigori ſcripto, pag. 73.

Ad ornatum tex. in l. qui proſpexit ff. qui, & à quibus.

Priuilegium. 76.

Inſtantia in cauſis miſerabilium perſonarum, nunquam perimit, pag.74.

Ad ornatum tex.in l.properandum C. de iudic.& Rit.Mag.Cur.Vic.224.& pragm.Regni. t. ſub rubr.de inſtant.cauſ.non reſtituenda.

Priuilegium. 77.

Miſerabiles perſonæ non tenentur ſoluere portulas Iudicibus, & Actuarijs, pag.75.

Ad ornatum tex.in l.nulli §.poſt vnius vero C. de epiſcop. & cleric. & Conſtit. Regni lege præſenti.

Priuilegium. 78.

In dubio iudicandum eſt in fauore miſerabilium perſonarum, pag.75.

Priuilegium. 79.

In cauſis miſerabilium perſonarum, ſi leges varient a Canonibus, debent ſeruari Canones, pag.76.

Priuilegium. 80.

Delegatio facta ad petitionem miſerabilium perſonarum, etiam non data negligentia Iudicis ordinarij, habet ſuum effectum, pag. 76.

Ad ornatum text. in cap. licet ex ſuſcepto de for. compet.

Priuilegium. 81.

Miſerabiles perſonæ habent Epiſcopos in eorum Protectores, pag.77.

Priuilegium. 82.

Epiſcopi debent procurare expeditionem cauſarum miſerabilium perſonarum, etiam eorum impenſis, & eis præſtare auxilium, & fauorem, pag.77.

Priuilegium. 83.

Clerici coguntur ſubire tutelam miſerabilium perſonarum, pag.78.

Ad ornatum text.in auth. ſed hodie C. de epiſc.& cleric.

Priuilegium. 84.

Clerici exiſtentes tutores miſerabilium perſonarum poſſunt negotiari ad eorum fauorem, nec de illicita negotiatione moleſtantur, pag.79.

Priuilegium. 85.

Epiſcopi poſſunt eſſe Tutores miſerabilium perſonarum, pag.80.

Priuilegium. 86.

Monachi, & Religioſi coguntur ſubire tutelam, & curam miſerabilium perſonarum, pag.81.

Priuilegium. 87.

Clerici poſſunt mederi gratis miſerabilibus perſonis, pag.82.

Priuilegium. 88.

Monachi, & Religioſi munus Aduocati, & Procuratoris ſubire coguntur in cauſis miſerabilium perſonarum, pag.82.

Ad limitationem text. in cap. monachi il 2. 16. quæſt.2.

Priuilegium. 89.

Miſerabiles perſonæ poſſunt vti earum prærogatiuis, & ſi renunciauerit, niſi renunciatio fuiſſet ſpecialis, & ipſi eſſent certiorati de iuribus, quibus renunciant, pag.85.

Ad ornatum Gloſ. communiter receptæ in l. vnic.C.quand.Imper.inter pupill.& vid.

Priuilegium. 90.

Eccleſia dicitur mater miſerabilium perſonarum & ipſas habet ſub eius protectione, pag.86.

Ad ornatum text. in cap. ſuper prudentia 14. quæſt.2.

Priuilegium. 91.

Clerici fauore Miſerabilium perſonarum, poſſunt in earum cauſis eſſe Procuratores, & Aduocati, pag.87.

Digitized by Google

Ad ornatum text.in cap.1. & cap. fin. de poſtul.

Priuilegium. 92.

Epiſcopi poſſunt eſſe Procuratores, & Aduocati pro miſerabilibus perſonis, pag.88.

Ad ornatum text.in cap.te quidem 11.quæſt. 1.& cap.Prælatum 88.diſtinct.

Priuilegium. 93.

Miſerabiles perſonę,denunciantes, & accuſantes recipiuntur ſine obligatione ad pœnam ſi non probauerint,pag.88.

Ad ornatum text. in l.1.C. de accuſat. & inſcript. & Rit.Cur.Archiep.Neap.7.

Priuilegium. 94.

Cauſæ Miſerabilium perſonarum poſſunt tractari in foro Eccleſiaſtico,pag.88.

Ad ornatum text.in cap. vt decernimus extra de iudic.& cap.ex parte de for.compet.

Priuilegium. 95.

Miſerabiles perſonæ non poſſunt expelli à domibus ipſis locatis & ſi Domino ſuperueniat neceſſitas,pag.89.

Ad ornatum text.in l.æde C.locat.& cap.propter ſterilitatem eod.tit.

Priuilegium. 96.

Cauſę miſerabilium perſonarum non ſunt deſertæ,ſi propter earum paupertatem non potuerunt appellationem introducere,pag.90.

Ad ornatum auth.hodie C.de appell.& conſtit.& pragm.Regni incip.appellationum tempora de appellat.

Priuilegium. 97.

Miſerabiles perſonę poſſunt trahere alios in primis cauſis a proprio domicilio,pag.91.

Ad ornatum pragm. 11. incip. quærula diſpoſitione vbi de delict.quis conuen.debeat.

Priuilegium. 98.

Regula, quod Actor ſequatur forum rei,non procedit miſerabilibus perſonis exiſtentibus actricibus,pag.91.

Ad ornatum tex.in l. Actor C. de probat.

Priuilegium. 99.

Legatum miſerabilibus perſonis indebitè ſolutum non poteſt repeti,pag.92.

Exornatur text. in l. cum is §. ſi in ea opinione ff. de condit.indeb.

Priuilegium. 100.

Mandatum morte mandantis non expirat, vbicunque tendit in fauorem miſerabilium perſonarum,pag.92.

Ad ornatum tex. in l. mandatum C. mand. & §. item Inſtit.manda.

Priuilegium. 101.

In conflictu DD.opinionum tenenda eſt illa,quæ fauet miſerabilibus perſonis,pag.93.

Priuilegium. 102.

Facultas eligendi refertur ad bona meliora fauore miſerabilium perſonarum,pag.94.

Priuilegium. 103.

Priuilegia, conceſſiones, & prærogatiuę conceſſæ miſerabilibus perſonis non reuocantur, niſi de his expreſſa fiat mentio,pag.94.

Priuilegium. 104.

Magiſtratus debent procurare vtilitatem miſerabilium perſonarum,pag.96.

Priuilegium. 105.

Miſerabiles perſonæ hoſpitari non tenentur, pagin.96.

Exornatur tex.in l. 2. C. de metal. & epidem. lib. 12.

Priuilegium 106.

Prælegata veniunt in reſtitutione fideicommiſſi; quando ſunt ſubſtitutæ miſerabiles perſonæ pag.98.

Priuilegium 107.

Bona Oeconomi orphanotrophij in quo reſident miſerabiles perſonæ, ſunt tacitè hypothecata pro male adminiſtratis, & tacita hypotheca incipit a die adminiſtrationis,pag.100.

Exornatur tex.in l.ſi pro officio, vbi gloſ. C. de adminiſtr.

Priuilegium 108.

Inſtrumento deperdito teſtes non periti poſſunt deponere ſuper tenore inſtrumenti fauore miſerabilium perſonarum,pag.101.

Priuilegium 109.

Ius ſepulturæ competens alicui familiæ illa extincta ab Epiſcopo loci ordinario alijs concedi poteſt præeſſe pro ritu pauperum exterorum,& miſerabilium perſonarum,pag.102.

Priuilegium 110.

Tranſactio, ſiuè concordia, vulgò *accordio* facta à maiori parte Vniuerſitatis, præiudicat Ciuibus ſucceſſoribus, maximè fauore miſerabilium perſonarum,pag.103.

Exornatur tex. in l. loci corpus §. ſi fundus ff. ſi ſeruitus vendic.

Priuilegium 111.

Confeſſio abſque cauſa parit effectum fauore miſerabilium perſonarum,pag.104.

Ad limitationem tex.in l. cum de indebito §.fin. ff.de probation.

Priuilegium 112.

Dos data miſerabilibus perſonis ab eo, qui tenetur illas dotare in dubio earum fauore non cenſetur congrua,pag.105.

Priuilegium 113.

Mulieres fauore miſerabilium perſonarum poſſunt fideiubere pro ipſis, non obſtante Vellianо,pag.107.

Limitatur tex.in l.de die ff. qui ſatisdar.cogant. l. 1. & tot. tit. ff. ad Senat. Conſult. Velleian. & pragm.Regni 1.ſub eodem tit.

Priuilegium 114.

Teſtamentum imperfectum ratione ſollemnitatis,ſed non voluntatis,valet, & ſubſtinetur fauore miſerabilium perſonarum,pag.110.

Exornatur text. in l. hac conſultiſſima §. ex imperfecto C. de teſtament. & impugnatur doctrina Tiraq.de pia cauſ.priuil.7.

Priuilegium. 115.

Monaci,ſeù Religioſi clauſtrales, poſſunt eſſe exequutores teſtamenti conditi in fauorem miſerabilium perſonarum,pag.112.

Ad

Digitized by Google

Ad ornatum tex. in cap. 2. de teſtam.

Priuilegium. 116.

Exequutor datus in teſtamento, in quo ſunt Miſerabiles perlonæ, peccat mortaliter, ſi illud exequutori munus accipere recuſat, pag. 113.

Exornatur tex. in c. Ioannes, & ibi Couar. de teſt.

Priuilegium. 117.

Exequutor teſtamenti, poteſt hæredem cogere ad adeundam, vel repudiandam hæreditatem adhoc vt legata ſaltem facta Miſerabilibus perſonis ipſe ſoluat, pag. 113.

Priuilegium. 118.

Nudus miniſter, actiones contra hæredem, vel defuncti debitorem exercere poteſt, vt legatum ſoluat miſerabilibus perſonis, vt Teſtator iniunxit, pag. 114.

Priuilegium 119.

Exequutor teſtamenti poteſt vendere bona hæreditaria irrequiſito hærede pro ſoluendis legatis factis miſerabilibus perſonis, pag. 114.

Priuilegium. 120.

Exequutor teſtamenti, in quo ſunt inſtitutæ Miſerabiles perſonæ tenetur facere inuentarium fauore ipſarum, pag. 115.

Priuilegium. 121.

Exequutor teſtamenti in quo ſunt Miſerabiles perſonæ inſtitutæ legatariæ bona hæreditaria alienare, & diſpenſare poteſt hæreditate non adita, pag. 115.

Priuilegium. 122.

Teſtamentum in quo ſunt inſtitutæ miſerabiles perſonæ ſolis coniecturis, & præſumptionibus firmum manet, imò ſolum Teſtatoris nutu ſufficit, pag. 116.

Priuilegium. 123.

Tutor, qui aliquid recepit à ſponſo, vel eius patre, vt pupillam nuptui traderet, ſi illud reſtituat miſerabilibus perſonis liberatur, & amplius non poteſt moleſtari, pag. 116.

Priuilegium. 124.

Teſtium reprobatio in cauſis Miſerabilium perſonarum, locum non habet, pag. 117.

Priuilegium. 125.

Iudex poteſt non ſolum ad eius informationem, ſed ad partis inſtantiam interrogare, & partem, & teſtes repetere poſt concluſionem in cauſa, & in quacunque iudicij parte fauore Miſerabilium perſonarum, pag. 118.

Priuilegium. 126.

Exequutor teſtamenti poteſt alteri munus ſuum committere fauore miſerabilium perſonarum pag. 118.

Priuilegium. 127.

Rogitus teſtium non requiritur, vbi Teſtator diſponit in fauorem Miſerabilium perſonarum, pag. 119.

Ad limitationem tex. in l. hæredes palam §. in teſtamentis ff. de teſtam.

Priuilegium. 128.

Concluſio in cauſis Miſerabilium perſonarum, non eſt neceſſaria, pag. 120.

Priuilegium 129.

Teſtamentum coram Parocho, & duobus teſtibus, eſt validum fauore Miſerabilium perſonarum, pag. 120.

Exornatur text. in c. cum eſſes, & c. relatũ de teſt.

Priuilegium. 130.

Bona pij Montis erecti pro maritandis puellis miſerabilibus, non poſſunt alienari abſque ſollemnitatibus, extrauag. ambitioſæ de rebus eccleſ. non alien. pag. 121.

Priuilegium. 131.

Beneplacitum reſpiciens miſerabilium vtilitatem dicitur perpetuum, pag. 121.

Exornatur text. in cap. ſi gratioſè de reſcript.

Priuilegium. 132.

Miſerabiles perſonæ non mulctantur pro pœna contumacię, pag. 122.

Priuilegium. 133.

Miſerabiles perſonæ allegantes ſuſpicionem Officialium, vel proponentes nullitates audiuntur abſque depoſito, pag. 122.

Priuilegium. 134.

Miſerabiles perſonæ non poſſunt, cogi ad petenda beneficia eis competentia, pag. 122.

Priuilegium. 135.

Electio, & variatio fori conceditur miſerabilibus perſonis etiam in Tribunalibus Ciuitatum, in quibus reſidet Princeps, pag. 123.

Priuilegium. 136.

Regula quod vbi ceptũ eſt iudicium, ibi finiri debet ceſſat fauore miſerabiũ perſonarũ, p. 123.

Priuilegium. 137.

Regula vt trahens partem aduerſam coram pluribus Iucicibus pro eadem cauſa perdat eam, fallit fauore miſerabilium perſonarum, p. 123.

Priuilegium. 138.

Miſerabiles perſonæ gaudent omnibus priuilegijs, quibus fruitur pia cauſa, quando cauſa eſt applicabilis, & militat eadem ratio, p. 124.

Priuilegium. 149.

Ambiguitas verborum Teſtatorum, in fauorem miſerabiliũ perſonarum eſt explicanda, p. 124.

Priuilegium. 140.

Legata, Donationes, & ſimilia facta miſerabilibus perſonis, non ſubijciuntur ſollemnitatibus iuris ciuilis, pag. 125.

Priuilegium. 141.

Fœmina in relictis ad fauorem miſerabilium perſonarum à Teſtimonio non repellitur, p. 125.

Priuilegium. 142.

Ex pollicitatione facta in fauore miſerabilium perſonarum oritur actio, pag. 125.

Priuilegium. 143.

Donatio omnium bonorum facta fauore miſerabilium perſonarum ſubſtinetur, pag. 127.

Priuilegium. 144.

Contractus fauore miſerabilium perſonarum præſumitur nominatus, nec reſoluitur ex defectu cauſæ finalis, pag. 128.

Priuilegium. 145.

Filij familias coguntur exercere Tutelam, & curam

 ram

ram miſerabilium perſonarum, pag.129.

Priuilegium. 146.

Fauore miſerabilium perſonarum poſſunt ex Iudicis officio Adminiſtratores, & Tutores cogi ad faciendum inuentarium non obſtante quod aliter Teſtator iuſſerit, pag.134.

Priuilegium. 147.

Interpellatio non requiritur, vt debitor in mora conſtituatur fauore miſerabilium perſonarum pag.134.col.1.

Priuilegium. 148.

Error calculatorum ſententia Iudicis confirmatur fauore miſerabilium perſonarum retractari poteſt, pag.134.col.1.

Priuilegium. 149.

Sententia non conformis libello valet fauore miſerabilium perſonarum.pag.136.col 2.

Priuilegium. 150.

Sententia lata contra defunctum fauore miſerabilium perſonarum valet, pag.137.col.2.

Priuilegium. 151.

Alienatio Baronum, quorum pretium eſt relictum, vt diſtribuatur in commodum miſerabilium perſonarum eſt facienda præſenti pecunia vulgo (di contanti) nec fides de prætio eſt habenda, pag.137.col.2.

Priuilegium. 152.

Contractus cenſetur nominatus fauore miſerabilium perſonarum, nec reſoluitur ex defectu cauſæ p.137.col.1.licet ſit duplicatū, vt pri.144

Priuilegium. 153.

Specialia duo fauore miſerabilium perſonarum benè poſſunt concurrere, pag.138.col.1.

Priuilegium. 154.

Fideiuſſor idoneus, qui alias non eſt, fauore miſerabilium perſonarum idoneus efficitur, & ideò pro ipſis fideiubere poteſt, & valet fideiuſſio, pag.138 col.2.

Priuilegium. 155.

Filiusfamilias habens liberam adminiſtrationem peculij profectitij poteſt donare in fauorem miſerabilium perſonarum, ſicut illis pariter aduentitia donare valet, 139.col.2.

Priuilegium. 156.

Bona donata, quæ alteri fuerunt hypothecata, per donatarium non poſſunt ob aliquam cauſā fauore miſerabiliū perſonarū repeti; p.139.

Priuilegium. 157.

Legatum Rei alienæ factum in fauorem miſerabilium perſonarum de iure valet ſiue illud ſit factum ſcienter, ſiue ignoranter, pag. 140.

Priuilegium. 158.

Aduocati Vaſſalli poſſunt patrocinari contra proprium Dominum fauore miſerabilium perſonarum, pag.141.

Priuilegium. 159.

Duæ conformes ſententiæ ex diſpoſitione ſtatuti in cauſis miſerabilium perſonarum rem iudicatam facere poſſunt, pag.142.

Priuilegium. 160.

Teſtamen tum in quo ſunt inſtitutæ miſerabiles perſonæ valet licet quis aſſumpſerit manum teſtatoris tremantem, & illam fecerit ſic ſignare, pag.142.

Priuilegium. 161.

Subſtitutio omiſſa in teſtamento fauore miſerabilium perſonarum duobus teſtibus probatur pag.143.

Priuilegium. 162.

Fideicommiſſum extare vbi miſerabiles perſonæ ad illud agunt in dubio iudicandū eſt pag.143.

Priuilegium. 163.

Clauſula taxatiua fauore miſerabilium reſoluitur in demonſtratiuam; ita vt facto ipſis legato ſuper certa re illa non ſufficiente debeatur, ex alijs bonis hæreditarijs, pag.144.

Priuilegium. 164.

Pactum fauore ſucceſſionis miſerabilium perſonarum valet in vim vltimarum voluntatem, pag.149.

Priuilegium. 165.

Dubius ſtatu teſtari poteſt ad fauorem miſerabilium perſonarum, pag.154.

Priuilegium. 166.

Religioſi poſſunt eſſe teſtes in teſtamentis in quibus ſunt inſtitutæ miſerabiles perſonæ etiam pro nō præcedente licentia ſuperiorū, p.154.

Priuilegium. 167.

Teſtamentum ab excommunicato factum fauore miſerabilium perſonarum valet, pag.155.

Priuilegium. 168.

Clauſulæ ſalutares fauore miſerabilium perſonarum cenſentur appoſitæ in Teſtamento de ordine Teſtatoris, pag.156.

Priuilegium. 169.

Teſtamentum conditum a filio familias fauore miſerabilium perſonarum eſt validum, p.158.

Priuilegium. 170.

Sollemnitas requiſita in Teſtamento cęci, non eſt neceſſaria vbi diſponitur ad fauorem miſerabilium perſonarum, pag.159.

Priuilegium. 171.

Inhabiles ad teſtandum fauore miſerabilium perſonarum teſtari valent, niſi inhabilitas ſit ex cauſa intellectus, pag.160.

Priuilegium. 172.

Notarij Apoſtolici poſſunt teſtamenta condere ad fauorem miſerabilium perſonarum, p.160.

Priuilegium. 173.

Relicta nominatim ab inſtituto ad fauorem miſerabilium perſonarum debentur etiam à ſubſtituto, pag.161.

Priuilegium. 174.

In obſcuris fauore miſerabilium perſonarū quod maius eſt venit ſectandum, pag.162.

Priuilegium. 175.

Indefinita non equipollent vniuerſali, vbi tēdunt in præiudicium miſerabiliū perſonarū, p.162.

Priuilegium. 176.

Clauſulæ acceſſorię maximè, quæ poſſunt de per ſe ſtare fauore miſerabilium perſonarum diſponunt, pag.163.

FINIS.

INDEX LOCVPLETISSIMVS

RERVM PRACTICABILIVM.

De quibus in Opere diſcuſſum eſt.

Alphabetica Serie digeſtus à Franciſco Bilocta V. I. D. de Caſtro Monardo, Prouinciæ Calabriæ vltra.

Abſolutio à iuramento non eſt in Regno in contractibus mulierum ſe obligantium pro alio, fol. 108.n.10.

Accuſans aliquem tenetur ſe ſubſcribere ad pœnam talionis, ſi non probauerit id, de quo accuſat, fol.88.n.1.*quod hodie non obſeruatur*, ibid. nu.2.

Accuſans aliquem de debito, & deinde non probans, tenetur actione iniuriarum, ibid.n.3.

Accuſatore non probante reus abſoluitur, fol.56.n.5 & fol.124.n.2.

Actor debet ſequi forum rei, fol.91.n.1.*quod limitatur in cauſa miſerabilium perſonarum*, ibid.nu.2.

Acta facta per Clericum procuratorem valent, ſi de inualiditate non opponatur, fol.87.nu.10.

Actus agentis non operatur vltra intentionem, fol. 46.n.13.

Actus voluntarius factus à maiori parte capituli valet minori parte reſultante, fol.12.n.3.

Actus acquiſitus per priuilegium idem operatur, quod id, quod eſt conceſſum, de iure communi, fol.2.num.5.

Actus ceſſat ceſſante cauſa ſi ſit finalis, fol. 128. num.1. & 2.

Actus edere quo ad exceptionem fundandam, fol.41. num. 1. 2.

Actore non probante reus abſoluitur, etiam ſi reus non probauerit, fol.56. & 57.nu.1.& *amplia, & limita*, n.4.& 6.& fol.124.n.1.& *quid in beneficialibus*, fol.57.n.3.

Actor iudiciarius nequit fieri in die feriata, f.54.n.1.

Additio hæreditatis, quando ſit neceſſaria, fol.113. num. 3.

Aduocati debent dari petentibus, fol.61.nu.1. *fallit fauore miſerabilium perſonarum*, ibid.n.5.

Aduocati poſſunt cogi ab officiale ad dandum conſilium in cauſis etiam criminalibus, n.3.

Aduocatus recuſans patrocinium iniunctum alijs præſtare punitur, fol.61.n.4.

Aduocati debent patrocinari pro miſerabilibus perſonis gratis, fol.61.n.5.

Aduocati renuentes pro ipſis patrocinari peccant, ibid.n.6. fol.62.

Aduocatus talium perſonarum in Regno creatur Regio aſſumptu, ibid.n 7.

Aedere tenetur quis arma contra ſe fauore Eccleſię, fol.24.n.1.

Aequitas quænam ſit, fol.73.n.1.

Aequitas, quando non attendatur, ibid. nu.6.10.12. fol.73.& 74.

Aequitas dependens à legibus, & viris prudentibus attenditur, ibid.n.8. 74.

Aequitas fauore Eccleſiarum, & Eccleſiaſticorum, eſt ſeruanda, ſed abſque tertij præiudicio, nu.13. fol.74.

Aequitas præfertur rigori, fol.76.n.5.

Aequitas eſt certus modus interpretandi leges, fol. 76.num.6.

Aequum non eſt, vt cum primum quis obligatur, ſtatim in mora conſtituatur, fol.134.n.5.

Allegare turpitudinem ſuam quando liceat, fol.116. num. 3.

Alimenta debentur pauperibus lite pendente, fol.70 num.3.

Alimenta debentur fratri agenti contra fratrem ſuper hæreditate, fol.70.n.5.

Alimenta debentur vxori agenti contra maritum, ibid.& limita, n.7. 70.

Alimenta præſtita actore ſuccumbente, non ſunt reſtituenda, fol.71.n.12.

Alienatio rei Eccleſiæ, quando præſumitur ſimulata, fol.28.n.7.

Alienatio bonorum, quorum pretium eſt relictum, vt diſtribuatur miſerabilibus perſonis, eſt facienda præſente pecunia, fol.137.n.1.

Alienare prohibitus, poteſt hypotecare, fol.140.n.9.

Anima cenſetur præpoſita rebus mundanis, fol.66. num. 4.

Anima cenſetur rebus anteponenda, fol.30.n.8.

Animæ fauore debemus maximopere, fol.37.n.5.

Antefatum ſucceſſit in locum donationis, propter nuptias, fol.133.n.34.

Apices iuris non attenduntur in materia piæ cauſæ, 143.num.4.

Apices iuris non ſunt vtendi in cauſis pijs, f.66.n.6.

Apices iuris non attenduntur, vbi agitur de ſalute animæ, fol.143.n.6.

Appellatio debet interponi, infrà decem dies, fol.90. num. 1. & 2.

Appellatio non datur à Vicario ad Epiſcopum, fol. 53.n.2.

Appellatio poteſt interponi per miſerabiles perſonas etiam, poſt decem dies, ibid.n.4.90.

Appellatio eſt prouocatio de minori Iudice ad maiorem, fol.60.n.1.

Appellatio debet fieri gradatim, fol.60.n.2. *aliàs eſt nulla*, ibid.n.3.

Appellatio non admittitur à tertia ſententia, fo.142 num.1.cum ſeq.

Appel-

Appellatio gradatim debet fieri à Iudice ſæculari ad ſuperiorem, fol. 61. n. 8.
Appellatio extinguit pronunciatum, f. 29. n. 2.
Argumentum de legitima, ad piam cauſam eſt validum, fol. 13. n. 6.
Argumentum de alimentis ad piam cauſam valet, fol. 146. n. 19.
Argumentum de maiori ad minus quando non valeat, fol. 16. n. 20.
Argumentum de dote ad piam cauſam valet, ſic etiam de alimentis, fol. 32. n. 6. & 8.
Argumentum de matrimonio carnali ad ſpirituale, eſt validum, fol. 100. n. 2.
Ars medendi eſt interdicta clericis, & ideo illam ediſcere abſq; metu excommunicationis non poſſunt, fol. 82. n. 1.
Auctor plures edidit ſui ingenij partus, qui fuerunt iterum impreſſi cum nouis locupletationibus, fol. 1. num. 3.
Auctor impugnat Pariſ. conſ. 6. fol. 68. n. 8.
Auctor recenſet duas declarationes ad Sacr. Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 4. fol. 69. n. 20.
Auctor vtitur diſtinctione, concordando diuerſas opiniones, fol. 185. n. 12.
Auctor reprobat duos modernos, qui errarunt, fol. 72. num. 9.
Auctor conſultus limitauit votum Martæ 75. & q. 106. Teſaur. lib. 3. fol. 56. n. 3.

B

BAro poteſt merum, & mixtum Imperium adhibere Vaſſallo, ne in derogatione iuriſdictionis vadat ad priuilegia regia, fol. 60. n. 4.
Baro poteſt ponere collectam pro maritanda filia in primo matrimonio, fol. 15. n. 11.
Baroni remittitur Vaſſallus in prima inſtantia, condemnatus per Tribunal Superioris, fol. 91. num. 4.
Beneficium datur propter officium, & ceſſante officio ceſſat beneficium, f. 96. n. 4.
Beneficium non percipit negligens officium, ibidem, num. 5.
Beneficium alicui conceſſum miſerationis gratia non tollitur per verba generalia, fol. 13. num. 3.
Beneplacitum morte extinguitur, fol. 121. n. 1.
Beneplacitum reſpiciens fauorem miſerabilium perſonarum, morte non expirat, & ita etiam eſt ſi reſpiciat publicum fauorem ibid. n. 1. & 2.
Bona fideicommiſſo ſubiecta alienare non poſſunt, fol. 63. n. 2. fallit fauore miſerabilium perſonarum ibid. n. 2. & fauore dotis, n. 5.
Bona Eccleſiæ non poſſunt alienari abſque aſſenſu Apoſtolico, fol. 121. n. 1.
Bona Hoſpitalium non poſſunt alienari abſq; ſolemnitatibus extrauag. Ambitioſæ, fol. 121. nu. 3.
Bona confraternitatum non poſſunt alienari abſque aſſenſu Apoſtolico, quando tendunt in almoniam pauperum, fol. 121. n. 4.
Bona Eccleſiæ, & Laicalium confraternitatum nulla datur differentia quoad probabilitatem alienationis, ibid. n. 6. fol. 100.
Bona conductorum fiſcalium ſunt obligata fiſco, ibid. num. 6. fol. 100.
Bona Eccleſiarum ſunt perſonarum miſerabilium, fol. 86. nu. 4.
Bona Tutoris ſunt obligata pupil. f. 100. n. 4.

C

CAnones debent ſeruari in cauſis miſerabilium perſonarum, fol. 76. n. 1.
Capitulum Regni incipiens, laudis, laus declaratur, fol. 100. n. 9.
Carcerati poſſunt relaxari, & cogi ad dandum fideiuſſorem, de ſe repreſentando ferijs non obſtantibus, fol. 55. n. 8.
Cauſæ arbitrariæ non poſſunt tractari in diebus feriatis in honorem Dei, f. 54. n. 4.
Cauſa miſerabilium perſonarum poſſunt proponi in iudicio, ferijs obſtantibus, fol. 54. n. 5.
Cauſa miſerabilium perſonarum poſſunt cognoſcere Iudicem Eccleſiaſticum, fol. 89. n. 4. & 5.
Cauſæ miſerabilium perſonarum ſunt ſummariæ, fol. 136. n. 7.
Cauſæ miſerabilium perſonarum inter pias reponuntur, fol. 44. n. 4.
Cauſæ miſerabilium perſonarum, & alimentorum fiunt abſque forma iudicij, fol. 23. n. 1. 3.
Cauſæ miſerabilium perſonarum iudicantur ſecundùm ius Canonicum, fol. 74. n. 4.
Cauſæ miſerabilium perſonarum ſunt præ cæteris expediendæ celeriter, fol. 77. n. 1.
Cauſa primo concluſa non expediatur ſi ſit præiudicialis maiori cauſæ poſtea concluſæ, fol. 11. n. 9.
Cauſæ Eccleſiaſticæ debent terminari ſecundum Canones, fol. 76. n. 2.
Cauſa finalis diligenter eſt inſpicienda, fol. 128. nu. 4.
Cæci; & pauperes dicuntur miſerabiles perſonæ, fol. 48. num. 5.
Certificatio niſi appareat in ſpecie non præſumitur adeſſe voluntas renunciantis, fol. 85. n. 8.
Ceſſiones fraudolentæ non ſunt faciendæ, fol. 27. n. 5.
Ceſſio fauore Neapolitanorum valet, fol. 26. nu. 3. ſic etiam fauore miſerabilium, ibid.
Ceſſio facta miſerabilibus perſonis non præſumitur ſimulata, fol. 28. n. 1.
Ceſſio facta coniuncta perſonæ non præſumitur ſimulata, ibid. n. 28.
Ceſſio quando præſumitur ſimulata, ibid. n. 6. 28.
Citatio debet continere nomen illius ad cuius fauorem emanat citatio, fol. 58. n. 3.
Ciuitas Neapolis repreſentatur per quinque Sedilia, fol. 12. num. 4.
Ciuitates non tenetur hoſpitari, fol. 97. n. 1.
Ciuitates incameratæ non obligantur hoſpitari, ſed benè dare tranſitum, ibid. n. 19. fol. 98.
Ciues ſucceſſores ligantur ex compromiſſo, & tranſactione facta per Vniuerſitatem, fol. 103. n. 9.
Clauſula (non obſtantibus) non tollit ea, de quibus quis eſt ſpecialiter promiſſus, fol. 95. nu. 7.
Clauſula (non obſtantibus) non tollit ius quæſitum laico ex fundatione, vel dotatione, etiam ſi eſſet

addita

addita clauſula (motu proprio) nec derogat ordinationi fundatoris ibid.n.8.& 9.

Clanſula, non obſtantibus quibuſcunq; priuilegijs, derogat priuilegia in corpore iuris non clauſula fol. 43.nu.2.

Clauſula, non obſtantibus quibuſcunq. priuilegijs non extenditur ad cauſam piam ibid.nu.3.

Clauſulæ ſucceſſoriæ non alterant diſpoſitionem principalem, fol.225.n.1.

Clanſulæ acceſſoriæ nihil operantur principali diſpoſitione annullata ibid.n.4.

Clauſulæ acceſſoriæ non operentur derecto errore, ibid.n.5.& alia circa illam vide ibidem.

Clerici nequeunt eſſe procuratores, & quare fol.87. num. 1. & 3. fallit fauore miſerabilium perſonarum, nu.6.

Clerici aduocare probibentur licet bene poſſint pro miſerabilibus perſonis ſed non in criminalibus ibid.n.5.7 & 8.

Clericus immiſcens ſe in iudicio ſanguinis efficitur irregularis, efficit ibid.nu.9.

Clericatus fuit inſtitutus de iure diuino f. 87.n. 2.

Clerici regulariter fideiubere nequeunt fol. 138.nu. 6.ſed quando ſecus num.7.

Clerici non debent onus pro negotijs profanis, ſed miniſterijs Eccleſiæ vocare tenentur, fol. 78. nu. 2.

Clerici agentes vti Tutores datiui ſed Teſtamentarij poſſunt eijci à limine iudicij ibid.nu. 3.

Clericus accuſans prælatum, de mala adminiſtratione Eccleſiæ debet expenſas habere, fol.70.nu. 9.

Clerici non poſſunt dari Tutores in Teſtamento, & dati non coguntur ſubire legitimam Tutelam, fol. 78.nu.1 limita fauore miſerabilium perſonarum, num.6.

Clericus pauper ratione fori, etiam diuite laico eſt potentior, fol.28.nu.16.

Clerici volentes admittuntur ad legitimam tutelam ibid nu.4 fol.78.

Clerici tenentur in ſubſidium exercere tutelam ibid. nu.7.fol.79.

Clerico pro tutela geſta non conueniuntur in foro laicali ibid.n.8.

Clerico pupillo Tutor datur ab Eccleſiaſtico, & adulto Curator ibid.nu.9.

Clerici non poſſunt negotiari, fol. 79.n. 1. & quid fauore miſerabilium perſonarum n.2.

Clerici in quibus caſibus abſq; metu illicitæ negotiationis, negotiari valent ibid.n.4.

Clerici exercentes ſcientias, & artes probibitas poſſunt excommunicari, f.82.nu.3.

Clerici gratis poſſunt mederi miſerabilibus perſonis ibid.num.4.

Color quæſitus ſemper præſumitur in probibito contrahere fol.108.n.5.4.

Color quando dicitur quæſitus reſpectu mulieris ibi. num.6.

Commodum qui ſentit debet ſentire incommodum f. 159.num.3.

Compenſatio de liquido ad illiquidum, non datur, fol. 65.u.2.limita n.6.

Concluſio in cauſis ſummarijs non eſt neceſſaria ibid. 120.fol.

Concluſio in criminalibus non requiri ibid. 120.

Concluſio eſt neceſſaria in cauſis ordinarijs, fol. 120. num. 1.

Concluſio eſt iudicis pars, fol.eod.nu.2.

Concluſio in cauſis miſerabilium perſonarum non requiritur ibidem.

Condemnatus in prima inſtantia ad expenſas quia nihil probauit, ſi appellat non admittitur, niſi refectis expenſis, fol.25.n.1. fallit fauore miſerabilium perſonarum ibid.n.4.

Condemnatus in ſecunda inſtantia in expenſis, quia nihil probauit, & ſententia fuit confirmata ex primis actis à qua ſecundo prouocauit non admittitur ad perſequendũ appellationem, niſi refectis expenſis ſecundæ inſtantiæ f.25.n.2.

Condemnatus quis in expenſis vtriuſque inſtantiæ, quamuis in prima obtinuerit f.25.nu.3.

Conceſſio Caſtri, & Terræ facta Eccleſiæ continet merum, & mixtum Imperium fol. 33.num.4.

Conceſſio ſimplex primum actum tribuit f. 15. n. 12.

Conceſſio caſtri ſi fiat à directo Domino abſq; nulla feudi mentione, cenſetur facta in allodium fol.39. num.1.amplia vt n.2. quod procedit fauorem miſerabilium perſonarum, n.5.

Confeſſio proprij oris, eſt maior omnibus probationibus, & prænalet dictis Teſtium, fol. 104. num. 1.& 2.

Confeſſio proprij oris ſemper opponi poteſt ibid.nu. 3.

Confeſſio oris proprij probat contra Fiſcum, ibid.n.4.

Confeſſio abſq; cauſa eſt nullius momenti, ibid. n.6. & quid fauore dotium n.8.

Confeſſio abſq; cauſa reſpiciens fauorem mierabiliũ perſonarum tenet, ſit etiam fauore piæ cauſæ fol. ibid.nu.9.

Confesſio mulierum peccandum in eius vtilitatem non probat fol.108.num.7.& 8.

Confesſio facta in vltima voluntate vel in inſtrumento guarentigiato vel ſi eſſet geminata f. 105. nu.10.11.12.& 13.

Confeſſarius tenetur, & ſi non fuerit requiſitus imponere pænitenti damnificanti, & ipſum obligare vt damnum læſo ſatisfaciat, fol. 58.nu.10.

Confesſio intraiudicialis non probat, & ad condemnationem non ſufficit, fol. 21. nu. 1.& 2.ſed bene ad torquendum ibid.num.3.

Confesſio extraiudicialis probat fauore miſerabiliũ perſonarum, ſic etiam fauore piæ cauſæ ibidem num. 5.

Confeſſioni mulieris pecuniam eſſe verſam in eius vtilitatem, non ſtatur, fol.108. 7.& 8.

Confraternitates dicuntur loca pia f.92.

Confraternitates habent beneficium reſtitutionis in integrum ibid.nu.2.

Coniecturæ non ſunt neceſſariæ in claris, fol. 46.nu. 13.

Conſenſus paternus in teſtamentis filijfamilias debet eſſe expreſſus, nec ſufficit ſola præſentia f. 159. num.19.

Conſeruatores Religionum poſſunt cognoſcere de

caſis

Digitized by Google

cauſis ciuilibus,ſed non de criminalibus,aut mix. tis,fol.67.nu.1.& 2.
Conſeruatores nō poſſunt cognoſcere de cauſis mercedum,aut miſerabilium perſonarum fol.67. n.3.
Conſtitutiones fauorabiles, ſunt adiuuandæ, fol. 45. num.18.
Contractus non poteſt pro parte ſuſtineri,& pro parte annullari ſi adiectū ſit iuramentū fol.108.n.9.
Contractus nominatus reſoluitur ceſſante cauſa ſinali,& quid fauore miſerabilium perſonarum,& Eccleſiæ,fol.128.num.6.
Contractus nominatus præſumitur fauore miſerabilium perſonarum,fol.137.num.1.
Contractus quando ceſſent ceſſante cauſa ibid.n.2.
Contumaces mulctantur pœna contumaciæ,quam ſolutione purgant,fol.122.n.1.
Contumax non auditur , niſi purgata contumacia, etiam ſi ſubditus vel Baro petat remiſſionem cauſa,ibid.num.2.
Conuentio facta per maiorem partem Vniuerſitatis eſt obſeruanda,maximè fauore dirimendarum litium fol.103.n.1.2.3.& 11.
Conuentio facta à maiori parte Vniuer. præiudicat Ciuibus ſucceſſoribus,ibid.nu.5.
Copia proceſſus abſq; ſalario debet dari pauperi appellanti fol.75. num.2.
Copia iudiciorum debet dari parte petente alias ſecus f.54.num.1.
Copia iudiciorum debet dari perſonis miſerabilibus & ſi non petatur quod ſit ſtatutum , nè detur niſi parte petente ibid.n.2.ſtatutum , nè detur niſi per petente ibid.n.2.
Copia iudiciorum eſt danda miſerabilibus perſonis gratis,ibid.n.5.
Copia iudiciorum in ſtatu Eccleſiaſtico datur,etiam parte non petente ibid.n.4.
Copia iudiciorum,& repertorum in Regno non poteſt dari ante publicationum,niſi datis fiſci Teſtibus pro repetiti ibid.nu.5.
Correlatiuorum ead. eſt diſpoſitio f. 52. num.8.
Couarruuia, diſtiugnit plures caſus in lib.practicab. quæſt.cap.67.nu.4.fol.6.
Creditor non dicitur pendente conditione is cui ſub conditione legatum eſt f.145.nu.11.
Creditor non poteſt eligere meliorem rem debitori fol.94.num.2.
Cura boni publici incumbit Prælato f. 77. n.4.

D

Datio tutelæ eſt actus piiſſimus,& quare dicatur actus pius,fol.131.n.17.& 18.
Debitor ſua culpa in paupertate lapſus poteſt cedere bonis,fol.71.nu.8.
Debitor pauper,ſi eſt carceratus aſportatur ad domū creditoris,vt ſuis ſumptibus uiret,alias liberatur fol.70.nu.11.
Debitor non poteſt vti dature inſolutum contra eredi torem pauperum,nu.4.fol.7.
Declaratio Sacræ Congregationis Concilium adducitur,fol.79.n.5.
Declaratoria vſus Teſtium , qualiter ſit facienda, pro euitanda falſitate,fol.26.nu.3.
Declinandum non eſt in iudicium pauperi fol. 10. num.5.
Decretum in alienatione bonorum minoris non permittitur die feriato f.54.nu.3.
Defectus cauſa finalis contra diſpoſitionem ,fol. 128. num.3.
Definitio cui non conuenit, nec conuenit definitum. f. 2.num.8.
Delegatio facta ad inſtantiam Miſerabilium perſonarum non data negligentia Iudicis ordinarij non eſt nulla fol.76.nu.4.
Delictum in dubio eſt excludendum , fol. 28.nu. 5.
Depoſitum eſt faciendum, quando Officiales allegantur ſuſpecti,fol. 122.nu.1.
Deſtributiones quotidianæ debentur ei qui in morbum ſua culpa incidit,fol.73.nu.6.
Deus videtur recipere ſub ſua protectione miſerabiles,perſonas,fol.8.nu.2.
Deus eſt fauorabilior quam filius fol. 18.nu.8.
Dictio vniuerſalis omnia comprehendit, & ad caſus improprios extenditur,fol.41.nu. 3.4. & 5.& 6.
Dictio (omnis eſt vniuerſali , & non comprehendit miſerabiles perſonas fol.44. num. 4.& 5.
Dictio (quibuſcumq.) eſt vniuerſalit, & trahitur ad caſus improprios ſed non ad cauſas miſerabilium perſonarum ibid.nu.6.7.& 8.
Dictio (quibuſuis) comprehendit omnes perſonas , Religioſes,& loca pia ibid.num. 9.
Dictio (omnis) intelligitur ſecundum ſubiectam materiam fol.103 n.4.
Dictio (quæcunq:) eſt vniuerſalis , & comprahendit omnes ſed non miſerabiles perſonas , & priuilegiatos fol.44.num.10.& 11.
Dictio (quiſquis) eſt generalis , & non extendit ad miſerabiles perſonas ibid.nu.12.& 13.
Dictio(quodcunque)nihil excludit ibid.nu.14.
Dictiones taxatiuæ impediunt extentionem fol.43. num.1.
Dictiones taxatiuæ conſtituunt pacta perſonalia , & excludunt omnes caſus non expreſſos ibid.n. 2.
Dictiones taxatiuæ in materia fauorabili perſonam non excludunt in qua eſt eadem æquitas ibid. n.3.
Dictiones vniuerſales non comprahendunt cauſas miſerabilium perſonarum fol.44.num. 1.& declara.vt n.16.
Dictio (aliquis) eſt vniuerſalis , & omnia comprahendit,ſecus ſi fuerint perſonæ priuilegiatæ , ibid. num.2.
Dies de iure ciuili eſt attendendus,fol.73.nu.5.
Difficile æquiparatur impoſſibili fol.69.num.17.
Differentia vlla datur , quoad prohibitionem alienationis inter bona Eccleſiæ , & Laicalium Confraternitatum,fol.121.n.5.
Dilatoriæ exceptiones debent opponi ante litem conteſtatam,fallit fauore miſerabilium perſonarum fol.22.nu.1.& 2.
Dilatoriæ exceptiones poſſunt opponi a mulieribus Minoribus,& ab Eccleſia, poſt litem conteſtatam fol.22.n.3.

Diſpen-

Diſpenſatus ad ordines, cenſetur diſpenſatus ad maiores, fol. 16. nu. 21.
Diſpenſatus ad curata, non cenſetur diſpenſatus ad Canonicatum. ibid. nu. 22.
Diſpenſatus ad Dignitates, non cenſetur diſpenſatus ad maiores ibid. num. 23.
Diſpenſatio videtur ſpecies priuilegij, fol. 3. nu. 6.
Diſpenſatio in primo actu verificatur fol. 15. num. 18. & 19.
Diſpenſatio captatoria eſt nulla fol. 159. nu. 3. etiam in teſtamento militis n. 4.
Diſpoſitio facta in vno caſu porrigitur ad alium fauore piæ cauſæ fol. 99. nu. 9.
Diſpoſitio generaliter loquens non comprehendit cauſam dotis fol. 94. nu. 5.
Diſpoſitum in genere habet locum in ſpeciebus, fol. 74. n. 11.
Diſpoſitio Papalis debet eſſe ſpecialis derogatoria diſpoſitionis Conc. Trid. nec ſufficit generalis, fol. 95. nu. 10. & 11.
Diſpoſitio teſtatoris potius tolleranda eſt quod ſit inutilis; quam contraria voluntati Teſtatoris, fol. 148. nu. 25.
Diſpoſitio Teſtatoris generalis non diſtinguens, generaliter eſt intelligenda, fol. 42. num. 7.
Diſpoſitio generalis operatur generalitatem, tam in odioſis, quam in correctorijs, & pœnalibus ibid. num. 8.
Diſpoſitio eodem ſubintrat, vbi militat eodem ratio fol. 7. num. 5.
Diuinum ſupplicium iminet non curantibus de miſerabilium perſonarum tutamine fol. 9. num. 4.
Diuitiæ faciunt quem potentiorem, fol. 28. num. 13.
Doctoribus per tranſennam aliquid aſſerentibus non eſt adhibenda tanta fides fol. 93. num. 6.
Doctores miſerabilibus perſonis die feriato cōſulere poſſunt, fol. 54. num. 6.
Doctrina Bernardi ad Eugenium lib. 1. cap. 9. fol. 77. nu. 2.
Doctores ſunt excuſati ab hoſpitando, & Medici, & Philoſophi fol. 96. nu. 6. 7. & 8.
Dominus domus poteſt expellere conductorem ob ei ſuperuenientem neceſſitatem, fol. 89. nu. 12. & 3.
Dominium rei Eccleſiæ probatur per confeſſionem extra iudicialem, poſſidentis illam, fol. 21. num. 6.
Dominiū non transfertur per hypothecā f. 140. n. 10.
Dominus poteſt domum ſuam locare cui vult fol. 48. nu. 2. fallit fauore miſerabilium perſonarum, & ſcholarium nu. 3. & fauore Eccleſiæ nu. 6.
Domus in qua cuditur falſa moneta, publicari debet fol. 57. num. 1. fallit fauore miſerabilium perſonarum nu. 3.
Donatio facta, vt præſtentur alimenta donanti, euaneſcit, ſi alimenta non præſtentur, fol. 45. num. 1. fallit n. 2. & 11.
Donatio facta Eccleſiæ ſub modo, non reuocatur etiam ſi modus non fuerit adimpletus, fol. 46.
Donatio reuocari poteſt propter ingratitudinem fol. 139. nu. 1.
Donatio reuocatur ex ſuperuenientia filiorum ibid. num. 4.
Donatio nequit reuocari, ſi res donata eſt à donatario vendita, ibid. nu. 5.
Donationes factæ miſerabilibus perſonis non ſubiacent ſollemnitatibus Iuris communis fol. 125. num. 2.
Donatio omnium bonorum præſentium, & futurorum eſt nulla, fol. 127. nu. 1. fallit fauore miſerabilium perſonarum Eccleſiæ, & loci pij ibid. num. 2.
Donatio ſtrictè eſt interpretanda fol. 32. n. 1.
Donatio in dubio non præſumitur, fol. 33. n. 2.
Donatio facta miſerabilibus perſonis latè eſt interpretanda, ibid. n. 3.
Donatio regulariter non præſumitur fol. 38. num. 1. fallit fauore piæ cauſæ Eccleſiæ ibid. num. 5. & 6.
Donatio in dubio præſumitur remuneratoria, & non gratuita ibid. n. 3.
Donatio non præſumitur ex inſignibus donatarij oppoſitis à donante in re donata, ibid. nu. 4.
Donatio facta Eccleſiæ non præſumitur facta per modum oppoſitum, ſed principaliter propter Deū fol. 46. nu. 12.
Donatio excedens quingentos debet inſinuari, f. 64. num. 1.
Donatio inter virum, & vxorem non tollitur generali hypotheca fol. 66. nu. 2.
Donatio facta Eccleſia, præſumitur factæ propter Deum, fol. 30. nu. 7.
Dos patre filiæ conſtituta preſumitur congrua, fol. 105. nu. 1.
Dos data miſerabilibus perſonis ab eo, qui tenetur illas dotare in dubio earum fauore, non cenſetur congrua, ibid. 106. num. 3.
Dos congrua quæ dicatur, ibid. n. 4. 5. 6. 7. & 8.
Dos incongrua quæ dicatur, ibid. num. 9. 10. 11. 12. & 13.
Dos dicitur cauſa pia, & conſequitur priuilegia piæ cauſæ fol. 25. num. 5.
Dotes relicta puellis amore Dei, quamuis non conſtet eas eſſe pauperes dicitur relictum ad pias cauſas, fol. 20. nu. 7.
Dos, & Fiſcus æquiparantur in priuilegijs fol. 7. num. 5.
Duplex funiculus magis ligat, & difficilius rumpitur fol. 42. num. 9.
Dubia in meliorem partem ſunt intelligenda, fol. 30. num. 9.
Dubius ſtatu ædificari nequit, fol. 154. nu. 1. & quid fauore miſerabilium perſona, & piæ cauſa nu. 2.

E

Eccleſia eſt mater miſerabilium perſonarum, fol. 86. num. 1.
Eccleſia habet miſerabiles perſonas ſub eius protectione, ibid. n. 2.
Eccleſia defendit miſerabiles perſonas, ibid. n. 3.
Eccleſia alienat bona pro redimendis, carceratis, fol. 86. nu. 5.
Eccleſia iu ſubſidium tenetur alere miſerabiles perſonas, ibid. nu. 8.

Eccleſia inter miſerabiles miſerabilior dicitur, quoad priuilegia, fol.24.num.8.

Eccleſia gaudet fori electione, fol.34.n.9.

Eccleſia quando dicatur potentior f.28.n.8.

Eccleſiaſticæ perſonæ non iudicantur à Iudicibus Laicis fol.88.nu.3.

Eccleſia equiparatur minori, fol.100.nu.4.

Eccleſia non tenetur locare rem ſuam primo conductori, fol.48.nu.6.

Eccleſia hæres conductoris, non tenetur in conductione perſeuerare ibid.n.8.

Eccleſia poteſt cogere poſſeſſorem domus ſubiectæ fideicommiſſo, vt illam ſubuendat, pro eius ampliatione, licet poſſeſſor non teneatur illam tradere, niſi in tempore, quo eſt, propriè Eccleſia erigenda, fol.63.nu.4.& 6.

Eccleſia non poteſt cogere vicinum ad ſibi vendendam Domum ſuam, quæ eſt antiqua in familia fol. 63.nu.7.

Eccleſiaſticus Iudex nequit cognoſcere inter laicos & è contra fol.88.n.1.

Eccleſia æquiparatur miſerabilibus perſonis fol. 47. num.4.

Eccleſia hæres inſtituta non tenetur vltra vires hæreditarias fol.40.n.3.

Eccleſia ab omnibus defendi debet, & haberi in honoro fol.75.nu.4.

Eccleſia habetur loco filij fol.37.nu.7.

Edictum de fideiuſſoribus eſt permiſſorium, fol.138. num.2.

Effectus ceſſat ceſſante cauſa, ſi ſit finalis, fol. 128. num. 1.& 2.

Effectus quando non conſumatur ex primo actu, fol. 17.num.28.

Egeni veniunt ſub nomine, miſerabilium perſonarum, etiam quoad illarum priuilegia fol.138. n.8.

Electio facta à minori parte Capituli quando valeat, fol.12.nu.9.

Electio fori facta abſq; iuramento perhorreſcentiæ eſt inualida, fol.56.n.2.

Electio fori non operatur contra Adminiſtratores in reddendis rationibus adminiſtrationis geſtæ fol. 64.nu.2.

Electus in Ciuem, vt aliquid agat, non deſinit eſſe Ciuis non adimplens promiſſionem, fol.45.n.6.

Eleemoſina debet diſtribui pauperibus illius loci, vbi ipſe habebat domicilium fol.73.nu.8.

Elemoſina debet dari propinquis potius, quam alijs, fol.73.n.6.

Emancipatio non præſumitur, fol.131.nu.25.

Enucleatio rei tractandæ eſt facienda, fol.1.nu.7.

Epiſcopi authoritas quando deuoluatur ad Archiepiſcopum, fol.76. nu.2,& 3.

Epiſcopi ſunt Protectores orfanorum, viduarum pupillorum, & aliarum miſerabilium perſonarum, imò totius Vniuerſitatis, fol. 77.n.1.2.& 6.

Epiſcopus debet procurare extinctionem litium Vniuerſitatum, & miſerabilium perſonarum, fol.77. num. 5.

Epiſcopi debent habere curam expoſitorum, ibidem num. 7.

Epiſcopus poteſt appellare pro Vniuerſitate, ibid. num.4.

Epiſcopus tenetur defendere cauſas Miſerabilium perſonarum ſuis impenſis in Curia ſeculari, fol. 78.num.4.

Epiſcopus ſummo ſtudio inuigilare debet circa carceratos, ne à carcerarijs inhumaniter tractentur ibid.n.5.

Epiſcopus tenetur facere viſitare carceratos, & ſi inter eos reperitur innocens, debet curare, liberandum, ibid.n.6.

Epiſcopus debet curare, vt Teſtes pro miſerabilibus perſonis reputantur, & quaſcumq; defenſiones faciant ibid.nu.7.

Epiſcopi nequeunt dari, neque cogi ad exercendam Tutelam, & Curam fol.80.nu. 1. limita fauore miſerabilium perſonarum, ibid. nu.2.

Epiſcopus poteſt petere iuſtitiam coram ſuo Vicario de cauſis miſerabilium perſonarum, & de cauſis ſuæ Eccleſiæ fol.53.nu.3.

Epiſcopus poteſt agere pro Eccleſia etiam in fortiori, ibid.nu.5.

Epiſcopus poteſt teſtificari in cauſa Eccleſiæ ibidem num.6.

Epiſcopi, & Vicarij magna eſt coniunctio, ibidem num.2.

Epiſcopi prohibentur exercere officium Aduocatorum, & Procuratorum, fol.86.n.1.

Epiſcopi poſſunt aduocationem, & procurationem exercere pro Miſerabilibus perſonis, fol.86.n. 2.

Epiſcopi ſunt protectores miſerabilium perſonarum ibid.n.3.

Epiſcopus poteſt ſtatuere, vt certa pars redditum beneficiorum vacantium ad tempus deputetur pro fabrica Eccleſiæ Catedralis, fol.104.n.13.

Epiſcopus non poteſt conuertere ad certum tempus deputata ad pios vſus fol.69.num.11.& vide nu. 13.15.& 16.

Epiſcopi volentes an poſſint dari Tutores fol.80.nu. 3.4.& 5.

Epiſcopus poteſt ſuſcipere Tutelam honorariam ibid. num.6.

Epiſcopus ex duobus præſentandis debet gratificare conſanguineum patroni, fol. 73.n. 7.

Epiſcopi ſunt exequtores legatorum piorum fol. 51. num. 5.

Epiſcopus exequtor Teſtamenti in quo fuerunt inſtitutæ miſerabiles perſonæ poteſt vti remedio l. fin. C.de edict. Diu. Adrian.tollen. fol.52.nu.1.

Epiſcopus dicitur pater pauperum, & miſerabilium perſonarum, ibid.nu.2.& 4.

Epiſcopus à lege acquirit nomen hæredis quādo pauperes ſunt hæredes ibid.nu.3.

Epiſcopus poteſt in ſua Synodo redducere numerum Miſſarum, vbi tenues ſunt elemoſinæ, num. 19. fol. 69.

Error calculatorum ſententia Iudicis confirmatus, non poteſt retractari, fol.135.n. 1. limita fauore miſerabilium perſonarum n.4.& 7.

Error calculatorum, ſententia Iudicis confirmatus aliquo modo retractari non valet ſi ſit paruulus, ibid.n.2.& 5.

Error

Digitized by Google

Error iuris non excuſat fol. 130. num. 9.

Exceptio immunitatis Eccleſiaſticæ poteſt opponi in quacunq; parte iudicij, & ita reconuentio Clerici in foro ſeculari, fol. 42. num. 2. & 3.

Exceptio falſi procuratoris poteſt opponi in exequtione ſententiæ ibid. num. 4.

Exceptio ſolutionis poteſt opponi in exequtione ſententiæ ibid. nu. 7.

Exceptio compenſationis poteſt opponi poſt ſententiam, ibid. num. 5.

Exceptionem allegans eam probare debet, fol. 201. num. 13.

Excipiens, non videtur fateri, ea, quæ in exceptione includuntur, fol. 26. nu. 5.

Exceptio Velleiani in Regno impedit liquidationem inſtrumenti, fallit ſi Mulier ſit obligata præcedente diſpenſatione fol. 109. nu. 12.

Excommunicatio iniuſta eſt timenda fol. 52. n. 2.

Excommunicatio non eſt facienda impetu ſed con cauſæ cognitione ibid. nu. 3.

Excommunicatio eſt maior pœna quæ ab Eccleſia datur, fol. 52. n. 2.

Excommunicatus an poſſit teſtari, fol. 214. num. 1. & quid fauore miſerabilium perſonarum n. 3.

Excommunicatus poteſt contrahere matrimonium ibid. nu. 1.

Excuſatio Tutelæ infra quod tempus proponi debet, & diſcuti fol. 129. n. 7.

Exempla rerum iudicatarum debent mouere Iudicem, fol. 127. nu. 14.

Exempti à muneribus perſonalibus poſſe cogi, ſi munera reſpiciant Eccleſiam, vel piam cauſam, fol. 60. num. 7.

Exequtio ſententiæ non retardatur non, quando de ſalute Animæ tractatur non obſtante appellatione fol. 29. n. 3.

Exequtio ſententiæ non retardatur in cauſa mercedis, fol. ibid. num. 4.

Exequtor, in requiſito hærede poteſt bona vendere pro ſoluendis legatis factis miſerabilibus perſonis, & fauore piæ cauſæ, fol. 114. nu. 1. & 2.

Exequtor Teſtamenti an teneatur facere inuentarium, fol. 115. n. 4. & 6.

Exequtor eſt nudus miniſter, ibid. num. 2.

Exequtor Teſtamenti, in quo ſunt inſtitutæ miſerabiles perſonæ tenetur facere inuentarium, ibidem num. 5.

Exequtor Teſtamenti ſatis dare non cogitur, niſi mutauerit ſta um ibid. n. 7.

Exequtor Teſtamenti poteſt fauore miſerabilium perſonarum alienare bona hæreditaria pro ſolutione legatorum ipſis miſerabilibus perſonis factorum fol. 115. num. 1.

Exequtor Teſtamenti ſuum munus alteri demandare prohibetur. fol. 118. nu. 1. amplia vt num. 2. & limita fauore miſerabilium perſonarum vt nu. 3. fol. 119.

Exequtor ex iuſta cauſa poteſt commutare fol. 69. nu. 14. vide n. 22.

Exequtorum quotuplex ſit ſpecies fol.

Exequtor Teſtamentarius nequit cogi ad ſuſcipiendum onus exequtoris, fol. 113. num. 1. declara vt num. 3.

Exequtor datus in Teſtamento ad pias cauſa, recuſans tale manus peccat mortaliter, & ſit fauore miſerabilium perſonarum fol. 113. nu. 4.

Exequtor Teſtamenti hæredem poteſt cogere ad adeundam, vel repudiandam hæreditatem vel legata facta miſerabilibus perſonis, vt ſoluat n. 1. & ità fauore piæ cauſæ n. 2. fol. 113.

Exequtor nominatus ad diſtribuenda bona inter pauperes, poteſt diſtribuere filijs, fol. 73. n. 4.

Exequtio ſententiæ diffinitiuæ ſuper bonis mobilibus primo eſt facienda; fol. 48. nu. 1.

Exequtio fauore miſerabilium perſonarum poteſt incipere à nominibus debitorum, vel immobilibus non ſeruata forma l. à Diuo Pio. ff. re iudic. ibid. num. 2.

Exequtorum poteſtas legibus eſt adſtricta fol. 68. num. 7.

Exequtor ad pias cauſas non poteſt alienare bona relicta, niſi pecunia præſenti, fol. 170. n. 2.

Exequtio ſententiæ non retardatur fauore miſerabilium perſonarum, non obſtante appellatione fol. 29. nu. 1.

Exequtio cauſæ piæ moram non admittit ibid. n. 3.

Expenſas vtriuſq; inſtantiæ recuperat condemnatos in prima, & victor in Secunda, fol. 25. nu. 3.

Expenſæ debentur pauperi litiganti fol. 70. n. 8.

Extentio ſit fauore miſerabilium perſonarum, quando lex taxatiuè loquitur fol. 43. n. 3.

Extentio legis taxatiuè loquentis ſit fauore Eccleſiæ, vel piæ cauſæ ibid. n. 4.

Extentio ceſſat in priuilegijs, de perſona ad perſonam etiam ex tacita mente diſponentis, etiam ſi verſemur in materia fauorabili, fol. 5. n. 2. & 3.

Extrahi à proprio domicilio pro primis cauſis nemo poteſt, fol. 126. n. 1. limita in perſonis miſerabilibus n. 6.

F

Fabrica ſe intromittit in legatis factis miſerabilibus perſonis tanquam pijs fol. 51. num. 1. & ſi illi præmoriantur.

Fabrica S. Petri habet priuilegium quod ſententiæ conformes faciant rem iudicatam, fol. 142. nu. 6.

Facultas appellandi non viuit vltra decem dies fol. 90. num. 3.

Facultas eligendi non refertur ad bona meliora, & deteriora, ſed ad mediocria tam in contractibus, quam in vltimi voluntatibus, & quid fauore miſerabilium perſonarum fol. 94. num. 1. & 5.

Facultas teſtandi Epiſcopo conceſſa an in primo teſtamento verificetur, fol. 15. n. 8. 24. & 29.

Facultas Fabricæ quænam ſit fol. 51. n. 2.

Falcidia detrahitur ex donatione cauſa Mortis fol. 50. nu. 4.

Falcidia non detrahitur ex legatis facti e Miſerabilibus perſonis, nec de legatis pijs ibid. num. 5. amplia nu. 7.

Falcidia dum de legato piorum non detrahitur an

ſit

ſit deducenda tota de legato non pio, ibid. nu. 6.
Falcidia detrahitur à quocunq; legato fol. 50. num. 1. & 3.
Falcidia detractio quorum fauorem eſt introducta, fol. 50. nu. 2.
Familiares inquiſitoris excuſantur ab hoſpitio fol. 97. n. 9. pectora Eccleſiaſtica milites leuis armaturæ pedeſtres ex Baiuli terrarum num. 10. forenſes, nu. 11. 20. ductores fiſci nu. 12. & patres filiorum onuſtij ibid.
Familiaritas ſeù Commenſalitas dedit potentionem fol. 28. nu. 14.
Factum à maiori parte dicitur factum ab omnibus, fol. 12. nu. 2.
Facta à maiori parte Capituli, ſed non ſaniori, ſunt inualida, ibid. nu. 7.
Fatuus eſt Iudex qui vltra petita condemnat. f. 136. num. 4.
Fauor non datus de iure communi conceditur in priuilegio, fol. 2. nu. 3.
Fauores non ſunt impatiendi miſerabilibus perſonis cum aliorum iniuſtitia, fol. 10. n. 1.
Fauor Eccleſiæ cum alterius præiudicio impartiri non debet, fol. 10. nu. 3.
Fauor piæ cauſæ, non ſolum priuatæ, ſed etiam publicæ vtilitati præferendus eſt fol. 19. nu. 8.
Fauorabilior eſt Deus quam filius. fol. 18. nu. 8.
Fauore animæ, & Eccleſiæ cui facienda eſt reſtitutio bona debentis reſtituere ſunt tacitæ hypothecata, fol. 100. n. 12.
Fauorabilia ſunt amplianda, fol. 45. num. 17.
Fauorabilia debent eſſe opera ordinata ad pios vſus fol. 46. nu. 9.
Fauor fraudibus non eſt elargiendus, fol. 27. n. 6.
Fauor piæ cauſę reſciudit iuris ſubtilitates f. 119. num. 4.
Fauores conceſſit libertati communicantur miſerabilibus perſonis fol. 137. n. 4.
Fauore dotis bona fideicommiſſo ſubiecta alienari poſſunt. fol. 63. n. 5.
Fæmina regulariter prohibetur eſſe procuratrix. fol. 47. n. 4. fallit fauore miſerabilium perſonarum vt num. 2. pro Eccleſia num. 3. & in cauſa propria num. 5. vel parentum nu. 6.
Fæmina in relictis ad fauorem miſerabilium perſonarum à teſtimonio non repellitur, fol. 125. n. 1.
Fæmina in Teſtamento patris inter liberos adbiberi poteſt in Teſtem ibid. n. 3.
Feriæ ſollemnes, repentinæ inductæ impediunt vt quis poſſit in ius vocari fol. 54. n. 2.
Feriæ non obſtant quando agit Eccleſia ibid. n. 7.
Fideiuſſio regulariter valet. fol. 138. n. 1.
Fideiubere quibus non licet fol. 138. n. 3.
Fideiuſſor alias non idoneus, cenſetur idoneus fauore miſerabilium perſonarum ibid. nu. 4.
Fideicomiſſum non extare in dubio præſumendum eſt fol. 143. nu. 1.
Fideicommiſſarius debet capere hæreditatem de manu hæredis, ſic etiam vſufructuarius vſufructum. fol. 149. nu. 3.
Figura iudicij non requiritur in Regno Neapolitano fol. 23. n. 6.
Filij familias, qui ſunt ſub poteſtate patris teſtari nequeunt, fol. 158. n. 1.
Filius familias quidquid quærit, quærit patri, ibid. nu. 2. fol. 159.
Filius familias ſenator, ſub patris poteſtate exiſtens etiam patre conſentiente, teſtari nequit, ibid. n. 5.
Filij familias etiam in aduentitijs in quibus patri nõ quæritur vſus fructus, teſtari nequeunt ibid. nu. 7. nec etiam cum conſenſu patris n. 8.
Filij familias fauore miſerabilium perſonarum teſtari poſſunt, ſic etiam piæ cauſę ibid. n. 9.
Filij eiuſdem qualitatis & bonæ conditionis æqualiter ſunt amandi, fol. 1. n. 1.
Filij quinq; vel duodecim à quibus oneribus excuſant patrem fol. 97. n. 15.
Filius familias poteſt teſtari inter liberos ibid. n. 20.
Filius familias quando valide donet de profectitijs, & aduentitijs ibid. n. 5.
Filius poteſt retinere dotem Matris pro adminiſtratione Tutelæ donec reddiderit computum fol. 65. num. 4.
Filius quotuplex peculium habet fol. 139. nu. 1.
Filius in caſtrenſi, vel quaſi quod habeat ibid. nu. 2. quid in aduentitio nu. 3 quid in profectio. nu. 5.
Filius familias relictus Tutor miſerabilium perſonarum, cogi poteſt ad exercendam Tutelam, f. 129. num. 1. 2. 3. & 4.
Filius familias, an poſſit facere Teſtamentum, & dare tutorem filij ſuis, ſi habet patrem ſub cuius poteſtate manet, fol. 130. n. 10.
Filius familias an, & quando ad pias cauſas teſtamentum facere poteſt fol. 130. n. 15. & 16.
Filius familias an poſſit facere donationem cauſa Mortis, & quid in bonis in quibus habet vel non vſufructum ibid. nu. 19. fol. 131.
Filius pro ſua legitima nequit accipere meliora bona, & ita mulier pro ſua dote f. 94. n. 3. & 4.
Fiſco actori reus ab eo conuentus, tenetur ædere inſtrumenta, ad fundandam illius intentionem, fol. 24. n. 5. & amplia. nu. 6.
Fraus ne fiat eſt occurrandum fol. 27. n. 8.
Fraus nulli debet patrocinari, fol. 27. n. 9.
Fraus in dubio non preſumitur, fol. 28. n. 2. & 3.
Fruſtra impetratur quod iure concedi ſur fol. 2. n. 6.
Fundus dotalis nec conſenſu Coniugum alienari poteſt. fol. 58. n. 13.
Furioſus, mente captus, infans, & pupillus fauore piæ cauſę teſtari nequeunt fol. 221. nu. 2.
Furioſi, & prodigi habent reſtitutionem fol. 92. n. 2. amplia vt n. 3. & 4.

G

GRatia prouiſionis dicitur ſubrectitiæ ſi prouiſus obtinens beneficium aliud de eo non fecit mentionem, fol. 47. n. 12.

H

HAbens poteſtatem procedendi de facto, poteſt iudicare vti Deus, fol. 154. n. 29.

Habens maius priuilegium debet præferri
Haberi ſoliti accomodare lectos, non poſſunt cogi ad illos præſtendos, fol.33.num.2.
Hæres excuſatur à confectione inuentarij quando maior eſt expenſa quam vtilitas, fol.40.nu.6.
Hæres non confecto inuentario num compellitur niſi vſq; ad vires hæreditarias. ibid.num.7.
Hæres non poteſt conueniri infra tempus conficiendi inuentarium, fol.37.n.1. ſed fallit fauore miſerabilium perſonarum nn.2.& vide. n.8.
Hæres poteſt infra tempus conficiendi inuentarium pro rebus malè oblatis ibid.num.4.
Hæres conuenitur ex cauſa alimentorum durante tempore ad conficiendum inuentarium, fol. 38. num.9.
Hæres ſi infra trimeſtre confecit inuentarium poteſt conueniri fol.38.nu.10.
Hæredi non prodeſt inuentarium niſi fiat infra nonaginta dies ibid.n.11.
Hæres non conficiens inuentarium tenetur in ſolidum in foro contentioſo fol. 40. num. 1. fallit fauore miſerabilium perſonarum nu.2.& de Iure Canonico num.4.
Hæres cedendo legatarijs actionem contra debitores liberatur, fol.148.nu.26.
Hæreditatis aditio quando non ſit neceſſaria ad effectum ſoluendi legata pia, fol.113.nn.3.
Homicidia, qui obtinuit gratiam pro homicidio ſi commiſerit de nouo homicidium, & obtinuit gratiam, non facta mentione de prima eſt nulla fol.47. num.10.
Hypotheca tacita in bonis tutoris incipit à die adminiſtrationis, fol.101.nu.11.
Hypotheca nō inducitur niſi in caſibus à iure expreſſis, fol.100.nn.7.
Hypotheca de iure digeſtorum, an detur pro legato alimentorum fol. 146.nu.21.& quid in alijs legatis num.22.

I

Iactare quis ſuum non præſumitur fol. 55.num.2.
Impetrans reſcriptum contra miſerabiles perſonas, debet facere mentionem, quod illi ſunt miſerabiles fol.46.nu.1.& 2.& quod difficilem reddit gratiam, Principi manifeſtari debet ibid.
Impetrans tenetur exprimere qualitatem beneficij, quod impetrat, ibid.nn.5.
Impetratur fruſtra, quod iure conceditur fol. 2. num.7.
Incertitudo reſpectu quantitatis, vel rei legatæ vitiat legatum, ſic etiam incertitudo perſonæ, fol. 29. num.1.& 3.
Incertitudo vitiat omnem diſpoſitionem ibid.num.2.
Indefinitas æquipollent vniuerſali fol. 162.nu.4.
Indefinita negatiuè concepta habent in vniuerſalis ibid. nn. 3. etiam in contractibus alimentis, & omni diſpoſitione. nu.4. & quid ſtante præiudicio miſerabilium perſonarum. nu.7.
Infans fauore piæ cauſæ, teſtari nequit, fol.160.nu.2.
Iniquum quod eſt, non eſt faciendum, fol. 10. nu.4.
Incuria mediorum ſepè inducit periculum. Mortis fol. 82.num.2.
Iniuria ſola diſſimulatione remittitur, fol. 139.n. 3.
Innouatio non tollit ius vetus, & nouum non confert fol.67.nu.5.
Inſania eſt non agnoſcere filios, quod diſtat à paterno affectu fol.1.nu.2.
Inſinuatio in Regno, an ſit neceſſaria, & in vſu fol. 64. nu.2.& 3.
Inſinuatio fauore miſerabilium perſonarum piæ cauſæ, & Eccleſiæ non requiritur ibid.nu.4.
Inſinuatio non requiritur in ditione facta, pro dote, tam ſi fiat à Patre, quam ab extraneo, fol.65. & quod ampliatur, in augmento dotis. vt nn.7.
Inſinuatio in donatione propter nuptias non requiritur ibid.nn.8.
Inſtantia in ciuilibus durat triennio, & in criminalibus biennio, fol.74.nu.1.
Inſtantia datur etiam in cauſis ſummarijs ibid. nu. 2.
Inſtantia non perimit in cauſis miſerabilium perſonarum ibid. num.3.
Inſtantia non perit de iure canonico, fol.104.num. 5.
Inſtitutio hæredis coniecturis induci non poteſt, fol. 116.num.1. limita, vt num.3. & 5.
Inſtitutio hæredis eſt pars ſubſtantialis in Teſtamento, fol.20.nu.2.
Inſtitutus in vſufructu, quando, in totum ſit hæres per ius accreſcendi, fol.21.nu.18.
Inſtrumenta poſt concluſum in cauſa fauore miſerabilium perſonarum poſſunt produci fol.35.n.4. fauore Eccle.nu.5.
Inſtrumenta nouiter reperta, quæ dicantur fol. 36. num.8.
Inſtrumenta fuiſſe nouiter reperta probatur iuramento allegantis fol.36.num.13.
Inſtrumenta contra ſe nemo edere tenetur fol. 24. num.3.
Inſtrumenta duo, eadem die confecta, vnum cum miſerabili perſona, alterum cum non miſerabili, præſumitur prius celebratum cum miſerabili. fol. 55.num.1.
Inſtrumenta duo confecta eodem die vnum cum Fiſco, alterum cum priuato eſt præſumendum pro Fiſco fol.55.nu.3.
Inſtrumenta duo eadem die confecta quodnam cenſetur prius, fol.55.nu.1.
Inſtrumenta fuiſſe nouiter reperta probatur iuramento allegantis fol.36.nn. 13.
Inſtrumenta poſſunt produci poſt publicatas atteſtationes, vſq; ad concluſionem ſed non poſtea fol.35. nn.1.& 2. quamuis in continenti producatur nu.3.
Inſtrumenta confecta à Notario Apoſtolico in Regno non probant fol.160.nu. 1. nec liquidari poſſunt num.3.
Interpellatio requiritur, vt debitor, in mora conſtituatur, fol.134.nu.1.& limita, vt nn. 3. & vide nu.4.& limita vt nu.6.
Inuentarium non prodeſt heredi niſi fiat infra nonaginta dies, fol.38.nu.11.
Iudea nouiter baptizzata inter miſerabiles perſonas reponitur fol.90.nu.7.

Iudex Eccleſiaſticus nequit cognoſcere inter laicos, & è contra, fol.88 n.1.

Iudex Eccleſiaſticus poteſt cognoſcere de cauſis miſerabilium perſonarum etiam ſi ſint laici ibid. nu. 4 & declara nu.5.

Iudex non poteſt ſe intromittere in cauſa, quæ principaliter competit alteri, niſi data negligentia Iudicis competentis, ibi.nu.6.

Iudex cauſas miſerabilium perſonarum tueri debet, fol.96.num.1.

Iudex non poteſt ſupplere de facto fauore miſerabilium perſonarum, fol.58.nu.1.& nu.8.

Iudex in criminalibus non poteſt impartiri officium ſuum, ibid.nu.2.

Iudex non poteſt condemnare reum in refectione damnorum ſi pars non petat fol.58.nu.4 & limita num.7.

Iudex debet impartiri officium ſuum etiam non requiſitum in cauſis miſerabilium perſonarum ib id. num.9.

Iudex fauore dotis etiam non requiſitus, poteſt ſupplere de facto ibid.nu.11.

Iudex non poteſt ex officio inquirere ſine patis inſtantia, fol.59. nu.1.fallit fauore miſerabilium perſonarum nu.2.& Eccleſiæ nu.3.

Iudex non poteſt procedere ex Officio ſuper periurio ad priuatam vtilitatem fallit fauore miſerabilium perſonarum & Eccleſiæ fol.59.nu.4.

Iudex poſt procedere ex Officio ad vtilitatem piæ cauſæ ibid.nu.5.

Iudex ex officio Eccleſiam in integrum reſtituere poteſt ibid.nu.6.

Iudex in criminalibus in quibus vtilitas publica verſatur procedere poteſt ibid. num.7.

Iudex poteſt ex Officio procedere pro maleficijs, & iniurijs Eccleſiaſticis perſonis illatis, fol.59.num. 10.

Iudex tenetur euitare circuitus, fol 150.num.30.

Iudex debet tuere cauſam iuſtitiæ, & non attendere apices Iuris, fol.153.n 28.

Iudex ſuperior, non data nigligentia Iudicis ſuperioris, non poteſt ſe intromittere in cauſis illi debitis fol.76.n.1.

Iudex poteſt mandare creditori vt adminiſtret expenſas debitori pauperi carcerato ad ipſius inſtantiam, fol.70.n.10.

Iudex debet habere equitatem ante oculos, fol. 73. num.2.

Iuris ciuilis æquitas, vel rigor Iuris canonici, debet ſeruari, fol.73.n.4.

Iudex non debet eſſe clementior lege fol.73 nu. 7.

Iudex delegatus ſi in commiſſione excedat eius ſententia numquam tranſit in non iudicatam, neque aduerſus ea currunt fatalia, fol.135.n.3.

Iudicis arbitrio eſt remiſſum qui dicuntur miſerabiles fol.7.n.4.

Iudices non debent eſſe acceptores perſonarum f. 10. num.8.

Iudex in cauſis miſerabilium perſonarum poteſt reijcere ordinem iuris, & iudicare more Arbitratoris & Principis fol.23.n.2 & 3.

Iudex potius debet inſpicere vtilitatem pupillorum quam præceptum Teſtatoris fol.134.n.3.

Iudex in cauſis ſummarijs poteſt ad inſtantiam partis repetere Teſtes poſt concluſianem, fol. 118. nu.1.ſic etiam fauore miſerabilium perſonarum num.2.

Iudex ordinarius debet primo adiri, & non ſuperior omiſſo medio, fol.60.n. 5.

Iudex ſpreta Teſtatoris prohibitione poteſt cogere Tutorem ad conficiendum inuentarium, fol. 134. nu.2. maximè fauore miſerabilium perſonarum nu.4.

Iudex debet procurare vtilitatem miſerabilium perſonarum fol.96.n.2.

Iudicari debet in dubio pro miſerabilibus perſonis, fol.75.n.1.& fauore Eccleſiæ n.3.& pro pia cauſa n.5.

Iudices ſuperiores tantum poſſunt cognoſcere de legatis pijs infra annum fol.51.n.4.

Iudiciarius actus non poteſt fieri in die feriata, fol. 54.nu.1.

Iudicium dicitur certamen iudiciale fol.141.n.7.

Iudicium finiri debet vbi ceptum eſt folio 123.num. 1.fallit fauore miſerabilium perſonarum num.2. & 3.

Iudicium, nec figura Iudicij requirit in cauſis miſerabilium perſonarum fol.23.n.1.

Iura ſepulchrorum habent ſimilitudinem aliquando cum iure patronatus, f.101.n.5.

Iura priuilegiatorum ſunt defendenda, ſed aliorum non perturbanda, fol.10.nu.2.

Iura legum non ſunt violanda fol.10.

Iuri, quod quis inguorat non præſumitur renunciaſſe fol.85.nu.6.

Iuramentum perhorreſcentiæ eſt præſtandum in Regno, quando miſerabiles perſonæ volunt eligere forum fol.50.nu.1.

Iuramentum contra legem non obſtat, fol. 116. n.5.

Iuramentum an confirmet pactum de futura ſucceſſione fol.150.n.10.& n.11.& 13.

Iuramentum non debet eſſe vinculum iniquitatis f. 139.n.3.

Iuramentum vbi obſeruari poteſt ſine interitu Animæ eſt ſeruandum fol.150.n.12.

Iuriſdictio, facit hominem potentiorem, fol.28.n.12.

Iuriſdictiones ſunt diſtinctæ, fol.88.n.2.

Ius patriæ poteſtatis quanto tempore præſcribatur ad finem teſtandi, & præſumendi filium fuiſſe Emancipatum, fol.131.num.22.

Ius metimur ex perſona actoris, fol. 57.n. 6.

Ius Eccleſiæ in vltimis voluntatibus eſt multum fauorabile, fol.37.n.6.

Ius publicum in ſacris Sacerdotibus conſiſtit, fol. 59. num.8.

Ius canonicum eſt æquius iure ciuili fol. 76. n.3.

Ius canonicum ſumma vtitur æquitate fol.40.nu.5.

Ius canonicum attenditur in cauſis miſerabilium perſonarum, fol.74.num.4.

Ius paſcendi, & aquandi competit Ciuibus vti ſingulis, fol.4.n.12.

Ius patronatus reddit ad menſam, & efficitur liberum

Digitized by Google

rum, extincta cui illud competat familia, fol. 102. nu. 6.
Ius ſepulturæ amittitur, deſtructa Eccleſia fol. 102. num. 4
Iuxtum quod eſt iudicari debet fol. 10. n. 6.

L

Legata Eccleſiis, vel quomodocunque in pios vſus, vel amore Dei, dicuntur ad pias cauſas, fol. 20. num. 6.
Legatum eſt pars ſubſtantialis Teſtamenti, fol. 20. num. 10.
Legata pia non debentur hæreditate non adita, ibid. num. 14.
Legata aliquando ex priuilegio conſeruantur, in firmata inſtitutione, & Teſtamento ibid. n. 16.
Legatum factum miſerabilibus perſonis non extinguitur prima vice, fol. 14. n. 2.
Legatum in cauſa fauorabili præſumitur annuum, ibid. num. 3.
Legatum factum Eccleſiæ præſumitur annuum ibid. num. 4.
Legatum annuum factum Eccleſiæ eſt perpetuum, & non temporale ibid. n. 6.
Legatum rei alienę valet ſi ſcienter factum eſt à teſtatore, ſecus ſi ignoranter, fol. 140. n. 1.
Legatum pro Anima alicui relictum non comprehenditur in generali renuntiatione facta per legatarium, fol. 13. n. 1.
Legatum factum à Teſtatore pro Anima ſua videtur factum pro exoneratione ſua conſcientiæ, fol. 13. num. 9.
Legatum rei aliena factum coniunctæ perſonæ valet ſiuè ſcienter ſiuè ignoranter factum ſit fol. 140. num. 3.
Legatum factum fauore Animæ valet ſiue ſcienter ſiuè ignoranter factum ſit ibid. nu. 4.
Legatum rei alienæ factum coniunctæ perſonæ vel cauſæ piæ, tunc valet quando ignoranter factum, eſt non in totum res aliena legata eſt, ſecus quando pro parte eſt Teſtatoris quia valet in illa parte, ibid. nu. 5. fol. 141.
Legatum rei alienæ, quando quis eſt tantum vſufructuarius, vel hæres grauatus, ſolum valet in illo iure quod habet legans, ibid. num. 6.
Legato facto miſerabili perſonæ, vel piæ cauſę ſuper certa re, illa non ſufficiente an debeatur ſuper alijs bonis hæreditarijs fol. 144. n. 2. 3. 8. & 23.
Legatum annuæ quantitatis in beneficium Eccleſiæ percipiendum ex aliquo molendino debetur, etiam illo diruto, fol. 144. n. 6.
Legatum quando dicatur factum cauſa demonſtrationis, & quando taxationis, ibid. n. 9. 12. & quomodo vtraque caſu debeatur, ibid. nu.
Legata fauore piæ cauſæ non caducantur fol. 124. num. 24.
Legatum pium dicitur, quod pietatem continet ſubſtantialiter, fol. 49. nu. 1.
Legata pia poſſunt propria authoritate capi, fol. 49. num. 5.
Legata facta pauperibus concurrentibus ad domum Teſtatoris poſſunt diſtribui Orphanotrophio miſerabilium perſonarum fol. 69. n. 10.
Legatum pium dicitur, ſi relinquitur perſonis miſerabilibus, fol. 40. n. 5.
Legatum factum pro Clericatu dicitur pium fol. 40. num. 6.
Legata facta miſerabilibus perſonis non comprehenduntur ſub generali reuocatione fol. 41. num. 1. & vide nu. 2.
Legata facta miſerabilibus perſonis requirunt ſpecialem reuocationem, fol. 66. n. 5.
Legatum libertatis ſi reperiatur cancellatum præſumitur caſu deletum, fol. 66. n. 1.
Legatum factum piæ cauſæ deletum præſumitur caſu cancellatum in dubio ibid. n. 2. & ità ſi eſt factum miſerabilibus perſonis nu. 3 fol. 97.
Legatum pro maritagio, non poteſt dare pro Monacatu, fol fol. 68. nu. 9.
Legata Miſerabilibus perſonis indebite ſoluta repeti nequeunt, fol. 92. num. 7.
Legata relicta Confraternitatibus dicuntur ad pias cauſas fol. 92. nu. 3.
Legata pia indebita ſoluta repeti non poſſunt ibidem nu. 4.
Legatum Calicis factum Eccleſiæ intelligitur de meliori, fol. 94. n. 6.
Legatum ampliatur in ſpecta conditione perſonæ cui relinquitur ibid. nu. 7.
Legatum alimentorum præſtatur ante aditam hæreditatem, fol. 35. nu. 4.
Legatum mobilium ad præſentia reſtringitur, & quare fol. 39. n. 1. & 2.
Legatum tendens ad fauorem miſerabilium perſonarum comprehendit mobilia acquiſita poſt Teſtamentum, ibid. nu. 3.
Legatum factum pro Anima dicitur pium, ibidem num. 4.
Legatum non debetur non adita, vel repudiata hæreditate, fol. 35. nu. 1.
Legatum debetur miſerabilibus perſonis etiam hæreditate non adita ibid. num. 2. & fauore piæ cauſæ num. 3.
Legatum dotis non patitur diminutionem ſi vires patrimonij non ſufficiunt fol. 32. n. 5 ſicut nec legatum alimentorum nu. 7.
Legatum dotis non venit in generali renunciatione, fol. 95. num. 6. nec etiam legitima ibid.
Legatum quod ſit Eccleſiæ relinquitur pro ſoluendis debitis peccatorum, fol. 100. num. 13.
Legatum in dubio cenſetur relictum intuitu Animæ, & non perſonæ f. 51. nu. 8.
Legata ſi tranſcendant vires hæreditatis ſit cuilibet legatario diminutio, fol. 32. n. 1.
Legata non debentur vltra vires hæreditati, ibidem num. 2.
Legatum factum miſerabilibus perſonis, non patitur diminutionem, ſi vires patrimonij non ſufficiant, fol. 32. n. 3.
Legata pia ante omnia ſoluenda tamquam æs alienum ibid. n. 4.

Le-

Digitized by Google

Legatum factum Canonicis ſimiliter contemplatione Eccleſiæ dicitur factum fol. 30.n.4.
Legatum relictum conſanguineo pauperi cenſetur factum ratione paupertatis,fol. 30.n.5.
Legatum, & diſpoſitio cenſetur facta in cauſam fauorabilem,& magis piam tendentem in beneficium diſponentis,ibid.nu.6.
Legata pia valent etiam hæreditate per extraneum non adita,fol.21.nu.17.
*Legata pia in Teſtamento relicta, ſi abſorbeant maiorem partem facultatum teſtamentum ad pias cauſas alioquin ſecus,ibid.n.*10.
Legatum factum miſerabilibus perſonis ſubſtinetur licet fuerit factum in certis perſonis,fol.29.n.4.
*Legatum præſumitur factum contemplatione eius cui ſit fol.*30.n.1.
Legatum factum miſerabilibus perſonis cenſetur factum ratione Miſerabilitatis,fol.30.n.2.
Legatum factum Epiſcopo cenſetur contemplatione Eccleſiæ,ibid.n.3.
Legata facta miſerabilibus perſonis non ſubiacent ſollemnitatibus Iuris communis,f. 125.n. 2.
Legatarius debet probare ſcientiam Teſtatoris,aliàs præſumitur ignorantia,f. 140.n.2.
*Legatarius debet capere legatum de manu hæredis, fol.49.n.*1.
*Legatarius occupans rem legatam propria authoritate priuatur iure ſuo,ibid.n.*2.
Legatarius præſumitur magis dilectus, quam hæres in re legata fol.94.n.8.
*Legatarius non obſtante renunciatione facta de legato pio pro adimplenda voluntate Teſtatoris, poteſt agere ad illud recuperandum,fol.*13.nu.12.
Lex à Principe qui non recognit ſuperiorem emanari poteſt,fol.3.n.2.
Lege permittente quod ſit,pœnam non meretur f. 11. num.8.
*Leges pœnales quę ſubditorum Animæ conſulunt ſunt fauorabiles,& extenduntur,fol.*33.n.7.
*Legitima debetur de Iure naturæ fol.*151.n. 15.
*Lex quando comprehendat perſonas extra territorium,fol.27.n.*12.
*Lex perſonis praſcripta attenditur,vt habiles, vel inhabiles iudicentur ibid.n.*14.
Lex generaliter loquens, non comprehendit caſus ſpeciales,fol.95.n.4.
Lex ſi vnquam Codice de reuocand. donat. limitatur fol.66.nu.3.
Lex reſpiciendum,ff.de pœnis recitatur,fol. 10.n.10.
Libellus debet continere concluſionem fol. 136. n. 2.
Liberatio carceratorum dicitur cauſa maximè pia fol.55.n.9.
Liberatio ab oneribus,& legatis facta in ſecundo teſtamento,operatur vt illud ſit magis fauorabile, quam primum, fol.32.n.8.
Liberalitas collata in pium vſum cenſetur cauſa finalis propter Deum,& remiſſionem peccatorum fol.45.n.3.
Libertas reſpicit piam cauſam fol.25.n.8.
*Licentia à ſuperiore per Religioſum volentem aduocare debet eſſe obtenta, & non ſufficit quod petatur,fol.*83.n.4.
Licentia hæc ſufficit præcedere ſuſceptionem mandati procuratoris,ibid.n.5.
*Licentia data per Maritum mulieri ad contrahendum intelligitur de primo contractu fol.*15.nn.13.
*Licentia data pro frumentis deferendis ad fideles intelligitur de prima ibid.n.*14.
Locus contractus attenditur,quantum ad contractus celebrationem,fol.7.n.
*Locus pius quis, & quando dicatur fol.*21.num.6. & 7.

M

MAgiſtratus ſunt loco Patrum f.96.n.3.
Mandatum expirat morte mandantis f. 92. num. 1.
Mandatum tendens in fauorem miſerabilium perſonarum non expirat, & ſic etiam fauore piæ cauſæ ibid.nu.3.& 4. fauore dotis n.5.fauore libertatis, num.6.
*Maior pars Capituli cum Epiſcopo poteſt ſtatuere vt quilibet Canonicus contribuat ad ſubſtentationem ſcholaris,fol.*104 n.12.
*Maior pars quæ dicatur fol.*12.n.6.
Maior pars non ſuffi.it vbi actus eſt neceſſarius, pro quo minor pars conſulit,ibid.n.8.
*Manus Teſtatoris tremantis,an poſſit aſſumari, & facere quod ſignet,vel ſcribat fol.*142.n.2.
Maritus rectè ſe obligat pro vxore, non contra, fol 109.*curratur vxori nu.*18.
Maſculi debent eſſe Teſtes in Teſtamentis, fol. 125. num.2.
*Mater pro filio an poſſit ſe obligare,& vxor pro marito excarcerando,fol.*107.nu.3.
*Mater per pupillarem ſubſtitutionem poteſt excludi etiam à legitima n.7.fol.*18.
Mater nequit ſtipulare pro filio f.34.n.3.
Mater in ſubſidium cogitur alere filium,f.86.n.6.& filiam dotare n.7.
Materia delinquendi non eſt danda f.27.
*Matrimonium contractum ex defectu formæ annullatur fol.27.n.*11.
Matrimonia abſque ſollemnitatibus contrahi nequeunt fol.27.n. 11.
Matrimonium contractum abſque ſollemnitatibus Concilij non valet,fol.27.n. 10.
Medicorum incuria ſepè inducit periculum mortis, fol.82.n.2.
*Metus non præſumitur,fol.*152.n.19.& *qualiter debeat eſſe n.*20.
Metus, an probetur per praeminentiam fol. 152. num.21.
*Minor abſque interpellatione in moram debitorum conſtituit fol.*134.n.7.*quod procedit etiam fauore locorum piorum,& Eccleſiæ n.*8.
Miſerabilis dicitur quaſi miſeria habilis fol.7.n.3.
Miſerabiles perſonæ vocantur etiam quæ propria culpa ad miſerabilitatem inciderunt,fol.8.n.7.
Miſerabilitas reſpectu diuitum an detur ibid.n.9.
*Miſerabiles perſonæ diuites, quibus non vtantur priuilegijs,ibid.n.*10.

Miſera-

Miſerabiles perſonæ ſunt comendatę in Sacra ſcripturu fol 8. n.1.& 3.
Miſerabiles perſonę poſſunt extrahere alias perſonas à proprio domicilio pro primis cauſis fol. 91. n.6.
Miſerabiles perſonæ quæ dicantur fol.7.n.1.
Miſerabilis vt quis cenſeatur, ſufficit paſſum fuiſſe fortunæ iniurium, fol.7.n.2.
Miſerabiles perſonæ poſſunt omiſſo medio appellare fol.61.n.7.
Miſerabiles perſonæ poſſunt petere reſtitutionem in integrum etiam ſi ſint maiores contra ſententiam in qua ſunt leſi, fol.62.n.1.
Miſerabiles perſonæ pauperes ſunt exemptæ à collectis f.71.n.1.2.3.& 4.
Miſerabiles perſonæ habent electionem fori, etiam ſi in miſerabilitatem eorum culpa deuenerint, ibid. num.7.
Miſerabiles perſonæ accuſantes, vel denunciantes recipiuntur ſine obligatione ad pænam ſi non probauerint, fol.88.n.4.
Miſerabiles perſonæ poſſunt vti earum prærogatiuis, & priuilegijs fol.85.n.1.& 3.
Miſerabiles perſonæ non poſſunt renunciare eorum priuilegijs, ibid.n.2.
Miſerabiles perſonæ in dubio nunquam cenſetur renunciaſſe eorum prærogatiuis, & priuilegijs fol. 85.nu.9.
Miſerabiles perſonæ poſſunt ſibi ipſis diſtribuere bona ipſis relicta, vt diſpenſent inter pauperes, f.72. nu.1.
Miſerabiles perſonæ ſunt immunes à ſolutione ſportularum fo.75.n.1.
Miſerabiles perſonæ nõ mulctantur pæna contumacię fol.122.n.3. quod intellige ſi non ſunt ſoluendo n.4
Miſerabiles perſonæ admittuntur ad allegandum ſuſpitionem abſque depoſito fol.122.n.2. quod etiam procedit ſi proponant nullitates nu.3.
Miſerabiles, & priuilegiatæ perſonæ non poſſunt adſtringi ad petenda beneficia eis ſpectantia, f. 122. num.1.
Miſerabiles perſonæ pro eorum cauſis eligunt, Tribunaliu Regia, & eligunt, & variant forum, fol. 123.n. 1. ſed an procedit in hac Ciuitate, & vbi adeſt Rex n.3.& 4.
Miſerabiles perſonæ gaudent omnibus priuilegijs, quibus fruitur cauſa pia, fol.124 n.1.& 2.
Miſerabiles perſonæ quæ ſunt fol 8.n.6.
Miſerabiles perſonæ legatariæ poſſunt propria authoritate legata capere f.49.n.4.
Miſerabiles perſonæ non includuntur ſub dictione (quomodolibet) fol.45.nu.15.
Miſerabiles perſonæ ſi non poſſunt appellare infra decem dies, non obſtante lapſa dicti termini poſſunt appellationem interponere, fol.90.nu.4. quod amplia n.5.
Miſerabiles perſonæ habent electionem fori etiam ſi ceptum ſit iudicium coram Iudice Ordinario f.91.nu.7.
Modus non ſuſpendit diſpoſitionem, f.45.nu.4.
Modus eſt adimplendus per modum compulſionis, ibid.nu.5.
Monachi non habent velle, nec nolle f.154.n. 2.
Monachus clauſtralis nequit eſſe exequtor Teſtamenti, fol.112.nu.2.3. fallit fauore miſerabilium perſonarum n.4.
Monaſterium in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum coram quo ſit conueniendum fol. 67. num. 6.
Monaſteria conſtruenda ſunt magis priuilegiata, quam conſtruenda fol. 156.nu.5.
Moneta falſa quæ dicatur, & qualiter puniantur eam cudentes, fol.57.n.2.
Monitoria non conceduntur, niſi expreſſa re, de qua agitur fol.52.n.1. fallit fauore miſerabilium perſonarum, Eccleſiæ, locorum piorum, & Vniuerſitatum, nu.5.
Monitoria debent continere rem certam, ibid.n. 2.
Mora non inducitur, vbi petitio non procedit, fol. 134.n.2.
Mulier non poteſt pro alijs obligari, ſiuè Virgo ſit, ſiuè nupta, ſiuè vidua, fol.107.n.1.& 2.
Mulier fideiubens pro miſerabilibus perſonis, cauſa pia, & cauſa ſtudij obligatur, & non iuuatur Veleiano fo.109.n 19.20.& 21.
Mulier fauore dotis poteſt ſe obligare, & pro alio intercedere, nec iuuatur Velleiano, etiam ſi ſe obliget cum viro in dote communis filię, vel etiam extranea ibid. num. 22. 23. & vide contrarium num. 24.
Mulier rectè ſe obligat, & intercedit pro cauſa libertatis fol. 110.n.25.
Mulier ſe obligans cum alio, vel pro alio præſumitur fideiuſſiſſe, & proinde locum facit Velleiano, folio 108. num. 4.
Mulieris confeſſioni pecuniam eſſe veram in eius vtilitatem non ſtatur, ſed aliunde debet probari, folio 108.nu.7.& 8.
Mulieres pro alio fideiubere, & intercedere non poſſunt, fol.109 nu.14.& quæſt.n.15.
Mulier non obligatur ſi fideiubeat etiam pro patre filio, fratre, vel conſanguineo, & iuuatur Velleiano ibid.n.16.
Munificentia Principis freno non ſubiacet folio 33. num.5.
Munus ſubſtinenti, honor deferri poteſt, ſecus è contra f.60.num.4.
Mutatio non præſumitur, niſi probetur, fol.72.n.13.
Mutatio voluntatis non præſumitur fol.126.n. 8.

N

NEgligentia Gubernatorum non debet obeſſe iure quæſito rei, quam gubernant, fol. 40. num.10.
Nemo cum alterius iactura locupletari debet f.135. num.6.
Nemo ſe ipſum eligere poteſt in beneficialibus, f. 73. num.2.
Nobilitas facit homines potentiores fol. 28.n. 11.
Nemo præſumitur ſuum iactare fol. 38.num. 2.
Nemo tenetur edere inſtrumenta contra ſe folio 24. num.3.

Notarij debent remittere ſportula ſibi contingentes exactis factis miſerabilibus perſonis, & Iudices poſſunt eos cogere ſub pœna, fol. 75. n. 3.
Notarius Apoſtolicus pia cauſa poteſt ſtipulare etiā extra ſtatum Eccleſiæ fol. 161. n. 7. & 8.
Notarij Apoſtolici non poſſunt facere publica inſtrumenta fol. 160. nu. 2. quod intellige ad profana, non ad Eccleſiſtica n. 4.
Nouum mutationis genus eſt parui facere maiorem, fol. 60. n. 3.
Nudus Miniſter actiones contra hæredem vel defuncti debitorem exercere prohibetur fol. 114. nu. 1. ſed fallit fauore miſerabilium perſonarum n. 2.
Nullus admittitur ex iure ceſſo niti fuerit ex cauſa neceſſaria, & ceſſum dependat ex cauſa onerosa, fol. 26. n. 1.

O

Obligatio ex pollicitatione non oritur nec de iure ciuili nec canonico ſed quid fauore miſerabilium perſonarum, Eccleſiæ, & pia cauſa fol. 125. nu. 1. 2. 3. & 9.
Obſcuritas in omne diſpoſitione reprobatur fol. 162. num. 1.
Obſcurè loquens æquiparatur tacenti, ibid. n. 2.
Obſcurè reſpondere, & nihil reſpondere idem eſt ib. num. 3.
Occurrendum eſt ne fraus fiat fol. 27. nu. 8.
Officialis exercens Officium melius liberatur ab Officio viliori f. 60. n. 2.
Officialis expediens prius cauſas miſerabilium perſonarum, cauſas aliorum derelinquendo, non tenetur in ſindicatu fol. 11. n. 7.
Officium Curæ, & Tutela datur inuito f. 130. n. 12.
Officium Camerariatus qui exercuit, non tenetur exercere conſeruariam f. 60. n. 5.
Officium Aduocatorum eſt publicum habens annexam dignitatem, fol. 61. n. 2.
Ommiſſio formæ vitiat Teſtamentum fol. 42. n. 3.
Onus pium iniunctum nominatim vni hæredum, qui hæreditatem repudiauit alijs accreſcit, fol. 161. n. 1. ſecus ſi non eſt pium n. 6.
Oneribus, quibus ſubijciat habens quinq; filios fo. 97. nu. 15. & quibus habens duodecim nu. 16. & qui veniant in tali numero, vide n. 17.
Operis diuiſio datur ab Autore fol. 1. n. 1.
Opinio communis debet attendi f. 93. n. 1.
Opinio fauens miſerabilibus perſonis debet attendi contra communem ibid. n. 3.
Opinio communis non eſt attendenda vbi altera fauet piæ cauſæ, ibid. n. 4.
Opinio, gloſæ debet omnes alias antecellere ibidem, num. 5.
Opinio ſequenda eſt pro qua fuit indicatum, quamuis contrarium fol. 131. n. 21.
Opinio æquior tenenda in conflictu opinionum, f. 76. num. 4.
Ordinarius loci, extincta familia, poteſt eiuſdem familiæ ſepulturam alteri concedere, fol. 102. nu. 1.
Ordo eſt attendendus fol. 1. n. 10.
Orphanotrophium miſerabilium perſonarum habet tacitam hypothecam in bonis ſui oeconomi, & incipit à die adminiſtrationis, fol. 107. nu. 1. & 10.
Orphanus dicitur miſerabilis, fol. 8. nu. 6.
Oſſa illorum, qui habent ius in ſepultura, deſtructa familia, & iure ſepeliendi alijs conceſſo, non poſſunt exhumari, & alibi poni, fol. 102. n. 7.

P

Pactum, quod donatio, vitio ingratitudinis reuocari nequeat, non valet, fol. 139. n. 2.
Pactum ratione incertitudinis valet equitate folio 152. nu. 17.
Pactum de futura ſucceſſione non valet, fol. 149. n. 1. num. 6. & 24. & quid fauore miſerabilium perſonarum n. 7. 9. 16. & 27.
Pacta ſunt ſeruanda, & obligant etiam Principem, ibid. n. 3. 4. & 7.
Pacta dant legem contractui, ibid. n. 5.
Pœna cap. (ſi quis ſuadent Diabolo) non incurritur per mandantem ſi mortuus ſit antè quam mandatarius exequutus eſſet mandatum, f. 92. n. 2.
Pœna falſi nō puniuntur miſerabiles perſonę f. 26. n. 4
Pœnam contumaciæ non ſoluit pauper fol. 122. nu. 5.
Papa in generali reſeruatione beneficiorum non includit beneficia iuriſpatronatus etiam ſi cauſa derogationis priuilegij ſit quantumcunq; generalis fol. 95. n. 12. & 13.
Papa, Imperator, Rex, & Reſpublica concedunt priuilegia, fol. 3. n. 3.
Parium idem eſt iudicium fol. 53. n. 7.
Parochus debet interuenire in Teſtamento cum duobus Teſtibus, & non alius Presbiter niſi de ipſius mandato fol. 120. n. 4.
Paruus vti magnus eſt audiendus fol. 10. n. 7.
Pater, vel auus ſi permittant filium vel nepotem adminiſtrare bona pupilli etiam ſi datio Tutoris non valeat cenſentur conſentire obligationi, & per quantum tempus, fol. 131. n. 23.
Pater, vel Auus ſunt Tutores legitimi, & ſi patiantur alium dari, datio valet, ibid. 132. n. 27.
Pater obligatur pro munere ſuſcepto à filia, non contradicens fol. 132. n. 31.
Pater tenetur ſe obligare ad reſtitutionem dotium, filio promiſſarum ſi tamen ſe obligauit, folio 133. num. 33. & 35.
Pater deſiderat ſuas filias opulentas nubere fol. 105. num. 2.
Pater ſemper cogitat de comodo filij, fol. 96. nu. 4.
Patria poteſtas in dubio præſumitur fol. 131. nu. 24. & 26.
Patria poteſtas non curatur in ijs quæ ſunt publici Iuris, fol. 129. n. 3.
Patriarchæ, Epiſcopi, qualiter priuilegia concedere valent, fol. 3. n. 5.
Patritiatus liberat filium à patria poteſtatè, fol. 159. num 6.
Pauper à pœna contumaciæ eximitur, fol. 122. nu. 5.
Pauper non excuſatur à proſequenda appellatione, in cauſa, in qua poſſet habere ſumptus litis, f. 90. num. 8.

Pau-

Digitized by Google

Pauperibus eſt ſuccurrendum præcipuè in iudicialibus, in quibus vt plurimum opprimuntur, fol. 75. num. 2.

Pauper quandoq; contra veritatem opprimitur, folio 70. num. 2.

Pauper quis dicatur, fol. 72. n. 10.

Pauper quiſq, præſumitur, ibidem num. 11. limita num. 14.

Paupertas probatur, per vicinos, & familiares deponentes, quod quis non habet, niſi talia bona, ibid. n. 15.

Paupertas excuſat à proſequenda appellatione f. 90. num. 5.

Paupertas in quam quis propria culpa incidit, excuſat fol. 8. n. 8.

Perpetua creduntur in fauorabilibus, quæ certum finem non habent fol. 122. nu. 4.

Perſonæ miſerabiles accuſantes, vel denunciantes, recipiuntur ſine obligatione ad pœnam ſi non probauerint f. 88. n. 4.

Petitio reſtitutionis in integrum impedit executionis ſententiæ, fol. 62. nu. 5. & amplia, vt n. 6. & vide n. 7. & 8.

Petitio reſtitutionis in integrum quando poſtulatur ab Eccleſia, vel minore impedit exequtionem ibid. num. 9.

Pia cauſa in legato pio taxatiuo ſequitur communes regulas nec fruitur aliquo priuilegio, folio 144. num. 5. & 18.

Pia cauſa cenſetur excepta in generali probibitione alienationis, fol. 63. n. 3.

Pia cauſa gaudet priuilegijs Eccleſiæ, 121. n. 2.

Pia cauſa eſt magis fauorabilis quam filij, excepta legitima, fol. 18. nu. 5.

Pollicitatio facta Eccleſiæ parit actionem, folio 59. num. 9.

Poſſidentis melior eſt conditio, fol. 116. n. 4.

Potentior dicitur ille, qui Reipublicæ adminiſtrationi admotus, publico officio fungitur, fol. 28. nu. 10.

Potentia conſideratur ratione fori fol. 28. n. 15.

Poteſtas condendi ſtatuta, intelligitur de prima vice fol. 15. n. 17. & vide n. 25.

Poteſtatem habens procedendi de facto, poteſt vt Deus iudicare fol. 154. n 29.

Prædium cenſetur liberum à qualibet ſeruitute fol. 39. nu. 3.

Præhæminentia in loco, qualiter metum excludat, fol. 152. n. 21.

Prælatus reputatur tamquam Maritus ſuæ Eccleſiæ, fol 100. n. 1. & æquiparatur Tutori, n. 5.

Prælegata in quo differant à legatis fol. 98. n. 1.

Prælegata regulariter nō veniunt ſub fideicommiſſo, niſi appareat ex contraria mente Teſtatoris, ibid. num. 2. & 5.

Prælegata veniunt in reſtitutione fideicommiſſi fauore miſerabilium perſonarum fol. 99. nu. 8.

Prælegata facta miſerabilibus perſonis vel Eccleſiæ, non veniunt in reſtitutione fideicommiſſi, ibidem num. 12.

Præſcriptio non currit in facultatiuis fol. 33. num. 1. & 6.

Præſcriptio currit in facultatiuis fauore miſerabilium perſonarum, pia cauſa, & Eccleſiæ folio 33. num. 3.

Præſens, præteritum nec futurum datur in Vniuerſitate fol. 104. n. 10.

Præſumptio pro pia cauſa excludit alias iuris coniecturas, ſiuè præſumptiones, fol. 99. n. 10.

Præſumptio pro pia cauſa ſemper eſt capienda, ibid. num. 11.

Præſumptio Iuris, & de Iure non amittit contrariam probationem, fol. 105. n. 5. vbi limita.

Primum beneficium debet peti infra triginta dies, f. 122. n. 2.

Primum, & ſecundum beneficium quādo debeat peti fol. 42. num. 8.

Princeps non poteſt ſubuertere voluntatem teſtatoris fol. 111. n. 5.

Principes ſunt ſupra ius commune, fol. 3. n. 4.

Principium vbi eſt decens cunctà rectè geruntur fol. 1. nu. 8.

Prior electus ad eligendum pauperes poteſt eligere ſuos fratres, fol. 73. n. 5.

Prior qui eſt in tempore, potior eſt in iure, fol. 1. nu. 2. 3. & 4.

Priuilegia miſerabilium perſonarum poſſunt apponi etiam poſt concluſum in cauſa, fol. 42. n. 1.

Priuilegia miſerabilium perſonarum non derogantur per clauſulam non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs, fol. 44. num. 1. & limita vt n. 5.

Priuilegium communiter tantum corporale quod ſit fol. 4. n. 13.

Priuilegium in dubio an cenſeatur reale, vel perſonale fol. 5. num. 1. & 2.

Priuilegia miſerabilium perſonarum dicuntur perſonalia, fol. 5. nu. 3.

Priuilegium alicui perſonæ conceſſum non extenditur ad alios fol. 5. n. 1.

Priuilegia priuatis, & non omnibus fauent, ibidem num. 4.

Priuilegium certæ perſonæ conceſſum ipſum ſequitur nec ad hæredes extenditur, ibid. n. 5.

Priuilegium in indiuiduis communicatur alijs, ibid. num. 6.

Priuilegia omnia eſſentialiter illud habēt, vt aliquid contra ius commune conſtituant, fol. 6. n. 1.

Priuilegia miſerabilium perſonarum ſunt odioſa, ibid. nu. 2.

Priuilegia miſerabilium extentionem non recipiunt ibid. num. 3.

Priuilegia miſerabilium perſonarum iuxta ipſorum ſeriem ſunt obſeruanda, & non alteranda, ibid. n. 4.

Priuilegium eſt triplex, perſonale, reale, & mixtum fol. 4. num. 1.

Priuilegium perſonale quod dicatur ibid. nu. 2.

Priuilegium patris habentis duodecim filios, illo mortuo, an expiret ibid. num. 4.

Priuilegium reale, quod loco vel rei conceditur, aut perſonæ ratione loci, vel rei, quod nam ſit fol. 6. num. 5.

Priuilegium ſingulariter perſonale certis perſonis nomi-

Digitized by Google

nominibus expreſſis tributum, quod ſit, ibid.nu.6.
Priuilegium communiter perſonale particularibus cauſis conceſſum communiter certis perſonis illarum proprijs nominibus non expreſſis, quod ſit, ib. num.8.
Priuilegium ſingulariter, & communiter corporale, alicui corpori conceſſum, quod nam ſit ibid. n. 10.
Priuilegium exceptionis Eccleſiaſticorum reſpicit Communitatem Clericorum, ibid.nu.11.
Priuileg a conquaſſantur inter Fiſcum, & Dotem, fol.7.num.6.
Priuilegia conceſſa miſerabilibus perſonis non reuocantur per clauſulam (non obſtantibus) niſi de his fiat expreſſa mentio, fol.94.num.1.& amplia n.2.
Priuilegia conceſſa miſerabilibus perſonis ſunt tamquam cauſa ſpeciales n.3.fol.95.
Priuilegium maius habens præferri debet, fol. 156. num.4.
Priuilegia conceſſa Eccleſiæ extenduntur ad Hoſpitalia, fol. 19.nu.4.
Priuilegium conceſſionis Gabellarum dicitur ſubreptitium in loco, in quo erant aliæ gabellæ, de quibus non fuit facta mentio, fol.47.n.6.
Priuilegium primum non reuocatur per ſecundum, vbi non fuit facta mentio de primo, fol.47.num.9. & vide num.11.
Priuilegia non intelliguntur in primo caſu ad infinita, fol.16.n 26.
Priuilegium eſt interpetrandum ſecundùm intentionem concedentis, fol.16.n.27.
Priuilegia in præiudicium tertij non ſunt extendenda, n.5.& quando ſecus, n.6.& 7.fol.6
Priuilegium dicitur priuata lex, fol 2.n.1.
Priuilegium ad modum legis eſt ſeruandum, ibid.n.2.
Priuilegium ſemper operatur aliquid ſpecialitatis, nec dicitur priuilegium, niſi contineat ſpecialitatem aliquam ibid. n.5.
Priuilegium quotupliciter contrà ius commune conſideratur, fol.4.n.9.10.& 11.
Priuilegium eſt concedendum ab habente poteſtatem condendi legem, fol.3.n.1.
Priuilegia piæ cauſæ ſemper præſupponunt voluntatem Teſtatoris, tanquam fundamentum, fol.146. num.16.
Priuilegia piæ cauſæ communicantur cauſæ piæ, fol. 126.num.6.
Priuilegia conquaſſantur, quando concurrunt duo priuilegiati, fol.156. n.7.
Priuilegium conceſſum alicui, & heredi ſuo intelligitur de primo harede, fol.15.n.15.
Priuilegiatus contrà priuilegiatum in Regno non vtitur priuilegio, ſed ſeruatur inter ipſos ius commune, fol.6.n.2.
Probatio in contrarium aduerſus iuramentum perhorreſcentiæ poſitum à miſerabilibus perſonis, non datur, fol.56.n.3.& vide n.4.
Probatio, probationem non excludit, fol.56.n.5.
Procurator ad reſignandum in fauorem perſonæ per ipſam eligendæ non poteſt ſe ipſum eligere, fol.73. num.3.
Procurator, qui propter paupertatem, non appellat, non præiudicat Domino, fol.90.n.7.
Producens falſos Teſtes, vſq; vtens, qualiter de iure Regni puniatur, fol.26.n.1.
Prohibitus alienare poteſt hypothecare, fol.140.n.9.
Promiſſio facta Tutori à ſponſo, cauſa maritandi pupillam, quando debeatur, fol.116.nu.1.& 6.
Promotus ad maiora officia, non vocatur ad viliora, fol.59.n.1. fallit quando concernunt fauorem miſerabilium perſonarum n.6.
Protectio miſerabilium perſonarum ſpectat ad Principem, fol.9.n.5.
Prouiſio debet fieri perſonis miſerabilibus lite pendente fol.70. nu.1.
Prouiſio facta pauperibus, intelligitur ob cauſam alimentorum, fol.14 n.5.
Publicè intereſt, Mulieribus dotes conſeruari, fol.58. num.12.
Pupillaris tacita excludit matrem, miſerabilibus perſonis vulgariter ſubſtitutis, fol. 17. num.1. & vide n. 10.
Pupilli, & viduæ morbo diuturno laborati, & debiles in Iure ſunt miſerabiles, fol.7.nu.1.
Pupillus fauore piæ cauſæ teſtari nequit, fol. 160. num. 2.

Q

QValitas diſpoſitionis, vbi deficit, ipſa diſpoſitio deficit, fol.8.n.11.
Qualitas diuitiarum eſt repugnans naturæ, fol. 72. num.12.
Qualitas notabilis dicitur id, quod mouere poſſet Principem, ad concedendum, vel non fol.46. nu.4.
Quæ perſonæ excuſantur ab hoſpitio, fol.97.n.9.
Quilibet de populo poteſt agere pro relictis ad piam cauſam, fol.51.n.3.

R

RAtiones ſunt reddendæ in loco adminiſtrationis geſtæ, fol.64.nu.1.
Rationes in Regijs Tribunalibus fauore miſerabilium perſonarum, quando ſint dandæ ibid. n.3.
Ratio vbi eſt eadem, idem ius eſt ſtatuendum, fol.100. num. 8.
Redditus Cappellæ pro Miſſis celebrandis deputati poſſunt conuerti in emptionem apparatus pro Miſſis dicendis, fol.69.num.12.
Redditus Eccleſiaſtici filijsfamilias quaſi Caſtrenſe peculium reputantur, fol.152.nn.22.
Regula correlatiuorum eſt regula parium, fol. 53. num.9.
Regula certa non poteſt dari, quinam ſint miſerabiles perſonæ, fol.7.nu 4.
Relicta intuitu pietatis ſunt irreuocabilia, fol. 92. num. 6.
Relicta ad pias cauſas, quilibet de populo petere poteſt fol.51.nu.3.
Relicta ad vnum vſum Fratribus Mendicantibus, poſſunt in alias conuerti, fol.69.n.18.
Relicta ad certum vſum non poſſunt in alium etiam me-

meliorem conuerti,fol.68.n.6.limita,vt n.9.
Relicta pro Anima non recipiunt moram reſtitutionis fol 37.nu.3.
Relicta nominatim ab vno ſubſtituto, non debentur ab alio, fol.161. nu.1. fallit fauore miſerabilium perſonarum nu.2.
Relicta ad pias cauſas nominatim ab vno inſtituto, debentur ab alio, ac ſi Teſtator eum grauaret, fol. 161.n.3. quod idem eſt in alimentis n.4.
Relictum ad pias cauſas cenſetur relictum pro Anima,fol.19.n.3.
Religioſi nequeunt eſſe Tutores datiui vel Teſtamentarij fol.81.nu.2.
Religioſi non poſſunt legitimam tutelam ſubire, fol. 81.nu.4.
Religioſi non poſſunt eſſe Teſtes in teſtamentis, fol. 154.n.1.& vide n.5.amplia vt nu.6.& quid fauore miſerabilium perſonarum n.7.
Religioſi ſunt mortui Mundo fol.155.n 4.
Religioſi poſſunt cogi ad ſuſcipiendam Tutelam miſerabilium perſonarum fol 51. num. 5. & vide num.6.
Religioſi non poſſunt aduocare, & gerere Officium procuratoris niſi ſuperioris licentia, & Monaſterij vtilitas,fol.82.n.1.2.& 3.
Religioſus habens licentiam, vt procuratoris officium gerere poſſit, cum poteſtate ſubſtituendi poteſt ſubſtituere fol. 87. num. 7. abſque alia ſuperioris licentia.
Religioſi poſſunt ſubire munus Aduocati, & procuratoris pro miſerabilibus perſonis,fol.84. nu. 10.
Religioſi an poſſint eſſe Aduocati pro eorum conſanguineis non miſerabilibus, ibid.nu.11.
Relinquere pro Anima,& amore Dei, idem eſt,fol. 20.nu.8.
Renunciare videtur excuſationi Tutelæ qui poſt excuſationem exercet,fol.129.nu.5.
Renunciatio generalis non trahitur ad incognita, fol 85.num.4.
Renunciatio numquam fieri præſumitur fol. 85.n.10.
Renunciatio præſumitur perſonalis,non realis, ibid. num.11.
Renunciatio in hijs,quæ concernunt pietatem, non ſolum ſpeciali,immò ſpecialiſſima requiritur, fol. 13.nu.2.
Renunciatio generalis numquam extenditur ad legitimam iuramento non obſtante ibid.n.5.
Renunciatio numquam habet ſuas vires ad caſus priuilegiatos,fol.13.n.7.
Renunciatio eſt ſtricti iuris, & in ea eſt facienda ſtricta interpetratio ibid.n.8.
Renunciatio nihil operatur, quando eſt facta in præiudicium tertij ibid.n.10.
Renunciatio facta de legato pio,quia tenditur in præiudicium legantis non tenet,ibid.n.11.
Renunciatio facta à filia femina dotata de bonis paternis in beneficium fratris de omnibus ſucceſſionibus,& legatis à conſanguineis relictis, non extenditur ad legatum ipſa filia à Conſanguineo pro eius Anima relictum, ibid.n.13.
Renunciatio ſemper interpetranda eſt, vt minus renunciant, noceat fol. 96. num. 12.
Renunciatio ad expreſſa tantum reſtringitur, ibidem num.13.
Renunciatio eſt ſtricti iuris, ibid.n.14.
Renunciatio tollit iura de præſenti, non autem debita in diem,vel ſub conditione,ibid.n.15.
Renunciationes factæ à filiabus tempore matrimonij,ſubſiſtunt,fol.153.n.26.
Renuncians debet in ſpecie certificari de iure, quod renunciat,aliàs renunciatio dicitur facta abſque cauſæ cognitione,fol.85.n.5.& 7.
Reproductio Teſtium non habet locum in cauſis Summarijs,fol.117.nu.2.ſecus eſt in Regno nu.3.
Reſeruatio nihil de nouo tribuit ſed ſolum ius conſeruat fol.67. nu.4.
Res Eccleſiæ poſſunt alienari ad àlendos pauperes, etiam eorum culpa ad paupertatem delapſos fol. 71.nu.5.
Res Eccleſiæ poſſunt alienari pro redemptione captiuorum vel pro alia cauſa pia,fol.63.nu.3.
Res fiſcales,debent vendi pecunia preſente, fol.137. num.4.
Res quelibet præſumitur libera, etiam ſtante quaſi poſſeſſione ſeruitutis, fol.39.n.4.
Reſolutio iure datoris,reſoluitur ius acceptoris, fol. 149.nu.6.& 7.
Reſtitutio cui eſt facienda,fol.117.nu.7.
Reſtitutio in integrum conceditur minoribus, & mulieribus,fol.4.nu.9.
Reus non tenetur edere actori ad intentionem fundandam fol.23.nu.2.limita fauore miſerabilium perſonarum,num.4.
Reus abſoluitur in beneficialibus, Actore non probante,licet non inſtificetur titulus,fol.57.nu. 3.
Rogitus debet fieri à Teſtatore fol.119.nu.6.ſed contra n.7.
Rogitus omiſſus poteſt Teſtibus probari fol. 119.n.7.
Rogitus Teſtium non præſumitur,fol.119.nu.5.
Rota Romana æquitatem ſequitur fol.73.n. 3.

S

Scientia Teſtatoris in legato rei alienæ eſt probanda per legatarium,alibi præſumitur ignorantia fol.140.n.2.
Scientia deriuatur à vocabulorum cognitione, fol.1. num.9.
Scholares non poſſunt expelli de modo conducta, fol. 48.& 89.nu.3.
Scholares inter miſerabiles perſonas reponuntur fol. 48.& 89.n.4.
Secundum beneficium poteſt peti infra triginta dies, ſi non adeſt publicatio,fol.123.n.3.
Securitas veniendi conceſſa Bannitis intelligitur pro prima vice fol.15.n.16.
Sententia lata contra priuatum non retractatur vigore inſtrumentorum nouiter repertorum fol. 36. num. 1.& 2. fallit fauore miſerabilium perſonarum n.3.& 7
Sententia lata contra Eccleſiam ex ſpeciali fauore retractatur ex inſtrumentis nouiter repertis, ibid.

ibidem num. 5. & amplia, num. 6.

Sententia venit retractanda per Teſtes nouiter repertos, fol. 36. n. 9. & qua concurrere debent n. 10. 11. & 12.

Sententiæ duæ vna ad fauorem, altera contra Fiſcum, attenditur illa ad fauorem Fiſci, fol. 55. num. 2.

Sententia excommunicationis proferri nequit ex indicijs indubitatis, fol. 52. nu. 4.

Sententia lata ab alio Iudice domicilij in prima inſtantia eſt nulla, fol. 91. n. 3.

Sententia debet eſſe conformis libello, fol. 136. nu. 1. fallit fauore piæ cauſæ nu. 5. 6. & 7. item in iudicio inter mercatores nu. 8. & quid ſeruetur in Regno num. 8.

Sententia lata contra mortuum non valet, fol. 137. n. 1. & quid ſi feratur pro mortuo, n. 2.

Sententia lata contra mortuum valet fauore miſerabilium perſonarum, & in cauſa libertatis, fol. 37. num. 3.

Sententiæ duæ ſi reperiantur, vna contra miſerabiles perſonas, altera ad fauorem, attenditur illa ad fauorem, fol. 55. n. 1.

Sententia lata in beneficium Tutorum in bonis pupillorum non mandatur exequutori, ſi Tutores rationis adminiſtrationis non reddiderint, fol. 65. n. 3. & vide n. 5. & 7. vbi idem eſt fauore miſerabilium perſonarum.

Sententiæ tres conformes faciunt rem iudicatam, fol. 142. num. 1.

Sententiæ duæ conformes vigore ſtatuti, poſſunt in cauſis miſerabilium perſonarum rem iudicatam facere, ibid. n. 4. & 5.

Sententia nocet omnibus de Vniuerſitate etiam ſucceſſoribus, fol. 103. nu. 8.

Sepultura vſui liberè reddit ad Eccleſiam deficiente progenie illorum tale ius habentium, fol. 102. n. 2.

Sequeſtrum conceſſum poſt ſententiam latam in Curia, eſt ſubreptitium ſi concedatur poſt aliam gratiam factam poſſeſſori, de qua non eſt facta mentio fol. 47. n. 8.

Similium eadem eſt diſpoſitio, fol. 53. n. 6.

Syndicus, & Adminiſtratores Ciuitatis excuſantur ab hoſpitio, fol. 96. n. 3.

Socer quamuis non ſe obliget pro dotibus munus, habetur, ac ſi ſe obligaſſet, & tenetur ad reſtitutionem, fol. 132. n. 29.

Solemnitates, quæ requiruntur in nuncupatiuo Teſtamento, fol. 158. nu. 16.

Solemnitates iuris ciuilis non ſunt ſeruandæ in cauſis miſerabilium perſonarum, fol. 23. n. 4.

Solemnitas maior, non inducit perfectionem maiorem, fol. 51. n. 2.

Solemnitas eadem requiritur in diſſoluendo actu, quam in illo faciendo, fol. 157. nu. 8.

Solitus dare eleemoſinas in certo die poteſt cogi ad illam præſtandam, fol. 33. & vide nu. 5.

Specialia duo fauore miſerabilium perſonarum, & Eccleſiæ concurrere poſſunt, fol. 138. n. 3.

Specialia duo circa idem concurrere non poſſunt, nec in eadem perſona n. 1. declara vt n. 2. fol. 138.

Spiritu Dei, quæ aguntur, non ſubijciunt dogmatibus Iuris Ciuilis, fol. 125. n. 1.

Statutum licet durum, debet ſeruari, fol. 74. n. 9.

Stipulari alteri per alterum non poteſt, fol. 34. nu. 1.

Stipulari etiam Matri, filius nequit ib. nu. 2.

Stipulari pro miſerabilibus perſonis poteſt ibid. n. 4.

Stipulari pro pia cauſa, licet ibid. nu. 5.

Stipulari licet pro abſente in cauſa dotis, ib nu. 6.

Subornans Teſtes, punitur pœna falſi, fol. 26. n. 2.

Subreptio reddit gratiam nullam, fol. 46. n. 3.

Subſtitutio omiſſa probatur Teſtibus, fol. 143. nu. 1. & quot Teſtes requiruntur, num. 3. & 4. & quid fauore piæ cauſæ, vel miſerabilium perſonarum num. 5.

Subſtitutio directa per duos Teſtes probatur de iure canonico, ib. nu. 6.

Subſtitutio directa nō inducitur cōiecturis, f. 116. n. 2.

Subſtitutus non recipit officium abſque actu ſubſtituentis, fol. 83. n. 6.

Succumbens in ſecunda inſtantia, & in prima obtinens tenetur ad expenſas vtriuſq; fol. 35 n. 3.

T

TEmpus non eſt modus inducendæ obligationis, fallit fauore Eccleſiæ, & alimentorum, fol. 34. num. 7.

Teſtamentum ad pias cauſas coram Parocho, & duobus teſtibus factum valet, fol. 120. num. 2. ſic etiam fauore miſerabilium perſonarum n. 3.

Teſtamentum ad fauorem piæ cauſæ mutat factum inter liberos, fol. 116. n. 4. & 6.

Teſtamentum imperfectum quando valeat inter liberos, fol. 110. n. 1. & quando ſubſtineatur fauore piæ cauſæ num. 7. & quando fauore miſerabilium perſonarum nu 9.

Teſtamentum an ſit imperfectum ratione voluntatis, ſi Notarius de illo ſe rogare non potuit, & Teſtator fieri iuſſerat, fol. 111. num. 10. & vide num. 11. & 12.

Teſtamentum an arguatur ex verbis, quibus quis dixit velle Titium relinquere hæredem, f. 127. n. 11. & quando nu. 12. & 14.

Teſtamentum codicillo confirmari nequit, fol. 158. num. 17.

Teſtamentum nullum ratificari nequit ib. n. 18.

Teſtamentum ad pias cauſas, ſolemnitates non requirit, fol. 156. nu. 6.

Teſtamentum in ſcriptis, ex quibus nullum reddatur, 157. n. 9. 10. & 11.

Teſtamentum valet etiam ſine inſtitutione fauore legatorum ad pias cauſas, fol. 20. n. 3. & intellige, vt num. 11.

Teſtamentum impugnas, comodum ex teſtamento, conſequi nequit, fol. 145. n. 15.

Teſtamentum factum à furioſo, vel ab alio, qui caret intellectu, non valet, neq; ad piam cauſam, fo. 146. num. 17.

Teſtamenta confecta à Notarijs Apoſtolicis ſunt nulla, & poteſtate carent, fol. 160. nu. 5 limita fauore miſerabilium perſonarum n. 6.

Te-

Teſtamentum ad pias cauſas fortiores derogationes requirit, quam ſimplex, fol.13.n.4.

Teſtamentum inter liberos ex defectu ſolemnitatis valet, fol.160.n.5.

Teſtamentum factum à vidente, cum duobus Teſtibus, fauore piæ cauſæ valet ib.n.6.

Teſtamentum fauore miſerabilium perſonarum, & piæ cauſæ factum ab inhabili, valet, fol.160.nu.2.

Teſtamentum factum nutu inter filios non valet, fol. 18.num.9.

Teſtamentum ad pias cauſas quando factum dicatur, fol.19.nu.1.4.& 5.

Teſtamentum conſiſtit in inſtitutione hæredis, 20. num.2.& 13.

Teſtamentum ſine inſtitutione hæredis fauore legatorum ad pias cauſas valet ibid. n. 3.

Teſtamentum in genere poteſt conſiſtere ſine legatis, fol.20.num.9.

Teſtamenti appellatione, venit hæredis inſtitutio, & legata, fol.20.n.11.

Teſtamenti ius an ſit ad pias cauſas, vel ne non ex legatis, ſed ex inſtitutione metimur, ibid.n.12.

Teſtamentum primum ſolemne ad pias cauſas, reuocatur per ſecundum minus ſolemne, fol.31.num.1. & 3. maximè ſi in ſecundo ſint minora onera in fauorem piæ cauſæ nu.7.

Teſtamentum inter liberos ſecundum reuocat primum ſolemne, licèt illud ſit minus ſolemne, ibid. num.4.

Teſtamentum primum ſolemne, in quo fuerunt inſtitutæ miſerabiles perſonæ hæredes, fol.31.nu.6.

Teſtandi facultas Epiſcopo conceſſa, an in primo teſtamento verificatur, fol.15.nu.8.24.& 29.

Teſtator poteſt tutori remittere confectionem inuentarij, fol.134.nu.1.

Teſtator cenſetur voluiſſe legare totam rem, quomodo vtitur verbis generalibus, fol.141.n.7.

Teſtatoris voluntas tamquam lex eſt obſeruanda, fol.145.n.14.

Teſtatoris voluntas eſt ſeruanda, quia primum locum tenet, & in omnibus dominatur, fol.68. num.3.& 5.

Teſtator præſumitur magis dilexiſſe Animam, quam vxorem, fol.17.nu.2.

Teſtator præſumitur potiùs voluiſſe proficere ſibi, quam alijs, 18.nu.4.

Teſtator præſumitur voluiſſe filium ſuum vxori præferri, ibid.nu.6.

Teſtator quando voluit in ſcriptis teſtari, fol. 157. num.13.

Teſtes deponentes ſe vidiße inſtrumentum, ad hoc, vt probant, quæ requirantur, fol.101.n.1.

Teſtes imperiti fauore miſerabilium perſonarum, ſuper inſtrumento deperdito deponere poſſunt, ibid. num.2.

Teſtes quot requirantur in relictis ad pias cauſas, & an requiratur præſentia Parochi, & quod Teſtes ſunt rogati, fol.126.n.7.

Teſtes in teſtamento quot ſunt neceſſarij, fol. 120. num.1.

Teſtes poſt concluſum in cauſa non poſſunt examinari, fol.22.n.1. etiam ad indagandam veritatem, n.2.& etiam ſi eßent examinandi ad reprobandas perſonas Teſtium n.3.

Teſtes poſſunt examinari fauore miſerabilium perſonarum, ibid.n.4.& 5.

Teſtes ſubornans punitur pœna falſi, fol.26.n 2.

Teſtes non periti fauore miſerabilium perſonarum, deponunt ſuper inſtrumento deperdito, fo.101.n.2 & fiſci n.3.& fauore Eccleſiæ n.4.

Teſtes deponentes ſe vidiſſe inſtrumentum, ad hoc vt probat, quæ requiruntur nu.1.fol.101.

Teſtis veriſimilia deponens, dicitur integer, alias ſecus, fol.162.nu.10.

Teſtes quot, requiruntur ad probandam omiſſionem ſubſtitutionis, fol.143.n.3.& 4.

Teſtium ſubſcriptio ſi deficiat, an fideiuſſio ſit nulla, fol.132.n.32.

Teſtium reproductio non habet locum in cauſis ſummarijs, fol.117.n.2. ſecus eſt in Regno nn.3.

Trahens partem aduerſam coram pluribus Iudicibus, perdit cauſam, fol.123.n.1. ſecus ſi ſit miſerabilis perſona, quæ trahit, n.2.

Tranſactiones inter fratres reuocari non debent, fol. 153.num.23.

Trebellianica fauore piæ cauſæ, & miſerabilium perſonarum ceſſat, fol.50.n.8. & quid ſi miſerabiles perſonæ eßent, tàm hæres, quàm legatarius, & fideicommiſſarius an ſupradicta procedant, nn.9.

Tribunal Epiſcopi, & Vicarij reputatur idem, fol.53. num.1.

Turpis cauſa, obligationem non inducit fol.116.n.2.

Tutela quotuplex ſit, fol.81.n.1.

Tutelæ munus eſt alienum à ſtatu Religioſo, fol.81. num.7.

Tutela eſt publici iuris, fol.129.nu.2.& 30.

Tutor, qui ſe excuſauit, à quo die teneatur excuſationi, vel à die, quo fuit ordinatum excuſationem non eſſe admittendam, fol.129.nu.6.8.& 9.

Tutoris bona pro ratione tutelæ ſunt obligata pupillo, prout ſunt bona cuiuslibet adminiſtratoris, fol. 130.num.11.& 28.

Tutor datus in teſtamento imperfecto, vel ab eo, qui non poteſt dare tutelam, confirmatur à Iudice, & præfertur omnibus, etiam matri, fol.130.num.13. & quando nu.14.

Tutor, quod percipit pro maritanda pupilla, poteſt ſoluere pauperibus, fol.117.n.8. vide n.9.

Tutor quod non geſſit, tenetur in ſubſidium, fol.133. num.36.& 37.

Tutor honorarius quis dicatur, fol.80.n.7.

V

VAſſallus nequit patrocinari contra dominum, fol.141.nu.1.5.& 8.

Vaſſallus de facto patrocinans contra dominum priuatur feudo ibid. n.2.

Vaſſallus debet ſe abſtinere à malo contra Dominum, & facere bonum, ibid.nu.3.

Vaſſallus præſtans alteri patrocinium non facit bonum Domino, ibid. nu.4.

Vaſ-

Digitized by Google

Vaſſallus tenetur defendere Dominum in foro campeſtri, ibid.n.6.
Vaſſallus fauore miſerabilium perſonarum poteſt eſſe aduocatus contra Dominum ibid.n.9.
Vaſſallus pro ſua, & pro coniuncta perſona poteſt patrocinari contra Dominum 142.n.10.
Vaſſallus patrocinans contra Dominum priuatur feudo fol.62. nu.8. fallit fauore miſerabilium perſonarum ibid.n.9.
Vaſſalli non poſſunt prorogare iuriſdictionem Tribunalis ſuperioris, inuito Domino fol.91 nu. 5.
Vaſſallus per Iudicem coactus ad præſtandum patrocinium, excuſatur, 142.n.11.
Vaſſallus poteſt præſtare patrocinium ſi cauſa Domini iniuſta fuerit ibid.n.12.
Vendere domum, vel fundum pro Eccleſia ædificanda ſeù amplianda quis cogitur fol.18.n.1. & 2.
Vendere domum pro ædificando Hoſpitali, & fauore miſerabilium perſonarum quis cogitur fol. 19. num.3.
Vendere quis cogitur pro redificatione cuiuslibet locis pij ibid.n.5.
Verba debent intelligi de primo actu fol. 14. num. 1. & 9.
Verba debent intelligi ſecundum naturam actus, ad quem referuntur, fol.17.nu.30.
Verba ennunciatiua non diſponunt, neque probant fol. 24.num 1. & 2. ſecus fauore miſerabilium perſonarum n.3. & fauore piæ cauſa n. 4. & fauore dotis n.7. & libertatis n.8.
Verba adulatoria probant ſi fuerint prolata fauore libertatis, fol.25.n.10.
Verba generalia prolata ad complacentiam non inducunt obligationem fol.126.nu. 4. fallit fauore piæ cauſa n.4.5. & 10.
Veriſimilitudo eſt cognata naturæ fol.162.n. 7.
Veriſimilitudo habetur pro lege, ibid.n.8.
Veriſimile quod non eſt præſumitur falſum fol. 224 num.11.
Veriſimilius attenditur in obſcuris fol. 162.
Via media eſt digenda in duos fauore miſerabilium perſonarum, & pro ipſiut iuuandis, fol.55.n. 2.
Vicarius, & Epiſcopus ſunt coniuncti, & ideo de vno ad alium non datur appellatio fol. 53.num.2.
Vicenna in Molendinis, debetur primo venienti, & occupanti locum fol.11.n.5.
Viuere extra clauſtra qui dicuntur fol.68. n 7.
Vniuerſitas comprahendit pupillos, viduas, & cæteros perſonas miſerabiles, fol.77.n.2.
Vniuerſitas habet electionem fori, ibid.n. 3.
Vniuerſitas ſemper eſt eadem licet varietur ex mutatione perſonarum, fol. 103.n.7.
Vniuerſitates reſtituuntur ob inſtrumenta noniter reperta, fol.36.n.4.
Voluntas defuncti facit totum, f.68.n.2.
Voluntas defuncto ſi non obſeruatur non debetur hæreditas, ibid.n.4.
Voluntas Teſtatoris non poteſt pro parte ſuſpendi fol. 110.nu.2.
Voluntas Teſtatoris eſt potior filiorum ſucceſſione ibid.nu.3. & vide nu 4.
Voluntas in dubio perfecta præſumitur, & dicenti contrarium incumbit onus probandi, fol. 127.
Voluntarium à principio eſt exequtoris officium, fol. 113.num.2.
Vox Religioſorum dicitur funeſta fol.155.n.4.
Vſusfructus ceſſat morte vſufructuarij f.102.n. 3.
Vſusfructus relictus Eccleſiæ reſtringitur ad centum annos, fol.14.n.7.
Vtilitas Monaſterij requiſita debet eſſe directa, fol. 83.n.8. & vide nu.9.
Vxor habet tacitam hypothecam in bonis Mariti fol. 100.nu.3.

FINIS TABVLAE

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE III NAPOLI

Digitized by Google